This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål
  Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.

- Ikke bruk automatiske søk
  Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.

- Behold henvisning
  Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.

- Hold deg innenfor loven
  Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på `http://books.google.com/`

Library of the University of Michigan
The Coyl Collection.
Miss Jean L. Coyl
of Detroit
in memory of her brother
Col. William Henry Coyl
1894.

EFFABER

839.8
L72
Q2

839.82
L71

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

FØRSTE BIND

Jouassie.

ᴱTER MALERI AF P. S. KRØYER
Paris 1902.

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

FØRSTE BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1902

Tretti Aar! —
jeg har forlatt
og Livet malt —
Og gode Venner har jeg faat,
i Hus og Hjem jeg blev forstaat.

172724

og Digtets Blus har Hjerter naat,
og sammen har vi lét og graadt —
Og Aar for Aar som Hjemmets Gjøst
jeg elskede min stille Fest.
Om Livets Kaar
slog mangt et Saar, —
min Tak, min Tak, I stærke Hjem,
I gav den Kraft, som bar mig frem!

Jouaché.

DEN FREMSYNTE

ELLER

BILLEDER FRA NORDLAND

(1870)

FØRSTE AFSNIT.

INDLEDNING.

Jeg kjender flere, der har havt den samme Lyst, som undertiden paakommer mig, til netop at vælge Uveir at spadsere i. Det er mest Mennesker, som fra et Barndomsliv i Friluft paa Landet er overgaaede til Livsvirksomheder, der medfører Stillesidden, og hvem Stuen undertiden blir for trang og beklemt — eller ogsaa Poeter. Deres Erindring og Fantasi lever, mere eller mindre hemmeligt for dem selv, i stadig Længsel ud fra Stueluften og Bykasernelivet.

Naar saa Landet en Dag kommer ind til Staden i Skikkelse af en rigtig Regnveirsstorm, der rusker i Tagstenene og af og til kaster en efter Dig, medens Gaderne blir til Kanaler, Hjørnerne til Baghold, hvor Hvirvelvinden overfalder Ens Paraply og, efter en mere eller mindre langvarig og behændig Kamp, krænger og flænger den, indtil man tilsidst staar med kun Stokken og Skelettet igjen — saa hænder det af og til, at en stille, værdig Embeds- eller Forretningsmand, istedetfor efter Dagens Slid paa Kontoret om Eftermiddagen som vanligt at sidde hjemme i sin koselige Stue, siger til sin Hustru, at han „desværre maa ud i Byen en Stund". Og det, han desværre maa ud for, er naturligvis „For-

retninger". Thi lidet vilde det samme sig for en adstadig, gravitetisk Mand, som kanske er Borgermester og en af Byens Fædre, at vedgaa endog kun for sig selv, at han er barnagtig nok til at gaa om og fantasere i Uveir, og at han kun vil ned paa Bryggen for at se Skummet sprøite over Beddingen og Skibene i Havnen lege Havari. Han maa naturligvis have noget at bestille derude, om ikke andet, saa saadan i Almindelighed at se til, at ikke „*qvid detrimenti capiat respublica*"; det vil sige, at Byen, hvis Velfærd han i en eller anden Retning har at passe, ikke blæser ned.

Sagen er, at der er Revolution i Gaderne — ikke en politisk, Gud bevare ham fra at være med paa saadant — men en af den Sort, som nu engang er dragende for ham, fordi den revolterer alle hans gamle Erindringer, og som han, skammeligt nok, lister sig til at være med i, skjønt den ogsaa paa sin Manér stormer alle Politiindretninger, knuser Vinduer, slukker Lygter, river Tagsten af Husene, bryder Brygger og Fortøiningsindretninger og jager Politi og Vægtere ind i deres Huler.

Det er Naturens stærke Hærraab midt inde i den civiliserede Stad til alle hans Barndomserindringer, til hans Fantasi og Natursans, som han lystrer ligesom en gammel Trompeterhest, der hører sin Ungdoms Signal og pludselig sætter over Gjerdet.

Et Par Timers Gang ude i Veiret, saa er den Brand i Blodet stillet, og hjem kommer den samme stille, gravitetiske Mand, der b e t æ n k s o m t sætter Stok og Galoscher fra sig paa den vante Plads i Gangen og beklages af sin Hustru, som har været bekymret for ham og nu skiller ham af med hans vaade Klæder. Han selv er underligt nok, uagtet Gjenvordighederne, samme Aften i et ypperligt Humør og har saa overmaade mange Ting at fortælle om denne Storm — alt naturligvis, som det

sig sømmer, i Skikkelse af Bekymring for, at Skade skal anrettes eller Ildebrand udbryde over Byen netop den Aften.

Det var i et saadant Uveir, at jeg — der er praktiserende Læge og som saadan baade for mig selv og andre har forsvarlig Grund til at være ude i Byen til alle Tider af Døgnet — en regn-, taage- og stormfuld Oktobereftermiddag var ude og vankede i Kristianias Gader og fandt mit Behag i at lade Veiret pidske mig i Ansigtet, medens min gode Regnkappe forøvrigt beskyttede min Person.

Mørket var efterhaanden faldt paa, og de tændte Gaslygter blussede i Trækvinden, saa jeg kom til at tænke paa Blinkfyrene i en Taagekvæld ude ved Kysten. Af og til slængtes en ulukket Port op og igjen med Skrald som et Nødskud. Min stille Bemærkning i den Anledning var, at der dog endnu i vor nervøse Tid maa findes et forbausende Antal Mennesker uden Nerver; thi slige Skrald dundrer gjennem hele Huset lige op til Kvisten, op og igjen, igjen og op, Blæsten fylder Gangene, og Døre springer op; alle har det uhyggeligt, men ingen gider gaa ned og stænge Ondets Ophav; Portneren er ude i Byen, og saa længe faar da og Hushyggen være borte.

Det var netop en saadan ulukket, utrættelig skraldende Port, som blev Indgangen til, hvad jeg her har at fortælle.

Som jeg gik forbi den, hørte jeg nemlig en Stemme, som syntes mig saa vel bekjendt, en gammel kjær Røst — skjønt jeg i Førstningen ikke vidste, hvor jeg skulde tage den fra — raabe utaalmodigt paa Portneren.

Det var den slængende Port, det gjaldt. Manden var klarlig det eneste nervøse Individ i det Hus; ialfald var Portneren det ikke; thi han lod til at være lige ufølsom, baade for sin Port og for ham,

som tog sig af dens Sag, og som forgjæves holdt paa med en Portnøgel, der ikke lod til at passe.

Endelig kom Portneren ud af sin underjordiske Hule, og under en liden Ordstrid, som udspandt sig mellem den nu forsonlige og blide, sin egen Irritabilitet frygtende Stemme og den brummende Portner, var det, at jeg med al en vaagnende Erindrings Magt gjenkjendte foran mig min gamle Ven fra Studentertiden, David Holst, sammen med hvem jeg havde levet tre af mit Livs rigeste Ungdomsaar.

„Er det Dig, David, saa faar Du lade mig slippe ind, før Du stænger!" raabte jeg, saadan som jeg vilde have gjort i de gode gamle Dage for tyve Aar siden.

Porten aabnede sig helt, og et Haandtryk fra den udtrædende dunkle Skikkelse sagde mig, at h a n ikke havde behøvet at rode saa længe som jeg i sin Hukommelses Kiste, men at han havde taget mig frem af den med éngang.

„Følg mig!" var hans eneste Ord, og saa steg vi tause, han foran og jeg efter, op igjennem de ubelyste Trapper, en, to, tre Etager og endnu en adskilligt smalere Trappe høiere. Der tog han mig i Haanden for at lede mig, noget, som vel tiltrængtes, da det, saavidt jeg kunde skjønne, bar ind over et Mørkloft, hvor der hang Klædesnorer, — han bad mig ogsaa bukke mit Hoved.

Paa Veien tænkte jeg i mit stille Sind mit.

Hans Haand — jeg kom til at huske paa, at han i gamle Dage var noget forfængelig af den — var klam, maaske af Sindsbevægelse, og han stansede undertiden i Trapperne, som om han maatte trække Pusten. Den trange Mørkloftstrappe hviskede ogsaa til mig, at min Ven David, der i sin Tid dog havde Lov som et godt Hoved, nok ikke kunde have drevet det synderlig langt i jordisk Forfremmelse.

Han lukkede op en Dør og bad mig træde først ind.

Paa et langagtigt Bord stod en Lampe, hvis Skjærm samlede dens Lysning stærkt, kun som en halv Meter omkring Lampefoden, paa et Skrivetøi og nogle Papirer, som laa der, saa at Yderkanterne af Bordet i Begyndelsen forekom mig at ligge i Mørke. Bag det syntes jeg, der var ligesom en sort Grav, der dog lidt efter, da Øiet blev vænnet til Lampens bratte Lysskjær, viste sig at være en Sofa, foran hvilken der stod et næsten tilsvarende langt, malet Arbeidsbord med firkantede Ender.

Naar to Ungdomsvenner paa saadan Maade mødes, er der under den ligefremme Form ofte alligevel en hemmelig Blyhed at vinde over; det er et mangeaarigt Lag af forskjellig Oplevelse, som skal ryddes tilside.

Efter en liden Pause gik min Ven, som med en pludselig Resolution, rask hen og tog Lampeskjærmen af, saa det blev lyst ud over Værelset.

„Du seer," sagde han, „jeg har det akkurat som i gamle Dage, blot at der nu er to Kvistvinduer istedetfor et, nogle flere Hylder med Bøger og lidt bedre Maanedsgage, som jeg faar ved at slaa sammen en Lærerplads ved en af Almueskolerne her med en lidet vanskelig Post i en Avis. Det er nu alt, hvad jeg behøver, seer Du. Jeg er først flyttet herind ivaar fra Bergen og skulde egentlig have hilst paa Dig, men har ikke endnu kommet mig til; paa Gaden har Du altid seet mig formeget ud, som om Du pilede i Praksis. Men nu, jeg har Dig paa min Hybel, skal vi ogsaa tage os en Passiar om gammelt, og hvordan Du har det. Tag af Dig, saa skal jeg imidlertid gaa ned og se til at faa istand noget Toddy."

Hermed satte han Lampekuppelen paa igjen og forsvandt ud af Døren.

Denne min Vens noget forcerede Indledningstale var mig ikke rigtig naturlig; det var, som om han med sin flotte Fortrolighed mere rettede sig efter mit end efter sit eget Væsen, og det hele gav mig Indtryk af, at han paa forhaand vilde parere af alskens unødige Spørgsmaal.

Vi havde igrunden endnu ikke vekslet saameget som et Haandtryk, og jeg ialfald ikke faaet sagt en Stavelse, ja jeg havde egentlig endnu ikke faaet se mere af ham end det lille Glimt af hans Ansigt, med det samme han igjen vendte sig mod Lampen og satte Skjærmen paa.

Jeg gjenkjendte dog, trods Aldersforskjellen, det samme magre, fine blege Ansigt, som i gamle Dage undertiden kunde faa et saa skjønt, tungsindigt Udtryk — det var med det, han for altid stod fotograferet i min Erindring — men Trækkene havde nu faaet en paafaldende Skarphed, og i det korte Øiekast, jeg opfangede, var der et Udtryk, samtidigt lidende og speidende, der gjorde mig saa ubeskrivelig ondt.

Jeg har seet syge sætte det samme Blik paa mig, naar de var bange for, at Meningen var at operere dem, og troede nu ialfald at forstaa saameget deraf, at det, som det nok her gjaldt om at operere, var min Vens gamle Fortrolighed, samt at hertil udfordredes al min Behændighed.

Jeg var engang den troskyldigste Fyr under Solen; men siden jeg blev Læge og fik se, hvordan Menneskene egentlig er, og at der ikke findes det i Verden, man ikke maa forudsætte hos selv den bedste, naar man ikke vil gaa feil af Sygdomsaarsagen, er jeg bleven omvendt til et absolut Mistænkelighedsmenneske.

Jeg mistænker alt og alle, endog de værdige Mænd, der spadserer ude i Uveir.

En Indianer lister sig ikke mere umærket og

lydløst ind igjennem en Urskov end jeg, naar det kniber, ind i min Patients Fortrolighed, og min Ven David var lige med ét bleven mig en Patient. Mig skulde han nu neppe længere faa luret af med sit Snak om „gammelt" og et Glas Punsch paa sin „uforandrede Studenterhybel".

Mit første Krigspuds blev nu i en Hast at fortsætte den Revision af Værelset, som min Ven noget vel flygtigt havde ladet mig begynde. Jeg tog Lampen og gav mig til at se mig om.

Inde ved den Sofaen modsatte Væg, under det af Taget dannede Skraaloft, var hans Seng med et lidet rundt Bord foran. Paa en Boghylde, som stod paa Gulvet op mod Væggen i Hjørnet ved Sengefoden, gjenkjendte jeg Henrik Wergelands Buste endnu mere defekt paa Hage og Næse end i min Tid og nu tillige blindet paa det ene Øie; han var medfaret næsten lige saa ilde som det gamle Klodshoved, jeg røgte af, og som jeg ogsaa havde kjendt igjen, uagtet yderligere flænget og hugget paa kryds og tvers.

Min Ven havde nemlig den Vane at sidde og snitte sine Tankestreger i det, medens han røg Tobak og af og til kastede et Ord ind i Passiaren for at vedligeholde den, som man kaster Brænde paa en Ild — det var ligesom mere Stemningen i Samtalen og det, at der overhovedet blev talt, end selve Tanken, han brød sig om. I den Stilling havde han ogsaa ofte netop dette stille tungsindige Udtryk over sig, som om han smilte til noget skjønt, vi andre ikke saa.

Mellem Sengen og Hylden opdagede jeg nogle Flasker, simple Bouteiller, og med Lynets Hurtighed slog den Mistanke op i mit Sind — jeg er, som sagt, ikke af Naturen, men gjennem Skuffelse, bleven den inkarnerede Mistroiskhed — at min Ven maaske var bleven forfalden til Drik.

Jeg satte Lampen fra mig paa Gulvet. I den ene Flaske var Blæk, i den anden Parafin og i den tredie, mindre, Medicintran, som han altsaa tog, sandsynligvis for sit Bryst.

Jeg huskede paa den klamme Haand, hans Stansen og tunge Aandedrag i Trappen, og følte mig skamfuld som et rigtigt Skarn, der havde kunnet tænke mig min Ungdoms kjære Ven og, jeg kan gjerne sige, Ideal jevngod med enhver anden Slubbert ude i det gemene Liv, der absolut skal mistænkes.

Han fik i Stilhed min angergivne Afbigt, medens jeg læste henover Rygtitlerne og gjenkjendte en og anden af Bøgerne. Denne Hylde lod til netop at være hans Studenterboghylde. Jeg trak ud en tyk Bog, gamle Saxo Grammaticus, som jeg erindrede engang at have kjøbt paa en Auction og foræret ham, men fik nu helt andet at tænke paa.

Det gik med mig som med den, der trækker ud en Mursten og pludselig finder en hemmelig Indgang — jeg følte mig med ét foran Indgangen til min Vens Hemmelighed, skjønt endnu kun foran et dybt, mørkt Rum, der nok kunde gjennemvandres med Fantasien, men hvori jeg i Virkeligheden ikke kunde se, medmindre min Ven selv leverede mig Lygten.

Det, som i den Grad tiltrak sig min Opmærksomhed og ligesom naglede al min Sans og Erindring til Stedet, var intet Hul, men et Hoved paa en Violin, der stak op bag Hylden med en støvet Hals og et Sammenfilter af Strenge mellem Skruerne.

En slap Basstreng hang ned; den forstrakte, sprungne Diskant havde krøllet sig opover, og under de to hele Strenge laa, hvad jeg forvissede mig om ved at føle efter og tage flere Bøger ud af Rækken, Stemmehesten flad. Jeg undersøgte Violinen,

som jeg ikke godt kunde tage frem, ligesaa omhyggeligt, som om jeg havde fundet en Ven syg og udhungret — der var en urepareret Sprække i dens Bryst. Jeg kunde ikke hindre, at jeg, fangen i gamle Erindringer, blev vemodig stemt, saa inderlig vemodig.

Jeg lukkede mit Murhul af Bøger til, satte Lampen paa Bordet igjen og mig selv i Sofaen, hvor jeg ved det dampende Klodshoved — jeg saa deri bl. a. igjen mine egne Navnebogstaver, indskaarne af mig selv — gav mig hen til Minder, som jeg her vil meddele, selv med Fare for, at Læseren skal finde, at min Ven bliver noget længe borte med Punschen. Gjennem dem vil han blive nærværende slig, som han stod for min Sjæl i Ungdomserindringens Lys, og slig, som Læseren med mig maa kjende ham, om han skal kunne forstaa ham.

Vort Studenterbekjendtskab opkom naturligt derved, at vi var Nordlændinge begge to.

Han var tre, fire Aar ældre end jeg, og at han var den betroede, skjønt anonyme Theateranmelder i H . . . . bladet, gav ham desuden i mine Øine i og for sig selv en officiel Overlegenhed, hvorfor jeg bøiede mig.

Men mere end dette virkede hans Væsen paa min ungdommelige Indbildningskraft. Der var noget usædvanlig nobelt ved hans slanke Figur og hans fine, smale, alvorlige Ansigt med den høie Pande og den svære, krøllede, sorte Haarmasse om Tindingerne. De stærke Øienbryn og en udpræget Romernæse optog ligesom Opmærksomheden fra hans Øine, der var lyseblaa og mere i Pagt med hans Bleghed og skjægløse Ansigt end med den mere energiske Del af hans Træk. Det var dog disse sidste, som gav det første Indtryk af ham. Senere lærte jeg at læse Trækkene anderledes og at se, at der i dem netop laa afpræget Strømbrydnin-

gen af den Dobbeltnatur, hvori hans Liv efterhaanden blev søndermalet.

Et fint Smil, naar han talte, og et tilbageholdende Væsen gav ham noget fornemt, der ialfald imponerede mig storligen.

Han var den eneste Student, jeg kjendte, som ikke gik med Studenterhue, — han brugte en flad, blaa Sjømandshue med kort Skygge, der klædte ham meget godt.

Naar han blev ivrig, hvilket kunde hænde ham i en Disput, thi han var en saare stærk Logiker, noget, hvori han imidlertid kun indsatte sin Forstand, men, saavidt jeg skjønner, aldrig egentlig sit Hjerte og sine dybere Stemninger, — strak hans Stemme ikke til; den blev overanstrengt og skrigende som fra et daarligt Bryst. Den Slags Recontrer angreb ham ogsaa altid og efterlod ham i irritabel Uro længe bagefter.

En Besynderlighed hos ham var, at han undertiden tog sig Fodture paa flere Dage ud paa Landet, og dette baade Sommer og Vinter. Noget Følgeskab vilde han aldrig vide af. Havde han ønsket det, vilde han have anmodet mig, det følte jeg, og det kunde derfor aldrig falde mig ind at paatrænge mig ham.

Han drog da afsted uden Randsel; dette bemærkede jeg engang, jeg tilfældig saa ham streifende over Marken et Par Mile fra Byen, hvor jeg var i Besøg.

Naar han saa kom hjem, var han i Perlehumør, medens han derimod, før han drog ud, altid var ordknap og tungsindig, saa jeg næsten alene maatte staa for Passiaren. Han havde det ligesom med Humørperioder.

Et Mærke paa, naar en saadan Stemning havde indfundet sig, var mig netop den Violin, som jeg nu

tyve Aar efter fandt strengeløs forstukken bag hans Boghylde.

Som den laa der, blev den mig atter det samme Mærke, men nu ikke længer paa en Periode af Dage, men af Aar.

Denne Violin holdt han engang høit i Ære, den havde Hæderspladsen paa hans Væg med Buen ved Siden. Han havde faaet den efter en Ven, en gammel Klokker i hans Hjem oppe i Nordland, af hvem han havde lært at spille, og som nok havde været et Slags musikalsk Geni af dem, der ikke kommer til sin Ret her i Verden.

David holdt meget af at fantasere, ikke blot paa denne Violin — han havde fint Gehør og havde lært ikke saa lidet, — men ogsaa om den: hvorfra den egentlig skrev sig, og hvor gammel den kunde være? Et utydeligt Stempel inde i Bunden vilde han overmaade gjerne tyde til, at den „muligvis var en Cremoneser"; han var lidt svag paa det Punkt, og dette Rum for Gjetningen var aabenbarlig for ham en Herlighed ved Violinen.

David Holst havde noget, som han kaldte klassisk Musik, et Par længere Nummere, som han spillede efter Noder. Dette tiltalte nu mig mindre og forekom mig altid i Slægt med det, som var fremme i hans Væsen, naar han optraadte som Logiker. Det var mere som en streng aandelig Skoleøvelse — og han spillede vist da ligesaa korrekt, som han ellers skrev eller disputerede — end som nogen Hjertesag.

De Tider, da den klassiske Musik og den kritiske Passiar raadede paa Hybelen, var visselig de, hvori han selv befandt sig mest i Ligevægt. Han var da ogsaa mindre hjertelig i sit Væsen, selv mod mig.

Men saa kom der Tider, hvori Nodestolen fik staa i Krogen.

Han kunde sidde lange Stunder og stirre hen for sig, som han faldt i Staver, og saa paa sin Violin give sin Stemning Luft i alskens Fantasier, der helt anderledes end hans saakaldte klassiske Musik tiltalte mit iøvrigt lidet musikalsk uddannede Øre.

Det var allehaande Smaastykker, der efterhaanden mere og mere droges ind i hans egen Mol-Manér og undertiden en underlig vemodig Melodi, som jeg dog egentlig kun hørte ham spille rent ud nogle faa Gange, og da altid som i en Art Selvforglemmelse.

Jeg havde ved disse Leiligheder en Følelse, som om han betroede mig noget deiligt, han havde mistet i Livet, og hvorover der altid maatte sørges.

Længere ude i en saadan Periode blev han som sagt mere uregelmæssig og var sjelden at træffe hjemme, kunde da ogsaa undertiden ironisere bittert over Kammerater, Professorer og Tilstande, og for den, som det gik ud over, næsten blodigt.

Jeg havde Privilegium paa at tage Nøglen og gaa ind paa min Vens Værelse, ogsaa naar han ikke var hjemme. Hang hans Violin ustelt, vidste jeg, at det var ilde fat, og at hans egen Tilstand saa omtrent svarede til Violinens. Det første, han gjorde, naar alt var vel igjen, var ogsaa altid med Omhu at sætte den istand.

Aldrig havde jeg dog i hin Tid seet denne Øiesten saadan henslængt og behandlet, som jeg nu, tyve Aar efter, gjenfandt den, støvet og sprukken, bag Boghylden.

At jeg fik mine vemodige Tanker derved og af den anede en lidet glædelig Livshistorie, vil Læseren saaledes nu kunne forstaa og dermed forhaabentlig tilgive mig, at jeg har ført ham med mig fra David Holst's Værelse, hvor jeg sad og ventede paa, at han skulde komme med Punschen, saa langt ud i mine Ungdomsminders Land.

I tre Aar havde vi saagodtsom daglig været sammen. Siden maatte David Holst ud som Huslærer, og vore Veie skiltes, som det pleier at gaa i Livet.

Her i Aften var nu Mødestedet.

Det klirrede ude paa Gangen, og lidt efter aabnede David Holst med Forsigtighed Døren for en Pige, som indbar en dampende Mugge med tilhørende Rekvisita, der nok kunde falde i en Mands Smag, der, som jeg hin Eftermiddag, i flere Timer havde færdedes ude i Uveir.

David fandt mig indstalleret paa sin Sofa med sin Pibe i Munden og sine Tøfler paa Fødderne, aldeles saadan, som Tingen vilde være taget mellem os i gamle Dage — og dette henregnede jeg nu i Stilhed til et af mine listige Kneb; thi paa disse Indgangsbilletter, hans Pibe og Tøfler, indsatte jeg mig selv uden videre paa Forudsætningen om vor gamle fortrolige Fod.

Jeg følte mig som en Feltherre, der er saa heldig at kunne aabne Kampen ved straks at occupere en hel Provins.

I Mangel af sin vanlige Sofaplads skød David en Stol til Bordet og satte sig lige over for mig, idet Punschebrættet placeredes imellem os.

Vi sad nu begge igjen ved Bredden af den samme Glædens Flod, hvori vi saa mange Gange havde boltret os i vor Ungdom, men nu øste vi begge forsigtigere.

I Samtalens Løb heldede han sig oftere hen imod mig, som om han lyttede, og hans Hoved kom derved indenfor Omraadet af Lampens stærke Lysskjær.

Jeg bemærkede da, at hans Haar var blevet meget tyndt og ikke saa lidt graasprængt, og at der stod smaa Svedperler paa hans ikke længer rynkefri Pande. De graablege, skarpe Ansigtstræk og et nyt

tilkommet tindrende Udtryk i hans Øie sagde mig, at hans Væsen legemligt eller aandeligt gjemte en underjordisk Ild, som neppe længer stod til at slukke.

Da jeg nu derhos af gjentagne Hosteanfald troede at forstaa, at disse hans Bøininger forover mod mig ligesaa gjerne kunde have sin Grund i, at han var træt og søgte Hvile mod Bordkanten, som i Samtalens Interesse, besluttede jeg mig med engang til at gaa lige løs paa Spørgsmaalet om hans Helbredstilstand og saaledes sætte mig i Besiddelse af nok et vigtigt Udenværk om hans Fortrolighed.

Jeg reiste mig pludselig bestemt og alvorlig og sagde, at jeg som erfaren Læge desværre saa, at han ikke var saa lidet syg, som han mulig selv troede, og at han, da han øiensynlig var afkræftet og mat — jeg paaberaabte mig Sveddraaberne paa hans Pande — ialfald nu straks skulde sætte sig hen i den magelige Sofa, som jeg hidtil havde optaget.

Han erkjendte, at han ikke vel havde taalt at gaa de to Gange i Trappen, — første Gang var han kun gaaet ned for at faa Slut paa den slemme Træk gjennem Huset — og satte sig efter mit Ønske villigt i Sofaen.

Det var Brystet, sagde han. Ved Hjælp af Hørerør og Percussion opdagede jeg desværre, at han kun havde altfor megen Ret.

Det var Brystet, men i en saadan Tilstand, at her kun var Tale om at vinde Tid, ikke om at frelse; thi den ene Lunge var helt borte og den anden alvorlig angreben.

Den sidste Del af Aftenen følte baade han og jeg os som gjenfødte paa den gamle Fod. Min Myndighed som Læge gav mig derhos en Smule Overvægt.

Klokken ni erklærede jeg, at han maatte i Seng, og sagde ham, at jeg næste Dags Formiddag agtede

at komme igjen og ordinere ham det fornødne. Paa Almueskolen skulde han, hørte jeg, først læse den Dag Klokken elleve — til den Tid lovede han mig, ikke at gaa ud. — — — —

— Da jeg kom hjem, fandt jeg min Hustru i stor Angst for mig.

Hun kunde ikke begribe, at en fornuftig Mand og dertil en Doktor, som gav andre saa forsigtige Raad, kunde fare om mere end nødvendigt i et saadant Himmelveir; og jeg havde jo været ude i det hele Tiden, næsten siden Middag.

Hertil var nu intet at sige, og jeg overtænkte kun, medens hun talte, hvorledes jeg bedst skulde vinde hendes Stemning for den Sag, der nu laa mig paa Hjertet.

Min Hustru havde ikke Spor af Kjendskab til min dødssyge Ven, og hun kunde kanske endog, om jeg kjendte hende ret, falde paa at blive stødt, naar jeg fortalte hende, at han paa en Maade havde eiet min Ungdoms Kjærlighed før hun.

Det gik virkelig ogsaa, som jeg forudsaa. Det var først efter en noget betænkelig lang Pause, at hun med ét kom hen og sagde, at min bedste Ven naturligvis ogsaa skulde være hende inderlig kjær.

Og fra det Øieblik af kunde heller ingen være ivrigere end hun.

I hvad hun tager sig for, saa gjør hun det nemlig altid tilgavns, og hun opgjorde endnu samme Aften, hvordan Sagen skulde arrangeres.

Klokken ti den næste Formiddag var jeg med min Hustru oppe hos min Ven og forestillede hende for ham med de Ord, at hun ønskede sig betragtet som en ligesaa gammel Veninde af ham, som jeg var Ven.

Jeg fortalte ham, saa trøstig jeg kunde, — men da jeg sagde det, saa min Hustru bort, — at hans Sygdom absolut forlangte, at han holdt sig inde

under Kur i seks Maaneder, til den varme Sommer kom og kunde fuldende Helbredelsen, samt at jeg haabede, han vilde samtykke i, at jeg arrangerede Sagen med Almueskolen for ham.

Han var øiensynlig baade overrasket og rørt.

Livet havde ikke budt ham Venskab, sagde han; han var saa lidet vant til at tage mod det, selv hvor det kom saa sandt og godt som her.

Efter en Del Parlamenteren overgav han sig dog tilsidst paa Naade og Unaade til min Kone, der ikke holder af at tabe.

Flytte hen til os, som jeg foreslog, vilde han imidlertid ikke, da han havde faaet dette Værelse kjært, og — som han aabent sagde — han vilde ikke føle sig vel ved at blande økonomiske Forbindtligheder, dem han desuden ikke tiltrængte, ind i denne Sag.

Fra nu af besøgte jeg ham i Regelen hver Formiddag og slog da som oftest tillige en lille Passiar af om forskjelligt ude i Byen, som jeg kunde tænke mig, vilde interessere eller ialfald adsprede ham.

Min Hustru tog Sagen paa sin egen Vis.

Modsat af, hvad jeg havde været en Smule bange for, udførte hun ingen gjennemgribende Revolution i hans Husholdning og tilvante Stel. At Opvartningspigen havde sine Grunde, hvorfor hun saa ofte saa op til ham, og at hun hver Dag med Bæven afventede min Hustrus stille Mønstring af, hvorvidt Støvet var borte og Værelset i Orden, derom kunde han ikke have nogen Anelse. Det eneste, som min Hustru aabenlyst satte igjennem, var alskens Sendinger af styrkende Sager. Med Pigen, som bragte det, fulgte saa gjerne et af Børnene, som han da undertiden fandt Fornøielse i at beholde hos sig en Stund og underholde sig med.

Dette nye og for ham uvante Forhold lod ogsaa til at adsprede ham; men efter en Maaneds Forløb be-

gyndte Humøret igjen at blive nedtrykt. Vore Besøg besværede ham øiensynligt, hvorfor disse ogsaa blev indstillede for en Stund. Han tilbragte saagodtsom hele Dagen paa Sofaen henne i den mørke Del af Værelset.

En Aften, fortalte Pigen, havde hun hørt det ligesom græde og hulke inde paa Værelset; hun var derfor ikke gaaet ind, men var bleven staaende udenfor. Lidt efter syntes hun, det var, som om han bad saa inderligt, men Ordene forstod hun ikke. Aftenen efter hørte hun ham spille en sagte Melodi ligesom paa en Violin, der ikke rigtig gav Lyd.

Den følgende Formiddag, da jeg kom til ham, var hans Sindsstemning helt forandret, og til min Overraskelse blev jeg vaer, at hans Violin hang pudset og med paasatte Strenge, men rigtignok med Sprækken i Brystet, paa Væggen med Buen ved Siden af. Henne paa Bordet ved Sengen bemærkede jeg ogsaa en gammel Bibel, som jeg aldrig før havde seet hos ham, formodentlig fordi denne Skat altid havde været forvaret i hans Kommode som en Helligdom.

Han saa mere end sædvanlig mat og medtaget ud; men hans Ansigt havde et forklaret Udtryk over sig, som en Mands, der har stridt med sin Skjæbne og nu har vundet Ro og Resignation.

Om det gik an, sagde han, vilde han gjerne samme Formiddag tale med min Hustru; men med mig ønskede han helst at tale nu straks, og jeg maatte derfor sidde ned en Stund hos ham.

Med et Smil — det samme stille, hans egen skjønne Hemmeligheds Smil, som jeg kjendte saa godt fra gamle Dage, men som nu ligesom ikke længer behøvede at unddrage sig Opmærksomheden — vendte han sig til mig og sagde, idet han lagde sin Haand paa min Skulder og saa mig ind i Ansigtet:

„Min kjære, hjertensgode Frederik! Jeg kan ikke

sige Dig hvorfor, men jeg veed bestemt, at jeg ikke lever saa længe, at jeg faar se Vaaren igjen. Det, som feiler mig, kan hverken Du eller noget Menneske give mig, kun Vorherre; men af alle Mennesker har Du staaet mig nærmest, og dit Venskab har rakt did, hvor Du ikke har kunnet ane det. Du har en Ret til at kjende den, som har været din Ven. Naar jeg er borte, — og dette sker usvigeligt i denne Vinter, kanske hastigere end Du efter min Sygdoms Stand tænker Dig, — saa vil Du finde en Del Optegnelser i min Kommodeskuffe. Det er min tidligste Ungdoms Historie, men, simpel som den er, har den for mig været afgjørende for hele Livet. Den vil fortælle Dig, at Verden har været mig tung, saare tung, og at jeg var saa glad som en sluppen Fugl ved at forlade den."

„Der var en Tid," føiede han til efter nogen Nølen, „da jeg helst ønskede at begraves ved en Kirke oppe i Nordland; nu tror jeg derimod, at det kan være det samme med Stedet, og at der kan hviles ligesaa fredeligt hernede."

Hermed trykkede han min Haand og bad mig gaa efter min Hustru.

Da hun kom, overraskedes hun ved at se ham saa lys og let af Sind, som hun aldrig havde tænkt sig, han kunde være.

Han vilde, sagde han, af hendes Venskab udbede sig en Tjeneste. Det var en Grille af ham; men, hvis han skulde blive kaldt bort, maatte hun love ham, næste Vaar at plante en vildt voksen Rose paa hans Grav.

Hvor sørgelig Anmodningen var, forstod min Hustru egentlig først, da jeg havde fortalt hende, hvad der forud var passeret; thi David Holst havde selv seet saa freidig og lys ud, da han talte med hende, at det sørgelige ligesom var kommet bort.

Min Vens Spaadom om sig selv viste sig desværre at være altfor sand. Skjønt hans Humør stadig blev lysere, undertiden endog saa han fik et Skjær af Livsglæde, gik hans Sygdom dog altid den modsatte Vei til det værre.

En Dag fandt jeg ham fra sin Seng — hvor han nu for det meste tilbragte hele Dagen — meget interesseret ligge og betragte, hvorledes min lille Anton havde gjort „Dampbaad" af hans gamle Violinkasse, hvis Laag var borte, og hvormed han nu paa Gulvet anløb alskens fremmede Havne. Da jeg kom hen til Sengen, sagde han smilende, at han havde været hjemme i Nordland og legt i Fjæren igjen.

Min Hustru var nu mere og mere bleven hans Sygepleierske. Hun var hos ham et Par Gange om Dagen og sad ved Siden af hans Seng. Han holdt hende da gjerne i Haanden, eller ogsaa bad han hende læse noget for sig af hans gamle Bibel. De Themaer, han opsøgte, var helst de, hvori det gamle Testamente taler om Kjærlighed mellem Elskende. Især dvælede han ved Historien om Jakob og Rachel.

Min Hustru, der nu havde faaet ham inderlig kjær, betroede mig en Dag, at hun nok troede at vide, hvoraf min Ven led; det var visselig intet andet end ulykkelig Kjærlighed.

Saa rørende skjøn, som han laa der henimod Døden, havde hun aldrig tænkt sig, at et Menneske kunde blive.

Naar han laa stille og smilte, var det, som om han tænkte paa et Stevnemøde, hvortil han skulde, saasnart han var færdig med os her paa Jorden.

En Aften bad han min Hustru sidde hos sig.

Klokken ni fik jeg Bud; men da jeg kom did op, var han ikke mere.

Han havde bedet min Hustru læse for første Gang et Stykke af Høisangen for sig der, hvor hun

fandt et gammelt Mærke i hans Bibel. Det var det andet Kapitel, hvori baade Bruden og Brudgommen taler, og som begynder saa:

„Jeg er en Rose i Saron, en Lilje i Dalene" og ender med: „Indtil Dagen bliver luftig og Skyggerne fly bort, gak omkring, bliv lig en Raa, min Kjæreste; eller som en ung Hind paa Bethers Bjerge."

Han havde bedet hende læse det to Gange, men under Læsningen var han stille sovet hen.

Og der laa han deilig i Døden, med et stille Smil, som hilsede han nu en saadan Lund hinsides i Bethers Bjerge.

Den næste Sommer stód der et Trækors og en blomstrende vild Hyben paa en Grav ude paa Byens Kirkegaard.

Der hviler min Ven David Holst.

Til min Vens Livshistorie fandt jeg henlagt som Begyndelse et Afsnit, hvoraf en Del synes at være tilsat i en modnere Alder. Det viser, med hvilke stærke Traade han har været naturbundet til sit Hjem, og med hvilken Kjærlighed han har hængt ved det.

ANDET AFSNIT.

DAVID HOLSTS OPTEGNELSER.

NORDLAND OG NORDLÆNDINGEN.

Forsaavidt et Menneske som jeg, der lever i en saa sørgelig Virkelighed, tør tale om Illusioner — hvilken Mængde og hvilke store Illusioner har jeg saa ikke her inde i Kristiania faaet knust i de to—tre Aar, siden jeg forlod mit Hjem i Nordland og er bleven Student; — hvor graa og mat er ikke denne Verden hernede, hvor smaa og smaalige mod, hvad jeg har tænkt mig baade Mennesker og Forholde!

Jeg var i Eftermiddag med nogle Venner ude og fiskede paa Fjorden, og vi morede os naturligvis allesammen — undtagen jeg, der dog ypperligt lod, som jeg gjorde det.

Nei, jeg morede mig ikke!

Vi sad i en fladbundet, bred, styg Baad, som de kaldte „Pram", en Indretning, der ligner en Vadskerbalje, og fiskede den ganske Eftermiddag i noget grumset Vand paa faa Alens Dybde med et spædt Snøre tilsammen ialt 7, syv Hvittinger — og saa roede man da tilfreds iland!

Jeg befandt mig næsten vammel; thi lig denne Pram uden Kjøl, hvorpaa den kan ligge en Kurs, uden Sejl, der ikke engang anstændigt kan tænkes sat paa den, uden Sjøgang, hvilket den ikke vilde taale, og lig denne grumsede, graa, bølgeløse Sjø udenfor Staden med nogle faa smaa Hvittinger i — synes mig igrunden hele Livet hernede. Det har ikke i nogen Henseende andet at byde end saadanne smaa Hvittinger.

Mens de andre snakkede, sad jeg og tænkte paa

en Fisketur, hvor h u n var med, ude mellem Vetteskjærene hjemme i vor lille seksaarings Baad. Hvilken anden Dag, hvilken anden Baad, hvilket andet Eventyr!

Ja, hvor eventyrløst, fattigt og graat er dog ikke Livet hernede paa de rige, kornbærende Lerbakker og den af Dampbaadsrøg sodede Hovedstadsfjord eller herinde i selve Byen imod hjemme.

Men ymtede jeg dette høit, vilde disse overlegne Folk rigtignok sætte store Øine.

Man taler her om Fiskeri og mener derved nogle fattige Dræt Torsk og Hvittinger.

En Nordlænding forstaar derved, som i alt andet, det tusinddobbelte, han mener Lofotens og Finmarkens Millioner og derhos en overstrømmende Mangfoldighed af Arter, fra Hvalerne, der sprøite gjennem Sundene, med store, fossende Fiskestimer foran sig, ned til de allermindste.

Den eneste bemærkbare Fisk, jeg kjender hernede, og som jeg altid seer paa, hvor jeg finder den, er Guld- og Sølvfisken, som man holder i Glas, ligesom man har Kanarifuglen i Bur; men den er igjen fra et andet Eventyrland i Syden.

Ved Fugl forestiller en Nordlænding sig helleri ikke, som hernede, bare et og andet Stykke Madvildt, men en Himmelens Hob af alle Slags, bølgende i Luften som en hvid Brænding om Fuglebjergene, et helt skrigende, myldrende Sneveir over Æggeværene.

Han mindes Edderfugl, Teiste, And og Kjeld svømmende i Fjord og Sund eller siddende rundt paa Skjærene, Maagerne, Fiskeørnen og Fiskejon jagende i Luften, Hubroen tudende fælt om Natten ude fra Fjeldskaarene — kort sagt, han mener en hel Verden af Fugle og har en Smule ondt ved at indskrænke Begrebet til bare en og anden enkelt stakkels Tiur, som man har Hjerte til at overraske

og dræbe midt i en Elskovsleg, mens Solen rinder oppe i en Furulid.

Istedetfor Bærmarkerne her har han de milelange Multemyrer hjemme. —

Istedetfor den paa Søskjæl temmelig ensformigt fattige Strand hernede, husker han en, der er strøet med den forunderligst farvede Mangfoldighed af dem.

Nordland eier overhovedet alle Naturforhold i en intensiv Grad og i helt anderledes kolossalt mægtige Modsætninger.

Det har et endeløst, stengraat Øde som i Urtiden, før Menneskene byggede, men midt i dette ogsaa sine endeløse Naturrigdomme. Det har en Sol og en Sommerherlighed, hvis Dag ikke er kun tolv Timer, men varer uafbrudt Dag og Nat i tre Maaneder, da man mangesteds maa gaa med Maske for Myggesværmen.

Men til Modsætning igjen en Nat med Mørke og Rædsel, som varer i ni.

Der er Jetteforholde, men uden de mere uanselige Overgange midtveis imellem alle Yderligheder, hvorpaa det rolige Liv her sydpaa bygges; det er med andre Ord Forholde mere for Fantasien, Eventyret og Hazarden end for den jevne Forstand og den stille, sikre Virken.

En Nordlænding kan derfor let i Begyndelsen hernede føle sig ligesom en Gulliver, der er kommen til Lilleput, og passer overhovedet neppe vel mellem Indvaanerne, før han har faaet skruet sine gamle tilvænnede Forestillinger ned til denne mindre Virkeligheds nøgterne Maal, kort sagt, før han lærer sig til at bruge Forstand istedetfor Fantasi.

Finnen paa Ski med sine Rensdyr, Kvænen, Russen — ikke at nævne den stadigt færdende, paa Land træge, men i sin Baad kvikke Nordlænding selv — er unægtelig alle helt interessantere Folk end

den graa Havrebonde, hvis Fantasi neppe gaar længer bort fra hans egen Ager end til det at undres paa, hvor oppe i Udmarken mon Gampen nu skal hentes.

Naar man taler om Uveir og Bølger, saa mener man her en Smule Storm og Sjøgang op ad Kristianiafjorden, der endog kan afstedkomme lidt „Skade paa Havnen", og tager det saa overmaade rystende, naar en klodset Baadmand er forlist.

For min Tanke kommer da noget helt andet: pludseligt Nedfaldsveir ifra Fjeldet, som tager Huse bort — hvorfor man hjemme ogsaa surrer dem med Touge —, Bølger ind fra Ishavet, der begraver de høie Skjær og Holmer i Skum og „ta'r Grundbraat" paa mangfoldige Favne Vands Dyb, saa at Fartøiet med ét kommer til at staa paa tør Bund og knuses midt i Havet. —

Skarer af kjække Mænd, som seiler undaf Veiret for Livet, og ikke blot for deres eget Liv, men med en dyrt tilkjæmpet Last ogsaa for deres, som hjemme sidde, og som endda midt i Dødsfaren prøver paa at give sin kuldseilede Kammerat en Haandsrækning. — Jeg tænker paa Forlis af mangfoldige Baade og Fartøier i Vinterkvælden mellem Sjørokket og paa Bølger - ja, det kunde for en Gangs Skyld være værdt at se dem (som vanligt tre i Følgelag og den sidste Bølge værst) i Anmarche med Skumkammene høiere end Toldbodtagene. Og kanske en Jagt, der maa landsættes, paa Nakken, suse ind ad Kristiania fredelige, smale Havn, kastende Skibene med sig op i Byen, og fulgt af tilsvarende tunge Stormstød, saa Tagene løftedes af. —

Kom de, veed jeg nok, at det var mig, de vilde hente, den stakkels inde i Byens Civilisation forstukne „Fremsynte", som de mener, hører sig til. Men jeg vilde kanske alligevel et Øieblik udover

Dødsangsten hilst dem som Venner fra Hjemmet, skjønt de kom med Lig og Vrag paa Skulderen.

De vilde for en Gangs Skyld vise alt dette civiliserede Smaapirkeri herinde det vældige Havs Rædsel og Storhed og spæde en Smule havsalt Dødsangst i al Flauheden.

Jeg gad nok seet en Hvalfisk i Klemme mellem Prindsens- og Toldbodgaden, gloende ind til en Familie i øverste Etage, eller en havareret Havdraug, forsøgt indbragt paa Raadstuen af de pene, guldsnorede Konstabler.

Jeg gad ogsaa nok seet Byens Theaterkritici, der er vante til to Gange i Ugen at se Haupt- und Staatsaction i Vaudeviller, staa med Lorgnetten paa Næsen foran et sligt Skuespil, der uden videre overflommede alle deres kritiske Begreber og Blækhuse og viste dem Død og Rædsel for ramme, knusende Alvor.

Hvor vilde ikke en saadan Recensent vokse i Evne til at forstaa, hvad der er imposant og mægtigt i en Digtning og i Begjær derefter, om han bare én Gang i sit Liv havde seet „Hestmanden" paa en Uveirsdag, sine 1700 Fod høi ride sydover ud i Havbrændingen, medens Kappen flagrer mod Nord om hans Skulder, og man fuldkommen illusorisk seer, foruden Kjæmpen selv i sin Vælde, Hestens Hoved, Øren, Halsen, Trindsen og dens maiestætiske Bryst.

Der nordpaa har Folkeforestillingen ogsaa lige fra Mythens Tid lagt Hjemmet for al Ondskabens Hær.

Der har Finnefolket udøvet sine Troldkunster, „sat Gjan", og der, ved det mørke, vintergraa, bølgebrydende Ishav, staar ligesom endnu Urtidens til Jordens yderste Grændser fordrevne Guder, de dæmoniske, forfærdelige, halvt formløse Mørkets Magter, som Aserne kjæmpede med, men som først

St. Olaf med sit seirende, solblanke Korshjalte ret fik „sat i Stok og Sten".

Det, som man, siddende paa den trygge Tue midt inde i Civilisationen, saa letvindt skyder fra sig som Overtro, — men hvilket dog som Naturmagter i Folket endnu lever — arter sig overhovedet her syd i Folket ganske anderledes dukkemæssigt for Forestillingen.

Man har sig en lille Forskrækkelse af Smaanisser, godmodige Huldrefolk, en elskovssyg Nøk og sligt, som nord hos os næsten gaar imellem Husene som Overtroens tamme, vanlige Husdyr.

Man har ogsaa der godmodige Underjordiske, som driver sit fredsommelige Baad- og Jægtebrug usynligt ved Siden af Befolkningen.

Men saa skaber Naturrædselen derhos en hel Hær af onde Dæmoner, der drager Menneskene, druknede Mænds Gjenfærd, der savner kristen Jord, Bergriser, Havdraugen, som ror i en halv Baad og i Vinternatten skriger fælt ude paa Fjorden. Mangen, der virkelig var i Nød, har paa Grund af Frygten for ham maattet undvære Bjergningen, og de „Fremsynte" kan se ham.

Men, ruger Naturens Overmægtighed som en knugende Tyngde over Livet paa denne vintermørke, halvfraadende Grændsekyst, der dæmrer i ni Maaneder og i de tre af dem endog mister Solen, saa der skabes Mørkerædsel i Sindet, — saa eier Nordland til den samme Yderlighed ogsaa den stik modsatte Karakter, sin solvarme, luftklare, duftopfyldte, med Farvernes uendelige Rigdom skjønhedsvekslende Sommernatur, hvori Afstande paa 10—12 Mile henover Sjøspeilet nærmer sig hinanden paa Talehold, hvori Fjeldene klæder sig med brungrønt Græs helt til Toppen — i Lofoten op til to tusinde Fods Høide —, hvori Smaabjerkeskoven krandser sig oppe i Liderne og Fjeldrevnerne som en Leg af hvide,

sekstenaars Piger, medens Aromaen af Jord- og Bringebæret, som vokser der, naar Du, i Skjorteærmerne for Varmen, kommer forbi, kjendes i Luften som intet andetsteds, og Dagen er saa hed, at Du faar Trang til at bade Dig i den solopfyldte, skvulpende, til Bunden forunderlig klare Sjø.

At alle Vækster faar saa stærk Aroma og Farve deroppe, har de Lærde forklaret af det stærke Lys, der fylder Luften, fordi Solen er uafbrudt oppe hele Døgnet. Derfor kan heller intet saa aromatisk Jordbær eller Bringebær eller en saa duftende Birkegren tages nogetsteds som der.

Har en underdeilig Idyl noget Hjem, saa er det inde i Nordlands Fjorddale om Sommeren.

Det er som om Solen da kysser Naturen saa meget desto inderligere for den korte Tids Skyld, den veed, de har at være sammen, og som om de begge den Stund søger at glemme, at de saa snart igjen maa skilles. Da springer Græsbakken frem som ved et pludseligt Under og i ødsel Mangfoldighed Blaaklokken, Løvetanden, Smørblomsteret, Præstekraven, Tornerosen, Bringebæret og Jordbæret ved hver Bæk, om hver Tue, i hver Lid; da summer hundrede Sorter Insekter i Græsset som i et tropisk Land; da drives Kjør, Heste og Faar op i Dalene og Fjeldsiderne, medens Finnen fra Højfjældet kommer ned i Fjorddalen med sine Rener og vander dem i Dalelven; da ligger Multebærmyren rødmende i Fjerdingmile indover; da er der stille Solskinsfred i hver Hytte, hvor Fiskeren nu sidder hjemme hos sine og bøter paa Redskabet til Vinterfisket; da er der i Nordland Sommer saa deilig, som kun faa Steder har den, og en idyllisk Naturglæde og Fred som kanske intetsteds.

Af denne Naturens kjælne Blødhed faar Nordlændingen ogsaa et Drag i sin Karakter; han holder af, naar han kan komme til, at leve og klæde sig

godt og bo lunt; han er med Hensyn til Delikatesser en ren Lækkermund. Torsketunger, Ungryper, Rensdyrmarv, saltet Uer, Ørred, Laks og alskens Saltvandsfisk af første Slags, serveret med deres Tilbehør af Lever og Rogn, det nærende Rensdyrkjød og allehaande Vildt er tilligemed de friskt smagende Multer for ham kun vanlige Retter.

Saavel Finnen som den nordlandske Almuesmand er derhos paa Bårnevis glad i al Slags søde Slikkerier, og hans „Sirup paa Grøden" er viden bekjendt.

Opdraget i en Natur saa rig paa Modsætninger og Muligheder og paa det uventede i hele Klaviaturen af Nuancer fra det vildest storartede til det indtil Taarer inderlige, yndige og henrivende, er Nordlændingen i Regelen et godt og kvikt, ofte et glimrende og fantasifuldt Hoved.

Stemningsfuld, som han er, overgiver han sig let til Øieblikket. Er der Solskin i dit Ansigt, blir der ogsaa gjerne Solskin i hans.

Men man maa ikke tage feil af ham og forveksle hans Godmodighed med enfoldig Tryghed — og det gjør man her syd ofte. Inde i hans Sjæl vugger den stille Mistanke, ham selv ubevidst, altid som en aarvaagen Sjøfugl, der dukker under, endnu medens det glimter af Fængkrudtet og før Kuglen har faaet Tid til at slaa ned paa det Sted i Sjøen, hvor den netop laa.

Det pludselige, Muligheden af alt muligt, har han fra Barnsben af ude i Naturen været vant til at tænke sig som et Sværd, hængende over enhver fredelig, stille Stund, og dette Instinkt bærer han som oftest med sig ind i sin Omgang med Menneskene.

Mens Du taler med ham, dukker han kanske saadan under i sin Sjæl, og det Gang paa Gang,

uden at Du har Anelse om det, og uden at Stemningen derfor afbrydes.

Han gjør det, mens han har Taarer i Øinene i den inderligst rørte Stund — det er saa hans Natur, hvoraf han altid vil beholde en Snev, selv efterat han med alt sit er flyttet fra sit Naturliv ind i de civiliserede Forholde. Han undgaar Dig, smyger med sin Fantasi og sin vare Mistanke ind imellem og rundt dine Tanker, ja om en rigtig begavet Nordlænding — jeg er for sløv og uinteresseret til at kunne det — tror jeg, at han, uden at Du aner det, kan gaa med Hænderne i Lommen tvert igjennem din Sjæl ind Panden og ud Baghovedet.

Som Opdagelsesbetjent og Diplomat vilde han være uvurderlig, dersom han blot havde havt mere Karakter og ligget mindre barnagtig svagt under for Øieblikkets Magt; men her er desværre hans svage Side.

Jeg taler her om det dybe Drag i Folkeeiendommeligheden, saaledes som den arter sig i de mere fremtrædende Naturer, og vil ikke misforstaaes, som om jeg mente, at der ikke ogsaa skulde findes Mænd af Karakter i Nordland, — de hærdes der mangengang maaske mere end andetsteds op til det storartede.

I en indfødt nordlandsk Slægt vil der som oftest findes — det er ialfald min Tro — nogle Draaber Finneblod.

Det er ogsaa andetsteds bemærket, at, naar det i Sagaen heder om de bedste Bondeætter paa Helgeland, at de nedstammede fra Halvtrolde eller Bergriser, betegner dette kun finsk Afstamning. Vore Kongeætter havde finsk Herkomst, og Fin var et velklingende Fornavn, baaret af Landets bedste Mænd, f. Ex. Fin Arnesen.

Harald Haarfager og Erik Blodøkse giftede sig med Finnepiger.

Den mystiske, sanseligt-dragende Magt, som har været tillagt disse, var kun det erotiske Udtryk for en stor Nationalforbindelse op igjennem Tiderne mellem disse to fremmedartede Folkeelementer: den lyshaarede, blaaøiede, i Sindet større og roligere Nordmand og den mørke, brunøiede, raptænkte, fantasirige, af Naturmystik opfyldte, men karaktersvagere, undertrykte Fin, hvis Natur den Dag idag staar paa Ski og synger Moltoner inde i mangen Nordmands Sind, der i sin Racefornemhed nu lidet aner, at han har Sammenhæng med det Folk.

Der fremkommer forøvrigt efter min Erfaring en stor Karakterforskjel, eftersom Blandingen er sket med den svage Finlap eller med den storvoksede, stærke, trodsige Finne: Kvænen. Det gjør en Gemytsforskjel som mellem Mol og Dur i et og samme Fantasistykke.

Finneblandingen har været en stor og væsentlig Faktor i Sammensætningen af det nuværende norske Folks Aandsegenskaber.

Kvænfinblandingen gir energiske, logiske, trodsige, handlesvangre Mennesker; den har vist i høi Grad sat Staal i vor østlandske og trondhjemske Races Natur. I Nordland har derimod Lappeblandingen været den overveiende og tildels ændret Folkekarakteren derefter. Kvæn-Nordmanden beseirer Nordlandsnaturen; Lappe-Nordmanden ligger mere under for den og lider under dens Tryk.

Modsætningerne i den nordlandske Natur er for stærke og yderlige til, at ikke den Slægts Sind, som lever deroppe, skulde være stærkt udsat for at tage Knæk deraf.

Den megen Tungsind og Tristhed, som findes der aa hos den simple Mand, og som saa ofte udr til Sindsforvirring og Selvmord, har visselig dybe Sammenhæng og Grund i disse Naturforh, i det lange Vintermørke med sine tunge, over-

vældende Scener, der knuger Sjælen ned i ensom Lysforladthed, og i de stærke og pludselige Indtryk, der saavel i den mørke som i den lyse Tid altfor voldsomt griber i Gemyttets inderste, fine Strænge.

Jeg har tænkt over disse Ting som knap nogen anden, tænkt, medens jeg selv har lidt ved dem, og jeg forstaar, — skjønt jeg, naar det kommer ind paa min egen Person, igjen aldeles ikke forstaar det — hvorfor „*second sight*", „det andet Syn", „Fremsynethed", som det heder i Nordland, dersteds ligesom paa Shetlands- og Ørkenøerne kan opkomme og nedarves i Familien. Jeg forstaar, at det er en Sjælesot, som ingen Kur, ingen Forstand eller Refleksion kan kurere.

Man er født med et tredie Vindu i sin Sjæls Hus foruden de to sunde Øine, et Vindu, der vender ud til en Verden, som andre kun aner, men som én selv er fordømt til, naar Dragningen kommer, at maatte gaa hen og se ud af: det lader sig ikke tilstoppe med Bøger eller af nogen forstandig Refleksion, ikke gjenmure selv her midt i den „oplyste Hovedstad", høist kun formørke en Stund med Glemselens Gardin.

Ak, naar jeg erindrer mig, hvordan jeg derhjemme i Nordland gik og forestillede mig Kongens Slot i Kristiania, med Tinder og Taarn vældigt ragende over Staden, og Kongens Mænd som en gylden Strøm fra Borggaarden helt op til Tronsalen, eller Akershus Fæstning, naar Kanonerne tordnende meldte Kongens Ankomst, medens Luften som en Storm var *opfyldt* med Krigsmusik og mægtig kongelig Befaling. — Naar jeg tænker mig, hvorledes jeg forestillede *mig* „Lysets høie Hal", Universitetet, som et *stort, hvidt* Kridtbjerg, altid med Solskin i Ruderne, *eller hvordan* jeg udmalte mig Storthingssalen og de *Mænd*, som færdedes der, og hvis Navne

i Fantasiens Forstørrelse fortonede sig opover til os, som om der for hvert gik en mægtig rungende Klokke i Luften. —

Naar jeg sammenligner det, som jeg i Nordland forestillede mig ved alt dette, med den „for vore smaa Forhold vistnok respektable Virkelighed", hvori jeg nu lever og færdes, — saa er det, som et Korthus af Illusioner, høit som Snehætten, falder sammen over mig.

Jeg har altsaa, indtil jeg blev nogle og tyve Aar gammel, levet kun i et nordlandsk Eventyr og er nu først egentlig født frem til den virkelige Verden; jeg har været bjergtagen i min egen Fantasi.

Fortalte jeg nogen alt dette, vilde han — og jo fornuftigere Manden var, desto mere sikkert vilde det ske — visselig finde ud, at min udmærkede *Examen artium* nok maa have gaaet til ved en aabenbar Feiltagelse. Kommer det imidlertid an paa theoretisk Raisonnement og Kundskab, saa har jeg Gudskelov ligesaa gode Evner som de fleste. Jeg veed ogsaa, at jeg deri har det Par elastiske Aarer, hvormed jeg saa langt, jeg tiltrænger det, skal kunne ro min Baad gjennem det praktiske Liv uden at støde an.

Lasten, som jeg har i Baaden, saa tung, saa tung, og til sine Tider igjen saa livsalig deilig, faar ingen se.

Jeg føler en dyb Trang til at græde ud mit hele nordlandske Eventyr og vilde gjøre det, hvis jeg bare kunde græde Livet ud med det samme. Men hvorfor ønske at miste alt det deilige, hele Illusionen, naar jeg saa alligevel til min Dødsstund maa bære paa det tunge, som den har lagt paa mig!

Min lettende Graad skal være i stille Timer at male mine Livserindringer fra dette mit Hjem, som saa faa hernede forstaar.

Det er en stakkels, paa Sjælen syg Mands Fortælling, hvori der findes mere af egne Indtryk end af ydre Begivenheder.

TREDIE AFSNIT.

FØRSTE KAPITEL.

HJEMMET.

Min Fader var Landhandler og eiede Handelsstedet ...ven i Vestlofoten.

Han var egentlig fra Trondhjem, hvorfra han som ubemidlet Gut var kommen nordpaa med et Handelsfartøi af dem, som derfra pleier at sendes til Lofoten for at handle i Fisketiden.

I sin Ungdom havde han havt meget at gaa igjennem og en Tid endog arbeidet i et Baadlag som simpel Fisker, indtil han endelig kom i Tjeneste som Krambodsvend hos Handelsmand Erlandsen, hvis Svigersøn han blev.

Min Fader var i sin Middelalder en smuk Mand, sorthaaret, mørklet, med skarpe energiske Ansigtstræk og heller lav end høi. Han gik altid i en brun Dyffels Sjømandsjakke og Blankhat. Af Væsen var han barsk og lidet tilgjængelig; det hed ogsaa, at han var en temmelig haard Mand, — noget, hvori den Livets strenge Skole, som han havde gjennemgaaet, kanske var Skyld.

Skaffede dette hans Væsen ham end faa private Venner, saa erhvervede det ham paa den anden Side nok desto større Tillid i Forretninger, hvori han var prompte og grei, skjønt til det yderste paastaa-

lig paa, hvad han troede, var sin Ret. Man frygtede ham og vilde nødig være hans Uven.

Af hvad man oplever før sit ottende Aar, har man gjerne kun en glimtvis Erindring, men disse Glimt staar til Gjengjæld for hele Livet.

Og af min stakkels ulykkelige Moder bærer jeg i min Sjæl et saadant Billede. Jeg kjender hende deraf bedre end af alt, hvad jeg siden fik høre om hende, og hvorefter hun blandt andet skal have havt lyst Haar og blaa, blide Øine, været brystsvag og bleg, af Figur temmelig høi. Hun skal tillige have været meget stille og meget trist af sig.

Hun var Erlandsens eneste Datter og blev gift med min Fader, endnu medens han stod som underordnet i hans Tjeneste, og det hed, at det var gamle Erlandsen, som fik istandbragt denne Forbindelse, da han derved troede bedst at sikre hendes Fremtid.

Det var en varm Sommerdag. Slaattefolkene stod i Skjorteærmerne og slog med Langljaa ude paa Engen. Jeg fulgte med min Moder, som gik strikkende forbi dem.

Ovenfor Gjærdet laa en halvnøgen Klippehaug, bag hvilken min Mor havde en Bænk. Ovenfor den i en Stenrøs voksede der Bringebærbusker, og ved Siden af stod endel Smaabirke.

Medens jeg kravlede om imellem Stenene og lod mig Bringebærene smage, raabte Far paa min Mor.

Da hun var gaaet bort, kom der fra den anden Side hen til mig en høi, bleg Dame, som saa ældre ud end Mor, sort klædt, med en opstaaende hvid, pibet Halskrave. Hun saa saa venlig paa mig og rakte ligesom henimod mig en vild Tjørnerose, som hun havde i Haanden.

Jeg var slet ikke bange, det var heller ikke, som om hun var fremmed. Hun nikkede dernæst ve-

modigt til mig som til Afsked og gik bort den samme Vei, som hun var kommen.

Da Mor kom tilbage, fortalte jeg hende, at der havde været en saa snil fremmed Dame, men hun var vist meget bedrøvet, og nu var hun gaaet.

Min Moder — jeg husker det, som om det var i dette Øieblik — stod en Stund stille, hvid som et Lagen og saa paa mig med en Angst i Øiet, som om vi nu skulde dø begge to, saa slog hun Armene sammen over Hovedet og faldt besvimet om.

Jeg var for bange til at skrige, men tror at erindre, at jeg, medens hun laa der livløs henstrakt i Græsset ovenfor Bænken, kastede mig over hende og raabte: „Mor!"

Lidt efter var jeg kommen springende hen til Far, der stod i Skjorteærmer henne paa Engen og slog Hø blandt de andre, og havde hulkende sagt, at nu var Moder død.

Fra den Stund var min Moder sindsforvirret.

Hun maatte i mange Aar stadig vogtes paa sit eget Værelse, og min Fader havde vist mangen en tung Time.

Siden bragtes hun til et Sindssygeasyl i Trondhjem, hvor hun to Aar efter døde uden et Øieblik at være kommen til Besindelse.

Den, som i den Tid tog sig af mig, var gamle An Kvæn, et koparret, mandfolkagtigt Kvindfolk, med smaa brune Øine, stridt, staalgraat Haar og næsten hekseagtigt markerede Træk samt som oftest en kort, sort Kridtpibe i Munden.

Hun havde været min Moders Barnepige og hang ved hende med hele sin Sjæl. Da min Moder blev sindssvag, forlangte hun ivrigt at „være Vagt" paa Blaasalen; men dette maatte opgives, da det viste sig, at netop hendes Nærværelse mest ophidsede den syges Sind. Min Moder taalte heller ikke at se Fader, og mig turde de slet ikke vise hende.

Gamle „Anne Kvæn" havde været min Moders eneste fortrolige i dette Liv. Hun var yderlig overtroisk og underlig af sig. For hendes Indbildningskraft holdt Nissen og Draugen ligesaa vist til nede paa Sjøboden og i Baadhuset, som min Fader residerede i Hovedbygningen, og under Fjeldet paa Østsiden af Havnen drev de „underjordiske" lige saa vist usynligt deres Fiskebedrift og Jægtebrug paa Bergen, som Fader havde et synligt inde i Bunden af den.

Hun har visselig opfyldt min stakkels Moders Hoved med sin mystiske Overtro i ikke mindre Grad, end hun fyldte mit. Der var alskens Mærker og Tegn at tage fra Morgen til Aften, og hun havde altid en urolig Mine, som om hun gik og holdt Vagt. Naar der kom en Baad, skulde man vende sig mod Sjøen og spytte og mumle nogle Ord imod Sjøvætterne. Hun saa hver Mands Vardøger eller Fylgje. For dets Skyld maatte Døren ikke lukkes for hastigt efter den, som gik ud, og hun kunde altid høre det varsle forud, naar Fader kom hjem fra Reise.

Da „Anne Kvæn" ikke længer fik Tilladelse til at komme ind paa Blaasalen til Moder, gjorde hun i Stilhed en hel Mængde Kunster udenfor Døren. Jeg erindrer saaledes, at jeg engang stod i Trappen og saa hende bøie og neie sig og derimellem male med Spyt paa Døren og mumle, indtil jeg angest sprang min Vei.

I hendes Besværgelsesformler forekom oftere Navnet „Jumala", Navnet paa Bjarmernes gamle Gud, som der langt nord nok er mindre udryddet, end man tror, og som den Dag i Dag ogsaa, kan hænde, indover Fjeldvidden i Finmarken endnu har en eller anden Offersten. Imod „Finne-Gan" havde hun ogsaa sine Præservativer. Hun sammensmeltede øiensynligt Kvæn- og Kristenguden i sine my-

stiske Besværgelser for at overvinde Lappetroldommen.

Under disse Indtryk paa Sindet voksede jeg op.

Præstegaarden med den hvide Taarnkirke ved Siden af laa kun et kort Stykke Vei fra os nede ved Sjøen paa den høire Side af Bugten, naar man saa udover fra vort Handelssted, som laa inderst i den.

De havde der en Huslærer, — vi kaldte ham altid „Studenten".

Did gik jeg hver Dag i Skole sammen med Præstens to Børn, en opvakt Gut ved Navn Carl, der var et Aar yngre end jeg, nemlig tolv Aar, og hans med mig akkurat jævngamle Søster Susanne, et blaaøiet, viltert Barn med en Mængde gult Haar, der altid skulde skydes fra Panden, og som, naar hun kunde komme til ubemærket af Studenten, stadig gjorde alskens Ansigter og Grimacer over til os to andre for at faa os til at le.

Huslæreren var nemlig saare streng og indgjød yderlig Respekt. Den Lattertrang, som vi ved slige Leiligheder sad og pinte os med uden at turde se op paa hinanden, for at det ikke skulde komme til Udbrud, var egentlig alt andet end morsom, thi hvergang det eksploderede, bekom det os alle saare ilde, idet der som første Akt vankede Lug og Ørefigen og dernæst lange, skrevne Haranger i Karakterbøgerne om vor Opførsel.

Susanne var heri ofte rent ud ubarmhjertig. Det var nemlig kommet dertil, at hun bare med et lidet Blink i den ene Øiekrog kunde antænde den hele Febertilstand hos os, saa vi sad sprudrøde i Kinderne som Æbler, med de stive, stirrende Blikke naglede i Bogen, indtil det ikke bar længer. Især virkede hun paa mig, som hun dog vidste maatte bøde strengt derfor hjemme; thi Fader var en haard Mand, der kun altfor lidet forstod sig paa Børn.

I vore Fritider legede vi saa livligt, som vistnok faa Børn har leget.

Imod det strenge og mørke Liv hjemme, hvor Fader holdt til enten ude i sin Forretning eller oppe paa Kontoret, hvor der fra Blaasalen af og til hørtes Støi og Raab fra min stakkels, vanvittige Moder, og hvor Anne Kvæn altid rumsterede næsten som en uhyggelig Aand, var Legen med Præstebørnene som et Liv henne i en anden glædelig, solbeskinnet Side af Verden.

ANDET KAPITEL.

I FJÆREN.

Endnu mere end her sydpaa i Norge er Fjæren i Nordland en dragende Legeplads for Børn. I Ebbetiden ligger Havbunden tør ganske anderledes langt udover end her syd.

Den leragtige Sandgrund ligger da bar med enkelte Pytter i, hvor Fiskeyngelen svømmer, medens paa den yderste Kant ude ved Sjøen spadserer en eller anden Strandfugl eller sidder en ensom Maage paa en Sten. Den bølgetegnede, fine Sandlere er fuld af Tuer med Snirkler over efter den store, eftersøgte Agnmark, som der snor sig ned i Jorden. Skjulte indenfor Stenene eller i Tarreklaserne ligger de smaa, rappe, glasklare, rægelignende „Marifluer", der, naar de forfølges, piler gjennem det grunde Vand. De bruges af Smaagutter som Agn paa Knappenaalsangelen til at fiske Smaamort.

Paa den høie Græsbakke overfor Stranden mellem nogle store Stene byggede vi tre Børn af flade Stenheller vor egen Handelsgaard med Sjøbod, Nøst og Brygge nedenfor.

I Nøstet eiede vi alle Slags Baade, smaa og store, fra den firaarede Kjæks lige op til Fembøringen, dels

af Træ og Bark, dels af de baadformede blaa Kraakeskjæl. Formen paa vor Stolthed, den store Jægt, — et stort, repareret Trug med én Mast og „Flagedæk", der stadig udrustedes til „Bergensstevnet" — var jo ikke den bedste. Jeg husker endnu, hvor mangen Gang jeg sad i Kirken og tænkte mig det Eventyr, at vi eiede det herlige, fuldriggede Skib med Kanoner, som hang deroppe under Hvælvet, og hvorledes jeg, medens Præsten prækede, fantaserede op alskens Seiladser, som Carl, men især Susanne skulde undre sig saare ved at se paa. Det Skib var det eneste, jeg dengang manglede i min Lykke.

Inde i Bugten ved Faders Brygge var der i Sjøen en dyb „Marbakke", hvor der paa Eftersommeren gik Stimer af Mort og anden Smaafisk, og der drev vi Gutter vort Fiske hver med sin Lintraad med Knapenaalsangel i Enden. Vi skar Fisken op, hang den kløvet over Hjeldstængerne, som vi havde staaende udover Marken henne ved vor egen Handelsplads, og præparerede den til Tørfisk, medens vi lod Leveren staa hen i Smaakar og raadne, til den blev Tran. Begge Produkter stabledes saa behørig hen paa vor Sjøbod, for siden med Jægten „at gaa til Bergen", og, det ved Gud, vi syslede, arbeidede og trællede ligesaa ivrigt og alvorligt med vort som de voksne med sit, endda vor eneste, reelle Fortjeneste kun var det Solskin, som vi fik over vore brunstegte Ansigter.

Carl var en spædbygget Gut, der for det meste i alt fulgte sin mere energiske Søster. Begge Præstebørnene havde tæt, gult Haar. Hos Susanne ringede det sig Lok i Lok, saa det næsten blinkede om Hovedet, hvergang hun bevægede sig — noget hun, som før fortalt, stadig gjorde med et Kast for at holde det borte fra Panden. Begge var de tillige meget hvide og skjære i Huden og havde dei-

lige, blaa Øine. Susanne var dengang, jeg veed ikke, om for sin Alder lav eller høi — jeg tænkte mig hende ialfald allermindst som jævnhøi med mig, skjønt hun vist maa have været et halvt Hoved mindre; Resten af Maalet udfyldtes nok af min Beundring.

Jeg husker hende, naar hun om Søndagen skulde til Kirke sammen med sin Moder — en liden bleg, mørkklædt, hustravel Kone, der altid, undtagen Søndag Formiddag, strikkede paa en lang, trist Strømpe. Hun gik pyntet paa den sandstrøede Kirkevei, i hvid eller blaa Kjole, med en mørk Schæferhat paa Hovedet, et lidet hvidt Lommetørklæde sammenfoldet bag en meget stor gammel Psalmebog og hvide Strømper og Sko med Korsbaand over Foden. En skjønnere Dragt end Susannes Søndagspuds troede jeg ikke, der kunde findes i Verden.

I Kirken sad Præstefamilien paa første Bænk lige under Prækestolen og vi — min Fader og jeg — et Par Stole bagenfor, og vi vekslede da mangt et kun for os forstaaeligt Frimurertegn.

Engang krænkede Susanne mig dog dybt — ja til bittre Taarer. Det blev mig nemlig klart, at hun havde gjort ogsaa min Fader til Skive for sine muntre Betragtninger.

Med sin gode, stærke Røst sang han paa Landsens naive Vis Psalmerne meget høit, men satte — hvad jeg og mange andre dengang fandt meget tiltalende — ved hver Udgang en egen Snur paa Tonen, der ikke hørte Melodien til, men var af egen Komposition. Dette sidste havde været Gjenstand for Snak i Præstegaarden, og Susannes lille Gryde havde da ogsaa havt Øren. Da hun mærkede, at jeg havde opdaget det, saa hun saare ulykkelig ud.

Da Carl var tretten Aar gammel, sendtes han til Latinskolen i Bergen, og den „kostbare" Huslærer reiste med sidste Dampskib samme Høst.

Susanne fik fra nu af Undervisning af sine Forældre, og jeg maatte tage min Lærdom hos Klokkeren, en godmodig gammel Mand, der selv lidet kunde udenfor det at spille Violin, hvilket han gjorde med Lidenskab og vistnok ogsaa med en, om end uryddig, genial Sans.

Da Klokkeren havde udvirket mig Tilladelse hos min Fader til at lære at spille, og jeg ligesom Klokkeren syntes bedre om denne Underholdning end om Lektierne, gik hele tre Aar, eller Tiden til over mit sekstende Aar, hen paa en Maade delt mellem Violinspil og Lediggang.

Havde min Aand i den Periode af mit Liv været holdt tilbørligt under Arbeidets daglige Tugt, vilde maaske meget hos mig siden artet sig anderledes. Som det blev, gaves jeg desværre helt mit eget Fantasiliv i Vold og fik grundlagt i mig Stemninger, der siden i en fordærvelig Grad blev mit Livs Herrer.

Den Delelinie, som der inde i Enhvers Bevidsthed er draget mellem Fantasi og Virkelighed, trænger visse Naturer, der lever under stærke Fantasiindtryk, til alvorligt og stadigt at faa opgaaet, ellers slettes den let paa enkelte Punkter ud og overgaaer til Sygelighed.

Uagtet vi nu ikke længer havde den overflødige Leilighed som før til at komme sammen, var Susanne og jeg alligevel gjennem hele Opvæksten stadig Legekammerater og fortrolige.

Naar hun havde noget at betro mig, passede hun som oftest paa ved Grinden, der gik tversover Veien henne ved Præstegaardsjordet, ved de Tider, da jeg gik til eller fra Klokkeren.

En Dag, jeg kom gaaende Veien hjemover med mine Bøger under Armen, sad hun i sin blaarudede Bluse og Schæferhatten paa Overgangstrappen ved Siden af Grinden. Hun saa ud til at være i meget

slet Humør, og jeg forstod straks, at der skulde vanke noget.

Hun svarede ikke paa min Hilsen; men da jeg hastigere, end hun syntes om, søgte at slippe igjennem Grinden, spurgte hun mig i en ophidset Tone, om det var sandt, hvad de sagde, at jeg var saa doven, at der ingenting kunde blive af mig herhjemme.

Susanne havde ofte drillet mig; men det, som denne Gang krænkede mig, var, at jeg skjønnede, at man i Præstegaarden opholdt sig over os hjemme, og at Susanne var med paa det.

Havde jeg vidst, at Susanne den Dag sad der som min slagne Forsvarer, vilde jeg visselig taget Sagen anderledes, end jeg gjorde, idet jeg nu med en krænket Mine gik min Vei uden at værdige hende et Ord.

Da jeg kom hjem, fik jeg høre, at Præsten og min Fader var blevne uenige i Forligelseskommissionen. Præsten, som var Forligelseskommissær, havde ytret, at han syntes, min Fader i en Sag fo'r for haardt frem, og min Fader havde givet ham et braadt Svar. Det var i Anledning heraf, at Kritiken over os nu var sluppet løs i Præstegaarden.

Os Børn gav dette Forhold mellem de voksne en utryg Skyhed, og jeg husker, at jeg i Begyndelsen endog var bange for at gaa forbi Præstegaarden, da jeg mulig kunde træffe Præsten paa Veien.

Susanne gjorde imidlertid adskillige Tilnærmelsesforsøg; men ved det mindste Glimt af hendes blaarudede Kjole tog jeg altid lange Omveie i Marken ovenfor Veien eller ventede inde mellem Træerne, til hun var borte.

I et Par Dage saa jeg intet til hende; men, da jeg en Dag kom gjennem Grinden, stod der skrevet med Blyant paa det hvide Navnebræt i Mærke-

stolpen for Roden: „Du er vred paa mig, men S. er slettes ikke vred paa Dig."

Skriften, den klodsede store, kjendte jeg nok, og jeg vendte tilbage til Grinden to, tre Gange den samme Dag for at læse den om igjen og om igjen. Det var Susanne i en ny Skikkelse; jeg saa hende i Tankerne bag Bogstaverne som bagom et Gelænder.

Jeg satte om Eftermiddagen under: „Se bag Stolpen!" Og der skrev jeg: „D. er heller ikke vred paa S."

Dagen efter stod Susanne i Haven ved Rækværket, da jeg gik forbi, men lod, som om hun ikke saa mig; hun angrede nok, at hun havde været for snar til at komme mig imøde.

Skjønt Forholdet udvortes var i høieste Grad høfligt, var dog min Faders Omgang med Præstens fra hin Tid igrunden at anse som afbrudt: de satte aldrig uden ved særegne Anledninger og efter høitidelig Indbydelse Foden indenom hinandens Døre. Dette gav igjen Susannes og min Omgang et vist stjaalent Præg. Skjønt der intet Forbud laa paa os, lurede vi os dog paa en Maade kun til at mødes.

Vi vare begge to ensomme Børn. Susanne sad fangen i Hverdagskjedsommeligheden hjemme under Moderens strenge Opsigt, og i mit triste Hjem havde jeg altid en Følelse, som jeg frøs og var ræd, og som al Glæden var henne i Præstegaarden hos Susanne. Det var derfor intet Under, at vi altid længtes ud til hinanden.

Som vi blev ældre, kom Leilighederne sjeldnere, men Længselen blev derved kun opdæmmet i os, og de Øieblikke, vi saa kunde være sammen, fik efterhaanden, os selv ubevidst, en anden Karakter end den gamle barnslige. At tale med hende var nu blevet mig en Trøst, og jeg sværmede mangen

en Dag om Præstegaarden blot for at se et Glimt af hende.

Jeg var henved seksten Aar, da hun en Morgen, jeg kom forbi Præstegaardshaven, vinkede mig hen og rakte mig en Blomst over Muren. Hun sprang derpaa skyndsomt ind tvert over Gulerodsengene, som om hun var bange for, at nogen kunde se det.

Det var første Gang, det gik op for mig, at hun var saa smuk, og jeg tænkte længe paa hende, som hun stod der i Haven mellem Buskene med Morgensolen over sig.

TREDIE KAPITEL.

DRENGESTUEN.

Den Spøgelsestemning, der gik igjennem vort Hus, fik først rigtig Luft nede i Drengestuen, naar Drengene og Pigerne og de Færdendes af Almuen, som tog Nattelogis, om Kvælden sad ved det røde Skin fra Jernovnen og fortalte Historier om alskens Forlis og Spøgeri.

Paa Krakken i Rummet mellem Ovnen og Væggen sad den vakre, stærke Jens Dreng med sit Snedker- og Reparationsarbeide om sig; han havde det egentlig kun med at gjøre sit Arbeide og i Taushed lytte til de andre.

Ved Ovnen holdt „Komag-Nils" paa med at trane Komager eller Skindtøi — sit Navn havde han, fordi han syede Komager. Komag-Nils var en liden Fyr med en uredig, gul Lug, der laa ham ned i Panden, et Ansigt rundt som en Maane, hvori Næsen sad som en liden Knup, og, naar han lo, fik hans tyndlæbede, brede Mund med de store Kjæver

et Udtryk næsten som et Dødningegrin. Hans smaa Melkeblande-Øine plirede da hemmelighedsfuldt og sagde tillige, at han var et kvikt Hoved. Det var i Virkeligheden ham, der kunde de fleste Historier, men endnu mere ham, som kunde faa de fremmede til at fortælle, eftersom det faldt sig, — baade fra den synlige og den usynlige Verden.

En tredie af Drengene hed med et Øgenavn, som man dog ikke gav ham, saa han hørte derpaa, Anders Blyhat, saa kaldt, fordi han af og til havde slemme Raptuser, hvori han drak og holdt paa at komme ud af Tjenesten. Han var imidlertid paa sin Vis overmaade dygtig. Naar det rigtig kneb — i Uveir — steg han saaledes med engang til den betroede Post at være Høvidsmand i Baaden; thi om hans overlegne Dygtighed under Seiladsen var der kun én Mening. Naar Faren var over, sank han saa igjen tilbage til at være den ringe Mand.

Til Husets faste Drengestuestok hørte ogsaa en Pige paa tyve Aar, som vi kaldte „franske Martine". Hun var ligesom af et helt andet Menneskeslag end det i Nordland vanlige, var livlig og kvik, med et vældigt krøllet sort Haar over et brunt ovalt Ansigt med paafaldende regelmæssige Linier. Hun var spædbygget og af Middelhøide og god Figur. Hendes Øine under de svære sorte Bryn var mørke som Kul; naar hun blev opbragt, kunde de ligefrem gnistre.

Hun var forelsket i den tause Jens Dreng og uden al Grund yderlig skinsyg. Man sagde ogsaa, at der skulde blive et Par af de to, naar han havde faat gjort med et Par Fiskereiser til, men officiel var ialfald ikke Sagen, og som jeg tror, fordi Jens Dreng i det længste gjorde sin passive Modstand og aldrig udtrykkelig friede.

Franske Martine var af Herkomst et af de uægte

Børn i Fiskedistrikterne deroppe, hvis Fædre er fremmede Skippere eller Matroser. Hendes Fader sagdes at have været en fransk Matros.

At gaa i Drengestuen om Aftenen var mig af min Fader strengeligen forbudt; han vidste vel, at der vankede forskjelligt, som ikke var for Børns Øren.

Men nu fortaltes paa den anden Side netop dernede det interessanteste, jeg kunde tænke mig paa Jorden. Følgen blev da, at jeg hemmelig sneg mig derned.

Jeg erindrer saaledes, hvorledes jeg en mørk Høstaften, da jeg havde listet mig derned, lyttede, medens Komag-Nils — han med det gule Ansigt og Dødningegrinet, naar han lo — fortalte en slem Spøgelsehistorie fra Erlandsens Formands Tid.

Dengang stod der en gammel Sjøbod et Stykke udenfor Præstegaarden.

Og saa var det en Juleaften, at de sad og drak og julede inde paa Handelspladsen. Da Klokken blev elleve, slap Øllet op, og saa blev Drengen, som hed Rasmus og var en stærk og modig Karl, sendt hen til Sjøboden, hvor Øltønden laa, for at tappe fuldt et svært Krus med Sølvbeslag, som han fik med.

Derhenne satte Rasmus Løgten paa Tønden og begyndte at tappe. Da Kruset var fuldt, og han netop tænkte paa at sætte det til Munden, saa han over Øltønden liggende med Kroppen inde i Mørket, hvor alle Tønderne stod i Rad og Række, en forfærdelig stor, bred og mørk Skikkelse, hvoraf der udgik et iskoldt Pust, som af en Dør, der var oppe. Den blinkede mod ham med et Par svære Øine som af en mat Hornløgt og sagde:

„Tjuv i Juleøllet".

Men Rasmus Dreng forsømte sig ikke. Han

slængte det tunge Krus lige i Synet paa Draugen og rendte saa afsted af al Magt.

Udenfor var det Maaneskin paa Sneen, han hørte, hvorledes det skreg og ulede nede i Fjæren, og mærkede, at Draugene i større og større Hob forfulgte ham.

Da han kom til Kirkegaardsmuren, var de nær ved ham, og han fandt da i Nøden paa det Raad at raabe ind over den: „Hjælper mig nu alle Døde!" De Døde er nemlig Fiender af Draugene.

Da hørte han, hvorledes de reiste sig derinde, og hvorledes der blev Larm og Hyl som af et Slag. Selv forfulgtes han imidlertid ihærdigt af en „Udbaaren", der holdt paa at tynge ham ned, netop som han fik fat i Dørklinken og frelst slap ind.

Men der besvimede han midt paa Gulvet.

Dagen efter — første Juledag — saa Kirkefolkene spredte rundt om paa Gravene Stykker af Ligkistebord og derimellem alskens gamle vastrukne Aarer og Baadplanker af den Slags, som synker tilbunds efter Forlis.

Det var de Haandvaaben, som de Døde og Draugene havde brugt, og man kunde af mangt skjønne, at de Døde var blevne Seirherrer.

Man fandt ogsaa nede paa Sjøboden baade Tinkruset og Løgten igjen. Tinkruset var slaaet fladt mod Draugens Pandebrask, og Løgten havde Utysket knust, da Drengen undslap.

Komag-Nils kunde ogsaa fortælle en hel Del om „Fremsynte" og deres Syner dels ind i Aandeverdenen, dels i selve Virkeligheden, hvoraf de enten føler Forudvarsler eller — som ved en Art Luftspeiling for det indre Blik — kan se, hvad der foregaar netop i Øieblikket paa de fjerneste Steder.

De kan sidde i et lystigt Lag og saa med ét blege og urolige stirre fraværende hen i Luften foran

sig. Hvad de ser, er mangehaande Ting, og saa undslipper der dem undertiden Udraab som:

„Nu er der Ildløs i Bygningerne hos Handelsmand N. N. i . . . . vaagen" eller „Nu brænder Trondhjem".

Undertiden ser de store Ligtog drage forbi med en Tydelighed, saa at de kan beskrive hver Mands Plads og Udseende i det, Kisten selv og Gaderne, hvorigjennem Toget passerer.

De kan da sige: „Nu begraves en stor Mand nede i Kristiania."

Naar saa Efterretningen kommer, stemmer det altid.

Paa Sjøen kan det hænde, at en saadan Mand kan sige til Høvidsmanden, at han nok gjør rettest i en liden Stund at bøie af paa Kursen; og dette blir altid lystret; thi man er vis paa, at han da ser d e t foran Baaden, som ingen af de andre skjønner, men som kan volde Ulykke — i Regelen Draugen i sin halve Baad eller Gjenfærd.

En af Komag-Nilses mange Historier af den Slags var hændt en Kjending af ham ude paa Vinterfiske.

Veiret havde et Par Dage været rent overhængdigt, men bedagede sig den tredie Dag saavidt, at et af de Baadlag, som holdt til i Rorboden, mente, at det nok maatte gaa an den Dag at faa draget Garnene. De øvrige trøstede sig derimod ikke til.

Nu er det Skik, at Baadlagene gi'r hinanden Haandsrækning til at sætte Baaden ud, og saa skulde nu ogsaa ske.

Da de kom ned til Fembøringen, som var trukket et godt Stykke paa Land, fandt de Aarer og Tofter vendt baglænds i Baaden, og det var derhos, trods alle forenede Anstrengelser, ikke muligt at faa den rykket af Pletten. De prøvede sig en, to, tre Gange uden Nytte.

Men saa sagde én af dem, der var kjendt for fremsynt, at efter det, som han saa, var det bedst, at de idag ikke videre rørte ved den Baaden; den var tungere end Mandsmagt.

Med det ene af Baadlagene, som holdt til i Rorboden, var ogsaa en kvik Gut paa fjorten Aar, der hele Tiden morede dem ved alle Slags Gabestreger og aldrig var rolig.

Han tog en svær Sten og kastede den af al Magt ind i Bagskotten af Baaden.

Ud af den fo'r saa pludseligt synlig for alle en Draug i Sjøklæder med en svær Tarrevase istedetfor Hoved. Den havde siddet baglænds og tynget Baaden og fo'r nu ud i Sjøen, saa Skumsprøiten fossede om den.

Da det var sket, gik Fembøringen glat i Vandet.

Men den Fremsynte saa paa Gutten og sagde, at det skulde han ikke ha' gjort.

Gutten lo imidlertid som før og mente, at sligt noget troede han ikke paa.

Da de saa om Aftenen var komne hjem, og Folkene laa og sov inde i Rorboden, hørte de Klokken omkring tolv om Natten Gutten skrige om Hjælp.

En af dem syntes ogsaa, at han ved Skinnet af den døsige Tranlampe saa en svær Haand strække sig fra Døren indover op til Bænken, hvor Gutten laa.

Gutten var allerede under Skrig og Modstand draget hen til Døren, førend de andre sansede sig saa vidt, at de kunde slaa Tag om ham for at holde ham fra at drages ud.

Men nu opstod der midt i Døren en haard Kamp, idet Draugen trak ham i Benene, medens det hele Mandskab holdt igjen i Arme og Overkrop.

Saaledes sagedes han da i Midnatstimen under Jamren frem og tilbage i den halvaabne Dør, idet

snart Folkene, snart Draugen havde det meste af ham hos sig.

Med en Gang slap Draugen Taget, saa hele Mandskabet faldt over hverandre indefter Gulvet.

Men da var Gutten død, og de forstod, at Draugen først da havde sluppet ham.

Vinteren efter hørte de det jamre om Natten Klokken tolv nede i Rorboden. Og der blev først Fred, da den blev flyttet hen paa en anden Grund.

— Den samme Ære, som Østlandsbonden flere Steder kan sætte i at have den bedste Traverhest, sætter Nordlændingen, kanske vel saa hidsigt, i at eie den Baad, som seiler hurtigst.

En rigtig udmærket Baad spørges der nord i ligesaa mange Bygder som sydpaa en rigtig „glup" Traver. Begge følges de af deres særegne Romantik, der fylder Bygderne med alskens Sagn om Hurtighed og vidunderlige Kapløb.

At bygge en saadan Baad med de rette Vandlinier er en Genisag, der ikke theoretisk kan aflæres; det beror nemlig paa et særskilt Skjøn hos Baadbyggeren for hver enkelt Baad. Det gaar simple Kopier her som ellers i Livet, at de altid kun seile middels.

Hvad det har kostet Nordlændingerne endelig at udfinde denne Baadform, der nu sætter dem istand til i deres smaa Baade næsten at flyve for Vinden undaf de vældige Havsjøer, der skummer bagefter dem, og som, om de naaede Baaden, vilde begrave den under sig, — hvor mange Slægter der har lidt og stridt og tænkt og rettet paa denne Façon, saa at sige under Dødsstraf for hver Feiltagelse, — kort Nordlandsbaadens Historie fra den Slægts Dage, som først optog Kampen mod Havet deroppe og til idag — det er en glemt Saga, fuld af den jevne Arbeidsmands Storbedrift.

— En Vinteraften i Januar, lidt før Fisket be-

gyndte, hørte jeg en af Folkene i de store Baadlag, som da overnattede hos os, fortælle. Han var bleven sat paa Gled ved et Par Historier af Komag-Nils og vilde nok nu vise os, at der ogsaa der, hvor han var fra, nemlig nede paa Dønø i Helgeland nær Ranen, var ligesaa godt Slag baade af underlige Historier og af Baade, som oppe hos os.

Fortælleren var en liden raptunget Fyr, som hele Tiden sad og rokkede og flyttede sig paa Bænken, medens han fortalte.

Med den spidse Næse og de smaa rødagtige runde Øine lignede han en eller anden urolig Sjøfugl paa et Skjær. Af og til afbrød han sig selv ved at dukke ned i sin Nistetine, som om han hver Gang tog op af den et nyt Stykke af Fortællingen.

Historien lød saa:

Paa Kvalholmen nede i Helgeland boede en fattig Fisker, der hed Elias, med sin Kone Karen, som før havde tjent hos Præsten over paa Alstadhaug.

De havde faaet sig op en Hytte der, og han gjorde nu Lofotfiske paa Dagsror.

Paa den ensomme Kvalholmen var det nok ikke frit for, at det spøgte. Naar Manden var borte, hørte Konen mangeslags uhyggelig Larm og Skrig, som ikke kunde være af det gode.

Der kom et Barn hvert Aar, men de var stræbsomme begge to. Da syv Aar var gaaet, var der seks Børn i Stuen; men den samme Høst havde Manden ogsaa faaet skrabet sig sammen saameget, at han mente nu selv at kunne raade sig til en Seksæring og herefter ro Fiske i egen Baad.

En Dag, som han gik med en Kveitepig i Haanden og grundede paa dette, stødte han over en Bjergknart nede i Stranden uforvarende paa en uhyre stor Kobbe, som laa og solede sig lige bag den, og som nok var ligesaa uforberedt paa Manden, som han paa den.

Elias var imidlertid ikke sen; han stødte ovenifra Knarten, hvor han stod, den lange, tunge Kveitepig lige ned i Ryggen paa den, tæt under Nakken.

Men da blev der et Spræl! Kobben reiste sig med en Gang paa Halen, ret op i Veiret, saa høi som en Baadmast, og saa med et Par blodanløbne Øine saa ondt og giftigt paa ham, medens den derhos grinende viste Tænder, at Elias holdt paa at gaa fra Vettet af Forskrækkelse. Saa føg den med ét paa Sjøen, saa Skumkraven stod fuldt af Blod efter den.

Mere saa Elias ikke til den; men ind til Baadstøen i Kvalviken, hvor Huset hans stod, drev samme Eftermiddag Kveitestangen med afbrudt Jernpig.

Elias tænkte ikke længere paa dette. Han kjøbte samme Høst sin Seksæring, til hvilken han alt om Sommeren havde sat op et lidet Nøst.

En Nat, som han laa og tænkte paa den nye Seksæringen sin, faldt det ham ind, at han for rigtig at bevare Baaden kanske burde sætte endnu en Spilre til Støtte under den paa hver Side.

Han var saa urimelig glad i Baaden, at det bare var Moro for ham at staa op med Løgt og se ned til den.

Som han nu stod og lyste paa den, skimtede han pludselig i Krogen henne paa en Garnvase et Ansigt, der akkurat lignede Kobbens; det gren en Stund sint imod ham og Lyset.

Gabet blev ligesom større og større, og saa fo'r der en stor Mand ud gjennem Nøstdøren, men dog ikke fortere, end at Elias ved Løgteskinnet skimtede, at der stod en lang Jernpig ud af Ryggen paa ham.

Og nu begyndte han nok at skjønne et og andet.

Men endda var han mere ræd om Baaden sin end for Livet.

Den Morgen i Januar, han drog ud paa Fiske med to Mand i Baaden sin foruden sig selv, hørte han i Mørket en Røst fra et Skjær lige i Udløbet af Viken. Den lo haanligt og sagde:

„Naar det blir Fembøring, saa agt Dig, Elias!"

Det varede imidlertid mange Aar, før det blev Fembøring af for Elias, og hans ældste Søn Bernt var da sytten Aar gammel.

Den Høst, dette skete, reiste Elias med hele sin Familie i Baaden ind i Ranen for at bytte bort Seksæringen og saa for Mellemlag handle sig Fembøringen til. Hjemme var kun en netop konfirmeret Finnepige, som de havde taget til sig for nogle Aar siden.

Nu var der en Baad, en liden halvfemterums Fembøring, som han netop havde i Kikkerten, og som den bedste Baadebygger derinde havde faaet færdig og tjærebredet den Høst. Den byttede han sig til mod Seksæringen og et Mellemlag i Penge.

Elias tænkte nu paa at seile hjem, men var først indom Handelsstedet og forsynede sig og sine med Julekost, derunder ogsaa en liden Dunk Brændevin.

Glad, som han var i Handelen, tog nok baade han og Konen hans sig den Dag en Taar over Tørsten, og Bernt, Sønnen, fik ogsaa smage en Smule med.

Dermed seilede de nu den ny Baad hjemover.

Anden Ballast end han selv, Kjærringen og Børnene samt Julekosten var der ikke i den.

Sønnen Bernt sad ved Halsen, Konen, hjulpen af den næstældste Søn, holdt i Draget, og selv sad Elias ved Styret, medens de to yngre, tolv og fjorten Aar gamle Brødre skulde skiftes ved Øsekarret.

De havde otte Mil Havvei at seile, og da de kom ud paa, viste det sig, at de nok kom til at prøve

Baaden den første Gang, den brugtes. Der røg efterhaanden op til Storm, og Skumkammene begyndte at brække i den svære Havsjø.

Nu fik Elias da se, hvad Baad han havde; den klarede sig som en Sjøfugl mellem Bølgerne uden saa meget som en Skvæt i Baaden, og han dømte derhos paa, at han slap at sætte en hel Klo mod, hvad en anden almindelig Fembøring vilde været nødt til i dette Veir.

Ud paa Dagen saa han ikke langt fra sig borte paa Sjøen en anden Fembøring med fuld Besætning og fire Klør i Seilet akkurat som han.

Den laa samme Kurs, og han fandt det lidt rart, at han ikke havde set den før.

Den lod til at ville kapseile med ham, og, da Elias skjønnede det, kunde han ikke bare sig for igjen at stikke ud en Klo.

Nu gik det med strygende Fart som Pilens forbi Næs, Holme og Skjær, saa Elias syntes, han aldrig havde været med paa saa stolt Seilads før, og nu viste Baaden sig ogsaa for det, som den var, nemlig den første i Ranen.

Havet var imidlertid blet værre, og de havde alt faaet et Par alvorlige Sjøer ind over sig. De brød ind over Halsen der forud, hvor Bernt sad, og seiledes ud igjen i Læ nær Bagskotten.

Siden det var blevet skummelt, havde den anden Baad holdt ganske nær, og de var nu ikke længer fra hinanden, end at de kunde kaste et Øsekar over til hverandre.

Saa gik da Seiladsen jevnsides i stedse haardere Sjø udover Kvelden.

Den fjerde Klo burde nu egentlig være sat igjen, men Elias vilde nødig give tabt i Kapseilingen og tænkte at bie dermed i det længste, indtil de gjorde det over i den anden Baad, hvor det kunde tiltrænges vel saa godt.

Af og til gik saa fremdeles Brændevinsdunken om, da det nu baade var Kulde og Væde at holde ude.

Morilden, som spillede i den sorte Bølge nær Elias's egen Baad, lyste sælsomt stærkt i Skumranden omkring den anden, der ligesom pløiede og væltede en Ildskavl om Siderne.

Ved det lyse Fosforskjær kunde han endog skjelne Tougenderne over i den. Han kunde ogsaa tydeligt se Folkene ombord med deres Sydvester paa Hovedet; men da deres Luvartside laa nærmest, vendte de alle Ryggen til og skjultes mest af den høit krængende Baadrand.

Pludselig brød der en forfærdelig Bræksjø, hvis hvide Kam Elias længe havde skimtet gjennem Mørket, indover Halsen, hvor Bernt sad. Den stoppede ligesom hele Baaden for et Øieblik, Plankerne skalv og rystede under Trykket af den og strømmede saa, da Baaden, der en Stund laa halvkantret, reiste sig igjen og tog Fart, ud over Læbord agter.

Medens dette stod paa, syntes han, det skreg fælt over i den anden Baad.

Men, da det var over, sagde Konen, der sad ved Draget, med en Stemme, som skar ham ind i Sjælen: „Herregud, Elias, den Sjøen tog Marthe og Nils med sig!"

Det var deres to yngste Børn, det første ni, det andet syv Aar gammelt, som havde siddet i Rummet nær Bernt. Hertil svarede Elias bare:

„Slip ikke Draget, Karen, ellers vil Du miste flere!"

Det gjaldt nu at faa taget ind den fjerde Klo, og, da det var gjort, fandt Elias, at der var Brug for den femte med, thi Veiret voksede; men for at seile Baaden fri af de stedse værre Sjøer, turde han paa den anden Side heller ikke mindske mere paa Seilet, end han haardt var nødt til.

Det gik imidlertid saa, at den Seilstump, de kunde føre, efterhaanden blev mindre og mindre. Sjøen røg, saa det drev dem i Ansigtet, og Bernt og den næstældste Broder Anton, der hidtil havde hjulpet Moderen henne ved Draget, maatte tilslut holde i Raaen, en Udvei, som man tyer til, naar Baaden ikke engang taaler at gaa for den sidste Klo — her den femte.

Kammeratbaaden, som imidlertid havde været borte, dukkede nu pludselig igjen op ved Siden med akkurat samme Seilføring som Elias's Baad. —

Men han begyndte nu ikke rigtig at like Mandskabet der ombord.

De to, som stod der og holdt i Raaen, og hvis blege Ansigter han skimtede under Sydvesterne, syntes ham ved den underlige Lysning af Skumbrydningen mere lige Dødninger end Mennesker, og heller ikke talte de et Ord.

Et Stykke til Luvart øinede han saa igjen den hvide høie Ryg af en ny Braadsjø, der kom gjennem Mørket, og han beredte sig itide paa at tage imod den.

Baaden lagdes med Stævnen skjøns op imod den, og Seilet blev ført størst muligt for at skabe Fart nok til at kløve den og seile Sjøen ud igjen.

Ind susede Braadsjøen med et Brus som af en Fos; atter laa de et Øieblik halvkantrede; men, da det var over, sad Konen ikke længer ved Draget, heller ikke stod Anton længer og holdt paa Raaen — de var begge gaa't overbord.

Ogsaa denne Gang syntes Elias, at han hørte det samme fæle Raab i Luften; men midt under det hørte han tydeligt sin Kone angstfuldt raabe sit Navn.

Da han begreb, at hun var skyllet overbord, sagde han kun: „I Jesu Navn!" og taug saa.

Han var tilmode, som han helst vilde fulgt efter

hende, men følte derhos, at det nu gjaldt at berge Resten af den Last, han havde ombord, nemlig Bernt og sine to andre Sønner, den ene tolv, den anden fjorten Aar, der en Stund havde staaet for Øsningen, men som siden havde faaet Plads i Agterskotten bag ham.

Bernt maatte nu passe Raaen alene, og de begge, saa godt det lod sig gjøre, hjælpes ad.

Styrvollen turde Elias ikke slippe, og fast om den holdt han med en Haand af Jern, som forlængst var følesløs af Anstrengelse.

En Stund efter dukkede Kammeratbaaden atter frem; den havde ligesom før været borte en Stund.

Nu saa han ogsaa mere af den svære Mand, som sad agterud paa den samme Plads som han. Ud af hans Ryg nedenfor Sydvesten, stod, da han vendte sig, ganske rigtig en kvarterlang Jernpig, som Elias nok mente, han skulde kjende igjen.

Men hermed var han nu ogsaa i sit stille Sind paa det rene med to Ting: den ene var, at det var ingen anden end selve Draugen, som styrede sin halve Baad der tæt ved Siden af ham og havde ført ham i Fordærvelse, og den anden, at det nok var saa laget, at han den Nat seilede sin sidste Reise.

Thi den, som ser Draugen paa Sjøen, er en hjemfalden Mand.

Han nævnte intet til de andre for ikke at tage Modet fra dem, men overgav i Stilhed sin Sjæl til Vorherre.

I de sidste Timer havde han ud af Kursen maattet bære af for Stormen. Det blev tillige Snetykke, og han skjønte, at han nok kom til at vente paa Landkjending, til det dagedes.

Seiladsen gik imidlertid for sig som før.

Af og til klagede Gutterne i Agterskotten over, at de frøs, men herved var der nu i Væden intet at gjøre, og Elias sad desuden i adskillige andre Tanker.

Han havde faaet en saadan forfærdelig Lyst til at hevne sig, og det, han nu vilde gjort, om han ikke havde havt sine tre øvrige Børns Liv at forsvare, var med en pludselig Vending at prøve at seile isænk den forbandede Baad, der endnu stedse som til Haan holdt sig ved Siden af ham, og hvis onde Ærinde han kun altfor godt skjønnede.

Kunde Kveitepiggen før ramme Draugen, saa maatte sagtens ogsaa nu en Kniv eller Klep kunne gjøre det, og han følte, han vilde gladelig give Livet til for at faa et rigtigt Ram paa den, der saa ubarmhjertig havde taget fra ham hans kjæreste i denne Verden og endda vilde have flere.

Da Klokken var tre, fire om Natten, saa de seilende atter gjennem Mørket en Skumbrydning af en saadan Høide, at Elias i Førstningen tænkte sig, at de maatte være tæt under Land i Nærheden af en Brænding.

Han erkjendte det imidlertid snart for, hvad det var, nemlig en uhyre Bølge.

Da syntes han tydelig, det lo over i den anden Baad og sagde:

„Nu vælt' Fembøringen din, Elias!"

Denne, der forudsaa Ulykken, sagde nu høit: „I Jesu Navn!" bad saa sine Sønner holde sig af al Magt fast i Vidjebaandene ved Aarekjeiperne, naar Baaden gik under, og ikke slippe, før den var over Vandet igjen.

Han lod den ældre gaa frem til Bernt; selv holdt han den yngste tæt ved Siden af sig, strøg ham vel og engang hemmelig over Kinden og forvissede sig om, at han holdt godt Tag.

Baaden begravedes bogstavelig under Skumskavlen, løftedes efterhaanden op med Forenden og gik saa under.

Da den steg op igjen af Vandet med Kjølen iveiret, laa Elias, Bernt og den tolv Aar gamle Martin

og holdt sig i Vidjebaandene. Den tredie af Brødrene var derimod bleven borte.

Nu gjaldt det først at faa Vanterne paa den ene Side overskaarne, saa at Masten kunde flyde op ved Siden istedetfor voldsomt at uro Baaden under, og dernæst at komme op paa det urolige Hvælv og faa Nøglehullet indslaaet for at slippe ud Luften indeni, som holdt Baaden for høit oppe i Vandet til, at den kunde ligge stille.

Efter store Anstrengelser lykkedes dette, og Elias, der først var kommen op paa Hvælvet, hjalp nu ogsaa de andre to didop.

Og der sad de den lange, mørke Vinternat, med Hænder og Knæer klamrende sig krampefast til Hvælvet, som overskylledes af Bølgerne den ene Gang efter den anden.

Allerede efter et Par Timers Forløb døde Martin, hvem Faderen hele Tiden efter Evne havde støttet af Udmattelse og gled ned i Sjøen.

De havde alt flere Gange prøvet med at raabe om Hjælp, men opgav det igjen, fordi de skjønte, at det var uden Nytte.

Medens de to sad der alene igjen paa Hvælvet, sagde Elias til Bernt, at han ikke troede andet, end at han selv ogsaa kom til at „være med hu Mor", men at han havde som et fast Haab om, at Bernt nok alligevel vilde blive bjerget, naar han bare nu holdt ud som en Kar.

Saa fortalte han ham om Draugen, som han havde stukket nedenfor Nakken med Kveitepiggen, og hvorledes denne nu havde hevnet sig paa ham og nok ikke gav sig „før han var kvit."

Klokken var saa henimod ni om Morgenen, da det begyndte at graane af Dag.

Da rakte Elias Bernt, der sad ved Siden, Sølvuret sit med Messingkjæden, som han havde slidt

itu for at faa det draget frem under de tilknappede Veste.

Han sad endnu en Stund, men da det blev lysere, saa Bernt, at Faderens Ansigt var dødblegt, Haaret havde skilt sig paa forskjellige Steder saadan, som det gjerne sker nær Døden, og Huden var gnavet af Hænderne af at holde om Kjølen.

Sønnen forstod nu, at det led paa det sidste med Faderen, og vilde saa godt det i Duvningen lod sig gjøre, flytte sig hen og støtte ham; men da Elias mærkede dette, sagde han:

„Hold Dig nu bare trøst fast, Bernt! I Jesu Navn, æ gaar til hu Mor", og dermed kastede han sig bagover ned af Hvælvet.

Da Sjøen havde faaet sit, blev den, som enhver veed, der har siddet paa Hvælvet, en god Stund efter roligere.

Det blev lettere for Bernt at holde sig fast; og med den lysende Dag kom der ogsaa mere Haab.

Veiret bedagede sig, og, da det blev rigtig lyst, syntes han ogsaa, han skulde kjende sig igjen, og at det var uden for sit eget Hjemsted, Kvalholmen, han laa og drev.

Han begyndte da atter med at raabe om Hjælp, men haabede mest paa en Strømsætning, som han vidste bar under Land paa et Sted, hvor et Næs paa Øen tog af for Bølgegangen, saa det blev smult.

Han drev ogsaa nærmere og nærmere og kom tilslut saa nær det ene Skjær, at Masten, der flød ved Siden af Baaden, strøg op og ned ad Skraaberget efter Bølgedraget.

Saa stiv han var i Ledene af at sidde og holde sig fast, lykkedes det ham nu med stor Anstrengelse at bjerge sig op paa Skjæret, hvor han fik halet Masten op paa Land og fortøiet Fembøringen.

Finnepigen, som var alene hjemme i Huset, syn-

tes et Par Timers Tid, at hun hørte Nødraab, og, da de holdt ved, steg hun op paa Høiden for at se efter.

Der saa hun da Bernt paa Skjæret og den hvælvede Fembøring huggende op og ned mod det. Hun sprang straks ned i Baadstøen, skjød ud den gamle Færdingsbaad og roede den langs Stranden rundt om Øen ud til ham.

Bernt laa syg under hendes Pleie hele Vinteren og kom ikke paa Fisket det Aar.

Folk syntes ogsaa efter dette, at han af og til var ligesom en Smule underlig af sig.

Paa Havet vilde han aldrig mere, da han var sjøskræmt.

Han giftede sig med Finnepigen og flyttede op til Malangen, hvor han fik sig Rydningsland og nu lever og staar sig vel.

FJERDE KAPITEL.

MELLEM VÆTTESKJÆRENE.

Det var Sommer. Susanne og jeg gik nu i vort syttende Aar, og det var bestemt, at vi skulde konfirmeres til Høsten.

Det var i dette Aar, at min Fader indvikledes i sin ulige Kamp med Autoriteterne, deriblandt Fogden og Præsten, om hvorvidt vor Handelsplads skulde være fast Stoppested for Nordlandsdampskibet.

For min Fader var dette en Velfærdssag, og Striden herom, der iøvrigt interesserede hele Distriktet, var alt begyndt at blive temmelig bitter.

Det var nok ikke mindst i den Anledning, at

Fogden den Sommer var reist i Besøg til Præsten, der var en meget indflydelsesrig Mand.

Udvortes var Forholdet mellem min Fader og Præsten dog endnu ikke Brud, og det var vist for yderligere at manifestere dette, at min Fader i den Tid endog et Par Gange blev inviteret over til Præsten.

Følgen heraf var igjen, at min Fader og jeg en Dag blev budne med paa en Seiltur ud til Vætteskjærene, som laa halvanden Mil borte.

Der skulde først en Stund fiskes og dernæst spises Mælkeringer i Land paa Gunnarspladsen, en Gaard, der laa som Bygselgods under Præstegaarden.

Der fulgte altid en vis Høitidelighed med, naar Præstens hvide Husbaad med fire Mand ved Aarerne gled ud af Bugten, og der stod da gjerne adskillige paa Land, som saa paa. Den Dag stod ogsaa Fader ude paa Trappen med 'Kikkerten. Han havde undskyldt sig for selv at være med, men derimod af god Takt ladet mig reise.

Inde i Kahytsvængen, der var aaben for Hedens Skyld, sad Præstefruen og Fogdens to Damer, og udenfor paa hver sin Side Præsten og Fogden og røg paa deres sølvbeslaaede Merskumspiber i lun Passiar — de var Ungdomsvenner fra Universitetsdagene.

Susanne og jeg samt den for Anledningen pyntede Stuepige fra Trondhjem havde Plads i den rummelige Forskot.

Præstefruen vilde idetmindste have den Del af sit Hus, som hun førte med sig i en forfærdelig svær Madkurv, et sandt portativt Spisekammer, under sine egne Øine. Den svære Madkurv og den tynde Præstefrue optog aldeles den ene Bænk, medens de to andre Damer med deres stivede Dragter fuldstændig opfyldte Resten af den trange Kahyt.

Der rørte sig ikke en Luftning, og Vestfjorden

gik i lange, blanke Dønninger. Den laa kjæmperolig og solede sig. Den vidunderlig klare Luft lod Øiet udover Fjældrækkerne se næsten ind i Evigheden, medens en Luftspeiling — et omvendt Fjeld med et Hus under og et Par sprøitende Hvaler — opførte Eventyr for os udover den blaa Havslette.

Af og til mødte vi en Sjøfugl, svømmende i den blanke Dønning. I Kjølvandet tumlede en og anden „Nise".

En Stund før Middag naaede vi ind mellem Vættéskjærene og lagde os nu til at fiske i smult Vande; det hed nemlig, uanset Madkurven, at vi selv først skulde skaffe os Middagen.

Paa Udsiden af Skjærene larmede Brændingen i den stille Dag og skjød mægtige, hvide Straaler med et Dragsug af mange Favne, eftersom Havet trak sin regelmæssige, dybe Aande.

Urolig, som Susanne var, bøiede hun sig ud over Baadripen, saa Haarlokkerne næsten dyppede sig i hendes eget Billede i Vandet, for i den gjennemsigtige Sjø at se paa Fisken, der i femten til tyve Favnes Dybde gled ind og ud af Tarren over den grønhvide Bund og stimlede om Snørerne, hvormed de voksne med deres dobbelte Angleredskab ofte trak to Fisk op ad Gangen.

Hun kaldte mig i sin Iver rent stærblind, hvergang jeg ikke kunde se netop den Fisk, hun mente. Og nærsynet var jeg jo vistnok ogsaa, men Susannes ringeste Bevægelse interesserede mig mere end hvilkensomhelst Fisk.

Naturscenen var i Sandhed henrivende. Den hvidmalede Husbaad vuggede sig over sit Billede, som den hang i Luft.

I Vandet stod ogsaa Gunnarspladsen neddyppet med Agterflekken under og Bjerkelien over og omkring sig.

Luften, der ud paa Dagen var bleven disig af

Heden, var fyldt med en Løvduft saa stærk, som man sydpaa kun kjender, naar det har regnet.

Efter en knap Times Forløb var Bøtten fuld af Fisk, saa vi havde „Kogning", og vi lagde nu iland.

Paa Grønningen lige overfor Husene havde Præstefruen i Mellemtiden faaet udflyttet et Bord, hvorpaa der paa den fine Damaskes Dug var sat flere Mælkeringer. Hun havde ogsaa kogt Rømmegrød og desuden, saavidt Pladsen strak til, belæsset Bordet med Retter fra Madkurven.

Vinen og de stærke Sager gjorde imidlertid nok tilslut Fogden lidt ør i Hovedet. Han fortalte til Præstefruens store Forfærdelse, at Præsten, graasprængt og streng som han nu sad der, i sin Ungdom havde været en overmaade lystig Fyr, og at de to havde gjort mangen en gal Streg sammen.

Da han begreb, at han var kommen galt an, udbragte han for at rette paa Sagen en alvorlig Skaal, hvori han for Distriktets Skyld haabede, at Præsten vilde vide at beseire alle Machinationer fra hans intrigante Nabo — her stansedes han i Talen ved et betydningsfuldt Blik af Præsten hen paa mig, som sad ved Bordenden, — og sluttede saa med nogle aandsfraværende Ord, som skulde aflede det hele.

Jeg følte mig kold og klam og var vist saa bleg som et Lig.

For min Faders Skyld tænkte jeg det gjaldt at holde gode Miner, men Maden voksede mig i Munden, saa jeg ikke formaaede at synke en Bid mere.

Jeg saa over til Susanne, hun sad sprudende rød.

Der blev en Stunds Stilhed, hvori nok enhver rugede paa sine Tanker om det passerede, indtil Sommerdagens Søvnighed fik Overtaget, og Præsten og Fogden, der begge var vant til at tage sin Mid-

dagslur, foreslog, at man en Timestid skulde hvile Middag og hver søge sig sin Plads i Skyggen.

Efter det, som var passeret ved Bordet, følte jeg mig aldeles ulykkelig tilmode. Man havde ladet skimte frem en Mening om min Fader saa krænkende, at det var mig en ren Tortur længere at være i Selskabet.

Et Stykke bortenfor Huset bøiede Lien ind over til et trangt Dalføre med Berg og Silju i Aasen paa begge Sider, og igjennem den løb over Kiselstenene en speilklar, blinkende liden Bæk, hvor en og anden Ørret smat.

Mens de andre sov, gik jeg op langs den og lagde mig ned for i Ensomhed at ruge over min Sorg.

Jeg veed ikke, hvor længe jeg havde ligget slig; men da jeg saa op, sad Susanne der heftig bevæget.

Hun syntes, de havde været slemme mod mig, sagde hun, og saa strøg hun, som hun ikke taalte at se mig bedrøvet, i Taushed Haaret atter og atter bort fra min Pande.

Der var en Varme i den lille Haand og en Tale i hendes med Graaden kjæmpende Ansigt, som mit til Kjærlighed saa trængende Sind ikke kunde modstaa.

Jeg veed ikke, hvordan det gik til, men erindrer kun, at jeg stod og trykkede hende heftig op til mig med min Kind ind til hendes og bad hende holde af mig, bare en Smule, saa vilde jeg holde af hende saa uendeligt hele mit Liv.

Jeg husker ogsaa, at hun svarede „Ja", og at vi under dette begge to græd.

Lidt efter stod vi smilende Haand i Haand og saa paa hinanden.

Der opkom samtidig en ny Tanke hos os begge, — den, at vi altsaa nu var forlovede.

Susanne var den første, som udtalte den og sagde, idet hun satte sine trofaste, dybe, blaa Øine forsikrende paa mig, at jeg fra nu af bestandig maatte huske paa, at hun holdt af mig, om de andre var aldrig saa slemme.

Vi hørte dem raabe paa os, og — hvad der før paa Dagen aldrig vilde faldt os ind at gjøre —: Susanne skyndte sig foran alene et Stykke, saa vi kom hver for sig tilbage til Selskabet.

Jeg havde alt Solen i Øinene langt ud paa Formiddagen den næste Dag, da Anne Kvæn, som hun var vant til fra jeg var Barn, ruskede mig vaagen og fortalte, at min Fader tidlig om Morgenen var reist til Tromsø. Han havde været oppe paa Kammeret hos mig tidligt, før han reiste, og da han kom ned igjen, ytret om mig, at „han laa og smilte i Søvne og saa saa lykkelig ud, stakkels Gut!"

Det var saare sjelden, at der fra min Fader kom et sympathetisk Ord, og derfor staar de i min Erindring.

Min Fader var nok selv dengang alt andet end glad.

Den omtalte Dampskibsstrid laa ham tungt paa Hjerte; han vilde nu forsøge det sidste Middel, nemlig at faa Sagen ordentlig udredet igjennem Aviserne, og det var derom han personlig vilde henvende sig til en Prokurator paa Tromsø.

Disse Husets Anliggender laa imidlertid udenfor, hvad jeg vidste.

FEMTE KAPITEL.

KONFIRMATIONEN.

Under denne Sagernes Stilling mellem vore Forældre foregik samme Høst Susannes og min Konfirmation.

Da jeg først indmeldtes sent ude i Konfirmationskursus'et, blev det saa, at jeg, foruden at fremmøde i Kirken hver Mandag, skulde læse alene med Præsten om Fredagene.

Paa sin korte Manér holdt min Fa'r mig forud en liden Privattale, hvori han haabede, at jeg ikke vilde gjøre ham Skam for Præsten.

Læsningen oppe paa Præstens Studerkammer var for mig en hel ny aandelig Udvikling.

Den store, graahaarede Mand, med det stærke, brede Ansigt og de massive Sølvbriller som oftest skudte op i Panden over de svære Øienbryn, sad i Sofaen med sin store Merskumspibe i Munden og forklarede, medens jeg pyntet og opmærksom hørte til i Stolen paa den modsatte Side af Bordet.

Det gik mere og mere op for mig, at Præsten maatte være en ærlig og grundsand Mand, men tillige haard og streng; thi han talte altid om Pligterne og om, at Naaden ikke kunde tænkes givet os for at vi skulde slippe udaf disse.

Undertiden kunde han ogsaa komme i det Hjørne at anstille Betragtninger, der dog neppe alle var bestemte for mig; det var gjerne alskens Forsøg paa at bortraisonnere de Tvivl, man mulig kunde have i Troessagerne, især om Miraklerne, dem han gjerne vilde forklare paa naturlig Maade. Han kunde derunder blive overmaade vittig i sine Sammenstillinger, og jeg troede da, som i mangt og meget i hans viljestærke Ansigtsudtryk, naar han talte, at kjende Susannes Natur igjen.

De smaa, smukke Hænder og sin fine, velproportionerede, skjønt ikke netop høie Figur havde hun ogsaa klarlig efter sin Fader og derhos et vist Kast med Hovedet, naar Talen skulde gjøres mere indtrængende end sædvanligt.

Men Susanne havde tillige noget varmt og pludseligt, næsten vulkansk i sin Natur, der forekom mig fremmed for det Udtryk, som laa i Præstens kolde, klare Forstandsøine.

Præsten roste mig for Tænksomhed, men gjentog til min store indre Ydmygelse flere Gange, at jeg havde en Manér med at slaa Øinene undvigende ned, som jeg maatte se til at vænne mig af med.

Præsten troede uden Tvivl, at jeg var overdreven generт, kanske ogsaa at jeg led under Bevidstheden af min Faders Forhold til ham.

Sagen var imidlertid den, at hans isblaa eller graa hvasse Øine undertiden stirrede paa mig, som om de saa mig tvertigjennem og skar mig op som en Appelsin lige ind til min Hemmelighed med Susanne.

Jeg følte mig som en Forræder, der sveg hans Tillid, og udmalede mig pinligt, hvad han engang, naar han fik alt at vide, vilde tænke om mig, som under Beredelsen i min Salighedssag havde kunnet sidde saa usand og fræk foran ham.

Det gik derhos under Læsningen af Forklaringen mere og mere op for mig, at mit Forhold til Susanne, saalænge det holdtes hemmeligt for hendes Forældre, var urigtigt, og nu skulde jeg endog med denne vitterlige Synd paa Hjertet koldblodigt og overlagt gaa hen og knæle ved Guds Bord.

Disse Skrupler forfulgte mig ogsaa hjemme og blev mig tilslut til en sand Marter. Al Synd, stod der i Forklaringen, kunde tilgives, undtagen Synd mod den Helligaand.

Jo stærkere min Fantasi fordybede sig i Gruble-

rierne over denne Slags hemmelighedsfulde Forbrydelse imod det Himmelske, som altsaa stod udenfor Naaden og ikke kunde tilgives, desto høiere steg den kvælende Angst op i mit Indre, at netop den Synd, som jeg nu bevidst og med koldblodigt Overlæg holdt paa at begaa, kunde være af den Art.

Min Betænkelighed gjaldt især Alterens Sakramente, som jeg altsaa nu uden Sky og med fuldt Forsæt agtede at vanhellige for derved at skjule, at jeg bedrog den Haand, som rakte mig det.

Forgjæves søgte jeg at skyde disse Tanker bort eller ialfald at opsætte med at tænke dem til den allersidste Dag før Konfirmationen.

Mit Sind blev for hver Dag kun mere uroligt, og i min forskræmte Fantasi opsteg Ting, der ikke længer beroede paa min egen Vilje, men hvori jeg forfærdet stod midt imellem alle Helvedesrædselens Muligheder og Syner.

At berolige mig ved at prøve at faa Susanne i Tale om Sagen, turde jeg ikke; thi saalænge hun var uvidende om, at det, som nu fuldbyrdedes, var Synd, havde hun jo hellerikke Skyld, og heller end at styrte hende ind i en saadan, fik jeg staa alene med min Byrde.

At aabenbare det hele i sidste Øieblik for den strenge Præst vilde — foruden som en Børneforlovelse at føre til en, som jeg da tænkte, uudholdelig Skandale for os begge — kun bevirke, at jeg mistede Susanne, og dette sidste turde jeg desuden ikke gjøre uden med hendes Samtykke. Det hele knyttede sig saaledes sammen for mig til en Umulighedens Ring, hvori enhver Udvei var stængt.

De to sidste Mandage, jeg stod paa Kirkegulvet, medens Præsten overhørte os, saa jeg ofte alvorligt over til Susanne. Hun stod der frisk, smilende og uopmærksom; hun anede intet og kunde jo hellerikke hjælpe.

I Dagene lige under Konfirmationen steg min Tyngsel til en febrilsk Tilstand, hvorunder jeg flere Gange neppe var rigtig ved mig selv, men følte mig forfærdelig ulykkelig.

Det forekom mig tilslut, at jeg rent ud holdt paa at give min Salighed hen for Susannes Skyld. Jeg skvat om Natten forfærdet op af Drømme, hvori jeg saa mig liggende paa Knæ foran Alteret med Susanne ved Siden — hun saa da saa intet anende, overjordisk deilig ud —, medens Præsten stod med et Tordenansigt, som om han følte, at en Sjæl nu vilde blive dræbt, og at han i Hostien netop holdt paa at fuldbyrde Herrens Hevn.

En anden Nat vaagnede jeg ved, at det ligesom lo haanligt under Sengen, og med en visionagtig Forestilling om, at den Onde laa sammenrullet og lurede under den som en svær Slange. Jeg holdt mig med bankende Hjerte under Dynen, indtil jeg tidlig om Morgenen hørte Folk røre sig nede paa Gaarden, da jeg vovede at flygte ud fra Soveværelset. —

Det var Konfirmationsdagen.

Jeg stod om Morgenen før Kirketid og pyntede mig i min nye Dragt foran Speilet paa „Blaasalen", det Værelse, hvor min Moder havde været holdt indespærret i de mange Aar, hun var syg.

Jeg saa gjennem de smaarudede Vinduer Baad for Baad fulde af pyntede Konfirmander med de festlig klædte Forældre ro i den klare Høstdag indover Bugten og lande dels ved vor Brygge, dels i Præstegaardstøen.

Dette Indtryk af Høitid greb mig pludselig med Fortvivlelse. Jeg tænkte paa, at alle disse kunde komme ind i Guds Riges Salighed ligesaa let, som de nu roede ind i den solklare Bugt i den rolige Søndagsmorgen, medens jeg alene stod uden Saligheds haab.

Det gik med ét op for mig, at jeg i mit triste, aandeligt mørke Hjem lige fra Barnsben af igrunden altid havde havt en Følelse i mit Inderste af, at Lykke og Salighed ikke var bestemt for mig, og at al den virkelige Lykke og Glæde, jeg hidtil havde havt, egentlig kun havde været laant Solskin fra Præstegaarden.

Susanne kunde jeg med den Synd, jeg bar paa, ogsaa kun faa tillaans, indtil jeg døde, da vi jo maatte skilles og jeg tilbage til de onde Ulykkens Magter, der fra min tidligste Stund her i Hjemmet ligesom havde taget mig til Eiendom.

Jeg vendte mig mod Væggen og græd.

Da jeg igjen skulde fortsætte min Paaklædning og kastede Øiet i Speilet, var det uden Forskrækkelse, tvertimod med en vis Ro, at mit Blik fæstede sig paa den gamle Vision fra min Barndom: Damen med Rosen, som jeg saa staa bag mig i den aabne Dør til Kammeret, bleg og vemodigt seende paa mig, indtil hun med ét blev borte.

Kirkeklokkerne ringede, og Almuen strømmede henimod Kirken. Den Dag var ogsaa Anne Kvæn og alle Husets Folk i Kirkefærd. Fader fulgte mig og hilsede i Forbigaaende forbindtlig paa Præsten, da de mødtes ved Indgangen.

Den Orden, hvori vi Konfirmationsbørn skulde staa paa Kirkegulvet, var sidste Mandag bestemt. Jeg skulde staa øverst paa Guttesiden, ligesom Susanne paa Pigesiden.

Der var alt sunget en Salme, før Susanne kom i Følge med sin Moder, klædt som voksen i sort Silkekjole med Gaze om Hals og Arme og en Medaillon paa Brystet. Hun blev siddende i Præstegaardsstolen hos sin Moder, indtil den gribende Præken var forbi.

Jeg maa vist have set særdeles syg og medtaget ud; thi, da Præsten oppe ved mig begyndte

Overhøringen, holdt han inde midt i Spørgsmaalet med en Mine, som om han vilde spørge, hvad der feilede mig.

Jeg svarede rigtigt, og med et Nik gik han saa over til Susanne, som stod der med foldede Hænder og saa ned, forgrædt og noget bleg af Spændingen, før Spørgsmaalet kom.

Medens hendes Fader spurgte hende, saa hun op paa ham med de velsignede blaa Øine saa troskyldig og tillidsfuldt, at det var mere end klart, at der i denne Stund hos hende ikke var Tanke af ond Samvittighed.

Da det var overstaaet og hendes Fader gik videre nedover Gulvet, smilede hun lettet skjønt alvorligt over til mig, som om jeg var den anden rette Vedkommende, hun havde at holde sig til i denne Stund.

Jeg saa, saameget jeg kunde, ubemærket over paa hende, som hun stod der rank og deilig med det rige, paa voksen Vis opsatte Haar.

Af og til saa hun ogsaa over til mig, men da undgik jeg hende.

For mig var hendes Blik nu kun en Synd mere, ligesom hvert helligt Ord, jeg hørte, blot kunde blive en Tilvækst i min Syndevægt — virke det omvendte af Velsignelse.

Gudstjenesten varede længe, og den nervøse Overanstrengelse bevirkede, som den siden saa ofte har gjort hos mig, at mit Hoved susede, og at det sortnede med mørke Punkter for mine Øine. Der viste sig til min Forfærdelse en mørk Plet overalt, hvor jeg kastede Øiet hen, og angstfuld tænkte jeg, at dette maaske allerede kunde være Begyndelsen til Forbandelsen.

Jeg turde nu ikke længer se hen paa Susanne for ikke at sætte Plet paa hende, og kunde tilslut ikke bare mig for at besigtige Gulvet, hvor jeg stod,

om der muligvis skulde være brændte Mærker under mine Fødder.

Jeg tænkte paa Havmanden, som i Vaagens Kirke havde lokket Præstens Datter med sig, og hvis Instinkt havde drevet ham ud af Kirken under Velsignelsen, medens jeg var fordømt til at staa.

Efter at Løftet var aflagt, husker jeg kun dunkelt, at der atter blev holdt en Tale og sunget Salmer.

Da jeg igjen befandt mig gaaende paa Hjemveien med min Fader, som med bekymret Mine støttede mig, var min sidste Erindring af det hele, at Susanne, som formodentlig havde opdaget, at jeg var syg, mod Slutningen af Kirketjenesten havde seet paa mig netop med det Udtryk, som samme Morgen Damen med Rosen — stille, bleg, vemodigt, som den, der saa gjerne vilde hjælpe, men ikke kan.

Jeg tror, at det, som min Fader havde sagt til mig om ikke at svigte ham for Præsten, bidrog ikke saa lidt til, at jeg lige til det sidste holdt mig opret; thi jeg besvimede med det samme vi kom ind i Stuen hjemme, og bragtes tilsengs, medens min Fader, der nu var bleven alvorlig forskrækket, øieblikkelig lod afgaa Ekspres efter Doktoren.

Da Lægen den næste Dag kom, fandt han mig i voldsom Febervildelse.

Min Fantasi flommede over som en Flod, hvorfra alle Dæmninger var borte, med en Strøm af de mest forvirrede Forestillinger.

Det forekom mig, som der dansede og nikkede Helvedesfigurer rundt Sengen, hvoriblandt en med et langt Fordømmelsesbrev med Segl under, og at Anne Kvæn rullede med gloende Øine, medens saa af og til Susanne saa paa mig med en smertefuld Mine, som om det ikke stod i hendes Magt at hindre min Fortabelse.

Efter hvad jeg siden erfarede, mente Lægen i

Begyndelsen, at det var Nervefeber, men af visse Symptomer og Beskaffenheden af mine Fantasier, hvorom Anne Kvæn, der nok havde sine egne Tanker om Sagen, lod det være sig magtpaaliggende at underrette ham, forandrede han helt sin Mening.

Han havde behandlet min stakkels Moder i hendes Sindssygdom, og nu gjenfandt han netop den samme Forestilling om Damen med Rosen og Angsten for de onde Magter hos mig, Sønnen.

Tre Uger efter dette var jeg, skjønt bleg og medtaget af den langvarige nervøse Paroksysme, igjen aldeles frisk.

Den hele Møllesten af Syndetyngde var som borte fra mit Bryst, og jeg gik til Alters uden Spor af Skrupler.

Jeg følte mig ogsaa som en helt værdig Person, da jeg Søndagen efter i min sorte Snipkjole gik i Konfirmationsvisit til Præstegaarden.

Ved denne Leilighed sad Susanne — nok en Smule paa Parade for mig — som voksen ved sit eget Sybord paa Forhøiningen ved Vinduet. Da hendes Moder gik ud efter Ribsvin og Kage, maatte jeg dog paa hendes Vink i Hast bese hendes dyrebare Sybord med alle Skufferne, baade de over og de, som kom frem nedenunder, naar hun skjød de øverste Skuffer bort.

I en af disse sidste, som hun med en noget skalkagtig Mine tog op, men lynsnart igjen lukkede, idetsamme Moderen kom ind, laa den Messingring med Glasstenen i, som hun engang havde faaet af mig, og ved Siden af et Par gamle Brevlapper fra Barneaarene, som jeg gjenkjendte.

Da jeg gik, hoppede Hjertet i Livet paa mig; thi jeg havde uventet havt et Stevnemøde, hvori Su-

sannes trofaste Hjertensmening havde vist sig for mig kraftigere end al mundtlig Forsikring.

Det faldt mig ind, at der maatte være foregaaet noget hjemme i den sidste Tid; thi min Faders korte, kolde Maade at behandle mig paa var bleven mærkelig forandret. Han forærede mig saaledes et dobbeltløbet Gevær i Kobbeskindshylster og et Ur og fandt af sig selv paa, at i Dagene, indtil jeg reiste, skulde Jens Dreng med Færingsbaaden være til min Disposition, saa ofte jeg vilde ud at skyde eller fiske.

Hvad der var hændt, blev mig klart, da Doktoren en Dag indfandt sig og bad om at faa følge mig op paa mit Værelse.

Den skaldede, bredbyggede lille Doktor, med Vadmelsfrakken og Staalbrillerne paa sin Stumpnæse, var en af de haardbarkede Læger i vore Fjordegne, som sætte en Ære i at reise i al Slags Veir. Man saa ham altid i bedst Humør, naar han kom lige ind fra Uveir.

Han var en bestemt og grei Mand, hvis Besked uvilkaarlig indgjød Tillid, og han eiede tillige noget varmt, trohjertigt i sit Væsen, der gjorde, at han, naar han vilde, kunde være saare vindende.

Han var Huslæge baade hos os og hos Præsten og en fortrolig Ven af begge Familier.

Da vi kom op paa Værelset, bad han mig sætte mig og høre paa ham, medens han selv, som han pleiede, udfandt sig en Rute paa Gulvet, hvor han med Hænderne paa Ryggen kunde drive frem og tilbage, medens han talte.

Han havde, sagde han, overveiet nøie, enten han skulde fortie for mig, hvad han havde paa Hjertet, eller tale, saaledes som han nu gjorde, men havde bestemt sig til det sidste, da min Helbredelse beroede paa, at jeg selv var fuldkommen klar paa, hvoraf det var, jeg led.

Min sidste Sygdom havde nemlig ialfald tildels været et Udbrud af en Disposition til Sindssygdom, som han vidste laa arvelig til min Familie paa Modersiden endog flere Led opad. At dette Udbrud nu havde fundet Sted hos mig, havde visselig kun havt sin Grund i, at jeg selv altfor stærkt havde hengivet mig til alskens Fantasiindflydelser i Forening med det Lediggjængerliv, som han vidste, at jeg altid havde ført hjemme.

Det eneste sikre Middel til at stanse Udviklingen af denne Disposition var Arbeide med et fast, bestemt Maal for Øie, f. Ex. det at studere, hvilket han troede laa for min Natur, og dertil forøvrigt en sund Levemaade, Spadsereture, Jagt, Fiskeri, Kammerater og Interesser; men intet Lediggjængeri, ingen spændende Romaner, ingen usunde Drømme mere. Han havde talt med min Fader om Sagen og anbefalet min Reise til Seminariet i Trondenæs som en passende Forberedelse til at studere, der tillige vilde bringe den fornødne Afbrydelse i mit nuværende Liv.

Da Doktoren en Stund efter forlod mig, sad jeg igjen paa Værelset med et alvorligt, bevæget Hjerte.

At jeg saadan var bleven gjennemsigtig for mig selv og færdig med min egen Gaade, var mig en overordentlig Lettelse, ja jeg kan sige, at det var en Episode i mit Liv.

Følelsen af at befinde mig aandeligt uvel, der som et stille Sindstryk, en Ulykkesanelse altid, saalænge jeg kunde huske, havde ligget i Baggrunden af min Sjæl — om end fortrængt i den lysere Sommertid af min Omgang med Susanne — var altsaa ikke Synd, ikke Forbrydelsens Tyngde, ikke en hemmelighedsfuld, mørk Undtagelse hos mig fra al anden Naturens Orden, men kun en Sygdom, simpelt-

hen kun en Sygdom, som skulde behandles med en tilsvarende naturlig Kur!

Jeg troede ikke, nogen kunde sidde glad som ved et Lykkesbudskab og høre paa, at han var gal, eller at der ialfald var Fare for, at han kunde blive det; men nu veed jeg, at ogsaa dette kan hænde i Verden.

Jeg bad nu, som jeg syntes for første Gang i mit Liv, rigtig freidigt og fortrøstningsfuldt til min Gud, til hvem jeg dog altsaa stod i samme Forhold som alle andre Mennesker, og, om der var nogen Forskjel, da kun saameget nærmere, fordi jeg var en stakkels syg.

Det var en Følelse, som Guds Sol efter en lang tung Regndag igjen var brudt frem over mig. Jeg bad for mig selv, for Susanne, for min Far, og i Nydelsen af dette nye sikre Forhold fortsatte jeg med at bede først for hver enkelt hjemme, saa for dem i Præstegaarden, saa for Klokkeren og tilslut i Mangel af andre ligesom i Kirken for „Alle de, som syge og sorgfulde ere", hvoriblandt jeg nu, i Hjertet glad, regnede mig selv.

SJETTE KAPITEL.

HOS KLOKKEREN.

Det var kun to Dage, før jeg skulde reise til Trondenæs med en Jagt, som laa færdig til at gaa nordpaa.

Medens jeg raadløs overveiede alskens Udveie til at faa Susanne i Tale endnu en sidste Gang, før jeg skulde afsted, kom der Bud til mig fra Klokkeren, at jeg endelig maatte komme ud til ham den

næste Dag Klokken elleve præcis: senere var han ikke hjemme.

Samme Formiddag, som Budet kom, havde Susanne været hos Klokkeren. Hun havde, uden at sige et Ord, sat sig ned henne ved Bordet med Ansigtet begravet i Armene.

Da den forskrækkede Klokker trængte ind paa sit „Hjertensbarn", som han i sin Bekymring kaldte hende, havde hun endelig med taarevædt Ansigt seet op paa ham og sagt, at hun græd, fordi hun var saa rent, rent ulykkelig.

„Men hvorfor da, kjære Susanne?"

„Fordi" — eksploderede det pludselig om Ørene paa ham — „jeg holder af David og han af mig, og vi er forlovede, men ingen maa vide af det uden Du, Klokker! og Du vil ikke forraade os?"

Med dette sidste Spørgsmaal kastede hun sig grædende om Halsen paa den af Efterretningen bedøvede og omsusede Klokker, der i Hjertet allerede følte sig overvunden, længe før han endnu havde Rede paa, hvad det var, han gav sig for.

Han satte Susanne ned igjen i Stolen, talede og trøstede hende saalænge, indtil han hos sig selv fik modnet det forstandige Svar, at vi burde bruge de to kommende Adskillelsens Aar som Prøveaar og derfor i den Tid netop ikke skrive til hinanden.

Kun maatte Klokkeren saa til Gjengjæld love, at vi den næste Formiddag skulde faa mødes hos ham et Øieblik til en sidste Aftale og Afsked, samt at Klokkeren i den Tid jeg var borte, skulde fortælle hende alt, hvad han fik høre om mig.

Da jeg den næste Dag kom ind til Klokkeren, fandt jeg ham siddende i sin Træstol saare alvorlig og betænkt, med Armene støttet forover paa Knæerne og stirrende ned mod Sandgulvet, der var barstrøet som til Høitid.

Min Ankomst lod ikke til at forstyrre ham i

hans Betragtninger, skjønt et lidet Nik ved Indtrædelsen havde vist mig, at jeg ialfald var bleven bemærket.

Violinen svingede han langsomt i Haanden frem og tilbage foran sine Knæ med et sagte Knep over Strengene for hver Gang, saa den mindede om en afdæmpet Kirkeklokke. Hans milde, graa Øine gled hen paa mig med et grundende, mønstrende Blik, som om han egentlig nu saa paa mig for første Gang, og et svagt Smil viste, at Undersøgelsen just ikke faldt saa daarligt ud endda.

Lidt efter skyggedes Døren, og ind traadte til min Overraskelse Susanne.

Hun gik hastigt og rødmende lige hen til mig og tog mig i Haanden med de Ord:

„Kjære David, Klokkeren veed alt; han har givet os Lov til at tage Farvel her."

„Ja, jeg har saa, Børn!" sagde Klokkeren, „men kun for et Øieblik, fordi Susanne bad saa meget om det, og for at I begge kunne høre, hvad jeg efter Overveielse mener om det hele."

Han holdt nu en liden Tale, hvori han sagde, at han ikke saa noget galt deri, at vi holdt af hinanden, skjønt vi rigtignok vare meningsløst unge.

At vi ikke aabenbarede Forholdet for vore Forældre, haabede han — og han havde tænkt meget derover — ogsaa var undskyldeligt, da disse neppe engang endnu vilde tage Sagen for rigtigt Alvor, og vi saaledes kanske kun vilde blive krænkede i vor Følelse.

Nogen Mellemmand for hemmelige Kjærlighedsbreve, saaledes som Susanne havde bedt ham om, agtede han ikke at være, og det baade for sin egen Skyld og for vor Skyld, idet vi burde bruge de forestaaende to Prøveaar til at se, om der var virkelig Sandhed i vor Kjærlighed, eller om det kun var

Børnetanker af den Slags, som siden igjen dunstede bort af Sindet.

Med den Besked gik den gamle Klokker godmodigt ud af Stuen.

Da vi var alene, fortalte Susanne mig hviskende, hvorfor hun havde vovet at fortro sig til Klokkeren.

Hjemme havde hun nemlig hørt, at han engang i sin Ungdom havde havt en ulykkelig Kjærlighed, og at dette var Grunden, hvorfor han aldrig havde villet gifte sig og siden var bleven saa underlig.

Dernæst tog hun med ivrig Hast op af Lommen — hun gik endnu i sin gamle, blaarudede, korte Hverdagskjole, der skulde slides ud, men med ,,voksent" Haar — et Kors af smaa, blaa Glasperler, som jeg skulde bære om Halsen nærmest Brystet i en Silkesnor, som hun ogsaa trak op af Lommen.

Op af Lommen med det meget i trak hun fremdeles efter nogen Møie frem en liden Saks.

Det gjaldt nu en Krøl af mit Haar, netop den sorte i Tindingen, hun længe havde sigtet paa, sagde hun, og som hun agtede at forvare i Aflukket under sin Konfirmationsmedaillon.

Da jeg saa til Gjengjæld bad om en af hendes, som jeg ogsaa ,,længe havde sigtet paa", sagde hun, at det ikke behøvedes, da det Perlekors, jeg havde faaet, var trædet paa hendes eget Haar.

Saa var der noget, jeg maatte love hende, og som hun havde udtænkt, medens hun sad hjemme og syede, for da tænkte hun paa saa meget.

Det var, at jeg, naar jeg blev Student, skulde forære hende en Forlovelsesring af Guld med Indskriften:

,,David og Susanne" paa den ene Halvdel af Indersiden, og paa den anden Side skulde der staa:

,,Som David og Jonathan".

Det var vore Forældres Uenighed, der havde bragt hende paa den Tanke.

„Men," afbrød hun, „Du hører jo ikke paa mig, David?"

Jeg stod virkelig ogsaa og tænkte paa noget andet; det var, om jeg vel turde kysse hende til Farvel; jeg huskede paa isommer ude blandt Vætteskjærene.

I det samme skrabede det ude paa Stenhellen foran Døren, hvilket betød, at Klokkeren syntes, det nu snart fik være Slut, og Susanne skyndte sig til min Skuffelse straks med at faa Presenterne, hvormed jeg endnu stod i Haanden, gjemte nede i min Brystlomme.

Hun var netop færdig dermed, da Klokkeren traadte ind og sagde, at vi nu maatte tage Farvel med hinanden.

Susanne saa en Stund paa Klokkeren og derfra bleg og med Øine, der fyldtes med Graad, hen paa mig, som om den Tanke, at vi skulde skilles, først nu var gaaet rigtig op for hende.

Hun gjorde en heftig Bevægelse — hun vilde øiensynlig faldt mig om Halsen, men tog sig igjen i det, fordi Klokkeren var tilstede.

Nu tog hun kun min Haand, førte den op til sine Øine uden at sige et Ord og skyndte sig bort.

Det var mere, end jeg kunde udholde, og jeg tror, det var for meget for den gamle Klokker med. Han gik frem og tilbage og kneppede sagte paa Strengene, medens jeg henne ved Bordet lod Taarerne faa frit Løb.

Før jeg gik, spillede han en lille deilig „Slaat", som han havde gjort, da han var tyve Aar.

Den greb mig dybt, fordi jeg syntes, den var gjort ligesom om mig og Susanne; den sang indeni mig længe bagefter, saa jeg lærte den udenad.

„Der hører nok én til," sagde han, da han

sluttede, og dernæst — efter et lidet Ophold som i en tung Erindring — „men den er lidet lystelig og passer ikke for Dig!"

Da Jagten tidligt den næste Morgen reiste, viftede der et Tørklæde ud af Salsvinduet i Præstegaarden og til Svar en blank Hat ombord.

SYVENDE KAPITEL.

TRONDENÆS.

Ved et Næs paa Nordsiden af Hindøen i Senjen ligger Trondenæs Kirke og Præstegaard.

Denne Kirke har engang været Kristendommens nordligste Grændsefæstning, har staaet der mægtig med sine hvide Taarne, sine Klokkers langt rungende Maal og sin hellige Sang lig en Kæmpebisp i hvid Messesærk, der bar St. Olafs kristne Vigsel og Altarlys ind i Mørket mellem Finmarkstroldene.

Jeg dvæler ved Mindet om denne Kirke og dens Omgivelser, fordi jeg i de to Aar, jeg opholdt mig paa Trondenæs, paavirkedes saa stærkt af Stedets mægtige Fantasiindtryk. Den hule Jordbund med de formodede underjordiske Hvælvinger var mig som en tildækket Afgrund, fuld af Hemmeligheder, og i Kirken, hvis Stilhed jeg ofte søgte, kastede Dagslyset undertiden Skygger i Gange og Indsænkninger, som om der rørte sig Væsener fra en anden Tid.

Jeg læste med stor Fremgang Latin og Græsk med den elskværdige, kundskabsrige Præst, i hvis Hus jeg boede, og de andre Skolefag med en af Seminariets Lærere. Men i mine Fristunder søgte jeg disse Steder, der i saa høi Grad sysselsatte min

Fantasi, og Trondenæs var derfor alt andet end det rette Sted for mit sygelige Sind.

Min nervøse Overspændthed har, som jeg senere har bemærket, en Forbindelse med Maaneskiftet. Ved saadanne Tider udøvede hine Steder næsten en uimodstaaelig dragende Indflydelse paa mig; jeg listede mig ubemærket hen i Ensomheden og kunde sidde der i flere Timer, fordybet i det mangt og meget, som halvklart skabtes af min Indbildningskraft, deriblandt Susannes lette Skikkelse, som jeg undertiden syntes svævede lige hen imod mig, uden at jeg dog nogensinde rigtig kunde faa se hendes Ansigt.

Det var ude paa Vaarsiden i det andet Aar, jeg var der, at jeg en Middagsstund under Indflydelsen af en saadan sygelig Stemningsperiode sad inde i Kirken paa en Forhøining nær Hovedalteret, grublende med Susannes blaa Kors i Haanden.

Paa Væggen ved Siden af Alteret faldt mit Øie paa et stort, dunkelt Billede, som jeg ofte havde seet, uden at det havde efterladt videre Indtryk. Det forestiller i Legemsstørrelse en Martyr, der er henkastet i en Tornebusk, hvis spidse Torne, lange som Dolke, gjennemborer hans Legeme paa forskjellige Steder, og som derhos ikke tør jamre sig, fordi en svær smertefuld Torn gaar ind under Struben og ud den aabne Mund.

Udtrykket i dette Ansigt blev mig med engang helt forfærdeligt.

Det saa paa mig med en Mine af stille Forstaaelse, som om jeg var Lidelseskammeraten, der skulde ligge der, naar han endelig engang fik udstridt. Det var umuligt at faa Øinene derfra, det blev som levende, rykkede snart ganske nær, snart langt bort hen i en Dunkelhed, som mit eget svimlende Hoved skabte.

Det var, som i dette Billede Forhænget var dra-

get tilside for et Stykke af min egen Sjæls hemmelige Historie, og det var kun med en Vilieanstrengelse, fremkaldt ved Frygten for at suges for langt ind i min egen Fantasi, at jeg formaaede at løsrive mig fra det.

Da jeg vendte mig, stod i Lyset, som faldt fra Vinduet nær den øverste Kirkestol, Damen med Rosen.

Hun havde et Udtryk af uendelig Vemod, som kjendte hun vel Sammenhængen mellem mig og hint Billede, og som Tornegrenen i hendes Haand var kun i Formindskelse den samme Tornebusk, hvorpaa Martyren hist henne laa.

I Kirkens ensomme Stilhed paakom der mig pludselig en usigelig Angst for usynlige Magter, en panisk Skræk, hvorunder jeg hastigt flygtede ud.

Da jeg kom udenfor, opdagede jeg, at jeg havde mistet Susannes blaa Kors. Det kunde kun ligge i Kirken ved Forhøiningen, hvor jeg havde siddet.

Jeg vilde i dette Øieblik, medens Rædselen endnu sydede mig i Blodet, ikke gaat tilbage igjen ind i Kirken for nogen Pris i Verden — undtagen for Susannes blaa Kors.

Jeg fandt det, idet jeg med fuld Ro ledte paa Gulvet der, hvor jeg havde siddet.

Den anden Gang, mit Nervesystem i de Aar saadan aabenbarede sin Sygelighed, var ud paa Efteraaret et Par Maaneder, før jeg skulde reise hjem.

En Bonde havde, medens han var inde hos Præsten, bundet til Kirkegaardsmuren en Hest, som var glasøiet. Jeg gav mig til at staa og se paa den; men dens døde, udtryksløse Blik forfulgte mig bagefter i Erindringen hele Dagen. Det forekom mig, som om dens Øine istedetfor udad saa indad i den os usynlige Verden, og som om det kunde falde den naturligt, naar man glemte at passe Tømmen, at vige

af fra den almindelige Landevei og ind paa Helveien, hvor de Døde fare.

Som jeg om Eftermiddagen med dette i Tankerne sad inde hos Præstens, hvor man samtalede om allehaande, stod pludselig for mig et Ansigt hjemmefra, blegt og anstrengt, og lidt efter blev det mig klart, at den Mand, hvem det tilhørte, kæmpede fortvivlet for at klamre sig fra den oprørte Brænding op paa en Klippe.

Det var ingen anden end vor Dreng Anders.

Han fæstede sine halv glas-, halv hornagtige Blikke paa mig, medens han laa der ligesom hindret fra at redde sig af noget nede ved hans Fødder, som jeg ikke saa. Han havde et Udtryk, som om han vilde sige mig noget.

Visionen varede kun et Øieblik; men en pinlig, næsten uudholdelig Følelse af, at der i denne Stund hændte en Ulykke for os hjemme, drev mig ud af Stuen og til at vanke urolig om i Marken Resten af Dagen.

Da jeg kom tilbage, spurgte man, hvad der havde feilet mig, siden jeg med engang kridhvid var faret ud af Stuen.

Fjorten Dage efter kom der et sørgeligt Brev hjemmefra. Min Faders Jagt „Haabet", der efter de Dages Skik var uassureret og for en stor Del ladet med Fisk, som han for egen Regning havde indkjøbt, var paa Bergensreisen gaaet under i et Uveir paa Stathavet.

Fartøiet var sprunget læk og havde ud paa Eftermiddagen maattet landsættes. Mandskabet var sluppet derfra med Livet, men vor Dreng Anders havde faaet begge sine Ben knust.

Dette Forlis gav min Faders Formue sit første betydelige Stød. Det andet skulde komme ude i det paafølgende Aar med Tabet ogsaa af den anden Jagt „Enigheden", og det tredie og for Fremtiden af-

gjørende Slag rammede, da det af Regjeringen endelig blev afgjort, at vor Handelsplads ikke skulde være Dampskibsstoppested.

OTTENDE KAPITEL.

HJEMME.

I December Maaned var jeg igjen hjemme, hvor jeg udvortes fandt alt ved det gamle, kun om muligt paa Grund af, hvad der var passeret, endnu stillere og tristere.

Min Fader var rastløs virksom, men lidet meddelsom. Han ansaa mig sandsynligvis heller ikke skikket til at tage Del i sine Bekymringer.

Susanne, der nu ligesom jeg var over nitten Aar gammel, opholdt sig i Besøg hos en Familie nogle Mil borte og skulde først komme hjem til Jul.

Min Længsel efter hende var ubeskrivelig.

Det var i den sidste mørke stormfulde Uge før Jul, at den spanske Brig „Sancta Maria", fordrevet ved Uveir, indkom i Nærheden af vort Sted i en temmelig beskadiget Tilstand, der gjorde, at den under vore daarlige Arbeidsforhold maatte ligge og reparere i henved seks Uger.

Kapteinen, som eiede baade Skibet og Ladningen, var en høi, gul, pyntelig klædt Spanier med noget graasprængt Haar, sorte Øine og store Ansigtstræk. Med ham fulgte hans Søn Antonio Martinez, en smuk ung Mand med olivenbrunt Ansigt og Ildøine ligesom Faderen.

Min Fa'r havde gjort Hr. Martinez væsentlige Tjenester under Indbjergningen og bad ham nu med nordlandsk Gjæstfrihed tage tiltakke hos os.

Uagtet Meddelelsen mellem os ikke kunde være synderlig livlig, da de fremmede kun forstod enkelte norske Ord og ellers maatte hjælpe sig med Tolk, fremgik det dog snart, at det var to meget godmodige Mennesker. Deres Hovedbeskjæftigelse bestod i hele Dagen at rulle og ryge Cigaretter og at tilse Arbeidet ved Bryggen.

Den mørke Tid virker trykkende paa Manges Humør der nord, især i de Dage, da man er mindre beskjæftiget.

I Julen og især selve Juleaften pleiede saaledes min Fader altid at være yderlig trist. Medens Lystigheden gik i hele Huset, og Folkene høitidsklædte julede ved det med tregrenede Talglys prydede Kjøkkenbord, sad han i Regelen i sine egne Tanker indestængt paa Kontoret og vilde ikke forstyrres af nogen.

Denne Juleaften var han dog for Hr. Martinez' Skyld en Stund inde i Stuen, men forholdt sig hele Tiden taus og forstemt, som om han kun længtes efter sit ensomme Kontor, til hvilket han ogsaa lige efter Aftensbordet trak sig tilbage.

NIENDE KAPITEL.

JULEBESØGET.

Omkring Juletiden var der den Vinter paa vore Kanter i Lofoten en hel Del Fremmede, mest Skibskapteiner, der, ligesom Martinez hos os, paa Grund af det urolige Veir eller Søskade opholdt sig paa forskjellige Steder iland.

Der var derhos kommet Notabiliteter sydfra i offentligt Ærinde.

En Følge af dette var igjen en Del selskabelige

Sammenkomster, hvori Værterne søgte at overbyde hinanden i flot Gjæstfrihed.

Tredie Nytaarsdag blev vi saaledes budne til Middag og Bal hos den formuende Lensmand Røst, hos hvem de nævnte Herrer sydfra fortiden havde Ophold.

Det var for os kun en halvanden Mil at reise, men mange havde baade seks og otte Mil frem og deraf en større Strækning Havvei.

Røst's rummelige Lokale kunde huse en hel Mængde Gjæster, men dennegang havde han for at skaffe Nattelogi til de mange indbudne tillige taget Nabogaarden i Beslag.

Idet jeg skrider til at fortælle om dette Besøg, der for mig skulde blive saa fuldt af Begivenheder og Sindsbevægelser, har jeg lovet mig selv at være kort, og jeg kommer saaledes til at overspringe mangt et Træk og mangen en Tegning, der hører til et mere fyldigt Billede af Livet deroppe.

Man skulde efter Indbydelsen spise Klokken tre, men de fleste Baade indfandt sig to, tre Timer i Forveien. Medens Damerne klædte sig om ovenpaa, samledes Herrerne nedenunder i en med Forsæt ikke meget oplyst Stue, hvor der stod „et Stykke at bide i" og en Snaps, som vel kunde tiltrænges efter Reisen.

Der blev de tillige af den omhyggelige Vært gjort bekjendte med hinanden.

Man ventede længe og forgjæves paa Præsten og hans Damer og maatte tilslut bestemme sig til at gaa til Middagsbordet uden dem.

Dørene sloges nu op til den store, festlig oplyste Spisesal ovenpaa, Gjæsterne strømmede opad Trappen og indtoge efter mange Stansninger i Dørene og lange høflige Stridigheder om Rangordenen sine Pladse rundt det store, svært opdækkede Hesteskobord, der prangede festligt med en tæt Rad af

Vinflasker, trearmede Lysestager, høie Kageopsatser og især øverst oppe ved Hædersplads en med en sand Opdyngning af massivt Sølvtøi.

For Præstens blev tre Pladse forbeholdt oppe ved Notabiliteterne.

Min Fader sad ved Siden af Hr. Martinez oppe ved Hovedbordet, og jeg i Beskedenhed længere nede ved et af Sidebordene.

Middagsselskabet var af det gode, gamle, gemytlige Slags, som nu desværre overalt gaar mere og mere af Brug. Man spiste rigtignok med Kniven og vidste ikke af Sølvgafler; men der var til Gjengjæld virkelig Glæde i Laget, og man havde længe efter Stof til mangen morsom Samtale.

I Begyndelsen, medens man endnu sad med den frysende Følelse af den hvide Dug og imponeret af det festlige Indtryk, gik det jo rigtignok dygtig stivt til.

Naboerne vovede neppe engang at hviske til hinanden, og de balklædte unge Damer, der alle som ved en magnetisk Sammenhængskraft var komne ved Siden af hverandre, sad længe i dyb genert Taushed i én Række, som en blaa, rød og hvid Blomsterhæk, hvori ingen Fugl turde synge.

Middagen aabnedes ved, at Værten ønskede Gjæsterne velkommen.

I et Par længere studerede Taler udbragte han dernæst Skaaler for de tilstedeværende Notabiliteter, hvilke igjen af disse besvaredes.

Hermed følte alle, at man var sluppet over det egentlige officielle Dørtrin til Glæden.

Værten indlod sig nu med lettet Bryst paa de langt kortere og greiere Skaaler for de fraværende, hvoriblandt først og fremst var den „elskværdige Præst og hans Familie".

Ved denne Skaal lagde nok flere end jeg Mærke til, at min Fader lod Glasset staa urørt.

Imidlertid gik Retterne rundt, og eftersom Vinstanden i Flaskerne sank, steg Munterheden.

Der dukkede nu op mangt et baade kvikt og skarpt Hoved, der her var kommen frem paa sin rette Kampplads, og den Hagl, som her vankede af Vid, lystige Indfald og morsomme Taler — de sidste som oftest i Form af Historier med et undertiden maaske noget drøit Point — gav et livligt Indtryk af det eiendommelige nordlandske Lune.

At der, da man skulde reise sig fra Bordet, var enkelte, som ikke kunde komme op af Stolen, og andre, som bagefter savnedes som Følge af Slaget, var kun, hvad der dengang sædvanlig hændte i Selskaber.

Blandt disse sidste skulde desværre ogsaa jeg tælles.

Øieblikkets Indtryk har altid haft en stor Magt over mig, og uvant, som jeg var, baade til den Slags Lystighed og til stærke Drikke, havde jeg uden Forsigtighed overgivet mig til den glade Stemning, der susede rundt omkring mig.

Jeg tror, at jeg aldrig har leet saameget i mit hele Liv tilsammen, som jeg gjorde ved dette ene Middagsbord.

Paa skraa for mig sad den rødhaarede Handelsmand Wadel med sit lange, tørkomiske Ansigt og fyrede af den ene Vittighedsgranat efter den anden, og ved min Side hviskede den pukkelryggede Kontorist Gram, der var videnom bekjendt for sit gode Hoved og frygtet for sin bidende Tunge. Hans pikante Karakteriseren af de forskjellige, som sad ved Bordet, steg i Ondskabsfuldhed, eftersom han drak, og var hans Ord blet hørt, vilde nok mangt et straalende Ansigt ved Bordet skiftet Udtryk.

Jeg tror ogsaa, at han ved Siden deraf i Stilhed har havt sin Fornøielse af at faa mig beruset,

idetmindste var han hele Tiden utrættelig i at fylde mit Glas, især da den hede Vin toges i Brug.

Hans rappe, gløgge Ormeøine og nogle tilhviskede Ord rettede min, nu ellers dygtig omtaagede Opmærksomhed hen paa mangen en komisk Scene..

Det forekom mig tilsidst, at Stuen og Bordet gik op og ned, som om vi sad under Sjøgang i en stor Kahyt.

Utydeligt staar ogsaa for mig, at man bagefter i den seilende Sal i to modsatte Strømninger klemte sig forbi hinanden rundt Bordet mellem Væggen og Stolene og takkede for Maden.

Efter alt dette erindrer jeg intet, før jeg vaagnede i Bælgmørke som af en tung, forvirret Drøm og følte, at jeg laa i en blød Edderduns Seng. Lidt efter lidt dagede det passerede op i min Erindring, og jeg begreb, at jeg var bleven bragt tilsengs i et af Gjæsteværelserne paa Nabogaarden. Medens jeg laa og grundede over dette og følte mig uhyre ulykkelig, kom den ældre Hr. Martinez ind til mig med et Lys i Haanden for at se til mig.

Det viste sig da, at Klokken var over to om Natten, og den Omstændighed, at jeg saaledes havde sovet en seks, syv Timer i Træk, skyldte jeg rimeligvis, at jeg ikke længer følte mig videre legemlig ilde; desto mere led jeg moralsk af en skamfuld Følelse.

Saavidt jeg kunde forstaa, da jeg klædte mig paa, var nok Nabogaarden bleven et helt Lazareth for den samme Slags Faldne efter Middagsbordet som jeg, og blandt dem bemærkede jeg med en vis hævngjerrig Glæde Kontorist Gram, min pukkelryggede, skadefro Sidemand.

Hr. Martinez betroede mig med alskens oprømte Gestikulationer, at man nu var ivrigt ifærd med at danse, og at jeg maatte være med.

Tanken om, at Susanne nu længst maatte være

kommen og have ventet forgjæves, fo'r mig med ét som et Lyn igjennem Hovedet.

Hvorledes jeg havde kunnet glemme hende endog kun et Øieblik, var mig selv en Gaade; men at jeg havde gjort det, laa tungt paa mig.

Spisesalen var nu bleven forvandlet til Balsal, og Dansen havde allerede i flere Timer gaaet lystigt for sig efter fuld Musik af Violin, Klarinet og Violoncel.

I et beleiligt Øieblik, midt under en Dans, listede jeg mig ubemærket ind.

Som jeg stod der med mine trange, hvide Handsker paa, bleg og genert nede ved den aabne Dør, igjennem hvilken Heden strømmede ud i den kolde Gang som én Taage, led jeg i Begyndelsen stærkt under Følelsen af, at alle nu vilde se paa mig og tænke paa min mindre passende Opførsel.

Det ene Par efter det andet svingede imidlertid forbi saa nær, at Damernes Kjoler rørte ved mig, og jeg begyndte, saavidt min Nærsynethed tillod mig det, efterhaanden at orientere mig i Salen.

Præstefruen sad i Sofaen, øverst oppe mellem nogle ældre Damer, i ivrig Samtale med den skaldede lille Doktor.

Præsten spillede sandsynligvis Kort nedenunder; — men til Susanne saa jeg intet.

Den unge Martinez svingede netop oppe i Salen med straalende Mine i en Polket en paafaldende smuk, hvidklædt Dame med et blaat, flagrende Baand om Livet.

Hun havde et svært, deiligt Haar, der faldt i det gule, med en stor Sølvnaal som et Spyd gjennem Nakken og en let Balkrans paa.

Hun saa ned mod Gulvet, medens hun dansede.

Damen var høiere og fyldigere end Susanne, men med en særegen Ynde i sin Figur, som erindrede mig om hende.

Den lette, næsten fornemt udsøgte Maade, hvorpaa hun førte de smaa Fødder i Dansen — det var, som om hun svævede — lignede ogsaa hende, og jeg fulgte derfor Parret med en ubevidst Interesse.

Min Nærsynethed hindrede mig fra at skjelne godt, og da de kom forbi mig, skjultes desuden Damens bøiede Hoved af hendes egen Arm, der fortrolig lænede sig op til den øiensynlig lykkelige Martinez' Skulder.

Hvad jeg saa, var kun en bred, ren, velsignet Pande, der ikke kunde tilhøre to i Verden, og at en nedfalden Lok af hendes Haar legede om de hvide, runde Skuldre.

Jeg følte, at jeg skalv i Knæerne. Denne høie, fine, fornemme Dame kunde dog umulig være Susanne!

Med en skinsyg Følelse vogtede jeg ufravendt paa deres Dans, til de næste Gang kom forbi.

Netop lige overfor mig slog hun leende Øinene op, hendes Blik faldt lige paa mig, og en stærk Rødme gjød sig pludselig over Ansigt og Skulder helt ned til Kniplingskanten paa Kjolen.

Det var Susanne!

I de lidt over to Aar, vi havde været adskilt, havde hendes Skjønhed udfoldet sig saa vidunderlig rigt. Af den fine syttenaars Knop var der i den korte Tid sprunget frem en herlig, fuldt udvoksen Kvinde.

Parret satte sig ned øverst oppe i Salen paa deres Pladse nær Rækken af de ældre Damer.

Jeg begreb nu, at de to var ifærd med at opføre Ballets sidste lange Dans Cotillon, hvilken man i Regelen pleier at afveksle med en Uendelighed af Toure, og det fo'r mig igjennem Tanken, at den unge Martinez sandsynligvis havde gjort Lykke hos Susanne den hele Aften, siden han var bleven hendes Kavaller netop i denne Dans.

Jeg blev vaer, hvorledes Præstefruen synlig udmærkede ham, og det faldt mig bittert ind, at han jo baade var en rig Mand og derhos, skjønt lavere af Statur, saa helt anderledes voksen og mandig ud end jeg.

Det gik mig som en Kniv i Hjertet. Jeg havde altsaa ligget beruset som et Dyr og ladet en fremmed tage Susanne fra mig.

Med vild Skinsyge bemærkede jeg, hvorledes den smukke, stumme, med de sorte Ildøine talende Martinez leende og under alskens livlige Nik og Gebærder søgte at tydeliggjøre hende en ny Tour, som nu skulde gaa for sig, hvorledes han undertiden bøiede sig ligesom fortroligt hviskende henover hende, og hvorledes hun igjen fra sin Plads saa op til ham og lo lystigt, slig som kun Susanne kunde le.

Han tog hende ved Haanden og fik hende til at gjøre en Prøve paa Gulvet foran deres Pladse, og dette lod til at være endnu morsommere.

Den unge Martinez beskjæftigede hende øiensynligt, og vort gamle Forhold var altsaa blot Børnestreger, som den voksne Dame nu helst ønskede glemt.

Efter vor Aftale om de to Prøveaar var jo ogsaa alt i den Henseende imellem os paa det rene, saa at vi som voksne for den Sags Skyld ved Leilighed nu gjerne kunde passiare leende sammen om det hele.

Blodet susede i mit Hoved, og jeg følte, at jeg maatte hævne mig.

Før jeg rigtigt havde overtænkt hvorledes, gav jeg mig med en pludselig Indskydelse til at passiare ivrigt og saa, at det kunde have Udseende af, at jeg gjorde Kur med Landlandler R.s smukke Datter, som netop kom til at staa lige ved mig.

Da Susanne bagefter i den nye Tour dansede

forbi os, saa hun ligesom forundret prøvende hen paa mig.

Næste Gang hun kom tilbage, tabte hun af Vanvare sit Lommetørklæde netop der, hvor jeg stod.

Jeg tog det op, gik stivt hen og leverede det til Præstefruen, der imidlertid — det være nu i Betragtning af min Opførsel ved Middagsbordet eller af andet — tog paafaldende kort og koldt imod mig. Jeg bukkede ligesaa koldt for hende og vendte saa tilbage til min gamle Plads, hvor jeg igjen optog den afbrudte leende Samtale med Jomfru R.

En Stund efter svingede Susanne atter forbi, og hun saa da hen paa mig med en alvorlig, men uvis Mine, som om hun ikke rigtig var paa det rene med sig selv om, hvad hun skulde tænke; siden slog hun hver Gang med Vilie Øinene ned.

Jeg opdagede med Tilfredsstillelse, at Martinez igrunden dansede klodset. Medens jeg med forceret Overgivenhed lo og passiarede med min vakre Sidedame, var det min hemmelige Fristelse at sætte Foden i al Ubemærkethed en Smule ondskabsfuldt frem, for at han kunde snuble i den.

Og jeg veed ikke rigtig, hvordan det gik til, men da Martinez næste Gang dansede forbi, faldt han saa lang, han var, henover Gulvet og slog sig vist haardt. Han var nemlig i Faldet ridderlig nok til at slippe den Støtte, han kunde havt i sin Dame, saa Susanne kun blev reven halvt med.

Han reiste sig og saa rasende hen paa mig, den uskyldige Aarsag i Uheldet, der stod tilsyneladende altfor optaget af min Sidedame, til endnu ret engang at have bemærket, hvad der foregik.

Det Blik, som han fik tilbage for det, han laante mig, aabenbarede ham imidlertid nok uvilkaarligt hele Sandheden; thi han vilde netop fare lige imod mig, da han uventet stansedes ved, at Susanne, rigtignok en Smule bleg, traadte lige hen foran ham

og med en Verdensdames Holdning rolig rakte sin Arm ud, for at han skulde føre hende videre.

Som Susanne gik Arm i Arm opefter med den hinkende Martinez, vendte hun pludseligt sit Ansigt om til mig med en Mine saa glædestraalende, at jeg fra min dybe Fortvivlelse pludselig hensattes i den lykkeligste, mest jublende Vished.

Hun havde klarlig forstaaet, at Martinez' Uheld var en Hævn fra min Side for hendes Skyld og dermed faaet den Tvivl lettet fra sit Bryst, som min Færd i den sidste Timestid havde maattet give hende; thi at jeg ikke var beruset, havde hun snart indseet, og Koketteri laa altfor fjernt fra hendes egen oprigtige sanddru Natur til, at hun skulde kunne forstaa et saadant hos mig. I bred Sandhed var hun egentlig kun en forfinet kvindelig Udgave af sin Faders stærke Natur.

Jeg gik og gjorde den unge Martinez de mest ufortrødne Undskyldninger for min Keitethed, medens Susanne sad ved Siden af og hørte paa, indtil han godmodig, som han igrunden var, endelig lod sig formilde.

Noget lang i Ansigtet blev han jo, da Susanne lige ovenpaa foreslog, at jeg skulde opføre den forestaaende Tour med hende, for at han kunde hvile sit forslaaede Ben til den næste.

Ja, jeg dansede med hende, den smukke, fuldvoksne Kvinde i den hvide Balkjole, hvem jeg for en Stund siden ikke havde gjenkjendt, fordi hendes egen herligt udviklede Skjønhed skjulte hende.

Vi havde lært hinanden at danse, og jeg tror, at vi begge dansede ualmindelig godt. Den lette Balkrans med fine, hvide Blomster mellem de grønne Blade fremhævede hendes rige Haar; jeg havde Armen om hendes Liv og kjendte, hvorledes hun elastisk lænede sig op til mig, medens hun vuggede med mig i Dansen, glad og tryg som et Barn.

Hendes Pande var nær mine Læber, og vore Blikke, som søgte hinanden under Dansen, talte atter og atter om, hvor deiligt det var at mødes, naar man har længtes inderligt efter hinanden i to lange Aar.

Da jeg førte hende tilbage til hendes Plads, fik jeg et Haandtryk og et Blik, der fuldstændigt holdt mig skadesløs for Præstefruens mindre venlige Miner.

Det lod til, at Susanne blev irettesat for sin negligeante Opførsel mod den unge Hr. Martinez, men at Doktoren, som sad ved Siden, tog hende i Forsvar.

Jeg stod igjen paa min gamle Plads og saa Susanne og Martinez opføre den nye Tour.

Hendes opkastede Læbe viste i Begyndelsen Spor af den gamle Barnetrods efter Irettesættelsen; men siden blev Udtrykket ligesom mere roligt og tankefuldt.

Hensunken, som jeg stod, i Synet af hende og formodentlig svag efter de mange vekslende Sindsbevægelser, kjendte jeg med ét denne trykkende, urolige Følelse af Angst og Ulykke komme over mig, som i Regelen ledsager mine Visioner.

Jeg søgte at komme ud af Salen, men Synet greb mig forinden.

Jeg saa Susannes Ansigt, medens hun dansede med Martinez, hvidt som en gribende skjøn Afdøds, og den grønne Krans med de smaa hvide Blomster hang hende i Haaret som vaadt Sjøgræs. Det var, som der drev Vand ned ad hende.

Blodet strømmede mig til Hjertet; Salen var snart mørk, snart dreiede den sig under Gnister af tusinde Lys rundt for mine Øine med de dansende Par.

Jeg vilde visselig være besvimet nede ved Døren, havde ikke Doktoren taget mig under Armen og ført

mig ud paa den kjølige Gang og derfra ind i et lidet Gjæsteværelse, hvor han lod mig drikke Vand og hvile paa Sengen.

Da han en halv Timestid efter Anfaldet kom tilbage og saa, at jeg var kommen mig, satte han sig mildt og venligt ned ved Sengen hos mig og begyndte paa sin trohjertige Maade at tale, som han sagde „ligefremt" med mig.

Han havde, sagde han, idet han med Lysesaksen betænksomt kløvede Tanden i Lyset, — som han, formodentlig for at kunne iagttage mig, havde taget bort fra Speilbordet og nu sad med i Haanden, — den Aften, fra jeg kom op i Salen, lagt Mærke til mig og troede at forstaa, at jeg inklinerede for den smukke Susanne L., men var skinsyg paa den unge Hr. Martinez. Han havde ogsaa før hørt en Fugl synge om den Ting.

Det var en Følelse, som mange unge Mennesker bare vilde have godt af og udvikles ved, men for mig med min Sindsdisposition vilde den Slags ophidsende Stemninger kun være i høieste Grad til Skade; han havde desværre, lagde han sagte til, havt Erfaringer derfor fra min egen stakkels Moder; thi det, at hun i min Barndom havde opdaget, at hendes Sindssygdom var nedarvet paa mig, havde kun været den tilfældige Anledning til, at hun mistede Forstanden.

Som Læge og Ven vilde han sige mig dette nu, medens han mente der endnu var Tid for mig til ikke at lade denne Følelse slaa Rødder. Og han vilde sige det ikke blot for min egen, men ogsaa for Susannes Skyld, hvem han holdt inderlig af og saa nødig vilde have ført ind i det, som efter menneskelige Øine blot kunde ende med Sorg.

Et maatte jeg ogsaa overveie, fortsatte han — efter et længere Ophold, hvori han ligesom betænkte sig paa at rykke ud med Sproget, men saa beslut-

tede sig fast dertil — og det var, at min ulykkelige arvelige Disposition heller ikke gjorde det saa ganske forsvarligt for mig at tænke paa at gifte mig; det kunde, antydede han med en Gestus, som om han i Lyset udførte en sidste afgjørende Operation, endelig betragtes paa samme Maade, som om en spedalsk giftede sig uden at bryde sig om, at han derved forplantede sin Sygdom ned paa Børnene. Jeg skulde dog — her reiste han sig og lagde Haanden trøstende paa min Skulder, — ikke tage mig disse Ting altfor nær. De bitre Midler, og det var desværre Sandheden nu, er som oftest de sundeste, og for min syge, drømmende Natur var den usminkede sande Virkelighed tillige efter hans alvorlige, modne Overveielse det eneste Middel til Sundhed og Frelse.

Efter et Øieblik atter at have holdt Lyset henover mig, fjernede han sig med et alvorligt Nik; han indsaa nok, at jeg ikke i Øieblikket var istand til at føre nogen Samtale eller svare ham.

Det var i al Venlighed Dødshugget over alle mine Drømme og Illusioner.

Jeg følte Bedøvelsen af Slaget, skjønt min indre Erkjendelse endnu ikke rigtig havde optaget det klart i sig. Mit Livs gamle Ulykkesanelse var nu endelig stadfæstet. Susanne havde for mig altsaa dog kun været et laant Solskin, som skulde udslukkes, naar det kom til Virkeligheden.

Medens jeg med det indre Øie egentlig mere saa end tænkte dette, og Musiken lød utydelig inde fra Balsalen, laa jeg saa rolig, saa rolig og følte mig efterhaanden med en dump Smerte ligesom afdø fra alt det, som var mig kjært i Verden. Det var, som mit Legeme stivnede under Sorgen, og Susannes Ansigt uden Livsskjær stod nu for mig som noget naturligt; min Kjærlighed var jo en afdød Historie.

Som jeg endnu laa der i en dunkel, stiv Døs, gjennem hvilket alt ydre kun viste sig for mig i en Halvtaage, aabnedes Døren, og en Dame traadte ind. Hun rettede i Hast foran Speilet af et Knappenaalsbrev en nedtraadt Rift i sin Balkjole, men stansede med ét forskrækket ved at se nogen ligge borte i Halvmørket paa Sengen.

Jeg gjenkjendte Susanne, og, som det lod, sagde ogsaa en Anelse hende, at det kunde være mig, thi hun nærmede sig ligesom speidende og hviskede mit Navn.

Sandsynligvis har hun tænkt, at jeg sov, siden der intet Svar kom, og at det ikke var ret eller Tid at vække mig. Et Øieblik stod hun stille lige ved mig, som hun betænkte sig, saa bøiede hun sig over mig, saa jeg kjendte hendes varme Aande, trykkede et sagte Kys paa min Pande og gik.

Et Julebesøg pleier i Egnene nordpaa at vare i et Par Dage, som oftest i flere. Denne Gang blev det saa, at vi fra vort Hus paa Grund af min Faders og Martinez'ernes Travlhed skulde reise de fem Fjerdingvei hjem allerede den næste Aften i Mørket, medens derimod de fleste skulde vente til den paafølgende Dag.

Præstefamilien skulde imidlertid blive der som Gjæst sammen med „Notabiliteterne" Ugen ud til Lørdagen.

I Mellemtiden, allerede den næste Dag, skulde Præsten og Fruen ud paa Besøg hos en Familie i Nærheden. Susanne fik Lov til at blive tilbage.

Jeg havde, som de andre Gjæster, ligget til langt op ad Formiddagen; men inde i mit Hoved havde i den Tid Doktor K.'s Ord om, at min Stilling var

lig den spedalskes, banket som i en Byld stedse haardere og smertefuldere igjennem alle mine vekslende Forestillinger, indtil deres Betydning med engang stod klar og med sin hele Braad for mig.

Jeg elskede jo Susanne tusinde Gange høiere end mig selv, og skulde jeg saa egenkjærlig ville knytte hendes Skjæbne til en Mand, som var sindssvag, bare fordi dette Menneske var mig selv! Og min Sindstilstand vilde kanske udover Livet heller forværres.

Jeg begyndte at føle, at jeg vandt i fromt Mod til Opofrelse og fik dermed tillige en velgjørende, klar Ro over mig. Det var jo dog, naar alt kom til alt, kun det bedste, jeg vidste, nemlig at ofre Livet for Susanne, og denne Betragtning gav mig tilsidst næsten en fanatisk Lyst til at gjøre det.

Min Beslutning var ialfald fattet, og min Plan den simple at tale ligefrem, bestemt og klart med hende; thi skuffe hende i nogen Maade vilde jeg ikke for alt i Verden.

Det var om Eftermiddagen i Tusmørket, medens de andre var ude og gik Tur, at jeg fik Anledning til at tale med hende.

Susanne bar den Dag sin sorte Silkes Konfirmationskjole, der sad saa godt om hendes Liv, Kniplingskrave og snævre Ærmer med Manchetter om Haandleddet. Haaret var fæstet med en Sølvpil som paa Ballet, men ellers uden nogen anden Prydelse.

Hun sad nu eftertænksomt og hørte paa mig foran den netop ilagte Kakkelovn, hvor vi begge havde sat os hen. Hvergang hun bøiede sig frem i Lysningen fra Ovnmundingen, faldt Skjæret paa hendes udtryksfulde Ansigt, medens jeg, under Anstrengelsen for at være sand, mulig endog med overdrevne Farver fortalte hende alt om min Sindstilstand, og hvad Doktor K. havde sagt derom.

Eftersom jeg talte, saa jeg hendes Ansigt blive stedse alvorligere og blegere, indtil hun tilsidst med Albuerne støttet paa sine Knæ bedækkede sine Øine med Hænderne, saa jeg blot kunde se, at hendes Læber skalv, og at hun græd.

Da jeg kom til, hvad Doktoren havde sagt om, at min Stilling var lig en spedalsks, og at saaledes Gud selv havde sat en Hindring mod vor Forening, samt trøstende søgte at forestille hende, at vi jo igrunden hele vort Liv med Undtagelse af det sidste Par Aar havde elsket hinanden paa en anden Maade som Bro'r og Søster — løftede hun pludselig i vild Heftighed Hovedet op, saa jeg saa lige ind i det taarevædede Ansigt, slog Armene om min Hals og nødte mig saadan ned paa Knæ hen foran sig.

Hun pressede mit Hoved med Magt op til sit bankende Bryst, som om hun vilde beskytte mig mod dem, der vilde tilføie mig ondt.

Saa strøg hun med Haanden Haaret bort fra min Pande, — jeg kjendte hendes Taarer falde ned paa mit Ansigt — og hun gjentog atter og atter ligesom i Vildelse kjælende de Ord, at ingen i Verden skulde faa tage mig fra hende.

Dette var for meget for min trætte, pinte Natur; jeg greb begge hendes Hænder og græd over dem med Hovedet i hendes Fang.

Min Graad blev stedse heftigere, indtil den tilslut steg til en fortvivlet, krampagtig Hulken, som jeg ikke længere kunde raade for, og som nok rent ud forskrækkede Susanne; thi hun tyssede paa mig, nævnte mig ved Navn og kyssede mig derimellem som et Barn, for at faa mig stille.

Jeg havde en saa dyb Trang til at faa udgrædt, at det ikke længere kunde stanses.

Da jeg endelig blev roligere, foldede hun igjen sine Hænder om min Nakke, som om hun derved vilde tvinge min Opmærksomhed, bøiede sig frem

og saa mig længe ind i Øiet med et Udtryk i sit bevægede, smukke Ansigt, paa engang saa overtalende inderligt og saa viliestærkt.

Jeg maatte, forsikrede hun endelig med det Kast med Hovedet, hvormed hun altid gjorde sin Tale indtrængende, tro hende i, at hun for vort vedkommende vidste tusinde Gange bedre Besked om, hvad Gud vilde, end nogen Doktor, og kun Gud skulde vi begge her lystre, ingen Doktors menneskelige Klogskab. Jeg var ogsaa i meget saa uhyre enfoldig, saa man kunde snakke for mig, hvad det saa skulde være.

Saadanne Folk som Doktoren, sagde hun, forstod sig ikke paa, hvad Kjærlighed var. Havde jeg været frisk og glad, saa havde det vist været Guds Vilie, at hun skulde delt det gode med mig, og saa maatte det ligesaa vel være hans Vilie, at den samme Kjærlighed skulde faa dele min Sorg og Sygdom; men her var det, at Doktor K. — hun lagde ham øiensynlig stærkere og stærkere for Had, eftersom hun beskjæftigede sig med ham — tænkte anderledes end Vorherre. Hun troede desuden saa sikkert, — og hendes Stemme blev her forunderlig mild og blød, næsten hviskende — at netop det, at vi to holdt saa af hinanden, vilde være en bedre Sundhedskur for mig, end nogen Doktor kunde finde paa. Ialfald følte hun hos sig selv, at hun vilde blive syg i Sindet og fortvivle, om ikke jeg længer holdt af hende, for det havde vi jo gjort, fra vi begge kunde huske, saa det nok var for sent at finde paa at skille os ad.

Et skulde nu være fast besluttet — ved Tanken fik hendes Ansigt et Præg af ubetvingelig Vilie, der mindede mig om hendes Fa'r, — og det var, at hun snarest mulig vilde betro alt om vort Forhold til sin Fa'r. Nogen Hemmelighed burde det, baade for min og hendes Skyld, ikke længer være. Hendes

Fa'r holdt saa meget af hende, og i Nødsfald vilde hun alvorligt sige ham, at det ikke kunde nytte hverken ham eller nogen anden — hun mente hermed Mo'ren — længer at prøve at faa nogen Doktor til at narre mig fra hende.

Noget „Broder- og Søsterskab" mellem os, som hun med haanlig Foragt i Minen udtrykte sig, vilde hun nu mindst af alt vide af, og ligesom for ret at faa knust denne Tanke, bad hun mig, idet hun stod opret foran mig og med lidenskabelig Iver saa mig i Ansigtet, at give hende mit Kys paa, at vi endnu var og altid trods alt og alle skulde vedblive at være trofaste forlovede, selv om jeg aldrig blev saa frisk, at vi nogen Gang kunde gifte os her paa Jorden.

Jeg tog om hende, gav hende Kysset varmt og lidenskabeligt en, to og tre Gange, indtil Susanne frigjorde sig for mig.

Medens hun talte, var det gaaet op for mig, at hun med sin stærke, sunde, kjærlige Natur stred Striden for os begge og for en Ret, som mulig ikke ganske kunde bevises med Ord, men hvis Hellighed jeg følte stod over alt kunstigt Bevis.

Jeg fik nu Susanne tilbage paa en anden sandere og virkeligere Maade, end jeg nogen Gang havde anet eller drømt, idet jeg begreb, at alt det, som kunde kaldes ridderlig Opofrelse fra min Side, kun laa lavere end vor Kjærlighed, ja simpelthen var en uværdig Krænkelse af den.

I sand Kjærlighed bæres Korset af begge de elskende, og den, som „ridderligt" vil bære det alene, bedrager kun den anden for endel af sit bedste Eie.

En Timestid efter denne min Sammenkomst med Susanne, der sluttede med fornyede Løfter og Til-

sagn, sad jeg i den næsten mørke Vinteraften, medens Maanen seilede bag en Uendelighed af smaa, graa Skyer, i Bagskotten af vor Fembøring sammen med min Fader og de to Martinez'er.

Fa'r sad ordknap og styrede, medens Folkene roede op en temmelig tung Modvind, som faldt ind Sundet, for at vi kunde faa „Stræk paa Seilet" Resten af Veien.

Jeg tænkte i Stilhed over alt det meget, som var passeret under dette korte Besøg, og følte mig saa uendelig lykkelig.

Vi kom hjem ud paa Natten. Jeg forsøgte at ligge vaagen og tænke paa Susanne og alt, hvad hun havde sagt mig, men sov ind som en Sten og vaagnede med en Følelse af Sundhed, Lykke og Glæde, som kun den veed af, i hvis Lod det har faldt at faa sove den rigtig lykkeliges Søvn.

Og saaledes kom nu hver Nat. Jeg sov ind, før mit Fadervor var til Ende, sang om Morgenen og følte mig næsten til Overgivenhed let, glad og arbeidslysten hele Dagen.

Det stadfæstede sig, hvad Susanne havde sagt, at vor Kjærlighed vilde blive mig en Sundhedsbrønd, bedre end nogen Doktors menneskelige Kløgt formaaede at anvise.

TIENDE KAPITEL.

STORMEN.

Det var ud paa Eftermiddagen Lørdag efter Helligtrekongersaften, at den forfærdelige to Dages Storm røg op, der af mange endnu omtales som en af de mest orkanagtige, der i Mands Minde er overgaaet Lofoten.

Uveiret øgede paa udover Natten; vi kjendte, hvordan Bygningen for hvert Stormstød gav sig og stønnede i sine Sammenføininger, og sad alle som ved en stille Overenskomst oppe ved Lys og vaagede.

Vindueslemmer, Døre og Glugger blev omhyggelig tillukkede. Tagstenene ramlede larmende under Vindstødene, saa at vi frygtede for, at de skulde bryde Aabning i Taget, og Skorstenspiberne gav i Blæsten en uhyggelig, dyb, brummende Lyd, der under de værste Tag i Bygningen hørtes som en høi, fæl Kjæmpetone ud i Natten, undertiden næsten som et vildt Nødraab.

Vi opholdt os alle i Stuen under en Taushed, som kun af og til afbrødes af nogle Bemærkninger om Veiret, eller naar én af Husfolkene kom ind fra en Rundtur omkring i Huset for at se efter.

Min Fader sad i urolig Angst for Sjøboden og sin Jægt, som laa nede i Bugten, og som om Eftermiddagen under den svære Sjø, der trods Havnens gode Beliggenhed gik derind, var bleven tredobbelt fortøiet.

Jeg saa ham mange Gange folde Hænderne, som om han bad, og derpaa en Stund ligesom opmuntret gaa frem og tilbage paa Gulvet, indtil Angsten igjen tog ham og han satte sig og saa mørk og bleg hen for sig som før.

Uveiret tog hellere til end af.

Engang hørte vi et dumpt Bulder, som godt kunde være ifra Sjøboden. Jeg saa Sveden perle paa min Faders Pande og grebes af en dyb Smerte ved at se hans Beklemthed uden at kunne lægge engang to Straa ikors for at hjælpe.

Lidt efter gik han med et Lys ud i Kontoret og kom tilbage med en gammel storstilet Salmebog, hvori han slog op en Bøn, samt en Salme at synges i Havsnød.

Alle Folkene samledes, uden at være tilkaldte, i Stuen til Husandagt.

Min Fader sad med Salmebogen i de svære, barkede Hænder, som han havde foldet foran sig paa Bordet mellem de to Lys.

Først læste han Bønnen og sang dernæst alle Versene i Salmen ud, medens de af os, som kunde Melodien, efterhaanden hjalp til i Omkvædene.

Det var i alle Dele, som naar der holdes Gebet i en Skibskahyt, medens Fartøiet er i Fare, og min Fader havde visselig ogsaa Ideen fra en saadan Scene i hans møisomme Ungdomsliv.

Under Andagten forekom det os alle, at Stormen ligesom begav sig, og at den først tog paa igjen, efterat den var sluttet.

Om den ældre Martinez forlød det, at han ovenpaa laa paa Knæ ved sin Seng og i ét væk korsede sig foran et Crusifiks. Han havde mindre Grund end vi til at være ængstelig, thi hans Brig laa ekstra fortøiet under Land i en liden Vig, der laa af for Veiret og Sjøgangen. Han angrede imidlertid nu meget paa, at han ikke var gaaet ombord til sin Søn og Folkene.

Ud paa Morgensiden var det, som Veiret lettede en Smule, og trætte som vi var, gik vi tilsengs, medens et Par af Folkene dog fremdeles sad oppe.

Da det Klokken omkring ti om Formiddagen lysnede, kunde vi først overskue Ødelæggelsen.

Flere hundrede Tagsten fra Hovedbygningen laa spredt udover Gaardspladsen, endel af Væggepanelingen paa Vindsiden var reven op, og den yderste Del af Bryggen laa skjævt nede i Sjøen, idet et Par Brokar under den var forskudt af Sjøgangen. Sjøboden havde ogsaa lidt nogen Skade.

Vor Jægt svævede imidlertid øiensynlig i Fare. To af dens Landtouge var allerede sprungne, idet den havde drevet for sine Ankere, og det hele kom

nu kun an paa det tredie og længste Toug, der var fæstet i Skibsringen paa Skjæret ude i Indløbet til Bugten.

Ombord stod kun Skibshunden, en stor hvid Pudel, med Forpoterne paa Skanseklædningen agterud og gjøede, uden at vi gjennem Vinden kunde høre Lyden, medens Sjøgangen vaskede over Jægtens Forende.

Stillingen var fortvivlet, thi det lange Landtoug stod saa stramt som en Streng, og Midten af det berørte neppe Sjøen. Det blæste desuden saa haardt, at en Mand ikke let kunde staa opreist, men maatte krybe langs den affeiende Snemark, saa at der ikke var Tanke om at hjælpe.

Jeg var krøbet op paa Høiden bag Huset og stod i Læ under en Fjeldknart, hvorfra jeg kunde se baade udover Havet og ned i Bugten.

Vestfjorden laa i Vinterdagen ligesom med en sølvgraa Røg af Rokket, som drev over Sjøen. Ind under Land gik Bølgerne som svære, grønne, skumskavlede Bjerge, der knustes imod Kysten med Tordenbrag og med en uhyre Dragsug bagefter, saa at Fjæren laa tør langt ude.

Etsteds i et Klippeskaar, der gik brat ned mod Sjøen, steg, hvergang Bølgen slog derind, en bred, uhyre Skumstraale ret op og dreves af Vinden som en Røg indover Landet. Et andet Sted stormede Bølgegangen paa en formelig titansk Maade et Skraabjerg, der snart laa i Skum, snart aldeles tørt, og jeg saa der en stakkels udtrættet Graamaage, der formodentlig fra sit Fjeldskar var kommen ud i Vinden, kjæmpe og tumle i den, ofte med næsten vrængte Vinger.

Min spændte Opmærksomhed fulgte med Angst Jægten nede i Bugten.

Jeg saa til min Forbauselse en Mand ombord i den og gjenkjendte den stærke Jens Dreng, som

med en af Folkene havde vovet sig derhen fra Vindsiden i en Sekstring.

Efter et Ophold ombord steg han alene med en Line om Livet ned i Sekstringen og begyndte paa det farlige Arbeide at hale Baaden imod Sjøgangen langs det stramme Landtoug ud imod Skjæret.

Jeg ventede forfærdet paa, at Baaden hvert Øieblik skulde fyldes, og det forekom mig, at den flere Gange tog Vand ind. Medens Baaden klarede sig langsomt frem, fulgte Fa'r og alle Folkene i Spænding efter nede i Fjæren.

Da Jens Dreng var kommen op paa Skjæret, hvorover Bølgerne i et væk skyllede, saa at han ofte stod tilknæs i Vandet, fortøiede han Baaden og gav sig saa til at hale i Linen, idet han efter denne trak hen til sig gjennem Vandet en tyk Trosse, som Manden ombord paa Jægten efterhaanden gav ud.

Han havde netop begyndt at belægge den i Skibsringen og havde kun det sidste afgjørende Par Stik i Touget igjen, da vi alle blev vaer tre forfærdelige Bølgerygge, der ufeilbarligt vilde bryde sig over Skjæret.

Det gjaldt klarlig baade Jens Drengs Liv og Jægten, der med sit eneste forstrakte Landtoug neppe vilde udholde Trykket.

Jeg saa franske Martine, hans Kjæreste, vride Hænderne over Hovedet og løbe ud i Fjæren, næsten som om hun tænkte paa at kaste sig ud i Vandet til ham, og jeg tror hellerikke, at nogen af de andre, som saa det, turde trække Veiret.

Det lod til, at Jens Dreng selv ogsaa havde bemærket Faren; han skyndte sig ned i Baaden, hvori han endnu kunde bjerge sig, men det var kun for at tage op derfra Linen, som han roligt flere Gange slog om sin Ryg og igjennem Skibsringen, da han

hellerikke længer led paa sine egne Kjæmpekræfter.

Han var neppe færdig dermed, da den første Bølge, som han modtog med Hovedet bøiet imod, brød hvid over ham og Skjæret. Mellemtiden, inden den anden kom, benyttede han til at gjøre et nyt Belæg paa Landtouget.

Atter kom Bølgen, og atter stod Jens Dreng der urokket, og han fik nu gjort det sidste Stik paa Touget, som frelste Jægten.

Han havde nu proberet, hvordan en Bølge kunde trykke.

Han kastede Linen fra Ryggen op om den runde, svære Skulder, saa sig et Øieblik med det stærke, blege Ansigt om imod vore Huse, som det nok kunde være muligt, at han nu sagde dem Farvel, og bøiede saa Hovedet mod den tredie og sidste Bølge, der kom med Skumkammen over sig, som vanligt større og sværere end de to foregaaende.

Da Bølgen fraadende havde brudt sig over, stod der ingen Jens Dreng paa Skjæret.

Jeg var i Angsten sprunget ned til de andre. Da jeg kom, havde man foruden Baaden, der var slidt fra Skjæret, ogsaa faaet indbjerget den livløse Jens Dreng, som nu bares op til Huset.

Bølgen havde revet ham med sig, idet Linen, som han havde om Skulderen, havde gledet op over Nakken paa ham og taget Hud og Klæder med. Han laa nu bevidstløs af Trykket og Vandet og med den ene Arm, der var skrabet blodig af Linen, i en forvreden Stilling; den var slidt nøgen, etsteds endog lige til Benet.

Fader gik bleg og støttede under, medens de bar ham og bragte ham i Seng.

Da han vaagnede, spyttede han endel Blod og havde ondt for at tale; men Fader, som undersøgte hans Bryst, sagde glad, at der ikke var Livsfare.

Jens Dreng blev ved denne Bedrift, hvorved han reddede Jægten, en Helt videnom; hos min Fader blev han siden den Dag en betroet Mand, og næste Sommer stod hans Bryllup med franske Martine.

ELLEVTE KAPITEL.

SLUTNING.

Jeg kan nu roligt nedskrive det lille, for mig saa store, der staar igjen at fortælle — i mange Aar vilde jeg ikke formaaet det.

Stormen varede fra Lørdag Middag til Mandag Nat, da den udover Morgenen efterhaanden sagtnede af til et fuldkomment Vindstille, hvori dog Sjøen endnu gik urolig.

Samme Dag, Mandag Middag, landede i Præstegaardsstøen ikke Præstens hvide Husbaad, der ventedes hjem, men en almindelig tjærebredet Bonde-Fembøring med mange Folk i.

Op fra den til Huset bar fire af Mændene langsomt mellem sig en Byrde, medens en stor Mand og en liden Kvinde gik Haand i Haand nedbøiede bagefter. Det var Præsten og Fruen.

Hvad der var hændt, forstod jeg straks, og Hjertet skreg af Fortvivlelse i mit Bryst.

Det forfærdende Budskab, som lige efter kom til os, fortalte mig intet nyt — det bekræftede kun, at den, som de havde baaret op, var Præstens Datter Susanne.

Præstebaaden havde kun været lidt over tre Fjerdinger borte fra Hjemmet hin Lørdag Middag, da Stormen saa pludselig kom paa. Et „Nedfaldsveir" var med forfærdelig Magt fra Fjeldskarene

styrtet ned i Sundet og havde kæntret Baaden, der ikke var ret langt fra Land.

Præsten havde hastigt faaet reddet sin Hustru op paa Hvælvet, og Folkene holdt sig fast omkring ved Baadkanten, medens de drev for Vinden den korte Strækning ind mod Stranden. Men forgjæves speidede han efter sit Barn, hvor han skulde finde og frelse hende.

Medens Vandet kogte om Baaden, slap den stærke Mand i Fortvivlelse tre Gange Taget, for svømmende at naa did, hvor han indbildte sig at se hende i Vandet.

Han vilde atter prøve, men da hans Hustru jamrende bad derom, forhindrede hans Folk ham.

Det hed siden, at de saa den vaade Sved perle ned ad Præstens Pande, medens han laa der ved Baaden i den vinterkolde Sjø, og at de troede, det nok ikke var frit for, at han en Stund tænkte paa med Villie at slippe Taget og følge Datteren.

Forsent opdagedes det, at Susanne var kommen ind under Baaden. Et Toug havde viklet sig om hende, saa hun ikke kunde komme op.

Hendes Død havde ialfald været hastig og let.

Hele Lørdag og Søndag, medens Stormen varede, havde de maattet ligge veirfaste paa en Bondegaard i Nærheden, hvor Præstefruen af Udmattelse og Sorg havde holdt Sengen.

Præsten havde saagodtsom hele Tiden siddet inde i den kolde Storstue, hvor de havde lagt Susanne, og talt med sin Gud. Thi Mandag Morgen, da de skulde reise hjem, var han ligesom forklaret rolig, ordnede med alt og trøstede derimellem sin stakkels grædende Hustru.

Jeg havde ligget i stum, fortvivlet Sorg den hele Eftermiddag og den lange Nat og besluttede mig til

den følgende Dag at gaa hen og se Susanne for sidste Gang.

Tidlig paa Formiddagen traadte Præsten uventet ind i vor Stue og bad om at faa tale med min Fader. Han saa bleg og høitidelig ud, medens han sad i Sofaen med Stokken foran sig og ventede.

Da min Fa'r kom ind ad Døren, stod Præsten op og greb med Taarer i Øinene hans Haand.

Efter et Ophold som for at fatte sig, ytrede han, at min Fa'r her saa for sig en ulykkelig, men ydmyg Mand, som Gud havde maattet tugte strængt, før hans Sind rigtig havde villet bøie sig til ham. Han vilde nu, for sin Ulykkes Skyld, bede min Fader om ikke længer at unddrage ham sit gamle Venskab.

Om den Sag, der var Anledning til Fjernelsen, vilde han ikke nu tale; han havde der handlet efter sin bedste Overbevisning. Der var derimod noget andet, som nu laa ham paa Hjerte, og her lagde han Armen om min Skulder og trak mig fortroligt hen til sig, medens han atter satte sig ned i Sofaen.

Hans Datter Susanne, fortsatte han, sukkende ved Navnet, havde et Par Dage før Gud tog hende til sig, indviet ham i sin Fortrolighed og sagt ham, at hun havde holdt af mig, fra hun var liden, og at vi to alt havde givet hinanden Forlovelsesløftet med Tanke paa at fortælle vore Forældre Forholdet, naar jeg var bleven Student.

Han havde i Begyndelsen sat sig haardt imod af flere Grunde, hvoriblandt først og fremmest min Sygelighed og begges Ungdom. Men Susanne havde i denne Sag vist et saa dybt Alvor og udtalt en saa bestemt Villie, at det var blevet ham, der kjendte hendes Natur, klart, at denne Kjærlighed var vokset hos hende i mange Aar og nu ikke længer stod til at oprykke. Og det var nu hans bedste Trøst midt i Sorgen, at han, samme Morgen

som de skulde reise hjemover paa den ulykkelige Tur, havde givet efter og tillige lovet hende at virke for, at ogsaa min Fa'r gav sit Samtykke.

Her stod han nu i dets Sted uden nogen Datter og kun som den, der fortalte, at Ulykken ogsaa havde rammet min Fa'rs Hus og truffet hans eneste Barn. Han vilde, som han haabede med min Faders Tilladelse, herefter altid betragte mig som sin Søn.

Min Fa'r sad længe overrasket og bleg; det var, som han havde meget sent for at fatte det, der blev sagt.

Endelig stod han op og gav Præsten i Taushed Haanden.

Dernæst lagde han den paa min Skulder, saa jeg kjendte den tungt, saa mig i Øinene og sagde med en sagte, forunderlig mild Stemme:

„Vorherre være med Dig, min Søn! Dig har Sorgen hjemsøgt ung; vær nu bare ikke for klæk til at bære den!"

Han vilde gaa ud for at lade os ene, men betænkte sig i Døren og sagde, at det vist var bedst, at jeg nu fulgte med Præsten og sagde Susanne det sidste Farvel.

Lidt efter gik Præsten og jeg ved Siden af hinanden paa Veien. Vort Forhold var nu blevet et Fortrolighedens, og han fortalte mig trøstende alt, hvad Susanne havde sagt for at bevæge ham til at samtykke.

Hun vidste Gudskelov, sluttede han med et lettende Suk, at hun i sin Fa'r havde en Ven, til hvem hun i Nødens Stund turde betro sig.

Præsten førte mig ind i Stuen med de nedrullede Gardiner; han stod et Øieblik ved Baaren, da brast Taarerne hoppende næsten som Hagl nedover det stærke, brede Ansigt, og han vendte sig og gik.

Der laa hun jomfruelig i sin hvide Dragt. De havde snoet en Krans af grønne Blade med hvide

Blomster om hendes Hoved, og jeg gjensaa et Øieblik det Syn, jeg havde havt paa Ballet. De fine Hænder laa nu fromt foldede over Brystet, og paa Forlovelsesfingeren gjenkjendte jeg med Taarer min egen gamle Broncering med den violette Glasperle i, som hun havde baaret fra det samme Øieblik, hun opnaaede sin Faders Samtykke.

Det i Livet saa udtryksfulde, energiske Træk om Munden var i Døden forvandlet til et stille, lykkeligt Smil, hvori hendes skjønne, fine Ansigt med den brede, rene, marmorfaste Pande skinnede helgenagtig forklaret.

Hun laa saa enfoldig tryg, som om hun nu vidste Hemmeligheden om den trofaste Kjærligheds Seir over alt her paa Jorden og kun gik iforveien for at lære mig den med hvide Vinger paa Skuldrene, siden Gud ikke havde villet tillade, at hun skulde faa gaa sammen med mig under mit Kors hernede.

Da jeg mærkede, at man vilde have mig bort, læste jeg i Stilhed mit Fadervor over hende til sidste Farvel, trykkede et let Kys paa hendes Pande, saa et paa hendes Mund, og et paa de foldede Hænder, hvor Broncering sad, og gik uden at se mig tilbage.

To Dage efter fulgte jeg Susanne til Jorden.

En Solskinsdag i Vinteren, da jeg som vanligt besøgte det Sted, hvor hun hvilte paa Kirkegaarden, var der drevet en Sneskavl sammen om Graven. Den laa ren og drivende hvid, med den øverste fine Rand i Solskjæret som halv gjennemlyst Marmor.

Jeg tog det for, at Susanne vilde bringe mig til at tænke paa sig i hendes skinnende Brudedragt for

Gud for at give mig nyt Mod til at gaa min ensomme Gang gjennem Livet og ikke frygte for, at selv den tungeste af alle Prøvelser — selve Vanvidet, om det kom og bergtog mig i sin Forvirring — kunde skille os ad.

Da jeg ud paa Sommeren skulde reise sydover med Dampskibet, sammen med Præsten og hans Hustru, der begge i kort Tid var blevne kjendelig gamle, og som nu havde søgt et Kald i en sydlig Egn, var jeg for sidste Gang inde og tog Afsked med min vemodige Ven, Klokkeren.

Han spillede da igjen den deilige, glade, forelskede Slaat for mig, som han havde gjort, da han var tyve Aar, og som jeg havde syntes passede saa paa Susanne og mig, men kom nu ogsaa med den anden, som hørte til — den var forunderlig gribende og sorgfuld, men med Fortrøstning i, som en Salme.

Her ender en stakkels syg Nordlandsguts simple Historie; thi at jeg ved min Faders Hjælp blev Student med *laud* — han døde samme Aar, som jeg fik *Examen artium*, som en agtet, men ruineret Mand — og at jeg siden blev en Smule Literat, Huslærer og Almueskolelærer, er blot at fortælle de ydre Omstændigheder i et ensligt Liv, der bærer al sin Tanke i det forbigangne.

Min Kjærlighed til Susanne har, som hun med saadan Forvisning sagde mig, været den Sundhedsbrønd, som frelste mig fra det yderste — Vanvidet.

Naar Uroen var over mig og jeg vildsomt gik om i Mark og Skov, kom det altid til et Punkt, da jeg saa hende i sin hvide Dragt sveve forbi et Stykke fra, undertiden kom hun endog mildt henimod mig, og da var Krisen for denne Gang over.

I de sidste Par Aar, da min Sygdom tiltog, har jeg ikke formaaet at se hende og havt det tungt, ofte som om Mørket trykkede haabløst omkring mig.

Men nu, her jeg ligger syg paa Kvistkammeret, kom Susanne en Nat, da Fuldmaanen skinnede, i sin hvide Brudedragt med Kransen om det rige Haar stille smilende hen til Sengen og vinkede til mig med Ringen paa Haanden.

Jeg veed, at hun bragte mig det glædelige Budskab, at jeg snart skal faa gaa bort og histoppe se hende, min Ungdoms Elskede, igjen.

TREMASTEREN „FREMTIDEN“

ELLER

LIV NORDPAA.

(1872).

INDLEDNING.

Nordland og Finmarken har ikke som Færøerne nogen Familie af Navnet „Havrækster", hvilket Navn betegner det, som er „ræket" eller drevet ind fra Sjøen. Men Begrebet tilhører dog i sin Grund Nordlands Poesi; — Stedsnavne som „Rækvig", „Tømmervig" osv. bærer noksom Vidne derom.

Og, om man vil, er det et Fælleseie for hele Norden, i hvis historiske Liv det danner mangt et dybt Skjæbnedrag, ligefra de dunkle Sagn om Kong Skjold, der kom til Danmark i en Harpe, Kraaka, der kom til Spangereid, og Leif, der paa Veien lod sine Høisædesstøtter ræke ind til Island, indtil den Dag idag, da Havet tilfører Norge ved dets Tusinder Skibe en Rækved af Tidens Ideer fra alle Lande.

Naar Leif kastede sine Høisædesstøtter overbord, var det visselig ikke udelukkende en religiøs Handling.

Med den første Landtagers omtænksomme Hu vilde han tage Mærke paa det ham til Brænde og Trævirke uundværlige Drivtømmers Vei for at komme paa det rene med, hvor paa Islands Kyst han efter dette vigtige Hensyn rettest burde sætte Bo.

Stedet blev „Reykjavig".

Ligesom den varme Golfstrøm fører Vrag og Rækved nordover, saaledes har Strømningerne i de menneskelige Forhold i de sidste Aarhundreder ogsaa sat indunder Nordlands og Finmarkens Kyster de forskjelligste Slags Vragtilværelser fra Livet sydpaa.

Disse Distrikter var en Tid den dansk-norske Stats Forvisningssted, dens Siberien, for allehaande Forbrydere; — det var god Statsøkonomi dengang at søge Befolkningen formeret paa det Vis.

Fritagne for Militærudskrivningen har disse Egne ogsaa indtil denne Dag været et Fristed for de af Almuen sørpaa, som vilde unddrage sig den tunge Soldaterpligt.

En tykhovedet theologisk Kandidat kunde til Attestats vanskelig rejiceres dybere, end at han jo erklæredes habil til at ansættes i et „lidet Præstekald i Nordlandene". Naar en „konditioneret" Mand af en eller anden Grund var blet umulig i Livet sydpaa, satte Forholdenes Magt ham gjerne nordover, f. Eks. som Huslærer hos en Sorenskriver, Præst eller Handelsmand dersteds, — og paa et afsides, ensomt Sted i Nordlandene har vistnok mangen begavet Mand i Ubemærkethed henlevet Resten af et knækket Liv.

Flere af disse var underlige originale Figurer og særlig tilbøielige til Flasken. Som oftest var deres tidligere Historie ubekjendt eller dog kun Gjenstand for Formodninger.

Efter hele dette Opskyl af Mennesker, daarlige Præster, rømte Kassemangelsbetjente, eller Mænd af „brave Folk", der havde skrevet Falsk og skjulte sig for Bremerholm, fremmede Eventyrere, deriblandt franske Emigranter ligefra Huguenottiden, skibbrudne, indstrandede Sjømænd fra mange Nationer, deriblandt undertiden ogsaa Fruentimmer, — findes der nu blandt den nordlandske Almue

mange fremmede Ansigtstyper og Navne, der tidt har en underlig fremmed Klang. De giftede sig ofte ind i Bondefamilier, og deres Børn sank snart fuldstændig ned i Almuelivets Glemsel.

Paa et Udskjær i Helgeland sidder et Par fattige Almuesfolk igjen med den gamle adelige Familie Benkestoks Signet — de er de sidste af Ætten, og i flere Familier bevares endnu Traditioner om en eventyrlig Oprindelse. Den, som reiser deroppe, kan høre noksaa romantisk klingende Fortællinger, ogsaa fra dette Aarhundrede.

Mange af disse forsvundne Navne dukkede siden igjen op, -- enkelte endog som Nordlands og Finmarkens større Handelshuse.

Disse fremmedlydende Firmaer skriver sig dog væsentlig fra Indvandring efter Handelsforholdenes naturlige Medfør, særlig fra den bergenske og danske Handel paa Finmarken.

I den Tid, da Bergenserne eiede Eneretten til Finmarkhandelen, saavelsom senere i Aarene efter 1750, da denne Handel paa Grund af Misbrug forsøgtes drevet som dansk Regale, var især Køllefjord ved Nordkyn et blomstrende Sted.

Som Oplagssted for de finmarkske Produkter, der hentedes af bergenske og senere danske Skibe; — som Havn for russiske Lodjer, der laa og tuskede langs Kysten, og som Nødhavn for fremmede Skibe i Hvidehavsfarten til Arkangel — herskede der altid meget Liv og Rørelse. Køllefjord stod dengang som Handelsplads uden Sammenligning over Vardø og det begyndende Vadsø.

Skjønt stadigt dalende, vedblev Stedet ogsaa at eie Betydning i den Periode, som fulgte efter, da Regjeringen, indseende sin egen Uformuenhed, overlod

de finmarkske Handelspladse til private kjøbenhavnske Kompanier, der indtil Tiden opimod 1814 drev dem som „Faktorier" i Lighed med den islandske og grønlandske Handel.

Fortiden er Køllefjord kun et godt Fiskevær og Kirkested med en liden rødmalet Kirke, — den ældste i Finmarken. Levninger langs den vanskelige Strand efter borttagne Bygninger fortæller Stedets Historie.

Men i hine Dage herskede der ikke megen Lovlighed paa de Kanter af den dansk-norske Stat, og Overgreb saavelsom Undertrykkelser af alle Slags foregik ustraffet.

Tilstandens Usikkerhed forøgedes ved de Forbrydere, som efter udstaaet Straffetid slap ud af Vardøhus Fæstning og nu skulde søge sit Brød paa egen Haand, samt ved de af Regjeringen op til Finmarken forviste.

Posten indtraf dengang kun en Gang om Aaret, og Efterretninger fra Udenverdenen fik man ellers kun leilighedsvis med de Skibe, som kom ind til Køllefjord eller Vardøhus, hvor Amtmanden residerede. Vardøhus Fæstning var en af den dansk-norske Stats Hovedstrafanstalter, og der laa da som nu Militærbesætning.

FØRSTE KAPITEL.

VRAGET.

Det var efter en af de forfærdelige Novemberstorme i 1807, der siden stod som et Mærkeaar i mangen gammel Sjømands Ungdomsminde, at Tremasteren „Fremtiden" en snetyk Vinterdag laa og

drev som masteløst Vrag udenfor Finmarkens Kyst. Skandseklædningen var brækket ind, og Tremasteren laa nu halv fyldt af Vand over til den ene Side.

Skibet tilhørte et af de kjøbenhavnske Kompanier, der endnu eiede Faktorier i Varangerfjorden, og var bestemt for Køllefjord.

Udenfor Trondhjemsleden var det blet overfaldt af en paalands Storm, der tvang det til at sætte ud til Sjøs, og i flere Døgn havde Havet gaat om Tremasteren med Skumbjerge og Braat jevnhøie med Salingen.

Nede i Sjøgangen laa det med fire grønne Bølgemure om sig og en Stump uveirsgraa Himmel som Tag, indtil Bølgeryggen atter løftede det op til den gamle trøstesløse Udsigt over Stillingen.

Skipperen var en Nat blet slaat af Bommen: han laa bevidstløs og droges med Døden, og Fartøiet var, — værgeløst og uden Styring, som det laa med det knagende Tømmerværk i Rullingerne, — sprunget Læk paa flere Steder.

Den fjerde Dag, da Veiret havde bedaget sig en Smule, og man troede at have Sigte af Land, havde Mandskabet, der indsaa, at det ikke længer magtede at holde det gaaende med Pumperne, resolveret at bjerge Livet i Storbaaden for, om muligt, at naa ind etsteds paa Kysten.

Den syge Skipper var allerede bragt ned i den, og tilbage ombord var endnu kun hans Hustru med det lille Barn — hun havde endnu ikke kunnet overvinde sin Ængstelighed for den farlige Nedstigning, — da en truende Bræksjø tvang dem, som var nede i Baaden, til at sætte fra.

Lidt efter gik Baaden under lige for hendes Øine.

Det var den anden Dag, efter at Storbaaden var forulykket, at Vraget, som meldt, laa og drev i et

halvgraat Snetykke under hin øde, nordlige Stenkyst.

Efter Stormen var det nu blet stille med Dønninger.

I Kahytstrappen under Ruffet sad en dødbleg, lyshaaret Kone med et Barn paa Fanget, som hun i en halv bevidstløs Døs instinktmæssig vuggede og af og til med et nervøst Ryk krampagtigt trykkede til Brystet.

Hun var ung og maatte, før Døden satte sit Præg paa hende, have været smuk, ialfald tydede herpaa de store, dybe Øine, som hun med en Levning af sin Livskraft mat spørgende slog op mod et ungt Menneske, der netop trængte sig op ad Trappen forbi hende med en brunrød Tegnebog i Haanden.

Det var Pengebogen, hendes Mands og Rederiets Eiendom, hvormed der skulde handles i Køllefjord.

Lidt før havde hun drømt, at en styg, ældre Mand i tykke Klæder stod oppe i det tilsnede Ruf og saa ned paa hende med en Mine, som om han overveiede, idet han af og til løftede lidt paa en Økse, der laa ved Siden af, og saa atter ubestemt lagde den hen igjen.

Under dette syslede længer forud paa Dækket en tredie Person, fuldt optaget med sit.

Det var en Mand udover Livets Middelaar, en Sjøfin ude fra den afsidesliggende lille Løvø.

Han havde stablet et Seil, en Baadshage, en Kobberkjedel og endel andre Sager, som han havde fundet paa Dækket, op i en Dynge henne ved en Levning af Rælingen og kom netop agterud bag Hytten i det Øieblik, den unge Mand afleverede Pengebogen til den ældre.

Der gik et havesygt Glimt over Finnens Ansigt; men lige efter skiftede Minen og gav Plads for et forfærdet Udtryk — han havde faat Øie paa den

unge Kone, som sad med Barnet inde i Kahytruffet.

Medens de to andre begav sig ned i Lasten, der var halvt fyldt med Vand, og gav sig til at bundhugge Skibet, bar Sjøfinnen sig underligt ad paa Dækket.

Han vendte altid om, hvergang han kom agterud nær mod Ruffet, men kom alligevel did oftere og oftere.

Han gav sig en Stund ifærd med sin opstablede Dynge, men denne var snart lastet ned i Baaden. Eftersom han skjønnede, at det led med Hugningen, blev hans Gang mere uvis og Vendingerne alt kortere, næsten trippende.

Saadan holdt det ved med nogle Afbrydelser en Timestid, maaske halvanden; men da Øksehuggene sagtnede, var Finnens lidt gammelladne Ansigt gulblegt og perlende svedigt — han havde i den Tid nok arbeidet endnu haardere end de to nede i Lasten.

Nu steg han med en rask Beslutning agterud om Ruffet.

Der sad den unge Kone halv nedsnet med brustne Øine, men Barnet eiede endnu Liv. Moderen havde det som før paa Fanget under Kaaben og holdt fremdeles om det med de foldede, nu stive Hænder.

Isak tog det varsomt op og stod en Stund øiensynlig forlegen med sit Fund: han saa sig om med en raadvild Mine; men, da Hjælp her klarlig ikke var at vente, satte han sig med sin Byrde mellem Hænderne varsomt ned paa Dækket.

Der trak han med endel Besvær sin ene svære Sjøstøvle af, puttede Barnet ned i den og bar det saa efter Stropperne, hinkende paa den ene Strømpefod over det skraa Dæk, hen til Rælingen, hvor Baaden laa.

Saa steg han forsigtig ned, lagde Sjøstøvlen i Rummet bag Agtertoften med sin Vadmelskufte over og blev saa siddende paa Vent til de to andre kom.

Det var først efterat Baaden var stødt fra, at disse opdagede, hvad Isak tilslut havde berget fra Fartøiet, og den ældres Mine blev alt andet end blid; men Isak sad rysselig og bredskuldret der paa Agtertoften, og Tingen var desuden nu engang gjort.

De to andre i Baaden var Korporal Stuwitz og hans Søn.

Den første havde engang hørt til blandt Besætningen paa Vardøhus, men der faat sin Afsked formedelst Voldsomheder, Uredelighed og Drukkenskab. Efter sin Afskedigelse havde han levet af at være Tolk for Russere, der laa og tuskede langs Kysten, samt derimellem drevet paa lidt Smaahandel. Det var paa en Reise med Sjøfinnen, der skulde forbi Busesund, hvor der just laa en Russer, at de havde opdaget Vraget ude i Sjøen.

Paa Hjemveien var Sjøfinnen meget betænkt. Han var Enkemand og havde efter Hustruens Død taget paa sig sin kuldseilede Broders talrige Familie, hvilken han trofast hjalp til at forsørge.

Trangt, som de havde det for Brødet, var det saa sin Sag nu at komme hjem med nok en liden til; han ventede sig derfor just ikke det gladeste Ansigt af Brorkonen, hvis Væsen det var at tage alting tungt.

Dernæst var det det store Spørgsmaal om Vraget, som, om han fik lidt Del i Pengene, kanske kunde give ham et Vederlag for Opfostringen engang for alle; men saa syntes han tillige, at han derved kom nærmere i Del med det, som var sket, end han rigtig lystede, og derfor nævnte han intet om den Sag.

At bemægtige sig herreløst „rækende Gods", var derimod noget, hvorover ingen Mand dengang gjorde

sig Skrupel. Nu var jo dette Gods ikke rigtig rækende i Havet som Garn, Aarer og sligt, men fra et Vrag, og det sagde Korporalen, at Øvrigheden stod haardt efter, særligt siden Fartøiet var bundhugget; — der maatte fares varligt frem, at det hele ikke blev aabenlyst og endte med Fæstningen paa Vardø.

Korporalen likte øiensynligt ikke, at Barnet var berget, og talte meget om, at Isak fik se til at holde det vel afveien.

Men kom der alligevel for hans Skyld noget op om Fartøiet, — det laa nu forhaabentlig godt og vel paa Havsens Bund, — saa vilde han og Sønnen dog altid kunne fri sig, da ingen havde set dem i Baaden, hellerikke havde de, som han, Koster fra Vraget, der kunde vidne; thi Skindbogen, hvori der ingenting fandtes, sagde han nu, at han havde kastet i Sjøen — og i værste Fald, lagde han truende til, „skulde de blive tre om Bundhuggingen."

I den mørke Kvæld sad Isak vagtsom; — det var ikke frit for, at han tænkte sig de to andre i Baaden istand til, hvad det skulde være, for at fri sig for alt, som kunde bære Vidne.

I Busesund lod de sig ro op under Wassiliefs Lodje, som laa der, og skiltes saa fra ham; men det sidste, Korporalen betydende sagde, var:

„Agte Dig Isak for Vardøhus!"

Det lettede ubeskriveligt at være dem kvit; det var, som en tung Last af ondt var kommet ud af Baaden.

Da han en Stund efter i Mørket fra Styretoften varsomt kjendte med Haanden henover Sjøstøvlen bag sig og derpaa ængsteligt følte efter under Trøien, om Barnet endnu pustede, havde han Følelsen af, at have gjort en god Gjerning.

Ensom, som han sad, tænkte han paa sin Hustru, som nu hvilte under Trækorset paa Kirkegaar-

den; Kirstine havde altid ønsket sig Børn — her fik han en Sending til sine gamle Dage.

Da han kom hjem, gik det, som Isak havde forudseet.

Skjønt Brorkonen intet efterlod i at pleie Barnet, var dette dog aabenbart ingen velkommen Gjæst, og hun talte i Begyndelsen, mere end Isak likte, om at reise ind til Fogden og lyse det op, saa det ialfald kunde blive forsørget af Fattigvæsenet.

I det Sjal, hvori Barnet, der kunde være henimod to Aar gammelt, var hyllet, fandt de en Brystnaal, hvormed det var fæstet, og i dets Linned indsyede Navnebogstaver, som de stavede til „Marina".

Da Enken hørte, at Brystnaalen var af Guld og kanske værdt ti Daler, talte hun i svagere Toner om at reise til Fogden; de maatte jo da tillige ogsaa lyse op Seildugen, som alt laa ituskaaret paa Gulvet til et nyt Baadseil, og hun udlevere den gode Kaffekjedel, hvortil hun havde fattet Elsk.

En seks Ugers Tid efter hørte de til deres Forskrækkelse, at Foged og Lensmand holdt stærkt Sporlag allevegne angaaende Vraget.

Det rygtedes tillige til Isaks Angst, at der skulde være Forhør over Korporal Stuwitz samt Skipperen og Mandskabet paa Russeren Wassilieffs Lodje.

Nu betroede han først Brorkonen fuldt ud, hvad der var foregaaet, saa hun indsaa, at her kun var det ene at gjøre, at beholde Barnet i Stilhed hos sig.

Isak sluttede sig til, at Vraget, uagtet det var bundhugget, alligevel ikke var sunket, men maatte være drevet østover i Finmarkshavet og der hjemsøgt for anden Gang af Wassilieff og Stuwitz, der var gaat ombord i hans Lodje.

Tremasteren „Fremtiden", der ved de Tider ventedes ind til Køllefjord med Varer fra Kjøbenhavn, var opdaget i Drift ude i Sjøen som Vrag, og man vilde have set Wassilieffs Lodje ved Siden af det udenfor Nordkyn.

Da Øvrigheden kom ud til Fartøiet, fandtes det fuldstændig udplyndret og bundhugget, saa at derom kun stod igjen at optage den skriftlige Forretning og at stede til Jorden en ihjelfrossen ung Kone, der efter de Beretninger, som siden kom fra Danmark, var Skibsførerens Hustru.

Et Rygte blandt de mange, der gik om denne Sag, vilde vide, at Stuwitz's Komsebaad med Wassilieffs Mandskab Dag og Nat den halve Uge iforveien havde faret mellem Vraget og Landet, at Fjeldfinnen Jakob Nutto for otteti af Carl IX's blanke Sølvdalere — de saakaldte Beivisdalere, som Finnerne nedgravede — havde paataget sig at forvare Varerne oppe i Landet til en beleiligere Tid for Delingen.

For ret at lægge sin Uskyldighed for Dagen var Russeren saa straks efter løbet ind til Køllefjord med sin Lodje, der, som Gud og Hvermand — Øvrigheden med — kunde se, var fuldladet med tiltusket Fisk og Russemel fra Arkangel.

Ved de retslige Undersøgelser var de Par tænkelige norske Vidner paa en mærkelig Maade forsvundne.

Russemandskabet, der var Part i Sagen, nægtede alt, og gamle Jakob Nutto, der var Hedning, aflagde med alle sine gladelig falsk Ed paa, at de ved den omhandlede Tid havde handlet Skind og Rener med Stuwitz inde i Hopseidsfjorden østenfor.

Bagefter var der i Teltet almindelig Sarakadaab som vanligt, naar Finnen vilde fri sig for Virkningen af Daaben eller anden kristelig Handling.

For saavidt havde Fjeldfinnen sine Ord i Be-

hold, som Stuwitz's Søn virkelig havde opholdt sig inde ved Hopseidet og handlet Skind for Faderen med Finnens Broder Mathis; men det var jo rigtignok en hel Uge efter og en anden Sag.

En Kvæn fra Udskjærene, der dristigt havde udtalt, at han nok havde andet at vidne, blev funden ihjelslaaet paa Veien til Thingstedet „Omgang". Om hvad han havde havt at vidne, fortaltes der mangt mellem Almuen. Han skulde have ligget og fisket nær Lodjen, der laa i Skjul bag et Bergskjær under Land, og da blandt andet set, at Russeren udbetalte Fjeldfinnen blanke Sølvdalere paa Rælingen, samt at Stuwitz's Søn var ombord.

Vraget fik man ikke indbjerget, da en nordostlig Storm igjen satte det sydover, og man mente, at det maatte være sunket i Sjøen.

En Tremaster gaar ikke under uden Følger i vide Kredse. En af disse var, at den unge Kammerraad Tobias Storm i Kjøbenhavn, der som Embedsmand forestod endel Oppebørsler under Tolden, gik Fallit og kom i Kassemangel.

Som Medeier i Køllefjord Faktori havde han vovet for mange Penge i det Fartøi, som Broderen førte, og reiste det følgende Aar under en Art halv offentlig Kaution op til Finmarken for om muligt ved Undersøgelser at faa bjerget saa meget, at han kunde redde sig for Kassemangelens værste Følger.

Dette lykkedes ikke. Men da det offentlige ved Venners Hjelp blev betalt ved at trække paa Fremtiden af et Legat, hvoraf han nød Renterne — fik han, paa Grund af de særegne Omstændigheder, Afsked i Naade med „Ret til fremdeles at bære Uniform". —

Han levede siden som Regnskabsfører hos Brøgelmann i Køllefjord, der tog sig af ham for gammel Forbindelses Skyld.

Det var i disse Aar, at Brøgelmann i Køllefjord slog sig saa stort op ved Handelen i Varangerfjorden. De kjøbenhavnske Kompanier udbød dengang Faktorierne der nord til Salg, og han stod hemmelig i Underhandling med flere af dem.

Pengereduktionerne i 1813 og 1816 gjorde mange fattige; men Brøgelmann blev derved bundrig.

Han havde kjøbt to af de bedste Faktorier paa Kredit, og nu kunde efter Loven alle Gjeldsforpligtelser over hele Riget retmæssigen afgjøres med kun to Skilling for hver Species Sølv. Brøgelmann skyndte sig at betale i den gunstige Tid, og i de nærmest følgende Aar gjorde han glimrende Affærer, indtil hans Alder og andre Omstændigheder gjorde, at han efterhaanden trak sig ud af Forretningerne.

Hans betroede Fuldmægtig i de senere Aar var den unge Stuwitz, hvis Person vi ovenfor har ladet Læseren skimte.

Faderen var nogle Aar efter hin Vraghistorie trods sine forskjellige Formuesoperationer død i smaa Omstændigheder, og Sønnen kom da som Handelsbetjent til Brøgelmann.

Her viste han et saa stort Handelstalent og saadan Brugbarhed, at denne snart overlod til ham at styre alene for sig nord i Køllefjord paa de Tider paa Aaret, da han selv var inde paa sin anden betydelige Handelsplads.

Ved en Færd, for hvilken Principalen kun altfor meget lukkede Øiet, havde Stuwitz, før han var tredive Aar gammel, i disse Distrikter erhvervet sig Tilnavnet „Finplagen".

Aaret efterat Stuwitz var kommet i Brøgelmanns Brød, hændte dog den Mærkelighed, at man i Bergen kom paa Spor efter endel af de Sedler, som var

bortkomne med den sunkne Tremaster — Nummerne var i sin Tid ivrigt efterlyst i Aviserne. Undersøgelserne viste, at Sedlerne maatte være komne ned til Bergen imellem en af Brøgelmanns aarlige Betalinger for Varer.

Dette vakte dengang megen Opsigt og Omtale deroppe.

Da Fogden inkvirerede om Sagen, gjorde den unge Stuwitz ham imidlertid klog paa, at der i Butiksskuffen kom Sedler fra alle Kanter og af alle Slags, saa deri hverken kunde ligge Bevis eller Spor hen til nogen.

Han lovede dog for Fremtiden at have et vagtsomt Øie med Tingen.

Da disse Ting senere spurgtes udover til Løvøen, forstod Isak godt, at det var endel af Pengene fra Vraget, som Stuwitz havde søgt at give ud, og han tænkte med en vis Glæde paa, at denne nu kanske var nødt til at brænde inde med Resten uden at kunne faa Nytte af dem.

Den, som ikke var tilfreds med dette, var den stakkels Kammerraad Storm. Han havde et Øieblik blusset op med sin gamle Kraft i denne Sag og gaat Stuwitz temmelig alvorlig paa Klingen; men hans Stilling forbød ham nu at gjøre mere Røre i Sagen.

Han var Enkemand; — med Fartøiet havde han mistet sin eneste nære Familie, som var hans yngre Broder Skibsføreren og dennes Hustru; han havde sat til sit gode Navn paa sit Hjemsted og dertil hele sin Formue. Nu syntes han sløvt at ville slutte sig ind i sit eget Skal.

Naar han ikke var sysselsat med sit Arbeide, saa man ham gjerne drive frem og tilbage med sin Pibe.

Hans eneste fortrolige syntes at være Gaardshunden, der gjerne kom hen og lagde sit store, sorte Hoved paa hans Knæ, medens han sad paa

Trappen og blæste Røgen ud i Luften. Det var formodentlig en taus Tale i Røgen, som Hunden forstod, thi dens Øine saa hele Tiden op til hans Ansigt.

Naar han saa Stuwitz komme, gik han som oftest bort. Han kunde ikke fordrage dette Menneske, men turde paa den anden Side heller ikke rigtig vise det.

Om Eftermiddagen spadserede han ofte med Hænderne paa Ryggen op til en brat Fjeldskrænt, som kaldes Prækestolen, hvorfra der er en vid Udsigt over Havet. Der stod han gjerne en Stund og saa tungsindig udover den vide Kirkegaard, hvor Tremasteren og hans Lykke var begravet.

En Dag, — det var samme Aar som han var kommet i Huset — havde han dog der truffet en Mand, som var endnu mere sorgfuld og tung tilsinds end han selv. Det var en høi, bredvokset ung Fiskebonde ved Navn Lars eller Store-Lars, som de kaldte ham, der øiensynlig stod i Begreb med at gjøre Ende paa sit Liv.

Han fik ham til at afstaa fra sit Forsæt og at følge sig hjem. Mandens Tale og Væsen var endel forvirret, men, da han udenfor enkelte korte Tider var brugbar i sin Gjerning, fik Storm overtalt Brøgelmann til at tage ham i sin Tjeneste.

ANDET KAPITEL.

FLUGTEN.

Brøgelmann boede smaat og tarveligt; han havde altid havt formeget at tage vare til at tænke paa at bygge nye Huse, og hyggede sig desuden bedst i de

gamle, hvor Lykken altid havde fulgt ham. Han førte dog, hvad man paa nordlandsk vilde kalde et godt, gjæstfrit Hus, og did kom paa Grund af hans Handelsforbindelser mangeslags Mennesker. Selv var Brøgelmann, især paa sine gamle Dage, da han mindre befattede sig med Forretningerne, en godslig og hyggelig Mand.

Hans eneste Datter Regine havde i flere Aar været nede i Bergen.

Ved sin Tilbagekomst tog hun Kommandoen i alt, hvad der vedkom det indvendige Husstel, som noget, der faldt af sig selv, men samtidig overholdtes Formen, saa at al Besked i Huset fremdeles som før gik igjennem den gamle svagelige Moder.

Regine saa paa sin Maade ganske godt ud, skjønt hendes Ansigt var vel myndigt og skarpt; — det mindede under de sorte Krøller en Del om et Ahneportræt —; og hun saas endog til hverdags, midt i Travlheden hjemme, altid pyntet.

Der var unægtelig noget mægtigt ved hendes Natur, derfor bøiede ogsaa alle sig for hende; men dette mægtige var ikke behageligt, og det var vel en af Grundene til, at hun, skjønt nu alt en Smule over de tredive, endnu var ugift.

De, hvem der i hendes Øine nu kunde være Tale om, følte, at Hymens — her rigtignok gyldne — Lænke ikke længer var bare et Billede, men at der handledes om at gaa under et virkeligt Aag — hendes Villie. Andre begreb hastigt, at de hverken var formuende eller fornemme nok; — hun skulde virkelig ogsaa nede i Bergen, hvor hun i visse Maader havde vakt Opsigt, og det ikke blot som den rige Brøgelmanns Datter, have gjort gjældende, at hendes Bedstefader havde hedt v. Brøgelmann, saa at hun egentlig var adelig; det videre om denne Bedstefader, hvorledes han var kommen nordpaa, berettede hun ikke.

Iøvrigt var alle enige i, at hun med al sin Forfængelighed dog var en usædvanlig Kjernenatur — kun var hun i for stærk Grad sine Venners Ven og sine Fienders Uven.

Sin egentlige Kjærlighedskrisis havde Regine dog nok udkjæmpet paa et tidligt Trin af sit Liv, dengang hun var om de sytten Aar. Hun var da endnu ikke rigtig udvokset, og med den magre Figur, det skarpttegnede Ansigt og de hvasse, brune Øine saa hun alt andet end godt ud.

En smuk, sorthaaret dansk Styrmand, som hvert Aar laa nogle Uger i Køllefjord, havde erobret hendes Hjerte og vel ogsaa leflet en Smule. Men da det kom til Stykket, havde han ikke villet „fare som Understyrmand".

Da Regine kom efter, at han med disse Ord havde gjort sig lystig over hende, faldt hun i en alvorlig Sygdom og var siden i mange Aar, indtil hun reiste til Bergen, meget indesluttet af sig.

Der slog hun sig, som meldt, paa Ærgjerrigheden; men i Medfør af sin Natur i dette som i andet med en for høit spændt Bue.

I Huset opholdt sig i den Tid en Søn af Foged og Sorenskriver Heggelund.

Han var Student og havde faat anden Eksamen, men lod udover Aarene ikke til at ville drive det videre paa den studerende Bane, og Faderen havde derfor sendt ham hen til sin Ven Brøgelmann for at lære Handelen.

Hermed gik det ikke bedre, da Studenten ogsaa til dette manglede den fornødne Stadighed og Lyst og interesserede sig helt anderledes for Sjøfuglejagt og Seiling.

Det var en høi, spædladen, blond Mand med en stor krum Næse, der laante hans Ansigt en vis fornem Air. Han behandledes der i Huset med særlig Hensyntagen, nærmest som Gjæst. Mange spaaede,

at det vilde ende med, at han og Brøgelmanns Datter blev et Par; — man havde troet at skjønne, at Regine vilde have det den Vei, og da blev det naturligvis saa.

Paa en saadan Handelsplads var der i den Tid ofte en eller anden stakkels Person, der maatte underholde Publikum inde og ude som etslags Hofnar, hvem man forledede til at gjøre bagvendte Ting, give taabelige Svar, eller spillede allehaande raa Pudser. Især var de fugtige Drikkelag i Julen en sand Prøvens Tid for en saadan Mand, der efterat have været til Lystighed hele Aftenen, tilslut kunde blive drukket fuld og mangen Gang vaagnede i de underligste Antræk.

Den stakkels Store-Lars, der, som før berettet, var kommet i Brøgelmanns Tjeneste, begyndte efterhaanden at komme ind i denne sørgelige Rolle.

Hans underlige Væsen og tiltagende Sløvhed for Omverdenen, indbød de vittige Hoveder til at prøve sig paa ham. Forsøgene var i Begyndelsen saa meget mere pikante, som man endnu ikke følte sig rigtig tryg paa, hvor langt man turde drive det med den stærke Mand. Det viste sig dog, at Udsigten til et Glas Brændevin formaaede at bevæge ham til stedse mere, og i Julen gik han nu bar om Brystet med Papirhat og Træsabel.

Han vakte især stor Jubel, naar han med sit svære, blege Ansigt og det indadvendte, døde Blik stod ved Bordenden og gjorde Grimacer over Glasset, før han drak, eller, naar han udførte det samme siddende paa den store Trantønde, som man til Bevis paa hans Styrke havde faat ham til at bære ind til Gjæstebudsbordet, og hvilken han bagefter igjen kastede paa Skulderen og bar tilbage ned paa Sjøboden.

Der var udødelig Latter i et helt Aar, da Store-

Lars og Per „Plads" engang drev det til at kantre ude paa Sjøen en blikstille Sommerdag.

Den langbenede Anders Hind hos Lensmanden, der for sin Figurs Skyld gik under Navn af Giraffen, havde en Dag, som disse to skulde sammen ud at fiske, fundet paa at traktere dem oppe i Sjøboden; han havde da faat dem til at vædde om, hvem der taalte mest Brændevin.

De drak Pægl om Pægl en forfærdelig Mængde og stavrede saa ned i Baaden, men blev snart kjed af at ro. For en let Fralands Bris og Strøm drev de to, som laa og sov i Solstegen, stedse længere udover.

Endelig — om Eftermiddagen — vaagnede Per „Plads" og saa sig om, men øinede ikke andet end blaat Hav til alle Sider.

Han vakte sin Kammerat, der i Søvnørsken, ikke mindre forvildet end den anden, tog den ulykkelige Resolution at klattre op i Masten for at faa Landkjending.

Den lille Fiskerbaad formaaede ikke at bære Store-Lars's tunge Overvægt i Toppen; den vippede rundt, og de fik nu begge det kolde Bad, som de saa vel havde Behov for.

Der sad de i det blanke, stille Veir og red paa Hvælvet i flere Timer, indtil en anden Baad kom forbi og hjalp, saa de kunde faa deres egen paa ret Kjøl og øst læns igjen. Men denne Store-Lars's Kuldseilingshistorie spurgtes viden om.

Efterat Husets Datter var kommet hjem fra Bergen, og alt ligesom fik en finere Skik, blev Store-Lars's Rolle mere indskrænket; han maatte ikke, selv i Julen, komme ind i Stuen, og Løierne dreves nu mest nede i Baarstuen. — — — —

Hid til Landhandlerstedet kom Jon Zachariasen i Tjeneste, da han var et Snes Aar gammel.

Det gik hverken frem eller tilbage med ham i

de syv Aar, han var der, og hellerikke brød han sig synderligt derom, før den ranke Marina nede fra Løvøen kom i Tjenesten. Hun var da henved atten Aar og Jon syv og tyve; men hendes lyse, fine Væsen og godhjertige Smil indtog nok flere der i Huset end ham.

Jon var en stærk, mandig Kar, med graa, bestemte Øine, som man kunde sætte Lid til, og et vakkert, men alvorligt Ansigt. Han var vel betroet i Baadbruget, dygtig baade i Roning og under Seilads og desuden vel kjendt paa hver Led, hvor han engang havde faret, saa han altid toges til Høvidsmand.

Skjønt ikke meget snaksom af sig, blev han paa sin stille Vis snart overmaade Godvenner med Marina. For sit gode Væsens og Udseendes Skyld — og nok ogsaa ved Handelsfuldmægtigens Stuwitz's stille Indflydelse — havde hun faat Udsigt til at forfremmes til Stuepige, naar hun havde tjent ud det andet Aar i Kjøkkenet.

Hver Morgen og Aften fandt hun Vandbøtterne staaende fyldte i Bislaget og al Veden indbaaret til sig i Kjøkkenet, og hun havde ogsaa ladet Jon mærke, at hun var ham taknemmelig.

Men noget mellem dem blev det ikke før ved Juletider det andet Aar, hun var i Huset.

Juleaften og Juledag spiste efter den gamle Nordlandsskik Husbondsfolket og Tjenerne i samme Stue, og paa selve Juleaften foregik der i Reglen et underligt Optog:

Seks, otte Mand i Uveirsdragt og Skindhyre kom, som lige op fra Sjøen, bærende mellem sig op til Kjøkkenet en Kveite, der uagtet sin Størrelse dog altid var for liden i Forhold til de uhyre Anstrengelser, som det lod til at volde dem, der bar den; thi de lagde Fisken ned og hvilte sig alt i ét.

Kveite og Kalv udgjorde de staaende Juleaftens-

retter i alle bedre Nordlandshuse, og efter den gamle Skik var det Gutternes Pligt at skaffe den første, medens Kalven paalaa Budeien.

Da det imidlertid langtfra var givet, at en stor Kveite skulde være villig til at bide paa Krogen netop Juleaften, maatte denne Sag ligesom den fedede Kalv i Hemmelighed forberedes iforveien.

Mellem Gutterne og Pigerne førtes nu i Tiden før Jul en stille, men overmaade lidenskabelig Strid om at forpurre dette for hverandre.

Lykkedes det at bortstjæle Budeiens Kalv, skulde hun til Skam og Spot passere Juleaften paa Fjøstaget, eller, hvis Kveiten manglede, Husbondsdrengen ride paa Nøstmønningen.

Og saa meget sattes herpaa, at Budeien forrige Jul, da Kalven kom bort, følte sin og Fjøsets Ære i den Grad kompromitteret, at hun kun ved Husmoderens Myndighed kunde formaas til længer at blive i Tjenesten, endda hun havde sluppet den Forsmædelse at blive sat op paa sit eget Fjøstag.

Forud for denne Julekvæld stod Striden hed; men Marina havde fundet paa et listigt Raad, der gjorde Pigerne næsten overmodige.

Hun havde lagt Kalven i en Kiste og gjemt denne i den lille Baad, som hang under Nøsttaget.

Hvor saa Gutterne søgte, kunde det ikke let falde dem ind at søge paa deres egen Grund.

Uheldet vilde, at Jon ved Middagstid før Juleaften savnede Nøstnøglen, som Budeien mod Marinas Raad havde stukket til sig for at føle sig rigtig tryg.

Jon gjættede imidlertid snart, at Nøglen, der altid stod i, var borttaget med Forsæt, og i Skumringen saa Marina ham tage Døren op med et Brækjern.

Gode Raad var nu dyre.

Da Jon vel var forsvundet i det mørke Nøst, listede den snarraadige Marina sig ubemærket ind bagefter for, om muligt, at faa Tag i Julekisten og redde den ud, før Jon, der øiensynlig ledte, opdagede den.

Jon famlede og søgte overalt. Han var saa kjendt derinde, hvor han daglig arbeidede, som i sin egen Kiste.

Engang syntes han, at han rørte ved nogen, som veg undaf, og lidt efter faldt en Vedstok overende.

I Krogen mellem den store Fembøring og Væggen følte hans udstrakte Haand en varm Kind, og nu var Marina fanget tilligemed Kisten, hvormed hun havde haabet at liste sig ud.

Han holdt først haardt, men siden, da han havde gjenkjendt Marina, mildere og mildere om den Haand, der havde Kistehanken fat. Han følte hendes varme Aandepust paa sit Ansigt, og hans Bryst hamrede mere og mere oppe i Halsen, saa at han ikke kunde faa et Ord frem; tilmed var Haanden saa usigelig god, at han ikke aarkede at slippe den, og hellerikke gjorde den noget Forsøg paa at komme undaf. Endelig sagde han sagte, afbrudt:

„Siden det er Dig, Marina, kan Du gjøre, hvad Du vil med Kisten — jeg skal ikke sige et Ord."

Med et hviskende: „Tak Jon, jeg ved nok, jeg kan lide paa Dig," — vilde hun nu smyge sig forbi ham; men mellem Fembøringen og Væggen var Rummet for trangt. Da omfavnede Jon hende og sagde:

„Ja, helt til Kirkegaarden, Marina!"

Deres Kinder berørte hinanden et lidet Øieblik, hvorpaa Marina hastigt rev sig løs og løb op til Gaarden.

Juleaften aabnedes som sædvanlig med Andagten, idet gamle Brøgelmann tog frem sine Hornbril-

ler og oplæste et Stykke af Bibelen samt en Julesalme. Og denne Kvæld stod altid siden for Jons Erindring som den høitideligste og festligste Stund i hans Liv.

I Anledning af Studenten holdtes der en særlig Juletilstelning inde i Stuen med Presenter til alle Folkene.

Jon fik en Porcelæns Tobakspibe med et Dameportræt paa samt tre Sølvdalere indsvøbt i Papir, og Marina fik et stort Kastetørklæde.

Tilfældigvis skulde de begge samtidig frem og takke, og var den mandige Jon da usædvanlig keitet og Marina unaturlig rød.

Ikke mindre festligt lyste siden altid for Jons Minde Julemoroen og Lystigheden i Huset i Dagene bagefter.

Til Erik Spillemands Fele og Per Pladses Klarinet gik han Polskdansen i Baarstuen saa glad, som han havde faat baade Gaard og Grund.

Drengene og Pigerne holdt Julelege nede i Drengestuen, og da traf det sig gjerne saa, at de to blev Par, især, naar de legte: „Skibe-Jægten". Man gik rundt og sang:

..Nu skal Jægten til Bergen gaa,
hvad skal vi have til Føring paa?
Manden hedte Raadløs ifra Rækindstad,
Konen hedte Tvorre-Marrit-Ligeglad.
Datteren var sig saa ven en Maard,
hvor skal hun faa sig en Mand iaar?

Nu skal Jægten til Bergen gaa,
Datter vor saa sætter vi til Føring paa.
Jægten var et Flagedæk fra Villansvær,
Seilet var et gammelt Skjørt med Noravæ'r.
Masten var en Tvorrestok med ned for op,
Styret, — det finder Du paa Veien nok.

Friskt nu blæser det Bergensbør,
kjære min Mand, véd Du Veien sør?
Jægten din Du styre fra Skjær til Skjær,
saa har Du Leden, hvor grundest er,
hold Dig, saa Vinden staar agterfra,
saa kan Du Mist et af Leden ta'!

Jægten hun strøg saa til Bergen ind,
Datter hans paa Dækket sad blank og fin,
Datteren hun skinte over Bergens Stad,
Tylftevis af Kjøbmænd stod med Buk i Rad.
Stolteste Kjøbmand i Bergen gaar,
ham skal hun have til Mand iaar!"

Ved Slutningsverset kom det an paa, hvem der stod lige over for hinanden.

Kun én Aften var Jon uveirsmørk; det var, fordi han skjønte, at Studenten blot var nede i Baarstuen for Marinas Skyld.

Tvertimod sit vanlige godslige Væsen blev hans Øine efterhaanden alt mere vilde, og han havde vistnok udført det vanvittige Forsæt, hvorpaa han bryggede, nemlig at sætte Studenten paa Dør og dermed sig selv ud af Tjenesten, om ikke Marina havde taget ham op til Dans og faat ham rolig ved at tilhviske ham, at man maatte huske paa „hvad der var bedst for dem begge to".

Samme Kveld tog Jon ude i Bislaget hendes Løfte for Livet og Beseglingen i et varmt Kys.

Da Julen den næste Dag — Tyvendedagen — skulde danses ud, førte Jon „Langedansen" an, saa det længe blev spurgt.

I en lang Kjæde, enkelte af de forreste udklædt som Julebukke, fo'r Folkene gjennem Værelserne med Spillemanden i Spidsen. I Stuen passerede de forbi Brøgelmann, hans Hustru og Datter, der med endel Gjæster efter Skikken modtog de burleske Hilsener.

Langedansen endte ude paa Gaardspladsen, hvor de bagerste i Reglen ved Svingningen slængtes voldsomt overende.

I saa Henseende beror meget paa Anførerens Kraft og Snildhed. Denne Gang var det Studenten, der i Overgivenhed havde hægtet sig paa tilslut, som blev slængt i Snehaugen. —

Det varede imidlertid ikke længe, før Jon fandt sin Lykke noget utryg og sin Tilværelse saa temmelig lig et Helvede.

Ikke blot Kjøbsvenden, Thor Stuwitz, der da var en Mand paa nogle og tredive Aar, men ogsaa Studenten begyndte nu, hver paa sin Maade, at lægge deres Garn ud efter Marina.

Stuwitz paanødte hende Foræringer af alle Slags, som hun ikke vel turde afslaa, men om hvilke hun hver Gang ærlig aflagde Beretning til sin forbittrede, men noget modfaldne Kjæreste.

De følte begge to, at der kredsede gridske Høge over deres Kjærlighed, og at den kjæmpede i et Veir, der kunde give større Fartøier end deres nok at klare.

Det værste var, at hun mærkede, at Kjøbsvenden støttedes af dem hjemme paa Løvøen.

Jon eiede intet og Marina heller intet; — det gjaldt for dem begge at faa lagt sig noget til bedste, og for ham tillige om at arbeide sig videre frem i de følgende Par Aar. Men alle disse Planer var det kun alt for let for hine fiendtlige Magter, paa allehaande Vis at forstyrre. Der behøvedes hertil kun, at der blev sat öndt ud for dem hos Husbondsfolket.

Jon var i denne Tid meget ordknap og tung tilsinds.

En Kveld, han var rigtig bedrøvet, gjorde hun ham saa glad, at hans brede Ansigt lyste.

Under Krænkelsens Taarer foreslog hun harm-

fuldt, at de paa deres Bryllupsdag skulde samle alle de Tørklæder og Foræringer, hun nu maatte modtage, i et Knytte med en Sten i og saa sænke det altsammen ned ude paa Fjorden; hun havde grædt nok af salte Taarer ved den Rigdom, sagde hun.

— En Søndag Eftermiddag om Vaaren, som Jon sad nede paa Sjøboden i Døren ved Vindetouget og grublede ved sin Pibe, kom Marina helt bleg ind til ham.

Hun fortalte, at Kjøbsvenden, medens de andre om Formiddagen havde været i Kirke — Jon havde selv været med at ro Kirkebaaden — havde gjort hende en Kjærlighedserklæring, som hun paa Stedet havde afslaaet.

Den store, enøiede Kjøbsvend, der var saa mægtig hos Husbondsfolket, havde grebet Anledningen til endelig at lægge sit Hjerte for hendes Fødder.

Hans Mening var, at de skulde være hemmelig forlovede i Huset et Aars Tid, saa skulde hun siden flytte med ham til Olsvaag, hvor han nu havde faat Udsigt til for billig Pris at faa Handelsstedet med tilhørende Fiskevær, der skulde til Auktion. I sin Kjærlighedsiver busede han ud med, at han havde lagt sig tilbedste mere, end nogen vidste, og det Aar, som kom, smidskede han selvgodt, skulde ikke gjøre ham fattigere.

Forbauselsen over den ringe Tjenestepiges raske Afslag paa hans storartede Tilbud stod at læse paa hans Ansigt, der fik et sandt Vilddyrudtryk, medens han stirrede paa hende.

Men, som hun stod der beskeden med Hænderne foldede over sit Søndagsforklæde og rød af Øieblikkets Skræk, læste han et saa sanddru og enfoldigt „Nei", at han indsaa, at her for denne Gang intet mere var at udrette.

Lidt efter kom han igjen ud i Baarstuen, hvor

hun var alene, og holdt hende en salvelsesfuld og indtrængende Tale om, hvor ærefuldt hans Tilbud var for hende, og hvor høit det vilde glæde hendes stakkels fattige Far; hun var ham desuden takskyldig, fordi han havde hjulpet hende frem til Tjeneste og Gunst i dette gode Hus.

Da hendes stilfærdige Holdning og Svar imidlertid gav ham det samme Indtryk som før, var den sminkede Godslighed pludselig som strøget bort.

Pigen følte, at hun skalv i Knæerne, medens han satte Øiet paa hende, som om han hos sig selv bare forundrede sig over, at saadan en liden Ting, som han, naar han vilde, kunde knuse under Støvlehælen, dristede sig til at sætte sig op imod ham.

Aldeles mod sit vanlige langsomme Væsen, rev han voldsomt og ilsindet i Dørklinken; — han vendte sig i Døren med et truende Udtryk og sagde, at han nok forstod, at Studenten havde sat hende Fluer i Hodet, men at han skulde vide at sætte en Stopper paa dette letfærdige Uvæsen i Huset. En brav Pige forskjertsede ikke en god Fremtid, naar den bødes hende, og hun burde desuden — sagde han langsomt betydende — betænke sig vel, før hun gjorde sig ham til Uven.

Med disse Ord, hvori laa, at han endnu ventede, at hun vilde overveie Sagen, lukkede han Baarstudøren efter sig.

Dette var lidet glædelige Tidender for Jon, og endnu mørkere blev det, da Marina et Par Dage efter indkaldtes i Stuen til Madam Brøgelmann og opsagdes til Høsten.

Krisis var altsaa nu kommet, og gode Raad dyre.

Kjøbsvenden haabede paa, at hun, stedt i Nøden, tilslut vilde falde tilføie.

Jon Zachariasen dampede i ensomme Timer nede paa Sjøboden noget forskrækkeligt paa sin Kjøbe-

pibe med Porcelænshodet, hvori stod Portrætet af en fin Dame, som han, uanset de stik modsatte Træk og, at hun var klædt som en Prinsesse, syntes lignede saa Marina. Det var nok den høie Hals og, at de var lyse begge to, som bevirkede denne heldige Illusion, der var ham til saa megen Trøst.

I ensomme Timer sad han og overdampede sin Marinas Ansigt og syntes paa det Vis, at han samsnakkede med hende, medens han spekulerede.

Hans Plan var endelig fattet. Han overlagde den i Vedskjulet sent en Aften, efterat alle havde lagt sig, med den virkelige Marina. Den følgende Dag indfandt han sig, pyntet i sine brune Vadmels Søndagsklæder og med Blankhatten i Haanden, paa Kontoret hos gamle Brøgelmann.

Han vilde bede „han Far" om Opgjør og om at faa Lov af hans Godvillie til straks at forlade Tjenesten, da han nu havde noget fore paa egen Haand.

Brøgelmann var, som meldt, en snil Mand, og Jon Zachariasen fik da sin Afsked med god Attest og efter Opgjør 21 Spd. tilbedste samt en gammel, gissen Seksæringsbaad, der slang nede ved Stranden, og hvilken han tilligemed det tilhørende fillede Seil, der stod i Nøstet, bad „han Far" forære sig som en Drikkeskilling for de 7 Aar, han havde tjent ham.

Ogsaa Store-Lars undbad sig samme Dag af Tjenesten; — han havde paa en Maade sluttet sig til Jon, der var den eneste, der ikke abede med ham.

De næste 14 Dage af Vaaren anvendte Jon til at reparere og tjærebrede sin Baad.

Og saa lagde han og Store-Lars ud tidligt en Morgen, før nogen var oppe.

Han havde da med sig et Par Linestamper og ellers det lille af Redskab og Sjøklæder, han eiede,

deriblandt Sag og Økse samt en Kasse med Spiger og Nistemad for et længere Fravær.

Som den mørkhaarede, stærke Kar i Topluen og Sjødragten var kommet ud paa Bugten, der laa blank med smaa Pust af Morgenbrisen her og der, gryede Solen over Fjeldet og kastede samtidig sit Skjær over Pigen, som stod paa Bryggen; — det var Morgenvarslet for deres Livsfærd.

Det var tomme og ødslige Dage for hende i den Tid, Jon var borte, og dertil gik Krambodsvenden og lurede paa hende som paa en Fugl, han mente retnu at faa i Donen. Studentens Kurmageri var igrunden et stort Held for de elskende, thi ved ham blev Kjøbsvendens alt før vildledede Opmærksomhed end mere bortledet fra den i hans Øine ubetragtelige Jon. Stuwitz kunde for den Sags Skyld gjerne betrot Jon at gaa med Kjærlighedsbrevene, om han havde været hjemme. —

En fem Maaneders Tid efter, udpaa Høsten, kom Jon og Store-Lars en Dag strygende for frisk Bør med Baaden fuldladet af Tørfisk.

Jon gik i sin Sjødragt, slæbende efter sig en stor fersk Torsk, som han holdt i Gjellen, ind i Kramboden, hvor han efter Skikken slængte Torsken paa Disken og bad om at faa en Dram for den og siden Afregning for den Tørfisk, han havde i Baaden. I den nærmeste Tid skulde han fragte hid flere slige Ladninger, som endnu hang paa Hjelden hjemme. Han trængte kontante Penge blandt andet til at kjøbe sig en bedre Baad, da den, han fo'r med, som han muntert udtrykte sig, retnu ikke duede for andre end Folk, som kunde „træde Sjøen". Endel af Fisken var af den Grund ogsaa paa Veien blet vaad for ham, saa den tabte i Prisen.

Bagefter om Aftenen fik han Marina i Tale.

Da hun, paa engang leende og grædende, hilste paa ham, fortalte hun, at hun havde set ham komme

til Bryggen; og havde hun næsten ikke sanset sig, saa hun havde gjort en hel Del Ting rent endevendt.

Fra den Stund, hun havde talt med Jon og hørt, hvordan det stod med deres Udsigter, fik hendes Ansigt igjen det freidige, glade Skjær, som havde været borte under al den Sorg og Bekymring, hvori hun den hele Tid havde levet.

I Løbet af de følgende fjorten Dage kom Jon igjen to Gange med fuld Ladning.

Da han havde fragtet did al sin Fisk, fik han udbetalt femti Speciedalere, hvoraf de tyve straks gik til at kjøbe en bedre Baad.

En Formiddag gik de saa begge pyntede ind paa Kontoret og fortalte Brøgelmann, hvorledes det hele stod til, at de var Kjærestefolk og tænkte paa at gifte sig endnu samme Høst, men at de var bange for Handelsfuldmægtigen, der, saasnart han fik Nys om Sagen, vilde lægge sine afgjørende Hindringer iveien i Marinas Hjem.

Brøgelmann sad længe i Tanker.

Han paalagde dem kun, da han lod dem gaa, at tie bomstille med Sagen, saa intet blev mærket. Og deraf tog de Haab.

Dagen efter sendte han Jon med et lukket Brev et Ærinde hen til Fogden.

Det var efter Kongebrev. Selv var han et Par Dage efter hos Præsten.

Og næste Søndag — det var netop Dagen før Høstens Flyttedag — blev de til Overraskelse for alle, men mest for Stuwitz, viet i Kirken, hvorfra de i deres Baad reiste lige sydover til deres nye Hjem paa Skorpen.

Men fra den Stund havde de Stuwitz's uudslukkelige Had og Forfølgelse; thi det var ikke ene og alene Pigens ualmindelige Skjønhed og Tække, men ogsaa en Beregning med i Spillet, nemlig Tryg-

heden for Følgerne af en mulig Opdagelse af Forholdene ved Marinas Fødsel.

Jon Zachariasens Hemmelighed var, at han paa en af sine Lofotfærder engang havde opdaget en liden udmærket Fiskegrund syd ved Skorpøen. Og saa havde han tillige husket paa Levningerne af et Skibsvrag, som laa ret i Land, ikke langt derfra.

Disse to Ting havde han i de ensomme Timer, da han spekulerede paa Raad for Uraad, sat sammen i sit Hoved, og i denne Sommer ved Hjælp af Store-Lars foreløbig faat spigret op en liden Hytte paa Skorpøen lige indenfor Fiskepladsen.

Det var senhøstes, da de to med Store-Lars deres Bryllupsdag seilede med det lille, de eiede, i Baaden og lidt Udstyr og Julekost, som de fandt henlagt i den — hvilket de vel vidste hvorfra skrev sig — sydover ud til deres lille Nybyggerhjem paa Skorpøen.

Midtveis paa Fjorden den første Dag skede noget, som Store-Lars i mange Aar siden anstrængte sin matte Hjerne med at begribe: Marina leverede Jon et Knytte, som de først aabnede, — og da saa Lars tydelig flere Silketørklæder — og derefter igjen tilknyttede med en stor Sten i Snøret. De tog i med en Haand hver og slap den saa under Latter og Glæde udfor Baadripen.

Da Store-Lars lod til at bryde sit Hoved stærkt med det passerede, forklarede Jon ham tilsyneladende alvorligt, at det bare var Thor Stuwitz og en Student fra „Kristian", som nu var gaaet tilbunds med en Sten om Halsen, — en Vittighed, som Marinas smilende Ansigt tydeligt paaskjønnede i høi Maade, men som Lars forblev lige klog ved.

Som et Punktum paa sine Grublerier bad han Marina, som sad paa Styre-Toften ved Jon, om at lange sig Øldunken. Han reiste sin vældige Person

op i Baaden og drak Bryllupsskaal for dem begge, paa „en god Seilads i alle Maader".

Det gik, som man havde spaaet, idet Brøgelmanns Datter ikke længe efter blev forlovet med Student Heggelund.

Gamle Brøgelmann trak sig nu yderligere ud af alle Forretningerne nordpaa; han kjøbte et Par Aar, før han døde, Svigersønnen Handelsstedet M . . sund længer syd. I Medgift gav han ham sin betroede Fuldmægtig til at styre med Handelen og være den egentlig tænkende Hjerne i Forretningerne.

Det var en moralsk Forpligtelse, som Heggelund der paatog sig i Forhold til sin forsigtige Svigerfader, og med denne levede han siden sit hele Liv igjennem i et Slags hemmeligt Formynderskab, der var ham trykkende nok; men han manglede baade Karakter og — ialtfald som hans Forhold stod senere — ogsaa den nødvendige Indsigt i sine egne Forretningsaffærer til at afkaste det.

TREDIE KAPITEL.

FISKEGRUNDEN „BERGINGEN".

Der var gaat Aar hen siden Brøgelmanns Tid. Hans Datter, som var gift med Heggelund, styrede nu i sit store Hus nede i M . . sund.

Jon Zachariasen og hans Hustru var komne et Stykke fremover i Livet; de havde i godt og ondt

slidt sig taalelig igjennem og sad nu med flere Børn.

Jons Hytte laa ude ved Havbrynet lige i Udløbet af en Fjeldsprække, der gaar tversover den smaleste Del af Klippeøen Skorpen.

Var Skalberget i Tidens Morgen revnet nogle Favne dybere, vilde Sprækken have dannet en naturlig Kanal mellem Havet og det smale Sund indenfor, der adskiller Skorpøen fra Fastlandet. Vandløbet bærer derinde Navnet „Krogene", fordi det bugter sig i lunefulde Vendinger mellem en Mængde Holmer og Skjær, saa at man fra Bunden ikke kan se Udløbet i Sundet, og Fjeldsiden er her hele Veien et langt Stykke op klædt med venlige Græsflækker og Løvskog.

Sjøfuglene har sine Reder paa alle Smaaholmene i det forviklede Løb, hvor der altid er blankt og smult Vand at dukke i med Ungeflokkene.

Paa et saadant Sted løsnes nødigt Skud, og derfor havde Erfuglene i fredelig Tillid deres Reder helt oppe under Jon Zachariasens Trappe og Husvæg i hans Nøst og Skaale. Fuglene dernede fløi, med og uden Grund, ti Gange paa Dagen — Erfuglen, den rødbenede Kjæl, Heire, Teiste, Maage og Skarv, — allesammen pludselig iveiret og fyldte Luften med Skrig og Snak i Munden paa hverandre.

Det var Hensynet til Fiskebruget udenfor i Sjøen, der havde tvunget Jon til at forsage den lunere Boplads og lægge Huset over mod Udsiden neppe et Rifleskud fra den braat-hvide, blæsende Havkant.

Stedet for sit Rede havde han valgt efter det samme Instinkt som Sjøfuglen; — han vilde undgaa to strenge Fiender, nemlig Nordveststormen og det Snefog, der om Vinteren følger med den. Sneen føg da altid hen over den Side af Skaret, under hvilken Huset var lagt, saa at der selv i den værste

Vinter blev fremkommeligt ned til Sjøen i Læ af Fjeldvæggen.

Den lille skraa Jordflek omkring var møisommelig baaret didhen fra andre Steder af Øen, og, som det stod der med Bagsiden skjævt lænet til Fjeldet, var det let at kjende, at det var Levningerne af en gammel Kahyt med endel Tilbygning efter Leilighed.

Under det side Tørvtag med de gule Hesteblomster ludede de smaa grønne Ruder lig et Par af Saltvandsskvæt halvblinde Øine under en dybt ned i Panden forgroet Haarlug, og den Gangsti, der fra den grønskede Baadstø gik opad Stenuren til Huset, kunde minde om en Faldrebstrappe.

Brat nedenfor i Fjæren stod det graa nævertækkede Nøst med tunge Stene lagte ovenpaa Taget for Stormen.

Deres Fiskegrund ude ved Skorpen havde Jon og Marina paa Grund af den Rolle, den havde spillet i deres Liv, kaldet „Bergingen", et Navn, hvormed den nu paraderer paa de officielle Søkarter.

Karttegneren eller Sjømanden, der en Stormnat maaler derpaa med Passeren, for at holde sig behørig langt undaf den farlige „Lønbø", vilde vistnok med et vantro Smil høre paa den Forklaring, at det Fartøi, som — at slutte efter Navnet — her engang skulde være bjerget af Havsnød, var en saa luftig Ting som to unges Kjærlighedsskib. Og dog tør der til de allehaande forunderlige Navne paa vor Kysts utallige Skjær og Holmer knytte sig mangen Historie, mangt et gribende Drama af vor Almues ubemærkede Liv, som man skulde have fundet endnu mindre sandsynlig.

Til „Bergingen", der bestod af tre Lønbøer af forskjellig Dybde i Rad udenfor hinanden, var der kun en halv til trekvart Miles Udror. Fra Huset kunde de, som var derhjemme, — og disse var nu

Marina og hendes tre gjenlevende Børn, thi en Gut og en Pige havde Vorherre taget — se ud til Baaden, naar Fa'ren og Store-Lars som vanligt Morgen og Aften laa derude og fiskede, satte og trak Linerne eller stellede Fisken oppe paa Skjæret, hvis lave Ryg ellers i Reglen var dækket med store Havmaager og anden Sjøfugl, der sad Rad i Rad og ventede paa Seien.

I Godveir om Sommeren var Marina og Børnene undertiden med for Morskabs Skyld; men i hendes Ungdom, i de første Aar de var gift og før de fik bedre Raad, havde hun, medens Jon to Aar efter hinanden laa syg halve Aaret, og Stuwitz nægtede dem Kredit, maattet gaa for den manglende anden Kar i Baaden og i Sjøklæder plasket derude i al Slags Veir.

Marinas Yndlingsplads om Sommeraftenerne var i den aabne Stuedør. Naar Solen gik ned med sine ubeskrivelige Vidunderlandskaber i det store guldviolette Hav, syntes Jon, som laa derude med Baaden, halvt inde i Himmelen.

Hun sad i slige Aftener gjerne paa Dørstokken nynnende med Strikketøiet eller andet Arbeide i Haanden, medens Børnene legte foran Trappestenen.

Ellers var hendes daglige Bekymring for Rosseveir ned fra de sorte Kløfter i Storbergskavlen inde paa Fastlandet, for de graadige Strømskavler og for den lumske Lønbø, der ofte uforvarende kunde tage Grundbraat paa den blankeste Dag.

Og saa var det Jons tunge Reiser under Jul med den tørrede Fisk til Landhandleren i Sørstrømmen. Didhen var der haardere Søvei end til Heggelund i M.. sund, men ham vilde de nødig søge siden det Aar, da Stuwitz nægtede dem Kredit i Boden. Denne vragede derhos altid Fisken ubilligt for dem og slog ned paa Prisen.

I den Baad, som Jon og Store-Lars rodde, sad der nu stedse hyppigere en tredie Person, der, saa liden han var, alt gjorde Tjeneste som Agnsætter.

Det var Glæden i Huset, den gulkrøllede livlige Morten. Altid lystig og villig og fløitende, havde han bestandig noget fore: — smaa Fiskedamme, Fuglefælder og mange rare Ting, som han selv fandt op.

Skorpøen med dens underlig krogede Indløb over Sandgrunden mellem Holmerne samt Fiskegrunden i Sjøen udenfor var hans Verden. Han gjettede paa en Prik, hvor Flyndren laa, naar han var ude for at stikke dem med Stangen, — vidste enhver Sjøfuglearts Skik og Vaner og kjendte enkelte blandt dem, der var klækket ud paa Skjæret, og som siden hvert Aar kom ind til sit gamle Rede, for ud paa Sommeren atter at drage tilhavs med Ungeflokken efter sig.

Naar Trækfuglene kom, som skulde til Finmarken, sad der paa Skjærene mangeslags rare Fugle, hvoriblandt Brushanerne forekom ham de underligste, og han grundede meget over de Lande, hvor disse vel kunde komme fra. Da kom ogsaa Sangsvanen, som han vidste var den skjønneste blandt alle Fugle.

Han var elleve Aar gammel første Gang, han kom til Sandeids Kirke og saa Kirkealmuen samlet.

Han mærkede sig da meget: Kirken havde tre Indløb, hvor det ene Følge bag det andet seilede langsomt ind og satte sig i Række og Geled bag hinanden ligesom Sjøfuglene paa Skjæret hjemme; de sorte — Mandfolkene — paa den ene Side, og de lyse, Kvindfolkene med Skaut eller Tørklæder, paa den anden Side.

Han var næsten forberedt paa, at, naar Seiestimen kom, vilde ogsaa her hele Hæren med ét flyve skrigende op ligesom hjemme.

Men siden havde han kun Øie for den staselige Fru Heggelund, der sad i Silkekjole med en svær Guldkjede om Brystet lige under Prækestolen og havde en ganske liden Pige paa Fanget, der lo og pegte mod ham.

Da han kom hjem, fik han for første Gang i sit Liv alvorlig Stryg. Han havde oprettet en Prækestol af Stene og faat sine to Søskende til at sidde som Menighed, medens han viede Lammet og Grisen og hærmede efter Præsten.

Et varmt Øreflgen fra hans Faders vægtige Haand stansede uventet Høitideligheden, og bagefter vankede der alvorlig Prygl.

Om Sommeren kunde det oftere hænde, at Morten alene fulgte med Store-Lars ud paa Fiskegrunden for at trække Linerne eller fiske med Snøre.

Kjæmpen sad sædvanlig taus, medens Morten i sin Faders for store Vadmelstrøie og den røde Toplue paa Ho'det i Stilhed undrede sig over mangt og meget, og talte Nordfarjægterne, der Sommer og Høst kom dragende forbi med de store brede Seil og Fiskeladningen stuvet til høit op paa Masten.

Han var alt tidlig, med Marina til Læremester, begyndt at læse. De første Bogstaver, han lærte, var de store, sprukne, af høit udskaaret Træ paa Væggeplanken nærmest Loftet i den tilrøgede, trange Stue; — der sad endnu nogle Levninger af slidt Gulmaling igjen paa enkelte af dem. Enden af Planken var afbrudt, og tilsammenlagt dannedes Ordet „Fremtid..". Om den sagde Marina ham, at den stod i Guds Haand.

Nu holdt han paa med „Forklaringen" og laa da ofte og læste i sin Lekse i Bagskotten med Haandsnøret fæstet til Kjeipen — noget han ikke fik Lov til, naar Faderen var med.

En Nat i Midsommeren sad de slig derude i deiligt Veir.

I „Solsættingen", Kl. 12, laa Midnatssolen efter en pragtfuld Nedgang som en mat, rød Kugle vest i Havranden, medens de store Dønninger rullede violette, saa langt ud som Øiet kunde se. Lidt efter „tændtes" Solen igjen med en Glorie af lange stikkende Straaler fulgt af en Morgenrøde, der reiste Skysøiler af Guld mellem Himmel og Hav.

Bølgerne slikkede som Ild om Baaden, hvori de to stille Fiskere sad med det speilblanke Modbillede under i Vandet.

Store-Lars trak idetsamme en deilig rød Uer.

Da han havde faat den over Baadranden, spurgte han pludselig Morten, om det stod i hans Bog, at den Slags røde Fisk var Havmandens Livfiske? Morten skvat op og maatte bekjende, at dette ikke stod i Forklaringen, saa langt han endnu havde læst. Lars forklarede ham da, at Øinene altid var sprængt ud af Hovedet paa den, naar den kom op, fordi Havkongen klemte Livet af den, straks den havde bidt paa Krogen.

Hermed var engang for alle Isen brudt for en lang Række Meddelelser af denne Slags, der altid endte i det vidunderlige.

Medens de sad i Sommeraftenerne ude paa Fiskegrunden og trak de gulrødbrune Torsk eller af og til en Lange eller Kveite, fik Morten vide mangt, som han ikke havde hørt om før. Lars lærte ham, at enhver Fiskesort havde sin Konge eller Størje, som det var et slemt Tegn at fiske. Der var Laksestørjer, Seiestørjer, Sildekongen med Krone paa Hovedet og Torskekongen.

Den sidste var ikke saa farlig, thi den fangedes ofte. Til dens Ære flækkedes den aldrig efter Bugen, men efter Ryggen; den leveredes „rund" og fik have Hovedet og Indvoldene med paa Vægten.

Der var ogsaa et Havuhyre, som hed Kragen, der var saa stor som en hel Ø, og som undertiden

dukkede op i stille Veir, saa Brændingen slog om den som Fjeld.

Forfarne Folk kunde kjende paa Baaden og Snøret, om de laa over den; der var da altid meget Fisk, men, naar det blev for mistænkeligt, maatte man ro undaf. Han havde selv, forsikkrede han troværdig, ofte været ude for den oppe i Finmarkshavet.

Over dette sidste grundede Morten meget; han mente, at man maatte kunne fange Kragen, naar man lagde en stor Jernlænke ud fra Fjeldet med et Skibsanker til Krog og forsvarlig Agn paa.

Dengang havde det længe gaat som et Rygte over hele Nordland, at et nyt underligt Skib skulde vise sig der. Det skulde gaa uden Seil, bare med Røg og Hjul, og en Sommer var det set dampende forbi Skorpøen.

En Stund efter havde Morten faat istand en Hjulbaad, som han kunde drive ved at træde en Vægtstang; men Faderens gamle Sekstring, der var taget til dette Brug, gik dog mange Gange bedre for Aarerne end med denne Maskine, der kun var til Søndagsleg.

Marina var ganske stolt deraf, men Jon likte det mindre, fordi Folk opholdt sig derover, og der hellerikke var Gagn i det.

FJERDE KAPITEL.

FINKROGEN.

Jon Zachariasens nærmeste Naboer bodde paa Finnæsset nede i Finkrogen.

Paa en lille Odde, som Skorpøen her danner og som hedder Finnæsset, stod dengang kun et af en

Kvæn bebygget Tun. Den skraa, stenede Græsbakke var overhodet det eneste Sted i Sundet, hvor Huse kunde tænkes opsatte.

Kvænen sad der i en liden Jordgamme. Nogle Træspirer dannede Bindingsværket i Taget, der sodede Klippevæggen bagom med sin Røg, og nede ved Stranden laa et Par Tværtræer, der tjente for en Baadstø.

Hans Hustru var Finlap, og, naar hendes Familie paa dens aarlige Flytning til og fra Sverige om Sommeren lod Renerne svømme over Sundet for at beite paa Øen, gik Renveien fremover i Stranden tæt under Kvænens Gamme og opad de steile Stier, som førte ind paa Skorpøens Høiflade til dens indre Egne.

Som det naturlige Overfartssted var her ved Kvænens Gamme en hævdet Hvileplads, hvor Finnerne i de faa Ugers Tid, de opholdt sig paa Skorpøen, opslog deres seks, otte Reisetelte. Dette Strøg bærer af den Grund fra Alders Tid Navnet „Finkrogen", formodentlig paa Grund af det krinklede Løb i Nærheden.

Kvænen, en stærkvokset, rask Kar med lyst Haar og blaa Øine, kunde i Længden ikke trives med Livet mellem Finnerne, blandt hvilke han havde taget sin Hustru.

Paa en af sine Færder med dem havde han her fundet et beleiligt Sted til at nedsætte sig som Fastboende, eller, som man i Nordland kalder det, „Bumand". Om Sommeren faldt her et godt Hjemfiske, og om Vinteren rodde han paa Storfisket.

Lidt til Potetes og til at føde nogle Faar og en Ko afgav Jordflekken omkring Pladsen. Til Hjælp ribbedes Løvbuskene oppe i Lien, og til Koen skar hans Hustru om Vinteren Tang ude paa Holmene.

Saa ofte Svigerforældrene kom, efterlod de da ogsaa gjerne til Tak for Opholdet en Ren til Slagt,

nogle Skind til Vinterpæsker og Komagemner, nogle tørrede Renskinker, lidt Sennetraad og andet, som de kunde tænke sig at være til Hjælp i Huset.

Den Dag om Sommeren, naar deres spidsørede Finnehund „Musti" (ɔ: den sorte) pludselig slog sig gal oppe paa Høiden og uophørlig fo'r pibende frem og tilbage fra Gammen og didop, hvor den saa en Stund stod stille, gjøende i vilden Sky, — var derfor ogsaa en Festdag for Familien, men en dobbelt for Finnens Datter, som i Stilhed led tungt af Længsel efter sit eget Folk.

De saas da kommende ned fra Morknæsskaret paa den anden Side af Sundet.

Kvænen satte straks over med Baad til Overfarten, og Musti, der maatte holdes for ikke at svømme ud og skræmme Renflokken for tidlig, hjalp, gal af Glæde, sine Kammerater „Sjorris" og de andre Finnehunde med at gjete Renen fremover i Stranden.

Og i den Svarhilsen „Gud give", som Kvænens Hustru paa finsk Vis gav sine Forældre til deres Goddag i Huset og Omfavnelse, laa et helt Aars Hjemlængsel.

Først aflæssedes de store Hanren, der — ledede af den gamle Fin selv, hans Hustru og ældste Datter — bar Teltene, Husgeraadet og Komserne, hvori et Par Sønne- og Datterbørn laa, svøbt i Skind, sovende eller spisende saa trygt og lunt som noget Stormandsbarn i sin Vugge.

Den krumbøiede, lille, over hundrede Aar gamle Oldefader, hvis rindende Øine var blinde, og som havde „levet i syv Kongers Tid", blev ledet ind i Kvænens Gamme, hvor han fik Hædersplads, hvilken han siden den hele Tid sjelden forlod, uden for paa en vakker Dag at rokke sig ud i Solen.

Han følte med Hænderne henover Datterdatterens Ansigt og vilde altid straks høre om nyt.

Han var, som enkelte gamle Finner endnu dengang, ikke kristnet, men vilde dø i sine Fædres Tro.

Da de et Aar kom uden ham, fortaltes det, at han var død og efter sin Vilie begravet, svøbt i Næver, under sin omvendte Pulk i en Stenrøs inde paa Fjeldvidden.

En Times Tid efter de første kom hele den øvrige Renflok i tre Afdelinger, vogtet af de andre Døttre og Svigersønner samt Tjenerne og omkredset af en Flok Hunde, der springende og hoppende nede i Fjæren, snart svømmede ud i efter en Ren, snart rystede Vandet af sig, ivrige i deres Gjerning, at holde Dyrene sammen.

I denne Sommermaaned var Kvænens Hustru atter Finnepige under sine Forældres Telt, og Musti atter Finnehund; — hun gjorde sig en Glæde af at undervise sin Datter i al en Finnekvindes Gjerning.

Kvænen saa roligt til. Han holdt af sin Hustru, hvis bløde Sind var det modsatte af hans eget; han vidste, at det var saa hendes Natur, og at den maatte have Luft.

Hanrenerne streifede nu uden Vogter vildt om i Flokke oppe paa Fjeldet, medens de øvrige Dyr mere roligt holdt sig sammen paa Mosebeiterne længer nede paa Fjeldsletterne, efter deres Instinkt altid søgende mod Vinden.

Nede i Lierne — hvor det frodige Bregnegræs mangesteds skjulte Renen til op over Livet — saas de dog kun de enkelte Dage, naar Havskodden kunde svøbe Fjeldhøiden ind i sin uldgraa, uigjennemtrængelige Skyhætte.

Dernede mødtes Renen og den mylrende Maagehær, der flygtede ind for Havskodden og Stormen, og med tusinde Skrig fløi op ad Landet.

Saa kom da — altid tidligere end tænkt — Afskedens Dag, som Datteren efter sit Folks Natur,

der saa gjerne lever i Øieblikket, i det længste havde opsat at tænke paa.

Renen samledes Dagen iforveien, og den næste fulgte de over Sundet med Baaden, bag hvilken Klokkerenen svømmede, holdt i Reb af den gamle Fin, medens Hoderne af den øvrige Flok stak op af Vandet i en lang Stribe som Grene.

Og nu maatte der tages Afsked.

Det var en Omfavnelse under Taarer til hver især, sidst til de gamle Forældre.

Hun lagde sin ældste Datter og den lille, som de efter flere Aars Mellemrum havde faat, op til deres Bryst, og i den finske Afskedshilsen: „Bliv i Fred", skalv fra Datterens Side næsten Fortvivlelse.

Hun talte ogsaa kun lidt i to, tre Dage efter, før hun igjen ret var kommet ind i sit gamle Stel.

Kvænen bar taalmodigt over med hende, thi af Erfaring vidste han, at hun snart glemte den værste Sorg, — og saa kom hendes glade Passiar om alt, hvad der var hændt og skulde hænde til næste Aar.

I Januar i Dagene, før han skulde forlade hende, og hun sidde ensom igjen i den mørke Vinter, brød hendes Sorg gjerne igjen hæftigt ud.

En Nat, før Manden saaledes engang skulde reise paa Fisket, sov hun meget uroligt. Hun drømte, at hendes afdøde Oldefader stod foran Sengen og sagde, at hun nu skulde faa reise hjem igjen til sit eget Folk. Hun syntes da, at hun fulgte ham ned til Baadstøen, og der laa en af Vand halvfyldt Ligkiste uden Laag skvulpende i Stranden. Han sagde, at det var Baaden, som de skulde fare over Sundet med.

Da hun angst vilde skynde sig op til sin Mand, som hun saa staa sorgfuld i Døren med den mindste Datter i Haanden, blev den gamle pludselig mørkeblaa i Ansigtet og greb hende i Armen saa stærkt, at hun vaagnede med et Skrig.

Den trodsige Kvæn er sjelden overtroisk af sig, saaledes som Finnen og Nordlændingen, og, da hendes Mand hørte Drømmen, sagde han, at det bare var „Maren". I sit betyngede Sind tænkte hun imidlertid andet, nemlig at hun nu vist havde faat et Varsel.

Det var en Vinterdag i Marts, at Kvænens Hustru og hendes fjortenaarige Datter Lyma reiste ud til en af Holmene i Vigen for at skjære Tang. Hjemme i Huset var kun hendes anden fem Aar gamle Datter og Hunden.

Som de var ifærd med at skjære Tangen, slaar Moderen Øinene op og ser, at Baaden ræker langsomt udover Bugten med Strømmen. Fangelinen maatte være gledet ud fra den sleipe Sten, hvorom den havde været belagt.

En lang Stund stod hun stille som en Stenstøtte, med Tarrefanget i den ene Haand og Kniven i den anden, og stirrede efter Baaden. Da gik det langsomt op for hende, at dette var Døden lige udenfor hendes egen Dør, ikke længer borte end, at hun kunde raabe paa baade Barnet og Hunden; thi Menneskehjælp var her ikke.

Det led alt opad den følgende Formiddag. — Den halvvoksne Datter havde netop bredt sine Klæder over Moderen, der laa halv tilføget bag en Sten i Døs paa det Tarreleie, hvorpaa de om Natten gjensidig havde søgt at holde hinanden varme.

Hun vilde nu ved Fjæretid vove Forsøget paa at komme over det smale Sund og i værste Fald heller tage Døden paa den Maade — da kom Marina roende om Odden i sin lille Baad.

Som tusinde Hustruer i Nordland i Fisketiden, sad ogsaa Marina i denne Tid alene i sit Hjem med Børnene, medens Jon og Store-Lars var nede i Lofoten, og hun havde i disse to, tre Maaneder mangen nattevaagen Stund.

Denne Nat havde hun troet at høre fjerne Hyl af en Hund, og den Tanke havde ikke forladt hende, at der maatte være hændt noget galt i Finkrogen.

Saasnart det blev lyst, gik hun over paa den anden Side af Øen hen paa en Høide, hvorfra man kunde se Husene henne i Finkrogen. Den sorte Hund, som hun saa mod den hvide Sne løbe uroligt frem og tilbage mellem Jordgammen og Stranden, bestyrkede hendes Anelse.

Hun tog øieblikkelig Veien indover med den lille Baad, de havde i Fjæren — og kom tidsnok.

Men Moderen faldt i en voldsom Nervefeber, hvori Marina daglig pleiede hende, og døde et Par Dage efterat Kvænen var vendt tilbage fra Fisket.

Da Mathis Nuttos Familie ud paa Sommeren igjen kom til Skorpen, mødte de Sorg for Glæde.

Der aftaltes, at den ældste Datter Lyma skulde følge Bedsteforældrene, og et Par Aar efter giftede Kvænen sig „for at faa en Kone i Huset" med en af Mathis Nuttos andre Døttre. —

Den Maaned om Sommeren, da Mathis Nuttos Telte stod rundt om Gammen, imødesaas med ikke mindre brændende Længsel af Jon Zachariasens end af Kvænens Børn, hvoraf denne nu ogsaa havde et Par med sin anden Hustru.

Især var Onsdag og Lørdags Eftermiddage sande Jubelfeste; thi da skulde Dyrene ned til Renhjemmet for at melkes.

Aftensolen ovenpaa den varme Sommerdag begyndte allerede at staa rødlig i Lien, før de første, takkede Horn tegnede sig mod den klare Luft høit oppe i Fjeldskaret. Lidt efter viste sig et Par Dyr helt fremme. Efter disse mylrede i en stedse bredere Strøm ned mellem Løvtræerne i Lien en brun, urolig Dyremasse med dens eiendommelig knirkende Lyd af Hundreder Hasesener.

Omkring dem jagede de gjøende Hunde under

opmuntrende eller revsende Kalden fra Vogterne, og den stille Aften fyldtes efterhaanden af Tilraab, Larm og Glæde fra smaa og store, der alle var i febrilsk Travlhed.

Det lavvokste Folkefærd med det bløde Sprog, de firkantede brædmede Sommerhuer, deres brogede, for Brystet aabne Sommerkofter af Vadmel, kantede med stærke blaa, røde, gule og grønne Kulører, — hvilke i det stærke Sommerlys nordpaa forliges ligesaa godt som de afstikkende Farver i Syden, — dannede en eiendommelig belivet Scene, og Børnene følte sig derunder som i et Eventyr.

Endelig var Renerne efter endel Jagen bragt indenfor Indhegningen, hvor de skulde melkes. Endel af dem laa nu roligt hvilende, medens andre stod og trykkede hinanden i godslig Leg med Hornene.

Den lassolignende, aldrig feilende Skindsnor blev af de voksne Mandfolk kastet om Hodet paa den stridige forskræmte Ren, som efter en kort Kamp blev trukket hen og bundet til den nærmeste Stok i Hegnet for at melkes.

Der stod i Solskjæret den sortøiede, velvokste Kvænfinpige Lyma i sin røde Hue med Guldbaand, varm og ivrig af Arbeidet, og lo af sin Kjærestes Anstrengelser.

Det var den firskaarne, godsligt udseende Isak Pelto, der eiede 900 Ren, og med hvem hun — Kvænens før omtalte Datter — til Vinteren skulde have Bryllup i Karasuando i Sverige, hvor deres „Vinterby" var.

Lyma havde altid Smaaforæringer med til Jons Børn. Især var hun Godvenner med den ældste af dem, Morten, der havde været til det Aar, da hun reddedes fra Skjæret, og Marina saa trofast pleiede Moderen.

Først skulde hun kjæle for Renen og give den

Salt, og saa melke den i den lille Skaal, medens Morten stod ved Siden af hende og fik drikke af den fede, velsmagende Renmelk, der er fin som Fløde.

Efter et Par Timers Forløb var man færdig.

Skyggerne faldt længer mellem Løvbuskene oppe i Lien, og Dyrene hastede opad Fjeldet til sine vante rolige Steder paa Høiden — Raabene og Hundeglammet hørtes fjernere i den lydhøre Aften.

Bagefter samlede sig vel endnu en Stund i den lyse Kvæld ude paa Volden Familiens Medlemmer, smaa og store, saavelsom Tjenerne for at høre paa Historier og Eventyr.

Mathis Nutto, der sad paa Kubben udenfor Teltdøren, tog Flint og Fyrstaal frem af sit blaa, dertil indrettede, Halstørklæde, og slog Ild i sin korte, sorte Pibe. Han dampede med tætte Drag blaa Hvirvler i Aftenen, medens den gamle Silla sad, nikkende af Ælde, og fortalte. Af og til, naar hun begyndte at falde hen og synge for sig selv, maatte man vække hende.

Andre Aftener var der „Joiken" ɔ: improviserede Smaasange, helst til Ære for nogen, men ofte ogsaa med en og anden Hentydning eller Satire i.

Man sad i Kreds paa Hug og sang.

Morten hørte om Sølv-Sara, der gik inde paa Fjeldet med Sølvbelte under Pæsken; hun havde Runebom og kunde „sætte Gan". Dette og mange andre Ting beskjæftigede dengang i høi Grad hans Fantasi, og Livet nede i Finkrogen stod siden bestandig i et Eventyrskjær for ham.

Den driftige Stuwitz havde kastet sine Øine hen paa Finkrogen og opdaget dette Steds sjeldent fordelagtige Beliggenhed for Oprettelsen af en Han-

delsplads. Det forenede i en hel usædvanlig Samling de afgjørende Betingelser herfor: — en god Havn, et Fiskevær lige udenfor og derhos Anledning til med Trafiken fra den til Fisket forbifarende Almue at forene hele Finnehandelen indenfor paa Fastlandet.

De to Familier, som bodde paa Skorpen, fik derved en fælles Fiende at bekjæmpe.

Det gjaldt for Stuwitz, at faa de nuværende Beboere, der netop sad paa de to hensigtsmæssigste Havnesteder, bort med det gode eller onde. Men det var ingen let Sag; thi her forgrenede sig mange Interesser.

I Finkrogen mødte han haardnakket Modstand. Bag Kvænen stod nemlig Finnerne, der ikke for nogen Pris vilde miste deres hævdede Renvei og gamle Sommerbeiter ude paa Skorpøen.

Og Jòn og Marina, der havde deres Tomt og Fiskegrund kjær, svarede undvigende, at de for det første agtede at blive, saalænge Kvænen ikke fortrak fra Finkrogen; de Penge, som han bød, kunde ikke forsørge dem langt; saa de maatte begynde forfra et andet Sted.

Stuwitz's næste Forsøg var at faa kjøbt Eiendomsgrunden; men dette strandede paa, at Øen var offentligt Gods, beneficeret Præstebordet.

Og nu begyndte fra hans Side en Række Forfølgelser og Plagerier, som de en almægtig Handelsmand dengang havde kun altfor let for at sætte iværk mod en stakkels Bonde.

Han opkjøbte Jons Gjæld for Udstyr til Fisket i Sørstrømmen og satte den under Inddrivelse.

Da Rettens Folk kom i Huset og skrev alting op, voksede Beløbet med Omkostninger til det dobbelte, og Auktion kunde de vente sig.

En Stund efter kom der Stevning baade hos dem og hos Kvænen i Finkrogen for nogle Garnsætninger, som var spolerede paa sidste Fiske for Stu-

witz's Baadfolk henne i Stamsund, og hvilke Folkene i Jons Baad og i Kammeratbaaden, der fulgte ham og roddes af Kvænen, beskyldtes for at have kappet og reist med.

Det forholdt sig saaledes, at de en Dag i sidste Vinter havde kappet en Del Garnvaser, der bar Heggelunds Mærke paa Kaggerne; men dette var da, som ofte i Sjøen, uundgaaeligt, og af Garnene havde de intet havt indenbords.

Sagen vilde aldrig været rørt ved, end sige været drevet som Tyvsbeskyldning, om ikke Stuwitz dengang af al Magt havde søgt at komme Folkene paa Skorpen tillivs.

Men Jon svor i sit Hjerte, at om de ogsaa skulde sidde klædes- og redskabsløse, som første Dag, han kom til Skorpen, skulde han dog ikke lade sig drive hverken fra Pladsen eller af Fiskegrunden, og Marina var enig med ham. Hun mente trøstigt, at her nok den vilde hjælpe, som var stærkere end Stuwitz.

Om disse Ting var Heggelund ligesaa uvidende som alt andet, der vedkom hans Forretningsdrift, der i et og alt styredes af Stuwitz.

FEMTE KAPITEL.

SJØFINNEN ISAK.

Sjøfinnen Isak Løvøen havde gjennem sit senere Liv aldrig været let tilsinds siden hin Nat, da han i Busesund skiltes fra Korporal Stuwitz og hans Søn.

Han indsaa udover Aarene mere og mere, at han ved at fordølge Pigen havde begaaet en For-

brydelse af hel anderledes Storhed end det andet, han dengang havde frygtet, nemlig Straf for Tyveri af Vraggodset og Udsigten til, om Sagen kom op, at blive uforskyldt gjort delagtig i Skibets Bundhugning.

Hvad han vidste om Stuwitz, kunde han, naar det kom til Stykket, ikke bevise; — denne behøvede blot, som hans Far havde sagt, frækt at nægte alt. Men, hvad Stuwitz vidste om ham, derfor forelaa Beviset i Marina let nok. Dette havde Stuwitz ogsaa ved et Par Leiligheder, de siden havde truffet sammen, forstaat at betyde ham.

Han levede i dette som under en stadig overhængende Uveirssky, der formørkede Glæden for ham i dette Liv og tillige efterhaanden, som han blev svagelig, gjorde ham angst for det kommende.

Men Stuwitz, Ophavsmanden til al denne Frygt og Tungsind, hadede han af sit hele Hjerte, dybt og grundigt, — det var en Følelse, som stadig voksede midt i hans Uformuenhed til at gjøre Gjengjæld.

Isak var nu baade gammel og svagelig; men han gik nødig tilsengs, thi da plagede Samvittigheden ham.

En Høst blev han imidlertid liggende længer end sædvanlig, og han fik den Tro, at han ikke kom til at reise sig af Sengen mere. Han var da meget urolig og budsendte Marina, at hun maatte komme, før det led for langt udpaa, eftersom det saa ud til, at han dennegang neppe stod det over.

Det var en lang Vei nordover, men god Bør, og Marina reiste straks, skydset af Store-Lars og Morten, medens Jon blev hjemme ved Huset.

Da hun kom, var det noget bedre med Isak.

Der blev over Sengekanten talt meget dem imellem, og det kom da op, hvorledes han ikke var hendes rette Far.

Han kunde hverken leve eller dø roligt, sagde

han, før han havde faat hendes Tilgivelse og vilde skrifte for Præsten, da det ventelig lakkede mod Enden.

Men hun maatte love ham ikke at aabenbare Sagen for noget Menneske, ikke engang for sin Mand, med hvem han saa længe havde samroet i Baad som en ærlig Kar, før han selv havde lukket sit Øie.

Brystnaalen, som havde staat i Sjalet, tog han nu frem af en Læddik og overgav hende.

Marina sad helt bevæget.

Da han bad om hendes Tilgivelse, svarede hun, at hun Gudskelov havde saa let for at give ham den og al sit Hjertes Tak med; thi uden dette vilde hun jo hverken være reddet fra Vraget eller have faat Jon, som var hende mere end al Jordens Herlighed.

I Baaden hjemover sad Marina i mangehaande Tanker. Hun saa undertiden længe og grundende hen paa Morten, som om han var med i det, hun tænkte paa.

I hvad gamle Isak havde betroet hende, var der, midt i det meget, som ikke vilde blive hende rigtig klart, et Punkt, der særlig beskjæftigede hende; det var, som om hun der skimtede et Lys.

Hvorfor havde Stuwitz hos Brøgelmann villet ægte hende? Havde han været bange for nogen Opdagelse eller tænkt at vinde noget? — Marina var lidt sangvinsk.

Det trykkede hende, da hun kom hjem, at hun saa høitidelig havde lovet ikke at indvie Jon i Sagen før Fosterfaderens Død.

Hvad gamle Isak angik, saa blev han, efterat have lettet sit Hjerte ved Tilstaaelsen, saa frisk, som han ikke paa længe havde kjendt sig; det var ham som — Stuwitz fik nu gjøre, hvad han vilde — Vorherre ialfald ikke længer var udestængt af Stuen.

Engang for flere Aar siden havde Fjeldfinnen Mathis Nutto baaret sig meget ulykkelig for Isak.

Han havde, som Skik dengang mellem Finnerne, nedgravet sine Penge paa Fjeldet i en Stenrøse etsteds i Nærheden af et helligt Sted, en „Bæsse", og deriblandt firehundrede Rigsdaler i Papirpenge. De var bleven skjæmmede af at ligge, og han havde da reist til Tromsø for at veksle dem hos Kjøbmanden mod Sølv; men hørte der — hvad der ofte er hændt Finnen —, at de var længst inddragne.

Han var, sagde han, kommen til dem ved en Handel om Skind og Ren for mange Aar siden med Stuwitz. —

Isak nævnte dengang intet til Mathis om, hvad han tænkte om disse Penge.

Da det nu rygtedes, hvorledes Stuwitz forfulgte Folket paa Skorpen, og at han var kommet i Fiendskab til Nuttofamilien, som havde Renbeiter derude, steg denne Sag op igjen i hans Erindring, og glimtede der op for ham en Vei til at ramme Stuwitz paa en saadan Maade, at denne ikke kunde ane, at Slaget kom fra ham.

Mathis Nutto færdedes altid indenfor paa Fastlandet om Sommeren, og da Isak engang, som det lod, hændelsesvis kom forbi, hvor Finneteltene stod, omtalte han atter Sagen.

Finnens Øine lyste, da Isak stillede ham i Udsigt en Udvei til at faa sine Penge igjen, naar han blot i et og alt vilde give ham sit Løfte og Ed paa, ikke under nogen Omstændigheder at nævne hans Navn eller blande det ind. Uden nøiere at gaa ind paa Sagens Sammenhæng betroede Isak ham nu, at Stuwitz ikke likte, at disse Penge kom for Øvrighedens Øine.

Han skulde blot gaa lige til ham paa tomandshaand og forlange dem byttede; — vilde han ikke, skulde han straks true med at gaa til Fogden,

„eftersom han godt vidste, at Pengene var mærkede hos Øvrigheden".

For Raadet vilde Isak intet andet have end hans Taushed.

Efterat de var skilte, sad Mathis paa Kubben, som han pleiede, gned Huen frem og tilbage over Hodet og lo og nikkede ved sig selv i inderlig Beundring over, hvor ful Isak dog var.

Jo mere han tænkte, desto bedre og sikkrere syntes ham det Vaaben, han havde faat ihænde; og det lod sig bruge endda et Stykke længer end Isak havde tænkt — nemlig til at holde sig Stuwitz fra Livet nede i Finkrogen.

Han behøvede bare efter Vekslingen at gjøre Stuwitz klog paa, at han endnu havde endel af Sedlerne tilbage til Brug, ifald denne fremdeles gik paa ham og hans.

Men Isak fik dog ikke Ro paa sig, før han havde været hos Provsten Müller og lettet sit Hjerte ved en Bekjendelse. Det maatte være til Provst Müller; thi denne Mand nød en Tiltro mellem Almuen som ingen anden Præst.

Hvad Isak under Skriftemaalets Hemmelighed havde bekjendt for ham, vakte i ikke ringe Grad Provstens Opmærksomhed. Han var en god Ven af Heggelunds og havde der ofte truffet Stuwitz, hvis Personlighed aldrig havde tiltalt ham. Der laa noget uhyggelig forborgent over denne Mands Væsen, som han nu, da han havde faat et Indblik i hans Livshistorie, mente at kunne forklare sig.

SJETTE KAPITEL.

SOMMERTHINGET. STORE-LARS.

De to Gange om Aaret, de offentlige Sage- og Skattethinge holdtes hos Heggelund nede i M.. sund, var der stor Stads i Huset og megen Sammenstimlen af Almue.

Fjorden udenfor vrimlede af Baade, fyldte med Nordlændinger i røde Topluer, der allevegne søgte ind Sundet.

Fæstestederne ved Bryggen var snart optagne, og Fjæren dækkedes efterhaanden langt bortover med Rækker af ilandtrukne Baade. Omhvælvede og med Seilet til Teltvæg foran, dannede flere af dem provisoriske Hytter, der gav Husbjergning om Natten, medens Kaffekjedlerne dampede foran dem om Dagen.

Ved de mellem Stenene oprettede Ildsteder samledes der altid passiarende Klynger. Nordlændingen, som oftest i Blankhat og sin nye, mørkeblaa Vadmelstrøie, der farvede af paa Hænder og Skjortelinning, dannede Hovedmængden.

De store Kvæner var mestendels klædte efter Nordlandsskikken tildels med finsk Tilsnit. Der var ogsaa endel Finner.

Blandt disse saas en ung, paafaldende velvokset Finnekone i sin smukke Høitidsdragt for Sommeren af grønt Stof, kantet med gule Border, og med Guldbaand om den røde Hue. Hun havde et Perlebaand over det smukke Silkes Brystklæde og om Livet et bredt, rigt indvirket Sølvbelte, hvori hang en Kniv og hendes Syredskaber. I en Snor om Skuldren bar hun Komsen med Perlebaandene foran, hvori Barnet laa.

Det var Lyma og hendes Skyldfolk, der var kom-

met tilthings i Anledning af, at Kvænen var indstevnet til Forhøret.

Paa Thinget var tillige den rige Russer Wassilieff med et Par simplere Russer i Følge. Han kom der i Anledning af et Thingsvidne, som skulde optages om Forliset af en af hans Lodjer, og var Heggelunds Gjest.

I deres lange Kaftaner med den høie Turban paa Hodet bevægede de sig blandt den brogede Mængde, hvorfra Brudstykker af norsk, finsk, kvænsk og russisk lød én om Ørene i det deroppe selvskabte *lingua franca*.

Til Stedet hørte to Brygger, den ene bestemt for Almuen, der skulde op til Butikken i Sjøboden, — der residerede den i Forretningerne almægtige Stuwitz — og den anden, Gjestebryggen, hvorfra Veien førte op til Haven med den altid aabne Stakitport af hvidmalet Træ.

Naar den høie, spæde Heggelund med den krumme Næse, i sort Frakke, hvidt, stivt Halsbind og med den store blanke Merskumspibe i Haanden, førte Sorenskriveren eller vel endog Amtmanden, hvilke for Leiligheden altid var i guldblinkende Uniformer, opad Veien til Huset, stod hele Almuen efter de Tiders Skik med blottede Hoder, og ligesaa de to Gange om Dagen, da Øvrigheden gik fra Huset over i Thingstuen for at pleie Retten.

Da Amtmanden ved denne Leilighed under Salut og Flagning førtes op af Heggelund, faldt den svære Wassilieff med det hvide Skjæg, der fossede ned af hans Ansigt, saa kun lidt af Panden, Øinene og den hvasse Høgenæse saas, pludselig overende foran ham som et omstyrtet Træ. Den gamle Starower — saa kaldes de rettroende Russer af den ældre Kirke — kyssede efter russisk Skik den høie Øvrigheds Fødder, en Æresbevisning, for hvilken Amtmanden saa godt han kunde unddrog sig.

I Heggelunds Hus var der i disse Dage Gjestebud saa at sige Døgnet rundt. Ved det festlige Middagsbord sad Øvrigheden med sine Fuldmægtige og Betjente, Provsten, Præsten, Prokuratorerne og Husets øvrige Gjester, der var baade mange og mangestedsfra.

Efter Kaffeen saa Øvrigheden gjerne igjen ned i Thingstuen, hvor Lagrettesmændene ventede, og Fogdens Betjent sad og oppebar Skatter.

Der foretoges endnu en og anden Sag, og hermed erklæredes Thinget sluttet for den Dag; thi man havde havt en lang og travl Formiddag.

Saa kom Aftensbordet og derpaa Kortbordene med Toddyen, de forud stoppede Piber og oplavede Fidibusser liggende ved Jetonsbrikkerne, indtil den høiere Øvrighed i passende Tid trak sig tilbage til sine respektive Gjesteværelser, overladende Resten af Selskabet at fortsætte.

Af og til maatte Lensmanden ud for at arrestere en og anden af Almuen, der forgik sig ved Slagsmaal og Uorden, og sætte ham ind i den improviserede Arrest.

En Aften fortaltes det i en saadan Anledning inde i Stuen, at det havde været Store-Lars, som havde slaat sig gal igjen og villet overfalde Russeren Wassilieff.

Galskaben var nu gaat over; men for en Sikkerheds Skyld havde Lensmanden sørget for, at han kom bort fra Thinget.

Om Morgenen, naar den travle Thingformiddag igjen skulde begynde, sad der vel endnu et Par Kortborde oppe i uafbrudt Arbeide.

Kontoristerne — en egen, forunderlig begavet, udholdende Menneskerace, der nu mere og mere holder paa at forsvinde — gik uden megen Gene over fra Kortbordet oppe i Huset til Protokollen nede i Thingstuen. De havde ikke lukket et Øie hele

Natten, men førte alligevel aarvaagent Pennen, medens den ene Sag afløste den anden, uden Hvile den hele travle Formiddag til helt op ad Eftermiddagen.

Forhøret over Jon Zachariasen og Kvænen var berammet til at foretages den sidste Thingdag.

I de to foregaaende Dage havde Morten, som var fulgt med sin Far, set mangt, samt været meget sammen med Lyma hos Finnefamilien, der var hans gamle Bekjendt Mathis Nuttos.

Han var endnu saa uforfaren og gutteagtig, at Krambodens Herligheder bedaarede hans Øie. Ind gik han ikke, da den enøiede Stuwitz stellede frem og tilbage der sammen med et Par Betjente.

Men større Lykke end at faa være en saadan Butikssvend — naar der bare ingen Stuwitz var — kunde han ikke tænke sig.

Han var ikke tilstede, da Store-Lars blev arresteret, men saa paa, da han sattes ned i Baaden for at føres hjemover, og fik Lov til at kaste sin Fars Tobaksdaase til ham som Afskedshilsen.

Den tredie Thingdag stod Forhøret over Kvænen og Jon Zachariasen.

Jon kaldtes først frem og dernæst Kvænen; de blev begge formanede til Bekjendelse, hvorved Straffen vilde mildnes. Blandt Folket ikke langt bag Fa'ren saas Mortens lyse, nu forskrækkede Ansigt, og ligeoverfor Jon, paa Bænken ved Siden af Lagretten, sad Stuwitz foroverbøiet med Hænderne sammenkneppede om det ene Knæ, opmærksomt lyttende.

Til Formaningen om at bekjende, svarede Jon, at han var en ærlig Mand, og vovede derpaa med et langt Øiekast hen paa Stuwitz at tilføie, at det var godt, om enhver, som nu sad her, med Sandhed turde sige det.

Stuwitz opfattede Blikket, som han et Øieblik

undveg, og læste deri, at for denne Mand maatte han vogte sig.

Nu kom Vidnerne efterhaanden frem en efter en.

Under Udsagnene perlede Sveden ned ad Jons brune Ansigt. Af og til søgte hans Blik hvast hen paa Stuwitz, der om forsætligt eller tilfældigt aldrig saa didhen. Ved Siden af ham stod Kvænen taus og trodsig.

Ingen af Vidnerne havde hørt noget selv, men enhver villet hørt det af andre, hvem de tildels navngav.

Det sidste Vidne var en bleg Mand, paa hvem Stuwitz hele Tiden fæstede Øiet tungt og næsten truende.

Han forklarede sig vaklende og tildels utydeligt om, at han i Jons Baad havde gjenkjendt et Fæstetoug med Mærke efter en Kaggeknytning.

Man holdt allerede paa at føre dette graverende Vidnesbyrd i Pennen, da Morten, der hele Tiden aandeløst havde hørt til, ude af sig selv raabte:

„Far! Fæstetouget sidder i Dræggen, saa kan de faa se. Det var det, vi fik i Sørstrømmen."

Derpaa løb han ned til Baaden, halede Dræggen op og tog Touget med sig op i Thingstuen.

Da det kom frem i Retten, vedgik Vidnet, der øiensynlig var forfjamset ved Stuwitz's forbittrede Øiekast og ikke længer forstod at rette sig efter hans Mening, at Touget var det samme, som han havde ment; men det bar ikke de omtalte Mærker eller Spor af at have siddet i Garn.

Amtmanden vinkede Morten hen til sig, strøg ham, som alle gjerne gjorde, i det gule Haar og roste ham for at have vist sig som en rigtig flink Gut. Han gav ham tilslut en blank Sølvdaler.

Da Stuwitz navngav flere Vidner, blev Forhøret udsat til at holdes paa Sorenskriverkontoret over Jul før Fisket.

Ud paa Eftermiddagen fik Stuwitz, der da var alene i Butiken, et Besøg af gamle Mathis Nutto.

Ud af Pæskebarmen tog han en gammel Skindbog fuld af Sedler, hvoraf han bad Stuwitz veksle sig en.

Han holdt i Bogen med begge Hænder og vilde ikke nærme sig Disken, paa hvilken han havde lagt Seddelen.

Stuwitz sagde, at Sedlen var altfor gammel og længst inddraget af Banken; — men det var med et forunderlig ligblegt Ansigt, han svarede, og Koldsveden perlede i hans Ansigt.

Finnen mente nu mere truende og høirøstet, at Stuwitz nok fik være saa snil at veksle ham hele Bogen, om alt skulde blive vel.

Da Stuwitz derpaa braat vilde stænge Butikdøren, gik Finnen skyndsomt udenfor.

Stuwitz forsvandt da inde i Kontoret og kom tilbage med en Pakke blaa og gule Sedler, som han langsomt optalte paa Disken, hvorpaa han modtog dem, der laa i Bogen.

Men nogle Sedler til, som Stuwitz ivrigt forlangte at faa, beholdt Finnen, idet han skjød dem ind i Barmen og hastigt gik ud.

Siden hørte de ude paa Skorpen, at Forhørsagen skulde være bleven frafaldt mod Kvænen.

At dette var Mathis Nuttos Værk, kunde de ikke ane; men Jon syntes, det var en stor Uretfærdighed, at han saaledes blev sat alene ud for Skylden.

I Dagene efter, hvad der var hændt ham paa Sommerthinget, var Store-Lars stundesløs og febrilsk urolig i sit Væsen. Han gik med et Udtryk af Livskjede og som over tunge Tanker. Det hændte, at han om Kvælden kom hjem fra Fiskegrunden

uden at have trukket Linerne; — og der var overhodet liden Greie at faa paa ham.

En Dag, da Morten var med ham ude og fiskede, havde de det paa de Kanter sjeldnere Syn af en Russelodje.

Store-Lars fik da pludselig igjen et Anfald af Sindsforvirring. Han var forfærdelig at se.

Da han trak Kniven, troede Morten, at det gjaldt hans Liv, og holdt Toften foran sig til Forsvar.

Meningen var dog kun at skjære Iletouget over.

Kjæmpen satte sig derpaa til Aarerne og rode i lange, stærke Tag ret udover saa fast, at Aarerne bøiede sig som Siljukvister, og Stævnen paa den lille Baad næsten grov sig ned i Sjøen.

De underløbne Øine stirrede stivt ud af det store, blege Ansigt med det graa Skjæg, der strittede tyndt omkring det.

Endelig brast Sveden i store Perler ned over Panden, og lidt efter sagtnede han — som lettet — Roningen.

De var da komne saa nær, at de kunde se, at Lodjen var blaamalet, og skjelne Folkene ombord.

Kjæmpen sad en lang Stund stille, foroverbøiet over Aarerne.

Endelig drog han et tungt Suk og saa hen paa Morten, der sad bleg paa Agtertoften.

Der var et forunderlig bevæget Udtryk i det stærke Ansigt, og da Morten deltagende saa paa ham, gav han efter for sin Trang til at tale ud, uagtet den unge Gut vel kun lidet kunde være hans fortrolige.

„Det var i den Tid," — sagde han —, „da Russerne ikke bare som nu søgte ind til Finmarksbyerne med sine Lodjer; men de laa tildels og tuskede sig til Fisken for Rugmel langs Kysten; — og da laa der gjerne en Lodje i hver Krog.

Etsteds bag et Næs inde i Varangerfjorden bode der en Finne-Enke; hun havde en Datter, der var vakker som Guds Sol" — her standsede han og gjentog sagte og brudt — „vakker som Guds Sol."

„I en Stue en Fjerdingvei derfra bode en Gut, som bare eiede sine to Arme; men med dem kunde han, naar han vilde, ro Tremands Tag og berge Sekstringen frem alene i Modbør.

De to holdt af hinanden.

Saa kom der engang en Russelodje ind i Vigen, og Skipperen — han hed Wassilieff — saa, at Enkens Datter var vakker.

Men, da han ikke kunde faa hende paa andet Vis, tilbød han Moderen at ægte hende i Rusland og bød hende syv Matter Rugmel og Klaverdug.

En Dag, som de havde hevet Anker og laa seilfærdige, blev Moder og Datter budne ombord til Traktement nede i Kahytten.

Lidt efter havde Lodjen Seil paa alle tre Master og seg for en sagte Bris ud af Sundet.

Da Moderen saa blev sat alene ned i Baaden, der var fuldlastet af Rugsække og Klaverdug, anede Gutten, som stod paa Land, at der var Uraad.

Han tog en Jernstang med sig i Baaden og vidste, hvad han vilde gjøre med den.

Han rode og rode efter Lodjen — det var yngre og stærkere Tag end de, han tog idag.

Det varede hele Dagen og den lyse Nat med; han kjendte ikke sine Arme, der længst var dovnede af, men bare rode, medens den svære Lodje stadig seg foran ham.

Engang saa han hende oppe paa Dækket med Hænderne vidt udstrakte, som om hun angstfuldt raabte til ham; men saa kom en bagfra og slæbte hende voldsomt ned i Kahytten igjen.

Da Solen tændtes, kom Morgengulen og gav Lodjen fuld Fart.

Da nyttede ingen Roning længere; — men Gutten sad som nu over Aarerne og saa efter den til dens sidste Dug var gaaet ned under Havranden.

For Datterens Skyld dræbte han ikke Moderen, som han paa Hjemveien havde foresat sig.

Han kunde ikke mere arbeide og gik med Tanker paa at gjøre Ende paa sig selv, men da var det, at „Raaden", som for sit gode Hjertes Skyld havde mistet alle sine Penge, frelste ham og fik ham til Brøgelmanns.

Men to Aar efter kom der en vanvittig Kone med et Barn paa Armen gaaende paa sin Fod over Fjeldet fra Rusland.

Hun vankede nok mangesteds om.

Engang kom hun, foruden Barnet, hjem til sin Mor. Der laa hun i Vildelse og Sygdom, og, da Gutten talte med hende, bad hun ham med et underligt Smil bare ro, saa vilde han nok engang naa hende.

Samme Nat tog hun Vidvanken fat indover Fjeldet igjen. Og nu," — sluttede Store-Lars med et livstræt Suk, — „synes jeg, at jeg har ro't saalænge, jeg aarker!"

Han aarkede ikke mere. — Stedse tungere i Sind og med mindre Sammenhæng i sin Færd, tog han en Dag, det var Dønningsveir efter Paalandsstorm, en gammel gissen Baad og rode ud paa Fiskegrunden, hvor han sad ensom og fiskede.

Da saa de med et fra Land, hvorledes Grundbraattet gik som en vældig, hvidbræmmet, sjøgrøn Mur derude, og lidt efter brød de store Skumskavler sig drønende langs Stranden.

Om Eftermiddagen laa Stumperne af Baaden og drev op i Fjæren.

Men Store-Lars's Lig blev aldrig fundet.

SYVENDE KAPITEL.

BRYSTNAALEN.

Marina var nu en middelaldrende Kone og lidt graasprængt i Haaret. Men, skjøndt brunet af Aarene ude paa Skjæret og ikke længer rank, vilde en fremmed dog være bleven slaaet af de gode Ansigtstræk og noget ikke sædvanligt i hendes Figur og tænkt, at hun vist i sin Ungdom maatte have været meget smuk.

Jon var af Aarene og maaske ogsaa ved den uheldige Indflydelse af den varme Toplue bleven adskillig skaldet. Det stærke Ansigt med de graa Øine var saa furet og veirbidt som det brune Tarreskjær, hvorom Sjøen skyller og Vinden bider, og hans bredskuldrede Skikkelse var blet den ludende med slæbende Gang, som den nordlandske Sjøbonde faar af et Liv, der stadig tilbringes i Baaden.

En Dag, da Marina og Børnene var ude og hentede Hø henne paa Øen i det blanke Sommerveir, ledte Jon om i den store Kiste, hvor ogsaa Marinas Bryllupsstads laa, og i hvis Hjørne han havde liggende nogle Sølvpenge. Som han søgte indover paa Bunden efter et Sølvstykke, der havde forskudt sig mellem Klæderne, fandt han til sin Forundring i hendes Bryllupshue et indsvøbt Stykke Papir og i dette en Brystnaal af Guld.

Mod Lyset læste han Bogstaverne T. S., og det slog ham lidt efter, at Navnet ikke kunde være nogen andens end Thor Stuwitz's, der, før de blev gifte, havde vist sig saa forelsket i hende.

Formiddagssolen skinnede gjennem den aabne Dør indover Gulvet varmt hen paa den rødblommede Kiste netop paa Marinas malede Forbogstaver, medens Jon sad alene hjemme der paa Kisteranden i dybe Tanker med Brystnaalen foran sig.

Han sad slig i en Time og i en til; hans Mine blev stedse mørkere, og der kom tilslut noget jordagtigt graat i hans Ansigt.

Han huskede paa deres Strid i Ungdommen for at faa komme sammen, paa hvorledes han da havde tro't paa hende som paa Vorherre, og paa den hemmelige Fest ude paa Fjorden efter Kirkefærden, da de lod Foræringerne gaa tilbunds — og nu, efter alle disse Aars Forløb skulde han finde, at der dog havde været en Løgn med deri.

Jon sad den Dag paa Kisteranden og følte en Del af sit Livs Herlighed svinde bort for sig. Han havde altsaa dog ikke eiet hendes Sind helt og oprigtigt.

En Stund tænkte han paa at spørge hende ligefrem om Sammenhængen; men, eftersom han grundede, svandt Modet, og han svøbte tilsidst Smykket ind igjen i det gamle Papir og lagde det paa sin Plads under Bryllupshuen. —

Den hele Høst udover var han mørk og lidet talende af sig, og Marina undrede sig ofte i Stilhed over, hvad der gik af ham.

Midtvinters var Jon Zachariasen paa Reise til Landhandleren i Sørstrømmen for at sælge deres sammentørrede Fisk og kjøbe ind til Helgen.

Jon var tung om Hjertet; thi saa mørkt, som det nu saa ud for ham i alle Maader, var der liden Udsigt til, at han denne Gang skulde kunne opnaa den vanlige Betroelse til det dyre Udstyr for Vinterfisket i Februar.

Siden hin Dag, da han havde siddet ved Marinas Bryllupskiste, var han heller ikke saa let til at tage alt som før.

Mellem de fem Mand i Fembøringen var Morten. Jon var som vanligt Høvedsmand.

Idet de reiste, havde de trukket Linegarnene ude paa Grunden og faat en stor Haakjærring, der

havde slugt helt over en Torsk, som før havde bidt paa.

Dette, havde Store-Lars engang sagt, betød haardt Veir, og disse Ord skulde sande sig.

Ud fra Storbergskavlen fo'r op ad Formiddagen den ene Rosse stærkere end den anden, saa at de nødtes til at fire og heise Seilet i et væk.

Det, som hin Dag gjorde Seiladsen betænkelig, var, at Stormen stedse stod mere østlig ud fra Land. Hvis de ikke vilde sættes tilhavs ud i den visse Død, maatte de trods den svære Sjø længst mulig søge at holde det gaaende ved Krydsning med den ene Baadripe nede i Vandet.

At vinde op under Land igjen var ugjørligt.

Det første, ikke lette Offer, som krævedes, var, at hver af Eierne maatte kaste Halvdelen af sin Fisk overbord.

I Kulden drog Sjødrevet et stedse tykkere Lag af Is over Baaden, som derved blev tungere og mere uhaandterlig i Sjøen.

Nok en Fare viste sig, idet de en Stund kom ind i en tæt Frosttaage, der lod dem paa det uvisse om Kursen.

Jon opgav derfor Krydsningen og lod det staa til rumskjøds for Vinden, idet han mente, at de paa det Vis muligens kunde naa Fuglø eller ialfald seile sig ud af Taagen, hvilket sidste ogsaa lykkedes.

Men Sjøen vædede, og Østenstormen var fremdeles saa isende kold, at det var at regne sig til, at Baaden for Islag ikke kunde holde sig oven Vande udover Natten.

Morten, som havde Losseøine, paastod, at han to Gange havde set en fjern, hvid Skumbrækning retud under Halsen af Seilet, og lidt efter troede de andre at se det samme.

Det kunde maaske være Fuglø; — men i sit stille

Sind mente Jon, at det ti Gange sandsynligere var en Brænding, som kogte om nogle Havskjær.

Stormen sprang nu med et om til Nordvest med Bygeveir, saa at de fik Havet med tung Paalandssjø væltende efter sig, med brede Bør.

Stundimellem kom Snekavet; de lange Sjøer seiledes ofte baade ud og ind af Baaden, Øsekarret brugtes stadigt og Halskaren havde et vaadt Arbeide.

De havde nu faat Greie paa, hvor de var, og Kursen lagdes slig, at de kunde holde indunder Tenholmene, et Udvær, der tilhørte Heggelund, med et lidet Handelssted i Fisketiden.

Udenfor de Grundinger, som Morten havde set, og hvor Skumstøtterne alt i et reiste sig med Rokskyer som rygende Skorstene, saa de en kantret Baad med tre Mand paa Kjølen, der vinkede om Hjælp. Raabene kunde ikke høres mod Vinden.

Forrumsmanden gjorde en Line istand, som han kastede, idet de nedad en svær Sjø løb ganske nær forbi. Den grebes desværre kun af den bagerste, der blev halet ombord, og de to andre truedes med at drive ind paa Grundingen.

Da lagde Jon Roret rundt og kommanderede: „Baut!" — til deres Forfærdelse, som var med ham, men som var nødt til at lystre med Seilet, hvad han gjorde med Roret. Her var det, syntes de, Uraad at lægge Stevn mod Sjø.

Baaden krængede, og Sjøen vaskede over den.

Da han havde faat den op paa tilstrækkelig Høide, lod han den igjen falde af.

Hans Beslutning var at friste paa at løbe sin tunge, isede Baad tværtover Hvælvet og saa lade det staa sin Tørn, om der seiledes „i Spik"; han risikerede meget, ogsaa at miste Roret og bagefter skjære under.

Jon valgte Øieblikket som en Mester.

Netop som hans egen Baad steg og den anden sank ned i Duvingen, fór Jons Fembøring tværtover Kjølen, fra hvilken de forulykkede toges indenbords, en Mand paa hver Bordside.

Derpaa lagdes Kurs for Tenholmen, paa hvis Vær de haabede at kunne tage op om Natten. Den ene var næsten uden Livstegn, medens de to andre laa aldeles udmattede nede i Bunden af Baaden.

Det var Nat, da de endelig saa det lysne ved Tenholmene.

Baaden faldt af, Seilet blev sat større, og ind gik det i susende Fart mellem Brændingerne, der snart hørtes at larme og tordne om dem som en Fos.

Lidt efter løb Baaden paa Ryggen af en uhyre Bølge op i Fjæren, hvor den stansede med slig Magt, at Masten knak nede i Seiltoften.

Jon kastede Dræggen heldigt, surrede Fæstelinen stramt om Stevnknæet og sprang lige efter, medens Bølgen igjen drog sig tilbage, op paa Land, idet han med den ene Haand holdt sig efter Touget og med den anden havde Morten om Livet.

Da Dragsuget var overstaat, stod alle Mand udenfor Baaden i Fjæren og landdrog den saavidt, at de var fri for det værste af den næste Sjø.

— — Paa det lille Handelssted sad hin Nat „Gamle Stuwitz", — som man nu almindelig kaldte ham, — inde i Butiken bag de lukkede Skodder ved et Talglys i en irret Stage og opgjorde sine private Pengeregnskaber.

Han pleiede at sidde oppe slig et Par Nætter hvert Aar, naar han før Jul kom ud til Tenholmen for at ordne Butiken til Vinterfisket; det faldt ham mindre beleiligt at udføre dette hjemme hos Heggelund, og han tog det altid som Nattearbeide.

Den Nat opførte han paa Debetsiden i sit Aars-

regnskab den Sum, han havde maattet udveksle til Fjeldfinnen.

Han sad med Albuen paa Bordet og støttede det store runde Hode til den knyttede Haand, medens den brunrøde Paryk havde forskudt sig ned mod det ene blinde Øie.

Der gik visse Ting forbi hans indre Syn, og Tonen i enkelte korte Brum sagde, at det var mørke, ubehagelige Erindringer, som han dog mere hadede end angrede.

Tankerne svævede mange Aar tilbage, helt op til Finmarkshavet, hvor de som mørke Fugle satte sig ned en Stund paa et synkefærdigt Vrag.

Stuwitz overveiede sit Mellemværende med Finnen, der ved dennes gjentagne ihærdige Paagaaen var vokset op for ham til noget mere end en simpel Pengepost; thi saalænge denne endnu havde flere af Sedlerne i sit Værge, sad han inde med et Bevis, der, — saa gammel den Sag end var, — dog kunde blive ham baade tungt og farligt, om noget engang for Alvor kom op i Dagen.

Medens Veiret suste og rev i Vindusskodderne og af og til tog haardt i den enetages Bygning, sad Stuwitz fremdeles grublende i den afstængte Butik.

Det usædvanlige ved denne Nat gjorde maaske, at han mere, end han pleiede, blev hængende ved Betragtninger. Hans Tanker svævede et Øieblik hen til den Tid, da han uagtet sine runde fem og tredive Aar havde villet gaa hen og gifte sig med den smukke Marina hos Brøgelmanns. Der sad endnu en Braad igjen fra hin Tid. Men denne Tanke svandt snart igjen for de mørke Betragtninger, der dreiede sig om Finnen.

Et Øieblik saa han op, som han lyttede — det lød som fjerne Nødraab, men de gjentog sig ikke, og i en Nat som denne kunde heller ingen bjerges.

Lidt efter sad han fordybet i Regnskaberne, som

han udpaa Morgensiden afsluttede med et glimrende Tal — hans stadig voksende Hemmelighed.

Som Stuwitz pleiede ved denne Handling, der igrunden var hans aarlige Julefest, søgte han ogsaa dennegang at se fornøiet ud.

Han reiste sig og gik frem og tilbage over det lille Gulv; men satte sig snart igjen.

Ved Tallet tegnede der sig nu for hans Øie først fint, siden tydeligere og tydeligere, et Spørgsmaalstegn, der efterhaanden grov sig ind i Summen, som en Orm i en Nød.

Den Mand, som nu lagde sig hen i Sengen under Disken, var ikke engang paa sin egen Vis lykkelig; han sov uroligt og drømte under Stormstødene, at der var noget galt ved Husets Grundmur, som han forgjæves arbeidede paa at faa rettet. —

I Mørkningen den følgende Dag kom Jon med Skjægget frosset fast til Kraven og en næsten livløs Mand paa Ryggen ind i det taagefyldte Stuerum, der tildels allerede var opfyldt af et Par andre Baadlag, der ogsaa havde tyet ind til Fiskeværet.

De øvrige fulgte mere eller mindre forkomne efter, idet de mellem sig bar et Lig, der lagdes hen ude i Skaalen.

Den tredie af de reddede var en Søstersøn af Heggelund, der for nogle Aar siden var kommet til Distriktet. Han havde været paa Reise ud til Været, hvor han skulde forestaa Handelen under Fisket, med en Forsyning Varer. Han bragtes nu hen til sit eget Soverum i Butiken, hvor han snart laa svedende paa en Dosis Brændevin.

De andre klædte sig af, hang sine Klæder over Tørrestangen ved Ilden, og overgav sig snart til en stenhaard Søvn henne i Sengerummene.

Medens nogle ude i den kolde Pakbod stellede med den halvdruknede Mand, sad andre omkring paa Bænkene inde i den lille Stue, hvor man næsten ikke

kunde se hverandres Ansigt for Vaaddamp, og spiste af deres Nistebommer eller røg deres Piber med karvet Bladtobak.

Længer paa Kvælden, da Manden var kommet tillive, begyndte en livlig Kar at spille paa et Dragspil, han havde kjøbt til Jul; men Trætheden gjorde snart sin stærke Ret gjældende.

Medens Tranlampen lyste mat gjennem Dampen i den lune Bod, hvor alle nu henne i Sengestederne rundt Væggen sov de trættes Søvn, tog Stormen fremdeles sine Kjæmpetag udenfor, hvor mangen ogsaa den Nat kjæmpede i Havsnød.

Den næste Dag, da Havet efter to Døgns Storm igjen var farendes, spurgtes nok af Ulykker.

Udenfor saa man om Morgenen en Baad, som paa en underlig Maade holdt ved at ro rundt i Kreds. Det var to Mænd i en Fembøring, som endnu sad igjen i en Udmattelsesdøs og rode paa samme Side. Den ene af dem sank om, da man naade Baaden. Tre andre var døde. Mandskabet havde redet Stormen af ved i Vinternatten at holde sig fast i Garnene.

Paa et folketomt Hvælv, som længer paa Dagen drev ind, fandt de i Kjølen fem Knive og en afbrudt. Man holder sig fast efter Tollekniven, og hvad der var hændt, fortalte sig selv.

I Anledning af, at den ene af de bjergede var Principalens Slægtning, tilbød Stuwitz Jon Kredit i Boden der; han yttrede ogsaa, at det kunde være muligt, at Forhøret frafaldtes.

Jon havde, saa tung Nøden end var, neppe modtaget Gave af sin Dødsfiendes Haand; men nu laa der — vistnok med Forsæt — noget i Stuwitz's Tone, der skulde sige, at han neppe havde vovet Bjergningen, om han ikke havde set sin velberegnede Spekulation deri.

Jon svarede derfor kort og studst, at, hvad han

havde gjort, var ialfald ikke sket for Penges Skyld, og Tyvsnavn kunde Stuwitz hverken sætte paa ham eller tage fra ham, — det fik komme an paa Øvrigheden.

Hermed gjorde Jon sig istand og seilede afsted til Sørstrømmen, hvor han mod al Forventning var saa heldig straks at opnaa al den Betroelse, der var fornøden til Vinterfisket.

Aarsagen hertil fik Jon ikke at vide; den stak i en liden Brevlap, som den unge Andreas Heggelund, der havde paahørt Samtalen med Stuwitz, sendte did med en af Folkene i Jons egen Baad.

Da de Juleaften kom hjem, havde Marina svævet i den største Bekymring for det overhændige Veirs Skyld.

At Jon havde faat Kredit i Sørstrømmen, var en stor Glæde, og ligesaa, da han fortalte, hvorledes han havde reddet de to paa Hvælvet.

Da hun fik høre, at han havde været inde hos selve Stuwitz, korsede hun sig.

Hun havde selv den Efterretning at meddele ham, at Isak Løvøen nu var død, hvilket de begge tog sig nær.

Men, da Marina ud paa Kvælden, efterat Julelyset var tændt, fortalte ham, hvad Fosterfaderen havde betro't hende, hvilket alt hun nu havde Ret til at fortælle, og tog Brystnaalen frem af sin Bryllupshue, drog Jon hende pludselig hen paa sit Fang; — hun saa til sin Forundring, at han havde vaade Øine. Der var en Overspændthed hos den ellers saa sindige Jon, som et Øieblik ængstede hende.

Hvad der gik af Faderen, at han var saa skinnende glad, forstod ikke Morten; men Marina skaffede sig det snart at vide.

Jon tog frem Violinen og spillede sin eneste Polsk. —

Det spragede i Gruen, hvor Julemaden kogte,

Traktement vankede, og Julelyset lyste fra den fattige, lave Stue i Fjeldsprækken ude ved Havet.

Historien om, hvorledes Jon Zachariasen hin Uveirsdag havde reddet Andreas Heggelund ved at seile Fembøringen over Kjølen, var naat mangesteds hen; det var et Vovestykke, som aftvang Beundring selv hos dem, der vilde vide, at saadant dog var hørt før.

I Heggelunds Familie havde Begivenheden været Gjenstand for mange Overveielser. Den havde vakt en vis Opsigt, og at vise sin Taknemlighed var, foruden at det faldt naturligt for dem, nu tillige blevet til en Slags Æressag.

Det blev da besluttet, at Andreas Heggelund skulde reise didhen og tilbyde Morten en Plads i Kramboden med Løfte om videre Forsorg, om han artede sig vel.

Dette Tilbud fandt Marina og Jon, at de ikke burde afslaa.

Jons Søndagsklæder blev omsyede til Morten, og blev i den nye Skikkelse Plag for Plag beundret af hans mindre Søskende, hvis Opmærksomhed delte sig mellem Moderen, der skræddereredé, og Skomageren, der var hentet ind fra Skorpøsundet og sad og syde paa de nye Sko. Huden havde Jon selv længst præpareret, og de vidste, at Skoene skulde blive saa rent ualmindelig vandtætte.

Imedens hun syde, grublede Marina adskilligt over, om de skulde betro Morten, hvad der var kommet op om hendes Fødsel.

Den Anelse, hun bar om, at hun med Stuwitz maaske havde en hel Livsregning at opgjøre, burde Morten under sine nye Forhold neppe lades uvidende om. I Baggrunden arbeidede den Tanke

uklart hos hende, at Sønnen der vel og muligens kunde finde et eller andet Lys i Sagen, som ikke var til at se ude fra Skorpen.

Efter gjentagent Overlæg med Jon blev Morten da indviet i Sagen.

Marina gav ham derhos mangehaande Formaninger om, hvorledes han havde at skikke sig, hvorledes han skulde bukke og ikke sætte sig ned, naar Fruen var inde i Stuen, og andre Forholdsregler, der kunde være nyttige.

Da hun fulgte ham ned i Baaden, græd hun meget.

Jon sagde mindre. Han tog blot det alvorlige Løfte af Sønnen, at han aldrig skulde drikke sig fuld og altid, hvor tungt det saa faldt, være en ærlig Kar.

OTTENDE KAPITEL.

HOS HEGGELUNDS.

Om Marcus Gjø Heggelunds „bundløse Rigdom" gik der blandt Almuen mange Historier.

Nede i Banken i Trondhjem skulde han have staaende paa Rad netop ligesaa mange titusinder Dalere som han eiede Kirkeparter og Fiskevær, og hvert Aar, naar Kirketienden betaltes, hed det, at hans Loft var fuldt af Sølvpenge.

I hans store, hvidmalede Hus med de mange smaarudede Vinduer samt med den grøngittrede Have foran, hvori Flagstangen stod med et Batteri Messingkanoner ved Foden — vidste hvermand, at han var velkommen, og at Vanskeligheden kun var at slippe bort fra det nødende Vertskab.

I Julen var dette Hus det selvskrevne Gjestebudssted for alt, hvad der var — til Søndags — frakkeklædt i Distriktet; der var et stadigt vekslende Indryk Helgen ud indtil Tyvendedagen og ofte længer.

Man nævnte som oftest Marcus Heggelund, men mente Fruen, som nu, over et halvt hundrede Aar gammel, med fornemme graa Bukler i Haaret istedetfor de tidligere sorte, styrede Selskabeligheden i Huset og foruden den ikke saa lidet andet i Distriktet.

Fru Heggelund overholdt paa sin Vis en streng Orden i sit Hus; hun satte en noget pralende Ære i den storartede Husflid, hvormed hun vidste stadig at sysselsætte sin Hær af Tjenestefolk. Gjestesengene var saaledes helt igjennem tilvirkede i Hjemmet, og Dynerne fyldte med den fineste Edderdun fra Heggelunds egne Fuglevær.

Nede i Spisestuen stod saagodtsom hele Dagen opdækket Bord, og den indvendige og udvendige Husholdning forestodes hver af sin Husholderske.

Værelserne, som man dengang syntes var storartede, vilde dog ikke tilfredsstillet vore Tiders Fordringer. De var temmelig lave under Taget med hvidtede, af Vægten buede, Bjelker, og i de smaa Ruder læstes, mere underholdende end prydende, flere Navne, indribede med Gjesternes Ringe eller Brystnaale.

Forøvrigt hed det om Heggelund selv, at han udenfor de Tider, da der var Gjester i Huset, skulde lide meget af tungt Humør; men dette mærkede fremmede kun lidet til.

I sin flotte Godgjørenhed og Gjestfrihed forenede Marcus Heggelund to særlig nordlandske Egenskaber, der maatte gjøre ham til en folkekjær Mand deroppe. Distriktet følte sig paa en Maade selskabelig repræsenteret af hans Hus.

Den Historie gik ogsaa, hvorledes Heggelunds

var blevet fornærmet, da Dampskibet „Constitutionen" første Gang kom op til Nordland og uden videre dampede udenom deres Handelssted, hvor alt var indrettet med Flagning og Salut til festlig Modtagelse af Chef og Passagerer. Gjestesengene stod opredte og alt parat til et mindst tre Dages Ophold.

Fra den Dag, Dampskibsruten saaledes viste sig uforenelig med al god nordlandsk Husskik og Gjestfrihed, var Heggelund altid af den uforgribelige Formening, at Dampskibet bare vilde skræmme bort Fisken fra Værene.

Han paastod tillige, at han med sin bedste Fembøring i en god „tre Kløers" Bør skulde paatage sig at seile „hele Vidunderet" forbi.

Dette Bravurstykke udførte han allerede den næste Sommer, da Leiligheden netop var god.

Paa en indenskjærs Strækning af tre Mil fra K.. næs til Andholmen, hvor han dog kjendte Strømløbet anderledes godt end Dampskibschefen, seilede han og hans Søstersøn Andreas for strygende Bør „Constitutionen" afgjort agterud.

Men, at Dampskibet saaledes havde tabt for en nordlandsk Fembøring, optoges som en patriotisk Seir af baade høi og lav deroppe og omgav Marcus Gjø Heggelunds Navn med yderligere folkelig Glorie.

Elias Røst, der bode ganske nær paa et lidet Sted, som hed Andersvigen, og som var den, der havde bygget Fembøringen, nød ogsaa vidt og bredt sin store Ære derfor, og Heggelund sendte ham et Sølvkrus.

Den lange, halte Elias Røst med Pudekrykken og den rare Messing-Tobaksdaase, der kunde bruges baade til Vinkelmaal og Tommestok, var en efter sine Forhold noksom mærkelig Mand. Han havde drevet som Baadbygger og Tømmermand omkring

paa Gaardene i henved tredive Aar og ansaas som en Mester i Kunsten.

Som flere deroppe siden Peder Dass' Tid digtede han Viser baade gudelige og andre, der trykkedes nede i Bergen, hvor de kjøbtes af Nordfarerne i Stevnetiden.

Mod dem, han ikke likte, førte han en skarp og frygtet Tunge; men saa vidste man ogsaa, at han ikke mente saa farligt med det, naar han først havde faat lettet sit Hjerte. Han var Gudfa'r til halve Bygden indover og havde altid meget at berette, saa det var en Glæde baade for store og smaa, naar han var ventendes tilgaards.

Heggelunds to Smaapiger var hans flittige Tilhørere, medens han stod ved Arbeidet nede i Nøstet og fortalte om allehaande.

Han havde tillige enkelte underlige Ideer, som de underfundig gik paa Jagt efter og siden fortalte hjemme til Munterhed der. Det var især i Bibeludlægningen, thi Elias læste flittig i Bibelen. Han ansaas iøvrigt for en meget forstandig Mand, og han hang med stort Venskab ved den Heggelundske Familie.

Da Elias Røst nede i Nøstet hørte om, at Heggelund med Fembøringen havde seilet forbi „Constitutionen", sad han længe betænkt og snude Messingdaasen mellem Hænderne. Derpaa sagde han, idet han atter tog fat paa Arbeidet:

„E' mein' no, den nye Tia vinn' paa os lel; — men dem lyt no vørre Straumane da og!"

Efter Brøgelmanns Død havde Kammerraad Tobias Storm i endel Aar ført et ensomt Liv paa en Bondegaard, hvor han for en liden Penge havde tinget sig ind.

Der sad han gjerne, naar han ikke var ude paa sine ensomme Vandringer nedefter mod Sjøen, ved Bordet under det lille, høie Vindu og læste eller var tungsindigt fordybet i sine egne Grublerier.

Hin Begivenhed med de i Bergen opdagede Pengesedler stod for ham som et langt stærkere Spor mod Stuwitz, end det havde vist sig for Øvrigheden, og, at der overhodet med Hensyn til Vraget endnu stod uopklarede Ting, var en Tanke, hvorfra han aldrig kunde løsrive sig.

Denne Stemning lagde efterhaanden sit Præg over hans Ansigt i et stille, indadvendt Udtryk, der lod ham synes mere sløv, end han virkelig var, for de ydre Omgivelser, og gav ham et eget distræt Væsen.

Der i Egnen gik han for en underlig én, som man skulde have ondt for at blive klog paa.

Siden han var set i Uniform og var kommet nordfra, havde Almuen dannet sig den Forestilling, at han var en af de Personer nede i Kjøbenhavn, hvorom det i Folketroen hed, at de var „dømte til Omgangsfjæren".

Disse var for fornemme til at straffes som almindelige Folk og blev derfor af Kongen dømt til at spadsere visse Timer om Dagen frem og tilbage nede i Fjæren paa Thingstedet „Omgang" nord ved Varangerfjorden.

Hans Trang til Virksomhed eller maaske Følelsen af, at han maatte se til at komme fra hin Idé, der saa udelukkende optog ham, lod ham en Tid prøve paa at skabe sig andre Interesser og lagde Grunden til hans Lyst til Læsning. Han beskjæftigede sig da ogsaa med en mekanisk Opfindelse; det var en Maskine til at løfte mindre bundsunkne Ting med, og som skulde fires ned med et Toug; men den vilde tilslut ikke lykkes. Han skrev engang om denne til Heggelund, og dette blev Anledningen til,

at han kom der i Huset, idet Fru Heggelund vilde tage sig af sin gamle Ven. Efter sin gamle Kammerraadstitel gik han ogsaa under Navn af „Raaden", men kaldtes af Familiens Medlemmer sædvanlig „Onkel Tobias".

Den ensomme gamle sad i Regelen oppe paa sit Værelse. Af og til kom en af Husets to Smaapiger op til ham og optog ham med deres Anliggender. Han havde læst med dem, og derunder var efterhaanden opstaat et Fortrolighedsforhold mellem dem.

Især var Edel hans Yndling.

Hvad hun havde paa Hjerte maatte hun altid op og betro til Onkel Tobias, og dette varede ved, ogsaa efterat hun var blet større. Naar hun undertiden kom til at nævne noget om Stuwitz, blev han som oftest i slet Humør, saa at hun gjerne vogtede sig derfor.

Onkel Tobias vidste meget af, hvad der foregik i Huset, som hun ikke havde tro't, at han lagde Mærke til, og hun undrede sig ofte over, hvorledes det gik til. Naar hun kom fra Kontoret og der havde set sin Fader i tungt Humør, spurgte han saaledes bestandig, hvordan det stod til med ham, og om Stuwitz havde været der. Hun forstod ikke, at han læste det i hendes Ansigt.

Udrustet med en ny Blankhat, blaa Vadmelstrøie og Faderens Ur med Messingkjæden udenpaa Vesten stod den syttenaarige Morten saa en Eftermiddag i Juni paa Heggelunds Brygge.

Han havde takket dem i Baaden for godt Følge og var nu adskillig forlegen og betænkt paa, hvor han først skulde styre sin Gang, om op igjennem

Haven til Hovedbygningen eller tilhøire den nære Vei til Stuwitz i Kramboden.

Moderens Silketørklæde gav den ellers tungt bondeklædte Gut, som stod der i Uvisheden og saa sig om, lidt af et Sømandssnit om Halsen. Hans Figur var som éns der vokser stærkt — og hertil var der da ogsaa synligen taget tilbørlige Hensyn, da Klæderne sydes. Men det blaaøiede, beslutsomme Ansigt var, skjønt endnu lidt dunblødt i Dragene, ikke af det Slags, som længe beholder Præget af det ugreie og uopgjorte.

Det undrede ham kun, at hans Mor, som havde betænkt saa mange Ting forud, slet ikke havde faldt paa det allerførste Tilfælde. Sin Konduite opgjorde han i en Snarvending, som han var vant til i Baaden, og Kramboden med Stuwitz blev foreløbig en Grunding, han vilde styre undaf.

Men oppe ved Haveporten blev han igjen staaende; det var ikke frit for, at han hørte sit eget Hjerte banke. Der lød overgivne Raab og Latter indenfor.

Han lyttede endnu et Øieblik og traadte saa resolut ind.

Morten kom netop i Grevens Tid. En mørkhaaret, lidt ulenkelig mager, ung Pige med et Bind for Øinene, hvorunder hun øiensynlig søgte at kige, kom løbende i fuld Fart over Græsvolden lige hen imod ham og greb ham leende fat i Trøiekraven.

Hun kaldte ham Andreas og vilde ikke slippe, før han havde taget Bindet af hende.

Straks efter sprang nogle andre frem bag Hækkene og slog Kreds om dem, idet de under megen Jubel dansede „Skjære Havre".

Havde Morten havt Tid, vilde han maaske sagt til sig selv, at hellerikke dette Tilfælde havde hans Mor været betænkt paa, men nu, han stod midt i Kredsen, medens den unge Pige holdt ham fast, var han for stærkt optaget.

Da Pigen endelig efter nogen Anstrengelse fik Bindet af sig, fo'r hun, just ikke behagelig overrasket, fra ham.

Der laa en opblussende, krænket Stolthed i hendes Mine, og hun holdt paa at faa Taarer i Øinene. Det fortørnede Blik, hun laante ham, medens de andre bare lo dobbelt overgivent, gjorde Morten rød i Hodet.

Han vendte sig pludselig om for at gaa, da en kjendt Stemme længer henifra raabte:

„Men det er jo Morten, vor nye Kjøbsvend!"

Det var Andreas Heggelund, som netop kom slentrende til fra sit Gjemmested bag en af Hækkene.

Uden videre at ænse Legen, drog han Morten med sig op til Huset, for at han kunde hilse paa Heggelund og Fruen.

Der var fuldt Gjestebud.

Medens de ældre af Selskabet holdt sig oppe i Stuen, legede en Del af de unge nede i Haven. Husets yngste Datter, Edel, gik netop Blindebuk, og Andreas Heggelund havde da fundet paa det Puds, at alle skulde gjemme sig bort.

Med Hatten i Haanden og ført af sin Ven kom han gjennem to Stuer, fyldte med Gjester, der dels passiarede, dels spillede Kort, ind i et mindre Værelse, hvor Fru Heggelund sad i Sofaen, ved Siden af en anden Frue.

Da de kom henimod dem, klemte Andreas ham betydende i Haanden og hviskede:

„Buk dybt, rigtig dybt!"

Og Morten bukkede med det lange vidtløftige Skrabud, som hans Mor havde lært ham, saa dybt, at Haaret faldt ham ned i Øinene, først for den ene og saa for den anden af Fruerne, der var Sorenskriverens Hustru og i mange Stykker Fru Heggelunds Rivalinde.

„Det er Morten Skorpen, som er kommet — og skal være Kjøbsvend," — forklarede Andreas lidt stammende og sagte.

Ved Tantens Mine kom han til at besinde sig paa, at samme Morten neppe, og ialfald ikke for Øieblikket, interesserede alle lige hedt som ham selv.

Fruen mønstrede Morten et Øieblik, som om hun forundrede sig noget over Afbrydelsen.

Midt i sin undselige Ærbødighed beundrede denne paa sin Side nu troskyldigt i Nærheden den svære Guldkjæde og Silkekjolen, som han før havde set paa Frastand i Kirken.

Fruen sagde blidt, men saa, at Andreas godt følte Irettesættelsen:

„Min kjære! — mon ikke dette Anliggende nærmest skulde vedkomme Stuwitz og Husholdersken? Hun vil anvise den unge Mand sin Plads."

Morten forsøgte igjen en Bukken; men den var ikke fuldt saa dyb som første Gang. Da spurgte Fru Heggelund, som hun fik en Idé:

„Heder ikke Deres Far Jon?"

„Jo, — Tak! —" Morten følte, at dette „Jo" var noget snaut, og gav det derfor paa Lykke og fromme hint Tillæg.

„Han som saa dygtigt bjergede Andreas! — Ja, men saa heder De jo Morten Jonsen — Jonsen vil vi kalde Dem. Det andet Navn, hvad det nu var, klang ikke godt!"

Med disse Ord nikkede hun mere naadigt til Afsked. Morten bukkede og fulgte sin Ledsager, der brummede endel om Fornemhed og underveis fandt Anledning til at slukke Ærgrelsen i et Glas Punsch, som han snappede fra et Bord.

De fandt Heggelund siddende ved Kortbordet, hvor Morten ogsaa gjenkjendte Provsten Müller.

Søstersønnen gjörde her kortere Proces og sagde lidt ironisk:

„Maa jeg forestille Onkel et Individ, som indtil for to Minutter siden hed Morten Skorpen, men nu er omdøbt til Hr. Jonsen!"

Onkelen sad for Øieblikket altfor fordybet i sine Kortberegninger til ret at høre efter. Han opsnappede kun det om Daaben og sagde:

„Hvad siger Du Andreas? — Skal der være Barnedaab?"

„Har alt været, Onkel."

„Hvor?"

„Netop inde hos Tante —; Barnet er temmelig tilvokset. Det er Morten Skorpen, som hun vil for Fremtiden skal hede Jonsen."

Heggelund tog Morten venligt i Haanden og sagde, at han godt huskede hans Forældre. Ved de Ord smilte han noget egent for sig selv, medens han gav om Kortene; — han tænkte vel paa, hvad der den Tid var passeret.

Provsten ligeoverfor sad imidlertid med Brillerne skudt op i Panden halvt omdreiet paa Stolen og saa opmærksomt hen paa Morten. Endelig spurgte han, som om han grundede over noget:

„Deres Mor heder jo Marina?"

Da Morten bejaede dette, afbrød han Samtalen og vendte sig ivrigt om til Kortene.

Men at der gik andre Tanker om i Provsten Müllers Hode, viste sig af det distræte Spil, der paafulgte.

Det var nemlig til ham, at Isak Løvøen paa Dødssengen havde betro't Hemmeligheden ved Marinas Fødsel.

Han havde ofte i sit stille Sind grundet over denne Sag, hvori han var bundet af Taushedspligt, og det slog ham nu at se hendes Søn paa Vei til igjen at stige op fra Bondestanden. Morten blev

ham en interessant Person, og ud paa Aftenen, da man stod op fra Kortbordet, gik han hen i den Krog, hvor denne, siden Andreas Heggelund forlod ham, beskedent var bleven staaende, og samtalede med ham om hans Hjem og øvrige Forholde.

Morten fik Indtrykket af, at han her var stødt paa en velmenende Ven, og forladt, som han følte sig midt iblandt alle disse fremmede, var denne Følelse i høi Grad velgjørende.

Mortens Kunde med Andreas Heggelund var stanset ved en liden Mand i en blaa Uniformsfrakke med Guldsnor paa Kraven, som sad alene med sin Pibe henne i en Lænestol.

Det var „Onkel Tobias" eller, som han kaldtes, „Raaden".

Han syntes imidlertid altfor optaget af egne Betragtninger til at lægge synderlig Mærke til Præsentationen, ialfald kunde Morten ikke opdage videre Tegn dertil.

Her i Krogen, der uagtet det larmende Selskab hele Tiden blev ensom og ubesøgt, havde Morten lidet andet at gjøre, end at betragte Onkel Tobias, der sad smaanikkende ved Piben.

Der var en forunderlig Modsætning ved Manden, som Morten ikke kunde blive klog paa. Uniformen var ny og prægtig og Haaret ungdommelig glindsende sort — om Paryk havde Morten intet Begreb , -- medens Ansigtet igjen var gammelt og tætrynket.

Af hans Pibe var der den hele Tid ikke kommet et Røgdrag, og dette gav den altid betænkte Morten en god Idé.

Han tog Fyrstaal, Flint og Knusk frem af Lommen og slog Ild saa varsomt, han kunde inde i den hule Haand. Med et ærbødigt Buk lagde han den brændende Knusk ned i Piben, hvis Laag han vovede at aabne.

Den gamle forstod den gode Mening og trak til, idet han over Mundstykket mumlede et Tak og et Øieblik hæftede Øinene hen paa Morten.

Der kom et pludseligt Liv i hans Ansigt, og han vedblev at se hen paa ham; endelig spurgte han:

„Hvad heder Du?"

„Morten ude fra Skorpen!"

„Hm! Hm! Forunderligt!" — og efter et Par „Hm! Hm!" — sad han igjen nikkende over Piben som før og glemte at røge. Men Morten lagde Mærke til, at den gamles Øine fra Siden af et Par Gange hæftede sig længere paa ham, og han fik en Anelse om, at han kanske ikke sad saa rent hen i Ørsken endda.

Et Øieblik efter kom den unge Edel hen til den gamle med et Glas Punsch. Hun klappede ham kjærligt paa Skulderen og rakte ham Glasset og sagde:

„Drik nu, Onkel Tobias, — ellers glemmer Du det, véd Du! — Oppe paa Sovekammeret skal jeg fortælle Dig en morsom Historie."

Da hun var gaat, skaffede Morten igjen Ild i Piben, hvilket lod til at vinde den gamles Behag. Han strakte endog engang Piben ud for at faa Operationen gjentaget.

Efter en Timestid kom Edel tilbage for at følge ham op paa hans Soveværelse.

Nu først bemærkede hun Morten og hilsede, men blev i det samme lidt rød. Han tvivlede ikke om, at den Historie, hun skulde fortælle, gjaldt ham nede i Haven, og ærgrede sig ikke lidt.

Ved Aftensbordet tog Andreas Heggelund, der nu var blet meget overgiven og lystig, sig igjen af ham og lod ham lige bagefter gaa tilsengs paa sit eget Værelse. Selv kom han didop meget silde.

Morten havde en Følelse af, at alt den Dag kunde gaat heldigere. Idet han sov ind i den bløde Seng, foresvævede der ham en Mængde forvirrede Indtryk.

Den mørkhaarede Pige holdt ham fast nede i Haven og saa bagefter saa fornemt krænket paa ham. Fru Heggelund kneisede med Guldkjæden i Sofaen og kaldte ham først „en Affære, der vedkom Stuwitz", og siden naadigere „Jonsen".

Men den graahaarede Provst tog ham tilslut i Haanden saa venligt, at han kjendte det i Hjertet og drømte om dem hjemme paa Skorpen.

NIENDE KAPITEL.

PAA DEN ANDEN SIDE AF DISKEN.

Da Morten tidligdags klædte sig paa oppe paa det lille, hyggelige Kvistkammer, sov Andreas Heggelund henne ved den anden Væg endnu sin dybe Søvn.

Lige foran Ruden stod det svære, til Toppen grønklædte Løvfjeld tvertover Havnen i en luerød Morgensol, der efterhaanden slikkede nedover Masterne paa de to Jægter, der laa fortøiede udenfor Bryggen.

Paa Handelsstedet var i det aarle Gry endnu ingen oppe.

Ude i det blanke, af Løvfjeldets Refleks helt til Bunden metalgrønne Sund rode et Par Bondebaade med blinkende Aarer. Og en Jægt med slappe Seil, der forgjæves ventede Morgengulen, lod sig bugsere forbi af Mandskabet.

Den unge Heggelunds Klæder laa til Mortens Forundring henslægt omkring i Værelset.

Uhret hang endnu i Vesten, og den ene af Støvlerne laa henne ved Mortens Seng, medens den an-

den stod opklemt mod Døren som efter et voldsomt Kast eller Spark.

Efter at have samlet det hele sammen paa en Stol og lagt Uhret paa det lille Bord henne ved Sengen, begav Morten sig ned.

Fruens Ord om, at han egentlig vedkom Stuwitz, og andet af Gaarsdagens Indtryk havde bestemt ham til at fremstille sig for denne, saasnart blot Kramboden aabnedes.

Han havde overtænkt, at meget kunde være undgaat, om han fra Bryggen straks havde fulgt den Vei, han mindst likte.

Efter endel Famlen fandt han ned til Gangen og fulgte nu Veien gjennem Haven.

Ved det Sted, hvor han havde gjort den i sine egne Øine saa uheldige Indtrædelse, nikkede Morten ved sig selv; han opgjorde sig kun, at her havde den unge Frøken et Øieblik set paa ham slig, som om hun havde smudset sine Hænder paa Bondegutten; — og skyndte sig derpaa ned mod Kramboden, hvor han vidste, han var paa sin Plads.

Som han kom didned, saa han Bryggekarlen, hvem Stuwitz tiltalte, ifærd med at aabne Krambod-døren.

Morten gik lige hen til Stuwitz, der stod i en fedtet Frak med Parykken i den ene Haand og i den anden et blaatærnet Lommetørklæde, hvormed han tørrede Sveden af sig, efterat have hjulpet til med en stor Tønde, som de havde trillet frem paa Broen foran Døren.

Morten tog Hatten af og bukkede for gamle Stuwitz slig, som han havde lært.

„Goddag! Hvad skal Du?" udbrød denne barskt, idet det ene matte Øie med den hvide Flek i Pupillen dirrede lidt.

„Jeg er Morten ude fra Skorpen, som er budt at være Kjøbsvend her!"

„Ah, — saa!" — sagde han i en egen forandret Tone. „Jeg trode, Du holdt til oppe hos Herskabet jeg; hernede er saa simpelt, skal jeg sige Dig."

Morten følte, at det sødladne Ansigt og den blide Stemme ikke var for det gode; han kunde blot modsige i Gjerning og spurgte beskedent:

„Skal Trantønden ind paa Boden?"

„Det er ingen Trantønde; det er Sirup," — var det butte Svar. Men Morten vedblev uforknyt:

„Skal da Siruptønden ind?"

„Hm, — ja!"

„Kan ikke jeg gjøre det?"

„Jo —; men saa faar Du først tage den nye Trøien af Dig; vi er ikke saa fine hernede."

Morten gjorde saa, — og var dermed med et heldigt Sprang kommet lige ind i Dagens Arbeide; thi der blev efterhaanden travlt nok nede paa Boden, eftersom det var Lørdag og mange Folk.

Medens Stuwitz, hele Tiden travlt optaget, snart færdedes nede paa Sjøboden eller ombord i en af Jægterne, der netop laa under Ladning, snart var inde paa Kontoret eller stod og akkorderede med Folk, — havde foruden Morten to Kjøbsvende fuldt Arbeide ved Disken, og ud paa Dagen kom tillige Andreas Heggelund og hjalp til.

De mangeslags Sager, som Bønderne kom med, fra Fisk og Lever, nye Baade, Skindfælder ned til Smaating som Bær i Tiner, skulde alle vidtløftigt ompruttes, og Betalingen derpaa erlægges i Varer fra Butikken.

Enkelte Udvalgte blev, under Navn af „gamle Kjendinge", af første Kjøbsvend indbudne til Traktement i Boden ved Siden af og paanødte Skjænk af en bedre Sort end den Blanding, som solgtes under Navn af Vin, og hvis Præparation Stuwitz altid selv forestod.

Men Morten indsaa snart, at dette gik efter helt

andre Hensyn end de, som udtaltes i de venskabelige Ord og særdeles Hilsener hjem til Familien; og han mindedes med en egen Følelse, at hans Far flere Gange var kommet hjem fra Sørstrømmen med lignende Hilsener.

Morten havde faat at vide Prisen paa visse kurante Varer og udvidede sit Kjendskab med hver Time.

Han følte sig hel stor i sin nye Stilling bag Disken, særligt naar han for Kjendinger af Almuen skar Snoren over en ny Pakke, greb med fuld Haand ned i Rosinerne eller satte Skovlen ned i Sukkerskuffen, — og ved Vægtskaalen passede han den mest haarfine Balance.

De overhængte ham om at slaa af paa Prisen, og Morten erklærede paa sin Side alvorligt, at det var absolut ugjørligt for dem at sælge billigere.

Han vovede endog efter et Udtryk, han opsnappede fra første Kjøbsvend, og som lød høist kjøbmandsmæssigt, at „garantere" endel Brystnaale og Ringe i en Glasæske, hvilke, som de glimrede frem af Bomulden, forekom ham selv ikke mindre prægtige end Beundrerinden paa den anden Side af Disken.

Derimod sagde han intet om de smukke, blaa engelske Angler, hvilke han af egen Erfaring ude fra Fiskegrunden vidste var sprøde, men søgte kun i Stilhed at holde frem de solide hvide.

Frokosten havde de faat sendt ned til sig, og ved Middagstid Klokken 12 maatte Kjøbsvendene i Travlheden afløse hinanden med at spise oppe i et Hjørneværelse i Hovedbygningen, der var afsondret fra Heggelunds øvrige Selskabelighed, hvor Gjæsterne nu først var ved Frokosten.

Men selv denne korte Afbrydelse forekom Morten for lang, og havde det ikke været Skam, vilde han

gjerne opgivet Middagsmaden for at kunne blive staaende dernede.

Siden blev han paalagt at praie Jægten fra Bryggen for at lade sig sætte ombord med en Besked fra Stuwitz til Styrmanden.

Og som han stod bag i Baaden med Styreaaren, medens Manden rode ham og derpaa respektfuldt skaadede baglænds for at lette „Kjøbsvenden" Opstigningen ad Skibstrappen, følte han om muligt endnu stærkere sin Forfremmelse i Verden.

Han bar det med en vis lavet rutineret Mine, som den, der har meget at gjøre og ikke Tid til unyttig Snak, men takkede dog Manden for Tjenesten saadan, som han før vilde gjort.

Hændelsen vilde, at den af sin nye Beskjæftigelse næsten febrilsk optagne Morten den Dag ogsaa skulde faa en alvorlig Forsmag paa den anden Side af det nye Liv.

En stakkels Bonde, med hvem det formedelst langvarig Sygdom var gaat rent ud, fremstillede sig for Stuwitz og anholdt for mangeaarigt godt Handelsforholds Skyld om Kredit paa to Voger Mel.

Han havde været der før i Ugen og bedt forgjæves. Nu havde han medtaget sin Hustru, der saa ikke mindre kummerlig medtaget ud end han selv. De havde, sagde Manden med en Stemme, der sad ham fast i Halsen, nu ikke en Næve Mel mere til de syv Børn i Huset.

Stuwitz viste dem kort og barskt til Fattigkassen.

Men Morten blev hel betaget af Synet; han kom til at huske paa, hvad hans Mor hjemme havde fortalt om den sørgelige Tid, da Faderen laa langvarig syg, og Stuwitz ligedan havde nægtet dem Kredit.

Han var netop ifærd med i Stilhed at kappe Snoren under Vesten for at give Manden den eneste Mynt, han havde med hjemmefra, nemlig en An-

sigtsotteskilling med Hul i af dem, „der kan stille Blod", og som der ellers skal være Lykke med, da Andreas Heggelund bleg af Hidsighed sprang over Disken og fik dem til at følge sig op til Hovedbygningen.

Stuwitz vendte Ryggen til, men saa bagefter usigelig haanligt efter ham.

En Timestid efter kom de to forbi Butikken med forskjellige Knytter i Hænderne og, som det lod, over al Forventning forsynede.

Længere henne paa Eftermiddagen kom Andreas Heggelund igjen ned i Boden og begjærede Krudt, da der skulde saluteres fra Batteriet ved Flagstangen i Anledning af Sorenskriverens Afreise; — han forestod altid den Sag og vilde nu have Morten med sig.

Men han havde alt lært saameget af Forholdene i Huset, at han ikke længer fulgte Andreas Heggelund i tykt og tyndt, saa hyggelig og godhjertet denne end forekom ham, og sandt at sige, havde han ogsaa den største Ulyst til at forlade Butikken endog kun for et Minut.

Ivrigt optaget forblev han i den, til den sidste Mand var ekspederet, og Butikken endelig sent om Aftenen lukkedes.

Bryggen var nu i den sildige lyse Aften igjen tom for Folk og Baade, — den sidste af dem rode udover. De store Nøgler var vredne om i Sjøboddøren, og Bryggekarlen satte endnu hist og her et og andet i Orden.

Han spiste til Aftens sammen med de to andre Kjøbsvende og fik sove i Rum sammen med den yngste.

Men denne Gang var Morten anderledes tilfreds med sin Dag. Han havde nu opnaaet sit hedeste Ønske i Verden, nemlig at blive Kjøbsvend, men dog ikke tænkt sig, at det skulde være halvt saa morsomt, og han kunde en lang Stund ikke faa sove,

fordi han laa og tænkte paa Butikken og længtes efter Mandagen, da det hele skulde begynde paa nyt igjen.

Søndag lod til at være Syvsoverdag over hele Huset.

Foruden en og anden af Drengene, der viste sig vaadkæmmede i deres Søndagspuds med en eller to Uhrkjæder udenpaa Vesten og Helligdagspiben i Munden, var kun faa oppe, før Kirkebaaden gjordes færdig ved Bryggen — en Sag hvormed man ikke forhastede sig, da Præsten om fornødent gjerne ventede en Tid paa Heggelunds.

Et Par Timer før havde Morten dog set Edel Heggelund i Haven sammen med sin nogle Aar ældre Veninde, Sorenskriverens Datter, der var blevet tilbage i Besøg, og han bemærkede da tillige, at Andreas sad i Skjorteærmerne oppe i Kvistvinduet tilsyneladende meget optaget af dem.

Frokosten spistes ligesom Middagen om Søndagen sammen med Familien oppe i Stuen. Men, da enhver ved første Maaltid kom og gik efter Behag, faldt det dennegang saa, at Morten og hans Kammerat Kjøbsvenden spiste der alene.

Han hørte da Andreas Heggelund le i Sideværelset sammen med de unge Damer, og haabede noget forknyt paa, at de ikke vilde komme ind, hvorfor han skyndte sig febrilsk med at blive færdig.

En Stund efter drog alle Heggelunds samt de to Kjøbsvende ned til Husbaaden, hvor fem af Husets Folk sad kirkeklædte ved Aarerne med Trøierne ved Siden af paa Tofterne; bagefter steg endel andre af Tyendet, som havde ventet paa Bryggen, ned i den.

Mens den flagsmykkede Baad rode fra Bryggen, saa han, at Edel Heggelund og hendes Veninde byg-

gede Hus sammen af deres Parasoller — formodentlig for at værge sig desbedre for Hr. Andreas, der sad tæt ved Siden.

Gamle Stuwitz viste sig ogsaa paa sin Vis søndagsklædt i hjemmesyde Vadmelsklæder, der gik vel kort ned paa Skafterne af hans Fedtlæders Støvler, samt en buklet Krave i Brystet, der ikke vilde sidde, og som, efterat være forsvunden i det tykke Halsbind, gjenopstod høit oppe i et Par spidse, skjævt bagover mod Øret steilende Fadermordere.

Han saa høitidelig grætten ud og var nu i sin gammeldags lavpullede Flosshat og med Næverne i Pjækertlommerne, hvorudaf der stak et blaatærnet Bomuldstørklæde, gaat sin vanlige ensomme Søndagstur op ad Landet.

Hjemkommet fra Turen, pleiede han, fortalte Kjøbsvenden, gjerne at gaa alene om paa Sjøboden til Middagstid, og det var da bedst ikke at komme ham nær; thi han var da altid grætten.

Morten var blevet saagodtsom alene hjemme i Huset og kunde nu mere ugenert gaa om i Værelserne og se sig om.

Han kom der i Samtale med Jomfru Dyring, den gamle Husholderske, hvem han hilste fra sine Forældre, og blev tilslut saa godvenner med hende, at hun bød ham en Ekstraforpleining fra Spisekammeret, „da det kunde vare længe, før de kom fra Kirken, og unge Mennesker maatte have Mad". Dette var, hvad Morten ingen Anelse havde om, ellers ikke den gamles vanlige Tone.

Jomfru Dyring med de sorte Løslokker og det af Kniplingskappen pynteligt omkransede langblege, strenge Ansigt var Husets utrættelige Politi, for hvem alle var bange. Hendes under de side Øienlaage mistænkeligt forskende Øine vaagede som en Rovfugl paa alt, hvad der vedkom Ordenen saavel i Huset

som blandt Tjenerne, og hun slog altid ned, naar én mindst ventede det.

Fru Heggelund, for hvem den strenge, pyntelige Jomfru Dyring var uundværlig, og i hvis Nærværelse denne vidste at træde i Baggrunden, vilde aldrig se Feil hos hende og gav hende altid Ret uden Undersøgelse.

Paa det Punkt formaade ikke engang Stuwitz noget, uagtet han ellers i Stilhed var saagodtsom almægtig.

Forresten var Hovedbygningens Trappe hendes Kap Finisterræ. Butikken med Sjøboden og alt, hvad der vedkom den, var for hende ikke til, og ligesaa usynlig syntes dennes enevældige Behersker Stuwitz at være for hende, naar han var oppe i Stuen.

Man vilde have iagttaget, at hun altid holdt sig paa Blindsiden af ham. Ingen havde nogensinde set de to veksle et Ord, men vel nok hørt Stuwitz paa sin Vis brumme lidet venligt, naar hun strøg ham nær.

Til Kirke fik hun aldrig Tid at komme for alt det, hun havde at udrette hjemme; hun tilføiede gjerne bittert, at „engang vilde de nu blive nødt til at føre hende did alligevel!"

Mortens Held var, at han paa forhaand ikke kjendte noget af alt dette; han vilde ellers neppe have talt saa troskyldigt og ligetil med den farlige Stormagt. Nu var han uden Anelse om Faren gaat indenfor det Bitterhedens Hegn, som andre ellers rev sig paa, og bag hvilket hun igrunden følte sig selv som en ensom Fugl.

Mortens muntre, tillidsfulde Væsen faldt som et pludseligt Solskin ind i en gammel, længe afstængt, mørk og fugtig Have, og hun var fra den Dag altid høilig indtaget i ham.

Noget bidrog fra først af vel og hertil, at hun

vidste, at hendes Fiende Stuwitz havde modsat sig Mortens Optagelse i Huset og forfulgt hans Forældre.

Men, hvordan Humøret stod — og det var altid mere eller mindre galt — til Morten havde hun altid et blidt Ansigt, og — hvad der senere kom ham tilgode — om ham altid et klogt, forsvarende Ord i rette Tid.

Han var ogsaa ombord i Jægten, med hvis Styrmand han var bleven kjendt den foregaaende Dag, og hos hvem han en Stund sad nede i Kahytten i en overmaade interessant Passiar om Bergensreisens Mærkværdigheder.

Den stærke Tobak, han der blev trakteret med, og hvilken han i Begyndelsen dampede mandigt, bevirkede imidlertid, at han noget bleg tog Farvel og gik iland, før det spændende Thema endnu paa langt nær var udtømt.

Udpaa Eftermiddagen kom Kirkebaaden tilbage, og — som vanligt, naar der var Prækensøndag dersteds og godt Veir — fulgte da tillige Præstens hele Familie og andre Gjæster med.

Ved Middagsbordet indtog den lille Kammerraad Storm i sin Uniformsfrakke en iøinefaldende Plads; — Fru Heggelund brugte ham som Dekoration for sit Bord.

Ved Siden af ham sad hans Veninde, Edel, altid færdig til at skaffe ham, hvad han behøvede.

Stuwitz spillede derimod til Mortens ikke ringe Forundring her oppe i Huset en aldeles underordnet Rolle. Han havde ved Bordet indtaget en af de nederste Pladse, mælte hele Tiden saagodtsom ikke et Ord og reiste sig, bukkede og gik, før de andre var færdige. Og med lidt Forandring saa Morten ham bære sig slig ad bestandig i hele det første Aar, han var i Huset.

Siden satte han egen Husholdning.

Ved Middagsbordet var der den Dag tildels noget lummert.

Hr. Andreas, der altid forgik sig mod Reglerne, maatte nok paa Veien have syndet i adskilligt.

Den blege, høie, unge Dame, Datter af Sorenskriveren, sad i Begyndelsen med et Par Roser paa Kinderne, der aabenbarlig ikke udelt var Glædens, og Fruen bevarede hele Tiden et ekstrahøitideligt Kirkeansigt.

Hun bemærkede noget uforanlediget af den øvrige Samtale, at Præsten havde glædet dem alle med en saa opbyggelig Præken; hun havde under den tænkt paa en Person, paa hvem de deri omtalte Svagheder desværre passede.

„Gud give, han bare vilde tage sig dem til Hjerte!" — sukkede hun med et Udtryk, som om dette dog var alt andet end sandsynligt.

Nede ved Bordenden hørtes et Slags bekræftende Brum. Det kom fra Stuwitz, der netop reiste sig fra Bordet og gik. Han havde rigtignok ikke været i Kirken, men hadede den unge Herre, hvem Ordene gjaldt, altfor grundigt til at kunne modstaa at lægge sit til.

„Ja Gud give det, kjære Tante," — sagde Andreas, som havde Frisprog i Huset, idet han stirrede alt andet end venligt hen paa Døren, udaf hvilken Stuwitz var forsvundet; — „men det gamle Trandyr er vist for gammelt til at opdrages om igjen og vil jo heller aldrig til Kirken!" —

Han lod, som om han i al Uskyldighed trode, at hans Tante havde sigtet til Stuwitz.

Men bagefter fik han en alvorlig Irettesættelse af Fruen og derpaa en Tidalerseddel af sin Onkel.

Om Aftenen talte Edel ogsaa nogle Ord med Morten.

Hun spurgte, om han likte sig nede i Kram-

boden, og hvorfor han ikke havde fulgt med til Kirken?

Til det første Spørgsmaal svarede Morten ja og til det andet, at ingen havde spurgt, om han vilde følge med.

Hun saa noget uvis paa ham og spurgte saa pludselig, idet hun nærmede sig deltagende:

„De ventede dog ikke Deres Forældre ved Kirken?"

„Nei, — da havde jeg bedt om Lov."

Den unge Pige vendte sig svagt smilende fra ham, for at følge Onkel Tobias ovenpaa.

Oppe paa Værelset sagde hun, idet hun besvarede, hvad der op ad Trappen havde beskjæftiget hendes Tanker:

„Den unge Kjøbsvend maa vist være meget stolt af sig."

Morten paa sin Side syntes, at hun havde havt et saa smukt Udtryk i Øinene, da hun spurgte efter hans Forældre, men bagefter var Minen bleven næsten lidt stødt, — hun var vist hovmodig ligesom Moderen.

TIENDE KAPITEL.

FORTSÆTTELSEN.

Mortens ualmindelige Evner og greie Væsen gav ham efterhaanden Tillid, og det var ikke frit for, at han efter de første Par Aar blev spurgt tilraads ogsaa i Ting, som laa udenfor hans Befatning, uagtet det fra Stuwitz's Side da altid skede i en ironisk Tone; — han havde opfattet den unge Mands Hovedsvaghed, en vel stor Forfængelighed af og stolen paa sine Evner.

Der herskede overhovedet i Huset et underligt Forhold med Stuwitz.

Det var, som den sværtbyggede Mand med det næsten brutale Ansigt oppe i Stuen under Heggelunds og Fruens Øine med ét blev saa liden, medens han ligesaa forunderligt atter voksede ud igjen i sin Vælde nede paa Sjøboden.

Han befandt sig synlig uvel, beklemt og magtstjaalen, som om han havde Følelsen af, at han deroppe i Familien, med Undtagelse af Fruen, ikke sad mellem venlige Magter. Thi, foruden Jomfru Dyring, stod saadant ogsaa paa mange Maader ud af Onkel Tobias's skjulte Væsen.

Naar Heggelund tiltalte ham, skede det ogsaa som oftest paa en vis overlagt, tyngende Maade, som han ellers ikke betjente sig af.

Fra Sofaen kunde Heggelund saaledes blot med et skjødesløst Vink med Piben kalde Stuwitz hen til sig, og denne stod da stedse foran ham næsten i et Tyendes Stilling.

Eller han klappede ham noget søgt fornemt paa Skulderen med et: „Min kjære Stuwitz, skulde De ville gjøre mig den Tjeneste?" — og vendte sig derpaa bort, som om Svaret var selvfølgeligt.

Gamle Stuwitz bukkede paa sin Side meget ærbødigt. Men nede paa Sjøboden kunde han bagefter i lange Stunder gaa med Næverne stramt plantede i Pjækertlommen og brumme eller plystre, medens det graa Øie sendte Uveirslyn op mod Hovedbygningen, og det andet matte med Arret dirrede af Sindsbevægelse. En og anden Gang sparkede han derunder som til noget usynligt, han vilde slaa overende med Foden.

Eftersom Morten blev kjendt i Huset, forstod han, at der maatte herske en Uenighed mellem Heggelund og Fruen om den Maade, hvorpaa Stuwitz skulde behandles; thi hun søgte — mod sin Natur

ellers —aabenbarligt at bøde paa sin Mands Opførsel med en eller anden Venlighed; det var et saart Punkt, hvori hun ikke raadede med sin Mand.

Gamle Stuwitz var forresten ikke aldeles blottet for godslige Sider, og han kunde være den en overordentlig nyttig Mænd, som forstod at gaa ham rigtig under Øinene. Man maatte da lade fremgaa af sit Væsen, at man „stod paa Sjøbodsiden".

Han havde imidlertid, naar han vilde, et sandt Talent for Plagerier mod underordnede, og imod Morten var han i det Stykke utrættelig.

Det var en egen overlagt Manér, som det var vanskeligt at værge sig imod, men hvorved enhver liden Feil altid søgtes udvidet til et stille Bevis paa, hvorlidet paalidelig han igrunden var.

En Høst, efterat de var komne hjem fra det andet Jægtestevne i Bergen, hvor Morten hidtil hver Gang havde fulgt med, blev det Aars Fiskepriser omtalt ved Bordet af Stuwitz. Det hed, at de havde været saa sørgelig lave, hvortil Morten i al Uskyldighed nævnte flere, som han vidste havde opnaaet høiere Priser end de af Bergenskjøbmændene efter Sædvane officielt noterede, hvortil Stuwitz havde henholdt sig.

Heggelund blev da meget bleg, men sagde intet.

Men siden den Tid sørgede Stuwitz, hvergang han ikke kunde hindre Mortens Bergensreise, for, saavidt muligt, at faa holdt ham udenfor Kjøbmandsskabet nede i Bergen.

Da Morten det næste Aar skulde med paa Bergensstevnet, udtalte han for Heggelund den Tanke, at de istedetfor den store Besætning af 14 Mand, der er nødvendig for at heise det uhyre Raaseil, kunde spare næsten Halvparten ved at indrette et Vindespil.

Heggelund syntes godt om Ideen, saa godt, at han begyndte at føle det som en Forfængelighedssag

at være den første i Nordland, der indførte den nye Reform i Jægtebruget.

Men her strandede han paa Stuwitz, der tog Sagen meget braat, især i Forhold til Morten, og mente, at han havde baade Aar og Erfaring til at forstaa den Sag bedre end en storsnudet, hovmodig Unggut, der gjorde alskens Vind med Projekter.

Folk trængtes der nok af, mente han, baade til Bugsering i stille, til Omstuvning af Fisken, hvis man havde valgt feil Side at stuve til Høibords over Stathavet, saavelsom ellers med Fisken i Bergen — og „Nyhedssyge", sagde han, idet han slog, saa det dunkede i Tønden og saa hen paa Morten, skulde ialfald ikke komme ind i Forretningen, saalænge han styrede den.

Stuwitz stod nede paa Sjøboden — sin egen Tomt, — da han svarede saa, og dermed forblev det da ogsaa, uagtet Reformen siden er indført i Nordland.

Men Heggelund fik fra den Dag endnu større Tanker om Morten, og den Beslutning blev fast hos ham, at han skulde holdes frem til en ordentlig Handelsuddannelse; — han saa i Morten et muligt Kort mod det Menneske, han hadede mest paa denne Jord, nemlig — Thor Stuwitz.

Morten havde før om Søndagene faat Undervisning af Præstens Søn, der havde været nede i Kristiania og taget en glansfuld Eksamen; men nu vilde Heggelund, at dette skulde ske to Gange i Ugen. „Han kunde," sagde han, „dog ikke sende en aldeles uvidende Bondegut lige ind paa et større Handelskontor," og heri var Fruen fuldstændig enig.

Edel var en underlig Pige, som Morten havde ondt for at blive klog paa. Han vidste ikke, enten hun likte eller havde imod ham, men antog nærmest dette sidste.

Hendes Ansigt var hverken regelmæssigt eller det, man vilde kalde pigesmukt, dertil var Trækkene for karakteristiske; — de mindede, skjønt anderledes kvindelige, lidt om Moderen. —

Der var en Modsætning mellem den endnu lidt spinkle, opløbne Figur, der lod hende synes høiere, end hun virkelig var — og det paafaldende svære, mørke Haar, der tydede paa en rig og kraftig Natur.

Hun var Faderens Yndling og sad fra sin Barndom af meget inde paa hans Kontor, hvor hun baade legte og syde.

Ved det, hun der gjættede sig til ud af hans Ansigt, blev hun efterhaanden hans anende fortrolige i Ting, som vel ikke var hende klare, men alligevel var hendes Barnenatur for tunge.

Saaledes opvokset mellem Trykket af sin Moders stærke Villie og Faderens i Stilhed ofte mørke Humør, havde hun faat noget for en ung Pige ikke naturligt forbeholdent i sit Væsen, der ofte gav det Indtryk af kold Tilbageholdenhed, hvorved Morten følte sig tilbagestødt. Hendes ældre, blonde Søster Hansine var anderledes godslig og tilgjængelig.

Edel skulde, sagdes der, naar hun var ude i Besøg hos sin ældre Veninde, Julie Schultz, kunne være saa overgiven og munter. Men hjemme mærkede han ikke videre til det, og det han saa, tiltalte ham mindre, fordi det tilfældigvis gik ud over ham selv.

Med sin gode Hukommelse havde han fra de andres Samtale lagt sig til et helt Lager af fremmede Ord, der havde en særdeles tiltalende Klang i hans Øre, og disse lod han ofte stikke frem i sin Tale. Dette havde Edel opdaget.

Hun gav sig nu oftere i Samtale med ham og spækkede derunder sin Tale med alle de fremmede Ord, hun var istand til at ophitte.

Morten tog det en Stund ganske troskyldigt; men

da han kom underveir med, hvad der stak under, følte han sig dybt krænket.

Han brugte fra den Dag ingen fremmede Ord.

Fandt Morten sig saaledes i den første Tid i mangt tilbagestødt, saa blev han til Gjengjæld paa to Punkter desto fastere tiltrukket.

Det var i sin personlige Hengivenhed for Heggelund og i sit Venskab for Søstersønnen Andreas.

Heggelunds Søster havde anset det for en stor Lykke, da Onkelen tog sig af Sønnen, der efterat have gaat paa Latinskolen i Trondhjem med lidet Held havde forsøgt sig paa et Handelskontor der.

Heggelund betalte hans Gjæld og tog ham op til sig i Nordland for at prøve Handelen der.

Her var Andreas til stor Hygge i Huset.

Han hadede Stuwitz og fik derfor Lommepenge af Onkelen og kunde paa en travl Dag gjøre Mirakler af Ekspedition nede paa Kramboden, men hvilede da ogsaa tryg paa sine Laurbær i otte Dage bagefter, i hvilke han neppe saa didned. Han bjergede Folk i Livsfare, var flink ombord i Jægten paa Bergensreiser og flink i saa meget.

Men Varepriser kunde han ikke huske, og videre Besked paa noget i Forretningen var ikke at faa hos ham.

Han brugte paa den sidste Tid ofte at svare, at de fik spørge Morten; men der var da undertiden en vis Mismod i Tonen. Han saa, hvorledes denne, trods sin Opdragelses Mangler, og uagtet han saa at sige endnu ikke havde aflagt Bondetrøien, med sikkre Skridt erobrede saagodtsom alt det, som han selv aldrig havde opnaaet.

Hvad der paa den anden Side indtog Morten saa for Andreas var især dette stadige „Syn for Sagen", som Andreas altid gav for, at han havde et godt Hjerte: For et fattigt Menneskes Skyld vilde han i Mangel af andet — og han manglede bestandig,

uagtet han idelig fik Penge af Onkelen — gjerne trukket Klæderne af Kroppen. Han havde en vis flot Lethed over sit Væsen, som Morten ikke noksom kunde beundre. Det var overhovedet, som om Vanskeligheder ikke var til for ham — han var bare altid saa ærgerlig uheldig de Gange, han havde lidt større Ting fore.

I mindre, dagligdags Sager, der kunde naas med en enkelt Anstrængelse, en glansfuld Indskydelse eller et energisk Sæt, feilede han derimod aldrig.

Derhos var han altid klædt saa smukt, var høi og slank, og de fine Knebelsbarter klædte hans smukke, noget bløde Ansigt saa godt — i Ungdomsvenskabet har slige Indtryk sin Plads næsten som i Kjærligheden.

Hvilket godt Hoved han egentlig var, fremgik for Morten af de mange Planer, han gik frugtbar med, og som i Begyndelsen blændede ham storligt. Senere, efterat han bedre var istand til at bedømme deres Værdi, saa han jo rigtignok deri en af de Hovedfeil, der vilde gjøre Andreas mindre duelig i det praktiske Liv. Men hans Venskab led derfor intet Skaar; det voksede saa at sige i samme Grad, som han efterhaanden maatte bære over med Skrøbelighederne i hans Karakter.

Andreas Heggelunds Fremtidsmod havde før været ubegrænset; — han var jo altid kun stanset ved Uheld.

Nu, han efter et Par Aars Samvær med Morten efterhaanden havde faat klarere Øie for de Betingelser, som udfordres i Handelsveien, havde hans Selvtillid i dette Stykke lidt en alvorlig Knæk. Han var i slet Humør og grublede over, hvorvidt han skulde due til noget andet end Handelen; det gjaldt kun at finde det rette Felt.

Havde han erkjendt, at det egentlig var Grund-

betingelsen for enhver Arbeidets Mark, der manglede ham, vilde han vel i Begyndelsen overgivet sig til Fortvivlelse, men siden maaske vundet desmere derpaa. Nu valgte han blot at flytte Marken for sin ustadige Natur og se sin sangvinske Horizont ud af en anderledes farvet Rude.

En Dag betrode han Onkelen, at han aldeles ikke havde Natur for Handelen, men gjerne vilde tage Artium, hvortil han længe havde følt stor Lyst. Paa Latinskolen i Trondhjem havde han jo allerede i sin Tid læst meget af det, som udfordredes, saa han nu kun behøvede at repetere med Præstens Søn.

I de første Uger læste Andreas brændende ivrigt og tog Pensa, som overraskede endog hans Lærer. Men efterhaanden gik det mattere. Han forsømte den ene Gang efter den anden, og det holdt tilslut paa rent at dø af.

Man begyndte i Huset alt at anse ogsaa denne Sag for tabt i den gamle Ustadighed, da Morten kom sin Ven til Hjælp. Han tilbød at sidde oppe tre Aftener i Ugen efter Krambodtid og læse høit for ham, og Andreas, som følte, at dette vilde formindske Kjedsommeligheden og være ham en Regulator i Læsningen, modtog Tilbudet; — det skulde bli saa hyggeligt, sagde han, at sidde og røge, medens den anden læste.

Det gik saaledes med god Fremgang nogle Uger; men saa begyndte Andreas igjen at sakke af.

Han fandt ud mange Ting; — snart var det for tidligt at gaa fra de andre, snart omgjorde han de Par Timer deroppe paa Værelset til en Passiar ved Piben om Udsigterne som Jurist, snart erklærede han rent ud, at den Aften gad han ikke læse.

En Aften kom Morten i al Troskyldighed til at anbringe et Ord, som drev Andreas fremover i Læsningen med Fart, som en i Siden saaret Hval, i hele

to tre Maaneder; han sagde blot noget haabløst mismodigt:

„Saa siger de andre bare igjen, at De ikke kan!"

Morten indsaa, at det var saaret Forfængelighed, men ikke, at det tillige var den Dom, som Andreas uvilkaarligt læste af hans egne Øine. — Andreas var mere ømfindtlig, end han vilde være sig selv bekjendt, lige over for Morten, af hvem han i Stilhed var ydmyget.

Et Par Dage havde han et Anfald af en meget mørk Sindsstemning. Han laa bleg og syg oppe paa Sengen. Endelig rykkede Andreas for sin bekymrede Ven ud med, at han havde friet i Brev til Sorenskriverens Datter, Julie, som oftere og nu sidst i Julen var i Besøg i Huset; han havde elsket hende, helt siden han kom til Onkelen og saa hende.

„Og nu" — sagde han tragisk, idet han reiste sig op af Sengen — „er Historien ude! — Fuldmægtigen har en Stilling, jeg har ingen, og hun har da svaret, som hendes Fader vilde."

Han begreb ikke, hvorfor han nu skulde læse og arbeide, det var jo det samme altsammen.

Andreas's Mine var mørk som Beg.

Morten syntes overvættes Synd i sin Ven; men ved de sidste Ord spidsede han Ørene — det maatte for alting ikke slippe did hen. Og saa huggede han blindt i med den gamle Spore:

„Sorenskriverens Datter trode vel som de andre, at De ikke kunde blive til noget!"

„Saa," — sagde Andreas langsomt og fuldladet af Krænkelse. Efter en Stunds Vuggen i sine bittre Tanker tilføiede han:

„Men hun ialfald burde dog have troet anderledes."

Morten taug tappert, uagtet den talende øiensynligt ventede et Ord til Medhold i dette sidste.

Da reiste Andreas sig pludselig og sagde resolut:

„Iaften læser vi, Morten!"

Den blege Julie Schultz kom som før i Besøg.

De første Gange var der jo lidt Forlegenhed paa begge Sider; Andreas var høitidelig ulykkelig, og hun oftere lidt rød; men saa vidste han snart at komme ud over dette kjedsommelige, og Spøgen og Lystigheden gik som før.

At hun aabenbart havde betroet Sagen til sin Veninde, den flere Aar yngre Edel, forekom nu Morten rent ud troløst og satte hellerikke Edel videre op i hans Gunst. Naar alt kom til alt, mente han harmfuldt, saa var der dog igrunden kun lidet Hjertelag hos disse fine Damer — i det Stykke veiede nok Andreas dem op allesammen; de var bare ikke værdt ham.

En Dag skulde Edel ros over til Naboerne paa den anden Side af Sundet, et Par gamle velstaaende Skipperfolk, hvem hun og hendes Søster ofte besøgte, og da ingen anden var tilstede, tilbød Morten at ro hende.

Paa Tilbageveien foreslog hun at fiske, da der tilfældigvis laa Snøre og Agn i Baaden. Det blev saa, og Morten andøvede med Aarerne, medens hun fiskede.

De sad temmelig tause. Edel havde gjentagne Gange kjendt et „Nap", og Morten havde sat ny Agn paa hendes Krog. Saa begyndte hun med ét ivrigt at trække; hun havde faat en Torsk paa.

Da den kom op, og Morten havde faat den af Krogen, tog hun den ud af hans Haand og sagde saa pludselig overgiven muntert, idet hun vendte dens Hoved mod ham:

„Hvem ligner den?"

Morten kunde ikke sige det.

„Kan De da ikke se det — ikke gjætte? — han, som har taget Artium, Præstens Søn! — Det er liv-

agtig hans brede Mund og de lærde Øine, de ser ud, som de ikke havde Øienlaag!"

Morten maatte le; thi der var virkelig nogen Lighed. Men det var, som Edel straks igjen tog sig og ønskede det usagt.

En Stund efter sagde hun dog for at sige noget:

„Slig har De jo siddet mangen Dag ude ved selve Havet."

„Aa ja — mangen Gang jeg, men min Far eller en anden var som oftest med, — en Tid var ogsaa min Mor med; men da var jeg liden."

Der var noget sympathetisk i dette Mortens Svar, og saa sagde hun:

„Ja, De har jo havt megen Sorg i Opvæksten."

„Ikke vi Børnene, — men Far og Mor har havt megen Sorg — de stellede det altid slig, at det meste af den Slags ikke kom til os; men siden gjættede vi jo mangt."

Hvorfor disse Ord just slog hende saa, forstod han ikke; men hun faldt aabenbart i Tanker ved dem og saa derunder paafaldende sørgmodig og næsten fortrykt ud. Endelig sagde hun, som om det hørte med i, hvad hun tænkte paa:

„Deres Mor er jo saadan en prægtig Kone!"

Skjønt Edels Ansigt, som sagt, ikke egentlig var af dem, Morten holdt for de smukkeste, saa han dog nu, at det i enkelte Øieblikke kunde være aldeles indtagende.

Øinene kunde blive aldeles sorte under de mørke Øienfryndser, medens de havde været spillende lysebrune, dengang hun lo over Fisken; — og den Maade, hvorpaa hun sad med Snøret i de af Saltvand røde Hænder, var ogsaa saa forunderlig tækkelig.

Da han rode hende til Bryggen, sad hun og stirrede i Tanker næsten lige mod ham; og han fik

en lidt krænkende Følelse af, at han for hende kun sad der som en Romaskine, der hed Morten Jonsen.

Efterretningen om, at Norge havde faat sit eget Handelsflag istedetfor det forrige gule, løb bogstaveligt som Ild i vissent Græs hele Landet over. Dampskibet „Prinds Gustav" bragte saluterende Budskabet til de nordlandske og finmarkske Stoppesteder og vakte overalt Sensation. Nordlandsjægterne skulde ikke længer fare til Bergen under det gule, men med Landets egne Farver fra Bagstavnen; og det samme Skifte foregik paa alle Flagstænger.

I den Anledning skulde der være Fest i Heggelunds Hus, og Festtaler holdes fra Volden, under Flagstangen med Salut.

Efter mange Forhandlinger frem og tilbage mellem Distriktets Magter bestemtes bl. a. Talernes Orden; — dette gik for sig i Form af overdreven Beskedenhed og gjensidige Smigrerier, men alle Parter følte dog, at deri laa Fængstof nok til Fornærmelser.

Festen var bestemt til efter Midsommer, naar Jægterne var komne fra Bergenstevnet; og, da Dagen nærmede sig, var Andreas Heggelund Virksomheden selv.

Da han fik høre af Tanten, at Fuldmægtigen, hans Rival hos Julie Schultz, ogsaa skulde tale ved Festen, blev han i mindre godt Humør, og Morten forstod, at der maatte gaa noget særligt af ham; thi han gik om Aftenen ivrigt frem og tilbage oppe paa Værelset.

Det slap da ud af ham, at ogsaa han studerede paa en Tale, men det var bare saa fortvivlet, at han ikke rigtig vidste, hvorom det skulde være. Nu

tænkte han snart paa ét snart paa et andet; bare han vidste, hvorom Fuldmægtigen vilde tale! —

„Og saa skal der Mod til, Morten!"

Dagen oprandt; Baade fulde af Gjæster kom i Række indover Sundet; Jægterne og Baadene ude paa Bugten flagede, og i Haven skjød Andreas med sine Hjælpere Kanonerne varme.

Andreas havde været bleg og urolig hele Dagen.

Morten var saa høitidelig; — han havde aldrig set en saadan Fest.

Haven var fuld af Folk, og omkring Talerstolen stod de unge Damer med flagfarvede Baand i de hvide Kjoler.

Nogle Hornblæsere spillede Kongesangen, og Sorenskriveren holdt Talen for Kongen. Saa kom „Sønner af Norge" og Talen for Dagen samt for de Mænd, der havde kjæmpet for Fædrelandets Ret.

Det greb Morten dybt. Da Kanonerne dundrede, var det, som han ikke længer kjendte Jorden under sine Fødder.

Saa udbragte Heggelund Skaalen „for Nordlands Fremtid under det nye Flag", og, uagtet Talen kun var kort, modtoges disse sidste Ord med endeløse Hurraer, hvorunder Glassene kastedes høit i Veiret.

Det var første Gang Morten saa indover Poesiens Land malet i Ord. Luft maatte han have — og saa bad han Andreas Heggelund om at faa styre med Kanonerne. De blev fra det Øieblik af betjente saa præcist og roligt, at man kunde tage Chefen for en flegmatisk Hollænder.

Fuldmægtigen traadte op og holdt en længere Tale for Kvinden; — Kvinden som Moder — her hilsede han complaisant til Fru Heggelund — som Datter, som Brud, og vandt derved især meget Bifald hos de unge Damer.

Dette taalte ikke Andreas og, inden han selv

vidste af det, var han, ikke mindst til Fru Heggelunds Overraskelse, oppe paa Talerstolen.

Morten stod ængstelig betaget paa hans Vegne.

Andreas havde i Heden begyndt halvt i Indvendingsform mod den forrige Talers Thema om Kvinden. Han havde skruet sig ind i den samme Tankegang og maatte altsaa komme med noget, som paa en klækkelig Maade fortsatte den. I en slig Situation var Andreas netop paa sin Plads. Han fik den lykkelige Idé at tale ikke om Kvinden i Almindelighed, men om den nordlandske Kvinde, — saavel den fattige, som stræver og venter Manden hjem med Fiskerbaaden, som den mere formuende, der venter sin tilbage med Jægten fra Stevnet. Han beskrev en gjæstfri nordlandsk Husmoder og tegnede derunder tydelig nok sin storladne Tante — samt derpaa en blaaøiet Jomfru, blond og „ren som Sneen" — det var Julie Schultz.

Han sluttede heldigt i rette Tid, og denne hjemlige Skaaltale høstede endeløst Bifald.

Hed af Bevægelse steg Andreas ned.

Damerne samlede sig ivrigt om ham. Fuldmægtigen var totalt slagen, og Julie Schultz havde Møie for at skjule, at hun havde Taarer i Øinene.

Den næste, som greb ham i Haanden, var Morten — han sagde blot „Tak!" og gik igjen til Kanonerne; — han syntes, at Andreas i Talen ogsaa havde nævnt hans egen Mor ude paa Skorpen.

Festen fortsattes under Lystighed og Glæde, og paa den fulgte et Par Dages Efterdønninger af Selskabelighed inden Husets Vægge.

Heggelund og Fru Heggelund var ikke lidet stolte af, at Dagens kanske bedste Tale var holdt af Søstersønnen — selv Sorenskriveren havde udtalt sin Overraskelse over den unge Mand.

Andreas Heggelunds uvante Energi havde efterhaanden begyndt at sætte ham i Respekt baade hos Onkelen og Tanten, hvilken sidste lagde meget Bræt paa, at Student Sem en Dag havde yttret, at han igrunden var et mærkværdig godt Hoved, og at det kun var Skade, at han havde spildt saamange Aar.

De mente nu, at Andreas duede ligesaa meget til Bogen som lidet til alt andet, og hans Aktier hjemme i Huset var stegne hundrede Procent.

Som Husets halvt antagne Søn, sendtes han paa den endnu noget fornemme Vis med Dampskibet til Kristiania, uagtet Jægten samtidig skulde ned til Bergen.

Ved Hjælp af en Privatmanuduktør fik Andreas sin Artium med haud.

At han var Familiens Geni, var nu en afgjort Sag. Afstanden gjorde vel ogsaa sit til at forhøie Glansen. Fru Heggelund saa ham i Aanden som en vordende Amtmand i Nordland, og Heggelund begyndte efterhaanden at se Søstersønnen med de samme Briller.

ELLEVTE KAPITEL.

AFREISEN.

I de Aar, Morten havde været hos Heggelunds, havde han oplevet ikke saa lidt. Ved Omgangen med Andreas og Selskabeligheden i Huset, hvori han efterhaanden inddroges, da Heggelund gjerne saa ham, havde han — og det ikke blot i udvortes Forstand — indsuget adskilligt af den Dannelse, som laa i Luften. Mange af hans gamle Begreber var undergaat Forandring, og istedetfor den beklemte

Usikkerhed, hvoraf han i Begyndelsen led, hvergang han satte Foden ind i Stuen, havde hans Optræden nu vundet et vist Tække, der hidrørte fra hans fordringsfri, naturlige Væsen.

Han var i alt fremdeles slet og ret kun den, som Heggelund hjalp frem, han gik ikke engang endnu fuldt konditioneret klædt; — men der var alligevel en vis Selvfølelse over ham, der ikke undlod at gjøre sit Indtryk.

Morten havde en liden fast Løn, hvoraf han stadig sendte Halvdelen til sine Forældre, fra hvem han hørte saavel ved Leilighed som paa Prækendagene.

Han havde nu alt ofte været i Bergen med Jægterne, og derunder faat Blikket op for meget, der stadfæstede den Mening, han fra sit Hjem bar i sit Bryst om Stuwitz; — han var nu fuldstændig vis paa, at denne bedrog Heggelund.

Han forsøgte en Tid ogsaa at bibringe Heggelund de fornødne Oplysninger.

Den underligt afvisende, skjønt dog venlige, Maade, hvorpaa Heggelund optog dette, lærte imidlertid Morten for Fremtiden at forholde sig passiv og taus i disse Sager. Kun var og blev det ham en Gaade, hvorfor Principalen ikke vilde se. Indvendig kogte han af Harme.

Fra disse Bergensfærder kom der gjentagende forskjellige mindre ønskelige Beretninger hjem om Morten; de hviskedes saalænge rundt, til de ogsaa naade Heggelunds.

Der fortaltes, hvorledes han sammen med Kammerater under Stevnen førte ikke blot et lystigt, men et udsvævende Liv, og at han derunder tillige ruttede med Penge.

Den sande Sammenhæng var, at Morten var usædvanlig likt og afholdt, hvorfor mange inviterede ham med sig, og det manglede hellerikke paa, at

Morten under slige Færder var én af de lystigste. Han var ogsaa vitterlig engang i den første Tid kommet ombord med et blaat Øie — og dette blaa Øie dengang blev til Bevis nu.

Morten vidste intet om alt dette; kun mærkede han et Par Gange efter Hjemkomsten kolde Øine fra Fruen.

Endelig tog Jomfru Dyring ham for sig og fortalte omstændelig, hvordan det hang sammen; hun var fast overbevist om hans Uskyldighed og havde havt sin Møie med at forsvare ham inde hos Fruen. Men nu var hun kommet efter, at Rygterne skrev sig fra Stuwitz's Yndling Skipperen, mod hvem hun vilde advare ham.

Da der antydedes Udskeielser — Ordet holdtes almindeligt — blev Morten lidt rød; men da der nævntes om Penge, han skulde ruttet med, vendte han sig pludselig fra hende med et Udtryk, hvorover hun blev forskrækket, og begav sig lige op paa Kontoret til Heggelund.

Hans Tone var beskeden, men havde dog noget eget ved sig, der nægtede at blive forhindret.

Han tog frem sin Lommebog, hvori han paa Kjøbmandsvis altid noterede sine Smaaudgifter, og opregnede dernæst med sin tro Hukommelse omstændeligt Navnene paa dem, som i de sidste Stevner havde inviteret ham med sig.

Der var kun én Kjæltring i Huset, endte han med lidt hævet Røst, han hed Stuwitz; — han havde i det Øieblik glemt Skipperen —; og nu, han havde sagt sin Mening, fik Heggelund give ham sin Afsked, om det saa behagede ham.

Der var en vis farlig Greihed i den blege, unge Mands Tale, som imponerede.

Da han var færdig, forsikkrede Heggelund ham paa en hjertelig og faderlig Maade om, at den ubetingede Tillid, han altid havde næret til ham, ikke

ved noget var blevet rokket. „Men" — endte han — „det er paa Tide, De kommer fra Stuwitz, forstaar jeg, — og endnu i Høst skal De til Bergen."

Visse Trækninger i Mortens Ansigt antydede, at hans tilsyneladende Ro begyndte at blive mindre klippefast ved denne venlige Tiltale. Han søgte øiensynlig under sin stærke Følelse efter de passende Ord.

Heggelund lod dog, som han ikke mærkede det, men gjentog kun, idet Morten bukkende gik, at det var paatide at faa ham til Bergen.

Denne Historie gjorde i mange Henseender Klarveir i Huset for ham.

Fru Heggelunds Harme over alt det, der var paasagt det unge Menneske, var ikke liden. Hun spurgte i de følgende Dage flere Gange venligt til hans Forældre, og Jomfru Dyring maatte omstændeligt gjennemgaa hans Ekvipering til Bergensreisen.

Jomfruens Ansigt skinnede som en Soldag efter overstaat Uveir.

Paa Edel gjorde denne Sag et stærkt Indtryk. Hun kunde ikke for, at hun ligesom havde gaat og ledt efter Feilene hos ham; — Andreas, der var saa elskværdig, havde med alt det dog havt saa mange. Disse kom da i den sidste Tid med Bergensjægterne i et saadant Kvantum, at hendes Instinkt uvilkaarlig gjættede Overdrivelsen og tog Parti for ham.

Hun gjemte under sit rolige Væsen ikke saa lidt af Moderens hæftige ‚Følelser for og imod Mennesker; — Muligheden af en dybere Følelse for den af hendes Far i Huset optagne Bondegut laa selvgivet udenfor enhver Skygge af hendes Tanke.

Da hun nu af sin Far fik høre, hvor resolut Morten havde sat hele sin Stilling paa Spil, opfattede hun tilfulde det mandige i denne Handlemaade.

I Tiden før Mortens Afreise til Bergen hændte

en Dag noget, der vakte den Tanke hos ham, at Heggelund vist maatte bære paa en dyb Sorg.

Som han en Formiddag gik ovenpaa gjennem Gangen, indenfor hvilken Heggelunds Kontor var, saa han Døren halvtaaben, som om nogen havde gaat og glemt at lukke den.

Derinde sad Heggelund ved Pulten; men et saa bedrøvet Ansigt havde Morten ikke set i sit Liv.

Han støttede sig med et fortvivlet Udtryk imod Edel, som stod og strøg hans Pande og holdt ham i Haanden.

Morten gik forbi, som om intet var, men Edel saa idetsamme op og opfangede hans Blik; der kom en Skræk i hendes Mine ved Overraskelsen; og han hørte lidt efter bag sig, at Døren blev lukket.

Morten havde et Indtryk, som om han var kommet til at se et Glimt af Husets Sandhed; det gjemte altsaa en eller anden Sorg, og han begyndte nu at forstaa et Udtryk i Edels Ansigt, som han oftere havde set — det samme, som dengang i Baaden havde beskjæftiget ham saa.

Da hun samme Dag gik i Haven, øiensynlig endnu optaget af sit, medens Søsteren Hansine passiarede ved Siden af hende; og, da han bagefter saa hendes smukke mørke Hoved bag Ruden bøiet over Sytøiet, var han helt betaget af alt det han vidste, skjønt han igrunden intet vidste.

Han opdagede nu, at han holdt saa usigelig af hele Familien lige indtil Fruen.

Ved Aftensbordet forraadte ikke en Mine hos Edel, at noget var passeret.

Efterat hun havde fulgt Onkel Tobias op, kom hun dog hen til Morten i den skumre Forstugang og lagde Fingeren et Øieblik paa hans Arm.

Hun saa ham alvorligt ind i Ansigtet og sagde halvt sagte, at hun stolede paa, at han aldrig nævnte,

hvad han havde set idag — „det var noget, hvorover hendes Far var saa bedrøvet."

„Aldrig! — Frøken Edel!" — svarede han.

Men dette „aldrig" udtaltes slig, at Edel med ét blev sikker tilbunds paa ham.

Skjønt flere Aar yngre, saa hun et Øieblik overrasket paa ham, som paa et ubegribelig stort Barn, der ikke ret véd, hvad han selv siger. Hun begreb, at han i fuld Naivetet havde villet lægge sit hengivne Hjerte for hele Familiens Fødder, men fik derunder Indtrykket af, at det var hende selv, som holdt det i Haanden. Hun sagde et Par Ord og gik ind i Stuen; men tænkte siden i sit stille Sind, at han dog havde været noget vel dristig.

Siden var Edel usædvanlig venlig og opmærksom mod Morten; han anede ikke den rette Grund, men vilde heller, at alt skulde været som før; thi han følte uvilkaarligt, at Afstanden mellem dem derved blev større.

Han kunde ikke lade være at tænke paa hende sent og tidligt og var tung istedetfor glad over at skulle reise.

Det var Aftenen, før Morten tidligt den næste Morgen skulde med Jægten til Bergen.

Han havde taget Afsked med hele Familien, der til vanlig Tid trak sig tilbage til sine Soveværelser. Han var nu alene i Stuen. Det var temmelig silde, og det sidste Streif af Midnatssolstraalen faldt varmeløst og blegt hen paa Væggen.

Han blev siddende over Edels opslaade Sybord og sad saa aldeles hensunken — da han pludselig hørte Jomfru Dyrings Stemme bag sig.

Hendes Politiinstinkt slog ned, som det pleiede, naar én mindst ventede det; hun sagde lidt ironisk, men venligt:

„Saa De sidder der og ta'r Farvel, Jonsen!"

Han følte, at han var overrasket paa frisk Gjer-

ning, trængte vel ogsaa til en fortrolig. Han saa ned og svarede blot:

„Ja, — Jomfru Dyring!"

„De bør se til at glemme de Griller, Jonsen, — de fører ikke til noget."

„Jeg kan ikke, Jomfru Dyring!" —

Da syntes Jomfru Dyring hjærtelig Synd i sin Yndling; hun forstod, at dette var mere end Fjas. Hun maatte trøste ham og sagde:

„Ja, ja, Morten Jonsen, — ingen véd, hvad Fremtiden kan bringe!"

„Fremtiden, —" gjentog Morten langsomt hen i Tanker — og saa kom han til at tænke paa Væggeplanken hjemme hos Forældrene, hvorpaa han først havde lært at læse — „den staar i Guds Haand," sagde han uvilkaarligt efter sin Mor.

Det var ikke frit for, at han fældte Taarer, medens hans Veninde stod der hos ham.

Men Jomfru Dyring havde ingen Lyst til at sove den Nat og gik oppe, lige til Jægten et Par Timer efter i det lyse Gry gled ud af Sundet.

Til sin Forundring traf hun ogsaa Edel staaende oppe i Kontorvinduet.

„Staar De her, Frøken Edel?"

„Ja, jeg kunde ikke faa sove," svarede hun — og saa skiltes de, efterat have staat der lidt.

Det samme Aar rygtedes det, at Heggelund havde optaget et overmaade stort Laan i sine Eiendomme; det vakte stor Forundring og Omtale. Enkelte vovede endogsaa at drage Soliditeten af hans saa udraabte Formue i Tvivl.

TOLVTE KAPITEL.

I BERGEN.

Mühlenwad i Bergen, til hvem Morten Jonsen var kommet, sad i en betydelig Nordlandshandel med udstrakte Forbindelser paa Udlandet, hvorhen han skibede sine Fiskevarer. Mangen Nordlænding, lige fra Helgeland og op i Finmarken stod i Gjældsforhold til Mühlenwads „Stue" nede paa Tyskebryggen.

I de to Stevnetider ankrede de mange Jægter, som havde Handel der, saavidt gjørligt paa Vaagen lige udenfor Stedet. Der herskede da den største Travlhed nede paa Bryggen, hvor man ekspederede Fisken med Vægten, medens hele Dagen et Mylder af „Nordfarer" gik ind og ud af Stuerne.

Man leverede sine Varer, betalte lidt „paa gammelt" og fik Resten udbetalt efter vanlig Handelsskik.

Gamle Mühlenwad bode selv paa Øvregaden i et hvidt, spidsgavlet Hus af den gamle tyske Stil, der stod smalklemt mellem sine Naboer i Husrækken, som en Soldat i Geled.

Han var ogsaa selv i alle Maader en Mand af den gammeldags Skole og hørte til de tyske Familier, som særlig søgte til Tyskekirken.

Det var en streng religiøs Mand efter alle Former, — Penge- og Forretningsmand fra Top til Taa, — og for hans Bevidsthed stod Vorherre vistnok ogsaa væsentlig som Verdens øverste og prompteste Forretningsmand.

Den Gud, han holdt Konto med, var forøvrigt ligesaa smaalig og nærig, som han selv, og stod især vredeligt paa sin Ret uden Afslag saavel til Bord- og Aftenbønnen som til den syvende Dag med Formiddagspræken og Læsning i Huset.

Med sin bredskyggede Hue, den brune Klædesfrak og den brune, tykke Stok med Guldknap, — altid at se ved den samme Stolpe, — var han en af den gamle Børs's eiendommelige Figurer.

At hans Navn var godt som Guld, det vidste alle, og ligesaa, at han var imod alle de nye Paafund, der begyndte at dukke op i den yngre Handelsstand, og ikke mindst imod Sagen om den nye Børs, hvorom Tanken havde begyndt at røre sig. Med en Hustru, der var død tidligt, og som ikke havde havt det for godt, men hvorover der paa Kirkegaarden stod et stort Gravmærke, havde han en Søn ved Navn Wollert, hvis eneste Frihed i Opvæksten havde været Skoletiden, hvis Skræk endnu var Faderen, og som nu, efter et kort Ophold i Hamburg, var kommet tilbage som en fuldstændig Sprade, — i hvilken Egenskab han altid paa de sindrigste Maader vidste at undgaa Faderens Opmærksomhed.

Men saa maatte han ogsaa af og til, naar han hændelsesvis blev grebet deri, staa jammerfulde Standretter, hvori Faderens brune Stok spillede sin Rolle, og derpaa sidde indespærret paa Kontoret eller paa Salskammeret hjemme.

Gamle Mühlenwad pleiede ovenpaa en saadan Scene altid at gaa tilsengs og, som det hed i Huset, sørge over sin vanartede Søn.

I dette glædeløse Hjem levede han, vogtet af sine to gamle, ugifte Tanter — Mühlenwads Søstre — der stadig var med i Krigsraadet om hans Opførsel, og nogen Frihed saa han kun om Sommeren, naar Familien levede paa sit lille Landsted i Kongshavn, og han skulde være paa Kontoret i Byen.

Uagtet det da netop var den travle Stevnetid og saaledes nok at gjøre paa Kontoret, følte han sig dog i denne Tid mere let og fri for den hjemlige Kontrol.

Hans Tanter tog da skiftevis hver sin Uge inde i Byen for at besørge Maaltiderne for Nordfarerne.

Samme Tante præsiderede om Søndagene, da der holdtes Selskab for disse, altid i den høie Gyldenlæders Stol ved Siden af Mühlenwad, medens Rødvinen, der ikke netop var den bedste, serveredes til Svedskesuppen og Stegen.

Der var dog i den Tid altid nogen Luft at faa.

Maatte han ellers om Søndagene regelmæssig følge sin Fader og Tanterne i Tyskekirken og sidde inde den meste Del af Helligdagene, saa vidste han om Aftenen, naar de gamle havde lagt sig, at tage sin Mon igjen ude med Kammerater.

En Vinternat fandt den ene af Tanterne, da hun kontrollerede med Lyset, Værelset tomt, og en Stige staaende under Vinduet.

Da han sent om Natten kom hjem og tændte Lyset — sad Krigsraadet der i Natkapper.

Hans Forfærdelse var stor; — men hans raske Blik opdagede snart, at den egentlige Eksekutor „den gamle" ikke var tilstede, og han tog sine Mesures derefter. Han sagde høit, idet han steg op som for at kaste sig ud af Vinduet:

„Nu kan I se paa, at jeg forkorter mig!"

Enden blev, at hans forskrækkede Tanter fra den Dag af uden den gamles Vidende hjalp ham til en „passende Frihed" og tillige med Lommepenge til at nyde den.

Den unge Wollert havde imidlertid havt Penge i Lommen, før Tanterne hjalp ham.

Disse laante han hos sin Onkel Daniel, der var Rentenist og bode ensomt i et Hus i Haven nedenfor. Hans Gjerrighed var Gjenstanden for mange Byhistorier, og det var bekjendt, at han knap undte sig det tørre Brød.

Han ansaa sig for i sin Tid bedraget paa Arv

af sin Broder Kjøbmanden og hadede ham grundigt.

Naar Brodersønnen yttrede sig over, hvordan han havde det hjemme, gav han ham altid Medhold, og engang, da han beklagede sig over, at han aldrig fik Penge, tilbød han at laane ham, indtil han blev myndig og fik Ret til Modersarv.

Wollert udstedte hver Gang smaa Forskrivninger til sin Onkel med fire og tyve Procent Renter og havde saaledes der sin egen Bank.

Han maatte dog tillige forpligte sig til at passe paa, hvem der stjal Ribs i Haven eller kastede Sten i Ruderne; thi Smaagutterne var slemme mod Rentenisten; naar han med Brødet stukket ind under den fodside, blaa Frakke og Bomuldsparapluien i Haanden om Aftenen gik op Gaden til sin Haveport, fulgte de ham gjerne med allehaande Øgenavne. —

I Begyndelsen havde Morten havt det vanskeligt nok hos Mühlenwads, og paa mange Maader faat mærke, at Stuwitz's Arm ogsaa rak didhen.

Mühlenwad havde under sin store Forretning paa Nordland blandt andet ogsaa hele Heggelunds Handel.

Han nærede den største Agtelse for Stuwitz, hvem han i en Aarrække havde lært at kjende som den egentlige Forretningsstyrer, og modtog, ifølge Vink fra ham, Morten Jonsen med Forudindtagethed som en blot og bar Gunstling af Heggelund og tilmed en Sort Projektmager.

Der maatte tages Hensyn til en saa stor Kundes Anbefaling; — men „selve Fyren var naturligvis ikke en Pibe Tobak værd." Og, naar Mühlenwad først havde sat sig fast i en Idé, skulde der noget til at rokke den.

Morten fik en Slags underordnet Mellemplads, som han lidet havde eftertragtet; halvt hjalp han Bryggegesellen, halvt hørte han til paa Kontoret.

Sin meste Tid tilbragte han nede ved Vippebommen paa Tyskebryggen i et dagligt Slæb. Men han vandt dog efterhaanden Mühlenwads modstræbende Erkjendelse ved den Raskhed og Orden, der kom ind i alt, hvad han havde om Hænder.

I Stevnetiden, da det gjaldt om at sortere Fiskepartierne, udviste han et Skjøn paa Sagen, der ikke kunde andet end overraske; — det var Frugten af hans Erfaring fra Grunden af i disse Ting.

Mühlenwad, der godt indsaa den Nytte, han kunde drage af dette, tilbød ham da at blive hans Bryggeforstander eller betrode Gesel.

Han takkede for Tilbudet, men svarede til Mühlenwads Fortrydelse: „Nei, — han ønskede nu engang at gaa Veien gjennem Kontoret."

Og, da det ikke gik efter Mühlenwads Hoved, var Morten Jonsen igjen i Unaade.

Morten havde i Slutningen af sit Ophold hos Heggelund af Præstens Søn lært Begyndelsesgrundene i det tyske Sprog, og ved en tysk Kontorists Hjælp, hvem han kjendte og omgikkes, havde han, ligefra han kom til Bergen, arbeidet med det i sine Fristunder og især om Søndagene.

Efter halvandet Aars Forløb var han kommet saa vidt, at han baade kunde læse og skrive Sproget; — Morten vilde frem.

Wollert Mühlenwad, der igrunden var et godhjertet og snilt Menneske, havde neppe ført sit nuværende „Raseliv" eller engang gaat med de stramme Stroppebenklæder eller Guldbrillerne, som han tog bort, hvergang han rigtig vilde se, dersom ikke Hjemmets Tvangs- og Fængselsanordninger havde ladet ham øine den ubundne Frihed i et altfor tindrende Lys.

Han talte ofte med Morten Jonsen og syntes endog at hygge sig særlig til ham; det var maaske hans Lykke, at den unge Herre dengang ikke fandt

ham fin og dannet nok til at indføre ham blandt sine Venner.

Om Søndagene kunde han oftere sidde lange Stunder paa Mortens lille Værelse nede ved Bryggen og slaa en Sladder af.

Engang saa han, at han sad og skrev Tysk, og hørte til sin Forundring, at han kunde dette Sprog, samt tillige, at han forstod endel Bogholderi, hvilket han ogsaa havde lært sig.

Den unge Hr. Wollert hadede Kontoret og alt, hvad dertil hørte, ligesaa stærkt, som Morten Jonsen elskede det.

Det varede derfor ikke længe, før han foreslog ham at forfatte sine tyske Korrespondancer, hvilke Wollert da bare skulde skrive af og forelægge „den gamle".

Morten følte, at dette ikke var saa rigtigt, men beroligede sin Samvittighed ved at nægte at modtage den tilbudne Godtgjørelse for Arbeidet, der vilde optage hele Søndagen.

Paa disse Arbeider levede Wollert flot og frit og høstede tillige sin Fars store Paaskjønnelse, idet han yttrede for Tanterne, at de var skrevne som af en gammel, erfaren Kjøbmand — kort og redigt. „Der kunde nok blive noget af Wollert alligevel!"

Han fik paa sin Fødselsdag et Gulduhr og turde bære Brillerne aabenlyst, men brugte dem nu sjeldnere.

Der kom en slem Overraskelse en Dag, Wollert leverede til Faderens Underskrift en hel Bunke Korrespondancer. Mellem dem laa to, skrevne med en anden smuk og rask Haand, hvilke Wollert i Hasten havde glemt at udtage.

Da den gamle kom til den første af disse, et langt, velstilet Brev, saa Wollert, der sad paa den anden Side af Pulten, at der var galt paafærde.

Den gamle sad en lang Stund taus og stirrede

paa Brevet, tog det op og lagde det ned igjen med en Mine i det smale, skarpe Ansigt, som om der laa en falsk Veksel foran ham.

Et Øieblik saa han vildt henimod Krogen, hvor den tykke Stok stod med den gamle Hue over Guldknappen, og der gik et Sæt i Wollert. Men saa begyndte han igjen paa Brevet og nikkede med bitter Nydelse langsomt paa forskjellige Steder, som om han ret vilde erkjende, hvor godt og klogt det var skrevet. Endelig udbrød han:

„Nei, — jeg kunde nok tænke, at det ikke var Dig, som skrev slig! — Kom hid med de forbandede Guldbrillerne dine, Wollert!"

Wollert rakte dem meget myg over Pulten, og den gamle vred dem og knasede Glassene under Fødderne.

„Hvem har skrevet for Dig?"

Wollert begyndte paa Udflugter om, at det bare var de to Breve. Men et Blik fra den gamle henimod Stokken gjorde ham pludselig oprigtig og han svarede:

„Jonsen!"

„Jonsen! — Jonsen her? — — saa!" —

Det var et langt „saa", der indeholdt mangeslags Tanker, og det efterfulgtes tilslut af et inkvirerende:

„Hvad har han taget for det?"

„Han vilde ikke have noget."

„Da skal jeg sige Dig, hvad han vil jeg" — udbrød den gamle hidsigt, som om han igjen tænkte paa Stokken — „han vil, hvad Du ikke vil, endda Du er en retskaffen Kjøbmands baade Søn og Sønnesøn; — han vil lære noget, skal jeg sige Dig, og Lillefingeren af ham blir Du aldrig!"

Derpaa aabnede han Døren og bad én af dem, som sad der, at hente Jonsen op.

Mühlenwad sad en Stund grundende, og Wollert

syntes, at det var uhyre lummert i det lille Kontor. Sagen var, at den gamle nødig vilde sige aabent, at han vidste, at Sønnen havde været uærlig imod ham.

Da Morten Jonsen kom, spurgte han blot, idet han viste paa de to Breve:

„De har skrevet disse?"

„Ja."

„Hvorledes har De lært det?"

Da den unge Mand i Korthed havde gjort Rede derfor, sagde Mühlenwad i en Tone, som om han læste det op af en Bog:

„De har fra imorgen af fuld Plads og Løn paa mit Kontor, og, naar min Søn korresponderer, har han først at beraade sig med Dem om Indholdet, før det forelægges mig." — Dermed nikkede han, og Morten gik. Men den gamle Mühlenwad sad længe og saa mod Døren efter ham; endelig sagde han næsten mildt:

„Ja, kunde Du blive som den Fyr, Wollert, — det er et Jern, som vil drive det til noget; — men sligt er vel ikke at vente for en stakkels Far!" — sukkede han.

Og Wollert gik, glad ved at være sluppet fra det for den Pris.

Næste Aar korresponderede Morten Jonsen ogsaa paa fransk og begyndte mere og mere at blive en betroet Mand paa Mühlenwads Kontor.

Det var bekjendt, at alle Ekspeditionerne nu maatte gaa igjennem hans Haand; — ellers var Mühlenwad aldrig rolig for Posten.

Hans Løn var nu forhøiet, og han havde Raad til at leve som andre unge Mænd af Handelsstanden.

Opdraget i Mühlenwads Skole begyndte dog Penge nu at faa en Vægt i hans Øine, der egentlig ikke tillaa hans Natur.

Han hørte aldrig andet omkring sig end Manden

takseret efter Formuen, og der var ingen af hans Kammerater, som ikke drømte om engang at blive en Matador paa Børsen, — Mühlenwads gamle, bredskyggede Hue venereredes af de unge Øine næsten som en Krone.

Morten Jonsen var saaledes paa god Vei til at blive en „Forretningsmand fra Top til Taa".

Han affekterede det alt med adskillig Applomb i sit Væsen og havde faat over sig noget for en Ungdom at være vel bevidst om egen Dygtighed, til at det altid faldt saa tækkeligt, om det end i visse Maader gav Respekt.

Det mandige, aabne Ansigt og et vist under Forretningsskallen skjult Præg af bredt Hjertelag, indgjød særlig Tillid. Man mente i Almindelighed ligesom gamle Mühlenwad, at „det Jern driver det engang til noget".

I de Huse, hvor han efterhaanden havde havt Anledning til at komme, havde han truffet flere unge Damer; men det var, som han ikke havde rigtig aaben Sans for den Side af Livet.

Han blev opfattet som en for sit eget endnu altfor begeistret ung Forretningsmand til ret at have Øie for andet.

Lidet anede de, at han i ensomme Timer kunde sidde og se et Billede for sig, mod hvilket de alle i hans Øine kun stod matte. Han kunde undertiden selv blive bange for at tabe sig bort deri.

Edel Heggelund havde et Aars Tid været nede i Trondhjem og var der, som den rige Heggelunds Datter og maaske ogsaa for sin egen Skyld, blet adskillig feteret.

Morten havde paa en møisommelig Maade skaffet sig at vide alt i den Anledning og følte en stor Lettelse, da han hørte, at hun var vendt tilbage til Nordland.

Hendes Hjemreise havde den sørgelige Anled-

ning, at hendes Moder uventet var afgaat ved Døden.

Selv havde han efter Løfte undertiden skrevet til Heggelund og modtog da hvergang et kort hyggeligt Svar.

Engang var dette skrevet for Faderen af Edel, der meget venligt fortalte, hvordan alt stod til i Huset med Onkel Tobias, Andreas nede i Kristiania og Jomfru Dyring.

Tilslut kom en Underretning om, hvorledes hans Forældre ude paa Skorpøen havde det.

Han indsaa, at dette ikke kunde være sket uden megen Umage, da de bode langt borte; og dette atter og atter læste Brev blev hans Klenodium.

Morten Jonsen havde netop faat en særegen Grund til at føle sig af Betydning hos Mühlenwads; thi denne havde den samme Vinter tjent flere Tusinder ved en Spekulation, hvortil han havde givet Fingerpeget.

En Dag paa Kontoret saa Mühlenwad meget høitidelig ud.

Han havde faat den Efterretning, at Heggelund i Nordland skulde være saagodtsom ruineret. Handelsstedet var overdraget til Stuwitz, med hvem „Kontoret" saaledes for Fremtiden alene havde at gjøre. Dets Interesser var heldigvis sikkrede ved Stuwitz's Omsorg.

„Dette har altid anet mig," tilføiede han, „efter den Levemaade, som den Mand førte. Han skal nu ikke eie stort mere end Huset, han bor i, med Indboet og en liden Eiendom inde i Fjordene. Resten har Kreditorerne taget under en stor Tvangsauktion paa Stedet. — Det er haardt at opleve sligt!"

Morten Jonsen stod ligbleg og hørte paa, og han kunde under den øvrige Kontortid ikke samle sine Tanker paa Arbeidet. Det var, som noget for ham utænkeligt dog virkeligt var hændt.

Man kunde ligesaa godt have fortalt, at Fjeldet var styrtet om som Heggelunds Hus, hvor han i saa mange Aar havde levet med Forestillingen om, at Grunden var muret paa Rigdom.

Og saa gjorde det ham saa bitterlig ondt; — han havde der havt et Hjem og følte nu dybt med i den Krænkelse og Sorg, som var overgaat Huset.

At Stuwitz havde Skylden og var den egentlige Ophavsmand, blev mere og mere indlysende for ham; det var ham klart som Dagen, at han gjennem Aarene havde beriget sig selv, ruineret sin Husbond og nu endelig sat Kronen paa sit Værk.

Havde han i disse Dage truffet Stuwitz, vilde han utvivlsomt have forgrebet sig paa ham, blind for ethvert andet Hensyn end Hevn.

Paa Kontoret var han heller ikke rigtig den samme; han ekspederede Arbeidet fra sig i flygtig Fart og gik ofte derfra før Tiden.

Om Aftenerne spadserede han lange ensomme Ture udover Sandvigsveien, og han sad længe oppe, før han lagde sig.

Efter den første Sorg var en Tanke dæmret frem hos ham, der gjorde hans Blod uroligt. Det var Muligheden af maaske dog nu under de forandrede Forhold at kunne vinde Edel Heggelund.

Der var en ikke ringe Forskjel mellem hans Tankegang før og nu.

Da han forlod Heggelunds, havde han fornemmelig følt Skillemuren i en Brist paa Fødsel og lige Dannelse; nu saa han den mere i Brist paa Formue.

Og det var paa dette Punkt, at der nu efter Husets indtrufne økonomiske Ruin havde begyndt at tegne sig en Stribe af Mulighed for hans Sjæl.

Dette var i Begyndelsen kun en Fantasi, som han ikke kunde lade være at beskjæftige sin Tanke med, og den endte stadig saa, at han efter endel storartede Handelsspekulationer kom som den rige Mand, begjærede Edel Heggelund og gjenreiste det faldne Hus.

Men efterhaanden begyndte der at komme Virkeligheder ind i disse Drømme, og blev Enden paa Historien end altid den samme, idet han paa en Maade identificerede Edel Heggelund med Huset, saa var dette ikke Tilfældet med de Planer, som skulde bære ham didhen.

Paa de ensomme Vandringer udover Sandvigsveien steg lidt efter lidt frem for hans indre Øie et Næs med en liden, vakker Vig i Nærheden af Hjemmet; — han færdedes der, reiste i Forretninger langt bort derfra, saa Folk vrimle og en livlig Trafik tiltage og førte tilslut Edel Heggelund som Brud ind i det vakkre Hus, han der havde bygget.

Hver Aften føiede et nyt Strøg til Billedet.

Det var Stuwitz's gamle Tanke om at oprette et Landhandlersted paa Finnæsset i Finkrogen, der var dukket op for hans Erindring. Og efterhaanden, som han udmalede sig og gjennemtænkte den, forekom den ham stedse mere praktisk udførbar og fristende. Han følte Vanskelighederne, men ogsaa, — maaske dengang med lidt ungdommeligt Overmod, — sine egne Evner og — bag Foretagendet skimtede han Edel Heggelund.

Mühlenwads Forbauselse var stor, da Morten en Dag nede paa Kontoret opsagde sin Post og uden nærmere at gaa ind paa sine Planer erklærede at ville begynde paa egen Haand en lille Forretning nordpaa.

Hans Fuldmægtig maatte, mente han, mildest talt have mistet Hovedet, og Mühlenwad anvendte ikke faa Forestillinger for at faa ham derfra.

Da det viste sig forgjæves, indrømmede han ham dog en liden forsigtig Kredit til Begyndelsen — og nogle hundrede Daler eiede Morten Jonsen selv.

Ikke mindre forbauset blev Heggelund, hvem han fandt at burde tilskrive i Anledning af dette Skridt, eftersom han jo havde taget sig af hans Fremtid.

Tonen i Brevet faldt hellerikke ubetinget heldig. Han havde hovedsagelig kun angivet den Grund, at han længtes tilbage til Nordland, samt yttret en noget selvsikker stolen paa, at det nok skulde lykkes ham at gjøre gode Forretninger der.

Mindst faldt dog Slutningen af Brevet i god Jord. Efter at have udtrykt sin dybe Taknemlighedsfølelse, endte han nemlig lidt klodset med at udtale det Haab, at engang det skulde lykkes ham at komme i den Stilling, at han kunde gjøre Gjengjæld for det gode, han havde modtaget hos Heggelunds.

Dette sidste berørte, skjønt paa forskjellig Maade, saare Strenge baade hos Heggelund og hans Datter.

Sin skjulte Ømfindtlighed gav han Luft i en ærgerlig Yttring om, at han ikke øinede den mindste Forstand i, at en kapitalløs Begynder saadan uden videre reiste op og nedsatte sig paa det første det bedste Næs.

Edel havde havt sine resignerede Drømme i Forhold til Morten Jonsen.

Den unge Pige havde, som det vil erindres, alt da han var i deres Hus, opdaget, at han bar Kjærlighed til hende; men til nogen Bevidsthed om sine egne Følelser var hun først vakt ved hans Afreise — hin Nat, da hun oppe paa Gangen stødte paa Jomfru Dyring.

Siden var denne Følelse blet hende klarere, og hun havde saa at sige levet sit indre Liv paa den.

Hendes Instinkt lod hende nu ane, at hun selv spillede en Rolle i hans pludselige og paafaldende

Beslutning — og hun havde et Øieblik rødmet af Glæde ved Tanken.

I sit inderste havde hun alt længe vidst sig tryg paa, at hun — om Omstændighederne havde ført det saa — kunde rakt ham sin Haand udover ethvert Hensyn i deres forskjellige Livsforholde. Thi hun forstod, at det udelukkende var hans Syn paa disse, der havde afholdt ham fra nogensinde at prøve et Skridt for at vinde hende. Men hun havde ogsaa gjort sig selv en Rede for, at det igrunden var en Mangel paa Tiltro til hende personlig, der havde reist Skillemuren.

Nu stillede, ved det i hendes Hjem passerede, deres indbyrdes Forhold sig klarligt som saa forandret for hans Haab, at han derpaa havde bygget en afgjørende Beslutning.

Men det, som var passeret, var, at Edel nu var blet en fattig Pige.

Medens hun under Opvæksten sad inde paa Kontoret, fik hun tidlig Følelsen af, at Faderen bar paa en Sorg, som han vilde skjule og, uagtet dennes nærmere Beskaffenhed altid blev hende uklar, kom hun dog efterhaanden paa det rene med, at Stuwitz var Aarsagen til hans Sindslidelser.

Med Regnskaberne, hvori han saa at sige glat væk offrede sine Underskrifter til Stuwitz, kom ogsaa hans tunge Humør paa, og hun kunde da staa hos ham ved Pulten eller sætte sig hen paa hans Knæ. Dette syntes at lette ham, og hun forstod, at hun ikke skulde nævne et Ord derom for Moderen.

Det var en saadan Scene — men denne Gang af en saa overvældende Sorg, at det havde forskrækket hende, — hvortil Morten Jonsen uforvarende var blet Vidne, kort før han skulde reise ned til Bergen. Det, som da pinte ham, var hint fornævnte store

Laan, der maatte optages, og som vakte saadan Omtale.

Stolthed var nu engang en Heggelundsk Familiesvaghed.

Da Auktionen stod i Huset over Eiendommene, og Handelsstedet tilsloges Stuwitz, havde hun set ud af Ruden ned paa den Folkemængde, som indtil Trængsel var strømmet til Stedet, og følt, at deres Hus just i disse Timer — sank.

Brevet affødte Bitterhed i hendes Sind; hun følte sig personlig undervurderet i et Stykke, hvori en stolt Kvinde kan krænkes dybest, nemlig i Tiltroen til hendes Kjærligheds fuldgyldige Adel.

Saalænge hun selv var den overlegne, kunde det paa en Maade taales; — det var jo da endnu ikke traadt saa klart frem, og hendes Opførsel havde i sin Tid maaske selv foranlediget det; men nu, hun var fattig — ikke for Alverden!

TRETTENDE KAPITEL.

HJEMKOMSTEN.

Paa Opreisen havde Morten Jonsen hjemme i sit Distrikt foreløbig mange Ting at varetage.

Der skulde adskillige Forberedelser og Indkjøb af Varer til, og han maatte, førend han kom til Hjemmet, reise opom flere Steder.

Noget Ærinde hos Heggelund havde han ikke, thi med Stuwitz ønskede han ikke at handle.

Men, da han først var kommen der i Nærheden, opsteg Ønsket om at gjense Edel overvældende hæftigt hos ham. De Grunde for ikke at reise did, som han hidtil havde havt saa klare for sig, og hvoraf

den vægtigste var, at han nødig vilde komme som den, der endnu ikke var rukket videre frem i Verden end dengang han forlod Huset — veg mere og mere for den fristende Tanke, at kunne komme i hendes Nærhed.

Som han kjæmpede med sig selv, steg der efterhaanden andet op, der blev afgjørende.

Han følte sig beklemt og bange for at møde hende, for hvordan hun vilde se paa ham, hilse ham; maaske vilde hendes Mine sige, at han kun havde levet i en vanvittig Drøm, — kort — han følte tilslut, at han maatte didhen for det Haabs Skyld, han levede i. For hans beklemte Tanke stod det nu, som han kun reiste op for at se den hele Sæbeboble briste.

Han nølede ængsteligt under mange Paaskud for sig selv den hele Dag, saa at han først kom did om Aftenen efter Sengetid.

Jomfru Dyring var paa sin vanlige sénaftenlige Runde; hun holdt paa at tabe Lyset af Haanden, da hun i Gangen uventet traf Morten ifærd med at hænge hen sine Reiseklæder.

Ved et ensomt Lys inde i den store Stue, hvorfra han havde saa mange livlige Erindringer, gav hun ham en mismodig Beskrivelse over Tilstanden.

Stuwitz i det lille, røde Hus nede ved Stranden var nu Herren paa Stedet — han havde da havt Pant i selve Handelspladsen.

Han var den gamle og levede paa sin gjerrige Vis dernede ligesom før med Hunden og Drengen liggende i Forstuen om Natten; thi han trode sig altid udsat for Indbrudstyve — kun var han siden Fruens Tid blet dobbelt saa mægtig af Væsen. Han havde endog nylig uden at spørge Heggelund taget et af hans Udhuse, som han paastod tilhørte sig, til Varelager.

„Ja, det staar ilde til" — endte hun, idet hun

overgav sig til et Udbrud af Sorg — „og Edel stakkel, — hun er nu en fattig Pige! — Det var en Lykke, at Søsteren blev saa vel gift, thi hun havde ikke havt Kræfter til at bære dette!"

I sin nypibede Natkappe sad hun, sirlig som altid; men hun trængte haardt til at udøse sit forpinte Hjerte, og hun strøg derunder uvarligt baade i Piber og Krøller.

„Kan De huske, Jomfru Dyring" — sagde Morten med en egen alvorlig Betoning — „den sidste Aften, vi sad sammen i dette Værelse — da henviste De mig til Fremtiden?"

Jomfru Dyrings Ansigt saa ikke ud, som hun øste meget Haab af de Ord.

„Nu vil jeg betro Dem ét, Jomfru Dyring" — vedblev han efter en liden Pause. — „Alt det jeg arbeider og har fore, sker kun med det Maal engang at vinde Edel."

Jomfru Dyring saa overrasket paa den unge Mand. Hendes lidt langsomme Tanke behøvede Tid til at samle sig, og hun betragtede ham derunder med skiftende Udtryk, — det var en mandig Skikkelse, der vel kunde indgive Tillid.

Hendes Mine udtalte ogsaa denne Dom, idet hun lidt hen i sine egne Tanker sagde: „Ja, — vi faar stole paa Fremtiden!"

Sin Mening gav hans gamle fortrolige paa sit Vis yderligere tilkjende, idet hun anviste ham Husets bedste Gjæsteværelse, hvilket Morten efter megen Vægring endelig modtog, fordi han indsaa, at han derved gjorde hende en Glæde.

Morten Jonsen var den følgende Morgen tidlig oppe og indfandt sig omhyggelig klædt nede i Stuen, før nogen af Familiens Medlemmer endnu var der.

Han var bleg og der laa en fugtig Sved paa hans Pande, medens Jomfru Dyring af og til med et

lidet Ord syslede ind og ud med at anrette Frokosten.

Hun havde med Villie ikke fortalt hans Ankomst og villet, at den skulde være en Overraskelse.

Døren aabnede sig, og Edel traadte ind i Stuen.

Hun havde ikke straks set ham, som hilsede, og udbrød med ét stansende overrasket:

„Morten! — — Velkommen tilbage, Hr. Jonsen!" — tog hun sig lidt efter.

Men der havde været en pludselig Glædesstraale i hendes Øie, der ikke lod sig rette, ligesaalidt som den Rødme, der endnu overgjød hendes Ansigt.

Der faldt under den gjensidige Forvirring nogle Ord, som ingen af dem siden erindrede, og Samtalen holdt sig derpaa, indtil Heggelund kom, aldeles formelt ved nogle lette Spørgsmaal om hans Reise samt almindelige Forholde.

Men Jomfru Dyring lagde Mærke til, at ingen af dem spiste noget under Frokosten. Hun havde sine egne Julemærker.

Han følte sig venligt modtaget, skjønt der lidt efter lidt ved Erindringen om hans Brev igjen havde lagt sig en mere tilbageholden Tone over baade Edel og hendes Fader.

Det var ham tillige noget paafaldende, at ingen af dem med et Ord spurgte efter hans Planer, medens Heggelund dog venligt forudsatte, at han nu blev hos dem en Tid.

Heggelund var kjendelig blet ældre og bøiet under den Modgang, der var overgaat ham, og Edel syntes aldeles opoffret for hans Pleie.

Han var sygelig og kom enkelte Dage ikke ned fra Kontoret, der tillige var hans Soveværelse. Da sad Edel deroppe saagodtsom den hele Dag og læste for ham eller var ham til Selskab, idet hun søgte at adsprede hans mørke, mismodige Sindsstemning.

Under dette ensformige Liv havde Edel tidt havt

en trykkende Følelse af at være en Fugl i Bur. Længselen efter at komme ud i Verden rørte sig stærkt i hende; men hun søgte at trøste sig med, at hun dog havde en Gjerning hjemme at udrette.

Efterat Morten Jonsen havde skrevet, at han vilde vende tilbage til Nordland, hjemsøgtes hun ikke mere af denslags Tanker; — Livet hjemme havde pludselig faat Fylde og Interesse for hende.

Morten havde en stærk vemodig Følelse af de forandrede Forholde paa Stedet.

Der herskede den samme travle Rørelse som før; thi nede ved Bryggen og Butikken gik alt i den gamle Gjænge; han saa Stuwitz og Butikfolkene gaa ud og ind paa Sjøboden, og paa Havnen var der fuld Travlhed.

Men oppe ved Hovedbygningen var der nu som uddød, og kun et Par Tjenestepiger og en og anden af Lægdslemmerne var af og til at se ude paa Gaardspladsen.

Der var foregaat paafaldende Indskrænkninger i Husvæsenet, og Butikfolkene stod nu i Stuwitz's Brød.

Ved Middagen sad om et ganske lidet Bord Heggelund, Edel, gamle Onkel Tobias, Jomfru Dyring og han — det var stor Forskjel mod før!

Onkel Tobias var øiensynlig oplivet ved Mortens Ankomst.

Han blev oprømt og lo paa sin halvt skjulte indvendige Maade, da Morten efter Bordet, som de var alene, kom hen til ham i Lænestolen og spøgende tændte hans Pibe paa den samme Vis, som han havde gjort den første Aften, han kom i Huset.

Onkel Tobias huskede det godt og forlangte siden Besked paa, hvad han tog sig for, og hvilke Affærer han drev, hvilket Morten da ogsaa i Korthed fortalte ham.

„Flink Gut, — flink Gut!" — sagde Onkel Tobias,

idet han rakte sin altid udslukte Pibe frem for at faa ny Ild.

Han sad en Stund hen i sine Betragtninger og yttrede derpaa lidt uventet:

„Hm! — Edel er en smuk Pige, Morten Jonsen."

Dette kunde Morten ikke fragaa, men undgik dog at drøfte Sagen.

Om Eftermiddagen fortalte Jomfru Dyring ham om Fru Heggelunds Død i Vinteren for to Aar siden.

„Ja," — sagde hun med et tungt Suk — „hun fik høre det, som hun tog sin Død af."

„Det var ved Nytaar, og Fruen var da raskere, end hun havde været paa længe.

En Dag stod hun i det grønne Værelse udenfor Kontoret og udtog Dækketøi af Linnedskabet; — der skulde være Fremmede den næste —. Stuwitz og hendes Mand sad indenfor med Regnskaberne, som de altid pleiede paa den Tid af Aaret. Jeg gik da til og fra nedenunder og hørte, at de var høirøstede; det var især Heggelunds Stemme, men Stuwitz svarede kort og barskt.

Da har hun nok, stakkel, hørt, hvordan alt stod til; thi det var da, Handelsstedet blev pantsat.

Efter Stuwitz's Bortgang var hun en lang Stund inde hos Heggelund, og den arme Mand holdt sig bagefter indelukket paa Kontoret den hele Dag.

Fruen var underlig hvid i Ansigtet, da hun om Eftermiddagen kaldte paa mig. Hun havde til den Tid siddet alene i Sofaen inde i Kabinettet; og jeg havde flere Gange set didind, da jeg havde mangt at tale om, men ikke turdet forstyrre hende.

Da jeg nu kom, begyndte hun at give mig udførlig Besked om Lin- og Dækketøiet og alle de finere Ting, som hun altid sørgede for, samt fornøden Ordre om et af Lægdslemmerne, der var syg — med dem stellede hun, som De véd, altid selv."

Her maatte Jomfru Dyring afbryde et Øieblik for

sin Bevægelse, og hendes Taarer randt, mens hun vedblev det følgende:

„Derpaa overgav hun mig den store, indgravede Nøglehank, som hun altid bar i Bæltet.

„De faar overtage den, Jomfru Dyring," — sagde hun; „thi jeg er syg, saa jeg maa lægge mig, og Gud véd, om jeg staar op igjen."

Jeg indvendte intet; thi der var saadan Høitidelighed i hendes Væsen.

Hun saa da saa rolig og stolt ud som nogengang; men der var noget ved Øinene og over Ansigtet, mens hun gav mig denne Besked, hvoraf jeg havde ondt i Hjertet hele Natten efter.

Hun saa sig om i Stuen et Øieblik, før hun gik op for at lægge sig — siden henlaa hun i fire Dage uden at mæle et Ord.

Den sidste Morgen viste hun paa Nøglen til Skabet, hvor de Lagener laa, hvori hun vilde svøbes, og forærede mig sit Gulduhr, der laa paa Natbordet. Hun nævnte da flere Gange „Edel" og „Hansine".

Da Husfolkene skulde op for at sige Farvel, hviskede hun, idet hun, som hun pleiede, befalte med Haanden, at hun ikke vilde se Stuwitz.

Med sit hvide Haar laa hun mod Puden som en Dronning paa Parade, medens Folkene og de gamle Lægdslemmer gik sagte gjennem Værelset.

Provst Müller var hos hende, og da fik Heggelund Lov til at tage hende i Haanden — hun havde hørt, at han græd bag Sengegardinet.

Jeg støttede hende, medens hun drog sit sidste Suk, og" — endte Jomfru Dyring i sin Rørelse — „hun kunde gjerne være Dronning, slig Ære var det at have hende til Husmoder, og hendes Sind var trofast som Guld mod dem, som hun engang havde sat Lid til."

Morten gik dette nær tilsinds.

Han tænkte paa al den Sorg, der var gaat over

dette før saa glade Hus, og paa Edel, som havde baaret alt dette paa sine uvante Skuldre.

Edels Udseende havde i de forløbne Aar unægtelig vundet, og det ikke blot i Morten Jonsens partiske Øine.

Det svære rige Haar og de mørke Øine laante hendes maaske lidt vel brunlige Teint sin egen Skjønhed, og den Maade, hvorpaa hun bar sit Hoved, gav hendes Holdning noget eiendommelig smukt. Modgangen og et indre Liv, der ikke havde været ubevæget, havde beaandet hendes Ansigt og fremmodnet et for en ung Pige usædvanligt Præg af indre Betydenhed og Karakter. Der laa maaske — efter Moderen — lidt vel megen Villie i det.

Morten Jonsen optraadte fortiden paatageligt som alt andet end den overlegent stillede Beiler, der havde staat for hendes harmfulde Fantasi, og hvem hun vilde mødt med hele sin krænkede Stolthed. At han netop nu havde søgt hendes Nærhed, modsagde alt, hvad hun i den Anledning havde opgjort sig, og hendes skjulte heftige Natur havde en angrende Trang til næsten at gjøre Bod for den Uret, hun i sit indre havde tilføiet ham.

Det lidt fjerne, som lige efter Gjensynet havde lagt sig over Edels Væsen, veg de følgende Dage efterhaanden for et mere ligefremt, naturligt Forhold. Hun var nu engang af de Naturer, der har en Ringmur om sig, og derfor altid lidt tilbageholdende.

Men der var alligevel visse Ting iveien.

Uvant, som hun var til at tage Verdens Dom, følte den unge Pige sig saar og pint ved, hvad han i sit stille Sind muligvis gik og tænkte om alle de forandrede Forholde i deres Hus.

En naturlig Maade at være paa eller et lykkeligt Ord fra hans Side vilde have skaffet Luft for dette; men dertil var Morten ikke fri nok i sit Væsen.

Hvad der vedrørte dem begge mere nært, kom saaledes aldrig paa Tale.

Morten Jonsen havde Følelsen af, at hun med Overlæg undgik at nævne om hans Livsplaner, og selv vilde han ikke være den, der bragte dem ind i Samtalen.

Og dog varede det ikke længe, før disse to, der daglig kun førte en lidt søgt almindelig Konversation, var paa det rene med hinandens Følelser.

Ved Frokosttid kom de hver Dag ned i Stuen en god Stund før de andre, og det faldt sig saa, at de ofte mødtes i Dagligstuen ved de Tider, naar ingen anden var der.

Det var ganske tilfældigt naturligvis fra begge Sider, og hun var altid optaget med sit; men det, saadan at være alene, havde en egen Berusning for dem.

En Eftermiddag var hun ude for at tilse Elias Røst, der laa syg, og Morten havde da lovet at hente hende hjem.

De gik i deiligt Maaneskin, der forsølvede Fjeld og Sund. Men paa hele Veien havde ingen af dem talt et Ord. Da de skiltes i Gangen, sagde han pludselig:

„Der er nu ikke lang Tid igjen, saa skal jeg ud og friste Lykken, Frøken Edel!"

Morten havde da paa Heggelunds Indbydelse opholdt sig der i Huset en Uge og maatte nu for sine Forretningers Skyld reise.

Ellers havde han hver Aften ligget længe vaagen og gjentaget for sig, hvad der var passeret om Dagen; men de sidste Par Nætter vaagede han af en anden Grund.

Han følte en mægtig Fristelse til straks at udtale sin Kjærlighed for hende og havde engang endog saagodtsom besluttet det. Men da reiste sig efterhaanden Tanker, som i disse Dage paa en ube-

gribelig Maade havde været inddyssede: — hans gamle Stolthed ligeoverfor den Familie, til hvem han var kommet som fattig Bondegut.

Han saa i et stedse stærkere Lys det ydmygende i et saadant Skridt, saalænge han ikke først i Verdens Øine havde vundet sig Retten dertil i en erhvervet Livsstilling.

Hvad vilde Heggelund tænke? Og Edel, — hvad vilde hun selv tænke om en saadan tomhændet Frier, der henviste til en Del blaa Udsigter, som ovenikjøbet ingen trode paa?

Det blev ham tilsidst klart og fast, at, skulde nogen i Verden staa i en saadan Stilling, — saa skulde hans Navn ialfald ikke være Morten Jonsen.

Om Morgenen erklærede han bestemtere, end Edel havde tænkt, at han agtede at reise før Middag.

De sad alene inde i Stuen om Formiddagen; Samtalen faldt afbrudt og fra Mortens Side for første Gang om hans Planer.

Det var en egen Tone i hans Stemme, som gjorde, at Edel sad næsten skjælvende og syde.

Hun havde svaret i enkelte Enstavelsesord. Til en af hans Yttringer kom hun, — for dog at sige noget — til at spørge:

„Men, hvorfor reiste De saa fra Bergen?"

„Fordi, Frøken Edel," — sagde han, som om han endelig gav sit Hjerte Luft — „jeg ikke kunde udholde at leve længer fjernet fra — fra —"

Den unge Pige bøiede rødmende sit Ansigt helt ned til Sytøiet, hun ventede netop det samme, som han havde paa Læben, nemlig det lille Ord „Dem", — og bøiede sig uvilkaarligt som enhver Kvinde i det Øieblik, hun øiner det afgjørende Skud fra Amors Bue.

Saa nær han end var ved det, udtalte Morten Jonsen dog ikke dette Ord. Han blev fast ved sin

engang tagne Beslutning og endte Sætningen famlende med:

„— fra Nordland."

Der blev en trykkende Pause og derpaa fra hendes Side talt et Par ligegyldige Ord; men hun saa derunder lidt forundret ud.

Hun havde troskyldigt ventet hans Erklæring, følt, at den skulde komme — og at han bøiede af.

Da Morten sad i Baaden, der rode ud af Sundet, havde han en Følelse af høi Lykke.

Han havde Forvisningen om at være elsket, og de Planer, han nu higede mod snarest muligt at sætte iværk, havde faat et nyt Rosenskjær over sig.

Kun undrede det ham lidt, at Edel ikke havde bemærket hans sidste Hilsen paa Bryggen, der dog særlig havde været til hende.

Men den unge Pige fældte om Aftenen i Enrum sine modige Taarer.

Hun havde en krænkende, ydmyget Følelse af at være forledet til at gaa ham imøde længer, end hendes Stolthed nu kunde taale. Thi hun indsaa, at det dog var, som hun først havde tænkt: — han agtede først at komme, naar han kunde staa ligeoverfor hende med en ydre Stilling, som for hende og hendes Fader var betragtelig.

Tomhændet, stod altsaa hans Regning i Forhold til hende anderledes — og hun vurderedes ikke høiere end til, at Sagen skulde bero paa, om han nu spekulerede heldigt.

„Vel, Morten Jonsen," — sagde hun sig selv harmfuldt — „bliv rig, bliv stenrig, og Du skal faa Svaret!"

Jomfru Dyring gjorde uden at vide det sit til at sætte Braadden dybere ind. Hun havde forstaat, at ikke alt var, som det skulde være, og hun yttrede en Dag, som tilfældigvis, for at hæve sin Yndling:

„Ser De, Frøken, — han er en Mand at stole paa, — han vil drive det til en Fremtid!"

Hvor Edel hadede dette Ord „Fremtid".

Den ydre Grund, Morten Jonsen havde havt til saa stærkt at paaskynde sin Afreise var, at han haabede endnu at kunne træffe Nuttofamilien under dens vanlige Sommerophold ude paa Skorpøen.

Da han nu efter syv, otte Aars Forløb en stille Sommeraften landede ved Baadstøen under sit Fædrenehjem, den lille Hytte oppe i Fjeldskaret, havde han en underlig studsende Følelse af, at den var meget mindre, end han havde husket den.

Det solblanke, vide Hav, Storbergskavlen bag om Fastlandet, der nu stod blaalig rød i Aftensolen, og alle de øvrige Omgivelser eiede en mægtig Naturskjønhed, som han gjensaa med Bevægelse — det var Maleriet fra hans Barndomstid; kun havde han tænkt sig den hjemlige Stue at ligge større i det.

Han havde listet Baaden tæt under Landet for at kunne overraske med sin Ankomst og da undret paa, om en Faareflok, som han havde set paa Fjeldknarten, tilhørte dem hjemme.

Nu saa han sin Mor, som hun pleiede om Sommeraftenerne, sidde ude i Døren med Bindingsstikkerne og Garnnøstet i Fanget.

Den bratte Sti tog han i faa Sprang og stod pludselig ved Dørhellen foran hende.

Det varede et Øieblik, før hun trode sine egne Øine og omfavnede sin Søn — og endnu længere, før hun under den stærke pludselige Glæde igjen rigtig blev sig selv.

Hans Fader var ude paa Langfærd og var først ventendes hjem om otte Dage.

Derimod saa han en lys, smuk, syttenaarig Pige, som kom og hilste ham med mange forundrede Spørgsmaal i Øinene og lidt forlegen i Begyndelsen.

Det var hans lille Søster Kristine, som nu var blet voksen og sin Moders udtrykte Billede, da hun var ung, skjønt ikke fuldt saa høi.

Om sin Broder Eilert hørte han, at han havde det godt hos en Handelsmand nordpaa og var i brav Vei.

Om Aftenen saa hans Moder flere Gange prøvende hen paa ham; men han saa saa lykkelig og glad ud, at hun beroligede sig.

Medens de sad alene sammen ude paa Stenhellen i den sildige Kvæld, fortalte han hende, at han havde opgivet sin Vei i Bergen, — en Begivenhed, hvorover hun slog Hænderne sammen — og udviklede hende derpaa sine Planer om at gjøre Finnæsset dernede i Finkrogen til Handelssted. Han agtede at begynde Sagen jo før desheller, medens Finnerne endnu var paa Øen, og siden følge med dem indover til Karasuando i Sverige for at faa indledet de paatænkte Forbindelser.

Saasnart blot en Baad med allehaande kurante Varer, Kaffe, Sukker, Tobak osv., som han ventede efter sig, var kommet, tænkte han at begynde paa en Maade, der ikke vilde støde dem, nemlig foreløbig kun fra den oppe paa Land omhvælvede Baad som Butik.

Men Hovedsagen var at vinde Kvænens og Nuttofamiliens Samtykke til Afstaaelse af Grunden dernede paa Finnæsset.

Marina sad taus og hørte paa sin Søn. Hun kunde ikke bedømme hans Planer; men der var i alt dette et Punkt, som brød hendes Hoved, nemlig Grunden hvorfor han vilde alt dette, da han dog havde en saa udmærket Stilling i Bergen.

Han forstod paa sin Moders Ansigt, hvad hun

tænkte, og i den stille halvskumre Kvæld nedlagde han i hendes Bryst alt om sin Kjærlighed til Edel Heggelund.

Nu var hun med fuldt Hjerte inde i Sønnens Foretagender.

Men Marina behøvede den hele Nat til at faa alt dette nogenlunde klart i sit Hoved og fik neppe Søvn. Hun indsaa, at hendes Hjælp her i Begyndelsen kunde være af afgjørende Betydning for at vinde Sønnen Indgang hos Finnerne.

Allerede den næste Eftermiddag sad hun venligt snakkende om nyt og gammelt nede i Mathis Nuttos Telt ved en Kop Kaffe af Bønner, som „hendes Søn selv havde havt med sig hjem."

Det faldt sig saa, at de netop kom til at tale om de Dage, da Kvænens Datter Lyma og Morten havde været saa gode Venner, og Kvænen og Mathis kom igjen til at huske paa, hvorledes Marina havde bjerget Lyma og hendes Mor — Kvænens første Hustru og Mathis's Datter ude paa Skjæret.

En anden Dag nævnte hun under et lignende Besøg leilighedsvis, at hendes Søn havde en Baad med Varer, hvormed han agtede at handle, men hun mente, at det ikke var saa let for en Begynder nogensteds der i Egnen, saalænge Stuwitz var som en Høg over alle.

Hun anbragte der et Stikord, som hun vidste slog an hos dem, fra deres gamle Uvenskab med ham, og som tillige i sig selv indeholdt Sandhed; thi Stuwitz var bekjendt for altid at ligge paa Vagt mod Konkurrenter og benytte sig af ethvert Middel til at faa en saadan ødelagt.

Hun havde den Dag med sig et Knytte Forærinｇer, som Mathis skulde overbringe Lyma inde i Sverige fra Morten, og selv fik han for sin Uleilighed dermed en halv Matte Tobak.

Marina havde let for at vinde Mennesker, og her optraadte hun baade klogt og med Finhed.

Da Jon Zachariasen kom hjem, fandt han til sin næsten forfærdede Overraskelse sin Søn hjemkommet og ifærd med at handle fra sin improviserede Butik under Baadhvælvet nede paa Jorden ved Kvænens Gamme.

Der havde alt indfundet sig en Del Finner for at handle og tuske, og ved Stranden laa et Par Baade med Folk, som Rygtet havde bragt derhen inde fra Fastlandet.

Jon yttrede sig ikke videre til Sønnen om, hvad han tænkte i Anledning af det Skridt, han havde gjort, eller i det hele om, hvad han nu havde fore.

Men for Marina lod han ikke fornøiet og udtalte, at det lidet havde været værdt at kaste bort det sikkre for noget, som ingen vidste, hvad kunde blive til.

„Hans Søn var nu voksen og lærdere end sin simple Far, — saa han flk raade sig selv."

De Priser, han bød Mathis Nutto for Skindværk mod Varebytte til næste Sommer, tiltalte denne i saa høi Grad, at denne en Dag af sig selv foreslog ham at følge med sig indover til Karasuando, hvor han lovedes Skind i Overflødighed.

Morten Jonsen havde dog i denne Tid mangen Bekymring, som han ikke vilde betro sine Forældre.

Der var jo mange Ufuldkommenheder ved hans nye Stel; snart slap den ene Varesort op og snart den anden, medens Handelen alligevel skulde holdes i regelmæssig Gang, saa Folk ikke blev skuffede og fattede Mistillid.

Af Kvænen havde han alt sikkret sig Afstaaelsen af Finnæsset, mod en aarlig Afgift og andre Fordele — om han dertil vandt Mathis Nuttos og hans Sønners Indvilgelse.

Det led ud paa Høsten, og Finnerne var alt paa

sit langsomme Tog høit oppe i det norske Fjeldskar henimod Grænsen, da hans Broder Eilert en Dag til hans usigelige Lettelse indfandt sig og overtog at styre med Sagerne nede paa Finnæsset.

Allerede den næste Dag var han reisefærdig.

Sin Randsel havde han fyldt med endel Krambodsager, Speile, Tørklæder osv., der kunde passe til Foræringer, naar han kom frem til Finnerne, og om Eftermiddagen var han alt over Sundet og et Stykke paa Veien indover Fastlandet.

FJORTENDE KAPITEL.

FINNEFÆRD. SØLV-SARA.

Efter et Par Døgns møisommelige Fodvandring indfandt han sig en Aften som Gjæst i Mathis Nuttos Telt.

Af Penge havde han kun lidt med sig, da det meste maatte anvendes til Butikkens Drift, og han haabede at være hjemme igjen omkring Juletid, for da at ordne det fornødne med den.

Med Hensyn til det Foretagende, han havde for sig, haabede han i Mathis Nutto at vinde en Støtte, og i Lymas Mand inde i Karasuando en anden ikke mindre indflydelsesrig.

Solgte de to Familier ham sine Skindvarer, vilde mange følge Eksemplet, og Finnæsset blive Afsætningsstedet.

Toget med de tolvhundrede Rener, de mange brogetklædte Mennesker, smaa og store, tilhørende Nuttofamiliens fire Husholdninger, foregik tildels i høstlig-taaget, vaadt Veir opad den øverste Del af

Dalstrøget paa Norskesiden og drog sig efterhaanden indover den ensomme Fjeldvidde.

Ude paa det uendelige Stenhav styrer Lappen, med sit vidunderlige Instinkt for at orientere sig, efter sine gamle fra Barnsben kjendte Mærker, efter Mosens Stilling, der altid gror paa Sydsiden af Stenene, og efter Stjernerne. „Nordnaalen" og „Jomfruflokken", „Buerne" og „Skibet" er hans Navne paa Nordstjernen, Syvstjernen, den store Bjørn og Orion. Tilligemed Morgen- og Aftenstjernen danner disse de blinkende Punkter paa hans blaa Himmelkart.

Det bølgeformige Graaberg har undertiden paa sin Top en eller anden paafaldende formet Rullesten, hvilken man af de mange Rensdyrhorn, som findes omstrøde paa Stedet, kan forstaa har været Gjenstand for Lappernes Tilbedelse.

En saadan, som de tause drog forbi, fik ogsaa, uset af Morten, i al Hemmelighed sin Tribut af Mathis Nutto, der, skjønt kristen, dog ikke holdt af at lægge sig ud med Lappeguden ved at fravige sine Fædres Skik.

En gammel, graasprængt Kvinde, der var stødt til Toget oppe i Dalen, og som gik forunderlig klædt med alskens Behæng af Sølv og Messing, — hun havde under Pæsken et bredt Sølvbælte — gjorde paa langt Hold knælende sine Fagter mere aabenlyst foran Stenen, den hun som Kvinde efter den gamle hedenske Lære ikke turde komme nær.

Hun gik under Navnet Sølv-Sara.

Hun var halvt en Omstreiferske og ansaas som en Spaakvinde, der sad inde med allehaande Kunster, hvorfor hun ogsaa af mange hemmeligt spurgtes tilraads og almindelig frygtedes.

Toget gik langtfra lige indover Fjeldmarken.

Det gjaldt nemlig at finde Mosebeiter, der ikke var afgnavede paa de sidste ti, femten Aar; thi saa

længe behøver Mosen til igjen at vokse, og paa ethvert saadant Strøg rastedes der gjerne i flere Dage.

Af og til aabnede der sig saa aldeles uformodet en dyb Dal, som man ikke havde kunnet se, før man kom hen til Randen — en gigantisk Revne i Høifjeldets Flade.

Dernede under deres Fødder stod Dvergbirkene blandt Ormegræsset i Lierne med de af Middagssolen sønderspræengte, høstlige Taagedotter hængende mellem sig, medens deres mere høitstammede Søstre nedenfor i den stille, klare Høstdag speilede sine gulnede Løvkroner i det stille, blanke Vand, hvis Flade kun krusedes, naar en eller anden Fisk sprang, eller en Fjeldfugl fløi lavt henover det, opskræmt ved Larmen og Raabene fra det kommende Tog eller af en Finnerifle, der knaldede ovenfor i Bakkerne.

Paa denne sildige Aarstid pleier Lappens Vandring paa Fjeldet at blive sur og besværlig ved hyppige Snefog.

Han ser dog gjerne, at disse indfinder sig, for at Sneen tidligst muligt kan lægge sit lune Dække over Mosemarkerne, inden Barfrosten overdrager dem med et saa tykt Lag af Is, at Renernes skovlformede Horn, der tillige skyder Sneen tilside, ikke formaar at slaa igjennem det, eller dens Forben at sparke Mosen op til sig og sine Kalve.

Efter den klare, guldblaa Dag fulgte kolde, stille Nætter, der lagde en blinkende Stjernekuppel med en endnu kun svag Rand af Nordlys over den endeløse Fjeldørken, indover hvilken Teltene nu hver Dag flyttede sig i forceret Dagsmarsch.

Hvor koldt det var om Nætterne, viste sig af Myrhullene, der i Barfrosten kravede sig med stedse tykkere Is, og af det tætte Rim, der gav sine tusinde Farveblink henover Stenene og Mosens fine Traade.

Aften- og Morgenrøden indtager med forunder-

lige, guldkantede Skyer paa denne Aarstid en stor Del af Dagen og laaner alt en egen arktisk Kolorit.

Nede i Fjelddalene tindrede Bjerkene i den matte, skraa Middagssol. Et Nap af Renen bort i Løvet, en tilfældig Rystelse, idet dens Herre trængte sig forbi, eller af en opskræmt Rype, lod de hvide Grene blotte en Rest af gulnede Blade.

I disse betænkelige Dage syntes Mathis Nutto i mindre godt Humør, og det lod til, at Sølv-Saras Yndest for Øieblikket ikke just stod paa det høieste, enten han nu trode, at hun hemmelig havde sat ham ud for „Stalloens" eller nogen anden af hine Fjeldaanders Vrede, eller blot, at hun var vrang og uvillig til at „vende Veiret".

Sølv-Sara saa i denne Tid næsten hekseagtig vild ud, som hun gik der i sin vide Pæsk med de graa Haartotter om det gule, indfaldne Ansigt, hvori Øinene brændte glødagtigt, og med sin krumme Skikkelse støttet til Staven.

Hun holdt sig ensom fra de andre og kunde gaa og „jøike" og mumle hen for sig i timevis. Rimeligvis havde hun Følelsen af, hvad man ventede af hende, og af, at hendes Kredit nu var stedt i Fare.

Morten var ikke paa det rene med, om hun egentlig betragtede ham med gunstige Øine.

Den første Dag havde hun venlig sagt, at han var saa fin og lys, og at hun læste Lykken i hans Ansigt; men nu holdt hun sig fjernt fra ham, og af en af Mathis Nuttos Svigersønner havde han hørt, at hun havde mumlet noget om, at Fremmedmanden ikke netop var til Baade for Reisen.

Han fik en Mistanke om, at han risikerede at faa Skylden for Barfrosten, om Veiret vedblev.

En Eftermiddag havde hun pludselig begyndt at gjøre underlige Fagter foran Mathis's Teltdør; hun havde havt Runebommen oppe, og spaaet snarlig

Veirforandring og derhos været meget opbragt paa Mathis, som hun paastod havde vanvyrdet en eller anden Fjeldaand.

Der blev den Aften i Mathis's Telt foretaget en Del Ceremonier, hvorved hverken Beboerne af de andre Telte eller Morten Jonsen fik være tilstede, og derpaa drukket Brændevin og „jøiket" af samtlige Familiens Medlemmer i Hovedteltet lige til Sengetid.

Brændevinet undlod ikke at gjøre sin Virkning paa de forskjellige, der sad i Halvkredsen om Ilden; de var meget lystige, og Morten havde Indtrykket af, at der feiredes en Glædesfest, hvis rette Beskaffenhed man ikke vilde være rigtig ved.

Gamle Mathis sad hele Tiden paa sin vanlige Plads lidt for sig selv ved Ilden og tyggede paa sin korte Pibestump.

Hvilken listig Kløgt laa ikke i dette ægte Finneansigt med den brede, lave Pande, de skjæve, brune Øine, de fremstaaende Kindben og den spidse Hage!

Ved Aftensmaaltidet kom foruden Renkjødet og den vanlige Mad den Dag tillige Ekstraretter, Lækkerier, som tillavedes af Sønnekonerne.

Sølv-Saras Aktier var klarlig stegne igjen, efterat hun havde spaaet Veirforandring.

Det saa imidlertid ikke ud til en saadan den følgende Dag, der var kold og klar som den forrige.

Sølv-Sara var ogsaa i sit Væsen adskillig pirrelig og urolig, medens de andres Ansigter aabenbart levede i spændt Forventning. Ud paa Eftermiddagen syntes hun dog igjen mere rolig og tryg i sin Sag.

Om Aftenen, da den Del af Folkene, som ikke havde Renvagt, sad leirede om Ilden og samtalede, kom Mathis til at omnævne Store-Lars, som han havde kjendt ude paa Skorpen, og Morten fortalte endel om, hvorledes han havde levet hjemme hos

hans Forældre og været hans Barndoms Kammerat. Han fortalte tilslut det nærmere om hans Endeligt.

Det var da forunderligt at se Sølv-Sara, der havde siddet længst tilbage for sig selv inde i Skyggen, støttet paa Staven, uvilkaarligt trække sig Skridt for Skridt nærmere og aandeløst staa og høre paa.

Hun stod stille slig, længe efter at han var sluttet.

Morten kunde ikke frigjøre sig for det Indtryk, som dette gjorde paa ham.

Han laa en Stund vaagen udover Natten.

Lampen med Renfedtet, hvori der laa Siv som Væge, hang døsig oppe i Tagspærren over det halvt udslukkede Ildsted, hvor Klæder og Komager hang til Tørring, og i hvis varme Aske en og anden af de trætte Hunde nu saa smaat gjøede i Søvne. Den vanlige tætte Røg var trukket op mod Teltloftet.

Familiens Medlemmer laa, paa de Par nær, som var nærmest Lysskjæret, længer ind i Dunkelheden paa sine forskjellige Leier af Renskind, der var bredt ovenpaa Risbundterne, som dannede Gulvets Underlag.

Da forekom det ham, at han saa en Skygge reise sig fra den Kant af Teltet, hvor Sølv-Saras Plads var, og forsvinde i Kredsen af de sovende, indtil den igjen kom frem nær Foden af hans eget Leie.

Der blev den liggende en Stund som et Menneske, der bøier sig næsegrus med Panden mod Jorden. Han trode at høre et Par sagte beklemte Suk, hvorpaa Skyggen igjen reiste sig og gled tilbage ind i Mørket.

Denne Sølv-Saras hemmelighedsfulde Færd — det kunde ingen anden være — i den ensomme Nattetime satte hans Fantasi i Bevægelse.

I Drømme saa han hendes Skikkelse paa de forunderligste Maader. Den voksede kolossalt, og hun

stod midt i Kredsen, hvor de andre lo og jøikede, med vilde Fagter, opløst Haar og „manede Veir".

Der susede som et Stormveir om hendes Skikkelse, idet hun truede med Stokken og samtidig paakaldte sine finske Guddomme.

Han vaagnede af en stor Larm og mange Raab; — det var, som Drømmen livagtig fortsattes, thi han kjendte i Mørket en kold Vind suse om sig.

Om Natten var der røget op en Snestorm, der havde revet den ene Teltvæg op.

Dens Voldsomhed nødte Mathis Nutto til at flytte Teltene hen i Ly af en Fjeldvæg, hvorhen ogsaa Dyrene af sig selv havde tyet gjennem Snekavet.

Der holdtes de veirfaste i to mørke Døgn, hvori det orkanagtige Uveir snart reiste snart igjen bortfeiede uhyre Sneskavler.

Sølv-Saras Autoritet var ved denne Begivenhed igjen befæstet, thi da Veirforandringen var kommet uventet og lige efter hendes Spaadom, var der ingen, som betvivlede, at hun jo havde bevirket den.

Hun modtog deres mange Beviser paa, at de erkjendte dette, med en forbeholden Værdighed.

At hun kunde have sporet visse, for de andre ukjendte, Tegn til Veirforandring eller maaske følt den gigtisk i sit Legeme — var nu Morten Jonsens prosaiske Udlægning, hvilken han dog viselig beholdt for sig selv.

Hvad der forundrede ham mere var, at Sølv-Sara siden hin Aften, han havde fortalt om Store-Lars, var blet saa paafaldende venlig imod ham.

Der var i hendes Væsen kommet noget næsten ydmygt hengivent.

Hun sad saaledes om Aftenen oppe ved Ilden og smurte hans Komager og fyldte dem med friskt Sennegræs.

Man var nu kommet over den egentlige Høifjeldsvidde og efterhaanden ned i de mere aaslændte

Egne over paa Svenskesiden, hvor Sjøerne begynder og den mosgrode Fjeldviddes nøgne Karakter formildes.

De svagtfrosne Myrer kunde endnu ikke bære Dyrene, og Toget holdt sig derfor saa meget som muligt langs Aasryggene.

De maleriske Sommerdragter med Tollekniven hængende i det smukke Livbælte var oppe paa Fjeldet i Kulden og Sneen blet ombyttet med den rødkantede med Vildvareskind bræmmede Peltspæsk og med den ligedan besatte firkantede Skindhue, der bekvemt kunde trækkes ned for Ørene.

Lappen gik nu med Aandreski — en kort og en lang — og med de lodne varme Skallekomager paa Fødderne.

Det var Vinter og fuld Sne, da de endelig naade ned til Lappebyen, hvor endel, tildels alt befolkede, Gammer stod sammen med Sneen nedtraakket rundt om sig.

I deres egne fire Gammer, hvoraf kun Kuplerne med Snelaget paa Toppen stak i Veiret, blev nu Gruen tændt.

Finnerne blev for nogle Maaneder igjen fastboende, medens Renerne vogtedes længer oppe i Fjeldmarken, hvor de søgte Mosen under Sneen.

I disse rolige Vintermaaneder gjør Fjeldlappen sig det hyggeligt. Han sørger meget for Renligheden; — det at bade Fødderne er efter gammel Skik Kvindernes vanlige Forretning.

Barnedaab, Konfirmation og Vielser foregik i denne Tid nede ved den kun en god Dagsreise fjerne Kirke, og disse Fester medførte igjen adskilligt Samliv mellem de forskjellige Familier.

Lymas Overraskelse ved at se sin Barndomsven igjen var stor.

Hos Finnen ligger Hjertet nær til Læben, og

hun ophørte ikke med at forundre sig over, at der var blet slig en stærk, vakker Mand af ham.

Han paa sin Side fandt jo, at Aarene havde medtaget den smukke Lyma endel; hun havde faat fem Børn — den yngste skulde nu til Daaben.

Men de mørke Øine, hvori hele det varme Finnehjerte lyste, og det barnslige, tækkelige Væsen havde dog bevaret sig. Det viste sig noksom i alle hendes ivrige Spørgsmaal efter Marina, i hendes utilbageholdte Glæde over Foræringerne og hendes overgivne Latter ved Erindringer fra gamle Dage, som hun efterhaanden oprippede.

Hendes Mand, Isak Pelto, lo med, det syntes som hans Hustrus Glæde ogsaa meddelte sig til ham, og han gav sig ikke, før Morten maatte samtykke i at flytte fra Mathis Nuttos Gamme over til dem.

I de følgende Dage indviede han hende i Øiemedet med sit Komme og tilslut ogsaa i sin Plan angaaende Handelspladsen nede i Finkrogen.

Lyma raadede ham indstændig til at fortie sin Hensigt, indtil hun havde sonderet Terrænet og faat Tid til at vinde sin Mand for Sagen.

Imidlertid handlede han kostbare Skind af Sølvbjørn, Sølvræv, Røskat osv. i ikke ubetydelige Kvantiteter ikke blot med Mathis Nutto og hans Sønner og Isak Pelto, men ogsaa med andre Finner, og han havde Følelsen af, at han hos dem var paa Vei til at opnaa baade Tillid og Yndest.

Aftalen var, at en af Mathis Nuttos Sønner paa Vaarsiden skulde bringe Peltsværket ned til et Sted i det norske Dalføre, hvor han kunde afhente dem. Hvad han tilhandlede sig af andre, agtede han nemlig selv at føre med sig.

Hans store Bekymring var, at Tiden var trukket for langt ud; det var alt ved Juletid, og Butikken var nu sandsynligvis nær udhandlet for Varer. Der forelaa ham det tunge Valg mellem, enten at reise hjem-

over med uforrettet Sag og halvgjort Forretning eller at lade Butikhandelen gaa istaa. Og han valgte med tungt Hjerte det sidste.

Paa almindelige Hverdage morede Mændene sig med at kjøre om i Pulk til forskjellige, tildels langt bortliggende Finnebyer, som det almindelig hed „for at søge efter bortkommen Ren".

Men ofte var disse Farter kun Paaskud for at lade sig traktere med Brændevin og Kaffe og faa sig en hyggelig Faddersladder.

Det var paa slige Tog sammen snart med den ene, snart med den anden, at det lykkedes Morten at faa indledet Bekjendtskaber og afsluttet en Række Handeler. Men ogsaa her viste der sig efterhaanden Vanskeligheder, hvilke Sølv-Sara en Dag underrettede ham om, skrev sig fra et Par Opkjøbere, der var forbittrede over de høie Priser, han bød.

Han havde lovet Lyma at staa Fadder for hendes Søn, der første Søndag skulde til Daaben. Hun havde opkaldt Barnet efter ham og hans Mor og ved en Sammensætning af Morten og Marina dannet Navnet Martin.

Efter Kirketid var der da tillige en Art Handelsstevne.

Op ad Dagen Lørdag, gik mange Tog — Raide paa Raide — af Finner i deres Pulke nedover det snedækte Dalføre til Kirken.

Under Farten ballancerer Finnen Pulken med sin Krop, idet han af og til støtter sig mod Skaren med den af Rensdyrvanter bedækkede Haand.

Blir den travende Ren træt og utaalmodig, vender den sig — som bekjendt — undertiden imod sin Herre, der da lynsnart vælter Pulken over sig, medens den rasende Ren bearbeider Bunden med Horn og Forben.

Saasnart Anfaldet er over, kaster Lappen muntert Pulken om igjen og fortsætter Kjørselen, indtil

han finder at burde afløse den med Varerenen, som han fører løs efter sig i Baand.

Ud fra Sidedalene kom efterhaanden andre Kirketog, der sluttede sig i Rad efter det øvrige Følge, som med sine røde Huer drog sig henover det hvide Landskab lig en lang — af livlige Farver — broget Snor, snart forsvindende mellem Bjerkene, snart igjen visende sig fremme paa Bakkerne ved Elvebrinken.

Nede paa Elven, — Lappens slagne Kongevei, hvor Fossestrygene ikke forbyder ham at kjøre den — forøgede Toget sig fremdeles.

Da man langt ud paa Eftermiddagen gjorde Holdt paa en Holme paa en af de snedækkede Søer, var der forsamlet den største Del af den kirkesøgende Menighed.

Efter nogen Uro, fordi et Par af Følget under Opkjøringen havde kjørt deres Rener i Kors over Dragrebet, kom man sig i Orden paa Raststedet.

Skierne, der laa paa Kjærrissen, hvor Proviantten var, blev stukne som Staure i Sneen. Ved disse bandtes Kjørerenerne, for hvilke der strødes hvid Mose — „Jægill" —, medens de stod skrabende i Sneen for at søge mere.

Op af Kjærrissen tog Kvinderne Renkjødet, Rentunger, Osten og de andre Sager, de havde med sig, medens Brændevinsflasken kom frem af Mændenes Pæskebarme, hvor de for den stærke Kuldes Skyld var forvarede.

Det var et høitideligt Syn at se hele denne Skare i den kolde, klare Eftermiddag ude paa den øde Sneholme efter Finlappens Skik at stryge Huerne af Hovedet og knælende holde Bøn før Maaltidet. Morten følte sig som i en Kirke, større end nogen, hvori han hidtil havde været.

Det gik iøvrigt bagefter lystigt nok til, og man

brød først op efter et Par Timers Ophold, da Maanen alt var steget op.

Et Par Rener havde slidt sig løs og skulde først fanges.

Idet dens Herre gaar og speider efter den, farer Rebet pludselig som en sort Skygge henover Sneen.

Dyret føler Snoren om Hornene, det reiser sig paa to Ben, mens Lappen trækker den hen til sig.

Det vrede Dyrs Forben banker tilslut op paa hans tykke Pæskekrave, som han vender imod, og som, helst naar den er af Bjørneskind, kun lidet lader ham føle Slagene.

Man havde ventet at naa frem til Kirkegammerne Klokken to, tre om Morgenen; men en tyk Taage, der overfaldt dem ude paa en af de større Sjøer, nødte Følget til atter at gjøre Rast, da det opdagedes, at man i en Timestid havde kjørt i Ring og nu var kommet tilbage i sine forrige Spor.

Trækirken ligger ude paa Elvebakken med Udsigt over Dalen, der her er fuld af Sandmæler efter Elven, og den har en lille Birkelund paa sin Kirkegaard.

Nordsiden af Præstegaardens Husvæg, hvor Veiret stadig staar paa, ligger i Regelen om Vinteren tilføget indtil Høiden af Tagskjægget, medens Vindu- og Dørsiderne holdes fri, tildels ved Maagning af Sneen.

Ved Kirkegammerne var der den Søndag Formiddag en støiende Livlighed, der først afbrødes, da Gudstjenesten begyndte og Menigheden strømmede ind i Kirken.

Foruden Præstens Familie, der sad paa Bænken ved Prækestolen ved Siden af Lensmanden og den halvt finneklædte Klokker, bestod saagodtsom hele Menigheden af Fjeldfinner, der med megen Andagt paahørte Prækenen.

Lymas Barn blev døbt samtidig med flere andre smaa, og tilslut forrettedes en Brudevielse.

Vielsen foregik efter svensk Skik, idet et Par unge Karle holdt Silketørklædet — Pellen — over Bruden, der stod i sin smukke Finnedragt, med Krone paa Hovedet, medens Brudgommen havde et hvidt Skjærf bundet i Kors over Brystet og om Livet.

I sin rødkantede Pæsk med Sølvbjørnekraven og Glasperler til Pynt over Brystet, den bræmmede, hjelmformede Hue, hvorfra det røde Silkebaand flagrede — og med de fine, smale, foran i en Spids ophøiede hvide „Komager" paa Fødderne, om hvis Ankler er viklet smukke Duskebaand, — saaledes klædt var Bruden, der kom farende paa Ski ned til Kirken med Staven i Haanden og sit af Vinden friske Ansigt.

Nede ved Kirkegammerne forefaldt imidlertid bagefter adskillige støiende Optrin, foranlediget ved, at Brændevinshandleren, uanset Søndagen og Faren for at blive idømt Helligbod, i Smug solgte Brændevin.

Kjendinger mødte hinanden med den vanlige halve Omfavnelse og Hilsenen „burist, burist" — og bød saa Flasken.

Et Par Klynger stod, den ene om en langskjægget russisk Kjøbmand østifra Hvidehavet, den anden ved en Handelsfuldmægtig inde fra Gamvik, der reisefærdig i Finmut og norsk Skindhue gjorde Handelsaftaler for sin Principal.

En tredie, der mere end de andre tildrog sig Morten Jonsens Opmærksomhed, var en lang, brutalt udseende Mand i Skindhue, en næsten fodsid Vadmelsfrakke og iøvrigt noget nær klædt paa svensk Almuevis.

Det var en Handelsmand, der bode et halvt Snes Mil søndenfor, og som, indtil fremmede i den sidste

Tid begyndte at trænge sig ind paa Markedet, havde havt saagodtsom hele Skindhandelen paa disse Kanter. Det var ham, hvem Sølv-Sara før havde udpeget som hans Avindsmand oppe i Finnebyen, og han forstod af meget, at hans Person den Dag i høi Grad maatte være Gjenstand for den andens Travlhed.

Et Par Gange var Manden, der ellers stod med en Brændevinsflaske og skjænkede i Klyngen af sine Kunder, kommet forbi ham og havde da hver Gang, tilsyneladende uforsætligt, men temmelig raat, stødt mod ham uden i Farten at gjøre Undskyldning. Fra den Kreds, som omgav ham, hørte Morten af og til, naar han passerede forbi, Sætninger, som aldeles ikke smagte ham, da han forstod, at de havde Hentydning paa sig, og som af de omkringstaaende blev optaget med skraldende Latter.

Lyma havde ogsaa fra sit Hold opfattet Situationen.

Hun kom skyndsomt hen til ham og bad ham følge sig, da de stod færdige til at reise.

Morten bad dem vente paa sig endnu et Kvarterstid, saa skulde han være færdig med den sidste Handel, han havde tilbage idag.

Han saa saa rolig ud, at hun blev tryg, men iagttog rigtignok bagefter med Ængstelse, hvorledes han langsomt slentrede hen ind iblandt den fiendtlige Klynge og der, som om intet var, gav sig til at akkordere om et Par Skind.

Han vendte halvt Ryggen mod den svenske Handelsmand, der stod som før med den gammeldags blaa Brændevinsflaske i Haanden og snakkede, men nu lidt mindre høirøstet og ikke netop om ham.

Da han hørte den høie Pris, som Morten Jonsen kontant betalte — det var saagodtsom hans sidste Penge —, kunde han ikke afholde sig fra et vredt, haanligt Udraab. Men i samme Øieblik var Mortens

Ansigt tæt inde mod hans og med et saadant Udtryk i Øinene, at Manden uvilkaarlig veg et Par Skridt tilbage. Morten lagde Haanden paa hans Skulder og sagde koldt:

„Du har stødt mig haardt tilside to Gange idag og begge Gange glemt at bede om Forladelse; det var dog vist Meningen?"

Manden saa lidt uvis ud, — han var en høi, svær Karl —; men der var alligevel noget i Mortens Væsen, som nødte ham til at slaa Øinene ned og erklære, at han ikke havde tænkt at fornærme ham.

„Nei det kunde jeg ogsaa tænke" — sagde Morten —, „men jeg trode, det kunde ikke skade at forhøre sig."

Han havde opnaat, hvad han vilde, nemlig at møde Manden blandt hans egne Tropper, og han bad én, som han netop havde set le, at bære Skindene for sig hen til Pulken.

Man reiste straks efter hjemover, og i denne Barnedaab hos Isak Pelto rykkede Morten endelig ud med Sproget om Handelspladsen i Finkrogen.

Det vigtige Anliggende faldt, efter mange Forhandlinger frem og tilbage, tilsidst ud til hans Tilfredshed, idet han forpligtede sig til at respektere Renveien dernede, som den havde været fra Alders Tid.

Der blev herom oprettet Dokument med vedkommendes Bomærker under.

Til det heldige Udfald bidrog dog maaske mest, at Mathis Nutto havde opfattet ham som en Uven af Stuwitz.

Et Par Dage efter bandt Lyma ham en Morgen efter finsk Gjæstfrihedsskik under Graad hans Reisekomager paa Fødderne og ønskede ham i Teltdøren „Guds Fred".

Hendes Mand skulde ledsage ham til en Finneby

længer oppe i Landet, hvor han agtede at gjøre sine sidste Forretninger og faa Resten af de Skindvarer, som han vilde tage hjem med sig over Fjeldet.

Der traf han igjen paa Sølv-Sara, som i Vintertiden streifede om i alle Finnebyer.

Han opdagede snart, at Stemningen her ikke var ham nær saa gunstig.

Med Undtagelse af den Mand, til hvis Gjæstfrihed Isak Pelto havde anbefalet ham, og som ogsaa straks solgte ham sin Beholdning af Skind, fandt han Folkene paafaldende tvære i sit Væsen.

De var klarlig opsatte mod ham, og sandsynligvis af hin svenske Handelsmand.

Man havde hørt, at han havde handlet sig „Ret til Finnegrund" af Nuttofamilien samt „taget Brev derpaa", og det Rygte havde vakt adskillig Ophidselse.

Uagtet disse vanskelige Omstændigheder besluttede Morten dog at blive indtil hans Forretninger var endt.

En Gang, han aabnede en af sine vel sammenbundne Skindpakker, fandt han en Mængde haarløse Pletter i Peltsværket, og ved nærmere Eftersyn laa der Smaastykker af en tørret, formodentlig ætsende, Plante strøet ind mellem Skindene.

I hans brede Pande svulmede en blaa Aare, medens han taus opløste og udbredte Pakke efter Pakke paa Sneen for at se, hvorvidt Skaden gik, samt rense dem.

Bedærvet var dog lykkeligvis endnu kun ganske enkelte Stykker af det kostbare Peltsværk.

Han fandt det dog ikke klogt at yttre sig videre om Sagen, men hans Mistanke var vakt mod Manden i Naboteltet, en lav, firskaaren Fin med raa Ansigtstræk, der daglig havde sin Gang i Teltet og kun lidet havde forstaat at lægge Skjul paa sit uvenlige Sindelag.

Han hed Josias Umek og var en Slags Opkjøber for hin svenske Handelsmand blandt Finnerne paa de Kanter.

Der trakteredes i denne Tid oftere med Brændevin i hans Telt, og han førte megen ophidsende Tale.

Det Tilfælde, som først havde vakt Mortens Mistanke mod ham, var indtruffet en Dag lige efter Ankomsten, da denne Mand havde tilbudt sig at følge som „Vappus" til nærmeste Finneby.

Idet han med en ustyrlig Ren kjørte gjennem en tæt tilgroet Olderskog, slingrede Pulken pludselig paa et aabent farligt Sted i fuld Fart udover en Issvul.

Ved sin Aandsnærværelse undgik han den øiensynlige Livsfare, men saarede sig slemt. Dragrebet havde været halvt afskaaret og ikke taalt Tyngden, da Pulken slingrede.

Ved Hjemkomsten advarede Sølv-Sara ham indstændigt mod at betro sig til nogen anden Vappus end Sønnerne i den Mands Telt, hos hvem han bode og var Gjæst.

Opdagelsen af hin nye Gjerning med Skindene satte Morten Jonsens Selvbeherskelse paa en vanskelig Prøve; men hans Forstand sagde ham, at et aabent Brud blot kunde tjene hans Uvenner, og det gjaldt nu at holde ud. Han bemærkede, at hans Vært ofte sad meget betænkt og i denne Tid næsten altid holdt sig hjemme, medens hans to Sønner derimod i Regelen var fraværende. Deres Væsen imod ham havde noget undvigende og forbeholdent.

En Eftermiddag var der mere end almindelig livligt foran Teltene.

Man havde drevet Dyrene sammen for at sortere bort endel fremmede Rener, hvorefter der var Spørgsmaal, — og blandt tusinder kjender enhver Fjeldfin sit eget Dyr.

Pæskene laa i den strenge Kulde hvidrimede slængt henover Sneen, medens Eierne i sine for Brystet aabne Vadmelskufter, rødmussede og hede, med Skindtømmerne over Skuldrene søgte om iblandt de urolige Dyr.

Som Morten Jonsen stod udenfor Teltdøren og betragtede Skuespillet, rammede Snerten af en Skindsnor, i hvis Ende der visselig maatte have været en Blykugle, bagfra saa hvast i Teltstangen ved hans Hoved, at Træet kløvnede.

Han følte et skarpt Lufttryk i Øiet, som om en Riflekugle var faret forbi.

Josias Umek kom netop forbi, svingende Snoren paany over Hovedet, som om han var beskjæftiget med at øve sig i et Kast med den og ikke havde bemærket ham; men hans vrede Øine og hele Udtryk savnede aldeles Uskyldighedspræget.

Mortens Harme over dette uformodede Angreb lod ham ikke Tid til Selvbeherskelse.

Med et Sprang satte han ind paa Ophavsmanden, der ikke fik Tid til at vige undaf. Morten følte en sand Lise ved endelig at have aaben Kamp.

Det varede et Minut, hvori hans Modstander ved det hæftige Fald saa tusinde Stjerner blinke forvirret for sine Øine, medens de andre stod haandfaldne uden at tænke paa at gjøre noget.

Dette Minut behøvede Morten til at faa Luft og — til at besinde sig.

Pludselig slap han ham og gik tilbage til Teltet, idet han fortalte, at Josias havde forsøgt at ramme ham, og paaviste Sporet i Teltstokken efter Slaget.

Der blev en hel Sammenstimlen af Mennesker.

De raabte i Munden paa hverandre og lod til at holde med Josias, der truende og klagende over Overfald drog sig tilbage til sin Gamme, — han havde kjendt sin Uvens Haand og lystede intet nyt Sammenstød.

Nu, Bruddet ulykkeligvis var sket og Fiendskabet aabenbart, indsaa Morten, at Opholdet der var alt andet end trygt.

Hans Værts Miner viste, at ogsaa han nu var alvorlig bekymret. Hvad der kunde times ham her paa det ensomme, lovløse Fjeld, derpaa havde han allerede set Prøver nok, og en Fare kunde lure bag hver Snedrive.

Paa den anden Side vilde han ikke uden i allerydeste Nød lade sine møisomt vundne Varer i Stikken. Det kunde være ligesaa farligt at flygte som at blive, og under alle Omstændigheder vandt han intet, om han lod sine Fiender ane, at han var bange.

Han gik derfor lige efter en Tur rundt Gammerne og samtalede om Aftenen med Familiens Medlemmer, som om intet var; — disse syntes dog i høi Grad beklemte.

Igrunden ansaa Morten ikke engang sit Liv for sikkert i den nærmeste Nat, men han sov tilsyneladende ind saa roligt som sædvanligt; — i Virkeligheden laa han dog og grublede paa Udveie, indtil Søvnen overvældede ham.

En Timestid efterat de, som havde Renvagt den anden Halvdel af Natten, var dragne ud, vaagnede han ved, at en Haand varsomt pikkede ham paa Skulderen; han var paa Øieblikket lysvaagen og parat til det, der sad ham i Blodet — Faren.

Det var hans Vært, Jens Ibmel, der hviskende bad ham klæde sig paa; udenfor stod Renen færdig med hans Skind paa Kjærrissene og én til at følge ham over Fjeldet.

Her var ikke mere trygt for ham, sagde Jens Ibmel alvorligt, og det var bedst at flygte, før nogen endnu tænkte paa, at han kunde have det til Hensigt.

Morten fik en Mistanke om, at hele Familien var

vaagen, men at ingen af dem for de andre Finners Skyld vovede at være hans Følgesvend eller have Del i Flugten, medens Gjæstfriheden paa den anden Side paalagde dem at sørge for, at der intet ondt timedes ham.

Han tog i Stilhed et hjerteligt Farvel med sin Vært, der havde overladt ham et Par Kjærisser til Vareme og Proviant samt de fornødne Vareren til Ombytte, og han saa til sin Forundring, at Sølv-Sara var den, som skulde føre ham.

Hun sad allerede i sin Pulk og havde sin Hund ved Siden, og han fik siden høre, at det var hende, som havde drevet Jens Ibmel til at iværksætte Flugten saa øieblikkeligt.

Et Slag af Svøben, derpaa lynsnart op i Pulken, og saa gik det afsted fra den ensomme Finneby henover Skaren i den kolde, klare Nat.

Den store, runde Maane i sit blaa Stjernefelt [illegible]t skynde sig ved Siden af dem langs Aas[illegible]nedens Nordlysets elektriskknittrende røde, [illegible]e og blaa Luegjærde med de i disse [illegible]lige Lysfortoninger snart var forsvundet, snart igjen voksede ud over Himmelen som et rødligt bølgende Hav.

Ildtungerne syntes undertiden at slikke næsten ned i Snebakken, og hele det hvide Maanelandskab blev da en Stund underlig skyggeløst.

I disse Mellemrum, hvori det blev saa lyst, at man næsten kunde se en Naal paa Sneen, og hvori Sølv-Saras Pulk og Ren tegnede sig mærkelig ensomt foran ham, voksede de i sig selv storartede Naturomgivelser for Morten op til en kjæmpemæssig, hemmelighedsfuldt truende Stilhed, hvoraf hans Sind følte sig lettet, saa ofte Maaneskyggerne igjen fik Overtaget, og Omridsene atter tegnede sig naturligt.

Han havde halvt en Stemning, som om han kjørte alene ud i Natten med en Heks.

I Nordlysets mystiske Luer tænker Finnen sig sine afdødes Sjæle.

Han véd, at Nordlyset lader sig drage ned mod Snebakken, naar han bølger med et hvidt Lagen, og at det kan hidses ved visse Lyd, og i slige underlige Nætter ser han de underjordiske med sine Renflokke, der har lysende Horn, flygte for Nordlyset, som forfølger dem med sine Ildtunger.

Toget gik i uafbrudt Fart, indover mod Fjeldet, med Sølv-Saras Hund utrættelig gjøende foran og visende Veien, den hele Nat og til Middagstid den næste Dag, da de holdt en kort Hvile ved en forladt Gamme for at tø op noget Renkjød.

Af hendes Mine og faa Ord forstod han, at hun frygtede for, at Josias Umek og hans Kammerater kunde have sat efter dem om Morgenen.

Varerenerne ombyttedes, og man skyndte paa videre udover Eftermiddagen og Aftenen, indtil de endelig sildigt stansede ved en anden forladt Gamme.

Her undte de sig og Dyrene nogle Timers Hvile til ud paa Morgensiden, da det atter bar afsted.

Det var først, da de efter to og et halvt Døgns Reise var kommet ind paa Fjeldvidden, at Sølv-Sara fandt sig i noget længere Raster, og hun syntes da efterhaanden at blive mere tryg.

Hun sagde, at det var seks Døgns Reise over til det Sted nede ved det norske Dalføre, hvor han selv kunde kjende Veien, og hun forlade ham.

En Aften overfaldtes de paa Vidden af en voldsom Snestorm.

En Stund undersøgte Sølv-Sara møisommelig Mosens Stilling paa Stenene og andre Mærker for at finde Veien, men tilslut maatte de give tabt og

stanse. Hendes Adfærd opretholdt imidlertid hans Mod.

Hun stillede roligt Pulkene og Renerne sammen og beredte alt til at lade sig og ham sne ned.

De maatte skiftevis dreie Skistaven for at holde Lufthullet aabent i Sneen for deres lune Kammer.

Stormen varede ved ogsaa det følgende Døgn.

Han lagde Mærke til, at Sølv-Sara ofte henfaldt i Grublerier, og det syntes, som om den gamle havde noget paa Hjerte.

Det var et Ansigt, der trods det runkne Skal og det som oftest bittre Udtryk godt kunde have været smukt engang i Ungdommen, — ialfald faldt dette ham ind, engang han saa paa hende, medens han i Stilhed grubledę over, hvad der vel kunde have bevæget denne underlige og i sit Væsen saa hadske Kvinde til at gjøre slige Offre for ham.

Hun maatte have læst noget af denne Forundring i hans Ansigt; thi, da det lidt efter dæmrede, begyndte hun i en dæmpet Tone at tale til ham.

Hun sad med Ansigtet i Hænderne, og Morten opfattede snart, at hun talte om Store-Lars og søgte at udøse sit Sinds Tyngsel for ham.

Det var et tykt, af Aarene fæstnet, Skal, som nu — under stedse tungere Bevægelse, indtil Stemmen blev næsten uhørlig — brast om et under Ulykke og Bitterhed forgjemt, fortvivlet Hjerte.

Hun var den Kvænfinpige, som Store-Lars havde elsket, og som var blet lokket ombord i Wassilieffs Lodje — „det er nu meget over to Snes Aar siden," — sagde hun — „og Gud har ladet mig leve længere end jeg har havt Lyst til."

„Da jeg siden med Barnet paa Ryggen vandrede paa min Fod hjem over Fjeldet fra Rusland, kunde Ulv og Bjørn gjerne have taget mig, saa lige glad var jeg om Livet; thi til Lars, syntes jeg, det var

umuligt at komme igjen, og dog droges jeg did af al min Hu.

Jeg gik villieløs som i en Taage og husker kun af det hele, at jeg nærede mig med Multebær og fik Melk i Gammerne til Barnet, efterat jeg selv ikke havde mere.

Nede paa Jordet ved Olsvaag, som gamle Korporal Stuwitz dengang eiede, traf hans Søn mig. Jeg blev Tjenestepige der, og jeg var ham lydig som en Hund.

Han sagde, jeg skulde være glad, da mit Barn døde; jeg begrov det paa Fjeldet.

Siden har jeg mange Gange hørt det raabe oppe i Marken.

Da Stuwitz kom til Brøgelmann i Køllefjord, satte han mig i Tjeneste oppe til Fjeldfinnen Jakob Nutto, som var en Bror af Mathis Nutto.

Med ham havde han mange Handler — der ikke alle var af det gode; thi Jakob havde hjulpet til at forvare Varerne fra et Fartøj, som de havde plyndret i Sjøen. Ja der var ogsaa Forhør om de Ting, og jeg kunde da forklaret, hvad ingen af dem lystede, om hvor Varerne var gjemt.

Stuwitz stolede paa mig, thi han vidste, jeg var ham lydig i et og alt, og jeg hjalp ham med at faa vekslet rundt om baade i syd og nord til Sølv de Rigsdalersedler, som han havde gjemt under Gulvplanken henne i Olsvaag.

En Sommer besøgte jeg min Mor og laa syg der. Hun sagde mig, at Stuwitz havde hjulpet Wassilieff, dengang de fik mig ombord i Lodjen.

Da kom Lars en Dag ind og talte til mig, han saa saa medtaget ud; — men jeg kunde ikke svare ham og sagde noget bort i Vildelse.

Om Natten flygtede jeg henover til Olsvaag, der laa et Døgns Gang borte.

Jeg følte, at jeg stakkels nedtraadte Orm dog

kunde hævne mig, og næste Gang Stuwitz kom hjem til Olsvaag, var hans Sølvpenge borte.

Jeg véd, at det gik ham saare haardt til Hjerte, men han turde ikke forespørge sig videre om dem.

Med Beivisdalerne kom jeg en Dag til Jakob Nutto og sagde, at jeg havde adspurgt Maderakka henne i Fjeldet. Fra den Dag kaldte man mig Sølv-Sara og trode mere og mere, at jeg kunde vise igjen og gjøre mange troldkyndige Ting.

Jeg lod dem blive i Troen og trode det mangengang selv, fordi jeg hadede Gud og alle Mennesker og syntes, at de onde Aander maatte følge mig.

Jeg har fra de Dage af streifet om over hele Finmarken og altid havt fremmed Tag over Hovedet; — kun vogtede jeg mig for at komme did, hvor jeg vidste Lars var.

Jeg ser ham ofte i Drømme, og da spørger han mig altid, hvor jeg har gjort af Barnet; men inat spurgte han, om jeg ikke snart kom hjem igjen fra Rusland."

Da Morten nu med dybt Alvor yttrede, at Store-Lars havde sagt, at han ventede at træffe sammen med hende paa et bedre Sted, faldt hun igjen i Tanker og en Stund efter, sammenbøiet som hun sad, i en tung Graad, men mælede ikke et Ord.

Den næste Morgen gik det igjen afsted som før; kun var hun hele Dagen taus.

Et Sted syntes Morten, han skulde kjende sig igjen. De kjørte nemlig forbi hin Offersten, som Mathis Nutto i al Hemmelighed havde ydet sin Tribut.

Dens menneskelignende Hoved stod nu med en Sneskavl ludende udover Panden og en blaagrøn Issvul hang ned som Skjæg — den laa der ensomt som Fjeldviddens gaadefulde Sphinx.

Sølv-Sara gjorde et Øieblik holdt og sad stille i Pulken, som om hun kjæmpede med noget indven-

digt, men slog saa pludselig med Tømmen paa sin Ren, og snart laa Stedet langt bag dem.

Reisen gik videre endnu et Døgn med Hvile om Natten.

Den næste Formiddag kom de til en Skraaning, hvorfra der aabnede sig en vid Udsigt nedover Dalen paa den norske Side, og her gjorde de holdt. Hun strøde Mose for hans Rener og viste ham med klare Mærker Veien nedover til det nærmest bebyggede Sted; thi her skulde de skilles.

Morten prøvede forgjæves paa at bevæge hende til at modtage Vederlag, og han vidste da intet andet at gjøre end at gaa hen og takke den gamle Kone.

Hun stod allerede i Pulken, da hun atter gik hen til ham, og idet hun med vaade Øine stod bøiet over Staven og ligesom betænkte sig lidt, spurgte hun:

„Tror Du, Præsten i K . . vaag" — hun mente Provsten Müller — „steder en Synder som mig til Nadvers?"

Da Morten alvorligt bekræftede dette, lyste hendes gamle Ansigt af et saa sjæleglad Udtryk, at han fik Følelsen af, at det uventet var lykkets ham at give hende en Tak for Turen.

Morten Jonsen kjørte nu ensom nedover.

Som han sad i Pulken og tænkte over denne Tur, forekom den ham som et overstaat Eventyr.

Alt, hvad han vidste om Stuwitz, samlede sig efterhaanden inde i hans Tanke som en Uveirssky.

Efter nogen Eftertanke sagde hans praktiske Forstand ham dog, at alle disse halvklare Traade ikke kunde afgive tilsvarende juridiske Beviser mod ham.

Hvad han havde faat at vide om Moderens Fødsel, skrev sig kun fra en enkelt nu afdød Mand, hendes Fosterfader, den gamle Sjøfin Isak Løvøen; og det, som Sølv-Sara havde fortalt om hine Sedler, der neppe kunde være andet end stjaalne fra Vra-

get, var, naar alt kom til alt, gamle afældede Historier, hvis hele fulde Sammenhæng nu kun kunde være tilstede i gamle Stuwitz's egen brødefulde Samvittighed. — Der var for ham noget dybt bittert i denne Betragtning.

Morten havde altid været for stærkt opfyldt af Tanken paa selv at skabe sig en Fremtid til nogensinde at have følt sig fristet til at gjøre Livsopgave af at efterspore de Muligheder, som kunde ligge i Fortiden, skjønt disse dog paa sin Vis var blet ham en Spore; — mindst laa det for ham nu, han med uroligt Sind hastede nedover for at oprette, hvad rettes kunde, paa det Nederlag, han maatte have lidt ved Butikkens Stansning; — og snart var hans hele Sind opfyldt af Planer, der vedrørte denne Sag.

Da han med beklemt Hjerte en Formiddag i Vinteren satte over Sundet hos Kvænen, vilde han ikke adspørge dem, som rode ham.

Det var i Februar, netop i Begyndelsen af Fisketiden, og han forundrede sig lidt, — men vovede ikke at tage Haab deraf — over de mange Folk, som stod deroppe, og Fembøringerne, som laa ved Landet.

I nogle Sprang tog han Veien fra Baadstøen hen til Butikken bagom Knarten og saa der — et større, tilbygget Skur, hvori hans Bror Eilert stod i travl Handel med en Klynge Fiskealmue, der trængtes om Pladsen foran Diskebrættet, og Faderen holdt paa at bære en Pakke hen til Butikken.

Eilert blev ham først va'r; han blev rød i Ansigtet, men lod som om intet, idet han fortsatte med den Kunde, han havde for sig. I det Blik, han fik fra ham, laa, at alt maatte være i Orden, og Boden syntes ogsaa rigeligt forsynet.

Paa Hjemveien fik han af sin Far Opløsning paa Gaaden.

Da Butikken holdt paa at blive udsolgt ved Juletid, havde de været i stor Beraad med, hvad der var at gjøre. Men saa havde Eilert en Dag fattet en Resolution, samlet alle de kontante Penge og fulgt en sydgaaende Jagt til Trondhjem.

Der havde han betalt hos Kjøbmanden og i sin Broders Navn ordineret nye Varer, og paa den prompte Betaling var den nye Kredit blet tilstaat fuldt og rigeligt, saa at de nu var forsynede langt udover Fisketiden.

Morten indsaa, at han i sin Broder allerede havde en god Fuldmægtig og var ham i Hjertet dybt taknemlig.

Ved Hjemkomsten fortalte han Forældrene det i alle Maader saa heldige Udfald af Turen; men gamle Jon Zachariasen fik dog først al Tvivl strøget af Ansigtet, da han foreviste Dokumentet om Grundretten.

Han saa glad bevæget ud, og Marina satte sig stille hen til ham.

De to gamle skimtede nu en Fremtid, som de, — tungt som Livet havde lært dem at se alt, — lidet havde vovet at sætte Fortrøstning til.

FEMTENDE KAPITEL.

ANDREAS.

Medens Morten Jonsen, støttet af sit Handelssteds fordelagtige Beliggenhed, i Løbet af de følgende Par Aar gjør det ene heldige Greb efter det andet og, ledsaget af den Ros og det Ry, hvormed Verden gjerne følger den lykkelige, blir en Størrelse i Di-

striktet, skal vi gaa lidt tilbage i Tiden og berette om Andreas Heggelund.

Nede i Kristiania havde Andreas i alle Maader optraadt som Heggelunds Adoptivsøn; han furneredes overflødigt med Penge og gik blandt Studenterne under Navn af „rige Heggelund".

Hans godhjertede, livlige Væsen, den Omstændighed, at han altid var rede til at laane sine Venner Penge og altid flot, nobel i al sin Færd, samlede snart en Kreds af Kammerater om ham.

Han gik for et lyst Hoved, var et Slags Løve i Studentersamfundet, vankede stadigt i Theatret og beskjæftigede sig som hele den Kreds, der var om ham, med skjønliterære Interesser.

Han inviteredes i Selskaber og paa Baller og var stadig optaget.

Den Arbeidsbegeistring, der havde været over ham den sidste Tid i Hjemmet, var efterhaanden svundet igjen — den havde væsentlig været et Laan fra hans energiske Ven Morten, medens hans bløde Natur var under Indflydelse af hans Eksempel og Personlighed. Med Læsningen gik det ialfald meget langsomt.

Brevene fra Andreas var dengang Heggelunds og hans Frues Fryd, tiltrods for, at de stadig endte med Pengeanmodninger.

Heggelund oplæste i Regelen det sidst ankomne for gode Venner, som besøgte ham; ja han tog sig vel og undertiden en Tur — med Brevet i Lommen — over til Sorenskriveren, hvor det da, som leilighedsvis, blev oplæst og især i dennes Datter Julie havde en overmaade spændt Tilhører. De havde en Forestilling fra allehaande forlagte Universitetshistorier om, at dette Liv var at „studere", og at Eksamen efter visse Aars Forløb vilde komme ud deraf med et Slags Naturnødvendighed.

Saa kom Fru Heggelunds Død, hvoraf han tog

sig meget nær, og Brevene hjemmefra var trods den tilsyneladende lette Tone, hvori Onkelen altid skrev, fra den Tid af aldrig videre glædelige.

Af og til lod Remisserne vente paa sig langt udover Terminen paa en Maade, der til hans Forbauselse lod ham ane, at Onkelen vist ikke altid havde saa let for at skaffe dem. Dette sidste satte nu vistnok ikke Andreas i absolut Forlegenhed; thi han forstod udmærket at gjøre Gjæld og nød god Kredit paa sin Onkels Navn.

Han havde dog et altfor lyst Hoved til ikke i enkelte Stunder at have sine Anelser om, at det kunde staa mindre vel til hjemme, men derhos en altfor let og adspredelseslysten Natur til nogensinde ret længe og alvorligt at blive hængende ved Eftertanken, uagtet et Par af Edels senere Breve vel kunde egnet sig dertil.

Efterretningen om Auktionen og den øvrige Tilstand hjemme virkede derfor paa ham som en fuldstændig Overraskelse. Den formelig bedøvede ham.

Han forstod med engang, at ogsaa hans Løbebane havde faat anderledes mørke Udsigter, og paa sin yderlige Vis overgav han sig nu næsten til Fortvivlelse.

Han vidste imidlertid snart sangvinsk at reise sig en Stige af lyse Forhaabninger. Hos gode Venner hist og her fik han opdrevet et Laan, stort nok til, at han med Tarvelighed kunde læse inde i Kristiania et Aar for det første.

Han udviklede herunder en usædvanlig Energi, og tog øieblikkelig med stor Iver fat paa Læsningen. Hans Natur, der altid forlangte en Spore, havde faat en saadan i de uventede nye Omstændigheder.

Det vakte ikke lidet Opsigt i Studenterverdenen, da det hed sig, at „rige Heggelund" nu havde begyndt at læse med ikke mindre end to Manuduktorer.

Han opnaade sin Eksamen og var samme Sommer reist hjem til Onkelen, hvor han for det første opholdt sig.

I Hjemmet var han nu, skjønt elskværdig som før, dog en ganske anderledes suffisant og meningsberettiget Herre end dengang han reiste — han optraadte gjerne som „Autoritet", men mærkede til sin Ærgrelse, at Edel ikke absolut og blindt bøiede sig for hans Meninger. Saa venligt deres Forhold var, fandt han dog, at hendes Tone undertiden var lidt harcellerende, hvilket igjen gav Anledning til smaa Rivninger og til, at Andreas til sine Tider forholdt sig en Smule taus fornærmet.

Af hans Yttringer fremgik en selvvigtig Tanke om den akademiske Dannelses adlende Egenskaber — „alene den gjorde dog en Mand til Gentleman i vort Land," mente han.

Edel disputerede aldrig direkte imod; men han kunde alligevel aldrig ret taale den Maade, hvorpaa hun svarede til eller, rettere sagt, som oftest ikke svarede; — han vidste ikke, enten hun var vred eller gjorde Nar af ham.

Han havde flere Gange besøgt Morten Jonsen og var af ham blet modtaget med alt det gamle, straalende Venskab; men, optaget som denne altid var af sine Forretninger, blev der ikke den Anledning til Omgang, som han havde ventet sig.

Morten Jonsen havde ude paa Finnæsset alt opsat en stor Sjøbod og nogle til den stedse stigende Bedrift nødvendige Udhuse, medens en liden Stuebygning med store Ruder og i moderne Stil endnu kun eiede et eneste halvt indredet Værelse at opholde sig i.

Han færdedes ude sent og tidligt og havde kun meget knap Tid ad Gangen tilovers for sin Ven.

Det var Andreas paafaldende, at han hvergang altid, som hændelsesvis, spurgte ham ud om Edel,

og han opdagede snart, at han med dette Thema kunde beholde ham i Stuen, saalænge han vilde.

Andreas havde en lidt ubehagelig Følelse ved denne Interesse hos ham og, skjønt han ikke netop opgjorde sig det saa klart, likte han det dog ikke og slog Talen altid over i noget andet.

Uagtet alle sine Forelskelser siden hin Gang, Julie Schultz var hans Stjerne, havde Andreas paa Fætteres almindelige beskedne Vis dog altid hemmelig troet at eie Prioritetsretten til sin Kusine, og nu, han havde set hende igjen som voksen og, hvad han ikke var blind for, som en paa sin Maade eiendommelig smuk Kvinde, var hun, for hans Forelskelses aller, allersidste Gang — saa trode han ialfald selv — blet Gjenstanden for hans Inklination.

Han kunde ikke andet end blive jaloux og krænket ved den Opdagelse, han trode at have gjort angaaende sin Vens Følelser.

Andreas havde i Begyndelsen havt meget travelt med at berette hjemme om, hvilken Mand der holdt paa at blive af Morten Jonsen, og udmalet det med sin vanlige Begeistring; — siden blev han jo derom mærkværdig taus.

Paa Edel havde disse Udmalinger gjort sin egen Virkning, og, naar hun nu stødte sammen med Morten Jonsen, var der en venlig Kulde i hendes Væsen. Han følte med stigende Bitterhed, at hun ligeoverfor ham var blet en anden.

Engang, Andreas og hun var i Besøg hos Provst Müller, kom ogsaa Morten Jonsen did i et Ærinde. Han havde netop gjort en heldig Forretning, der havde vakt Opsigt, og af Provstens Familie blev dette med glad Deltagelse omtalt.

Det Ansigt, som hans Øine derunder uvilkaarligt faldt paa, saa imidlertid ligegyldigt ud, og han trode endog at opdage en vis haanlig eller ringeagtende Trækning ved Læben. Han lod som intet,

og paaskyndte lige efter sin Afreise. Kun var hans Afskedshilsen meget kold.

Han havde besluttet at betro, hvad han var kommet efter om sin Moders Fødsel og nu sidst af Sølv-Sara om Pengesedlerne, til sin gamle, faderlige Ven Provsten, der altid havde vist ham Interesse og Deltagelse.

Han vilde indhente hans Raad om, hvorledes han skulde forholde sig mod Stuwitz; thi dennes Færd mod ham, som den opdukkede Konkurrent i Distriktet, havde i den sidste Tid ægget ham paa mange Maader og vakt den Tanke hos ham, paa en eller anden Vis at faa draget denne Mands Liv frem for Offentligheden.

Provsten hørte oppe paa sit Kontor taus paa alt, hvad Morten havde at berette. Han vidste selv fra Isak Løvøens og Sølv-Saras Skriftemaal endel mere; men hans Læbe var bundet ved Taushedspligt. Ikke destomindre kunde han med frelst Samvittighed her give det Raad, som forekom ham rigtigst.

Blottet som han var for Bevisligheder, vilde, sagde han, det Slags Historier af Folk kun blive opfattet som Frugt af en Konkurrents Brødnid. Og hvis det kun var for at hævne sig paa Stuwitz, da maatte han vel erindre, at Hævnen hører en anden til. „Det Ord er stadfæstet af min nu gamle Erfaring" — endte han — „at ingen rider saa raskt, at Vorherre ikke engang indhenter ham!" — „Og, tro De mig, unge Mand, — han naar nok ogsaa Stuwitz, selv om vore Øine ikke skal se det!"

Resultatet blev, at Morten Jonsen opgav sine Hævnplaner, skjønt han nu i sit bittre Sind ikke var lidet stridslysten.

Han gik derhjemme og søgte at indbilde sig alt undtagen det sande med Hensyn til Edel.

Var Grunden til hendes forandrede Opførsel, at Andreas var kommet hjem? — Han havde skinsyg

bemærket, at hun altid var saa fortrolig mod ham. Eller ansaa hun det, han alt havde udrettet, for saa under hendes Forventning lidet? — Folk mente dog, at det var mærkværdigt nok. Han skulde ialfald vise hende, at han kunde gjøre det, som mere var endnu.

Han undgik fra nu af at træffe sammen med Andreas.

Hans Mor havde af meget forstaat, at han bar paa tunge Tanker, og Jon rystede undertiden paa Hovedet, fordi han syntes, at Sønnen i sin Forretning begyndte at sætte formeget paa et Kort.

Engang, Morten efter et Møde med Edel Heggelund kom dobbelt bitter tilbage til Hjemmet, opnaade Moderen i nogle halve Ord hans Fortrolighed.

Marina kunde ikke lade være at føle med ham i hans Lyst til at vise den fine Frøken, hvad han kunde drive det til; men Jon Zachariasen fandt, det var en forfængelig Stræben. I sit Hjerte var han den, hos hvem Edels Aktier igrunden stod lavest; thi han saa, at hun var Skyld i, at Sønnen nu styrede saa uvorrent og dumdristigt paa Heldet løs. Men han yttrede nu intet til sin Hustru — han var selv bange for at spaa.

En Aften sad Andreas længe oppe. Han skrev og rev itu og skrev igjen — paa et Frierbrev til sin Kusine.

Han havde skrevet tre før i sit Liv, og dette maatte for hans egen Æres Skyld ikke ligne noget af hans forrige. Hans Kurage var overhodet ikke slig indrettet, at han personlig vilde tage Svaret, — derfor havde han altid friet skriftligt.

Den næste Eftermiddag afleverede han Brevet

ved et Bud, medens han selv lige til sent om Aftenen var ude paa en Tur tilbaads.

De følgende Dage var han askegraa fortvivlet.

Edel havde i en kort Paaskrift svaret ham sit „Nei" saa kusineligt-venligt og haabet, at han desuagtet vedblev som før at være hendes hyggelige Fætter.

En Aftenstund en Tid efter fandt han dog ud, at hans egentlige Kjærlighed havde været hans første, den til Sorenskriver Schultz's Datter Julie.

„Fætter og Kusine er for nært". Han havde „skammeligt og mere end skammeligt" næsten ikke tænkt paa hende i al den Tid.

SEKSTENDE KAPITEL.

FINNÆSSET.

Stuwitz havde med stor Forargelse fulgt Morten Jonsens Held i Finkrogen — han ansaa det ligefrem for et Ran fra ham selv, og dobbelt harmede det ham at se det optaget af Morten Jonsen.

Finkrogen var ikke blot i sig selv en Perle, men ved Konkurrencen fra den Kant led tillige hans egen Handelsplads betydeligt.

Han var en virksom Fiende, og Morten havde midt i sin Fremgang faat det at føle paa mange Vis.

Da han en Høst hørte, at Morten Jonsen havde totalt overspekuleret sig paa en stor Fiskeleverance, saa han triumferende ud.

For Butikfolkene yttrede han, at det ikke var andet end, hvad han altid havde tænkt sig om denne „Nyhedsmager", der var kommet op og gjorde saa-

megen Blæst, og ikke mindre fornøiet brummede han, da han havde faat høre, at Morten Jonsen havde maattet ty til Jackmann nede i Storvaagen og der optaget et større Laan paa sin Handelsplads.

Stuwitz stod i mangeaarig Forbindelse med denne Mand og var en Tid efter — paa en Reise — hos ham. —

Morten Jonsens Harme var ikke liden, da han, sent nok henimod Forfaldstiden, af Jackmann underrettedes om, at hans Kreditor nu var Stuwitz.

Gjældsbrevet var stilet saaledes, at Beløbet skulde tilbagebetales i Terminer; men, i Tilfælde af Uefterrettelighed med nogen enkelt af disse, skulde — efter slige Dokumenters vanlige Lydelse — den hele Kapital med en Gang anses som Gjenstand for Indrivelse.

At Stuwitz, mod Kutumen, vilde benytte den strenge Ret, vidste Morten Jonsen vel; men han vidste ogsaa, at han havde en Jægt med Fisk underveis til Bergen og saaledes Penge forhaanden. Thi, hvor lidet han end ellers kunde ønsket at gjøre det, vilde han nu indfri det hele Papir.

Han havde — hvad hans Far bekymret saa — i den senere Tid begyndt at sætte store Ting paa et Kort, og Afsendelsen af hin Jægt, hvis Fiskeladning for det meste var for hans egen Regning, og hvori det meste af, hvad han nu eiede, stak — var atter en saadan Affære. Thi man brugte da endnu ikke Assurance. Men Udbyttet vilde rigtignok dække hele hans Tab i det foregaaende Aar.

Jon Zachariasen var netop ude paa en Tur for Sønnen, da han mødte et Rygte om, at Jægten skulde være forlist nede ved Alsteren i Nordfjord.

Han indsaa Sagens alvorlige Betydning — og reiste øieblikkelig hen for at erhverve fuld Besked paa det Sted, hvortil Efterretningen den foregaaende Dag skulde være kommet. Den bekræftede sig des-

værre fuldstændigt, og tillige, at kun en liden Del af Ladningen skulde være bjerget.

Han var mørk, da han reiste hjemover, thi han følte, at Sønnen havde Skyld; — men han vilde dog selv være den, som bragte ham Efterretningen. „Det er," mente han, „bedre, at hans Far kommer med den end nogen fremmed."

Den Kvæld sad Jon Zachariasen længe alene inde hos Sønnen, der gik bleg frem og tilbage paa Gulvet.

Der kom ikke et bebreidende Ord af hans Mund, men vel af og til et trøstende.

Han fandt tilslut det Raad, at han straks skulde reise hen til Jackmann, som havde Pant i Finnæsset, og udvirke Henstand og Tid, „saa kunde alt vel endnu lage sig."

Da Sønnen nu med mørk Mine fortalte ham, at hans Kreditor ikke længer var Jackmann, men Stuwitz, blev det ogsaa sort for Jon; men han yttrede kun:

„Vorherre kan vel have Raad for det ogsaa."

Da han kom hjem til Marina, havde de to gamle jo deres Sorg sammen; men Jon var ogsaa da usædvanlig mild, — „hver har sit Skjær at klare" — sagde han undskyldende — „og Mortens Ulykke har nu været denne fine Frøken!"

Morten maatte lade Forfaldsdagen gaa forbi og gik nu i tung Sindsstemning, skjøttende de daglige Forretninger, hjemme paa Finnæsset.

Det havde endelig udpaa Sommeren lykkets ham at opdrive saa mange Penge, at den forfaldne Termin kunde dækkes, og han havde tilsendt Stuwitz Beløbet; men denne krævede desuagtet den hele Fordring fyldestgjort.

Han havde alt gjort det første retlige Skridt, og det Rygte udbredte sig nu som en Løbeild, at Finnæsset med det første skulde sættes til Auktion. Det

var let at skjønne, at Stuwitz's Mening var at tilslaa sig selv Handelsstedet.

Hans sidste Udvei blev da den for hans Stolthed saa haarde, at reise ind til Stuwitz for, om muligt, ved personlige Overtalelser at prøve at udvirke en Henstand — om kun til næste Vaar.

Det var tungt og ydmygende, men forsøges maatte det; thi han risikerede ellers det, som var mere endog end Finnæsset, nemlig at komme i den Stilling, at han ikke kunde give hver Mand sit.

Han var ofte nær ved at opgive det hele.

Det pinte ham derimellem lidt, at Heggelunds, der naturligvis som alle andre nu var vidende om hans Stilling, vilde gjætte sig til Beskaffenheden af hans Ærinde hos Stuwitz.

De havde fulgt hans Uheld med dyb Deltagelse. Andreas havde derunder glemt sin gamle Fortrydelse, Edel havde etsteds svaret temmelig raskt til, da den Mening blev udtalt, at Morten Jonsens Tab tildels var selvforskyldte, og Heggelund gik og ærgrede sig halvhøit over, at den „vakkre unge Mand" paa en saa lumpen Maade skulde være falden i den „nederdrægtige Stuwitz's" Kløer.

Ogsaa Onkel Tobias saa trist ud, og Huset var nu saa at sige fyldt med Sympathier for Morten Jonsen. Mod dem, som mente, at det spøgede for, at han skulde gjøre Fallit, opretholdt de der ivrigt den Mening, at det hele vistnok kun var en forbigaaende Forlegenhed.

Den noget længe opsatte Reise ind til Stuwitz gik da endelig for sig.

Han vilde ikke have den Selvbebreidelse, at han ikke havde gjort, hvad han kunde for at bjerge Stillingen; men hans Beslutning var taget. Hvis Stuwitz ikke var til at overtale — og dette var kun altfor sandsynligt — vilde han, saasnart blot Ordningen af hans Affærer tillod det, gaa til Amerika. Her

var jo det, som for ham havde været Livsmaal, omstyrtet, og han havde en bitter Følelse af den hele Ruin.

Hos Heggelunds var Andreas dengang ikke hjemme; men Heggelund selv, der havde set Morten Jonsen komme, havde mødt ham nede paa Veien og i høi Grad hjerteligt budt ham ind til sig.

Morten, der forstod, at denne nok tænkte sig til hans Ærinde, fandt det mandigst selv ligefrem at fortælle det.

„Jeg skal" — sagde han lidt svag i Stemmen — „hen til Stuwitz for, om muligt, at se til at bjerge Finnæsset!"

Heggelund saa med et Glimt af Harme ned mod Stuwitz's Hus og sagde derpaa alvorligt, idet han trykkede hans Haand som for ikke at opholde ham:

„Ja, lov mig nu, Jonsen, at De kommer opom os, enten det gaar Dem godt eller uheldigt, — det er dog Deres gamle Hjem!" —

Heggelunds Ord og Væsen havde røbet en dybtfølt Deltagelse, og han gav Løftet, uagtet han før havde tænkt straks igjen at gaa i Baaden.

Stuwitz sad i Boden i sit lille trange Værelse, beskjæftiget med at notere i en af Forretningsbøgerne, da Morten Jonsen kom. Han brummede lidt, idet han saa ham, men vedblev uforstyrret med sit og bad ham ikke sidde ned. Der var heller ikke synderlig Plads, uden paa Stolen lige ved Siden af ham.

Morten kjendte fra gammel Tid Udtrykket i dette Ansigt; det spaade ikke godt.

Endelig værdigedes Stuwitz at se op og sagde but:

„Jeg kan forstaa, at De kommer for at betale mig!"

„Nei" — svarede Morten — „jeg kommer desværre for at bede Dem om en Henstand."

„Saa-aah!" — sagde Stuwitz langtrukkent og øiensynligt lettet, idet han tog fat paa sit Arbeide igjen. — „De har jo Henstand lige til Auktionsdagen!"

Der var noget usigelig fornærmeligt i Stuwitz's Svar — han lagde næsten ikke Skjul paa sit Haab om snart at skulle blive Eieren af Finnæsset.

Morten anførte desuagtet med stor Ro alle Billighedshensyn; den forfaldne Termin var jo alt betalt, og han erklærede sig villig til at erlægge de næste med to Terminer for en eller endog at betale det hele til Vaaren.

Et Skuldertræk og et vredt affærdigende Brum, medens han vedblev at notere i Regnskabsbogen, var hele Svaret.

Morten bemærkede da varmt, at hans forrige Kreditor Jackmann efter den gjængse Kutume ikke vilde have gjort den fulde Fordring gjældende.

„Nei" — sagde Stuwitz, idet han pludselig reiste sig og med den flade Haand slog noget ulempeligt i Pulten for at faa Ende paa Samtalen — „han hedder Stuwitz og ikke Jackmann, og jeg haaber, De skal mærke Forskjellen!"

Han saa styg og ophidset ud, — det var ikke at tage Feil af, at han vilde vise ham Døren.

Morten indsaa, at han var utilgjængelig for enhver Forestilling, og saa sit sidste Haab synke.

Ved den skete Ydmygelse foran Stuwitz havde han opfyldt alle Hensyn til sin Sag, og han følte sig næsten lettet; thi der brændte i ham en Lyst til engang at faa sige dette Menneske, som nu satte Foden paa hans Nakke, Sandheden uden Hensyn.

Istedetfor efter den skete fornærmelige Affærdigelse at gaa, satte han sig til Stuwitz's Forbauselse ganske roligt hen paa Sengekanten.

Hvad der nu foregik mellem disse to kan ikke fuldt gjengives.

Morten skar saa at sige Stuwitz's Ungdomsliv langsomt op, Led for Led. Han glemte intet af, hvad han vidste, og gav sig derpaa med iskold Ironi til at belyse hans Forhold til Heggelund.

I Stuwitz's Ansigt kom der en usigelig feig Angst; dets spage, krybende Udtryk mindede om et Rovdyrs, der angst gaar om i en Ulvegrav, hvori den uventet er faldt. Det afløstes et Øieblik af en Paroksysme af Raseri, hvorunder han saa ud til at ville bruge Voldsomhed. Men en Mine af Morten lod ham atter sætte sig.

Det Speil, der holdtes ham for Ansigtet, viste imidlertid efterhaanden et Billede, som Stuwitz selv tilslut begyndte at finde overdrevent og uretfærdigt.

Og nu blev han igjen mere sig selv; thi han havde i Begyndelsen ligget moralsk under for Vægten af alle de Erindringer, der saa pludselig overvældede hans Samvittighed, og tillige for Frygten.

Morten Jonsen havde gaat tungt paa, men havde derunder ogsaa selvforglemmende blottet, hvor ganske stykkevis og juridisk ufarlig hans Kundskab var.

Medens Pupillen i det ene matte Øie skalv, sagde Stuwitz med et tirrende velvilligt Smil:

„Gudbevares! — jeg vil jo ikke andet end min lovlige Ret med Finnæsset, og den skal da ogsaa frem. — Men, hvor Deres ærede Mor kan være kommet rækende fra i Verden, er sandelig mere, end jeg kan sige Dem, — — hvis hun ikke skulde staa i Kirkebogen som andre Folk!"

Mortens Ansigt var blegt oprørt; han saa Stuwitz tæt ind i Ansigtet uden at kunne faa et Ord frem — endelig udtalte han et — „Skurk!" — og gik til Døren.

Stuwitz fulgte og sagde ved Udgangen haanligt:

„De kan jo ogsaa søge Deres Ret! — Bevis kun ved Tinget alt det Nonsens, De har sagt mig her,

mín gode Morten Jonsen! Men De maa sørge for gode Vidner, véd De, — ellers blir man saa let dømt som Skumler!"

Morten hørte endnu et ironisk venligt „Farvel" efter sig.

Da han efter en lang, ensom Spadsergang, som belovet, kom op til Heggelund, bar hans Ansigt endnu Spor af den Bevægelse, hvori han havde været. Han fortalte ganske kort, at der intet Raad mere var for Finnæsset; han havde tænkt sig det før — sagde han fattet — og derfor opgjort sig den Beslutning isaafald at gaa til Amerika.

Det, som gjorde ham saa ligefrem, var hans Stolthed; — thi Edel var inde i Stuen. Han var saagodtsom taus den hele Aften.

Edel skjænkede selv hans The og, da han nævnte om Amerika, skalv Koppen i hendes Haand. Han saa hendes blege, tilbagetrængte Deltagelse og følte med en vis Smerte, at hun aldrig havde staat ham saa nær som nu, — der var noget i hendes Væsen næsten, som om hun erkjendte, at hun havde Skyld.

Heggelund og Onkel Tobias havde efter deres Vane tidligt begivet sig til Ro, og han var en Stund alene i Stuen; han sad og legede i Tanker med en Brystnaal, som han holdt i Haanden.

Lidt efter kom Edel igjen ned; hun var bleg og alvorlig.

Som han svarede paa, hvad han anede, hun havde i Tanke, sagde han med et Suk:

„Ja, jeg gaar til Amerika — her har jeg intet mere at arbeide for!"

„Finnæsset er dog ikke alt i Livet," — indvendte hun noget sagte uden dog at se hen paa ham.

„Nei, Frøken Edel," — udbrød han overmandet af sin Bevægelse; — „men De er for mig Livet! — for Dem har jeg arbeidet, og paa Dem har jeg tænkt —"

Han havde under dette reist sig og stod nu nær hende — „og nu" — tilføiede han med et vemodigt Udtryk — „jeg maaske ikke skal se Dem mere i dette Liv, vil jeg bede Dem beholde en Ting, som er mig inderlig kjær, min Moders Brystnaal, — jeg vilde saa gjerne vide den baaret af Dem."

Han vilde række hende Naalen; men den Haand, som modtog den, skalv, og han læste i hendes Ansigt og de sænkede Øine, der lige efter taarefyldte saa ind i hans, at ogsaa hun elskede ham.

Han glemte alt og drog hende til sig; men lidt efter tog han sig igjen og sagde langsomt, idet han saa paa hende:

„— men Fremtiden?" —

„Den bygger vi to sammen," — hviskede Edel og lagde sin Haand trofast i hans.

Da Jomfru Dyring siden saa ind ad Døren, sad de lykkelige der ved Vinduet i det svage Maaneskjær.

Om Morgenen var Edel tidligere end ellers inde hos Faderen; hun havde paafaldende mange Ting at rette og ordne.

Da gik hun med ét hen og tog ham om Halsen, saa at han maatte spørge, hvad der gik af hende, og hun aabenbarede ham da Forholdet.

Han optog det med en Glæde, som om Morten Jonsen netop havde vundet istedetfor tabt Finnæsset; og det aftaltes, at Forlovelsen skulde offentliggjøres næste Gang han kom tilbage; men Jomfru Dyring anede det nok alt, mente Edel.

Det var netop den Tid om Sommeren, da Finnerne opholdt sig inde paa Skorpøen, og Rygtet om, at Finnæsset holdt paa at sættes til Auktion af Stuwitz, var ogsaa naaet did.

Mathis Nutto var derved blet i høi Grad urolig; thi han saa sine Interesser paa nyt udsatte for alvorlig Fare.

Da Morten Jonsen kom hjem, stod der flere nede paa Finnæsset, som i Stilhed søgte at læse Udfaldet af hans Reise ud af hans Miner, og blandt dem var Mathis Nutto. Men han kunde af hans Ansigt ikke forstaa andet end, at han maatte have reist heldigt.

Han forespurgte sig dog den følgende Dag hos Marina og erfarede da, hvordan det var gaat.

Finnen kom flere Gange igjen, og det var Marina paafaldende, at han saa gjentagende og nøiagtigt spurgte efter Sammenhængen med denne Sag. Den sidste Gang kom han for at faa laant deres Seksæring nedover en Tur paa et Par Dage; men han talte ikke om, hvorhen han skulde. Hjemme i Teltet havde han en Tid været meget grublende af sig og om Aftenerne siddet og smøget med stærke Drag.

En Morgen, som Stuwitz efter Vane gik ned for at aabne Kramboden, stod den gamle Fin udenfor og ventede. Hans Anelse sagde ham, at der var noget ubehageligt paafærde, og for at undgaa Vidner sendte han straks Krambodsvenden og Bryggekarlen ned paa Sjøboden.

Han søgte at skjule sin Glæde, da Finnen sagde, at han var kommet for at indveksle ogsaa de øvrige gamle Sedler, og han greb alt febrilsk i en Pengepakke, som han havde hentet inde fra Kontoret; — endelig fik han da Tag i disse Sedler, for hvilke han i saa mange Aar havde havt en Panik i Blodet!

Mathis tøvede imidlertid med at trække Skindbogen frem og rykkede nu først ud med sit egentlige Forlangende.

Han vilde have Brev og Indgaaelse for, at der ikke blev holdt Auktion paa Finnæsset for Gjælden der; — Finnen mente, det var gammel Aftale dem imellem, at han skulde lade Finnæsset være i Fred.

Stuwitz svarede ikke paa en god Stund; han var rød i Ansigtet; Raseri og Frygt arbeidede i det.

For hans Angst opsteg disse Sedler nu tillige som Vaaben i Morten Jonsens Haand, og han følte, at han maatte kjøbe dem for, hvad det saa skulde være.

Stuwitz fristede ham længe og forgjæves ved forskjellige personlige Tilbud; men Mathis var utilgjængelig, og han bekvemmede sig da, som han sagde, til at skrive den forlangte Erklæring, hvilken han stilede som et Brev til Morten Jonsen.

Finnen lod imidlertid endnu ikke fornøiet, — han vilde, at nogen hos Heggelunds først skulde læse den, for at han kunde være tryg paa Indholdet.

Stuwitz satte sig nu forunderlig myg til at skrive et nyt Brev; hans Hænder rystede, og han holdt gjentagne Gange inde, som om han endnu tænkte paa Muligheden af at slippe.

Finnen saa imedens til med en plirrende Mine, — han nød den Triumf at have fanget ham.

Efter en Stunds Forløb kom Mathis igjen ned paa Kramboden, hvor Stuwitz angst sad og ventede; thi han frygtede for, at Finnen ikke vilde holde Ord. Og da kom denne ærligt frem med Sedlerne; men rigtignok paastod han under Vekslingen, at enhver af Rigsdalerne maatte være værdt en Daler i de nye Sedler, og Stuwitz maatte føie ham. —

— Hin Dag sad Andreas inde i Stuen og konverserede sin Kusine.

Edel var da meget munter og tilsyneladende aldeles enig med ham i den gamle Sag, han atter var kommen til at røre ved, nemlig, at den egentlige Dannelse i Landet kun bares af Studenterne.

„Jeg husker godt, hvor glade vi alle blev hjemme, dengang Du blev Gentleman, Andreas;" — men saa rettede hun det raskt til: „dengang Du fik Artium!"

I det Øieblik kom der Bud ind, at en Fjeldfin

stod ude i Gangen og bad om at faa tale med Andreas.

Det var gamle Mathis Nutto, som han kjendte af Udseende fra tidligere Dage. Finnen stod med et Papir i Haanden, som han bad ham læse; — han vilde høre, om det bar rigtig Besked.

Andreas havde neppe læst det, før han paa sin vanlige raske Vis fo'r ind i Stuen med den Underretning, at Morten Jonsen alligevel var berget, — her var sort paa hvidt for det — sagde han, og belavede sig just til i samme Fart at fare op til sin Onkel.

Da saa han forundret, at Edel blev aldeles bleg, og hun strakte Haanden ud for selv at se Papiret. Efter at have læst det et Par Gange igjennem og nok engang, saa hun straalende lykkelig paa ham og sagde derpaa, som under en pludselig Taknemlighedsfølelse:

„Siden Du har bragt mig den Efterretning, Andreas, saa skal Du ogsaa være den første, som faar vide, at Morten Jonsen og jeg er forlovede, — endda han ikke er Gentleman!" — lagde hun lidt skalkagtigt til; men hun havde Øinene fulde af Taarer og gik selv op og viste sin Far Papiret.

Finnen havde ingen Tid til at lade sig traktere og maatte straks ned i Boden igjen til Stuwitz — det var bare det Papir, han vilde have læst.

— Mathis fo'r meget fornøiet hjemover.

Han landede i Jon Zachariasens Baadstø og leverede Marina Brevet, idet han fortalte hende Indholdet. Det var, sagde han, idet han skyndte sig opover, Lønnen, fordi hun engang havde frelst hans Datter og hendes Barn ude paa Skjæret; „men" — raabte han tilslut tilbage — „mister Du Brevet, taber Sønnen din Finnæsset!"

Marina skyndte sig da ogsaa lige nedover med det og kom aandeløs frem.

SYTTENDE KAPITEL.

GAMLE HISTORIER.

Stuwitz var efter sin Færd mod Heggelund en meget ilde anset Mand i Distriktet.

Enten det nu var for at komme i en bedre Stilling til Opinionen eller, fordi han virkelig trode at berolige sin Samvittighed med „gode Gjerninger", eller begge Dele, — saa var han ialfald den Høst reist hen paa Thinget i det Ærinde at faa oprettet sit Testament, efter hvilket nogle Penge ved hans Død skulde overgaa til et Legat til Bygdens bedste.

Om Aftenen optoges Interessen paa Thinget af en Begivenhed, der blev fortalt om „gamle Raaden" hos Heggelunds.

Ved Forliset af et Fartøi nordpaa i Finmarken i dennes yngre Dage var hans Broder, der førte Skibet, forulykket tilligemed sin Hustru og deres eneste Barn.

Raaden havde i sin Tid anstillet mange Undersøgelser i Anledning af dette Fartøi, hvormed alt nok ikke var gaat saa rigtig til.

I et Smykke, som Handelsmand Morten Jonsen havde foræret sin Kjæreste, Frøken Heggelund, vilde han nu have gjenkjendt den samme Brystnaal, som han selv engang havde foræret sin Broders Hustru.

Det mærkelige var, at denne Brystnaal virkelig skulde være fundet i et Barns Klæder, som engang var reddet iland fra et Vrag, og dette Barn var Morten Jonsens Moder.

Man kjendte Personerne, og det vakte en egen Stemning saadan at tænke sig dem i en Roman lige udaf Omgivelserne. En af de tilstedeværende mindede om et Par lignende Beretninger fra Forholdene for endel Aar tilbage; men Interessen for disse laa dog fjernere, og Samtalen vendte snart tilbage til

allehaande Gisninger og Formodninger om denne Sag.

Provst Müller havde den hele Tid siddet stille og hørt til.

Med ét sagde han paafaldende høitideligt og vendt mod Stuwitz, der ikke havde taget Del i Samtalen:

„Jeg beder altid for dem, som ikke tør bekjende, hvad de bærer paa Samvittigheden; thi disse véd jeg, har det værst i Verden!"

Stuwitz var blet graalig i Ansigtet og forsvandt lidt efter.

At Brystnaalen var blet gjenkjendt, var gaat saaledes til. Edel havde en Søndag efter den Maade, hvorpaa hun altid var vant til at tale med Onkel Tobias, vist ham den nye Brystnaal, hun bar.

Hun saa først noget efter hen paa ham og blev da forbauset over hans Adfærd. Han vendte Brystnaalen i Haanden, stirrede paa den og undersøgte den paa alle Maader og tog tilsidst ved at skyde en Plade tilside ud en lille snoet Lok Haar, som hun ikke havde vidst af, fandtes der. Den gamle Mand syntes aldeles overvældet og sad længe hensunket i Tanker.

Lokken var, yttrede han endelig bevæget, hans Broders Haar; selv havde han dengang til Erindring graveret sit Navnemærke T. St. ind paa Bagpladen.

Da hun senere kom hen til ham, yttrede han paa sin afbrudte Maade:

„Forunderligt! — Forunderligt! — Jeg syntes altid, at Morten Jonsen mindede mig saa om min Broder — saa lys, og især de Øine — og paa samme Vis djerv af Væsen —; de sagde altid, at min Broder Skibsføreren havde faat akkurat det til i Væksten, som jeg manglede!"

Ud paa Aftenen sagde han livligt:

„Jeg vilde gjerne være med i Bryllupet, Edel! — om jeg blir frisk nok — og nu maa Du skrive det altsammen til din Kjæreste, saa skal jeg føie nogle Linier til min Broderdatter." Han lagde et vist Eftertryk paa dette Ord, hvormed han betegnede Marina. — „Hun eller hendes Børn skal engang arve min Part af Legatet" — yttrede han Dagen efter.

— I sine sidste Aar blev Stuwitz lam paa den ene Side, og om hans Gjerrighed og menneskefiendske Liv gik der uhyggelige Historier.

Da Provsten Müller engang blev kaldt til hans ensomme Dødsseng, indsaa han, at Vorherre alt længst havde „indhentet" denne Mand.

ATTENDE KAPITEL.

SLUTNING.

At Edel og Morten var blet forlovede netop i de Dage, da alt saa umuligt og stængt ud for Sønnen, havde jo bidraget endel til at hæve hende i Jons Øine; — til Marina brugte han ialfald ikke længer Udtrykket „den fine Frøken". Men der sad dog som et Nag igjen.

En Husmoder kunde vistnok nu tiltrænges dernede paa Finnæsset; men, om det var saa gavnligt, at en Datter af den fornemme Heggelund blev den, som skulde styre der — derom bar han sine store Tvivl. Han var i sin Misstemning nær ved at slutte saa, at, havde hun udrettet saa meget galt allerede, medens hun var udenfor, hvad skulde det saa ikke blive til, naar hun kom ind i Huset? — hun vilde naturligvis have Storstel, som hun var vant til.

Jon og Marina havde siden flere Gange ifølge

indtrængende Anmodninger været inde hos Heggelunds i Besøg.

De kom søndagspyntede og vilde altid reise igjen ud paa Eftermiddagen; — de forstod overhodet med en forunderlig Takt at iagttage sin Værdighed.

Men der var hellerikke en mindre Finhed skjult i den Maade, hvorpaa Edel forstod at paavirke sin Kjærestes Fader — det var, som hun havde gjættet, hvad han tænkte om hende.

Morten og Edel havde en dyb Erkjendelse af, at de havde ladet Aar gaa fra sig — og maattet bøde derfor. Var de nu enige om noget, saa var det, at de herefter — saavidt det stod til dem — vilde bygge deres Fremtid sammen.

I Begyndelsen vilde de jo langtfra faa det overflødigt; thi det havde kostet store Offre at faa betalt Stuwitz; men, takket være, at Finnæsset var et saa heldigt Sted, var det dog nu sket.

Han vilde, at hun skulde følge ham hjem som hans Hustru allerede samme Vaar. Men Edel havde hertil i Jons Nærværelse yttret, at hun endnu „behøvede Tid". Og da Morten noget overrasket spurgte:

„Hvortil?" — svarede hun:

„Tror Du da, at jeg agter at gaa paa Stads hos Dig der paa Finnæsset? — Der er nok mange Ting i en saadan Husholdning, som jeg endnu har at lære, om Du skal være tjent med mig."

Jon syntes, hun talte forstandigere end Morten. Men den Bestemmelse blev dog efter Sønnens Villie gjældende, at Bryllupet skulde staa midt paa Sommeren efter første Jægtestevne.

Det var herlige Sommerdage ude ved Skorpen. Havet laa mægtigt blaat udenfor i Solen. Fjeldene fjernt og nær, deriblandt Storbergskavlen nærmest, glittrede i forskjellige blaa, sommerdisige Fortonin-

ger, og de trange Kløfter og Dalfører var sande Varmegruber af sammenklemt Sol, der pludselig tryllede en overraskende Vegetation frem af hver Muldplet.

Vaaren havde det Aar ladet vente usædvanlig længe paa sig; men var saa paa ganske faa Dage brudt frem med en saadan Magt, at Skaresneen inde i Dalen saas løftet op af den frembrydende friske Græsbakke.

— — Jon Zachariasens lille Stue derude ved Havbrynet var i en uvant Puds. Tunet foran den var omhyggeligt flidd, Ruderne var ikke længer de gamle grønne, og den stod festligt med Bjerkeløv ved Døren. Med de gule Hesteblomster og det korte, buskede Græs paa Tørvetaget, i hvis ene Hjørne en liden løvfuld Dvergbirk grenede sig som et Billede af Eierens eget uveirshaarde Liv, — syntes den sig selv lidt fremmed i den uvante Puds.

Der var ingen hjemme, og Døren var aflaast; — men gjennem de nye, klare Ruder skinnede Solen i Ensomheden med to runde, gule Briller lige ind paa den gamle Væggeplanke derinde og illuminerede Begyndelsen og Slutningen af Bogstaverne.

Jon og Marina var med deres Børn fraværende i deres Søns Bryllup, der havde staat for to Dage siden inde hos Heggelunds, og de var nu tilligemed Parret den Dag ventendes hjem.

I Bryllupet havde der ikke været mange Gjæster, da man havde lagt an paa, at det skulde holdes smaat og i Tarvelighed.

Men Jomfru Dyring, der hin Dag var straalende og stor, som om et Skjær af hendes Husmoders Aand hvilede over hende, havde jo ikke kunnet holde sig denne Tanke ganske efterrettelig.

Hun repræsenterede nu Spindesiden i det Hus, der skulde være hendes Alders Hjem, og vilde ikke fundet det overensstemmende med dets Værdighed,

om Bordet havde opvist færre Retter, end da den anden Søster blev gift.

Glæde havde der været i Ordets sande Betydning. Ogsaa den gamle Væggeplanke havde været med i Laget. Provst Müller havde løftet sit Glas til dens Ære:

„Paa en sprukken, havslagen Planke," — sagde han — „der havde ligget i et Vrag med slimet Grønske om sig, havde Gud skrevet et Løfte om Fremtiden ind paa Væggen i en liden Hytte. Efter en haard Livets Strid sad hun, der engang som hjælpeløst Barn var indstrandet paa den, nu som en ældet, lykkelig Moder og læste dens Bogstaver malede i Speilet paa Sønnens nye Jægt og," — endte han, vendt mod Onkel Tobias — „denne gamle Mand, hvis Sorg og Længsel har været hans tabte Familie, er ikke den, som idag sidder i mindst Glæde; thi det er den gamles høieste jordiske Velsignelse, naar ham gives at se en Fremtid efter sig i sin Slægt.

Men Aarsagen, hvorfor denne Planke saadan er vokset op til et nyt Skib igjen, er, — at Vorherre har styret den."

Til denne Tale lagde Jon Zachariasen paa sin enfoldige Bondevis et „Amen".

Ind Sundet ved Skorpøen seilede i den smukke Dag et Par festlige Fembøringer, der modtoges med Skud fra forskjellige Steder langs Landet.

I den første Baad sad Bruden og Brudgommen med hans Forældre Jon Zachariasen og Marina samt Onkel Tobias, og paa Toften nær dem Elias Røst, der havde paastaat at ville ro Æresskyds for Parret. Ogsaa Andreas Heggelund var med. I den anden Baad bemærkedes blandt flere Mortens Broder Eilert og hans smukke Søster Christine.

Paa Finnæsset stod nu foruden de Bygninger, der tilhørte Bedriften, øverst oppe i Bakken en enetages Stuebygning med store klare Ruder; den var endnu kun indredet og møbleret i den ene Side; — men, hvad der ikke var, kunde komme. Bag det hele stod Fjeldet med sit Hang af Løvtræer — Finnerne havde det Aar, som vanligt, alt drevet sine Rener op ad Skaret.

Den store, nymalede Sjøbod kom dem ved Dreiningen om Næsset pludselig isigte, og lige udenfor paa Bugten laa Morten Jonsens Jægt „Fremtiden" og flagede.

Da lod Elias Røst Seilet falde; de i den anden Baad gjorde det samme og løb ind til dem.

Elias Røst trak et langt Stykke Papir op af Brystlommen paa sin Trøie. Han oplæste, trampende med den ene Fod i Baaden Takten efter Versemaalet, et Digt til Brudefolkene. Det var nedtegnet med stor Skrift og høitidelige Frakturbogstaver foran hvert Vers og lød saa:

En Fembøring under Seil er et lysteligt Syn,
naar den vasker i Sjøen for „tre Kløers" Vind
og en Høvedsmand god ved sit Styre;
ja, naar Odder og Næs flyve pilsnart forbi,
maa sig glæde den Fisker, som sidder deri,
fast at Sjøskvættet væder hans Hyre.

En Fembøring er paa Havet saa lidet et Skal,
medens Bølger gaar om den som Bjerg og Dal,
og den skal sig i Uveiret klare;
ja, der ros i Sjøen med Møde mangt Tag,
og der seiles til Ripen saa mangen en Dag,
hvor det gaar gjennem Tyngsel og Fare.

Men en Jægt under Seil er et frydeligt Syn,
naar den stævner til midtmasters ladet til By'n
og med Frugten af Vinterens Dage,
naar den ankrende flager der foran sit Hjem,
fordi alting er kommet saa velberget frem,
og den Velstand nu bringer tilbage.

En Fembøring under Seil kommer ranksæt og fin,
den bærer to unge til Hjemstøen ind,
og saa smukt den i Sundet sig speiler; —
men hans Baad blev alt ude paa Havstykket prøv't,
og paa Toften der sidder en Høvedsmand øv't,
der varsomt i Alvoret seiler.

Væggeplanken staar endnu i den lille Hytte, hvor de to gamle bor, uden at ville flytte. — Jon Zachariasen og Marina nyder der en fredelig Alderdom.

Morten Jonsen paa Finnæsset nævnes nu som en af de driftigste og solideste Handelsmænd nordpaa, og hans meget udvidede Sted anløbes af Dampskibet.

Der bor en lykkelig Familie med flere Børn, og Edel har særligt Ry for at være en dygtig Husmoder..

Af og til kommer Andreas Heggelund did i Besøg, og der gjøres da altid Stas af ham.

Han bliver neppe „Amtmand", men staar sig overmaade godt som Sagfører.

Morten Jonsen nærer sin gamle Svaghed for ham, og en ikke ringe Del af sine Forretninger skylder han hans Indflydelse.

I Begyndelsen reiste Andreas hvert Aar til Tromsø, hvor han holdt af at optræde paa sin gamle Dandyvis. Men saa traf han deroppe oftere Julie Schultz, og Enden blev, at de blev gift. Han er fuldt overbevist om, at hun er hans første og eneste virkelige Kjærlighed, og hans Hustru tror det; — men hun slipper ham alligevel kun høist nødig til Tromsø.

INDHOLD
AF
FØRSTE BIND.

	Side
Indledningsdigt	1
Den Fremsynte eller Billeder fra Nordland	3
Tremasteren „Fremtiden" eller Liv nordpaa	123

TRYKFEIL.

Side 29 Linie 5 f. n. »sat Gran«, læs: »sat Gan«
Side 30 Linie 12 f. n. halvfraadende, læs: **havfraadende**

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

ANDET BIND

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

ANDET BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1902

LODSEN OG HANS HUSTRU

(1874)

I.

Som en uvorren Brand til at gaa ud i al Slags Veir nævntes i Arendal den mørkskjæggede Lods Salve Kristiansen fra Merdø.

Han havde med Livsfare bjerget mangt et Skib, der ellers som Havarist vilde hjemfaldet Søretten, og man vidste om ham, at han havde ladet sig sætte alene ombord i synkefærdigt Vrag, medens han sendte Kammeraten iland efter Hjælp. Men det hed tillige, at han laa stærkt uklar med Lodsoldermand Beck, saa at han aldrig vilde opnaa Redningsmedaillen.

I Hjørneskabet hjemme i hans Hus skulde han have flere Sølvstøb med Indskrifter samt en stor Kikkert som Erindringer fra forskjellige Skibe.

Han var heller lav end høi, — man kunde næsten kalde ham spædbygget; men der stod noget ubøieligt, uforfærdet ud af dette Ansigt med de hvasse, brune Øine, den skarpe, rette Næse, og et anstrengt magert Træk ved den Del af Kinden, som var over Skjægget. I Forening med hans bratte barske Væsen og Tale gav det Indtrykket af en overordentlig Energi.

Hans hele utilgjængelige Maade at være paa rø-bede en vis Bitterhed, der tydelig nok lod Folk føle, at han kunde leve dem foruden.

Det hed oppe i Byen, og det sagdes ogsaa hos Lodsoldermanden, at han var forfalden til Drik; thi,

efter at have solgt sin Makrel nede ved Bryggen, kunde han undertiden sidde hele Dagen inde i Mor Andersens Stue med Brændevinsglasset for sig. Han talte da lidet; men naar det led ud paa Aftenen, og han havde faat endel i Hovedet, var han ikke god at komme ud for.

Hvad der gik af ham, at han fandt sig saa vel i Mor Andersens Sjømandsstue, var ikke saa let at sige. Man vidste ialfald der, hvorledes man skulde tage ham.

Den høie Mening, der almindelig næredes om ham som Sjømand, havde gjort ham til Helt i den Kreds og, om det end ikke udtryktes direkte, følte han dog gjennem de enkelte ligesom tilfældige Spørgsmaal, der efter en eller anden Tur tilsjøs rettedes til ham, eller af den Maade, hvorpaa den indtrædende hilsede ham, at her var Sympathier, og at hans Navn havde Klang.

Det faldt ikke let en Matros ind at sætte sig uden videre lige ved Siden af ham, uden det kom sig naturligt gjennem Hilsning og Tiltale.

Medens Salve Kristiansen saaledes kunde sidde inde i Sjømandsstuen, færdedes hans tiaarige Søn, Gjert, ude paa Havnen sammen med en hel Hob Kammerater af Byens Børn, der lidet forstod sig paa Standsforskjel.

Den brunhaarede, brunøiede lille Gut med det raske Ansigt var den viltreste af dem allesammen og nød tillige en vis Anseelse blandt dem som sin Faders Søn, — en Ære som han aabenbart paa alskens halsbrækkende Vis søgte at hævde.

Han skulde jo egentlig passe paa Skøiten, men den laa vel fortøiet og kunde ogsaa godt tilses fra en af Ræerne ude paa Havnen. Gjert holdt sig ved Baaden, indtil Gutterne kom fra Skolen; men, naar de saa strømmede nedover og i Iveren efter deres vanlige Legeplads, Havnen, kastede Bøgerne paa

Bryggen, ventede han dem gjerne derude paa en iøinefaldende Plads oppe i en Saling eller Raa eller, — hvad der fra mangt et Vindu saas baade med og uden Kikkert og ellers rygtedes til stor Forskrækkelse blandt Byens Mødre, — med en Præstation, hvorunder han laa paa Maven over en eller anden Masteknap.

De fleste af Børnene var hjemme udtrykkelig advarede mod Sønnen af den „uvorne Kristiansen". Men Saling og Top, der saa altfor godt kunde ses hjemmefra, blev netop derved saa lystelige at se op til, som om Gjert Kristiansen sad oppe i det forbudne Træ.

Det gik jublende til derude som i alle vore Sjøbyer, hvor Guttelivet paa Havnen skaber Matroser, inden de har gjort sin første Reis.

Becks Sønnesøn, Frederik, der skulde blive Søkadet, havde en Dag troet at dække sig for Vinduerne hjemme ved at entre op paa den bagre Side af Mastetoppen og der forene sig med sin Ven, som sad oppe paa Knappen; men det spinkle Træ gav ikke den forønskede Dækning for Lodsoldermand Becks skarpe Blik.

Denne kom selv i fuld bedstefaderlig Harme ombord, hudskjeldte Skipperen, som kunde staa og se paa sligt, og bankede Gjert Kristiansen, som havde forført hans Sønnesøn til saadan Ulydighed, med sin krogede Knortestok, idet han tilføiede, at Gjert alt tegnede saare net til, hvad der engang vilde blive af ham, han havde Arten at slægte paa.

Hans egen elskede forførte Pode, der dog var et Par Aar ældre, slap for Prygl, og det blev i den Anledning aftalt mellem Gutterne, at han skulde have det igjen næste Gang de mødtes.

Prygl havde han ogsaa faat, om ikke Gjert, som netop skulde hævnes, uventet havde gjort Parti med ham.

Historien om, hvorledes Beck havde banket hans Søn og sat hans Fremtids Horoskop, fik Lodsen først høre, da de seilede Skøiten paa Hjemturen. Han blev saa hvid som et Lagen i det sortsmudskede Ansigt; men da det kom dertil, at Gjert alligevel havde hjulpet Frederik Beck, studsede han, og sagde noget efter:

„Dette skal Du fortælle Mor."

II.

Merdø, hvor Lodsen havde hjemme, ligger foran Indseilingen til Byen, saa at sige lige ude i Havgufsen.

Udsiden af den lille halvrunde Ø er som et andet nøgent Skjær, og oppe fra Vindfløien, hvor Lodserne holder Udkig, kan man i Uveir se de skjulte Skjær og Baaer staa i Braat hele den urene Havstrækning henover.

Kysten er her overmaade farlig; men Arendalslodserne ude ved Merdø og Torungen hører blandt Norges første.

I Modsætning til den engelske og hollandske Lods, der har sit knapt anviste, autoriserede Distrikt, er dette vidtfarende Folk, som for at passe op Skibe idag ligger ved Lindesnæs, imorgen under Skagen eller Hanstholmene og Dagen derpaa kanske sætter Lods ombord paa et Fartøi fra Hamburg helt nede ved Horns Rev.

I sine brede Dæksskøiter med Arendalsmærket, Nummeret og en rød Rand i Storseilet, dorger de Makrel hen over hele Nordsjøvidden lige ned til Doggersbank, hvor de praier de fremmede Fiskefar-

tøier og forhører sig om Skibe fra Kanalen og engelske eller hollandske Havne. De bærer Gaffel istedetfor Hvaløerbaadenes Spryd og, skjønt ikke saa velseilende som disse, bjerger de sig fuldt saa vel i Sjøgang.

Men Merdølodsen kjendes bedst af den Kaptein, der en begsort Vinternat, naar Sjøen gaar som Taarne, er kommet ind for bare Stumperne i Farvandet under Torungerne, og véd, at han maa rende paa Land, om han ikke faar Lods.

Han hører sig praiet, Linen kastes, og en drivvaad Lods staar pludselig paa Dækket. Manden bytter Klæder, faar sig et Glas til Opvarmning og overtager Kommandoen; — han har ikke betænkt sig paa at jumpe ud i Sjøen med Linen om Livet; thi paa anden Vis kunde Fartøiet ikke bordes.

Naar det gjælder deres Ære, at bjerge Skib, veier Baad og Hjem og Liv kun lidet hos disse Mænd, der ellers til hverdags kunne være nøie nok om Skillingen.

Indsiden af Merdø danner den bekjendte Merdø Nødhavn, et lidet Strandsted af Fiskere og Lodser; og det var i en af Sjømandsstuerne der — et lidet rødmalet Hus, som han selv eiede, med Bislag foran Indgangen og en Poteteshave med et Stengjerde bagom — at Lodsen bode.

I de smaa, hvidmalede Vinduer stod et Par Geranier, og i Stuen var alt paafaldende net og pudset. Der saa halvt skibsmæssigt ud derinde, og man regnede da ogsaa i Dagliglivet, som vanligt blandt Sjøfolk, helst Døgn og Skaffetid efter Etmaal og Glas. Over Klaffebordet hang en lang Kikkert; ovenpaa Hjørneskabet stod endel Sjøkartruller, og i det andet Hjørne et hollandsk Slaguhr med en grøn Gjøg paa.

Hans Hustru havde Dagen iforveien set Skøiten passere Merdø for Arendal, og ventede nu paa sin

Mand, medens deres yngste Søn, Henrik, udenfor var fuldt optaget af at fange Ræger i en af de smaa Saltvandsdamme, som Sjøen efter Uveir eller høi Flod gjerne efterlader paa de lavere Dele af Øen.

Han havde faat det Hverv at holde Udkig og varsko Moderen, men maatte helt have forglemt det for sin nuværende interessante Beskjæftigelse; thi i den smukke Eftermiddagsstund, hvori Havet, der viste en Række Seilere, yrrede i blaat Guld, og Solen alt begyndte at tegne sig til Nedgangen, saas Skøiten med Lodsstriben og Nummeret ikke langt borte at staa rumskjøds ind mod Havnen.

Lodsens Hustru sad ved Udslagsbordet under Vinduet. Hendes Dragt havde lidt af et fremmed, nærmest hollandsk Snit.

Hun var vist urolig; thi der gik forskjellige Udtryk over det, af en eller anden Kummer medtagne Ansigt.

Et Øieblik støttede hun Haanden til Kinden og lukkede Øinene med en træt Mine, men syde derpaa ivrigt videre.

Skjønt hun holdt af sin Mand, var det ikke frit for, at hun gruede sig for hans Ankomst.

Der var noget skyt, fortrykt over hende, som hun reiste sig lidt forhastet, idet hun uventet hørte Lodsen udenfor. Hun stod uvis, om hun skulde gaa ud af Døren imod ham.

Men, da han kom ind i Stuen, gjorde dette Udtryk med ét Plads for en frimodig, tilsyneladende glad overrasket Mine.

Naar han slig kom hjem fra Arendal, var han gjerne misfornøiet og bitter og ikke let at omgaas. Hun kjendte straks, hvad der laa i hans Ansigt, og vidste, at det for hende da bare gjaldt at holde ud, — være munter og kjærlig og ikke falde i nogen af de Fælder, hans bittre Humør altid meget kløgtigt

lagde for at fange hende, i et eller andet Ord, eller blot i en uglad Mine.

Blev han „desperat", kunde han true med alt muligt, ikke mod hende, men mod sig selv; — og hun vidste, at han var istand til at gjøre det. Det havde flere Gange hændt, at han paa Grund af et saadant uheldigt Ord lige med ét var gaat tilsjøs igjen — engang i en Uveirskvæld, da det saa ud som den visse Undergang.

Han kjendte ogsaa selv sit Humør, og det var maaske mest for at faa det af sig, at han ofte foretrak Mor Andersens Stue i Arendal for Hjemmet.

Var blot den første farlige Dag over, kunde ingen leve lykkeligere og mere fornøiet i sit Hjem end Salve Kristiansen og hans Hustru; thi han forgudede rent baade hende og Børnene og havde nu lige saa ondt for at rive sig løs igjen, som han før havde havt for at finde hjem.

Sønnen Gjerts Bedrift med Becks Sønnesøn havde den Dag taget Braadden bort af hans Sind og saa at sige forud udrettet Hustruens tunge Arbeide.

Det var med en lys og oprømt Mine han traadte ind i sin lille Stue og hilsede sin Hustru:

„Nu, hvordan har Du det, Mor? — og hvor er Posekigeren?"

Derved mente han den yngste Søn, han, som havde holdt saa slet Udkig for Moderen, og som, naar Faderen var i godt Humør, altid gik under det Navn —; det var hans Øiesten.

En knugende Tyngde var med ét taget hans Hustru fra Brystet, skjønt hun vel vogtede sig for at lade Manden mærke det. Stuen var pludselig blet hende lys og fyldt med den Eftermiddagssol, som havde faldt gylden ind gjennem Ruden hen paa hendes lyse Haar, mens hun sad og syde og saa saa bleg ud.

Det var en smuk, slank Kone med Kulør i Kinderne, der med skjælvende ivrig Haand hjalp ham hans Sjøklæder af og nu havde lidt ondt for at svare videre sammenhængende. Og Lodsen var ikke blind derfor, medens han gjentagende med stærkere Stemme raabte paa „Posekigeren", som da ogsaa noget forlegen og frygtsom foreviste sig i Døren, barbenet, med opbrættede Benklæder og den Blikkop, hvori han havde sine Ræger, i Haanden.

Den ældste Søn, Gjert, kom ind med endel Knytter og Varer til Huset, som Lodsen havde kjøbt i Byen, og han pressede straks den maabende Posekiger til at hjælpe sig med at bære op af Baaden.

Gjert havde kun let hilst paa Moderen, thi et Øiekast sagde ham, at alt denne Gang stod vel til.

Ellers var han hende i Blik og Adfærd anderledes nær, og han hjalp og tog af for hende i Stilhed, hvor han kunde. Han havde gjennem sin Barndom set og opfattet saa meget af dette ulykkelige Forhold, at han var blet Moderens Ven og Støtte, skjønt han samtidig ogsaa sværmede for sin Fader.

At Gjert var med Faderen paa Skøiten, var hende en Forsikkring om, at han, naar Humøret var over ham, dog ikke rentud gav sig til at seile Skøiten over Hovedet paa sig — en Mulighed, som ellers ofte nok stod for hendes forskræmte Indbildning.

Gjert sørgede derhos altid for, at der fra de forskjellige Steder kom Besked om Faderen hjem til Merdø med andre Lodser eller Fiskere, og af og til, naar han ikke var med, sendte hun ham ind til Byen for at speide efter ham.

Ude paa Sjøen var Lodsen i Regelen i nok saa jevnt Humør, men det mørke Lune kunde ogsaa der komme over ham, tilsyneladende uden nogensomhelst ydre Anledning.

Forøvrigt syntes han aldrig saa vel tilmode som netop ude i Uveir; mod den anden Lods i Baaden

blev han da gemytlig og munter. Men det var en Selvfølge, at, naar det i den haarde Sjø kneb for stærkt med Ombordsætningen, var det ham selv, der tog Rebet om Livet og jumpede ud, — det modsatte vilde være et Bevis paa hans Agtelse.

Men han agtede nu engang intet Menneske; — det var hans Tilfredsstillelse at vide dette med sig selv.

Denne Gang blev Lodsen længe hjemme, og der herskede i den Tid ikke en Mislyd i Stuen. Tvertimod var alt i Betragtning af, at de dog var ældre Ægtefolk, heller overdrevet vel.

Faderen havde de første Dage endog hjulpet den lille Henrik med at fange Ræger og siden været optaget med at tilrigge en liden Brig for ham.

Det eneste, hvorom der havde været en uskyldig liden Disput, var i Anledning af Gjerts Skolegang. De var nok saa velstaaende Folk efter sin Stilling, og Moderen havde en Dag, tilsyneladende som et øieblikkeligt Indfald, fremsat den Tanke, at det nok kunde være muligt for dem at holde Gjert paa Skolen i Byen; — han kunde jo have sit Ophold hos hendes Moster derinde.

Det vilde Faderen ikke vide noget af; Gjert skulde, saasnart han fik Alder dertil, ind paa Terjesens Takkelloft i Vrængen og lære at rigge.

Lodsen begyndte imidlertid oftere og oftere paa sin raske, noget urolige Vis at vandre oppe ved Udkigsfløien, eller han stod alene med Haanden paa Ryggen nede ved Bryggen og saa sig om; — han var ikke af de, som samlede Kammerater om sig. Dette var sikkert Tegn paa, at han begyndte at længes tilsjøs igjen.

III.

Korvetten „Ørnen" var netop kommen indom Arendal efter et Kadettog til Middelhavet. Den laa derinde paa Havnen og gjorde Opsigt med sin høie Rig, de blanke Messingpropper ud af Kanonportene, sit Mylder af Matroser og sin prompte Orlogsskik til den skingrende Pibe, medens Trommen af og til rørtes ombord.

Gjert havde faat Lov til at følge med en af Lodserne indover til Byen for at se Orlogsskibet, hvorom Nysgjerrigheden desuden denne Gang var spændt ved endel Rygter, der var i Omløb, og som voksede fra Mund til Mund.

Man fortalte med betydningsfulde Øiekast, at det havde været et „Tampertogt", og der herskede blandt Gjerts Kammerater saavelsom Menigmand inde paa Havnen en vis Rædsel for Fartøiet. Hvergang Piben lød, næredes en dunkel Forestilling om, at det var en, som skulde kattes, og de nysgjerrige Baade holdt sig helst paa nogen Afstand.

Saa meget sandt var der i alt dette, at der blandt Mandskabet ombord virkelig herskede endel Misfornøielse med en af Officererne, der var bleven lagt for Had for sin Hidsigheds Skyld. Han havde tillige været saa uheldig at lade katte netop Besætningens Visemager; derfor sang de om Gangspillet en mystisk Vise, som snart lød paa Havnen baade i Bas og Sopran.

Gjert havde hele Tiden været utrættelig beskjæftiget med Skibet og alt, hvad der vedkom det, og var nu, da de opad den næste Dag seilede hjemover, ganske opfyldt af, hvad han havde set og hørt.

Den, som kunde være en saadan en, som gik der ombord med guldblinkende Uniform!

Frederik Beck, med hvem han havde sluttet et

særligt Venskab siden hin Affære inde i Byen, da han bjergede ham for Prygl, havde fortalt ham saa meget derom.

Det havde imidlertid kulet dygtigt op; det saa ud til alt andet end Godtveir til Kvælden, og Skøiten stod hjemover med tre Rev i Seilet.

Lodsen havde flere Gange været oppe ved Fløien for at se efter dem og sad nu hjemme i Stuen, beskjæftiget med at hefte sammen et gammelt Sjøkart, medens Sønnen kom op fra Bryggen syngende med skingrende Stemme i Vinden den nye Vise:

Nu, Hurrā for mangen en glædelig Vagt,
— hi vi — aa slaa paa!
for hver Ryg, som brann' i det varme Land — udi Engeland.

Aa, sei Du Baadsmandsmath! har Du slidt ud din Kat?
— hi vi — aa slaa paa!
To Dusin, min Ven, er der vel igjen — udi Engeland.

Over Kongens Kanon lad ham faa sin Ration!
— hi vi — aa slaa paa!
der er Frivagt tilveirs op i Foremers — udi Engeland.

Ja, Mage til Sjømand sku' ingen ha'e set!
— hi vi — aa slaa paa!
udi trallala, udi trallala, udi Engeland.

Han stansede hæseblæsende ude i Bislaget for at blive færdig med den sidste Strofe, og ved at høre Sønnen derude vekslede Mand og Hustru et Blik.

Inde i Stuen var Moderen netop i Færd med at sætte frem Eftasverden.

Da Gjert kom ind, var det let at se paa ham, at han var opfyldt af Mærkværdigheder og tillige, at han selv havde Følelsen deraf. Samtidig med sin raske Hilsen trak han Stolen, der stod ved Døren, hen til Bordet og satte sig, uagtet Maden endnu ikke var kommet; — han var glubende sulten.

„Nu da Gjert," sagde Moderen, da han havde

siddet lidt og set sig om, øiensynlig i Paavente af en eller anden Opfordring til at fortælle:

„Var Du ombord?"

„Nei, — ikke jeg; men jeg talte med dem, som havde været det. Forresten saa jeg alting der" — forsikkrede han med et selvbevidst Nik, og rakte Haanden ud efter en Brødskalk — „fra Merset i Skonnerten Antonia, som laa lige ved; det rak ikke høiere end akkurat op over Skanseklædningen; den kunde gjerne været Storbaad for Korvetten."

— „Om den havde været en hel Del mindre" — udfyldte Lodsen tørt, i det han gik hen og satte Kartrullen fra sig oppe paa det lille Hjørneskab.

Gjert begyndte nu, henvendt til sin Mor, at anstille endel Sammenligninger i sin Favør om, hvor lavt Skonnertens Skrog havde ligget imod Korvettens, hvorledes dens Vager ikke havde rukket høiere end til Storraaen o. s. v.; men han afbrødes heri af Faderen:

„Hvad var det for en Vise, Du sang derude?"

„Aa — det var den om Tampertogtet!"

„Saa, — det har da virkelig været et saadant?" spurgte Lodsen med et noget forskende Blik paa Sønnen; thi han var ellers ikke af dem, der trode paa Folkesnak.

Denne interesserede Henvendelse var overmaade smigrende for Gjerts Selvfølelse. Det var desuden egentlig dette, han hele Tiden havde havt paa Hjertet at fortælle, og han udbrød nu med Præget af den dybeste Overbevisning:

„Ja, det kan Du tro, Far! — Nogle siger seks, andre siger ni; men at de alle er kattet ihjel og gaa't i Haierne dernede i Middelhavet, er saa vist som — ja som" — her saa han sig i Iveren om efter noget at bedyre med og endte tilslut, da der intet andet slaaende Billede vilde stige op for ham, med et noget mat —

„som at Gjøgen staar deroppe paa Klokken!"

Efterretningen bragte hans Moder til at sætte sig ned paa Bænken med Tallerkenen i Fanget. Hun saa forskrækket fra Sønnen over paa Manden, hvis Mine dog beroligede hende noget.

„Hvor har Du dette fra, Gjert?" — spurgte hun tilslut alvorligt med en Rest af sin Bekymring i Stemmen.

„Hvor jeg har det fra? — Fra dem allesammen!"

Men i Følelsen af, at dette „allesammen" her i hans vanskeligt troende Hjem nok vilde blive taget jevngodt med ingen, fortsatte han:

„Fra Frederik Beck. Han har selv talt med en af de Matroser, som havde Vagt i Officersgiggen nede ved Bryggen, mens Chefen var iland; og han fortalte ikke bare dette, men ogsaa mange andre rare Ting." Her saa Gjert sig om i Følelsen af dog denne Gang at maatte have overbevist dem.

„Det lader til at have været en troværdig Mand det!" yttrede Lodsen med en lystig Ironi, der imidlertid undgik Sønnen, medens Moderen saa hen paa ham, halvt bekymret for, at han skulde sidde og prostituere sig. „Nu, hvad fortalte han saa videre?"

„Aa — det var mange Ting det."

„Nu da!"

„Aa, — der havde været en Orkan, saa de fandt igjen en hel bortblæst By drivende ude i Havet, Præsten stod netop og prækte for de vandlidte. Og saa havde de krydset op Gibraltarstrædet saa nær Land, at de paa Bougsprydet havde taget en Palme ombord, hvori der sad en hel Negerfamilie, som de siden maatte sætte iland."

Gjert vilde have udkrammet nok en „Mærkværdighed", — om ikke hans Forældres Munterhed var blet ham paafaldende. Ogsaa Posekigeren lo, fordi han saa, at de andre gjorde det, og fik derfor et

meget lovende Blik af Gjert, der stødt trak sig ind i sit Skal med et:

„I tror kanske ikke, at det er sandt?"

„Véd Du, hvad det er at spinde en Ende, Gutten min? Den Fyr nede i Giggen har nok udleveret en forsvarlig en!" — sagde Lodsen, idet han satte sig tilbords.

Der herskede en livlig Stemning, baade mens de spiste, og da Moderen igjen tog af Bordet.

Gjert snakkede, hans Moder gik ud og ind, og Faderen sad henne ved Vinduet og saa ud paa Veiret og hørte paa. Sønnen beskrev virkelig fængslende nøiagtigt alt, hvad han havde set ombord, og fortalte om Søofficererne og Kadetterne med et Liv, der bragte hans Mor til at sidde inde og høre paa, og Faderen til under en Pause at yttre smaaleende:

„Du havde nok Lyst til at være en saadan Søkadet, Gjert!"

„Ja," — sagde hans Mor, et Øieblik forledet af denne blændende Tanke, — „kom han ind i Byens Skole, kan ingen vide, hvad det vilde føre til. Klokkeren siger jo, at Gjert har saa let for det."

Noget i denne Yttring maatte have berørt Lodsen ubehageligt, thi hans Ansigt skiftede Farve, og han svarede lidt efter, ikke frit for Spydighed:

„Jeg tænker, Gjert ikke er for god for sin Fars Stand, og at vi skal slippe at tigge ham op i Storkarslaget."

Gjerts før gode Humør var imidlertid blet yderligere animeret ved Forestillingen om en saadan uniformeret Fremtid, og han udbrød uden at vare sig mod Faderens forandrede Tone:

„Mor mente dog her om Dagen, at kunde jeg blive en slig, tog jeg mig anderledes frem i Verden, end en almindelig simpel Sjømand."

Det var, som om disse Ord havde tændt Ild i et Krudthus. Det blussede vildt op i Lodsens haarde

Ansigt, og han sendte sin Hustru et Blik fuldt af en usigelig kold Haan. Der laa i dets stumme Udtryk, at han kun altfor vel gjennemskuede, hvad der i hendes Sind kunde ligge til Grund for denne Tale.

Han vendte sig mørk om og sagde skjærende, saa hun fo'r sammen:

„Foragter ogsaa Du din Fars Stilling, Gutten min?"

Da saa Gjert i sin Iver uheldigvis faldt ind med:

„Frederik Beck skal blive Søkadet," — paafulgte blot et:

„Kom hid, Gjert!"

Og hermed vankede der en alvorlig Lussing, saa Gjert tumlede om i Stuen.

Ved det andet Slag kom han tilfældigvis til at se op paa sin Hustru. Hun var sprunget et Par Skridt frem, som om hun vilde tage Gjert fra ham, og stod nu blodrød i Ansigtet med lynende Øine og en Holdning, der gjorde, at han sænkede Haanden.

Hun gik straks derpaa ud i Kjøkkenet.

Lodsen stod et Øieblik tvilraadig. Derpaa tog han i Kjøkkendøren og meldte kort og skarpt, at han og Gjert endnu samme Aften gik tilsjøs; — hun maatte lave istand Provianten.

Da hans Hustru lidt efter kom ind med Øldunken og andet, som de skulde have med, var der intet Spor af den forrige Bevægelse at se hos hende. Det var et stenroligt, blegt Ansigt, og i hendes Adfærd mod ham laa næsten noget ydmygt.

Veiret tog stødvis haardt mod de mørke Ruder, medens hun gik der og gjorde Tilberedelserne.

Men da Gjert og hun blev et Øieblik alene i Stuen, trykkede hun ham heftigt ind til sig og hviskede med Graaden kjæmpende i Brystet:

„Lad aldrig din Far se, at Du er ræd, Gutten min!"

Mand og Hustru havde sagt hinanden Farvel i

Døren; men hun fulgte uset i Mørket ned paa Bryggen efter dem, og sad siden længe med Posekigeren paa Fanget og græd.

Det var mørkt Uveir baade i Lodsens Bryst og udenom ham, da han den Kvæld lagde tilsjøs.

IV.

Den vanskelige norske Kyst staar nu i Natten illumineret af en Række ypperlige Hav- og Havnefyre; men for mindre end en Mandsalder siden var det ikke saa. Da havde den paa lange Strækninger ingen anden Lysning end selve den hvide Brænding.

Den Kaptein, som havde sluppet Oksø Fyr paa Høiden af Kristiansand, maatte prise sig lykkelig, om han fangede Glimtene af det fjerne Jomfrulands Fyr oppe imod Kragerøkanten, thi de mellemliggende paa den farlige Kyst udenfor Arendal var endnu ikke til.

Store- og Lille-Torungens Fyrtaarne staar nu der med sine hvide Mure langt ude i Havet, hver paa sin nøgne Klippeø af det tilsvarende Navn.

Den mindste af Øerne, Lille-Torungen, forekommer den forbifarende ikke at eie synderlig mere Plads end netop til det hvide Fyrtaarn og til Vogterboligen ved Siden af. Fyret ligger vildt og ensomt derude i Havet, hvis Stænk i Stormveir regner paa dets Mur, mens Ørn og Sjøfugl tørner mod de tykke Glasruder, saa de falder døde ned.

Kommunikationen med Land afbrydes i den haarde Aarstid af Mén-Is, der hverken tillader at gaa eller ro, for ikke at tale om de sjeldnere Tilfælder, naar Hav-Isen sætter ind.

I Aarene atten hundrede og nogle og tyve — henved en Snes Aar før disse Fyre var byggede, og

før den Tid, hvori vi ovenfor har hensat Læseren, — stod der ude paa Torungen et Hus, hvis Bagside og ene Væg var næsten helt op til Tagskjægget klemt ind i en Stenrøs. Det saa ud, som det ludede sig for at lade Stormen stryge over sig.

Den lave Indgangsdør vendte til Landsiden, formodentlig for ogsaa derved at lune Stuen, medens to smaa Vinduer lod Beboerne se ud til Havet. I en Revne mellem et Par Rullestene laa ovenfor Tangen en optrukket Baad.

Naar man over den dybe Tærskel traadte ind eller rettere sagt ned i Stuen, var der uventet rummeligt og endel Bohave, som man ikke skulde tænkt sig der.

Det store Skab med Skjænken maatte ialfald engang have set andre Omgivelser, og i Krogen bag det stod hensat en overstøvet gammel Rok, ud af hvis Haspel der endnu hang en rødgraa Uldtot. Man kunde af adskilligt forstaa, at der engang havde været en Kone i Huset, og hin Uldtot havde vel været hendes sidste Spind.

Paa Bænken ved Gruen sad nu en ensom Gubbe, som oftest beskjæftiget med noget Skomagerarbeide. Af og til, medens han uddrog Traaden, kunde han af gammel Vane yttre et Ord høit, som om han endnu tænkte sig sin Livsfælle som Tilhørerinde.

Det var et flinthaardt, lidt tungsindigt Ansigt med Løvninger af paafaldende storladne Træk, og om det skaldede Hoved faldt Haaret tæt hvidt om Ørene og Nakken.

Det Øiekast paa skjøns af Messingbrillerne, hvormed han hilsede den fremmede, der kunde træde ind i hans Stue, var kun en forbeholden Indbydelse, medens et Træk om hans indfaldne Mund og den skarpe Hage derimod tydelig nok sagde, at han var paa sin Post i Anledning af, hvad denne kunde

ville ham, og at man ikke fik ham længer, end han selv lystede.

Stivsind var overhovedet en af hans fremtrædende Egenskaber. Som slig var han kjendt og blet til Ordsprog lange Veie. Den, som akkorderede med ham om Fisk inde paa Havnen, risikerede ved den første Prutning at se ham ganske roligt, men uvægerligt ro bort.

Han saas som oftest med Ved i Baaden, da de manglede Brændsel derude.

Hvad man ellers vidste om ham, var, at han engang havde været Lods og havt en drikfældig Søn, som tilslut havde forvoldt, at Faderen afsattes fra Lodsbestillingen. Man mente, at han ved den Leilighed havde paataget sig Sønnens Skyld. Siden var han blet menneskesky og havde med sin Hustru flyttet ud i sin nuværende Stue paa Torungen, hvor de, efterat Sønnen druknede, havde taget til sig den lille forældreløse Sønnedatter.

Hvad han levede af derude udenfor noget Skomagerarbeide og Fiskeri, hvis Udbytte han gjerne afhændede til Skibene, samt tidligere lidt Skytteri, skulde man ikke have saa let for at sige.

En af hans Haandteringer, hvorfor han modtog smaa faste Bidrag af forskjellige Lodser og Kjendtmænd, var ogsaa i Høstnætterne at holde Ild paa Skorstenen, for at de, som laa udenfor og lodsede i Mørket, af Lysskjæret fra de to Vinduer kunde tage Kjending paa Torungen.

Ialfald var dette den Grund, der anførtes aabenbart. At dette Jakobs Nattearbeide tillige maaske særligt skede til Retledning for et Smugleri, som dengang gik for sig under Kysten, idet Fartøierne i de mørke Nætter nærmede sig Land og udskibede, tør derimod ikke anses for utroligt.

Under alle Omstændigheder var den gamle for klog til direkte at have noget dermed at gjøre; men

af og til rullede der jo underlige Foræringer ind i Stuen til ham, saasom Dunke med Genever, Smaasække med Kaffe, Tobak, Mel osv., og han sad overhovedet paafaldende velholdent i det derude paa Skjæret.

Den eneste Gang, man mindedes at have set ham ved Kirken, var, da han kom roende med sin Hustrus Ligkiste. Da Tromøpræsten skuffede Muld over den, trillede Taarerne ned af hans Ansigt, og man lagde Mærke til, at han ikke forlod Kirkegaarden, før det blev mørkt om Aftenen.

Paa de sidste Aar var „gamle Jakob", som man kaldte ham — hans fulde Navn var Jakob Raklev — sygelig og havde mindre let for at ro den lange Vei indover til Byen. Han havde paa Grund af en gammel Benskade endog til sine Tider ondt for at komme ned i Baaden, og sad da fordetmeste i Uldtrøien med Skindsælerne over ved Gruen med sit Indearbeide.

Af og til, naar Sønnedatteren — et Pigebarn med et tykt Haar om Ørene og en ragget Hund stadig i Hælene paa sig — fo'r ind i Stuen med Veiret saa at sige blæsende om sig og aflagde sine Beretninger, kunde han vel lokkes til Vinduet for at se udover Sjøen og derpaa under en tvær Brummen med noget Besvær endog følge hende udaf Døren med Kikkerten. Der stillede han sig saa, at han kunde bruge hendes Skulder til Stativ; thi den gamles Haand dirrede ellers formeget. Med hans stadige Indvendinger og Brum bag sin Nakke søgte hun at retlede Kikkerten. Hun skjelnede med sine blotte Øine vel saa tydeligt som han gjennem Glassene, og benyttede sin Overlegenhed med en Egenmægtighed, hvori han fandt sig, uagtet den kunde friste mindst tre Taalmodigheder af hans korte Slags.

Hans tverkede Væsen svandt lidt efter lidt hen i den fælles undren paa, hvilket Skib det vel kunde

være, eller en og anden Mærkværdighed ved det, og den gamle humpede saa, efterat have afgivet sin Dom, gjerne ind igjen.

Slig blev han hentet ud som en brummende Bjørn af Hiet, og regelmæssig optøet hver Gang. Sagen var, at han igrunden var overmaade stolt af hendes Dygtighed.

Hun tog aldrig feil af de der hjemmehørende Skøiter eller Skibe og kunde ellers altid paa en Prik sige, hvad Slags Mand Selleren var.

En Dag stod hun dog i Forlegenhed. De saa en Halvmaane i Flaget, hvilket ogsaa bragte den gamle til at studse. Men derpaa forklarede han hende kort og afgjørende, at det var en „Barbaresk". Dette tilfredsstillede hende et Øieblik; men saa spurgte hun:

„Hvad er en Barbaresk, Bedstefar?"

„Det er en Tyrk."

„Ja, men en Tyrk?"

„Aa, — det er, det er — en Mahumedan, —"

„Mahu — Muha —?"

„Muhamedian — slig en Røver tilskibs."

„Tilskibs?"

Den gamle vilde nødig slippe Overvægten i den Sag, skjønt hun drev ham haardt. Saa huskede han endel gammelt Snak om de Ting og forklarede tørt:

„De gaar til Østersjøen, — til Russen, — for at salte Menneskekjød."

„Menneskekjød!"

„Ja undertiden røver de ogsaa Skibe ude i Havet og salter ned der."

Hun satte et Par store, forfærdede Øine paa ham, der bragte den gamle til at fortsætte:

„Især jager de efter unge Piger; — det Kjød er finest og gaar i tøndevis ned til Stortyrken."

Med denne sidste Trumf vilde han gaa ind igjen, men afbrødes af hendes hastige Spørgsmaal:

„De bruger vel Kikkert ogsaa der ombord?"

Da han bejaede dette, smuttede hun pludselig forbi ham gjennem Døren. Hun holdt sig forsigtig inde, saa længe Fartøiet endnu gjennem Ruden kunde øines i Horisonten.

De tvendes Humør havde for en Gangs Skyld vekslet. Den gamle sad noksaa polisk ved Arbeidet, medens hun var meget stille og forknyt. Kun udbrød hun engang harmfuldt:

„Men hvorfor udrydder Kongen dem ikke? Var jeg Orlogskaptein, saa —"

„Ja, var Du Orlogskaptein!" — gjentog den gamle.

Synderligt videre end til ovenanførte Slags Sager strakte sig ikke Pigens Begreb.

Elisabeth — saa hed hun — havde i sin Opvækst kun set faa Mennesker, og i de sidste Aar efter Bedstemoderens Død havde hun og Bedstefaderen været Øens eneste faste Beboere.

Af og til kunde der jo lægge en Baad opom i et eller andet Ærende, og et Par Gange havde hun besøgt Mosteren inde i Arendal. Bedstefaderen havde lært hende at læse og skrive, og foruden, hvad der stod i Bibelen og Salmebogen samt i „danske og norske Søheltes Bedrifter", som de eiede, havde hun væsentlig kun levet paa de Fortællinger, som hun i beleilige Stunder kunde faa trukket ud af den knapmælte Bedstefader om hans Sjømandsliv i Ungdommen.

De havde desuden inde i Stuen et lidet Skilderi uden Ramme af Slaget ved Lyngøer, hvori han havde været med. Det forestillede Fregatten Najaden med Briggerne Samsø, Kiel og Lolland i rasende Kamp med det engelske Rangskib Dictator, som laa tvertfor den snevre Havn tilligemed Briggen Calypso og

skjød Najaden sønder og sammen. Navnene paa Skibene stod trykte under.

Paa det lille Skilderi var det meste blot Mastetoppe, Kanonmundinger og utydelig Røg; men i dette havde den unge Pige levet Aar af sit Liv. Hun havde i Tanken staat der mangen Gang og slaat Engelskmanden.

Orlogsskibe og Orlogsofficerer var blet det øverste for hendes Fantasi, og hendes Hjertes høieste Ønske var, at et Krigsskib engang maatte passere saa nær Torungen, at hun tydeligt kunde se alt ombord.

V.

Efterat gamle Jakob var blet sygelig, førte Fragtmand Kristiansen oftere Proviant og andre Fornødenheder ud til Torungen. De kom altid vel overens; thi den gamle var grei i al sin Handling, og efterhaanden blev dette en fast Tur flere Gange om Aaret.

Hans Søn, Salve, havde fra Barnsben af færdets i Fiskerbaaden paa dette Strøg af Kysten. Han var opdraget mellem alle disse Baaer, Braat og Skjær.

Da han første Gang saa Elisabeth, havde han allerede været ude og faret som Jungmand, — han kunde da være en atten Aar gammel, medens hun var vel de fjorten.

Salve var dengang Løve paa Danseballerne baade i Sandvigen og Vrængen og sig det fuldt bevidst.

Han havde sort Haar, mørke Øine og et skarpt, klogt Ansigt. Rigtignok var han temmelig liden af Vækst; men, hvad han manglede i Styrke, erstattede

han i Livlighed og Behændighed og reddede sig derved ud af mangen Knibe, hvori han bragtes ved sin til Harcellas kun altfor tilbøielige Tunge.

En Høst, da hans Fartøi kom tidligt hjem, var han med sin Far i Baaden didud og saa da ogsaa den gamles Sønnedatter; men værdigedes i sin Overlegenhed ikke at tale til hende. Han udtalte kun den Vittighed, at hun lignede en Heire.

Som hun gik der med det tykke rødrudede Uldtørklæde knyttet med Enderne bagtil om Livet, var Ligheden heller ikke saa rent hentet ud af Luften. Ialfald erklærede han paa Hjemveien, at Mage til „Skabelse" af et Kvindfolk havde han for sin Part aldrig truffet, og at det skulde være morsomt at se hende med de tynde Arme og Ben danse paa Salen som en Græshoppe.

Den næste Gang tog hun sin Bedstefars Uhr i Sølvkasse ud og viste ham, og der udspandt sig adskillig Samtale imellem dem.

Hans første Indtryk af hende var, at hun var dum. Hun spurgte om alt muligt og lod derhos til at tro, at han absolut maatte vide Besked. Saaledes vilde hun endelig have Forklaring paa, hvorledes det var inde hos Storfolkene i Arendal og især hvordan Fruerne bar sig ad.

Han morede sig med at indbilde hende en hel Del om disse Ting; thi hun tog det saa rent nyfødt og troskyldigt. Men, da han reiste, var det alligevel, som om han angrede, hvad han havde gjort, og han fandt desuden ud, at den unge Pige paa sit Vis alligevel var alt andet end enfoldig.

Han skulde ogsaa komme til at angre det paa en føleligere Maade; thi den gamle derude havde faat høre igjen alle hans Skrøner og ærgret sig.

Da han kom igjen, var gamle Jakob meget but mod ham, saa han fandt det alt andet end hyggeligt

inde i Stuen og derfor straks gav sig ifærd med Arbeidet.

Under dette fortalte den unge Pige ham om Najaden, hvor hendes Bedstefader havde været med.

Salve, der var stødt paa Manchetten, og syntes, at den gamle havde været en „ubehøvlet Hund", fulgte af og til Fortællingen med en ironisk Bemærkning, hvilket hun i sin Iver imidlertid kun lidet gav Agt paa eller forstod. Men, da han var færdig med, hvad han havde at gjøre, gav han Humøret et Udbrud, som hun begreb. Han lo vantroende:

„Gamle Jakob med paa „Najaden"! — det har vist ingen hørt før idag!"

Gamle Jakob kom uheldigvis netop ud, eftersom de nu skulde reise. Hun vendte sig blussende harmfuld til ham og raabte:

„Bedstefar! — han tror ikke, at Du har været med paa „Najaden"!"

Den gamle svarede først, som han ikke gad indlade sig paa sligt:

„Aa, det er vel Jentungens Skvalder igjen!"

Men, enten det nu var Forfængeligheden og Ærgrelsen over den unge Fyr, som tog ham, eller han kom til at se paa sin Sønnedatter, som hun stod der, aabenbar opbragt og fiendtlig, nok, han fløi straks efter op, stak de store Næver under den unge Mands Næse og udbrød:

„Vil Du endelig vide Besked, din Svabergast, saa stod jeg sammen med bedre Folk, end Du nogensinde vil træffe, paa „Najadens" Batteri," — her trampede han, som om han havde Dækket under sig — „da for et eneste glat Lag af „Dictator" alle tre Master og Bougsprydet blev bortskudt, og det øverste Dæk faldt knusende ned paa det underste —."

Den sidste Sætning var ordret, som det stod i „danske og norske Søkrigeres Bedrifter", og disse

Linier ansaa den gamle i Stilhed som en Medaille. Han tilføiede, fremdeles i samme Positur, efterlignende det hellige Bogsprog:

„Da Knusningen kom, fik han, som staar her, netop Tid til at bjerge sig ud i Sjøen gjennem en Kanonport."

Men derpaa fortsatte han aldeles fri og lettet for Sprogets Baand og Tvang med en Gestus med Næverne, ledsaget af en stadig Fremrykken, for hvilken Salve efterhaanden retirerede ned mod Baaden:

„Vi farer ikke med Løgne og sætter ikke Rægler sammen herude som Du, din slikkede Skibshvalp! — og var det ikke for din Fars Skyld, som vel har det Vet at tugte Dig, skulde jeg myge Rygstykkerne paa Dig, til Du ikke længer kunde pibe!"

Med disse Ord — den længste Tale, som gamle Jakob vel havde holdt i de sidste tredive Aar, — vendte han sig med et hastigt Nik til hans Far og gik igjen ind i Stuen.

Den unge Pige var meget ulykkelig, da hun saa Salve reise paa den Maade uden engang at værdige hende en Hilsen. Og Bedstefaderen var ogsaa knarvurren, thi han var bange for at have gjort en Dumhed og brudt med Fragtemanden.

VI.

Salve kom didud igjen næste Høst efter en Reise til Liverpool og Havre.

Han var jo første Gang noget sky. Hans Far og gamle Jakob Torungen havde imidlertid hele Tiden, uanset hin sidste Affære, været vel forligte. Det lod til, at „Hvidbjørnen", som han kaldte ham,

aldeles havde glemt, hvad der var passeret saavelsom sine skjønne Løfter til ham i den Anledning.

Med Pigen blev han let forsonet; — hun havde nu lært ikke at fortælle alt til sin Bedstefar.

Medens Fragtemanden og gamle Jakob nød en Hjertestyrkning sammen inde i Stuen, bar Salve Sagerne fra Baaden op til Kjælderen. Elisabeth fulgte ham op og ned, og under dette gik Passiaren saa at sige rundt alle Kompassets Streger.

Efterat have spurgt ham om Havre de Grace, hvor han havde været, og om Amerika, hvor han ikke havde været, om hans Kapteins Frue var ligesaa fin som en Orlogskapteins, og om da ikke ogsaa han engang vilde gifte sig med en fornem Frue, vilde hun tilslut vide af den leende Sjømand, om Officerernes Hustruer nogengang kunde være med i Krigen.

Siden vilde han altid være med sin Far ude paa disse Ture.

Hendes Ansigt havde i den senere Tid faat noget forunderligt indtagende. Der kunde undertiden komme et saadant eget Alvor over det, og det uagtet hun vedblev at være lige barnslig. Og saa skulde en lede efter Mage til Øine.

Da han sidste Gang var derude, fortalte han om Danseballerne inde i Sandvigen og var ikke fri for at ville gjøre hende begribeligt, at Pigerne syntes, at han var en særdeles Person. Men han var nu træt af at danse med dem alle.

Hun var overmaade nysgjerrig og fik ogsaa presset ud af ham, at han den Vinter havde været i to drabelige Slagsmaal. Hun saa forskrækket paa ham og spurgte noget nølende:

„Men havde de da gjort Dig noget?"

„Aa — nei, — de fleste Dansemoroer har en slig Ekstradans tilslut. — De vilde bare danse med hende, som jeg havde budt op først."

„Er det da saa farligt? — Hvad var det for nogen? — Ja, jeg mener, hvad hed hun?"

„Aa, den ene hed Marie og den anden var Anne, Herluf Andersens Datter, — Du kan tro de var vakkre! — Anne havde hvidt Liv og Ørendobber og dansede, saa Du aldrig skulde set Magen til Seiler til at duve; — det sagde ogsaa Styrmand Gjørs."

Det reelle Udbytte af denne Samtale var, at hun blev klog paa, at Pigerne i Arendal og ellers i de Havne, hvor han havde været, alle gik smukt klædte.

Men næste Gang, naar han kom fra Holland, skulde han have et Par Saffians Sko med blanke Spænder af Sølv med til hende.

Med dette Løfte skiltes de, efter at hun havde ladet ham tage nøiagtigt — og for en Sikkerheds Skyld to Gange — Maal af sin Fod. Hun havde Roser i Ansigtet af Glæde og bad ham endelig ikke glemme det.

Aaret efter kom Salve med Skoene. Der var Sølvspænder i dem, og de var overordentlig fine; men de havde ogsaa kostet ham over en halv Maanedshyre.

Hun var nu pynteligere klædt, og maatte næsten kaldes voksen. Hun betænkte sig, før hun tog imod Skoene, og spurgte ikke slig om alt som før. Heller ikke var hun saa villig til at staa paa tomandshaand og snakke nede ved Baaden — hun vilde have ham óp i Nærheden af de andre.

Ser Du ikke, hvor høi Sjøen gaar? Baaden er istand til at hugge sig itu her imod Fjeldet — paastod han. Men hun saa, at det ikke var sandt, og gik med et lidet Kast paa Nakken alene opover. Han kom da op bagefter.

Hun maatte have lært alt dette i Arendal, hvor

hun om Høsten var blet konfirmeret, og hvor hun havde været i Huset hos sin Moster.

Men forunderlig smuk havde hun vokset sig i den Tid, det saa Salve nu næsten forbløffet.

Da de tog Farvel, gik det ikke længer i den gamle leende Tone, men heller med lidt Forlegenhed fra hans Side; — han vidste ikke rigtig, hvordan han skulde tage det. Og bagefter opfyldte hun hans Sind, saa han ikke kunde tænke paa andet.

VII.

Gamle „Juno", hvormed Salve fo'r, laa da ude i Sandvigen og ventede kun paa nordost Vind for at kunne passere ud. Det var et Krydsseilskib med ialt nitten Mands Besætning, der i mange Aar havde faret i amerikanske Farvande, af og til ogsaa i Nordsjøen, og det regnedes dengang for et af Arendals største Fartøier.

Dets Ind- og Udseiling var en Begivenhed for By og Omegn, og at fare med det ansaas af Matrosen som en Ære, saameget mere, som dets Fører og Hovedeier, Kaptein Beck, var en ualmindelig dygtig og heldig Chef.

Da „Juno" Klokken ti, elleve om Formiddagen lettede i Sandvigen og for en laber nordvestlig Bris og smaa Seil seg udover, stod mange Tilskuere paa Bryggerne. De fleste af Mandskabet hørte hjemme der, og man vidste, at den skulde paa en usædvanlig lang Reise.

Ombord var da endnu Kapteinens Søn, Søofficeren, den unge Carl Beck med sin Søster samt et lidet Selskab af bekjendte, der med en Seilbaad,

som slæbte efter, skulde gaa iland ude ved Torungerne.

De vilde følge med i det længste og havde i den Anledning arrangeret en liden Lysttur didud, hvor Herrerne skulde skyde Sjøfugl, som om Vaaren ligger i Mængde ved Skjærene der paa deres Trækvei nordefter om Kysten.

Idet Fartøiet Klokken henimod fire om Eftermiddagen passerede Lille-Torungen, stod Salve Kristiansen forud paa Bakken og saa didhen.

Dønningerne sprøitede hist og her paa Baaerne op i hvide Straaler, — medens en Rad mørke, guldkantede Skyer ved Solnedgangen spaade tungt Veir. Det var af den Grund, at Selskabet allerede nu gik fraborde her ved Lille-Torungen, istedetfor efter Bestemmelsen at følge ud til den større af Øerne.

Det nøgne Klippeskjær laa slikket af Aftensolen som et duvende Skrog med en Skumbræm om sig, og Salve saa Jakobs Sønnedatter staa med Kikkert ved Stuevæggen. Men om det var den usædvanlige Udskibning i Seilbaaden eller efter ham, hun saa, derom var han en Stund pinlig uvis.

Den unge Matros havde med Villie søgt en iøinefaldende Plads. Han stod med Ryggen mod Staget saa hjertetung og vemodig ved Afskeden, at han gjerne kunde grædt; thi det var med stor Heftighed gaat op for ham, at han elskede hende.

For at prøve, om det var paa ham, hun rettede Kikkerten, svingede han Huen, og hans Ansigt lyste af en overstrømmende Glæde, da han saa hende hilse igjen. Han løftede atter Huen og fik en ny Vinken med Kikkerten tilbage.

Hensunken i sig selv stod han og saa efter Stedet, medens det svandt bag dem inde i Skumringen.

Han havde faat nyt Mod for hele Reisen.

Naar han kom til Boston, vilde han kjøbe baade

Kjole og Ring, og, naar han kom hjem, saa — saa skulde hans første Ærende være at reise didud og gjøre hende et Spørgsmaal.

Han rystedes op ved, at Baadsmanden brølede hans Navn og spurgte, om han stod og sov og ønskede en Vækker.

Der var nemlig kommanderet til at reve for Natten, eftersom det kulede op.

Vagterne var sat om Eftermiddagen, og Styrbords og Bagbords Vagt fordelt saaledes, som Skik er den første Dag, Fartøiet gaar i Sjøen.

Salve gjorde Hundevagten. De gik i Mørket for dobbeltrevede Mersseil i høi Sjø, og af og til rev Maanen Hul paa Stormskyerne, der da drev som en Røg foran den, saa man glimtvis kunde skjelne over hele Dækket lige hen til Udkigsmandens utydelige Figur forud paa Bakken.

Paa Spilnokken sad en Matros i Olieklæder, der nok ikke havde lukket Øinene det sidste Døgn, han havde tilbragt iland, og duppede under mange Bestræbelser for at holde sig vaagen. Fra Tid til anden reiste han sig og søgte med Armene at slaa sig varm. Han sang og tog oftere op igjen, eftersom han glemte sig og faldt hen, Vers af en halv svensk Vise om en „trofast flicka", som han ønskede ved sin „Sida", da „Tiden ellers falder saare meget lång". Af og til gav Duskregnen af en Sjø ham kraftigere Vækkelser, der imidlertid ikke holdt længe ved, og saa begyndte Visen, der var yderst melankolsk, paany.

Saa urolig, som Salve var i Blodet, havde han alt andet end Trang til at sove, og han gik nu frem og tilbage ved Forrelugen i sine egne Drømme og lyttede til denne Vise, som han fandt mærkværdig rørende. Den duppende Matros anede lidet, at han foredrog for et dybt grebet Publikum.

Den samme Nat tilbragte hele det Selskab, som havde sat fraborde, ude hos gamle Jakob paa Torungen.

De havde først prøvet at krydse udover til den større af Øerne; men Sjøen voksede; Mørket faldt paa, og man opdagede snart, at det ikke længer var en Lystseilads for en Baad med Damer i.

Det besluttedes da, — heller end at vende hjemover igjen og spilde hele Jagtturen, der var beregnet paa en to, tre Dage —, at overnatte paa Lille-Torungen for at se Morgenstunden an.

Stor var gamle Jakobs Forbauselse, da det om Aftenen bankede paa Døren, og han ved Skjæret fra Skorstenen saa ikke mindre end seks Storfolk myldre ind i Stuen, deriblandt to Damer. Han vendte sig paa Krakken og holdt Haanden over Øinene for at se paa dem.

Om det havde været et Huldrefølge, kunde det ikke have vakt en større med Nysgjerrighed blandet Forskrækkelse end hos Elisabeth, der havde siddet halv søvnig ved Ilden, da det lakkede mod Sengetid.

Rank og smuk var hun og et ganske mærkeligt Ansigt, det saa Carl Beck, der var i Spidsen for de indtrædende, med første Øiekast, og hans Blik vedblev at hænge ved hende, medens hun, rød i Ansigtet af Forvirring, instinktmæssigt gjorde et Udfald efter sit Kjoleliv, der laa henne paa Bænken ved Skorstenen.

„God Aften, gamle Jakob!" — hilsede han paa den ligefremme Maade, der klædte ham saa godt, idet han gik hen til Gubben og trohjertigt lagde Haanden paa hans Skulder — „Du faar finde Dig i at have en Del Uleilighed af os, saa mange vi er her ikvæld, og beholde os, til det lider mod Morgensiden, da letner vel Veiret. Vi turde ikke vaske ud til Store-Torungen i Mørket for disse Fruentimmers

Skyld, som vi har i Baaden" — her pegte han spøgende paa sin Søster og hendes Veninde. — „Ja Du har jo selv at trækkes med Kvindfolk, saa Du véd, hvordan det er."

Den gamle lod ikke ufølsom for den gemytlige Maade, hvorpaa han blev taget.

Han reiste sig og gjorde Plads ved Ilden, idet han bad dem tage tiltakke med slig, som han kunde have det. Samtidig bød han Elisabeth gaa ud efter mere Ved at lægge paa.

Medens Selskabet saa godt, som det lod sig gjøre, fandt sig tilrette og leirede sig om Ilden, var Carl Beck ude med Rorsfolkene for at besørge op Provianten. Han kom ind igjen lige bagefter Elisabeth, ogsaa med et Vedfang i Armene. Idet han leende kastede det paa Gulvet, udbrød han:

„Nu skal vi faa os en Bål, som Svensken siger; men først frem med Provianten!"

Der manglede ikke paa Viktualier, dem Selskabet nød under al Slags Passiar for at faa Tiden til at gaa. Og bagefter kom „Bålen", en Sammensætning af forskjellige stærke og fine Ingredientser, hvis Tillavning Beck, der eiede Hemmeligheden, forestod.

Tilslut antændtes den, og man øste i Glassene, medens den blaa Lue brændte.

Carl Beck sad i sin klædelige, opknappede Officerspjekkert med Ankerknapperne ridende over Bænken og sang med Glasset i Haanden et Par af de stemningsfulde Selskabssange, som da var i Mode, medens de andre istemte Omkvædene.

Tilslut kom han med en munter Sjømandssang, der blev Anledningen til, at man begyndte at trække frem endel Historier fra sidste Krig.

Gamle Jakob var under Indflydelsen af Gemytligheden og de gode Varer blet mærkelig munter og lod af og til endog et Ord falde ind med. Men

alle Forsøg paa at bringe ham til selv at fortælle lod imidlertid til at strande. Kun, da Slaget paa Lyngøer var bragt paa Bane og drøftet en Stund, rykkede han frem med en liden Rægle, som han kaldte det.

„Ja" — sagde han, idet han forsigtigt satte hen det Glas, der var rakt ham, „— det var et strengt Slag; Landet tabte der et stolt Fartøi og mangen brav Sjøgut! Men over ham, som lodsede Engelskmanden ind til Sandøer, svæver Guds Forbandelse; — endda ingen her i Livet vidste hans Navn. De siger, at han lige efter tog Livet af sig i Anger som Judas Ischarioth. Men udenfor Sandøerløbet er der en Flu, ikke dybere, end at en Mand ved Lavvande kan staa der i Sjøstøvlerne. Der ser de ham i Maaneskinsnætter staa og vinke ynkeligt om Hjælp, indtil Vandet tilslut fløer ham over Hovedet; men Gud naade den, som ror hen og vil berge ham! Naar han er tilsyne, betyder det altid Uveir."

„Har Du nogensinde set ham selv, gamle Jakob?" — spurgte Carl Beck.

„Ja, ikke rettere, end jeg tør sige for Sandheden, saa har jeg det en Kvæld, jeg seilede der, og Uveir blev det da i fuldt Maal, saa vi var glade, vi slap ind til Sandøer."

Der opstod under den herved vakte Stemning en noget lang Pause, der afbrødes ved, at Carl Beck for at ryste af Søvnigheden igjen istemte en Sang:

Fordevind og fyldte Seil,
Skibe for alle Havne! —
Gyldene blinke i deres Speil
hundrede Pigenavne.
Skuden kan seile rundt om Jord,
Pigerne er dog med ombord.
:|: Hurra da Boys — for hende da,
som Du ei aarker seile fra! :|:

Han gjentog Endestrofen og hilsede derunder belivet med Glasset hen til Damerne, som nu sad noget trætte og sammensunkne paa Bænken, og over dem hen til Elisabeth, der stod bagom, vaagen for dem allesammen.

Skjæret fra Ilden faldt over hans vakkre brune Ansigt; det ravnsorte, krøllede Haar og de mørke Øine var, sagde man, Arvegods efter hans tidligt afdøde Moder, der var fra Brest. Han saa unægtelig mandig og smuk ud, som han sad der og med sin kraftige Livlighed saa at sige bar de andres.

Man begyndte efterhaanden hyppigere at se ud paa Veiret, der alt havde bedaget sig betydeligt, og i Morgenlysningen befandt det hele Selskab sig atter i Baaden, hvor man under Seiladsen tog sin rolige Søvn.

Men for Elisabeths Tanker stod bagefter længe den smukke Søofficer, som havde siddet der ved Ilden. Hun kunde lange Stunder mane hans Skikkelse frem paa Bænken igjen, — især, som han saa ud, da han rakte Glasset høit og saa paa hende, idet han sang:

„Hurra da Boys, — for hende da,
som Du ei aarker seile fra!"

Siden seilede Søofficeren Carl Beck tit og jevnt ud til Torungen paa Sjøfuglejagt, helst alene i sin lille Sjægte; men, — det var et Instinkt fra hendes Side, — det lykkedes ham aldrig at faa tale videre med hende, uden den gamle var tilstede.

VIII.

„Juno" kom lykkelig og vel til Boston, hvor Salve anvendte en god Del af sin Hyre til Kjoletøi,

Silketørklæder og to massive Ringe med deres Forbogstaver indeni. Derfra gik de til Grimsby med kanadisk Last og derpaa et Trip til Liverpool og tilbage igjen til Qvebeck.

Fartøiet befandt sig nu elleve Maaneder efter Udseilingen paa Tur fra Memel i Østersjøen til New-York med en Ladning Bjælker, Planker og Pibestav, og Meningen var paa Veien at gaa ind om Hjemstedet, hvortil de havde indladet noget Stykgods, for at proviantere.

Inde ved Memel havde de havt at kjæmpe med Isforholdene, og Uheldet syntes at skulle forfølge dem; thi i Skagerak saa de sig pludselig indskruede i Drivis med Udsigt til kanske at blive liggende der i ugevis.

Det havde været en ualmindelig Frostvinter i Østersjøen, og henover Isfladen saa de Flag af alle Nationer, der delte Skjæbne med dem.

Her var intet andet at gjøre end at vente og haabe; det kunde blive Smalhans med Provianten, hvormed det var paa Heldingen, om Drivisen ikke løste sig nogenlunde snart.

Men kjedeligt var det; det syntes fremfor alle Salve, hvis Længsel efter Hjemstedet holdt paa at gaa over til Feber; — hans Temperament var lidet indrettet paa den Slags Tantaluskvaler.

Han var ualmindelig hastigt sluppet fra Drevdotten, Fedtspandet og de andre Onder, der tilhører Jungmandens og den lette Matros's Læreaar.

Med en ren Vovehalsnatur forbandt han næsten en Kats Behændighed, og naar han, ridende over den glatte, smurte Læseilsraa, hoppede over Bøilerne, medens han samtidig skjød den ud, vakte han almindelig Beundring.

I den blaa, om Halsen frit knyttede Skjorte med Skindbeltet om Livet og Seildugsbenklæderne tog

han sig energisk og rask ud, og det var let at se, at der i ham stak en Sjømand fra Top til Taa.

Hans Væsen var jo endel overmodigt, og hans Tunge ikke altid den godmodigste. Ikke destomindre var han almindelig afholdt; thi han var godhjertet, naar man blot tog ham ret. Hellerikke syntes han selv at være saa forfængelig af sine ualmindelige Egenskaber som Matros, som af at vise sin Forstands overlegne Skarphed i Disputer med den rødskjæggede noget vigtige Seilmager, der gik for at være meget belæst.

Kjoletøiet, Silketørklædet, Ringene og, hvad han skulde sige til den unge Pige; om han høitidelig skulde bede hende om en Samtale paa Tomandshaand, eller heller passe Anledningen, som den bød sig, — alt det gik rundt i hans Hoved. Og især, hvad han skulde sige hende, begyndte nu, — saa mangen Gang han dog paa den lange Reise havde grublet derpaa og været paa det rene med den Sag —, at vise mange Vanskeligheder.

Han maatte tilslut ned i Skibskisten for at se, om Tingene virkelig endnu laa der, og om der ikke var gaat Møl i dem. Den sidste Undersøgelse, hvorved Tøiet maatte bredes ud, foregik meget hemmeligt.

Han var den levende Uro — hundrede Gange tilveirs for at se efter „Udsigterne". Fra Storebramsahling mente han med Kikkert paa Klarveirsdage at kunne øine en Stribe af Norges Kyst.

Endelig kom Udsigterne i Skikkelse af optrækkende disigt Veir med paalands Storm; Isen omkring dem havde i det sidste Døgn begyndt hist og her at faa blaa Vandpletter.

I Mørket om Aftenen følte de sig fri af den; — den var formodentlig sunket.

Trods Saltvandet og Regnen, der i ét væk maatte tørres af Ansigtet, gik Salve den Nat og smaanyn-

nede paa sin Udkigspost forud paa Bakken, medens Resten af det vagthavende Mandskab i Sjøstøvler og dryppende Olieklæder slubrede frem og tilbage nede paa Dækslasten, eller, som de bedst kunde, stod i Ly af Ruffet og Bakken. Taugverket og alt, hvad de tog i, var svullent vaadt og derimellem iset; man havde desuden arbeidet hele Dagen med Isvækning, og de Toner, som nu stedse stærkere brummede og peb gjennem Blokker og Tauge, lovede ikke godt for Natten.

Kaptein Becks Stemme lød ualmindelig barsk. Der laa et sandt Davidsvalg for ham i den oprørte, mørke Vinternat.

Det stærke Søndenvande sammen med Paalandsstormen satte haardt ind under Kysten, medens han paa den anden Side ved en forceret Krydsning risikerede at tørne mod Isflager. Han var hellerikke rigtig paa det rene med, hvor de befandt sig, og gik urolig frem og tilbage oppe paa Hytten. Af og til henvendte han et Ord ned til den ene af Rorgjængerne, hvis Skikkelse saas ved Skjæret fra Nathuset.

„Hvad ligger vi an, Jens?"

„Sydvest paa Stregen, Kaptein, — hun gaar ikke høiere."

„Hm, endnu mere paalands!" — mumlede han.

Hans Pande blev svedig under Pensylvanskindshuen, som han midt i Regndrevet følte Trang til at skyde bagover paa Hovedet for at skaffe Luft.

Det gjaldt Liv og Skib.

„Hvad siger Udkigen, Styrmand?" — henvendte han til denne, der netop kom op ad Trappen efter en Tur forud.

„Svart som Beg! — En kunde for den Sags Skyld gjerne stikke en Lanterne ud paa Jagerbommen, saa saa vi dog saalangt. Men Loddet siger fri Sjø."

„Saa, — det siger det!" sagde Beck i en Tone, som Styrmanden blev noget forbløffet ved; thi den lød haanlig.

Mørket hindrede ham fra at se Kapteinens Ansigt, ellers vilde han have læst en for ham lidet smigrende Mening deri.

„Den Klodsmajor véd endnu ikke" — brummede Beck efter ham, — „at Lodskudene her kan sige fri Sjø, til Skuden sidder med Næsen i Berget!"

Den tiltagende krappe, svære Sjø gjorde det snart kun altfor utvivlsomt, at der var Fare herfor.

Kaptein Beck havde ikke længere noget Valg: det gjaldt at presse med Seil for at holde sig klar af Kysten. Paa Lods var ikke at tænke i en saadan Nat; men han lod dog affyre nogle Skud fra Signalkanonerne i Haab om, at Vinden kunde bære Lyden under Land.

Gamle „Juno" maatte nu prøve et Tag, som dens Sammenføininger neppe engang havde været voksen i sine yngre Dage.

Dette mærkedes snart paa Pumperne, der stadig maatte holdes igang; den var som mange Skibe, der havde været velseilende, lidt rygbrækket af Lastens Vægt midtskibs. Forud i Lugekarmen sagede Stigen, som stod ned i Rummet, op og ned, eftersom Skuden gav sig, medens de gisne Bougplanker sivede Vand.

Dagen brød frem og forløb i et for Taage aldeles usigtbart Veir.

Et Øieblik, da det klarnede, trode man dog at have set „Homborgsunds Fald", et Fjeldmærke oppe i Landet ovenfor Arendal, og af dets lave Fortoning i Horisonten toges det Haab, at de i det forløbne tre kvart Døgn havde vundet et godt Stykke ud i rum Sjø.

De passerede om Formiddagen nær forbi en engelsk Brig, der havde Riggen tvært over Dækket og

aabenbart vår synkefærdig; thi den laa halvt paa Siden, og Sjøen brød over den. Mandskabet havde søgt op i Vævlingerne paa Agtermasten og vinkede fortvivlet til dem, uden at der dog saas Mulighed for at hjælpe. Inde i Taagen havde man før paa Dagen hørt enkelte af Vinden svækkede Nødskud fra dem.

Dette Fartøi havde prøvet samme Forsøg, som „Juno" nu var ifærd med.

„Klar til at vende! — Hardt i Læ! — Hals og Skjød! — Bras om fore og agter! — Lad gaa og hal! — Støt for Affald!" -- var de monotone Kommandoord, hvergang der lagdes over paa ny Halse, og samtidig fik man i Regelen Havet indover sig, saa hele Fartøiet rystede. Dækslasten, bestaaende af svære Bjælker, løftede sig ved Stødene og Magten af Vandet, saa flere af dem stod kastede paa Ende, op mod Skanseklædningen, Rækkerne og Spilnokken.

Besætningen havde hist og her omkring surret sig med Taugender tildels i det nederste af Riggen, thi paa Dækket, hvor enhver Luge nu var skalket, var der ikke til at være.

Salve Kristiansen og to andre havde Tørn ved Roret den anden Nat, da en af Strømsætningen optaarnet Braadsjø pludselig lysnede frem af Mørket til Læ ved Forreriggen og derpaa brød vildt bragende ned over Dækket. Med uimodstaaelig Magt knuste den alt paa sin Vei, rev bort store Dele af Skanseklædningen, Storbaaden og Nathuset, samt beskadigede Rattet.

Midt i Forvirringen kjæmpede de overskyllede, halvkvalte Matroser for sine Pladse, og enkelte fandt sig bagefter henstuvede paa de mest uventede Steder.

„Varsko for Sjø paa Læ Boug" hørtes atter forudefra, og pludselig syntes Havet hvidagtigt.

„Klar til at vende! — Hardt i Læ!" — lød det efterfulgt af de dertil hørende Kommandoer.

En Krængen af Skibet, ledsaget af et fornyet Hvin i alle Tonearter gjennem Riggen og et stærkt Sjødrev, viste, at Stormen blev orkanagtig.

Gamle Beck stod der i sin store Frak med Hornknapperne, den sivaade Pensylvanskindshue og Raaberen under Armen, medens han saa gjennem Natkikkerten, som han havde taget fra Førstestyrmand.

Alt maatte prøves, om det ikke skulde ende mellem Skjærene den Nat, og Beck bestemte sig for et endnu stærkere Seilpres.

„Reb ud! — los Mersebougliner! — hal op i Mersebras! — sæt paa Mersefald! — Klar ved Mersefald! — heis Mersseil!" lød det efterhaanden ud af Raaberten.

I Mørket hørtes enkelte „Halimen — oh! — oh hoi!" ved de tunge, seige Hal, medens Saltvandet drev de arbeidende Matroser i Ansigtet, og Skibet rullede, saa de undertiden blot hang i Taugene, idet Dækket glippede under Foden.

I det hele forløbne Døgn havde ingen ombord smagt andet end Biskuit og lidt Brændevin.

Fartøiet krængede voldsomt ved den øgede Seilmasse, og skjød derpaa ny, rasende Fart. Men i næste Øieblik sprang Mersseilet fra Ligene med et Smeld som et Skud, og de mistede Styringen. Storestagseil skjebrede og raslede med sin løse Blok, saa ingen turde gaa det nær, og de Stumper af Skanseklædningen, som var igjen, brækkedes ind under en Vandflom, hvori Dækslasten paany forstuvede sig og for endel gik overbord.

Salve Kristiansen havde havt formeget at gjøre ved det ramponerede Rat til at kunne skjænke Omgivelserne synderlig Opmærksomhed. Men i det Øieblik hin første mørke Sjø saa uventet brækkede over dem fra Læsiden, havde han set to Lysblink i dens Kam.

Det tændte pludselig Erindringer, og midt i Uvei-

ret stod det for den unge Mands romantiske Stemning, som han var timedes et Stevnemøde med Elisabeth Raklev, — en Tanke, som, saa lidet den end passede til hans haarde Arbeide, dog fuldstændig optog hans Sind.

De to Lyspunkter viste sig atter, og det gik nu først klart op for ham, at det var den samme skraa Lysning, som han før saa ofte havde taget Mærke paa fra gamle Jakobs Skorsten ude paa Torungen.

Da Mersseilet sprang og Virkeligheden saaledes kom ind paa ham, var Salve Kristiansen straks den praktiske Mand.

„De Lys nede i Læ" — raabte han i Ryggen paa Kapteinen, der nu først blev det va'r, — „er fra gamle Jakobs Skorsten paa Torungen."

„Har Du Ret," — mumlede Beck, idet han kom nærmere over det skraa Dæk ved Hjælp af en Taugende, — „saa har vi ikke ret længe igjen, før vi slaas i Smadder mod Torungen."

Der udspandt sig nu en Samtale mellem dem, hvori Salve erklærede at kjende Farvandet under Torungen fra Barnsben af som sin egen Lomme, — og Enden blev, at Beck bleg og betænkelig bestemte sig for at gaa ind under Land med ham som Lods.

„Det er meget, som i denne Nat betros to unge Skuldre," sagde Beck, „og Du skal betænke Dig to Gange baade for dit og vort Liv."

Man faldt da af og stod under Land med de mindste Seil, som føres kunde for den vældige Sjø, der nu brækkede efter dem, og man hørte snart Tordenen af Brændingerne.

Den unge Matros var rolig, medens han stod der med Raaberten, efter at have overtaget Kommandoen, og med Kapteinen og Styrmanden ved Siden af sig.

Men pludselig perlede Sveden ham ned ad Panden, skjønt han intet sagde.

Der var noget underlig uregelmæssigt ved Lyset: det blev dunkelt rødligt og syntes tilslut udslukt.

Hvad i Himlens Navn kunde det være?

Havde han maaske dog taget Feil og stod han nu ifærd med at seile „Juno" med alt, hvad den havde ombord, ret paa Fjeldvæggen!

Det varede et Kvarters Tid, og aldrig havde Salve Kristiansen i sin Levetid set en saa tung Mine, som den, hvormed Beck, der havde opdaget et Spor af Tvivl i hans Ansigt, saa paa ham, øiensynlig i Beraad med, om han selv atter skulde tage Kommandoen.

Lysskjæret tændtes imidlertid atter op; — hvad der nu kunde have været iveien med det —; og i den Nat bjergede Salve Kristiansen „Juno" ind til Merdø.

Den følgende Formiddag laa Fartøiet paa Arendals Havn, hvor det maatte udlosses, medens Pumperne gik uophørligt, hvorpaa det haledes hen til Kjølhalingskranen for at reparere.

Salve fik af Beck udbetalt 100 Speciedalere og Løfte om at blive Understyrmand paa „Juno", naar han fik lært Navigation.

Fra hin Gang skrev sig hans Lyst til at blive Lods.

IX.

Ude paa Lille-Torungen var der passeret mærkelige Ting, hvorom man nu i Byen havde travelt med at berette.

Gamle Jakob derude havde faat Slagtilfælde for en Uge siden, og var død den samme Nat, som „Juno" udførte sit Vovestykke.

De havde i det sidste Par Døgn, medens Taagen og Stormen stod paa, hørt Nødskud, og hans Sønnedatter havde i den Tid alene vedligeholdt Ilden om Nætterne; — den forsømtes kun i den Stund, han drog sit sidste Suk, da hun, glemmende alt, sad over ham.

Det var dette Øieblik, som havde sat Salve i saa tung Tvivl ude paa „Juno".

Den følgende Dag havde den unge Pige i sin Fortvivlelse forsøgt en livsfarlig Gang over Mén-Isen for at hente Folk, og var blet optaget af en Baad, som førte hende ind til Byen.

Den stakkels Elisabeth var altfor optaget af sin Sorg over Bedstefaderen til i fjerneste Maade at tænke paa at gjøre Fortællingen interessant.

Søofficeren Carl Beck vidste imidlertid i sin Enthusiasme at give Begivenheden et Skjær af Romantik, hvorved den unge Pige pludselig løftedes op til at blive Dagens Heltinde.

Det udgik fra Amtmandens — et Hus med to smukke Døttre, hvor Løitnant Beck daglig kom —, og man talte nu ikke om andet end om, hvorledes hun, ensom ude paa Torungen hos den døende Bedstefader, havde reddet „Juno" og siden vovet sig over Isen.

Alle kunde se paa hende, at der maatte bo en mærkværdig Karakter. Om hendes saa særdeles Skjønhed herskede derimod i Kvindeverdenen delte Meninger; — Skade, at hun var saa aldeles forsømt!

Becks var ialfald nu, mente man, moralsk pligtige til at tage sig af hende.

Noget af det første, Beck gjorde, var virkelig ogsaa at sørge for gamle Jakobs hæderlige Begravelse.

Til den unge Pige, der nu bode oppe i en af de trange Gader hos Mosteren, strømmede navn-

givent og anonymt venskabelige Raad, sorte Kjoletøier og Pyntesager helst fra de unge Mænd og Butiksbetjentene, og et Par af Byens virksomme Fruer var endog i egen Person oppe hos Mosteren og talte om hendes Fremtid.

Efter at Søofficeren havde yttret, at han ansaa disse Præsenter som Fornærmelser mod ham og hans, ophørte de dog.

Han selv var kun en eneste Gang deroppe og havde da sin ældste Søster med.

Hans Væsen kunde ikke andet end indtage. Han deltog saa trohjertet vindende og samtidigt saa beskedent i Elisabeths Sorg, og med en Rørelse, som han ikke formaade at skjule, yttrede han, idet han tog Afsked, at de skyldte hende, at deres Fader levede.

Da han var gaat, kom hans Søster frem med det egentlige Ærinde.

Hun foreslog Mosteren, at Elisabeth skulde komme i Huset til dem med Tanke paa efterhaanden at faa lært saameget, at hun kunde blive en dygtig Husholderske, — hun skulde ikke udsættes for at gaa som simpel Pige. Det var, tilføiede hun, hendes Broder, der havde lagt denne Plan for hendes Fremtid.

Tilbudet var for deres Forholde storartet og modtoges med ublandet Glæde af Mosteren.

Over Elisabeths Pande drog sig dog et Øieblik en Sky; — hun følte sig, uden at vide hvorfor, beklemt ved at skulle komme i nærmere Berørelse med Søofficeren, og dog vilde hun paa den anden Side ikke for meget have undværet det.

Allerede den følgende Dag kom Elisabeth i Becks Hus.

X.

Hvad Salve angaar, saa var han i de første Dage efter Hjemkomsten en lykkelig Mand.

Han gik paa Frierfod, havde faat en Hundrededalerseddel af Kapteinen, ledsaget af et storartet Løfte, og hørte sig rundtomkring beundret af sine Jevninge.

Arbeidet med at faa Fartøiet udlosset og kjølhalet medtog hele Ugen, saa han først kunde faa den saa efterlængtede Hjemlov Lørdags Aften.

Som han Dagen før sad paa sin Vagt i Læ af Rælingen, blev han uforvarende Vidne til en Samtale nedenunder paa Kranen, der satte hans Blod i Oprør.

En af Tømmermændene fortalte, da han om Morgenen kom paa Arbeidet, Omstændighederne ved gamle Jakobs Død, hvorledes hans Sønnedatter havde bjerget „Juno" og bagefter var gaat over Isen.

„De siger" — fortsatte han — „at Kapteinen nu paa Mandag skal holde hans Begravelse. Han skal ogsaa forsørge Datteren; — ja, det har da Søofficeren sørget for."

I Larmen af den forøgede Hamren og Klinken nede paa Kranen tabte Salve her endel af Samtalen.

„Det har saa sin Aarsag, skal jeg sige Dig," — lød det igjen tvetydigt leende og lidt lavere i Stemmen — „det er vel ikke for ingenting, at han har ligget hele Aaret saa trut og skudt Sjøfugl derude ved Torungen."

„Skulde hun være en slig — Sjøfugl? Gamle Jakob var ellers ikke af det Slags —"

„Aa nei, det skulde ikke være saa; men det første, hun gjorde, var dog at reise lige hidind. Og nu har han alt faat hende hjem i Huset; — jeg har det fra Mosteren. Hun tænkte ikke noget galt, den

gamle, men fortalte nok saa troskyldigt, at nu skulde hun blive Jomfru hos Becks."

En liden Larm foranledigede den talende til at se op mod Rælingen.

Der stod en ligbleg ung Matros og stirrede ned paa ham med et Par Øine, som forekom ham noget lig de, han engang havde set i Hovedet paa en gal Hund. Matrosen vendte sig straks og gik henover Dækket.

„Det var Kjæresten det, kan Du forstaa" — hviskede han over til den anden og gav sig til at tælje med Bilen paa den oplinede Tømmerstok. Lidt efter brummede han fortrædeligt:

„Saa jeg ret paa det Fjæs, faar en nok passe sig, naar han faar Landlov."

Salve var sprunget op, da han hørte om Søofficeren; men en vis Lyst til dog at høre ud havde stanset Udbruddet. Hvad der videre fortaltes om deres Forhold, og at Elisabeth endog havde tyet til Søofficerens Hjem, bar alt et fuldstændigt Præg af Sandhed. Han kjendte begge Mændene, som talte; det var skikkelige Folk, og den ene havde det jo fra selve Mosteren.

Der var den Dag strengt Arbeide ombord med at gjøre alt istand til at kjølhale Fartøiet, men hans Hænder var som valne. Det var ham umuligt uden for et Syns Skyld at tage i med, naar der haltes; han gjorde alt mekanisk.

„Er Du klein, Gut, eller længes Du efter Kjæresten?" — sagde Styrmanden paa Eftermiddagsvagten; han opdagede, at der var noget iveien med ham.

Dette sidste „efter Kjæresten" havde en forunderlig vækkende Indflydelse. Han følte sig pludselig fri for hin dumpe Følelse af Mathed og arbeidede nu af ren Trang anstrengt, saa at Sveden haglede ham ned af Ansigtet, medens han af og til med en utaalmodig forskreget Stemme førte an Opsangen.

Han frygtede for at komme til at tænke. Bagefter tog han Baviansvagten for Natten for en Kammerat, som var glad ved saa uventet at faa nyde sin Køiefred og slippe at gaa for „Skibshund"; thi hin Vagt bestaar kun i, at en enkelt Mand passer Skibet for Havnetyvene.

Han gik alene frem og tilbage paa Dækket; det var bælmørkt med enkelte Lanterner ude paa Havnen og et og andet Lys oppe i Byen.

Undertiden stod han saa i lange Stunder med Haanden under Kind ved Rælingen. Paa Søofficeren kunde han uden Skrupel begaa Mord, det følte han.

Klokken omtrent to gik han i Mørket ad Skraabrættet ned paa Kranen og steg derfra indover til Land.

Elisabeths Moster bode ovenfor i Bakken i et af Smaahusene. Han havde besluttet at vække hende og faa hende i Tale.

Gamle Mor Kirstine var ikke uvant til at blive forstyrret om Natten, — en af hendes Bestillinger var at vaage over syge; — men hun var da altid grætten.

Da hun ved det tændte Lys gjenkjendte Salve Kristiansen, trode hun af hans Bleghed og øvrige Udseende, at han var beruset.

„Er det Dig, Salve, — saadan midt paa Nattens Tid? —" talte hun straffende i Døraabningen, uden først at ville slippe ham ind. „Gaar Hyren paa det Vis?"

„Aa nei, Mor, — jeg er gaat lige fra Vagten, fordi jeg gjerne vilde tale med Eder lidt om Elisabeth." Tonen var saa paafaldende lavmælt og sørgmodig, at den gamle forstod, der var noget usædvanligt paafærde. Hun aabnede Døren.

„Om Elisabeth, siger Du?"

„Ja, hvor opholder hun sig?"

„Hvor hun opholder sig? — hos Becks naturligvis. Er der noget paafærde?"

„Det burde I vel nærmest vide, Mor Kirstine" — sagde han alvorligt.

Hun holdt Lyset op mod hans Ansigt og saa paa ham; thi hun blev angst, men fik intet ud af hans Tale.

„Burde jeg vide det, — saa sig det!" — lød det næsten bønligt.

„Søofficeren har jo, hører jeg, ligget hele Aaret derude paa Torungen og — skudt Sjøfugl, — eller tror I, at han vil gifte sig med hende?" — udbrød han vildt og høirøstet.

Først ved den sidste Sætning gik hans Mening fuldstændig op for hende. Hun satte Stagen haardt hen paa Bordet og nedlod sig i Stolen ved Siden af.

„Saa det siger man!" — yttrede hun endelig. Hendes første Angst var over; men nu tog Harmen hende, og hun reiste sig med Hænderne i Siden og gnistrende Øine — hun var en Kone, man maatte vogte sig for at fornærme.

„Saa, — de har alt faat sat Elisabeth ud for den Løgn! Tvi! Og Du lægger Mund til, Salve! Da skal jeg sige Dig, at Becks Hus er et saa skikkeligt, som der staar i Byen, og Folk som Du og dit Slags aarker ikke at tage Æren fra det. — Vær Du rolig for, at jeg skal fortælle Elisabeth hele din nette Tale og Kapteinen og Søofficeren og Madam Beck med, saa skal Du blive jaget fra „Juno" som en vaad Hund! — Saa, — Du gik med den Mening, at Elisabeth behøvede at tigge Søofficeren om Æren?"

„Kjære Mor Kirstine!" raabte han ind i denne Ordstrøm — „jeg gik ikke med nogen Tanker, for jeg har været langveis; men jeg hørte idag nede paa Kranen Anders i Brækken sige det saa forvist altsammen."

„Anders i Brækken? Saa han sagde det, den

jammerlige Sledsk — til Tak, fordi jeg var hos hans Kone i forrige Uge! Jeg skal nok finde ham. Men i slige Sager er Hæleren saa god som Stjæleren" — fortsatte hun indigneret —. „Det var Becks egen Datter, som var her og bød Elisabeth en skikkelig Kondition i et skikkeligt Hus, og det var med mig hun talte, forstaar Du det, Gutten min!" — her viste hun med dirrende Pegefinger selvfølende mod sit eget Bryst — „saa Elisabeth har ikke tigget sig did. Du behøvede ikke at rømme af Vagten for at fare med sligt, og Elisabeth skal faa høre — ja hun skal faa høre det!" ivrede hun, og slog den ene Haand indeni den anden, saa det klaskede; „hun skal faa høre din nette Tro om hende!"

„Kjære Mor Kirstine, jeg mente det jo bare godt," bad han; han var blet saa lettet om Hjertet, — „sig det endelig ikke til Elisabeth!"

„Jo, vær Du sikker, hun skal faa høre det!"

„Mor Kirstine," sagde han lavt, idet han saa ned, „jeg kom med et Kjoletøi til hende, som jeg havde kjøbt i Boston, og saa hørte jeg alt dette og fik ikke Fred paa mig." — Han nævnte intet om Ringene.

„Saa," yttrede den gamle efter en Pause, hvori hun havde mønstret ham gjennem de halvlukkede Øienlaag, i en noget mildere Tone — „saa Du kom med et Kjoletøi til hende? Og saa løber Du hid i Nattens Mørke for at fortælle, at hun er blet en Tæve for Søofficeren!" tog hun atter vredt i.

„Men, Mor Kirstine, jeg tror jo ikke en Døit paa det hele!"

„Det var nok ikke for at sige mig det, Du rendte hid, Gutten min!"

„Jeg var bare gal i Hovedet, fordi sligt blev sagt om hende."

„Naa — gaa nu! Anders Brækken skal vakkert faa komme frem med sin Løgn, om jeg saa skal gaa

med ham baade til Byfogden og Søretten!" Den gamle kunde for den Sags Skyld gjerne truet med at gaa til Maanen med ham; men Salve begreb, at hun med Søretten mente at betegne det blodigste, hun vidste.

Idet hun lukkede ham ud, spurgte hun med et vist fortroligt Alvor:

„Hør Salve! har der været noget paatale mellem Dig og Elisabeth?"

Han stod uvis om, hvad han egentlig skulde svare til denne uventede Fortrolighed.

„Jeg véd ikke rigtig jeg, Mor Kirstine, engang for to Aar siden forærede jeg hende et Par Sko."

„Saa, ja se nu til at komme ombord igjen, saa ingen ser Dig; det er mit Raad!" yttrede hun uden at ville indlade sig mere paa denne Sag, og skjød ham noget skyndsomt ud af Døren.

Bagefter sad hun en Stund i Stolen med Lyset paa Fanget for at komme sig efter Bevægelsen; hun nikkede eftertænksomt, idet hun stirrede ind i det. Det var en rundladen, lidt sammensunken, men ellers kraftigt udseende gammel Kone med et godt, bredt Ansigt, og tynde graa Haar strøget bag Ørene.

„Den Salve er en vakker, prægtig Gut," talte hun høit for sig selv, og idet hun beredte sig til at gaa tilsengs, mumlede hun som en Afslutning paa sine samtlige Betragtninger:

„Det er dog bedst at sige det til Elisabeth, saa kan hun vide at tage sig ivare der i Huset!"

Salve Kristiansen var alligevel Dagen efter ikke fuldt tilfreds. Han anede af meget, at han i Søofficeren ialfald havde en Slags Konkurrent om Pigen, og følte sit Mod til uden videre at komme til hende med Kjoletøi og Ring aldeles borte; derhos var hun jo nu ogsaa saa midt inde i Sorgen.

Om Kvælden, da alle fik frit Hjemlov af Skibet

for tre Uger, reiste han straks ud til sin Far, for mulig gjennem ham at faa opspurgt noget mere om Forholdet, og Mandag var de begge ved gamle Jakobs Jordfæstelse paa Tromø Kirkegaard.

XI.

Alle disse Begivenheder var komne over Elisabeth overvældende og pludseligt. De var hende næsten som en taaget Drøm.

Hun gik nu sortklædt inde i et af de smukke Huse, hvis indvendige hun saa ofte havde forestillet sig ude paa Torungen.

Kaptein Beck var gift for anden Gang. Hans Hustru havde medbragt endel Formue og med et nøieseende Regimente gjenoprettet den Orden i Husstellet, som i Becks Enkemandstid kun altfor meget havde været savnet. Det var en pligtstreng Kone, fuld af Bestemthed og Respektabilitet.

Af de voksne Stedbørn var hun i høi Grad agtet, skjønt ikke just elsket; thi de maatte finde sig i adskillig for dem uvant Tvang. Og, var hendes Mand Suveræn ombord paa „Juno", saa var han det neppe saa ubetinget i sit Hus.

Søofficerens uafhængige Stilling satte ham i et eget frit Forhold til Hjemmet, hvor han ved sin lette Takt kom meget godt ud af det med sin myndige Stedmoder.

Han var feteret ude i Byen og forgudet af Søstrene, der spekulerede i Ægteskabspartier for ham. Som lønnet Medlem af en Kystkommission havde han endnu et Aarstid at opholde sig paa Hjemstedet.

Allerede i de første Dage, da Elisabeth i sin totale Uvidenhed om alle Forholde begik den ene Bom-

mert efter den anden, indsaa hun med sin sunde Sans, at det gjaldt at opmande al den Evne og Taalmodighed, hun eiede, for at hævde Stillingen, og hun gjorde ufortrødent Begyndelsen ved at følge efter Madam Beck som et Lam.

Af og til opgav hun det jo og kunde uden videre sætte sig hen med Haand under Kind ved Vinduet og se ud til Havnen. Hun trængte til kold, frisk Luft og fik da ogsaa tilslut op Vinduet, ud af hvilket hun, hed i Kinderne, strakte sig, indtil Madam Beck kom ind og med streng Stemme kaldte hende tilbage. Denne yttrede i sin Ærgrelse, at det var næsten, som de havde faat en vild ind i Huset.

Der forefaldt overhovedet i den første Tid mange pinlige Opdragelsesscener, og hun bar det med en blid Ro, som Madam Beck tog for ydmyg Lærvillighed, medens den havde sin Grund i hendes faste Beslutning at overvinde det hele.

Løitnant Beck havde et mærkværdigt Skarpblik for disse hendes Lidelser, og sendte hende af og til et opmuntrende Blik. Men den unge Pige lod altid, som hun ikke forstod det.

Da hun engang i hans Nærværelse blev irettesat, sprang hun dog pludselig fra det hele og laa siden paa sin Seng og hulkede.

En Eftermiddag var hun betroet at bære ind Thebrettet, hvorpaa hun ubetænksomt havde sat Fyrfadet med den kogende Thekjedel. Den faldt om paa Veien; men uagtet dens hede Side og det kogende Vand forbrændte hendes Arm og Haand, bar hun dog ganske rolig Brettet ud igjen uden at fortrække en Mine; — hun vilde undgaa at blive irettesat paa ny, mens Løitnanten var tilstede.

Madam Beck forbandt selv Elisabeths Haand ude i Kjøkkenet, hvor hun stod bleg af Smerten.

Men Carl Beck, som havde siddet i Sofaen og set, hvorledes det hele var gaat til, glemte at beherske

sig. Han sprang op i fuldt Oprør og viste sig saa altereret deltagende, at hans Søster Mina siden, da de blev alene i Stuen, med et Blik, der var mere prøvende, end de spøgende Ord aabenbarede, sagde:

„Du skulde nu vel aldrig være forgabet i Pigen, Carl?"

„Har ingen Fare, Mina," — svarede han raskt i samme Tone, idet han tog hende under Hagen — „men Du kan dog ligesaavel som jeg se, at dette er et mærkeligt Pigebarn. Det Stykke med Thebrettet gjør ikke ret mange hende efter, — og saa skal vi ikke glemme, at uden hende ..."

„Aa ja," — sagde Mina med et Nakkekast, en Smule kjed af den evige Repetition af denne Materie —, „hun vidste dog ikke, at det netop var Far, som laa og seilede udenfor."

Det var et ikke lidet fint udtænkt Hykleri, som den smukke Løitnant drev med denne Sag.

Ved at basunere Elisabeths Fortjeneste af „Junos" Redning ud i Byen havde han saa at sige tvunget sit Hjem til at optage hende, idet han satte det under den almindelige Menings Tryk.

Paa den anden Side var han overordentlig varsom i sit Forhold til hende; thi det gjaldt at vinde Pigen saaledes, at hans Stedmoder og Søstre ikke mærkede det.

At han havde gjort et Slags Indtryk paa Elisabeth, havde han Grund til at tro; men han havde tillige Følelsen af, at han havde at gjøre med en vild Svane, som kunde slaa ud med Vingerne og flyve bort, naar det skulde være; — der var noget naturmægtigt, sin egen Vei gaaende i hendes Væsen.

I hans Hjem var hun jo nu blet som et andet Menneske, næsten ikke til at kjende igjen, stille, som hun gik og saagodtsom ikke saa ham, medens hun i et og alt slavisk rettede sig efter Husmoderen. Denne nye Side ved hende havde en Stund sat ham

i Tvivl. Det varede dog ikke længe, før han var paa det rene med, at hun i dette Forhold fuldstændig havde opgjort, hvad hun vilde, og hin Scene med Thebrettet, der af de andre blev udlagt som Klodsethed, var for ham noget helt andet. Han smigrede sig med, at hun underkastede sig al denne Tvang for hans Skyld, og følte, at det var en interessant Historie, hvordan den nu kunde ende.

Men der var paa den anden Side noget i hendes Væsen, som gjorde, at han ikke vidste, hvorledes han ret skulde fange an, og som stadig overholdt en vis Afstand.

Det samme havde været Tilfældet under Samværene ude hos gamle Jakob og var egentlig Hovedgrunden til, at denne Forelskelse i stedse stærkere Grad havde optaget ham. Han havde derude engang mødt et Udtryk i hendes staalgraa Øine, der gav ham Indtrykket af, at den Mening, hun nærede om ham, i et Øieblik kunde vendes, og at han sidst af alt turde lade hende føle, at han optraadte som Kurmager. Derfor havde han ogsaa næsten altid talt med Bedstefaderen og med hende selv mere som leilighedsvis.

Sagen var, at gamle Jakob godt havde begrebet, at Søløitnanten ikke kom derud for hans Skyld, og da han ikke vel kunde stænge ham Døren, havde han meget forstandig advaret sin Sønnedatter imod ham. Han forklarede hende, at slige Folk ikke pleier at gifte sig med en simpel Mands Barn, medens det kun hænder altfor ofte, at de leger Kjærlighed med dem. „En slig en, som Salve Kristiansen, det er noget at tro og lide paa i slige Sager" — endte han, som han trode, overordentlig diplomatisk.

„Jeg syntes ikke, at det var netop det, Du sagde, da Du vilde banke ham, Bedstefar!" — svarede hun lidt nærgaaende.

„Hm, ja, — en Unggut trænger til Prygl engang

imellem," brummede den gamle; „men det er, skal jeg sige Dig, en brav Kar og, kom han og fride, fik han Dig straks, saa var jeg rolig for, hvor det blev af Dig, naar jeg er færdig."

Elisabeth svarede dengang ikke videre; men et Træk ved Munden viste, at hun nok forbeholdt sig at have sin egen Mening i denne Sag. Hun havde i Salve Kristiansen set sin kjære og eneste Kammerat og følte fuld, sikker Fortrolighed til ham; men Søofficeren havde den hele Tid siden udelukkende optaget hendes Tanker. Alt det, hun saa ivrig havde sværmet for, havde pludselig i hans Person bordet Skjæret. Men, om det var hans Uniform eller Flaadens Bedrifter, eller ham selv, hun sværmede for, derfor havde hun ikke gjort sig videre Rede, før hun blev saar i Sindet og eftertænksom ved hin Bedstefaderens Advarsel.

Nu var det med Bestemthed ham selv, den smukke, glimrende Bærer af det altsammen; men samtidig reiste der sig i hendes Natur en ubændig Stolthedsfølelse, hvorefter hun resignerede paa ethvert Forhold til ham, medens hun dog beholdt sit Sværmeri. Det var denne Dobbelthed, som hendes Øie sagde, og som forvirrede Søofficeren.

Da hun siden af Mosteren fik vide, at hun havde været ude for Folkesnak, gik dette dybt i hende, og hun fik endnu mere end før Fornemmelsen af, at der var en usynlig Mur.

En Maanedstid efter, da „Juno" igjen laa seilklar, kom Carl Becks Søster en Dag smilende ind i Stuen og sagde:

„Elisabeth! Der staar en ung Sjømand ude i Bislaget og beder om at faa tale med Dig; — han har en Pakke under Armen, det er kanske en Foræring."

Elisabeth, der var beskjæftiget med at bære ind endel Bordstel, blev rød, og Carl Beck, som stod ved Vinduet, noget bleg. Hun vidste godt, at det var Salve, og var et Øieblik næsten forskrækket over hans Dristighed. Hun havde set ham et Par Gange før, og ladet ham føle, at hun undgik ham i Anledning af, hvad Mosteren havde fortalt hende. Hun gik nu skjælvende ud til ham.

Han saa en Stund paa hende uden at sige et Ord.

„Vil Du tage dette Kjoletøi, Elisabeth?" — sagde han endelig næsten barskt.

„Nei, det vil jeg ikke, Salve, — slig som Du har snakket om mig."

„Saa Du vil ikke tage det, Elisabeth?" — yttrede han langsomt og nedslagent. „Ja, saa kan det ikke nytte at sige noget mere."

„Nei, det kan ikke nytte at sige mere, Salve."

Ved at se, hvor ødelagt han stod og saa paa hende, idet han spurgte:

„Skal jeg seile med det, Elisabeth?" — brast med engang Taarerne frem i hendes Øine. Hun rystede afværgende, men med et næsten fortvivlet Ansigt, paa Hovedet og skyndte sig ind.

I Stuen saa de, at hun havde grædt. Men Carl Beck var en koldblodig Mand, han laa i Vinduet og saa ud efter sin Medbeiler, — om han gik med Pakken under Armen ud af Porten.

Den samme Nat vaagnede Elisabeth. Hun havde grædt i Søvne og drømt, at hun saa Salve staa nede paa Bryggen saa fattigt klædt og ulykkelig, men han var for stolt til at bede nogen om Hjælp, og saa havde han set saa alvorlig, bebreidende paa hende.

Hun blev liggende urolig uden at kunne faa Drømmen af Hovedet.

Da hørtes Larmen af en støiende og raabende Menneskesværm udenfor, og hun gik hen til Vin-

duet. Politiet transporterede en mellem sig nedefter Gaden.

Da de kom forbi, saa hun ved Skjæret af Gadelygten et Øieblik, at det var Salve.

Han kjæmpede imod bleg og rasende, med den blaa Skjorte helt oprevet i Brystet, og der var et Udtryk i hans Ansigt — hun sov ikke mere den Nat.

Der havde været stort Matrosslagsmaal over hos Mor Andersen paa den anden Side af Havnen. Det hed, at der var brugt Kniv, og at Salve Kristiansen havde været Hovedmanden.

Kaptein Beck maatte Dagen efter selv op til Byfogden for at faa ham ud, til de skulde seile, og han udredede Bøderne.

Den unge Pige begreb kun altfor vel Aarsagen til Salves Opførsel og gik ud, da Søofficeren Dagen efter inde i Stuen under adskillige Udlægninger fortalte om dette — Salve havde begyndt Klammeriet aldeles uden Spor af Foranledning.

Hun var i nogle Dage bleg og medtaget, og Søofficeren havde Følelsen af, at hun var endnu mere end sædvanlig tilbagetrukken i Forhold til ham. — Eftermiddagen, før de skulde seile, kom Salves Far og yngre Broder ombord for at tage Farvel med ham, og der var da noget underligt i hans Væsen, der var dem begge paafaldende; — det var, syntes Broderen næsten, som om han tænkte, at de ikke skulde ses mere.

Han tilbød Faderen sin Hundrededalerseddel og, da denne ikke vilde modtage den, maatte han love ialfald at gjemme den for ham. Hans Far tog det for Sørgmodighed og Nedtrykthed i Anledning af, hvad der i de sidste Dage var overgaat Sønnen med Politiet; men, idet han gik fraborde, sagde han dog noget beklemt:

„Husk paa, Salve, at Du har en gammel Far, som venter hjemme!"

Kvælden og endel af Natten tilbragte Salve Kristiansen siddende i „Junos" Mers. Han stirrede over til Becks Hus, saalænge der var Lys i Kvistkammeret der, og, da det gik ud, syntes han, der sluktes noget indeni ham selv med.

XII.

Udsiden af Tromøen ved Arendal har Kystens almindelige golde, stengraa Udseende. En Kirke med et lidet skilderhuslignende Klokketaarn, der tjener til Sjømærke, ligger ødsligt ude ved Havet, og om Søndagen ses Lodsskøiterne at lægge til der under Gudstjenesten.

Øens indre Side frembyder derimod et desto rigere og livligere Skue.

Det trange Tromøsund med sin Vrimmel af smaa Sjægter, Pramme, Lodsbaade og større Fartøier soler sig der mellem frugtbare, skovbevoksede Aaser og Skrænter.

Paa begge Sider er overalt indstrøet røde Sjømandsstuer, Skipperhuse og Villaer, og i hver Plads, hver Kil og Bugt, hvor der blot kan staa et Fartøi, ses det ene tømmerhvide Skibsskrog opspantet under Bygning ved Siden af det andet.

Det er et idyllisk Skibsværft ude i Naturen, en isandhed betydningsfuld skjøn Entré til Arendal — Norges første Skibsfartsby. Den, som en speilende Sommerdag paa Dampskibet farer der igjennem, har en Overraskelse, som ikke saa let viskes ham af Minde.

Paa vor Fortællings Tid var dette Billede langt

fra saa fyldigt og rigt, men her viste sig dog en Begyndelse til det Liv, som skulde komme.

Kaptein Beck eiede et Lyststed paa et af de smukkeste Steder i Sundet — et lidet énetages graat Hus med et skraat Teglstenstag, hvoraf der stak frem to smaarudede Kvistvinduer, og paa dets Bagside stod en vakker Lund opefter Fjeldskrænten.

I de Aar, da Kaptein Beck laa i Langfarten, opholdt Familien sig gjerne derude om Sommeren. Han agtede nu om et Par Aar at drage sig tilbage fra Sjøen og med sin Formue at grunde et Skibsbyggeri.

Hos Becks var der altid hverdagslig travlt i Ugen ogsaa, naar de var derude. Madam Beck sad gjerne selv med Rokken inde i Stuen.

Stedsønnen, der var beskjæftiget med Reiser og Arbeider som Medlem af Kystkommissionen, kom i Regelen didud i sin smukke Seilbaad om Lørdagen og blev Søndagen over. Paa den Dag kom der ogsaa gjerne en eller anden Familie eller Lystbaad med Herrer og Damer ud i Besøg enten til dem eller til Landstedet ved Siden af, og man tilbragte da som oftest Eftermiddagen sammen.

Carl Beck var Damernes Yndling. Han omgikkes dem helst i den spøgende Manér, af og til med et Glimt af Sentimentalitet, hvori den brune, mandige Søofficer ligesom tilfældigt kunde aabenbare sit egentlige dybere Væsen.

Han havde en liden Ansats til Fedme, hvorover han selv spøgte; — han havde for gode Dage, sagde han.

De fleste unge Piger kjendte ham fra Barneaarene, da han havde været hjemme under sine Besøg som Kadet, og han syntes at have sit særlige Fortrolighedsforhold med saagodtsom enhver af dem eller ialfald en eller anden Historie, som kun de to kjendte. Der var derfor ogsaa i denne Kreds

altid saa mange for andre uforstaaelige Stikord, der gik igjen i Samtalerne nu, efterat de var blevne voksne.

Blandt dem, som oftere kom derud, var Postmester Forstbergs.

Der var foruden Forældrene en halvvoksen Søn og deres attenaarige Datter Marie, en blond Pige af et stille Væsen og et ualmindelig klogt Ansigt.

Ingen sagde, at hun var smuk; men de fleste, som kjendte hende, havde alligevel Indtrykket af, at hun var det. Over hendes maaske lidt for lille Figur saavelsom alt, hvad hun foretog sig, hvilte noget ubevidst harmonisk og yndigt. Derimod hed det altid, at hun var saa forstandig.

Mellem Veninderne var hun den, til hvem de ubetinget valgte at betro sig, naar der var noget iveien. At hun aldrig betrode dem noget igjen, lagde de, forunderligt nok, ikke Mærke til.

For sit eget Vedkommende var hun, mente de, for „regelret og rigtig" til at have Hjerteanliggender. Hun var en fortrolig Veninde af Carl Becks Søstre, især Mina, der erklærede, at hun satte hende høiere end nogen, hun kjendte, og i Stilhed mente, at hun netop var det rette Parti for Broderen.

Den eneste af de unge Piger i denne Kreds, som Carl Beck ikke havde et sligt Barndomsbekjendtskab til, var Marie Forstberg.

Det havde varet noget, før han opdagede, at den stille Pige var værd at tale med. Siden havde det hemmelig plaget ham, at i Samtale med hende faldt det, han sagde, saa let ned til ubetydeligt Snak. Hun var saa klar og sand og eiede et ganske mærkelig smukt Smil til det, hun bifaldt.

Foran hende bar han derfor altid frem den brede, mandige Side, som han vidste at føre med saameget Tække, og han drev derunder et Koketteri, som ikke undlod at gjøre sin Virkning. Hans Evne, eller

hans Svaghed, var kun altfor meget at give sit varme Væsen i Øieblikket hen til den, som optog ham.

Hun fik et smigrende Indtryk af, at hans lette for ikke at sige leflende Forhold til unge Damer havde sin egentlige Grund i, at han endnu ikke havde fundet nogen blandt dem, der var en Mands fulde Alvor værd; de var ham blot Tidsfordriv for en ledig Stund.

Og Marie var kun altfor villig til at se Tingen i dette Lys; thi Carl Beck havde alt et Par Aar i Stilhed været hendes Hjertes Helt. Hun havde i den Tid af Veninder modtaget mangen en Fortrolighed, som de, om de havde set klart, allersidst havde anbragt hos hende.

Skjønt stadig sysselsat, følte Elisabeth sig dog friere derude i Landlivet. Hun havde efterhaanden begyndt bedre at komme tilrette med Husvæsenet, for hvilket det viste sig, at hun igrunden havde et let Nemme, og Madam Beck satte Lid til hende i mange Ting.

Særlig forstod hun — hvad man mindst skulde ventet hos hende — paa en smuk Maade at varte op, og, naar den ranke Pige med det udtryksfulde Ansigt om Søndags Eftermiddagene i sin klædelige, stribede Sirtses Kjole og det hvide Forklæde bar The- eller Kaffestellet ud til Gjæsterne i Lysthuset, gled der mangt et beundrende Øiekast hen paa hende; thi det var ikke vanskeligt at se, at hun var en Skjønhed.

Marie Forstberg var bleven opmærksom paa Elisabeth, hvis Historie hun kjendte, og søgte tit at retlede og hjælpe hende. Uagtet deres forskjellige Naturer og Samfundsstilling følte disse to Kvinder sig snart, om ikke dragne til hinanden, saa gjensidig en Smule — nysgjerrige.

I Begyndelsen havde Pigen forekommet den unge

Dame noget but og utilgjængelig. Hun havde ikke villet se de forskjellige Haandsrækninger og Lettelser, som den anden paa sin sædvanlige stille betænkte Vis gjorde hende; men allerede den næste Søndag takkede hun med et saa vakkert Blik.

At komme ind i hendes Fortrolighed, følte Marie Forstberg derimod, var alt andet end let.

Der var sjelden videre Ord at faa af hende udenfor „Ja" og „Nei". Kun strøg der af og til en eller anden Farveskiftning over hendes Ansigt, som tilkjendegav, at hun tænkte sit, og noget kraftigt braat, næsten stødende, i den Maade, hvorpaa hun udførte Tingen efter sit eget Hoved, naar hun undertiden ikke forstod, hvad den anden mente, viste, at hun neppe var saa medgjørlig, som Becks trode.

Og saa maatte man erkjende, at Elisabeth havde et mærkelig naturligt Greb paa at klæde sig tækkeligt med det svære, lyse Haar, simpelt opsat og ikke saa meget som et Baand over sin Stand. Det var næsten, som hun skulde være koket, og dog kunde Marie Forstberg, der var en fin Iagttager, ikke opdage et Glimt af saadant hos hende.

Elisabeth forstod paa sin Side meget godt, at Marie Forstberg var den blandt de unge Damer, som var nærmest til at blive Søofficerens Brud, og som tillige helst burde blive det, ikke mindre i Kraft af, hvad hun var værd, end af Huspolitiken, for hvilken hun ikke manglede Øie.

Uagtet hun i sin egen Tanke kun stod som en resigneret Tilskuer, skabte der sig ikke destomindre i Ugens Løb et Indtryk hos hende, som der om Søndagene, naar hun kom, altid udfordredes en Tid til først at optø. Men da kunde hun ogsaa med Heftighed føle, at dette var den eneste Kvinde, hun i Hjertet brød sig om. Marie Forstberg havde en egen Gave til at vinde Mennesker.

Til hende kunde Elisabeth nu endog mod Sæd-

vane vise sig adskillig meddelsom. Det dreiede sig jo i Beskedenhed tilsyneladende mest kun om Opdækning og Anretning; men hun vidste derunder med megen Finhed at give den anden Besked om Søofficeren og hvad der kunde vedkomme ham.

Marie Forstberg kunde ikke undlade undertiden at fæste sine kloge, blaa Øine forskende paa hende for at forvisse sig, om der dog ikke var en Mening under. Men Elisabeth stod med opsmøgede Ærmer saa ivrigt i sit Arbeide, at hendes Tanker klart nok var langt borte fra sligt.

Carl Beck havde den hele Tid havt sin egen stille Maade at vise Elisabeth Opmærksomhed paa.

Hun følte, at hans Øine egentlig aldrig veg fra hende, naar hun var inde i Stuen, hvor optaget han end syntes af de andre, og at den, hans Blikke søgte efter, naar han kom hjem, var hende. Men der kom aldrig et Ord, der røbede hans Følelse.

Naar en Besked nødvendig maatte erindres, gav han den aldrig til Søstrene alene, men tillige til hende. „Hun glemmer aldrig" — sagde han, og Elisabeth forstod, at han mente særligt og ubetinget at kunne stole paa hende.

Hans smukke Lystbaad, en lang, fin, skarpbygget Jolle, med en rød Stribe langs den sorte Side og to skraa Master, hvilken han selv nylig havde ladet bygge og kaldt „Svanen", laa ofte hele Ugen forteiet paa Bugten udenfor Landstedet.

Han var meget ængstelig om den, og, medens han var fraværende, var det Elisabeth, som betrodes at passe paa den.

Der var altid adskilligt, som skulde iagttages, særligt en Tid, da det nymalede Inventarium skulde tørres i Solen, og Beck gav hende i den Anledning mange Forholdsregler.

Naar han kom hjem, underkastede han hende

gjerne i en spøgende barsk Tone en Eksamination om den; han kaldte det at holde „Standret".

„Hun er som en halv Sjømand," lo han, „og skulde egentlig have en Blankhat med „Svanens" Navn i Guldbogstaver paa Baandet som en Marinematros."

Af og til om Lørdagene kunde Løitnanten komme opefter Veien viftende med et Brev i Haanden med mange Poststempler.

Det var fra Faderen til hans Stedmoder, og Madam Beck satte sig gjerne hen alene en Stund for at læse det, og derpaa blev der almindelig Oplæsning.

Elisabeth hørte da meget beklemt efter; thi hun var altid saa usigelig bange for, at der skulde staa noget galt om Salve.

Skjønt den yngste i hin omtalte Kommission og egentlig kun kommet derind for at udfylde Tallet, havde Carl Beck dog været saa heldig at udmærke sig der, idet hans afvigende Forslag af Formanden efter megen Ventilation tilslut var lagt til Grund for det hele Arbeide.

Denne, der som de fleste var indtaget i den unge Sjøløitnant, havde i Fortrolighed udtalt dette til hans Far.

Kommissionen skulde slutte ved Aarets Udgang, og Søstrene trode, at der endog vilde blive Spørgsmaal om en Orden.

Under et Besøg af Marie Forstberg havde Samtalen mellem Damerne i Stuen en Stund opholdt sig ved dette Emne, — hun var længst ført ind i Familiens Fortrolighed —, og Elisabeth, der var Tilhører, var for sig selv af den Formening, at en Orden vilde klæde ham smukt.

„Ja, det kommer nu an paa Formanden, Kapteinløitnant Fenger," yttrede Mina med en vis Betydning, „hvad han gjør for ham! Han holder saa

meget af Carl og siger, at naar de er sammen, kan han næsten ikke vende Øinene fra ham. Han har lovet at komme herud engang."

Marie Forstberg misbilligede øiensynligt, at der skulde gjøres Krus for Kapteinen, thi hun svarede noget kort og lidt stødt:

„Det er dog Dygtigheden, som skaffer din Broder Ordenen og ikke Kaptein Fenger, saa jeg indser ikke —"

„Indser Du ikke det? — Jo, min Pige, man maa nok gjøre mange slige Ting i Verden," sagde Mina lidt ophøiet verdenserfarent.

„Nei, jeg indser det ikke," vedblev den anden forstokket og lidt rød i Hovedet, „jeg vilde nu heller ingen Orden have end" —

„Ja Du!" sagde Mina smigrende, idet hun gik hen og lagde Armen om Venindens Skulder; thi hun forstod, at denne var blet ivrig; „men vi er nu ikke alle saa rigtige og retfærdige som Du, Marie! og" — tilføiede hun for at komme fra det, „Carl véd desuden intet af, at vi her i Huset gjør en Smule Haneben for Kapteinen."

Elisabeth holdt i Hjertet med Marie Forstberg. Det ærgrede hende blot, at hun endog kun et Øieblik skulde kunne tænke sig, at han vilde nedlade sig til sligt.

Da Carl Beck siden kom ind, berørtes Ordensspørgsmaalet igjen i en spøgende Tone.

„Det skal jo afhænge af Kapteinløitnantens Naade, hører jeg," yttrede Marie Forstberg mod Sædvane noget spidst, idet hun saa ned i Sytøiet.

„Aa jeg bryder mig ikke et Gran om den Stas udenpaa Kjolen!" svarede han bredt og som kjed af at høre derom.

Elisabeth syntes, det lød mandigt.

Men Sagen var, at Beck overmaade gjerne ønskede „Stasen" og hemmelig ærgrede sig over, hvad

Marie Forstberg havde bemærket. Hun var gjerne hans Fortrolige i alvorlige Anliggender, men sine Udsigter i denne Sag havde han fortiet, og han vilde nu helst give det Udseende af, at det kom af, at den var ham saa rent ligegyldig.

At dømme af den Mine, hvormed hun sad stille og syde, var Marie Forstberg heller ikke rigtig tilfreds.

— En Søndag bemærkede Elisabeth, at han bar en Markblomst, som hun havde lagt fra sig, i Knaphullet paa sin Uniform. Det kunde være rent tilfældigt; men hun vidste, at han havde set hende gaa med den i Haanden.

Man spiste Markjordbær til Middag, og der var ingen fremmede.

„Ja," — udbrød han med ét — „Markjordbær ti tusinde Gange hellere end Havejordbær! Det er dog en ganske anden Duft og Smag!"

Men hun syntes, at han havde set saa underligt paa hende, mens han sagde det, og siden saa han længe ufravendt ned i Talerkenen. Hun følte, at Yttringen vedkom sig, og der var i det hele taget den Dag noget eget ved ham, som gjorde hende lidt urolig.

Da Madam Beck just havde en usædvanlig lang Liste paa Husholdningsvarer, der skulde hentes inde i Arendal, foreslog Carl Beck, at en den næste Morgen skulde følge ham ind med Seilbaaden for at modtage Pakkerne. Madam Beck nævnte Elisabeth, og Planen vandt hans ivrige Bifald. Men Elisabeth gik idetsamme temmelig braat udaf Døren.

Hun havde fuld Grund til ikke at ville følge med Søofficeren. Hun vidste jo, at hun havde været ude for Folkesnak i Anledning af dette Forhold; men selv uden dette havde hun alligevel paa det bestemteste modsat sig.

Da hun en Stund efter saa Løitnanten staa alene

udenfor, gik hun lige til ham og sagde, idet hun stolt og vredt saa ham i Ansigtet:

„Jeg reiser ikke til Arendal med Dem, Hr. Beck!"

„Hvorfor ikke, Elisabeth?" spurgte han tilsyneladende ligegyldig, idet han søgte at møde hendes Blik.

„Jeg reiser ikke, det var det, jeg vilde sige Dem!" gjentog hun stigende harmfuldt, medens Stemmen skjælvede; — der var noget mægtigt bestemt i hendes Mine.

Han stammede forlegen:

„Mener Du da, Elisabeth" —; men da havde hun alt vendt sig fra ham. Der laa i selve den Maade, hvorpaa hun gik henover Volden, noget haanligt afvisende, der forekom ham fortvivlet herligt og stolt.

Turen blev omordnet; men det kom dog trods Løitnantens Finhed uforvarende op, at det var Elisabeth, som ikke havde villet følge i Baaden alene med ham, og dette fandt Madam Beck meget agtværdigt.

Hun skulde selv tænkt paa, at det var mindre passende, sagde hun; men mente derhos noget strengt, at hun burde have talt med sin Husmoder derom først.

XIII.

Endel Reparationer ved Huset inde i Byen vilde denne Gang tvinge Familien til at opholde sig paa Landstedet til temmelig senhøstes.

Man havde dog endnu i smukke Septemberdage en Efterrest af Sommeren. Sundet laa i de forskjellige høstlige Farver eiendommelig stemningsfuldt,

og man tilbragte fremdeles gjerne Aftenerne ude paa Trappen.

Der var usædvanlig Stas, da Kommissionens Medlemmer med deres Formand var budne didud.

Om Aftenen, da Herrerne sad alene ude i Lunden, og Elisabeth kom ud med en Forstærkning af varmt Vand til Toddyen, tillod Kapteinløitnanten sig at sige en Spøg, der drev Rødmen op i hendes Kinder.

Hun svarede intet, men Vandmuggen skalv i hendes Hænder, mens hun satte den hen, og hun gav derunder vedkommende et Øiekast saa djærvt forbittret og foragteligt, at han et Øieblik følte sig hovmestereret.

„Guds Død, Beck!" udbrød han, „saa Du, hvilke Øine hun satte paa mig? de lynte ordentlig."

„Ja, det er en stolt Pige," svarede Beck, der var bleven opbragt, men havde sine Grunde til at være forsigtig foran sin foresatte.

„Saa, — en stolt Pige!" gjentog denne irriteret i en Tone, som lod føle, at han mente, det snarere burde hedt „en uforskammet Tjenestepige".

„Ja jeg mener en smuk Pige," rettede Beck undvigende og lo noget tvungent.

Elisabeth havde hørt det. Hun var saaret og anstillede for første Gang en Sammenligning mellem Søofficeren og Salve. Slig havde ikke Salve gaat afveien, om han havde været i hans Sted!

Da han bagefter om Aftenen traf hende alene, mens hun ordnede ude paa Trappen efter de bortreiste, sagde han halv bekymret:

„Du tog Dig da vel ikke nær af den gamle Bulderbasse og Grobrian, Elisabeth? — Det er igrunden en brav og skikkelig Fyr, som intet mener med sit Snak."

Elisabeth taug og søgte at komme fra det ved at gaa ind med, hvad hun havde i Hænderne.

„Ja, men jeg taaler ikke, at Du fornærmes, Elisabeth!" — udbrød han pludselig i Fyr og Flamme og søgte at gribe hendes Arm. „Den Haand, hvormed Du arbeider, er mig kjærere end alle de fine Damers tilsammen."

„Hr. Beck!" afbrød hun vildt med Taarer i Øinene, „jeg reiser min Vei — i denne Nat —, om jeg skal høre mere!"

Hun forsvandt inde i Gangen, men der kom Beck efter.

„Elisabeth," hviskede han, „jeg mener det for Alvor!"

Hun rev sig heftig løs fra ham og gik ind i Kjøkkenet, hvor Søstrene stod og talte sammen ved Ilden.

Beck gjorde sig i den smukke Stjerneaften en ensom Tur indover Øen og kom først hjem over Midnat.

Han havde just ikke ment det saa bestemt for Alvor; men nu efter at han havde set hende foran sig saa vidunderlig smuk med Taarer i Øinene — saa, ja saa mente han det for ramme Alvor. Han var istand til at forlove sig med hende tvertover alle Hensyn, om det saa maatte være.

Den næste Morgen reiste han med Lystbaaden ind til Byen; han havde dog først i Forbigaaende tilhvisket hende:

„Jeg mener det for Alvor!"

Disse Ord, der gjentoges, gjorde Elisabeth rent forvirret.

Hun havde ligget og tænkt over dette samme Udtryk om Natten og med Harme tilbagevist det; det kunde ikke betyde andet end, at han fandt at turde erklære hende, at han var indtaget i hende, og hun havde alt besluttet at udføre sin Trusel at forlade Huset.

Men nu, gjentaget, — i denne Tone!

Mente han virkelig at byde hende Haand og Hjerte — at blive hans, Officerens, Frue?

Der laa en glimrende Vidde af tidligere Drømme for hendes Fantasi, som næsten berusede hende.

Hun var adspredt og bleg hele Ugen og tænkte med Angst paa Søndagen, da han skulde komme igjen. Hvad vilde han da sige?

Og — hvad skulde hun svare?

Han kom dog ikke, eftersom der upaaregnet var faldt en Reise til i hans Forretninger. Derimod kom Marie Forstberg, og hun følte godt, at der maatte være indtraadt en eller anden Forandring i Pigens Sindelag; thi hun unddrog sig tydeligen enhver Hjælp af hende, og i de Blikke, som Marie Forstberg tilfældigvis opfangede, laa der noget haardt og uvenligt.

Det gik hende mere nær, end hun vilde tilstaa sig.

Trofast, som hun var, søgte hun, følgende en pludselig Hjerteindskydelse, at klappe hende venligt paa Skulderen; men det gjorde aabenbart aldeles intet Indtryk, — hun kunde ligesaa gjerne strøget paa et Stykke Træ, og, da hun kom ind i Stuen, kunde hun ikke undlade at spørge:

„Hvad er der gaat af Elisabeth?"

Men de andre havde intet mærket.

Carl Beck kom mod Sædvane ikke næste Lørdag, men før, midt i Ugen, og han gik med hastige Skridt gjennem Værelserne, da han ikke saa Elisabeth i Stuen.

Han fandt hende endelig ovenpaa.

Hun stod og stirrede ud af Vinduet i Loftsgangen, hvorfra der kun var Udsigt til Lunden opefter Fjeldskrænten og Himmelen derover. Hun hørte hans Skridt, — at han gik opefter Trappen, og hun følte en saadan usigelig Angst, en Panik, næsten som

hun kunde springe udaf Vinduet. Hvad skulde hun svare? —

Da han kom og lagde sin Arm om hendes Liv og halvhøit spurgte:

„Elisabeth! Vil Du være min?" — følte hun sig for første Gang i sit Liv nær ved at besvime. Hun vidste knapt, hvad hun gjorde, men stødte ham uvilkaarlig haardt fra sig.

Han greb paany hendes Haand og spurgte:

„Elisabeth, vil Du blive min Hustru?"

Hun var saa bleg, idet hun svarede — „Ja!"

Men da han atter vilde tage hende om Livet, sprang hun pludselig tilbage og saa paa ham med et Udtryk af Forfærdelse.

„Elisabeth!" — sagde han ømt, og søgte atter at nærme sig hende. „Hvad gaar der af Dig? Vidste Du, hvor jeg har længtet efter denne Stund!" ...

„Ikke nu, — ikke mere nu!" bad hun, idet hun holdt Haanden imod ham — „siden" —

„Du siger jo „Ja", Elisabeth, — at Du er min —;" men han følte, at hun vilde, han nu skulde gaa.

Hun sad længe taus deroppe paa en Kiste og stirrede hen for sig.

Det var altsaa sket.

Hjertet bankede, saa hun selv kunde høre det, og det var, som hun følte en dump Smerte.

Hendes Ansigt fik lidt efter lidt et stivt, koldt Præg.

Hun tænkte, at han nu fortalte sin Stedmoder, at de var forlovede og beredte sig paa, hvad hun skulde staa i.

Hun ventede at blive kaldt ned.

Endelig bestemte hun sig til selv at gaa.

I Stuen sad enhver ganske roligt med sit.

Løitnanten lod, som han læste i en Bog, over

hvilken han dog, da hun kom ind, sendte hende et stjaalent, ømt-bekymret Blik.

Aftensmaden sattes ind, og alt gik sin rolige Gang; han spøgte lidt, som han pleiede. Hun syntes, der var som en Taage over dem alle.

Mina spurgte engang, om der feilede hende noget, og hun svarede mekanisk „Nei".

Det skulde altsaa ske senere om Aftenen. Selv gik hun ind og ud med Aftenstellet som sædvanligt; — kun var det, som hun ikke kunde føle Gulvet under Fødderne eller det, hun bar i Haanden.

Aftenen gik, og man begav sig tilsengs, uden at noget var sket.

I Trappegangens Halvmørke greb han hendes Haand varmt og sagde:

„Godnat, min Elisabeth, min — min Elisabeth!" — men hun var ikke istand til at gjengjælde Haandtrykket, og, da han nærmede sine Læber til hendes Pande, unddrog hun sig hastigt.

„Jeg kom herud alene for at sige Dig dette, kjære, elskede Elisabeth!" hviskede han med en skjælvende Ild i Stemmen, idet han søgte at tage om hende. „Jeg maa indover igjen imorgen. Skal jeg reise uden et Tegn paa, at Du holder af mig?"

Hun bøiede Panden langsomt hen mod ham, og han kyssede den, hvorpaa hun straks gik.

„Godnat, min elskede!" hviskede han efter hende.

Elisabeth laa længe vaagen. Hun havde en Trang til at faa grædt, og følte sig indvendig, som hun frøs.

Da hun endelig sov ind, drømte hun ikke om sin Forlovede, men om Salve, hele Tiden om Salve. Hun saa ham stirre paa sig med det alvorlige Ansigt; det var saa tungt af Sorg, og hun stod som en Forbryderske for ham.

Han sagde noget, som hun ikke kunde høre, men

hun forstod, at han fordømte hende, og at han havde kastet Kjoletøiet overbord.

Hun stod tidlig op og søgte at beskjæftige sin Tanke med andre Drømme, — sin Fremtid som Officerens Frue.

Men det var, som alt det, hun før havde set i bare Guld, nu kun vilde vise sig for hende som Messing. Hun følte sig ulykkelig og urolig og betænkte sig længe, før hun gik ind i Stuen.

Carl Beck reiste ikke den Morgen. Han havde indset, at der dog var et eller andet iveien med Elisabeth.

Om Formiddagen, da Søstrene var ude og Stedmoderen beskjæftiget, lykkedes det ham at faa tale alene med hende; — hun gik fremdeles i Feber og ventede paa, at han skulde have talt til Madam Beck.

„Elisabeth!" — sagde han, sagte glattende hendes Haar, thi hun saa saa forknyt ud og stod og saa ned — „jeg kunde ikke reise, før jeg havde faat talt med Dig igjen."

Hun saa fremdeles ned, men unddrog sig ikke hans Haand.

„Holder Du af mig? — Vil Du blive min Hustru?"

Hun taug. — Endelig sagde hun lidt blegere og som med Overvindelse:

„Ja, — Hr. Beck!"

„Sig „Du" til mig, sig „Carl"," — bad han inderligt — „og — se paa mig!"

Hun saa paa ham; men ikke saadan, som han havde ventet. Det var et eget fast, koldt Blik, hvormed hun sagde:

„Ja, — naar vi er blevne forlovede."

„Er vi da ikke det?"

„Naar faar Deres Stedmoder det at vide?" — spurgte hun lidt nølende.

„Kjære Elisabeth! — De herhjemme maa intet mærke før — før om tre Maaneder, naar jeg er ..."

Men han opdagede nu et Udtryk i hendes Ansigt og i den korte Maade, hvorpaa hun trak Haanden til sig, som lod ham holde inde med, hvad han oprindelig havde tænkt, og han rettede det hastigt —:

„I næste Uge inde i Arendal skriver jeg det til Far og fortæller da min Stedmoder, hvad jeg har skrevet. Er Du fornøiet, Elisabeth, kjære Elisabeth! — eller vil Du have det gjort straks?" — udbrød han resolut og greb atter hendes Haand.

„Nei, nei, ikke nu! — i næste Uge, lad det først blive i næste Uge!" udbrød hun pludselig angst, idet hun samtidig næsten bønlig besvarede hans Haandtryk, — det første, han havde faat af hende.

„Og da er Du min, Elisabeth?"

„Ja, da," — hun søgte at undgaa hans Øie.

„Farvel da, Elisabeth! — men jeg kommer igjen paa Lørdag, jeg kan ikke længer undvære at se Dig!"

„Farvel!" — sagde hun noget tonløst.

Han sprang ned til Seilbaaden, som laa og ventede; men hun saa ikke efter ham og gik med sænket Hoved den modsatte Vei ind.

Smaa Ting veier ofte tungt i Indtrykkenes Verden.

Elisabeth var overvældet af hans storartede Tænkemaade, da han havde erklæret, at han vilde hæve hende op til sin Hustru. Hun følte, at det var hendes Værd i hans Øine, som havde opveiet alt. At han skulde vige tilbage for den ydre Kamp med Familien, havde hun derimod ikke tænkt sig. Selv havde hun jo følt, at det vilde blive pinligt, men i dette Stykke stillet sig bag hans mandige Skjold. Da han nu saa uventet begyndte at forlange Prutningsmon paa Tiden, først endog slig, at han

selv agtede at være borte, naar Sagen kom op i Hjemmet, fo'r der gjennem hende en Følelse, som hun i sin indre Angst instinktmæssig greb som et reddende Halmstraa for dog mulig endnu at faa betænke sig.

Det gik haardt og tungt i hende i de Par Dage, indtil Carl Beck kom igjen, og Natten var som i Feber.

Lørdag Aften kom han, og den første, han hilsede, var hende; — han syntes næsten ikke længere at ville lægge Skjul paa Forholdet, medens hun stille og bleg syslede ud og ind af Stuen.

Han havde med et Brev fra Faderen, der blev oplæst efter Bordet.

Det var dateret fra en sydamerikansk Havn, og deri omtaltes ogsaa Salve. Paa Høiden af Cap Hatteras havde de havt et haardt Uveir, hvori de var nødte til at kappe Storestængeriggen. Stangen hang endnu igjen ved et Par af Taugene og slingrede i den overhændige Sjøgang frem og tilbage mod Underriggen, saa at den holdt paa at slaas fordærvet. Da havde Salve Kristiansen dristet sig op for at kappe Resten, og medens han sad der, gik det hele overbord. Han faldt ned med, men var saa heldig i Faldet at faa fat i en Toplent og bjerge Livet.

„Det var et stort Vovestykke" — endte Beretningen —; „men forresten er med ham ikke alt, som det skal være, og som det tegnede til."

„Aa nei, det tænkte jeg før;" — yttrede Beck og trak foragteligt paa Skulderen — „det var en gudsforgaaen Krop, og endte han ikke dennegang, saa blir der vel snart en ny Leilighed!"

Han saa ikke de harmfulde Øine, Elisabeth satte paa ham ved disse Ord.

Hun følte i dette Øieblik med Fortvivlelse, hvor-

ledes det blot var hendes Skyld, at han færdedes saa uvorrent og var bleven slig.

Hun sad længe taus og vred i Stilhed Hænderne i Fanget; — hun omgikkes med en Beslutning.

Før de begav sig til Ro, tilhviskede Carl Beck hende:

„Jeg har alt idag sendt Brev til Far, og, — imorgen, Elisabeth, er det vor Forlovelsesdag! Mina vil sætte op et Par underlige Øine."

Elisabeth var den sidste, som ryddede i Stuen, og da hun gik, tog hun et Stykke Papir og nogle Skrivesager med sig ud.

Hun lagde sig paa sin Seng, men ved Midnatstid sad hun ved et Lys og bemalte et Stykke Papir med Bogstaver.

Der stod:

„Undskyld mig, at jeg ikke kan blive Deres Hustru; thi min Hu staar til en anden. Elisabeth Raklev."

Hun lagde det sammen og lukkede det med en Knappenaal i Mangel af Oblat.

Derpaa aabnede hun sagte Døren til det Værelse, hvori Madam Beck sov, lagde sin Mund nær til hendes Øre og hviskede hendes Navn.

Hun vaagnede op og blev hel forskrækket, da hun saa Elisabeth staa for sig fuldkommen paaklædt og tilsyneladende reisefærdig.

„Madam Beck!" — sagde hun sagte — „Jeg vil betro Dem noget og bede Dem om Raad og Hjælp. Deres Stedsøn har spurgt, om jeg vil være hans Hustru. Det var forrige Søndag — og jeg svarede Ja; men nu vil jeg ikke. Og nu vil jeg reise ind til min Moster eller helst længer, om De véd nogen Vei for mig. Thi jeg er bange for, at han ellers følger efter mig."

Madam Beck sad som himmelfalden. Hun satte først op en vantro, haanlig Mine; men da hun følte,

at alt dog maatte forholde sig saa, satte hun sig uvilkaarlig høiere op i Sengen.

„Men, — hvorfor kommer Du med dette just nu paa Nattens Tide?" yttrede hun endelig mistænkeligt inkvirerende; hun syntes, der endnu manglede fuldt Lys i Sagen.

„Fordi han idag har skrevet til sin Far derom, og imorgen vilde sige det til Dem og de andre."

„Saa, — han har alt skrevet!"

„Det var altsaa derfor, at han fik Dig ind her i Huset!" yttrede hun atter efter en Pause.

Derpaa slog det hende, at der dog var noget nobelt i Elisabeths Færd. Hun saa mere venligt paa hende og sagde:

„Ja, Du har Ret, — det er bedst, Du kommer bort — et Sted, hvor han ikke har saa let for at naa Dig."

Hun gav sig atter til at tænke. Da fik hun en lys Idé og stod op og tog paa sig.

Der var en Mands Greihed ved hende, og hun var vant til at styre Affærer.

Den hollandske Skipper Garvloit, som var gift med hendes Halvsøster, havde just i de Dage forhørt sig om en norsk Pige, der kunde hjælpe til med Husvæsenet, og her var jo Plads for Elisabeth. Det var bare at gaa ombord i hans Kof, som laa seilfærdig.

Hun skrev straks inde i Stuen et Brev til Garvloit, hvilket hun leverede Elisabeth tilligemed en temmelig rund Sum Penge; — det var optjent Løn, sagde hun.

— I den stille Maaneskinsnat rode Elisabeth alene i den lille Pram ind til Arendal.

Det blanke Sund laa stjernefyldt mellem de dybe Skygger af Aasskrænterne, medens en og anden lys Mast forraadte, at der var Fartøier under Landet.

Der randt undertiden lange Stjerneskud, og hun

følte en jublende Glæde, som hun ofte maatte dæmpe ved at ro haardt lange Stykker.

Hun var som løssluppen, — fri for noget knugende ondt. Og, — Marie Forstberg! hvor hun glædede sig til at se hende nu!

Hun kom ind til Byen før Dag og gik straks op til Mosteren, hvem hun forklarede, at Madam Beck vilde, at hun skulde modtage en Kondition i Holland hos Garvloit, som netop laa seilfærdig. Hun viste hende Brevet; — det havde slig Hast.

Mosteren hørte en Stund paa hende, og saa sagde hun med ét:

„Elisabeth, — der har været noget iveien med Søofficeren!"

„Ja, Moster, der har" — svarede hun oprigtigt —; „han friede til mig."

„Nu da, —"

„Og saa svarede jeg først saagodtsom „Ja"; — men jeg vil ikke have ham, og saa sagde jeg det til Madam Beck."

Mosterens Gebærder viste, at hun syntes, det var forbausende Efterretninger.

„Saa Du vilde ikke have ham?" — sagde hun endelig. „Saa var det vel, fordi Du heller vilde have Salve?"

„Ja, Moster" — svarede hun lidt sagte.

„Nu, hvorfor tog Du ham da ikke?" mente Mosteren lidt haardt.

Elisabeth fik Taarer i Øinene.

„Ja, — som en reder, saa ligger en" — yttrede den gamle strengt og gav sig ifærd med Morgenkaffen.

Paa Veien for at lade sig ro ud til Koffen gik hun indom Posthuset, hvor hun fandt Marie Forstberg alt oppe, syslende inde i Stuen i Morgendragt.

Denne blev meget forbauset, da hun fortalte hende sin nye Bestemmelse. Det var saa fordelag-

tigt, en næsten selvstændig Plads i Huset, og Madam Beck havde selv tilraadet det, forklarede Elisabeth, der med megen Finhed vidste at undgaa at sætte hende paa Spor.

Marie Forstberg fik det alligevel ikke til rigtig at rime sammen, det kunde Elisabeth forstaa af hendes Øine. Da de tog Afsked, omfavnede de hinanden og græd.

— — Der var stor Forbauselse ude paa Landstedet, da Elisabeth var borte.

Løitnanten havde fundet hendes Brev i Dørsprækken, men ikke tænkt sig, at hun var reist, og var gaat ud med det i voldsomt Sindsoprør uden at komme hjem igjen før sent paa Eftermiddagen.

Madam Beck havde imidlertid betroet Døttrene Sagen, hvilken de forstod burde holdes hemmelig.

— Skjønt hans Øine ledte, spurgte han dog ikke udtrykkelig efter hende før om Aftenen, og, da han saa fik høre, hvorledes hun var reist og maaske nu alt under Seil til Holland, sad han en Stund som forstenet.

Derpaa saa han haanligt paa dem, en efter en.

„Vidste jeg, at jeg havde nogen af Eder at takke for dette," — udbrød han — ..., „saa" — her greb han den Stol, han sad paa, slog den i Gulvet, saa den knastes, og sprang ovenpaa.

Men hendes Brev var desværre tydeligt nok; — hun elskede en anden, og han vidste ogsaa, hvem det var.

XIV.

Da „Juno" sidst var gaat ud fra Arendal, havde den kun skiftet et Par Mand af sin gamle Besætning.

Om Vaaren indfandt sig dengang ikke faa Folk fra Vestlandets Fiskeridistrikter for at forhyre sig. De kommer i deres Fiskedragt, smudsige og ludende af Arbeidet i Baaden, førende med sig sine runde Bondekister istedetfor den almindelige skraa Skibskiste. Deres Væsen mangler alt Matrossnit, og de opnaar i Regelen kun Hyre paa Skibe, der skal i Langfart.

En saadan Matros fra Fjordkanten havde „Juno" faat ombord, og det lod til, at han skulde blive alles Syndebuk.

Det var en firskaaren Mand med et rødbrunt Skjæg om det grovslagne, store Ansigt. Han hed Nils Buvaagen, men for sit tilsyneladende søvnige Væsens Skyld kaldte man ham Nils Uvaagen.

Han gik usjømandsmæssigt, med nedhængende Arme lig en træg Skildpadde henover Dækket, og det var Synd at sige, at der var nogen „Rassel" i ham. Derimod viste det sig snart, at han, som de fleste af det Slags Folk, var ualmindelig udholdende i at taale og slide ondt.

Naar han i Uveir stak Hovedet med Skindhuen ud af Ruffet og saa sig om, grinende mod Veiret, mindede han om et Oldtidens Vikingfjæs, og paa sin Post paa Udkig stod han, om saa Sjøen holdt paa at slaa ham ned.

Han var utrolig naiv, især naar man bragte Talen hen paa hans Kone og Børn, af hvilke sidste han havde Reden fuld. Kokken, der var en stor Spottefugl, kunde da endog faa ham til at flæbe, — et Kunststykke, som han udførte til de andres store Moro.

Midt under al den Spot og Harcellas, hvoraf denne bondeagtige Figur var omgivet, næredes alligevel et Slags Respekt for ham. Den eneste, som lod til at ville tage ham i Beskyttelse, var Salve, der af og til brugte sin ordhvasse Tunge til hans For-

del, vistnok mere, fordi han saa, at Manden havde alle de andre paa sig, end af nogen egentlig Sympathi for ham.

En Hændelse skulde dog knytte dem nærmere sammen.

De havde paa Udseilingen en mørk Nat klaret Forelands Fyr i England og laa og krydsede i Enden af Hovden foran Kanalen i Regn og Taage saa tæt, at de om Eftermiddagen ikke engang havde kunnet se Vageren paa Stortoppen. Der gik — som ofte Tilfældet i dette Farvand — en overordentlig svær, krap Sjø.

Gjennem Natten lød uafladelig Klokkeringning og Hornsignaler fra den Mængde Skibe, der under slige Omstændigheder krydser hinanden saagodtsom iblinde med Fare for at bore hinanden isænk.

Da lød det med ét i Mørket fra Bakken, hvor der netop var gaat en Braadsjø:

„Udkigsmanden overbord! — Nils Uvaagen!"

„Mand overbord!" — gjentoges det haardt og skarpt agterover paa de forskjellige Poster; — men under disse Forhold forstod enhver, at der ikke var at tænke paa Redning.

Salve stod ude i Røstet og saa en Skikkelse glide forbi udenbords med oprakte Arme. Han sprang ilsom agterud, idet han underveis opgjorde det Stykke Line, han havde i Haanden, og saa nu Manden baaret høit oppe i Sjøen i Begreb med at slænges ind igjen mod Agterenden, der netop duvede ned. Der var ikke en Favn mellem dem.

Han kastede Linen, og Nils Buvaagen var reddet.

Siden hin Stund var Nils Buvaagen Salves trofaste Ven, og denne var hellerikke utilgjængelig for Venskabet, skjønt det mere viste sig i Gjerning og tilfældig Hjælp end i videre Meddelelser. Kokken dristede sig saaledes ikke længer til at holde sine Løier med ham.

Det var nogle Maaneder efter. „Juno" laa seilklar paa Rheden af Montevideo, hvor man havde indtaget Huder. Resten af Ladningen for Europa, nemlig Kaffe, skulde indtages oppe i Rio, og imidlertid førte man Kul didop i det ledige Skibsrum.

Skibet laa i tropisk Kostume med Seiltelte over For- og Agterdæk for den stærke Solsteg, og Mandskabet gik omkring tilsvarende luftigt klædte i aabne Skjorter og opbrættede Seildugsbenklæder, brune og blanke af Sved, snappende efter ethvert Luftdrag.

Det var paa Aarets hedeste Tid; Begen smeltede i Dæksfugerne, og Tjæren randt ned ad Skibssiden.

Man havde ligget slig over et Par Dage, thi man haabede endnu paa Posten, som man havde ventet at finde allerede ved Ankomsten.

Den Forventning, hvormed denne imødeses, ligesom den Skuffelse, der maler sig i alle Ansigter, naar den udebliver, kjender kun den, som har gaat med en Langfarer. Der er vel neppe en Mand ombord, som ikke efter den lange Tid har glædet sig til at høre noget fra Hjemmet, fra Hustru og Børn, Kjæreste eller Slægtninge, og selv den, som ingen saadanne Baand har, synes ikke mindre spændt; thi Hjemlængselen er ombord en stedse voksende Magt.

I fremmed Havn kan der være mangen ofte vild Fornøielse; men Tanken om igjen at sætte Foden paa Fædrelandets Brygge blir tilslut dog den eneraadende og er visselig ogsaa fornemmelig den Magt, som hindrer den norske Matros fra i Længden at tjene under fremmed Flag.

Hækjollen lagde netop tilborde.

Den pyntede Styrmand fløi trods den dorskgjørende Hede som en Kat opad Falderebstrappen og forsvandt agter om Hytten, hvor Kapteinen sad ved et lidet Bord, hvorpaa stod Karaffel og Glas.

Kaptein Becks kjødfulde, rødmussede Ansigt — han havde en Krans ret nedkjæmmet hvidt Haar

om det skaldede Hoved, som han idelig tørrede i Heden — tydede ved den stærke Farve paa, at han neppe var saa rolig, som han gav sig Mine af, da han lod Pakken ligge urørt paa Bordet. Han nikkede til Styrmanden, der forstod, at Meningen var, at han for det første skulde træde af og vente omme paa den anden Side af Hytten.

Beck skar op Brevpakken, og hans Ansigt blev lyst, da han deri saa et Brev udenpaaskrevet af sin Søn.

Han gav sig nu med en munter Mine til at sortere Brevene efter de forskjellige Udenpaaskrifter med en og anden Bemærkning efter sit Kjendskab til enhver.

„Styrmand!" — raabte han lystig, idet han samlede dem alle sammen igjen og rakte dem til ham: — „Her er Breve fuldtop, baade fra Koner og Kjæreste!"

At der var Post, fløi som en Løbeild henad Dækket ned paa Banjeren, ind i Ruffet og Kabyssen.

Da Styrmanden begyndte at raabe op Navnene udenpaa Brevene, var alt hele Besætningen samlet omkring Storlugen, hvorpaa han stod, paa en eller to Efternølere nær, der havde befundet sig oppe i Riggen, og nu saas ifærd med at entre skyndsomt ned ad Vævlingerne.

Den eneste af dem alle, som hverken ventede Efterretninger eller lod til at bryde sig om dem, var Salve Kristiansen. Han stod under Brevenes Uddeling med noget sammenklemte Læber agterud bag Rattet, tilsyneladende kun optaget af de to Rorsmænd, der opheiste og hukede fast Hækjollen. Af og til tog han en Haand i med; men den Maade, hvorpaa han udførte dette, røbede ikke netop det velvilligste Humør.

Der var kommet noget rydt og uvenligt ind i hans Væsen, og, naar Kapteinen leilighedsvis havde

skrevet hjem, at han ikke var saa tilfreds med ham, havde dette sin gode Grund. Der var forefaldt flere Ubehageligheder med ham og, var der nu ombord en eller anden Uenighed, kunde man altid være vis paa, at han stod bagom.

Kaptein Beck havde derhos faat en irriteret Følelse af, at Salve maatte nære Bitterhed mod ham personlig.

Med Undtagelse af Kapteinen, der sad bag Hytten, var Salve forresten nu det eneste Menneske, der var at se paa Dækket. Første-Styrmand havde trukket sig tilbage til sit Lukaf nedenunder med Brev fra sin Forlovede, anden Styrmand laa og studerede et lignende oppe i Storbaaden, og hele Besætningen syntes at være forsvundet. Vilde man søgt, kunde man fundet Brevlæsere ligge to og to, ifærd med at bogstavere og nyde sine Skrivelser, spredte om paa de mest afsides Steder lige fra Store- og Forremers til Køierne nede under Tyskendækket eller i Matrosruffet. Der læstes i Kabyssen og under Bakken, selv ude paa Bougsprydet havde en oprettet sig et Paulun for sin Uforstyrrethed under en Fold af den nedhalede Klyver.

Kaptein Beck sad bag Hytten og læste Sønnens lange Brev. Han var hummerrød i Hovedet og saa opbragt ud.

Sønnen bad om hans Samtykke til sin Forlovelse med Elisabeth, og Faderen forstod, at det, trods alle de vakkre Ord i Brevet, var en afgjort Sag, som ikke længer lod sig rokke.

Hans uvilkaarlige Bevægelser og halvt lydelige Udraab røbede noksom, at Efterretningen havde sat ham i voldsomt Sindsoprør.

Han sad en Stund stille, trommende med Haanden paa Knæet, og laante undertiden Salve, der stod henne ved Rattet, alt andet end blide Øiekast. Det var, som om han kunde have Lyst til at lade sin

Harme gaa ud over ham. Han vidste, at Salve hjemme havde villet give Elisabeth Foræringer og formodentlig havde friet til hende; — og nu skulde den samme Pige blive Hustru for hans egen Søn, Søofficeren!

Tilslut slog han Haanden, hvori han holdt Brevet, tungt i Bordet, saa Karaffel og Glas faldt ned. Han stødte med Foden efter Stumperne og gik med hastige Skridt henover Dækket.

Da han kom forbi Salve, kunde han neppe styre sig; men dreiede sig braat rundt paa Hælen fra ham og gik igjen et Par Gange henover.

Salve begreb af Kapteinens Blikke hen paa sig, at denne havde staat i Begreb med at sige ham noget ubehageligt, og hans trodsige Holdning og Mine viste, at han stod beredt til at modtage det.

„Hvor er anden Styrmand? Hvor er hele Vagten?" — raabte han forbittret, da han kom igjen, og saa sig tilsyneladende forundret om; thi han vidste vel, hvorledes det hang sammen, og man skulde efter Bestemmelsen først lette senere med Aftenbrisen.

„Hoi!" — lød det i Storbaaden fra den i sin behagelige Beskjæftigelse pludselig afbrudte Styrmand, der nu reiste sig og kom lidt forstyrret med Brevet i Haanden.

„Klar til at lette! — Pur alle Mand ud!" — kommanderede Beck og brølede til Overflod paany Ordren ud gjennem Raaberen.

Folkene myldrede med sure Miner frem fra sine forskjellige Tilholdssteder; — de var alt andet end beredte paa en saadan Overraskelse midt i Solstegen, og der haglede med Ordrer om Seilsætning og Letning, som Kapteinen med ét var bleven besat.

Af de enkelte snarere Hyl end Sange, som hørtes om Gangspillet, og ledsagede de forskjellige Arbeider, var det ikke vanskeligt at forstaa, at Mand-

skabet var kommet i en ophidset Stemning; thi man havde ventet at have Fred til over Skaffetiden, da man omkring Ruffet skulde udveksle alskens Nyheder og Efterretninger. Den vante engelske Opsang for Bouglinehal:

Haul the bowline,
the captain he is growling,
haul the bowline,
the bowline haul!

blev sunget med forarget Hentydning af de i Solen svedende, halvnøgne Matroser, der halede Bouglinen og strakte Mersseilet. Under de tunge Hal, hvormed man tilslut kattede det svære Anker op for Bougen, havde Styrmanden raabt et opmuntrende:

„Sæt „„„Kjelimen — hal"" paa!" — Men Endeordene i Sangen:

„Aa hal i — aa — i aa —!
„Cheer my men!"

udstødtes med haanlig Hujen.

Nils Uvaagen stod drivende af Sved i sin gamle Skindhue, hvoraf han havde udtaget Foret, og saagodtsom i Svømmebenklæder, saa at man ret kunde se hans kjæmpestærke Figur. Det var den brune nordiske Bjørn nede i Tigerens Klimat. Han brugte ikke at synge, og hans taalmodige Sjæl deltog néppe heller i den Misfornøielse, som Kammeraterne udhujede. Han satte nu det sidste Halvstik paa det tunge Anker.

„Nu skal I straks faa kjøle Jer ved at heise Klyver og Jager. Naar vi kommer rundt Pynten, skal alle Læseilene ud!" — yttrede Salve ironisk. Han var netop med endel af Mandskabet kommet fra det tunge Arbeide med at sætte Berginnerseilet.

Udsigten til at sætte Læseilene formørkede yderligere alle Ansigter; thi dette er et overordentlig møi-

somt Sjau, og Folkene syntes, de rent ud holdt paa at steges.

Kaptein Becks Ordrer haglede imidlertid ud af Raaberen, ledsaget af stadige paaskyndende Irettesættelser.

Han blev først sent træt den Aften. De udførtes saameget uvilligere, som ingen tvivlede om, at det jo skede bare for at mase dem ud og hævne sig for endel spydige Tegn paa Misfornøielse med Skibskosten i den sidste Tid, før de løb ind til Montevideo.

Der havde Folkene ogsaa kun faat en knap Landlov under Paaskud af de politiske Uroligheder, som dengang herskede i Laplatastaterne, og hvorunder Partierne daglig sloges i Montevideos Gader.

Blandt de fleste Skibsbesætninger, og mangengang netop de bedste, yttrer sig gjerne tilslut endel Urolighed og Misfornøielse, naar man har været forlænge sammen. Mandskabet har lært hinanden for godt at kjende; man kan hverandres Væsen og Egenheder ud og ind, og det er kommet til det Punkt, at man kjeder sig, da selv Kiv og Uenighed blir en Adspredelse i det monotone Skibsliv.

Under den lange Reise i det hede Klimat var endel af Skibskosten blevet bedærvet, idet der var kommet Mid og Mug i den.

Kokken var blevet banket under Paaskud af, at han ikke vaskede ud Grynene, og Kapteinen havde en Aften, da han i Maaneskin spadserede oppe paa Hytten, fundet en harsk Spegesild opsat paa fire Ben med en Stjert. For dette Puds mistænkte han urettelig Salve, der tvertimod endog havde forpurret et Forslag paa Bakken om at sende en Deputation agterud i Anledning af Kosten.

Kaptein Becks Humør blev ikke bedre de følgende Dage; — han saa rød ud i Hovedet, som om

han led af Blodopstigning, og Salve iagttog, at Kapteinen saa paa ham med iltre Øine, hvergang han kom ham nær. Det var, som om han vilde bryde ud med noget.

Endelig kunde Beck ikke bare sig længer. Han maatte have Luft for sin Harme over Sønnens Forlovelse, selv om det blev paa hans egen Bekostning.

Som denne havde lagt op en Taugrulle agterud, udbrød Beck, der hidtil havde staat taus og set derpaa, pludselig uforanlediget og med en foragtelig Betoning:

„Du kjendte jo den — den Elisabeth Raklev, som jeg fik i Huset! — Posten har nu bragt mig den glædelige Efterretning, at hun er forlovet med min egen Søn."

„Tillykke Kaptein!" — svarede Salve, ganske hvid i Ansigtet. Stemmen raknede for ham, saa det knap hørtes, men der skjød et trodsigt, vildt Glimt ud af hans Øie.

„Han skulde naturligvis havt Pigen!" — brummede Kaptein Beck, da Salve gik bortover. — „Ja, nu kan han have det at ærgre sig over istedetfor Skibskosten!"

Ud paa Kvælden var Salve og Nils Buvaagen sammen oppe i Storraaen, hvor en Kommando udførtes med Storseilet. De øvrige af Folkene var entrede ned igjen, men Salve, der trængte til Ensomhed, stod endnu paa Perten med Albuerne over den svære Raa.

Himmelen over dem luede, som den kunde være en Kuppel, tæt i tæt beslaaet med skinnende Guldnagler.

Paa skraa mod Horisonten oprandt Sydkorset, og Aftenstjernen lyste i den varme Nat med et Sølvskjær, der gav klart Lys og Skygge nede paa Dækket.

Skibet pløiede i Morild og drog Kjølvandet efter sig som en lang, blaaligt glimtende, Fosforstribe.

Nils havde af Salves Adfærd og hele Udseende den Dag begrebet, at der var noget ualmindeligt paafærde med ham, og, da han saa, at Salve blev deroppe, blev han ogsaa, idet han yttrede, at det var godt at svale sig en Smule, istedetfor at gaa tilkøis nede paa Banjeren under det lumre Tyskendæk.

Salve stod i sine egne Tanker.

At Elisabeth var blevet forlovet med Becks Søn, susede dumpt gjennem hans Hjerne, og den Maade, hvorpaa Kapteinen havde berettet ham det, kogte i ham.

Nede fra Bakken steg der op en Sjømandsvise. Den lød melankolsk hen i Kvælden:

„Saa lettede vi Anker og gav ud vore Seil,
saa stod vi ud fra Arendal for Bovenbram og Røil.
Der bor saa fin en Jomfru — hun gav mig først sit Ja;
men har mig troløst sveget, alt før jeg fo'r derfra.

Jeg er en fattig Sjømand kun, som gaar fra Havn til Havn,
— saa taled jeg — hun lo og græd i et udi min Favn;
men hendes Navn jeg siger og nævner ingen Stund,
hun var saa falsk i Hjertet, fast med en Rosenmund."

Efterat Visen var endt, vendte Salve sig pludselig til Nils, der, at slutte af enkelte Suk, var rørt.

„Nu flæber Du for en andens Kjæreste, Nils; men hvad vilde Du gjort, om det var din egen?"

„Min Kone!" — svarede denne forskrækket; han magtede klarlig ikke i Øieblikket den Idé og saa med hele sit svære Ansigt paa ham.

„Ja, vilde Du ikke af Hjertens Grund set hende sænket paa Havsens Bund?"

„Paa Havsens Bund med min Karen! Nei, da sprang jeg før selv."

„Ja, men om hun nu havde været dig utro?" —

fortsatte Salve igjen, idet han med en vis dæmonisk Lyst gik den arme Kar paa Klingen.

„Ja, men det er hun ikke."

Nils duede ikke for det abstrakte og var ikke til at drive længer i den Sag. Men han var dog bleven stødt og entrede lidt efter ned uden at sige et Ord.

Resultatet af Salves bittre Betragtninger oppe paa Raaen var blevet den faste Beslutning at rømme, saasnart „Juno" bare kom til Rio. Han vilde ikke længer træde den samme Skibsplanke som Elisabeths Svigerfader.

„Heller i Havet end tilbage til Arendal igjen!" mumlede han, som han gav sig til at stige ned.

Siden udpaa Natten, da Maanen var staat op, kom Nils, der ikke havde faat Ro i Køien, igjen hen til Salve.

„Hvad jeg vilde have gjort — spurgte Du? — Jeg skal sige Dig det," — sagde han efter et lidet Ophold, hvorunder hans troværdige Ansigt syntes tynget af Forestillingens hele Vægt, — „jeg vilde været død paa Dørstokken."

Salve stod en Stund og saa paa ham. Der kom i Maanelyset et eget blegt Skjær over hans Ansigt.

„Ser Du," — sagde han ironisk og lagde Haanden paa hans Skulder; „jeg har ikke nogen Hustru, men er alligevel død paa Dørstokken, — saa nu bare spøger jeg!" Han gik fra ham med en tvungen, skarp Latter.

Nils Uvaagen blev staaende uvis og grundede. Det var ikke umuligt, at Salve havde gjort Nar af ham. Men en anden Følelse var dog den overveiende. Den sagde ham, at han havde kastet et Blik ind i et fortvivlet Sind, og han følte dyb Medynk.

— Man stod langsomt nordostover langs Kysten af Brasilien for ethvert Seil, som blot kunde trække.

Hver Morgen ved Enden af Hundevagten, naar

Solen havde sin pragtfulde Opgang ude i Havet, reiste Landvinden sig forfriskende og bærende med sig en Duft af alskens krydrede Urter.

Der foregik da en livlig Jagt rundt Skibet af de store Albatroser og alskens Sjøfugl, og man saa Stimer af jagede Flyvefisk.

Efterhaanden blev Luftningen stedse varmere og lindere, indtil Seilene om Aftenen hang slappe i Vindstillen. Man gjorde neppe fem Knob i Vagten, og Heden var den meste Tid af Dagen utaalelig.

Kaptein Beck viste sig imidlertid uforandret som den samme vrede Gud. Han havde sat sig for at „mase" sit Mandskab, som han paastod havde faat Unoder af Dovenskab.

Endel Skybanker, der samlede sig i Horisonten, gav en hed Eftermiddagsvagt Ekstraanledning til Arbeide, idet Kapteinen lod tage alle Seil ind, saa at de fra at gaa for Skyseil og fuldt satte Læseil nu med ét laa for Stumperne og ventede Orkan.

Stormen blev ikke saa voldsom, som han havde ment.

Derimod kom der en forfærdelig Plaskregn med Lyn i Lyn og et sandt Himmelbrag saaledes, som Tordenveir kun arter sig i disse Farvande. Natten syntes illumineret og gjennemjaget af en Zigzagild, der aldeles blændede Øiet.

Pludselig, omkring Klokken to, indtraadte der et Vindstille, og oppe paa Kaltoppene saas i det elektriske Veir med ét tændt store Lys. Lidt efter blussede der frem ligesom klare Gasblus paa alle Raanokkene, — det var, som en Mand skulde gaat henover og tændt dem; og midt paa Stormasten viste sig er stor stærktlysende Maane.

Synet varede over en Time, og flere troede forskrækkede, at det betød, de skulde gaa under.

Der var overhovedet foregaat underlige Ting om-

bord i de sidste Dage. Foruden hin Lysning havde man ogsaa hørt Støn nede i Kullasten.

Seilmageren paastod, at han flere Nætter i Rad havde set en Mand gaa fra Midtskibs agterover langs Rækkerne. Han havde en Stund staat stille og pegt med Haanden paa Kompasset, hvorpaa han forsvandt i Kjølvandet.

En anden paastod, at han havde set Skibsnissen gaa samme Vei og jumpe overbord. Han var med Topluen ikke høiere end en halv Sjøstøvle.

At Nissen forlader Skibet, varsler i Sjømandsovertroen altid Undergang.

Alt dette maatte betyde noget, og slig, som Beck hver Dag huserede, kunde det neppe være andet, end at der var faret ondt baade i Kapteinen og Skibet.

De underlige Lyd i Rummet vedblev.

Det havde lydt næsten som en Jamren en Tid, da Lugen var skalket over. Denne toges imidlertid igjen bort, for at der ikke skulde opstaa Kulgas i Rummet.

Kokken, som bar Vand derned̊efra, kom en Dag farende forskrækket op og paastod, at han havde set en Mand i rød Trøie sidde der.

„Det er Skibsnissen, som jamrer for Skuden," — mente nogle betænkeligt. Men da Kokken hertil indvendte, at Fyren havde været mindst saa stor som den svære Anders Baadsmand, og derhos begyndte at udstyre ham med sort Farve og Kløer, opstod der alvorlig Skræk.

Det kunde være saa sin Sag at fare med dette Fartøi længer.

Kaptein Beck havde alt besvaret disse, som han antog, nye Forsøg paa at ærgre ham, med fortsat „Masingsarbeide".

Skjønt Salve havde for god Forstand til at dele Overtroen, havde han dog intet imod den opstaaede

Misfornøielse og ymtede om, at han ikke fandt det saa urimeligt, om alle, som kunde, rømte fra Skuden i Rio.

Da Beck berettedes Kokkens sidste Iagttagelse, udbrød han haanligt, idet han pegte med det forbidte Mundstykke af sin gamle Merskumspibe hen paa den talende:

„Jeg tænker, der stikker en tilstrækkelig dum Djævel i Lasten paa en og hver af Jer. Er der ingen, som har Mod til at gaa ned i Kulrummet? Eller skal jeg gaa selv?"

Første Styrmand bød sig til at følge ham.

Men nu meldte Salve sig og erklærede, at han for sin Part ligesaa gjerne gik ned i Kulrummet som tilveirs: „En sveder ikke halvt saameget der!" tilføiede han med en spydig Hentydning.

Da Salve søgte med Lygten nede i det mørke Rum, fandt han en stakkels forkommen Fyr i rød Uldtrøie, der var krøbet op paa Kabeltaugrullen bag Vandfadet.

Han var sort som en Neger af Kullene og forklarede skjælvende, da han kom op paa Dækket, at han var deserteret fra sit Regiment i Montevideo, for hvilken Gjerning der var Livsstraf, og at han havde tænkt at holde sig forstukket, indtil Fartøiet kom til Rio.

Han var kommet ombord i Mørket den sidste Aften, de laa i Havnen, og havde skjult sig under Kullene. Da de skalkede Lugen, var han nær blevet kvalt af Kulgassen og havde ligget og stønnet. Siden havde han set sit Snit til om Nætterne i Mørket at liste sig op agterud til Hækjollen, i hvilken han havde ligget og draget frisk Luft, indtil henimod Solopgang. Nogle Gange havde han været inde i Kabyssen og fundet sig Mad, og ved Kompasset havde han undertiden stanset, fordi han syntes, Farten aldrig tog Ende, og han vilde forvisse sig om,

at Skibet virkelig styrede Nord mod Rio, thi dette sidste havde han hørt af en nede ved Havnen.

Det var en ung, smalbygget Mand med smaa, rappe Øine, ikke høiere end Salve og af Udseende en Spanier eller Portugiser. Han kunde dog gjøre sig forstaaelig paa engelsk.

Sandheden af hans Forklaring forekom Kaptein Beck tvivlsom; thi han saa ud til at være af noget bedre Stand end en simpel Soldat, og, af hans Angst for at angive sin Nærværelse, endog efterat de var komne i rum Sjø, sluttede denne, at han hørte til de politisk proskriberede, der fortiden ogsaa havde Grund til at skjule sig i Rio.

Han lod ham give Spise og lovede, ikke at hindre, at han gik fraborde paa den Maade, han selv fandt for godt. Men nogen Hjælp maatte han ikke vente, da Kapteinen ikke agtede at indvikle sig med Autoriteterne for hans Skyld.

Salve, der, som de fleste Sjømænd, kunde endel engelsk, sluttede sig efterhaanden til Spanieren, i hvem han fandt en underholdende og saare kløgtig Fyr.

XV.

For en let Eftermiddagsbris gled de ind i det trange Seilløb til Rio Janeiro, — et af de skjønneste i Verden, — mellem de kjæmpemæssige Granitbjerge, hvoraf det ene endnu laa luerødt i Solen, medens det andet stak violet op af Skyggen imod Luftens rene blaa.

Paa den ene Side, ved Foden af „Sukkertoppen", havde de Fæstningen Praja, paa den anden Castel Santa Cruz, og lige imod dem paa den høieste Top

inde i Havnen gjorde et slankt Signaltaarn sine Bevægelser.

Al denne Naturskjønhed gjorde et stærkt Indtryk paa Salve; der overkom ham i denne Stund en Følelse af Anger over sin Beslutning at rømme.

Da Autoriteterne kom ombord, arbeidede Brasilianeren roligt mellem de andre Matroser, og det lykkedes dem ikke under Mønstringen at opdage, at der i det af Kapteinen opgivne Mandskabstal var en overkomplet. Salve havde laant ham sine Klæder.

Havnelodsen, en vigtig Mulat i Panamahat med en rød Pion i, samt udstyret med Skildt og Stav, kom derimod snart paa det rene med, at der herskede Misfornøielse blandt Besætningen; thi da man begyndte at varpe og forhale for at fortøie inde paa Ankerpladsen Ilha das Cobras, lød Gangspilsangen igjen ikke lidet ophidset. Og det var vistnok efter et Vink af ham, at der allerede samme Aften indfandt sig Runnere nede paa Kaien hos dem.

Kaptein Beck var misfornøiet baade med sig selv og Mandskabet.

Han var altid hidsig nede i det varme Klimat, og forsøgte ofte meget agtværdigt at styre sig; men dette førte kun til desto stærkere Udbrud i ubevogtede Øieblikke.

Hint Brev fra Sønnen havde gjort ham bitter, og nu, han troede sin Autoritet krænket, var han bleven ubøielig.

De af Folkene, som pønsede paa at forlade Skibet, fandt dog sin Regning ved at vente, indtil de efter Sædvane i Havn kunde faa endel af Hyren udbetalt.

Men allerede den anden Nat var saavel Brasilianeren som Salve forsvundne.

Der blev en skarp Eftersøgning ved Hjælp af Havnepolitiet, især hos hin Runner, som man havde

set tale med Mandskabet. Men denne viste ved Husundersøgelsen en saa fri Samvittighed, at Politiet mente, at det denne Gang dog ikke kunde være ham.

Beck skjærpede fra nu af Vagterne om Natten med de paalideligste af Mandskabet, halede om Aftenen ud fra Kaien og nægtede bestemt al Landlov.

Han havde blot faat Tak som fortjent, yttrede han bittert, fordi han havde hjulpet hin rødtrøiede Gavtyv, der til Gjengjæld havde skilt ham ved hans bedste Mand.

At Salve var rømt, ærgrede ham mere, end han vilde tilstaa sig.

Han havde efter sit Løfte sørget for, at han paa Udreisen fik lært Navigation af Første-Styrmand, og derhos opgjort sig endel Planer om, at han, naar han selv engang trak sig tilbage, kunde blive Fører af hans „Juno". Thi en redeligere og tilforladeligere Natur følte han, at han aldrig havde stødt paa, og derhos var han ualmindelig begavet.

Sin Tanke om, at Brasilianeren var den rette Mand til at skaffe ham Udveie, naar de kom i Havn, havde Salve snart fundet bekræftet, og han havde vidst at gjøre sig ham paa mange Maader forbunden.

Før de gik fraborde, lagde han sit Sølvuhr, hvorpaa han med Knivspidsen havde indridset „Til Ihukommelse af Salve Kristiansen", i Nils's Vestelomme. Denne snorkede høit og lydeligt i Køien lige ved.

Ubemærket af Dæksvagten klattrede de to Mænd derpaa i Nattens Stilhed ad Landtauget over paa Kaien.

Salves Ledsager lod til at være vel bekjendt med Lokaliteterne og tillige til at være meget ængstelig; thi de undgik alle de oplyste Gader og holdt ofte stille paa mørke Steder for at speide efter Natpolitiet.

Efterat de en Timestid havde vandret gjennem trange Stræder, begyndte Husene at veksle med Havemure, hvorover hang Pomerantstræer, der udbredte en stærk Duft i den stille Nat.

De var komne ud af Forstaden Catumby og skulde nu over en aaben Plads ind i den anden Forstad Mata-Porcas. Paa en Høide saas til den ene Side en fæstningsmæssig, med Stenmure omgivet Bygning.

Salves Kammerat viste sig her overdrevet ængstelig, og det slap da ud af ham, at det var Straffeanstalten, hvorom der altid gik Patrouille.

Efter nok en halv Times Gang stansede han endelig foran en Havemur, hvortil der var en liden Laage. Han saa sig forsigtigt om og sagde feberagtigt:

„Her skal vi over, og — saa er vi i Sikkerhed."

Han steg op paa Salves Ryg og trak derpaa denne bagefter op til sig paa Muren. Med et Hop sprang han ned i den lille Have og begyndte som vanvittig at rulle sig i Græsset, idet han alt i ét raabte:

„Salvado! Salvado!" — Derpaa ilte han op til det lille Hus, der laa halvt omskygget af Træer, bankede paa en egen Maade paa Døren og raabte:

„Paolina! — Paolina!"

Et Fruentimmer i Natdragt med en ungdommelig, men noget dyb Stemme aabnede Jalousien indenfra og stak Hovedet ud.

„Federigo!" sagde hun skjælvende, og nu vekslede der endel raske Spørgsmaal og Svar i det spanske Sprog, som Salve ikke forstod.

Han begreb kun, at hun studsede ved at se ham have en fremmed med sig, og at han beroligede hende med Ordet „amigo" samt en kort Forklaring.

Hun lukkede hastigt op og faldt Federigo hef-

tigt om Halsen, idet hun kyssede ham paa begge Kinderne og hulkede.

Efter Stedets Skik rakte hun derpaa Kinden til Salve og studsede lidt, da han lod til ikke at forstaa Meningen, men kun nikkede sin Hilsen og sagde halvt paa engelsk halvt paa spansk: „Good evening, Sennorita!"

Nu erindrede hun, at hun i Iveren havde glemt sin Mantille og løb hastigt fra dem.

Paolina var Federigo Nunez's Søster. Hun og hendes gamle Moder, samt en endnu ældre Mulatinde, der havde været hendes Amme, udgjorde Husets eneste Beboere.

Hun traadte snart ind igjen med Lys, Vin, Brød og Frugter paa et Bræt og satte sig deltagende hen med Armen paa Broderens Skulder, medens han under livlige Gestus fortalte.

Hun maatte forestille sig, at de var forhungrede, thi hun flyttede i ét væk Brødet hen til dem.

Medens Federigo talte, var hendes Ansigt som et levende Speil af Beretningen.

Pludselig blev det blegt lidenskabeligt, og de sorte Øine lynte. Hun stødte voldsomt med Haanden ud i Luften, som om hun udførte et Dolkestød og lo med Nakken bagover haanligt triumferende, saa de hvide Tænder skinnede.

Salve forstod, at Broderen maatte have dræbt en eller anden i Montevideo, formodentlig for at bjerge sig, og at han frygtede for, at Politiet hjemme i Rio skulde være underrettet.

Han sad og stirrede paa hende.

Hun var en slank-elastisk Kvinde, paa engang gratiøs og svulmende, en mørk Skjønhed af det Slags, som kun findes i Syden, med et vidunderligt Liv over Ansigtet og i de brillante Øine.

Alligevel forekom Minespillet, der mindede om Broderen, ham ukvindeligt, og han var alt bleven

frastødt ved den Maade, hvorpaa hun gjentagne Gange lod Øiet hvile paa ham.

Han vidste ikke hvorfor, men Elisabeths dybe, rene, nordiske Ansigt blev ham i dette Øieblik saa nærværende, at han gjerne kunde tegnet det.

Det lidet smigrende, som hans Ansigt uvilkaarligt bar, i Anledning af denne Sammenligning, opfangedes tilfældigt af Paolina, der netop stod i Begreb med paa sin ildfulde Vis at takke ham for, hvad hun hørte, han havde gjort for Broderen.

Hun blev et Øieblik staaende studsende og lidt uvis; der glimtede noget blegt heftigt op i hendes Ansigt, og Øiet antog et eget Udtryk mod ham. Derpaa gik hun hen og tog ham i Haanden paa samme Maade, som hun havde set ham hilse ved Ankomsten, og udtalte temmelig koldt nogle Ord, der skulde betyde hendes Tak.

Hun saa heller ikke hen paa ham, da hun ønskede ham Godnat, efter at have vækket den gamle Mulatkone, der gav sig til at rede et Par Sivsenge i Sideværelset.

Federigo var imidlertid gaat ind til Moderen, og han hørte, at der taltes ivrigt.

I Salves Sind var uventet det manet frem, som han helst vilde glemme, og han laa længe vaagen i sine tunge Tanker om Elisabeth.

Siden drømte han, at han var kommet ind i et Slangerede og bestod en alvorlig Kamp med en stor Slange, der stak i Luften efter ham fra Tag og Vægge, og i hvis rappe Øine han tilslut gjenkjendte Paolinas.

Sennoritaen var, hed det, den Formiddag ude tilligemed den gamle Mulatkone for at gjøre Indkjøb og anstille sine Iagttagelser om, hvorvidt der drevee Eftersøgelser.

Af en Sans for at stemme med sine Omgivelser viste Salve sig i sin fine blaa Klædesdragt, som han havde ført med i sin Bylt tilligemed endel andre Sager og de Penge, han endnu havde tilbage af den Hyre, han havde faat udbetalt i Montevideo.

At han tog sig godt ud i den smukke Sjømandsdragt, viste sig af den overraskede Maade, hvorpaa Federigos Moder saa paa ham, da han blev forestillet for hende. Hun havde aabenbart i denne Sønnens Ven ventet noget i Lighed med en raa brasiliansk Matros, hvilket Slags Mennesker som oftest tilhører Folkebærmen dernede.

Selv var hun en indfalden, pergamentgul gammel Kone med et tykt graat Haar, der var bundet i en enkelt Knude op i Nakken. Hun bar massive Ringe paa Fingrene og svære Ørendobber. De smaa, stikkende Øine tydede paa afsveden Lidenskab, og hendes Ansigt bar i forstærket Grad det speidende Rotteudtryk, som undertiden laa i Sønnens.

Forresten opdagede Salve snart, at hun var hengiven til Drik.

Hun holdt sig det meste af Dagen paa Skyggesiden af Huset eller paa den lille Veranda med Acachacas og Vand ved Siden af sig, idet hun uafladelig røg og rullede Cigaretter.

Søskendene lod dog ærbødige lige over for hende, og det var klart, at hun egentlig ledede Traadene i, hvad de kunde have fore.

Ved Ave Maria om Aftenen laa hun ofte beruset paa Knæ med Rosenkransen og mumlede sine Bønner, hvorefter hun altid straks begav sig tilsengs.

Da Sennoritaen kom hjem, undgik hun fremdeles at henvende sig til Salve.

Han saa, at hun leverede sin Broder endel Penge, og nu blev hans Ansigt, der den hele Formiddag havde været noget traurigt, igjen muntert.

„Hvad har Du gjort min Søster?" — spurgte

Federigo en Dag leende — „hun er Dig ikke god. Hun er farlig," — sagde han alvorligt, og tilføiede derpaa som overtænkende:

„Saalænge Du er i dette Hus, er Du ialfald sikker; men nu er Du advaret."

Federigo begyndte imidlertid ligesom Salve at kjede sig ved den lange Husarrest.

Om Aftenen gik han ud trods Søsterens Overtalelser og kom meget silde hjem. Han var da i et mørkt og ophidset Humør, og af hans afbrudte Ytringer kunde Salve forstaa, at han havde tabt alle sine Penge i Spil.

Salve havde allerede den anden Morgen, han var i Huset, opdaget, at der var Pengemangel.

En Dag var baade Broder og Søster i daarligt Humør. Han hørte endog, at dé trættedes heftigt.

I et passende Øieblik udførte han nu den Beslutning, han havde taget, og overleverede Federigo de Penge, han havde, paa en enkelt Sølvpjaster nær, eftersom han fandt at burde betale for sig.

De blev, skjønt nølende, dog modtagne, og om Aftenen var Federigo igjen ude, medens Søsteren blev siddende hjemme paa Verandaen.

Hun og Salve kunde paa Grund af Sproget ikke tale videre sammen, og Salve var nærmest glad i denne Skillemur, der lod ham i al Ugenerthed.

Hun havde dog i den sidste Tid oftere med en vis Interesse set hen paa ham og flere Gange gjort ham Spørgsmaal gjennem Broderen.

Hendes Forestillingskreds syntes forresten alt andet end rig; thi, hvad hun spurgte om, gik altid ud paa det samme, nemlig, hvorledes Kvinderne saa ud i hans Land, saa han snart kunde de dertil fornødne spanske Stikord udenad.

Medens han den Aften sad bagover paa Stolen, og hun gik forbi hans Ryg, strøg hun som leilighedsvis Haanden let gjennem hans Haar.

Havde det været elektrisk, vilde det have gnistret som en Kats af hans Vrede ved denne Tilnærmelse.

Da Federigo kom hjem, slængte han harmfuldt Hatten hen paa Stolen og drak med et hastigt Drag ud det Glas Rhum, han saa staaende paa Bordet. Han bar ikke længer den smukke Kappe, som han havde havt paa sig, da han gik ud.

„Jeg har spillet bort alle dine Penge!" udbrød han, uden længere at genere sig, paa engelsk til Salve, og yttrede derpaa med en ubehagelig Latter noget til Søsteren, hvis Ansigt havde vist, at hun straks havde begrebet Sammenhængen.

„Her er min sidste Pjaster," — sagde Salve raskt og rakte Sølvstykket hen til Federigo. „Kan der intet forsøges med den?"

„Han er heldig i Kjærlighed," yttrede Paolina grættent og naivt overtroisk —; „han er forlovet."

Da Broderen, der balancerede Pjasteren paa Pegefingeren, leende oversatte dette, svarede Salve afbidende med et utaalmodigt Øiekast hen til Sennoritaen:

„Jeg er ikke forlovet, — blir det aldrig!"

„Ulykkelig i Kjærlighed!" — udbrød hun jublende, — „og den sidste Pjaster! — Imorgen vinder vi hundrede, to hundrede, Federigo!"

Det lød som hendes Hjertes fulde Overbevisning. Hun greb en Mandolin og gav sig til at danse nogle Pas frem og tilbage paa Gulvet, medens hendes Øine med et eget Udtryk hvilede paa Salve.

„Skynd Dig, Federigo — endnu iaften!" afbrød hun sig pludselig leende og kastede Mandolinen hen paa Sofaen — „imorgen kan han blive uheldig."

Hun greb Broderens Hat, trykkede den paa hans Pande og skjød ham ivrigt ud af Døren, idet hun selv fulgte med og lukkede Havelaagen.

Mens hun og Salve sad alene og ventede i det

af Lampen oplyste Værelse, hvis Døre og Vinduer var aabne ud til den duftfyldte Maanenat, der glittrede paa de dunkle Træer, gav hun sig til at skjænke Rhum og Vand for ham og rulle hans Cigaretter, en Kunst, hvori han af hendes Latter og Miner forstod, at hun fandt ham klodset.

Hun var febrilsk og fløi alt i ét ned til Havelaagen.

Salve sad rolig og røgte og nippede til Glasset, medens hun vuggede paa en Rørstol med Nakken mod Gesimsen og saa paa ham.

Han hørte et Suk, og hun sagde indsmigrende lavt:

„Jeg er bange for, at Federigo er uheldig."

Salve var ikke dummere end, at han forstod Meningen.

Han saa ogsaa godt, at hun var smuk, som hun sad der med Haanden over Knæet og stak den velformede, gratiøse Fod frem; men hans Følelse var udelukkende Forargelse over, at en slig brasiliansk Tøite turde driste sig til at sammenstille sig med Elisabeth. Han slængte pludselig Cigaretten og gik ned i Haven uden at skjule sin Uvillie.

Han hadede Kvinder siden den ene, som han holdt af, havde skuffet ham, og gik med de vanlige hastige Skridt i Sindsbevægelse frem og tilbage.

Han gik der endnu, da Federigo kom igjen — med sin Kappe paa Skulderen og en Pose under Armen, triumferende og ophidset.

„Næsten tre hundrede Pjastre!" raabte han og tog Haven i tre, fire Skridt.

I Stuen laa Søsteren og sov paa Sofaen.

Hun sprang op i Ekstase ved Underretningen, og han saa de to Søskende i barnagtig Glæde udbrede Sølvet paa Bordet og dele det i tre.

Da Salve imidlertid ikke var til at bevæge til

at tage mere end sin ene Pjaster tilbage, kom der i Sennoritaens Øine noget næsten ydmygt beundrende. Hun begreb ikke denne Opoffrelse, men følte dog, at den skjulte noget overlegent. Efter lidt Betænkning rakte hun Haanden frem og sagde:

„Sennor, giv mig den Pjaster, De har i Haanden, saa skal De faa en igjen af mig!"

Salve gav hende den, og nu kyssede hun den henrykt gjentagne Gange.

„Med den spiller jeg imorgenaften!" raabte hun glad og gjemte den i Barmen.

— Hun vandt virkelig ogsaa da endel Pjastre og kom straalende tilbage.

Salve kunde ikke opdage andet end, at Familien rent ud levede af Spil.

Sønnen havde ogsaa en Forbindelse med et eller andet af Partierne og lod til at have Udsigt til at blive Officer i et Frikorps, om der kom nogen Reisning istand.

Inden Sennoritaen begyndte med sine Opmærksomheder, havde Salve fundet sig noksaa vel i Ensomheden paa Landjorden. Men nu, hun øiensynlig var hjemme hele Dagen for hans Skyld og pyntede sig og koketterede paa al Vis, begyndte det at blive ham utaaleligt. Og, da „Juno" endelig var reist, erklærede han en Dag pludselig, at han vilde ned til Havnen og søge Hyre.

Sennoritaen blegnede, men fattede sig dog snart og lod endog spøgende.

Senere overtalte hendes Broder ham dog til at opsætte sin Beslutning endnu tre Dage, indtil han havde overværet en Sammenkomst af endel af hans Venner, der en Nat skulde holdes nede i en af Forstæderne.

Om Aftenen, da Broderen, som sædvanligt, var ude og spillede, sad hun paa Dørtærskelen med det svære Haar udslagent. Hun saa smægtende ud og

klimprede af og til paa Guitaren, idet hun under en sagte Nynnen fæstede sine sorte Øine paa ham.

Salve, der sad indenfor i Stuen, saa sig paa en Maade beleiret; han havde egentlig Lyst til at gaa forbi hende ud af Døren og slippe ned i Haven; men hun optog Pladsen der, og han følte, at det vilde blive uvenligt optaget.

Det eneste Tegn paa, at han ikke syntes om Situationen var, at han dampede noget heftigt.

„Du vil reise?" sagde hun endelig vemodigt, næsten bønligt spørgende.

„Ja, Sennorita!" svarede han med et Udtryk, som kom rigtig af Hjertens Grund, thi han var baade harm og kjed.

I samme Øieblik greb hun i Barmen og sprang op.

En Stilet, som hun slængte ud med Haanden, susede forbi hans Øre og stod dirrende i Væggen lige ved hans Hoved.

Hendes elastiske Legeme stod endnu i Bevægelsen, Ansigtet var blegt og Øinene lynte, — da bøiede hun sig pludselig bagover og lo.

„Var Du bange?" udbrød hun. Men Salve saa ikke slig ud; han var kold forbittret, og ude af Stand til at tænke sig en Kamp med en Kvinde, lod han Stiletten blive staaende i Væggen, uagtet han først havde tænkt at gribe den.

„Ser Du her!" — sagde hun, idet hun pludselig sprang hen og rykkede den ud. Og nu gav hun sig leende til at kaste med den i ét væk imod forskjellige Steder rundt om i Væggene, hvilke hun hver Gang traf paa en Prik.

„Du var bange — tilstaa det kun," sagde hun drillende, og satte sig hed af Bevægelsen i den varme Aften hen til ham.

Hun saa ham ind i Ansigtet med Kinden hvilende i Haanden, mens hun støttede Albuen mod

Bordet. „Du var bange, og nu er Du vred. Er ikke Kvinderne i dit Land slige?"

Salve saa iskoldt afvisende paa hende. „Nei, Sennorita!" svarede han kort og gik ned i Haven.

Derinde greb hun igjen Guitaren og begyndte heftigt for sig selv at nynne til den.

Det var ikke længer nogen Dans, men noget truende, hvilket ogsaa laa i hendes Øine, medens hun paa en Maade hvislede Melodien mellem Tænderne.

Siden paa Aftenen kom hun smilende koket hen til ham og rakte ham efter Landets Skik en Cigaret, som hun selv havde begyndt at røge af.

Da han noget ugalant afslog den, udbrød hun pludselig vildt, stampende med Foden:

„Sennor!" —

Men hun tog sig øieblikkelig igjen og sagde tilsyneladende godhjertigt leende noget, som bétød, at hun forstod, at dette altsaa ikke var Skik i hans Land.

Salve følte sig meget lettet, da Broderen igjen kom hjem og fortalte, at hint Møde skulde finde Sted den næste Aften.

Det var ind i en daarligt oplyst Kneipe med to, tre Værelser indenfor hinanden, at hans Ven førte ham.

Mænd af yderst forskjellige Samfundslag, mange med et militært Snit og i halv luvslidte Uniformer, opfyldte de to inderste Rum.

I det yderste saa han dog lige ved Indtrædelsen endel Sjøfolk, der nikkede til ham i Anledning af hans Sjømandsdragt; — de lod til at være Yankeer.

Alle drak Acachacas, og over det hele svævede Tobaksrøgen som en Taage, ud af hvilken der lød en bedøvende Larm og Snak.

Mellem dem færdedes uden Standsforskjel mere og mindre velklædte Fruentimmer, hvoraf endel stod ivrige om Spillebordet i det inderste Værelse.

Salve blev af sin Ven bragt tilsæde ved et langt Bord blandt endel brune, skjæggede Mænd med store Hatte, Skindbenklæder og Sporer.

Han likte ikke Selskabet; — de saa ud som Studedrivere til Hest, slige som han havde set i Montevideo, men dog endnu mere, syntes han, som Banditer.

„De hører til Mendez's Frikorps" — hviskede Federigo og forestillede ham for Hovedmanden, som sad for Bordenden, en kraftig Fyr med et rødbrunt Ansigt, svære sorte Knebelsbarter og et Par smaa, spillende Øine, der siden flere Gange hemmelig mønstrede ham.

Af og til stødte de sine Glas sammen med et: „Ned med Fejo!" men holdt sig forresten rolige; — de ventede paa „Capitanoen".

Efterhaanden blev dog ogsaa de under Indflydelsen af Drikken mere høirøstede, og flere af dem gav sig til at spille indbyrdes.

Ved adskillige Borde sad Folk af samme Kaliber. Ved andre, der var besatte med tildels velklædte Personer fra selve Byen, førtes kun en hviskende Samtale, og de lod til at være ængstelige. De var øiensynlig utaalmodige, fordi Capitanoen ikke viste sig.

De heftige Udraab, Latteren og Larmen tiltog. Der saas alt berusede Ansigter og hørtes flere Steder Klammeri og Slag i Bordet.

Federigo, der var kjendt med mange, havde blandet sig ind mellem Mængden, og Salves Sidemænd spillede ivrigt Tærninger, idet de gravede smaa Sølvstykker op af svære Skindpunge, der syntes emnede til helt anderledes Summer end deres nuværende slunkne Indhold.

Saa nederdrægtige, pengebegjærlige Ansigter, som han nu saa rundt om sig, syntes Salve, han dog aldrig før havde set samlet paa en Plet, og den Beslutning ikke at have noget med dem at gjøre var dermed afgjort hos ham.

Det gjaldt bare at slippe helskindet fra dem, og han kjendte i Brystlommen, hvor han havde sin Tollekniv.

En af Nordamerikanerne, som havde hilst paa ham, da han kom ind, indbød ham til at sætte sig ud mellem dem; men da han følte sig under Opsigt, afslog han det foreløbig.

Nu saa han til sin Forundring Sennoritaen staa i et elegant Hovedtøi ved Spillebordet.

Hun spillede meget lidenskabeligt og tabte den ene Indsats efter den anden.

Værten, der selv forestod Spillebordet, var en høi, mager Portugiser med et langt, gult Ansigt og næsten ikke Haar paa Hovedet.

Han betragtede hende den hele Tid med ydmygsød Beklagelse. Da hun ærgerlig holdt op, vinkede hun ham trods Travlheden med en vis Myndighed tilside.

De talte ivrigt sammen, og Salve opfangede derunder et hastigt Blik fra hende paa sig, der gjorde ham eftertænksom.

Hun var unaturlig bleg, og han saa, at hun tilslut gav ham sin Haand, hvilken han med et lyksaligt Ansigt kyssede, hvorpaa hun med ét blev borte.

Værtens Ansigt skinnede den hele Aften, og han bukkede polisk til Federigo, idet han gik forbi Spillebordet.

Da han derpaa igjen et Øieblik kom forbi Salve, hviskede han haanligt:

„Jeg tror, min Søster har solgt sin Sjæl iaften

og forlovet sig med den rige Antonio Varez; — gratuler os, min Ven!"

Salve lagde Mærke til, at Værten nu flere Gange indlod sig med Manden ved Bordenden, hvem han trakterede, og tillige at denne, naar han troede det ubemærket, saa hen paa sig paa en Maade, hvorved han følte sig alt andet end vel tilmode.

Nordamerikaneren, en høi, kraftig Mand med et blondt Skjæg om et haardt Yankeeansigt, og med en Stump Guldtresse paa Trøieærmet, stod imidlertid og tabte den ene Dublon efter den anden ved Spillebordet.

„Det er falsk Spil, min Gut!" — udbrød han paa engelsk til Salve, med hvem han øiensynlig søgte at indlade sig.

„Tror ogsaa det," — svarede Salve — „det er et slemt Rede!"

„Hvad Nation er Du?"

„Nordmand!"

„Ah, — Norwayman! — gode Sjøfolk. — Rømt i Rio?" spurgte han derpaa leende, som om Svaret faldt af sig selv.

„Skal jeg spille for Dig?"

„Har ingen Penge."

„Her har Du en Guinee paa Hyren ombord i „Star and Stripes" for Valparaiso og Chincas!" raabte han fremdeles leende, saavidt det kunde høres gjennem Larmen, og slængte et Guldstykke paa Bordet, hvilket dog lige efter tabtes.

Han vendte sig, og, idet han satte Haanden for Munden, sagde han:

„Nok en paa Hyren!"

Det næste Guldstykke havde samme Skjæbne.

„Nok en paa Hyren!" — lød det igjen med samme Resultat.

Salve fik pludselig Afsmag for denne uanmodede flotte Spiller paa sin Regning. Mandens Fysiognomi

forekom ham midt i al dets Lystighed alt andet end tiltalende, og han raabte hvast protesterende over til ham:

„Spil for Dig selv, Yankee!"

Denne lod imidlertid ikke til at ville høre paa det Øre, men gjentog koldblodig nikkende til ham:

„Nok en paa Hyren!"

Nu var det forbi med Salves Taalmodighed.

Han havde hele Tiden siddet klemt og generet i det smale Rum mellem Bænken og Væggen med Folk paa begge Sider, saa han var forhindret fra at komme frem.

Med et voldsomt Tag i sin Sidemands Skulder fløi han med ét over Bordet og hen mod den uforskammede Yankee; han havde en ubændig Trang til at fri sig for alt det, hvori han her havde indviklet sig, og slaa sig frem ud i det frie.

I det samme lød fra det yderste Værelse et Raab: „Politiet!" — og Lysene derude slukkedes.

Lidt efter gik de ogsaa ud i det Rum, hvori han stod, netop ifærd med et heftigt Udbrud mod Nordamerikaneren, der overrasket saa ham ligeover for sig.

Det fiendtlige Forhold blev imidlertid straks efter forvandlet til et venskabeligt. Thi Salve, der havde set Værten komme ilsomt hen til sig, følte sig midt i Forvirringen og Mørket grebet af et Par Mænd og trængt ind imod en Dør ad en anden Vei end den, hvor han mærkede, at de andre strømmede, og hvor der var Udgang.

„Hjælp, Yankee! her er Kjæltringstreger, — den lille Dør tilhøire!" raabte han aandsnærværende, idetsamme Døren sloges igjen efter ham.

Han fik med engang et Tørklæde stramt for Munden, blev slaat haardt overende og bundet paa Hænder og Fødder, hvorpaa han blev skudt ind i

et mørkt Siderum, — som det forekom ham, bagom et Skab, der oplaasedes og dannede Indgangen.

„Hm," sagde Yankeen koldt ved sig selv — „jeg vil da haabe, at Hyren ikke gaar fløiten!" — og begav sig rolig ud for at faa Hjælp af Politiet.

Salve var vis paa at have hørt Sennoritaens hviskende Stemme.

Lidt efter hørte han Laasen i Skabet gaa op og saa hende selv staa og lyse ned for sig.

Hun saa skadefro paa ham og spildte derunder med Haan af Olien i hans Ansigt.

Hendes Udtryk blev, eftersom hun saa paa ham, væmmeligt som en hævnsyg Tigerindes, der maa opsætte med at overgive sig til sit Raseri, og hun ilede igjen skyndsomt ud, smækkende Laasen i.

Salve laa solid bundet med Hænderne paa Ryggen; men med den ualmindelige Smidighed, hvoraf han var i Besiddelse, lykkedes det ham dog tilslut at faa Tollekniven til at falde ud af Brystlommen og dermed overskjære Baandene.

Han stod nu med Kniven i Haanden og lyttede.

Det varede ikke længe, før han hørte Amerikanerens Stemme og Politiet, der lod til at lede.

Nu gav han sig til at raabe, og i næste Øieblik var han befriet.

„Det er Mand af vort Skib! — af „Star and Stripes"," sagde Yankeen, idet han lagde Beslag paa Salve, der nu gjerne vilde høre til alt andet end nogetsomhelst i denne By og derfor rolig fandt sig deri.

„Nu — de har skrabet Dig ganske ordentligt, min Gut!" yttrede han lidt spottende, da han ved Lyset saa Salves Ansigt.

„Jeg kunde dog have Lyst til at se lidt paa Værten først," udbrød Salve koldt. Han følte en fortærende Hævnlyst.

„Ja, men det har vi netop ingen Lyst til," —

sagde Amerikaneren tørt befalende; „vi vil ikke i Rageri med Politiet. — Jeg har nu desuden alt engang reddet den Smule Hyre."

Yankeerne omgav Salve i en tæt Ring, og der var for ham intet andet at gjøre end at følge. Men et Blik paa Amerikaneren sagde, at det Spørgsmaal om Hyren nok kom til at optages igjen mellem dem siden ombord.

XVI.

„Star and Stripes", som laa paa Rheden med Unionsflaget paa Gaffelen, var et langt, sort, i Vandlinien elegant løbende Skib med 32 Mands Besætning.

Det tog sig særdeles godt ud, og, da de lagde til Siden, lykønskede Salve sig i Stilhed med det Fartøi, han var kommen til at fare med.

Man var endog saa galant at lade ham faa Køie i et eget Lukaf under Dækket.

Til hans usigelige Harme blev Døren imidlertid tillaaset udenfra, og da han larmede, betydedes det ham, at han fik finde sig i Indespærringen den korte Tid, de endnu laa i Rio. Man vilde, forstod han, forsikkre sig imod, at han rømte.

Der var utaalelig hedt nedenunder, og derhos lød der hele Tiden Raab og Klagen som af syge Mennesker i Rummet ved Siden af; — han fandt, at det var en nederdrægtig Behandling.

Der sjauedes og arbeidedes uafbrudt hele Natten med Ladningen, som om man havde stor Il med at forlade Havnen, og opad Formiddagen lettedes der samtidig med, at den sidste Varepram indladedes.

Da Salve nogle Timer efter sattes i Frihed, laa de alt i rum Sjø udenfor Havnemundingen.

Kapteinen, de tre Styrmænd og flere underordnede Befalshavende gik paa Dækket med Guldtresser om Huen og uniformslignende Klæder, som paa et Orlogsskib, og de vagthavende af dem bar Vaaben.

Derimod var Besætningen næsten helt igjennem lurvet. Den syntes at bestaa af Folk af alle Nationaliteter: Engelske, Irske, Tyske og Amerikanere, foruden et halvt Dusin Negere og Mulatter.

Da ingen indlod sig videre med ham, gik han foreløbig sin egen Gang.

Dog blev han uhyggelig tilmode, da han saa, at de udover den Skibsside, der vendte fra Land, sænkede ikke mindre end tre Lig, skjødesløst indsyede i Seil og uden al Ceremoni.

De havde vidst at skjule for Havneautoriteterne, at de havde den gule Feber ombord.

Endnu uhyggeligere blev det, da en liden bleg Kahytsgut, som han indlod sig med, fortalte, at der laa flere syge nedenunder, og at den ene af de nys sænkede den foregaaende Dag var død netop i den Køie, hvori han om Natten havde ligget.

Han var aldeles oprørt.

Ud paa Aftenen blev han raabt agterud til Kapteinen, der stod med Baadsmanden hos sig. Det var en mager, energisk udseende Mand paa omtrent firti Aar med stærkt sort Kindskjæg om det markerede, lidt hulkindede Ansigt og et pyntelig lagt glinsende Haar.

Han stod og røg af en elegant Pibe med et langt med Perlemoder indlagt Rør og nippede af og til af en Kop sort Kaffe, der stod paa Skylightet.

„Hvad hedder Du?" spurgte han nikkende til hans Hilsen.

„Salve!"

„Salve," gjentog Kapteinen med engelsk Vending paa Navnet — „og Nordmand?" —

„Han ser for skikkelig ud til det Pak, han kommer sammen med," mumlede han til Baadsmanden.

„Befaren Matros?"

„Ja!"

„Du har faat tre Guineer paa Hyren?" vedblev han, idet han under et Par fornyende Drag af Piben saa i sin Regnskabsbog; — „en Maaneds Hyre."

„Nei, Kaptein!" og nu forklarede han, hvordan det var gaat til. „Ordentlig hyret er jeg ikke blevet før nu, da jeg vel faar finde mig i det; — men jeg er hidtil behandlet som en Hund og værre end det!"

Kapteinen overhørte det sidste og afgjorde kort og barskt:

„Han tilkommer de tre Guineer, Baadsmand Jenkins!

Han sættes an i Forremers; der kan vel tiltrænges en ordentlig Gast mellem alt Skrabet der."

„De faar en anden Gang heller spille for Deres egen Regning end for Matrosernes," bemærkede han derpaa sagte og spydigt, vendt mod denne; men Salve opfattede det dog.

Hermed var denne Konference forbi. Baadsmandens Ansigt spaaede, at Salve nok ved Leilighed skulde faa betale sin Triumf. Han gik og tyggede med den udstaaende brutale Hage og viklede sit blonde Kindskjæg om Fingrene.

En stakkels Mulat, som skurede for Kokken, fik foreløbig undgjælde. Efter et Par irettesættende Ord slog Baadsmanden ham uden videre ned i Dækket med en Haandspage, saa han en lang Stund blev liggende uden at kunne røre sig.

Dette oprørte Salve, men endnu mere undrede det ham, da han saa, at Fyren lige efter ufortrødent tog fat paa sit Arbeide igjen, idet han først roligt skyllede sit eget Blod af Kasserollen.

Der kunde være Maade paa Hundskhed, syntes

han, og han undte ham i Forargelsen næsten det uforskyldte Slag, han havde faat.

Hos Seilmageren fik han nu udleveret Køieklæder og, paa Afregning i Hyren, hos Proviantsforvalteren en Matrosdragt istedetfor de temmelig ramponerede fine Klæder, han bar.

Som han bagefter stod nede paa Banjeren og ophængte sin Køie under en af Tyskendæksbjælkerne, saa han en Mand i Seildugsdragt lige over for sig, beskjæftiget paa samme Maade. Han kunde ikke tage feil, — det var Federigo.

Denne var, som han siden fik høre, under Affæren i Værtshuset bleven greben af Politiet.

Han havde set, hvorledes Salve blev befriet af Baadsmanden paa „Star and Stripes" og, da det underveis lykkedes ham at undslippe, havde ogsaa han tyet ud til Skibet.

Harmen over Søsterens Nederdrægtighed kogte endnu for stærkt i Salve, uagtet han jo nok troede, at Federigo havde staat udenfor den Sag.

Det lod dog til, at han havde et Slags ond Samvittighed; thi ingen af dem talte til hinanden, og de forholdt sig som fremmede. Brasilianerens Udtryk viste, at han følte sig ydmyget; men der var tillige noget i det, som sagde Salve, at han maatte vogte sig.

Salve kom snart paa det rene med, at han ikke kunde være slumpet ind paa et uheldigere Skib.

Mandskabet bestod af Bærmen af New-Orleans' og Charlestons Dokker, Folk med Laster og Følgerne af et nedværdigende Liv skrevet i deres Ansigter, og mellem dem lød i ét væk de ryggesløseste Eder og Gudsbespottelser.

Slag af Haandspager og oprørende Behandling hørte til Dagens Orden, og den, hvem det gik ud over, kunde blot gjøre Regning paa Skadefryd af sine Kammerater. Nogen Ret var her ikke at faa;

det kom blot an paa, hvorvidt vedkommende beskyttedes af Officererne eller havde sikkret sig Kammerater.

Amerikanere og Irlændere holdt, som den talrigere Nationalitet, sammen og udøvede daglig det skamløseste Tyranni mod enhver svagere.

Syv, otte lurvet klædte Spaniere og Portugisere, der altid var færdige med Kniven, holdt dem dog som et sluttet Parti paa en Maade Stangen, og blandt disse var Federigo.

Især led en stakkels forkommen, syg Spanier, som man havde drevet i Arbeide, indtil han ikke kunde længere, under deres lumpne Behandling.

Salve begreb snart, at han under disse Forholde kun havde sig selv at stole paa. Amerikanerne og Irlænderne, der i Begyndelsen lod til at ville regne ham mellem sine, blev nemlig efterhaanden fiendtlige mod ham. De havde taget Forargelse af, at han ikke indlod sig i videre Kammeratskab med dem, idet de mistænkte ham for at holde sig for god, og, da det derpaa viste sig, at han var en saa udmærket Sjømand, kom tillige Misundelsen.

Men mest af alt virkede Baadsmanden, der listigt vidste at faa ind imellem Matroserne den Tro, at han var begunstiget af Officererne.

I dette Forhold viste imidlertid Federigo sig fra en uventet venskabelig Side, og Salve indsaa, at han kunde takke ham for, at han ikke ogsaa fik alle Portugiserne imod sig. Dette gjorde, at de to efterhaanden igjen nærmede sig til hinanden.

Den mellem Mandskabet, som især frygtedes, var en sværbygget, kobberrød og arret Irlænder. Til sine Tider betoges han af et sandt Raseri, da det onde Blod ligesom løb over hos ham, og han havde, før de kom ind til Rio, ligget i Bolt og Jern, fordi han en Dag oppe paa Dækket havde svoret at dræbe Kapteinen.

Foruden ham var der to, tre andre Koryfæer af lignende Slags ombord, hvilke dog gjensidig holdt hinanden i et Slags Stilstand.

Officererne blandede sig af sine Hensyn overhovedet aldrig ind i Klammerierne i Folkeruffet.

En Dag, da der var ringet paa Storklokken forud til at skaffe til Middag, gav Baadsmand Jenkins en Ordre, hvorefter Salve først kunde komme ned fra sit Arbeide en Stund, efterat de andre havde placeret sig ved det lange Bord i Ruffet.

Da han kom, var alt opspist, saa han mistede sin Middagsmad.

Den følgende Dag gik det tilfældigvis akkurat ligedan, saa han maatte lade sig nøie med Ransonerne til Frokost og Aften, og den tredie lod det samme til at skulle hænde, idet Baadsmanden atter i ubeleilig Tid gav en Ordre, som maatte forsinke ham.

Han havde alt begrebet Meningen. Hans Dygtighed og Raskhed, der var saa uden Sammenligning større end enhver andens blandt Forremersegasterne, havde hindret Baadsmanden fra at ramme ham med nogensomhelst Straf; — nu skulde han naas paa en anden Maade.

Salve havde paa sin ensomme Vagt den foregaaende Aften opgjort, hvad han vilde gjøre. Blev han mat og svækket af Sult, hvilket var at forudse, vilde han ubønhørlig hjemfalde til Baadsmandens Medfart. Men, hvordan det saa gik, var det ialfald bedre at sætte Tingen paa Spidsen straks end at gaa under langsomt.

Efter udført Ordre skyndte han sig den Middag ind i Ruffet, hvor man alt sad midt i Maaltidet to og to om en Skaal med Kjød og Suppe.

Han satte sig hen lige ved Irlænderen, som han saa havde en Skaal for sig alene.

„Giv hid Skaalen!" — sagde han koldt.

Irlænderen saa blot haanligt paa ham; — han

var øiensynlig forbauset over hans Dristighed, men fortsatte uforstyrret med at spise.

Salve følte, at her maatte seires.

„Liv for Liv, Irlænder!" — raabte han og sprang op. og, idet den anden ligeledes reiste sig, bibragte han ham et voldsomt Slag i Ansigtet, saa at han tumlede over Bænken bag imod Væggen.

Nu begyndte et vildt Slagsmaal inde i Ruffet.

Irlænderen fo'r op som en blødende Okse, snappede en Merlespiger, der hang ned fra Bjælken, og gav Salve et dybt Saar i Kinden, hvoraf han siden bar Ar hele sit Liv.

Derpaa drog de Knivene.

Salves Bevægelser var som en Staalfjers, dobbelt saa hurtige og koldt beregnende som hans rasende, men svære og tungvindte Modstanders.

Han smilte blegt, medens han stadig vidste at ramme, og Kampen endte med, at den anden, haardt blødende og næsten bevidstløs, tumlede ud af den trange Dør for at redde sig.

Der var mange nok, som glædede sig, da de saa den frygtede Irlænder kommé tilkort, og den Stemning skyldte Salve, at han fik udfægtet Striden alene med ham.

Han huggede nu Kniven ned i Bordet ved Siden af sit Fad og spurgte, idet han saa sig omkring:

„Er der ellers nogen, som agter at formene mig Maden?"

Ingen svarede.

„Jeg er netop nu saa vel oplagt til at afgjøre den Sag!" — vedblev han, uden at ændse, at Blodet randt ham ned over Ansigt og Hænder. — „Jeg har tilgode to Dages Ration. Nu vil jeg til Gjengjæld beholde Fadet alene de næste to Etmaal — saa faar jeg se, hvad Irlænderen eller nogen anden mener om den Ting."

Irlænderen holdt Køien i Saarfeber hele Ugen,

og Begivenheden havde for det første sat Salve i Respekt.

Han følte imidlertid, at han havde begyndt et fortvivlet Spil, og at han, om han skulde redde sig mellem alle disse forvorpne Mennesker, som han nu havde budt Spidsen, fremdeles maatte forcere sin Optræden, saa han mindst blev ligesaa frygtet som Irlænderen.

Istedetfor at vente paa andres Udfordring, gav han sig derfor nu med beraad Hu til selv at være farlig og at fordele Retten som han syntes.

Den Mand, der næst Irlænderen frygtedes mest, var en bredskuldret Mulat, der simpelthen drev et Plyndringssystem mod dem, der ikke var desto bedre beskyttede af et Parti.

Salve selv havde før en Aften maattet bide i sig, at Mulatten uden videre løste Snorene paa hans Køie og hængte sin egen op i Stedet.

Han havde set ham i flere Slagsmaal og studeret hans eiendommelige Kampmaade og faat ud, at Manden neppe eiede den Styrke, som han gjerne vilde indbilde Folk.

Nu yppede han Klammeri med ham i Anledning af hint Overgreb og med et lignende aldeles afgjørende Udfald.

Han hed Januarius efter en Helgen, og Salve forsikkrede ham om, at han endnu havde tilgode for Aarets elleve andre Maaneder.

Fyren var langtfra modig og lod siden aldrig til at ville optage Striden igjen, saaledes som Irlænderen, med hvem han, straks denne igjen kom op paa Dækket, indsaa, at der maatte en fornyet Prøve til.

Anledningen hertil lod ikke længe vente paa sig, og Salve greb den straks for at kunne staa som den begjærligt udfordrende.

Den stakkels syge Spaniers Støvler havde en Dag fristet Irlænderen, og han gik nu med dem paa.

„Du Irlænder!" — sagde Salve, idet denne paa Eftermiddags-Frivagten kom forbi ham, — „det er et Par slemme Støvler, Du der gaar i. Jeg raader Dig til at give dem tilbage, eller — jeg giver mig ikke, før jeg har trukket dem af Dig, forstaar Du!"

Irlænderen saa vildt paa ham, men blegnede ved den sidste Trusel, der lød som paa Livet, — og Salve syntes saa tindrende tilfreds, som om han blot ventede paa Forlystelsen.

Manden begik den Feil at sætte sig i Forsvarsstilling istedetfor at angribe, og fortumledes allerede straks ved et Par uventede Slag af Salve, der fløi paa ham som en Tigerkat.

Mandskabet samledes om dem. Irlænderen brugte en svær Pumpespiger af Jern, den anden en Haandspage, og Salve holdt Ord: han trak Støvlerne af sin besvimede Modstander og bar dem derpaa ned til Spanieren.

Salve var i Kræfter alt andet end Jevning med flere af disse Mennesker, som han vidste, nu kun søgte en Leilighed til at komme over ham. Alt maatte derfor bestandig sættes paa ét Kort, om det skulde bære, og det gjaldt om at synes at være den hensynsløseste, om Livet mest uvorne og paa Slagsmaal mest lystne af dem alle. Derfor fløi han uden Betænkning løs ved den mindste Anledning og, naar han truede, sørgede han altid for at holde Ord.

Den stadig overanstrengte Energi gik ham tilslut som en Feber i Blodet, og hans Udseende fik et Præg af Ondskabsfuldhed.

Han begyndte ombord at gjælde for et af disse ustyrlige, ubændige Mennesker, som der findes nok af i den Folkebærme, der trives i Skibsrummene paa de Kanter af Verden, og som gjerne ender i Raanokken eller for et Revolverskud af Kapteinen.

Det er den forhaanede Menneskenatur i dem, der blindt raser og søger Hævn; — anderledes kan

man ikke forklare al denne ryggesløse Ondskab og de vilde Scener, der finder Sted ombord i mange af disse Oceanskibe.

Officererne saa med hemmelig Glæde, at Irlænderen og Mulatten var knækkede. De fandt deres Regning ved, at der herskede Splid og Uenighed forude, thi Enighed mellem alle disse Kjæltringer vilde for dem været Fare for Mytteri.

Før de anløb Rio, havde Kapteinen samtidig med, at Irlænderen sattes i Bolt og Jern, uden videre skudt ned fra Raaen en, som han ansaa for Hovedmanden blandt Urostifterne.

Ogsaa Salve betragtedes nu med mere mistænkelige Øine, og Kapteinen undrede sig over, at han kunde set saa feil af den Mand; „men," — mente han, — „mellem Pak blir en til Pak!" Og Salve var ialfald den dygtigste og i Tjenesten paalideligste Matros, de havde ombord.

Baadsmand Jenkins gik nu stiltiende afveien for ham; thi han havde hørt, at Salve havde svoret, at han vilde „se hans Indvolde", om han vovede at fornærme ham.

At Baadsmanden grublede paa noget imod ham, syntes Salve dog, han kunde skjønne.

Og dette viste sig, da han en Dag blev kaldt agterud til Kapteinen, der satte en formelig Ret i Anledning af hint Udtryk, hvilket Salve vedgik at have brugt, fordi Baadsmanden vilde ham tillivs.

„Fra Skibet vil jeg, saasnart det kommer til Valparaiso, længer er jeg ikke hyret. Forresten er jeg lige glad med Livet," — endte han mørkt.

Kapteinen maatte ogsaa have sine Tanker om Baadsmanden, thi Salve slap for den forventede tunge Straf og fik kun fjorten Dages Arrest paa Vand og Brød.

„Det vil spæge Dig, min Gut!" sagde han.

Medens Salve sad indelukket paa sin magre

Kost, morede Mulatten, som han havde overvundet, sig under Baadsmandens Bifald med at spise sine varme Kjødmaaltider lige udenfor Gluggen af Døren, for at Duften skulde trække didind og ærgre ham.

Salve var i Begyndelsen glad i den Fred, han saaledes havde faat.

Men en Middag stak han Ansigtet ud i Aabningen; — han var udsultet og pirrelig.

„Du, Mulat!" — begyndte han.

Denne saa op og grinede med de hvide Tænder meget tilfreds ved endelig at spore Tegn til, at hans Færd havde virket.

„Det er vist meget god Mad, Du der har?"

„Ja, meget god!" svarede denne skadefro og inderlig fornøiet.

„Den bringer mig til at forestille mig Fremtiden," vedblev Salve blidt, „hvordan Du vil komme til at se ud, naar jeg igjen slipper fri. Det blir som den Labescowes der, min Ven! Har Du ikke tænkt paa det?"

Mulatten spiste videre, men blev mere og mere eftertænksom.

Han var, som meldt, ikke videre modig, og fik tilslut kjendelig en vis Lede til Maden.

„Det er, som Du sidder og spiser Dig selv, synes Du," sagde Salve efter en længere Pause, hvorunder han havde iagttaget den andens dalende Fysiognomi. „Ja det blir saa det, min Ven, — medmindre —"

„Medmindre," optog Mulatten, spidsende Ørene.

„Medmindre Du sørger for, at jeg hver Dag faar din Mad ind til mig; det er kun fem Dage igjen, og jeg har nu sultet i ni, mens Du har spist; det er ikke mer end billigt, ser Du. Faar Baadsmanden Øie paa, at Du stikker Mad til mig, véd Du, at Du kommer i Straf, saa Du maa være forsigtig og selv holde Talerkenen op udenfor Gluggen, saa tror han, at Du spiser mig lige op i Ansigtet."

Dette var forargelige Vilkaar. Mulatten svarede ikke; — han sad kun med sit Uldhoved i en nedslagen og eftertænksom Stilling.

Men den næste Dag stillede han sin brede Person med Talerkenen op foran Gluggen, og Salve tog uden Barmhjertighed hver Smule, der var.

For ham var det en vigtig Sag ikke at blive afkræftet, thi han vidste, at Livet da hang ham i Hænderne.

Men, at han var alt andet end „spæget" og fuldkommen saa stridslysten som før, viste han, da han igjen kom ud, i et blodigt Slagsmaal, som han ukaldet optog for Federigo imod en af Yankeerne, og i hvilket Brasilianeren ellers utvilsomt havde ligget haardt under.

Salve agtede ham ikke. Han ansaa ham for falsk, trædsk og samvittighedsløs — noget, der flød af al hans Færd og Passiar; men han hjalp ham i Kraft af Kammeratskabet, der mellem disse forvorpne Mennesker har sine ubrødelige Love, og han havde desuden nu vænnet sig til Venskabet.

Federigo var en interessant Fyr, der kunde tale om lidt af hvert, og især havde han endel Theorier, hvortil Salve paa Vagterne lyttede meget begjærligt.

Der gaves, sagde han overlegent, ingen Religion, ingen Gud; — sligt var kun for Dummerhovederne, som da ogsaa i hvert Land havde sin egen Sort Tro at blive lumpede paa af de kloge og Præsterne.

Han fortalte i den Anledning mange Historier om Præsternes Bedragerier i Brasilien og engang meget morsomt spottende om, hvad de stakkels, smaa Peschirær troede henne paa Ildlandet, som de netop seilede forbi. Han opstillede kort og godt den stærkeres Ret, og som Livets Maal Pjastere, Kvinder og Friheden.

Hvilken Gud anden end Salve, — yttrede han engang ironisk — havde vel hindret Irlænderen fra at tage den stakkels Spaniers Liv dernede i Rummet, — og hvilken Gud anden end Frygten hindrede vel Baadsmanden fra at slaa ham selv ihjel paa Dækket med Haandspagen?

Skjønt Salve foragtede den talende, bed dog hans Bevisgrunde sig ikke saa lidt ind i ham; thi hvilken Gud vilde bjerge ham, om han ikke stadig bjergede sig selv mellem alt dette Pak, og, havde en saadan styret, — tænkte han bittert —, var nok ogsaa mangt gaat anderledes for ham i Livet.

Han følte sig altid ond og vild i Blodet efter slige Samtaler.

De omseilede Kap Horn og kom til Valparaiso.

Men den Formiddag, de skulde anløbe Havnen, blev han til sin Forbittrelse sat i Arrest. Kapteinen, der indsaa, at han egentlig var betryggende at have som Dominant mellem Mandskabet forud, vilde forsikkre sig imod, at han efter sin afgivne Erklæring gik fra Skibet.

Efterat have anløbet Chincas-Øerne, hvor de indtog en Guanoladning for Kina, seilede de nu i det stille Ocean, hvis Ensformighed kun afbrødes af en eller anden større Sjøfugl eller en Sydhavshval, der sprøitede i Nærheden.

De havde i de ensomme Nætter det blinkende Sydkors paa skraa over Hovedet. Men ombord var der langtfra fredeligt.

Det lille Nøddeskal, der som en Prik drog sig henover den uendelige Flade, var opfyldt af Strid, Mordlyst og Gudsbespottelser Døgnet rundt.

Endel af Mandskabet med Irlænderen i Spidsen pønsede paa at dræbe Officererne og gjøre Skibet til en Hvalfanger.

En Kvæld, som Salve og Federigo samtalede paa Vagten, spurgte den første pludselig:

„Hvad tror Du, din Søster vilde have gjort med mig, Federigo, om jeg ikke var sluppet ud?"

De havde hidtil undgaat at berøre denne ømfindtlige Sag, og Federigo svarede undvigende:

„Det kan jeg sandelig ikke sige; men hun kunde være vild nok."

„Ja, — men, hvad tror Du nu? Jeg véd, Du stod udenfor den Sag."

„Hm, — det er ikke godt at sige," sagde han kjendelig lettet, med et eget Smil, som om han med en vis Nydelse ledte om iblandt Mulighederne. — „Engang skoldede hun en Abekat, som havde bidt, langsomt med kogende Vand! — Hun var forresten saa mangfoldig."

Det gjøs i Salve, og noget steg op i hans Ansigt, der gjorde den anden va'r, hvorfor han skyndte sig at tilføie som et Slags halvt spøgende, halvt trøstende Betragtning:

„Ja, nu faar den stakkels Antonio Varez undgjælde, fordi hun maatte gifte sig med ham — vær rolig derfor! — Ja, hun er rig og lykkelig!" — endte han med et Suk, som om han misundte hende.

Efter halvandet Aars Liv under mangen oprørende Scene indenfor „Star and Stripes" Skibssider, skiltes Salve endelig fra det i New-Orleans med en stor udbetalt Hyre.

De følgende Fartøier, han fo'r med, gav andre, men ikke synderlig bedre Forholde; — han var nu vant til dette Liv og tildels sløvet for det.

Federigo fulgte ham bestandig som en ubrødelig Kammerat.

Salve havde samlet Penge, thi han søgte ikke de Anledninger til at sætte dem overstyr iland, som Federigo, der stadig mistede Hyren i Spil. Han hadede Kvinder og blev gjerne i Matroskipperne an-

set som en vild uregjerlig Fyr, som det var bedst at holde sig fra. Hans klare Forstand sagde ham med en vis Bitterhed, at Penge dog tilslut var den øverste Styrke og Magt, og han bar altid sine Guldstykker i et Belte om Livet.

Den stadige Vedhængen fra Federigos Side begyndte Salve, der mente at kjende sin Ven ud og ind og især hans Svaghed for Mammon, mere og mere at tilskrive de Penge, han bar om Livet; — han fik en Mistanke om, at denne ansaa ham som sin Reserve-Sparebøsse.

Da Federigo saaledes engang i en Havn foreslog, at de skulde rømme og grave Guld i nogle Miner, hvorom der gik store Rygter, og dele Udbyttet, opgjorde han sig i den Anledning ganske koldt og uden synderlig Indignation den Sandsynlighed, at hans Ven, naar de var færdige og befandt sig alene i en eller anden Ødemark, en vakker Nat vilde stikke Kniven i ham og tage det hele.

Det var nu engang dette Venskabs Beskaffenhed, — Federigo holdt endnu mere af Penge end af ham.

Salve sagde derfor Nei til Forslaget, der ellers som en Afveksling vilde tiltalt ham, og Forholdet mellem dem blev lige venskabeligt.

Der var i det hele hengaat fire Aar med dette Liv, da Salve begyndte stærkt at længes til Europa; — han vilde ikke bekjende for sig selv, at det egentlig var Norge, han mente.

Efter længe at have søgt et passende Skib for Hjemreisen, havde han fremdeles sammen med sin brasilianske Ven taget med en svær Bark, der hørte hjemme i den hollandske Koloni Curaçao og skulde føre Tobak og Rhum til Rotterdam og Nieuwediep. Besætningen var paa nogle faa Hollændere nær mestendels Kreolere.

Han kjendte nu alle Snittene med en amerikansk Hyrekontrakt og havde lovlig skilt sig fra Skibet straks ved Ankomsten i Nieuwediep. Federigo anede intet, førend Salve kom op med sine Køieklæder og i sidste Øieblik meddelte ham det.

Han blev bleg og fik Taarer i Øinene, — om af saaret Venskab eller en Art Skuffelse eller begge Dele, kunde Salve ikke ret forstaa. Hans Ansigtsudtryk med de smaa spillende sorte Øine lignede noget en forstyrret Rottes.

Endelig faldt han ham paa sin heftige Maade om Halsen og udbrød:

„Men saa vil vi ialfald drikke den sidste Aften paa Afskeden. — Ak, jeg forstaar ikke, hvorledes jeg skal undvære Dig — saalænge, som vi to nu har holdt sammen!"

Imod sin sunde Fornuft følte ogsaa Salve sig nu lidt blød ved denne Tanke, og Erindringen om al denne Vedhængenhed, denne Kjæltring havde vist mod ham, vakte noget, der lignede virkelig Rørelse.

„Ja, det nytter ikke, min Ven," — svarede han — „afgjort er afgjort! Men iaften spenderer jeg. Jeg sidder i „Aurora" og venter paa Dig."

Der laa netop paa denne Aarstid ualmindelig mange Skibe i Havnen, og Værtshuset „Aurora" var den Aften fuldt af Sjøfolk, som sang, gjensaas eller stiftede Bekjendtskab ved Brandy eller Gin.

I den lille Sal over Skjænkestuen gik til en stærk Musik baade Hamburger-Skotsk og den engelske „Gig" utrætteligt den hele Aften, saa Gulvbjælkerne dissede.

For at forstaa en rigtig Sjømands-Reel maa man se den danset af Mænd, der har plasket aarevis ude paa Havet til alle Verdenshjørner og i den Tid ikke set en Kvinde for sine Øine.

De kommer iland med hele en Mands Længsel

og aarelangt opgjemte Glæde, og selve Dansen, det i Nieuwediep at tage Anniken eller Vibecke eller i Portsmouth Mary-Ann om Livet, indeholder for dem en usigelig Berusning; — og dette véd baade Anniken og Mary — hun føler sig i dette Øieblik ikke liden.

Og, — fraregnet Undtagelser i rent forvorpne Forholde eller Individer — ingensteds i Verden næres vel en saa romantisk Følelse for Kvinden som ombord hos Sjømanden. Kjærligheden er der mere end i Bondens ensformige Liv et naturligt rigt og afvekslende Sujet, og selve Kjærlighedsforholdet blir derhos — paa Grund af Adskillelsen — ganske anderledes inderligt og bevaret fra at tabe sit ideale Skjær i det dagligdags vanemæssige.

En gift Matros er derhos altid Gjenstand for en stille Respekt af sine Kammerater, der i Regelen ikke har Raad til at gjøre det Skridt.

Sjømanden ligger paa Bakken og fortæller saa naivt og sandt om sin Kone eller Kjæreste, hvorledes de kom til at holde af hinanden eller, hvad han tænker paa at kjøbe til hende, naar han kommer i Havn, og, vil man i vor Tid søge stille romantisk Sværmeri, saa findes der nok af det paa vore Skibsplanker under de ensomme Vagter. Det er intet overdrevet Ord, naar vi siger, at Kvinden i sand Forstand er med ombord i vort udvortes ofte raa Skibsliv; hun staar hos Sjømanden beundret, varm, ren og høi, saaledes som Frastanden formaar at lægge Fantasiens Skjær over hende.

Salve og Federigo sad ved deres „Gin" i et af de til Salen stødende Sidekamre, der var opfyldt af snakkende og drikkende Mænd eller Par, som for et Øieblik trak sig ud af Dansen.

Derinde i den lumre af Tobaksrøg og Damp taagede Sal saas gjennem den aabne Dør dansende Mænd af de forskjelligste Fysiognomier, — de fleste

brune og barkede, ofte skjæggede, med Hattene flot bagover paa Hovedet. Endel med knækkede Kridtpiber i Munden, alle i vild Glæde, drivende af Sved og aldeles utrættelige.

De svingede tækkelig klædte hollandske Piger, der bar smaa hvide Huer eller Kapper, og, efter Skikken, de lyse Skjørter opheftede, saa at de nette Sko og hvide Strømper kom til sin Ret. Franske og svenske Matroser i røde Uldskjorter, Nordmænd og Danske i blaa ditto med vide Seildugsbenklæder, Yankeerne og Englænderne helt blaaklædte overbød her hinanden i Reelen og stiftede derunder leilighedsvis Venskaber og Fiendtskaber, der bagefter om Kvælden fik sin Fortsættelse ved en Flaske Brandy eller i et Slagsmaal.

Salve tog ikke Del i Dansen; han var mørk og forstemt ved Lystigheden uden dog for Federigos Skyld at ville lade sit Humør komme tilsyne.

Denne saa meget trøstesløs ud og sad den første Del af Aftenen fortænkt og nippede til Glasset.

Ved Vinduesposten bag sin Ryg hørte Salve to unge Folk tale norsk, — og Hjertet hoppede i ham, thi han havde ikke hørt sit Modersmaal paa flere Aar.

Da det lakkede udover, skjænkede Federigo i selvforglemmende Rørelse i ét væk i Salves Glas og kom, — som det syntes mere og mere beruset — flere Gange til at spilde ned Indholdet af sit eget uden at drikke.

Han blev noget snakkesalig og hentede frem den ene Erindring af deres Samliv efter den anden.

„Jeg glemmer aldrig, ser Du" — sagde han trohjertigt — „aldrig!" — tilføiede han efter et Ophold skjærende, medens Øiet glimtede af noget undertrykt heftigt.

De to Trælastfarere var atter komne ind, og den

ene, der saa noget rød og ophidset ud, udtalte sig meget begeistret om en af Pigerne inde i Salen.

„Nei!" — udbrød den anden indvendende — „da skulde Du have set den vakkre Elisabeth i „Stjernen" inde i Amsterdam! — Men hende faar en nok ikke danse med slig, Gutten min."

Disse Ord vakte pludselig Salves Interesse. Han sad anspændt og lyttede.

„Hvad skulde være iveien for det?" — spurgte den anden lidt stor paa det.

„Aa, — for det første, saa holder de ikke Dans der, og dernæst maatte der vel mindst saa meget som en Skipper til for at gjøre Haneben der, forstaar Du. Men ifjor Vaar, da vi laa med „Galathea" derinde, saa jeg hende, og hun talte med Kapteinen, for hun er norsk. Ja det er en stolt Pige, Haaret som en Guldkrone, og saa rank i Riggen, at en blir benauet, naar man kommer ved Siden af hende."

Salve blev siddende i Tanker og var den hele Aften meget distrait i Forhold til sin Ven.

En Anelse om, at det kunde være Elisabeth var faret gjennem ham, og han kunde ikke slippe den, skjønt al Eftertanke sagde ham, at hun nu længst maatte være gift med Søofficeren.

Hans Sind var kommet i Oprør, og han længtes nu næsten vildt efter at komme hjem til Arendal for at faa Vished om Sammenhængen.

Da de skulde bryde op, var Federigo beruset, og det blev nødvendigt, at han fulgte sin utrøstelige Ven i Mørket henover den lange smale Dam nede ved Dokken, hvor Sjøen gik paa begge Sider. Federigo holdt om hans Arm den hele Vei og støttede sig tungt til den.

Da de var komne midt paa Dammen, saa Salve ham gjøre en pludselig Bevægelse, og han fik et Stød lige under Hjertet saa heftigt, at han tumlede

to, tre Skridt bagover. Han hørte den andens af Raseri dirrende Stemme:

„Tag det for Paolina — din Hund!"

Gjenstanden for hans Efterstræbelser, Pengebeltet, havde reddet Salve, der nu med et voldsomt Slag slog ham til Jorden, saa at han rullede over Dæmningen ned i Sjøen.

„Hjælp! Hjælp!" lød det op til ham.

„Jeg faar vel det!" — svarede Salve spottende — „for vort vakkre Venskabs Skyld. Men kast saa først op Kniven!"

Salve snoede sit Lommetørklæde for at række med det ned til ham.

„Du og din Øgle af en Søster har forresten lært mig adskilligt;" mumlede han bittert. „Jeg fortjente virkelig at blive baade stukket og plyndret, fordi jeg et Øieblik kunde fæste Lid til Dig eller nogen."

„Nu, kommer Du op?"

Da han saa Federigos Skikkelse kravle op over Kanten, sagde han haanligt:

„Ja, nu skal vi da endelig skilles! — Farvel, min prægtige gamle Ven!"

Han gik og hørte bag sig i Mørket, at Brasilianeren skreg og trampede af Raseri henne paa Dammen.

XVII.

Med hin omtalte Trælastfarer fra Tønsberg fandt Salve straks en velkommen Leilighed til at tage hjem, idet han haabede paa at kunne blive sat fraborde i en af Skøiterne oppe ved Arendalskanten.

Det var med en egen dyb Følelse, han saaledes igjen traadte paa en hjemlig Skibsplanke og gik

om og lyttede til Folkenes Passiar, medens han følte sig som Gjenstand for deres Nysgjerrighed.

Hans sydlig brune Ansigt og det udenlandske Snit saavelsom hans hele Itræk viste, at han var kommen fra anderledes rige og storartede Sjømandsforhold, end de kjendte til.

Han gik for en Englænder eller Amerikaner, thi han havde med Overlæg ikke villet give sig tilkjende som Landsmand. Akkorden med Skipperen havde han gjort paa engelsk.

Disse Bjælkefarere, hvis vintermæssige Dragter mere lignede Arbeidsmandens, der staar i tungt Sjau, end Matrosens, var saagodtsom udelukkende stærke, forvovne Folk. Men, hvad der straks slog ham med stor Rørelse, var det ærlige Udtryk, som alle Ansigter uden Undtagelse havde; — et saadant Syn havde han ikke havt paa mange Aar, og han skammede sig ved at gaa med gjemt Kniv, saaledes som hidtil havde været hans Vane, hvorfor han straks den første Dag lukkede den ned i sin Kiste.

Han gjorde sig en Nydelse af at lægge Uhr og Penge udover, saa det med Lethed kunde tages, og var opfyldt af stor Beundring, naar de alligevel ikke blev stjaalne.

Forresten syntes han, at han aldrig havde set noget saa jammerligt udfattigt som dette Fartøi, der oprindelig havde været kobberhudet, men nu var saa gissent, at det sugede Vand i alle Ender. Og Mandskabets Kost forekom ham tarvelig til det ynkelige; — det var den gammeldags berømte Østersjøkost „Grød og Nakker", og han hørte Kokken forud banke Tørfisken mør med Øksehammeren.

Salve var med ét plumpet langt ind i det hjemlige.

Det Fartøi, hvormed Salve her fo'r, var en i sin Tid i Nærheden af Færder havareret Galeas, der for en ringe Penge var kjøbt ved Auktion. Det havde

megen Lighed med en gammel Træsko, hvormed Skipper Brekan forvovent traskede over til Holland i de haarde Vaar- og Vinterstorme paa den Beregning, at man i Nødsfald fik flyde paa Trælasten og surre sig for Sjøerne og forresten seile, saa længe Riggen holdt.

Han førte ikke Bramstang for ikke at forcere Fartøiet, Seilene var fillede, som om der skulde gaat Kugler igjennem dem, og Riggen var paa de Steder, hvor Taugene var sprungne, knobet i svære plumpe Knuder istedetfor efter al Sjømandsskik splidset.

Om nogen Navigation var der hellerikke Tale. Skipperen havde sin Maade at logge paa, idet han spyttede udenbords eller kastede en Flis ud og bedømte Farten efter, hvor hastigt den drev i Sjøen.

De var ikke heldige med Veiret og havde i Modvind, afvekslende med Smaaveir og Vindstille, anvendt over fjorten Dage uden at være naaet længere end op imod Hanstholmenes Fyr ved Jylland.

Med en dæmpet Frygt i Baggrunden for, hvordan det kunde have hængt sammen mellem hende og Søofficeren, — gik Salve og fantaserede og tænkte sig Elisabeth i Amsterdam.

Han begyndte at udspørge Skipperen, om Farten paa Holland var lønsom og andre Omstændigheder ved den. Samtalen gik paa en Art engelsk Kaudervælsk; men han fik alt ud, baade, at den var fordelagtig, og at den Bedrift i alle Maader kunde passe for ham.

At den var saa dumdristig vovsom, gav den derhos en særlig Tiltrækning.

En Levevei i Hjemmet, hvori han kunde slippe at staa under nogens Befaling, stemte just med hans Natur, og det hele stod nu for ham som en god Idé. Han eiede nogle hundrede Species til at skaffe sig et eller andet af Farten udgaat Fartøi, foruden den Hundrededalerseddel, som hans Far gjemte for ham.

Det var bestemt, — han vilde blive Fører af en Trælastdrager og fare paa Holland.

Salve begyndte at blive forfærdelig utaalmodig efter at komme frem. Han længtes efter at se den første Stribe af Fædrenelandet som noget, han næsten ikke turde tænke sig virkeligt at skulle faa opleve, og syntes, at de drev mere, end de seilede.

Atter havde de Solskin og Stille, og han gik op og ned og bandede mellem Tænderne den gamle Træsko, som laa der med slakke Seil og ruggede og ikke vidste, hvilken Ende den skulde sætte frem.

Da Striben af Lindesnæs dukkede op, syntes han, at ingen Odde dækket med Palmer i Sydhavet kunde maale sig med dette Syn.

Men bagefter begyndte han at ængste sig for, hvad han skulde faa vide om Elisabeth, og det var ikke frit for, at man ombord af hans urolige, utaalmodige Væsen kom paa de Tanker, at Englænderen maatte have en Skrue løs.

Endelig slog Forløsningens Stund i Skikkelse af en Lodsskøite fra Arendal.

Han kom did om Aftenen, efterat det var blevet mørkt, til Madam Gjers's tarvelige Logishus og maatte vente til den næste Morgen med at gjense sin Fødeby.

Den følgende Dag var en Søndag.

Der paakom ham en usigelig Høitidsfølelse, da det ringede ind, og han saa Byens Folk af alle Klasser, smaa og store, gaa stille og pyntede op ad Gaderne til Kirken.

Det var alt det fromme og rene, han havde troet paa, dengang han endnu var tillidsfuld og glad og let at narre, som nu togede forbi, indtil hans Øie fyldtes, saa han havde ondt for at se.

Han kjendte de fleste af disse Skikkelser igjen

ligetil Elisabeths gamle Moster, som han saa gaaende ensom opover med Salmebogen og det hvide, sammenlagte Lommetørklæde foran i Hænderne.

Han kunde ikke modstaa Fristelsen til at slutte sig til de gaaende, men havde neppe vovet det, om han ikke havde stolet paa at blive ukjendt.

Halvt ved Siden af ham gik en pen Familie — han vidste godt, hvem det var — med et Par smukke, lysklædte Døttre, som nu var voksne, og en yngre Bror, hvem han ikke huskede. De syntes med Nysgjerrighed at betragte den udenlandske, mørkskjæggede Sjømand med de fine Klæder og den patenterede Guldkjæde paa Vesten; og han paa sin Side gik og tænkte paa, hvorledes de vilde fare fra ham, som om der var kommet en Ulv iblandt dem, om de anede det Liv, som for ham var dagligdags, — kun en halv Dag paa en af de ryggesløse Skibsbakker, hvor han havde havt hjemme i aarevis. De vilde ikke forstaa det, om det blev fortalt, og selve Fortællingen vilde være for smudsig for deres Øren.

Han fulgte stille Strømmen med et Indtryk af, at alle de solbeskinnede Huse omkring paa Bakkerne i hans vakkre Fødeby stod Vidner over ham og spurgte, om ogsaa Gasten fra „Star and Stripes" havde Lov til at gaa i Kirken, og, da han skulde gjennem Kirkedøren, maatte han opbyde al sin Selvbeherskelse; — han havde en Følelse, som om han krænkede Helligdommen ved at gaa ind.

Han satte sig paa den bagerste Stol ved Døren og saa næsten som i en Drøm, hvorledes de gik forbi ham indefter Gulvet; de forekom ham alle som renere Væsener.

Orgelet brusede, Salmen istemtes, og han sad med Hovedet i Hænderne, lænet mod Kirkestolen, overvældet og skjulte, at han hulkede.

Han sad slig under det meste af Gudstjenesten ude af Stand til at tænke. Saa begyndte hans eget

Liv at gaa op for ham Billede efter Billede, Scene efter Scene.

Som Barn og Unggut havde han gaat i Kirken som de andre; — men i hvad Stand kom han igjen nu? Som en, der havde levet i Mord og Gudsbespottelse mere, end den hele Menighed tilsammen var istand til at tænke sig, og i sit inderste ribbet for den Tro, han dog engang havde eiet.

Der blussede tilslut op et bittert, voldsomt Glimt i hans Øie, thi han tænkte paa dem, som havde bragt ham dertil, paa Elisabeth og Søofficeren, — og det blev med et dybt Had i Hjertet til denne sidste, at han igjen gik ud af Kirken.

Den Mand, der raskt og med et spændt, trodsigt Udtryk gik nedefter Gaden, var en anden end den, som for to Timer siden saa stille var gaat den samme Vei.

Hans Øie gjenkjendte tilfældigvis i et Par, som ogsaa kom fra Kirken, Kaptein Beck og hans Hustru. Det var, som det Syn tændte Oprøret stærkere i ham; og han paaskyndte sine Skridt.

Han vilde nu, før han reiste ud til sin Far i Sandvigen, skaffe sig Rede paa, hvordan det forholdt sig med Elisabeth. Han huskede meget godt sin Værtinde, den lille skarpe, blankøiede Madam Gjers, fra før og vidste, at hun snakkede og rapporterede Bynyt som en Skjære.

Paa den Tid af Søndagen var der ingen besøgende i Stuen, og han sad alene henne ved Bordet.

Medens hun beredte sig til at sætte frem Middagsmaden og glattede ud Dugen foran ham, spurgte han, om Kaptein Becks Søn, Søofficeren, var gift.

„Ja, det er han rigtignok," svarede hun forundret over, at han talte norsk; — „det er — lad mig se, henved tre Aar siden."

Hun saa vist paa ham. „Men hvem er De? —

Det skulde nu vel aldrig være Salve Kristiansen, som" — Hun havde pludselig draget Kjendsel paa ham.

I hendes Tone laa, at der klæbede noget betænkeligt ved Navnet, og Salve sluttede deraf ganske rigtigt, at han havde været ude i Byrygtet i Anledning af Rømningen i Rio; han udfyldte ganske tørt hendes afbrudte Spørgsmaal:

„Som rømte fra Beck i Rio, — jo."

„Ja, jeg skal intet sige" — hviskede hun hemmelighedsfuldt og høist interesseret.

Skjønt Salve ikke troede, at Beck vilde forfølge ham nu længer, var hin Rømningshistorie dog Hovedgrunden til, at han gjerne vilde være ukjendt paa sit Hjemsted. Han svarede med en Ironi, som undgik hende:

„Jeg betror Dem det, Madam Gjers, fordi jeg véd, at De er en Kone, der aldrig sladdrer noget ud!"

Han syntes, maaske med urette, at hun allerede stod æggesyg efter at komme ud og betro nogen Nyheden.

„Saa Søofficeren er gift," — gjentog han derpaa noget hen for sig.

„Ja vist, — for længe siden. Bryllupet stod hos Brudens Forældre; de lever nu i Frederiksværn."

„Elisabeth havde jo ingen Forældre," — sagde Salve lidt utaalmodigt.

„Elisabeth? — hun, som kom i Huset hos Beck? — Aa, det er en anden Historie," — sagde hun med en vis Betoning. — „Nei, den, Søofficeren blev gift med, var Postmester Forstbergs Datter, Marie. Det andet var bare saadan en Forlibelse; — det endte da med, at hun maatte over til Holland, Stakkel! Det hedte, at hun havde faat en Tjeneste der."

„Véd De noget bestemt om dette?" spurgte Salve haardt og med et sligt Alvor, at den lille Madam

kom ud af Kontenancen og følte Nødvendigheden af at forsvare sine Ord:

„Det gik jo aldeles hemmelighedsfuldt til; men Afreisen skede over Hals og Hoved. Den Sag er desværre kjendt nok; ja, én kan sige, nu længst baade kjendt og glemt."

„Hvad er kjendt?" optog Salve harmfuldt — „saa De hende, Madam Gjers?"

„Nei da, hverken jeg eller nogen anden; — Becks boede dengang hele Høsten alene ude paa Landstedet, og det var netop en yderligere Grund for at —"

„Saa véd altsaa hverken De eller de andre, som snakker Æren af hende, det bitterste andet om Sagen end, hvad I saadan har faat lavet til" — sagde Salve bistert og foragteligt. Han havde en Trang til at forsvare Elisabeth endnu for de andre, skjønt han desværre alt havde fældet hende i sit Hjerte og følte sig syg, næsten svimlende indvendig.

„Jeg har tilfældigvis en Kundskab om, hvordan det hænger sammen," — løi han, idet han koldt og skarpt saa hende ind i Ansigtet, — „og," — her fløi han op og slog voldsomt i Bordet — „jeg spiser ikke en Bid i en slig Klaffertunges Hus! — forstaar De, Madam!" — Med et: „Vær saa god at gjøre Dem betalt!" — slængte han endel Sølvstykker paa Bordet og sprang ovenpaa, hvorpaa han selv gav sig til at slæbe sin Skibskiste ned ad Trappen.

Madam Gjers udtømte sig i en Mængde formildende Talemaader, hvis Kvintessents var, at hun kun havde sagt og troet, hvad hun selv havde hørt for sig af alle Mennesker i Byen; men Salve var utilgjængelig og gik med sin Kiste i et Reb paa Ryggen nedefter Gaden. Han satte den paa Bryggen.

Det var hans Agt at bestille en Baad udover til sin Far; men han blev foreløbig siddende paa Ki-

sten og stirrede udover Havnen, hensunken i sine egne Tanker.

Enden paa hans Betragtninger var, at han opgav Hollandsfarten.

Han tog en Baad til Sandvigen; men, idet de roede udover, lod han pludselig Rorskarlen forandre Retning og lægge til ved Kranen paa den anden Side af Havnen. Han vilde tale med Elisabeths Moster og faa fuld Vished, — der var hele Tiden noget i ham, som oprørte sig mod at tro det værste.

Da han kom ind til den gamle, kjendte hun ham straks.

„God Dag, Salve!" — sagde hun — „Du har været længe borte, — paa femte Aar retnu."

Han blev staaende med en mørk Mine uden at modtage hendes Anmodning om at sidde ned.

„Er det sandt, at Elisabeth — kom slig bort fra Beck — til Holland?"

„Hvordan slig?" — spurgte hun brat. Der trak Farveskjær op i hendes Ansigt.

„Slig som Folk siger," — sagde Salve med et bittert Eftertryk.

„Naar Folk siger det, saa maa vel en Kar, som Du, tro det," — yttrede hun spodsk. — „Jeg forstaar ikke, hvorfor Du kommer hid og spørger hendes gamle Moster, naar Du har saa mange for Dig, som staar til troende!

Forresten kan nok hun fortælle Dig noget andet, min Gut, — og det gjorde hun ikke, dersom hun ikke troede, at Pigen endnu holdt fast ved Dig trods alle de Aar, hvori Du har føitet om, Gud véd hvor i Verden. — Jeg kjender hendes Natur, skal jeg sige Dig. — Hun flygtede ganske rigtig en Nat fra Becks og kom hid om Morgenen; men det var for din Skyld, fordi hun vilde fri sig for Søofficeren. Det var selve Madam Beck, som skaffede hende til Hol-

land, fordi de ikke vilde have hende til Svigerdatter."

Der fo'r en Straale af vild Glæde op i Salves Ansigt; men saa blev det igjen mørkt. — „Var hun da ikke bleven forlovet med Søofficeren?" — spurgte han.

„Ja og Nei;" — svarede den gamle betænksomt for ikke at vige et Haarsbred fra Sandheden; — „hun lod sig forlede til at sige „Ja," men flygtede saa af Huset, fordi hun ikke vilde have ham; hun tilstod mig med Graaden i Øinene, at hun angrede at have sagt Dig „Nei"."

„Saa det hang saadan sammen," yttrede han spydigt — „saadan baade „Ja og Nei!" — Becks vilde ikke have hende til Svigerdatter, saa fik de hende praktiseret fra Huset over til Holland og — saa vil I, at jeg skal tro, at det var for min Skyld, hun reiste!" — Han tilføiede i en trist Tone, idet han langsomt rystede paa Hovedet:

„Gud skal vide, at jeg vilde tro det, — saa gjerne som mit Liv tro det —; men jeg kan ikke, Mor Kirstine! — I er hendes Moster og vil gjerne —"

„Jeg er bange for, at det er din Ulykke, Salve," — afbrød hun strengt — „at Du ikke aarker fuldt ud at tro nogen paa denne Jord; derfor blir Du altid hængende ved Folkesnak og Tvivl. Med de Tanker, som Du nu viser, har Du ialfald intet længer at gjøre indenfor min Dør. — Men ét vil jeg bede Dig om," — sagde hun med et mildt indtrængende Alvor i det kloge, kraftige Ansigt. „Forsøg ikke paa at nærme Dig Elisabeth eller at vinde hende, saalænge som Du bærer et Spor af de Tvivl mod hende i Hjertet! — det vilde bare føre til Ulykke for Eder begge."

„Farvel, Mor Kirstine!" — sagde han betaget og søgte hendes Haand til Afsked; men hun vilde ikke tage den og gjentog blot:

„Husk paa, det er en gammel Kone, som har set adskilligt i Verden, der siger det!"

Han sad eftertænksom i Baaden, medens han lod sig ro ud til sin Fader i Sandvigen. Underveis opgjorde han sig, at han dog vilde holde ved sin Plan om Hollandsfarten.

XVIII.

Vi træffer Salve igjen som Skipper paa Briggen „Apollo" en blank Oktoberdag ude i Sjøen underveis til Pürmurende med en Trælastladning.

Efter først at have lagt sin Sjømandsforfængelighed tilside, var han nok saa tilfreds med sit gamle gisne Fartøi, hovedsagelig af den Grund, at det var hans eget.

Hans Mandskab, ialt syv Mand nede fra Tiømø og Nøtterø, hvor han ogsaa selv havde taget Ophold, syntes, at de var komne ombord til en hvas Kar, men mærkede tillige, at han behandlede dem honnet. Skjønt de var vant til lidt af hvert, havde de dog allerede paa den første Tur lært, at de seilede med en ren Vovehals, hvis eneste Hensyn var at komme frem og faa gjort flest mulige Ture, inden Isen stansede Farten omkring Jul.

Han lagde ud fra Færden i en haard Storm, og til de udtalte Betænkeligheder svarede han kun i al Munterhed, at Vinden var til at komme frem med.

„Apollo" gik for en halv Slør i Seilene, og Nils Buvaagen havde Tørn ved Rattet. Salve havde truffet ham igjen i Arendal og overtalt ham til at gaa med sig i Trælastfarten.

Det, der særlig interesserede ham ved denne Mand, var den urokkelige Glæde og Kjærlighed,

hvormed han omfattede Kone og Børn; han undte sig knapt selv sine Rationer ombord.

Salve stod oftere og lyttede til hans naive Fortællinger om de Gjenvordigheder, han havde gjennemgaat, og de var mange.

Den haardbare Kaptein, der syntes lige saa langt fra sentimentale Tanker som fra Maanen, gik i Stilhed og misundte sin Rorgjænger. Han tørstede efter den Herlighed, som denne Mand eiede, og gik og tænkte paa, at ogsaa han kunde havt den, — om han bare kunde været troskyldig dum nok til at tro alt, — lo han indvendig bittert.

Men han var nu desværre engang ikke født blind. Elisabeth havde, — det var mere end Bevis derfor —, sat sit første og bedste Sind til Søofficeren, og saa, — ja saa var han kanske god nok!

Han havde mere end ellers en skjærende Følelse af, hvor lavt og usselt hans eget mistroiske Tankesæt dog var imod denne Mands, i hvis Sind visselig netop alt det vilde have reist sig, som kunde talt for Elisabeth, og han beundrede den enfoldige Nils, som reiste saa trygt og kunde komme hjem saa glad uden at slippe en Tvil ind i sit Hjerte.

Han forestillede sig ham siddende i sit fattige Hjem med en vis lykkelig Værdighed, — med et Barn paa hvert Knæ og de andre kravlende og hængende omkring sig.

Det var det Slags Betragtninger, som beskjæftigede ham, medens han usædvanlig langsomt og ofte stansende gik frem og tilbage henover Dækslasten; og det var den sidste Tanke, der kastede sit Skjær henover hans Ansigt, idet han bestemte sig til paa denne Tur at tage fra Pürmurende ind til Amsterdam for at se Elisabeth.

XIX.

Skipper Garvloit, til hvem Elisabeth var kommet, boede i den livlige Gade, som gaar ned til Dokken i Amsterdam.

Husrækken bestaar af tre, fire Etages Murhuse i den vanlige hollandske Stil med grønne Jalousier og trange. Indgangsdøre med polerede Messinghamre.

Paa den anden Side af Gaden gaar Kanalen med sine forskjellige Broer ind igjennem Staden, opfyldt med alskens Smakker, Skøiter og mindre Kofskibe under Afladning.

Madam Garvloit, der var en sygelig Kone med fire halvvoksne Børn, følte mere og mere Støtte i denne sunde og stærke Natur, som saa heldigt var kommet hende til Undsætning i hendes Gjenvordigheder, og fandt sig overbærende i adskillige Egenheder ved hendes Væsen.

Et eget Alvor gav hende noget særligt tiltrækkende for ældre, medens hun paa den anden Side i Leg sammen med Børnene ofte var rent overgiven og vild; — det kunde med Elisabeth i Spidsen gaa op og ned ad Trapperne i en Kehraus, saa at Madam Garvloit undertiden var fristet til at holde Styr paa hende.

Til andre Tider var hun igjen den hele Dag saa betænkt og ordknap, at de troede, hun led stærkt af Hjemvé.

Husets yngre Herrebekjendtskaber, — en elegant Kommis ved et af de større Kontorer oppe i Byen, der affekterede lidt af en Mynheer, samt en lyshaaret, rødmusset Skippersøn ude fra Vlieland —, var begge Slægtninge af Garvloit.

Uagtet Elisabeth i sin selvforglemmende Ligefremhed mod dem ofte ikke syntes at kjende de vedtagne Former, kom de dog snart paa det rene med,

at der alligevel var det, der forbød at nærme sig den unge Pige over den Streg, hun selv angav. Af hendes Væsen skimtede frem noget alvorligt, næsten myndigt, som de følte sig underlegne, men som tillige netop gjorde hende saameget mere indtagende, naar hun spøgte, og hendes udtryksfulde Ansigt straalede af overgivent Lune.

De to kom regelmæssig hver Søndag, var overmaade skinsyge paa hverandre, overbød hinanden, naar Leilighed gaves, og havde begge den bestemte Følelse, at de sukkede forgjæves.

Den anden Høst, da Skipper Garvloit kom hjem, fortalte han, at Søløitnant Beck var forlovet med Postmester Forstbergs Datter i Arendal, og han bragte selv mange Hilsener fra hende til Elisabeth. De skulde giftes til Vaaren.

Efterretningen var en stor Glæde; thi det havde mangen Gang hvilet tungt paa hende, at Beck maaske nu levede ulykkelig for hendes Skyld; — hun sluttede af sin egen Følelse for Salve.

Det var som en stille Festaften for hende, da hun ved Sengetid sad alene ved Vinduet oppe i sit Værelse og saa nedover Kanalen og Skibene i det rolige Maaneskin. Hun tænkte paa sin Veninde og forstod af hendes Hilsen, at hun ikke kjendte noget til hendes Forhold til Søofficeren.

Hun var lettet, saa lettet ved at vide, at han dog ikke havde taget Forholdet til hende dybere. Et Smil, der tegnede sig ved Læben, viste dog, at han samtidig ogsaa blev veiet, og hendes Tanker gled siden, medens Maanen satte den gule Vinduesramme inde paa Væggen over hendes Seng, den Vei, de helst vilde — udover i Verden til Salve.

Hun sad slig med det svære Haar opløst over de kraftige, velformede Skuldre, sammensunken i sig selv og aandsfraværende. Udtrykket blev mere og

mere sørgmodigt, og der gik enkelte Trækninger over hendes Ansigt.

Det kunde komme saa bitterlig tungt paa hende, at det var hendes Skyld, at Salve var gaat ud i Verden og blevet et fortvilet Menneske; — det var det stille Nag, hun stadig søgte at komme fra, og som hun paa den anden Side saa gjerne vilde dvæle ved. Hun saa ham i Tanken ulykkelig og stolt, med det blege Ansigt og de skarpe, kloge Øine fæstede hadefuldt paa hende, som havde forvoldt det.

En Idé foresvævede hende om at klæde sig som Matros og gaa ud i Verden og lede ham op. Men, fandt hun ham, vidste hun igjen, at hun for Skamfuldhed ikke turde vise sig for ham; thi hun havde jo saagodtsom tilhørt en anden, og hun vilde ikke for alt i Verden læse den haarde Afvisning i hans Øie.

Hun hulkede krampagtigt med Hovedet i Armene, indtil hun tilslut sov ind mod Vindueskarmen.

— Elisabeth havde været tre Aar i Garvloits Hus, da den Ulykke hændte, at Garvloit mistede sit Kofskib ved en Stranding ude ved Amland. Han tabte derved det meste af, hvad han eiede, og, hvad der var det værste, tillige Udsigten til fremtidigt Livserhverv som Skipper; thi han savnede Midler til at kjøbe nyt Fartøi.

Der herskede i den Tid en trykket Stemning i Huset, og Elisabeth, der indsaa, at hun nu blev nødt til at forlade det, var meget sørgmodig; hun havde faat disse Mennesker kjær.

Den tykke svære Garvloit var bleven kjendelig mager. Han gik i Skjorteærmer og viftede sig med et Bastes Lommetørklæde med de noget korte besværlige Arme, — om det var for Bekymringerne eller for Sommerheden, kunde være uvist. Han mindede om et eller andet kortbenet Sødyr, en Sælhund eller Hvalros, der er kommet op paa Land.

En Dag fik han en Idé, som synlig slog mere og mere ned i ham; thi han gik overmaade uroligt viftende frem og tilbage i Stuen den hele Eftermiddag. Det var, om det ikke skulde lade sig gjøre at oprette et Værtshus for Sjømænd. Huset laa overmaade beleiligt til lige nede ved Dokken. Nedenunder kunde de have Matrosstue, og ovenpaa var en Sal, hvori de kunde beværte Skippere og Styrmænd. De havde Værelser nok.

Garvloit nævnede dog intet, før Sagen var fuldt besluttet og afgjort hos ham. Da traadte han en Dag ind til sin Kone med en Rulle trykte Plakater og et stort Brædt.

„I Guds Navn, Garvloit, — hvad er det?" — udbrød hun.

Garvloit vendte Brædtet med en vis Høitidelighed uden at sige et Ord.

Der stod med store forgyldte Bogstaver at læse: „Stjernen". Han sagde betydningsfuldt:

„Det er vor nye Levevei, Kone! — I næste Maaned hænger Skildtet over vor Dør; — disse Plakater er til at slaa op og uddele paa Skibene nede i Havnen. — Garvloit ligger ikke overende endda, forstaar Du!" endte han lidt selvbevidst i Anledning af sin Idé.

Og nu udviklede han, hvorledes han selv agtede at være Vært, og at Elisabeth skulde hjælpe ham med at styre det hele.

Madam Garvloit gjorde kun en svag Indvending.

„Du véd jo, at Du ikke taaler at drikke Øl, min Ven!"

En anden Indvending, nemlig, hvad man hjemme i Norge vilde sige, naar de hørte, at hendes Mand var sunken ned til en simpel Værtshusholder, beholdt hun klogelig for sig selv. Hovedsagen var, at

de kom i en Levevei, og — saa havde de den store Trøst at kunne beholde Elisabeth hos sig.

Den sidste Rest af sin Forfængelighed gav hun Luft i den Yttring til Elisabeth, at de hjemme ikke vidste af Millionærer i Træsko som i Holland, og Manden fandt hende ivrigere, end han havde ventet.

Han var vant til at støtte sig til hendes større Forstand og vilde følt sig meget ilde ved, om hun havde været imod Sagen.

Saaledes gik det da til, at der i den af Trafik fyldte Gade ved Kanalen en Mandag Morgen straalede i blaa Grund et forgyldt Skildt: „Stjernen" over en af Indgangsdørene.

„Stjernen" var oprettet i en beleilig Stund og paa et beleiligt Sted.

Der samlede sig saagodtsom straks Gjæster fra Skibene i Havnen baade nedenunder og ovenpaa, saa at der blev Udsigt til en stadig tiltagende Trafik.

Garvloit præsiderede gjerne selv i den renlige Stue bag Disken, paa hvis Yderende der stod en Hob Stenkrus med Tinlaag, medens der inde ved Væggen i en Kasse med Kardustobakker stak op lange og korte hollandske Kridtpiber, hvoraf en ny og stoppet altid raktes Gjæsten sammen med det rekvirerede.

Skjult under Disken, der hvor Stenkrusene stod, laa Øltønden med sin blanke Hane over et Kar, der optog Dryppet. Hylderne ovenfor bar lagvis et helt Apothek af Bouteiller og Krukker med stærkt, hvoriblandt endel skudtryggede, sortgrønne hollandske Geneverflasker.

Elisabeth fik som Husbestyrerinde nok at gjøre og befattede sig ikke direkte med Opvartningen uden naar noget særligt skulde arrangeres for Gjæsterne ovenpaa.

Af og til kom hun dog ogsaa ned i Stuen i et eller andet Ærinde eller for at forvisse sig om, at

intet manglede, og Rygtet om den smukke Elisabeth i „Stjernen" bidrog ikke saa lidt til Søgningen.

De Nordmænd, som kom til Amsterdam med Bjælker, — de fleste af dem lossede dog oppe i Pürmurende eller Alkmar — holdt sig ufravigeligt til Stedet.

Elisabeth talte ofte med dem for Landsmandsskabets Skyld, og naar hun hørte, at nogen af dem havde været i Langfart, kunde hun let og som leilighedsvis fritte efter, om de havde hørt noget til en Sjømand af hendes Bekjendtskab, som hed Salve Kristiansen og var fra Arendal.

Det laa til Elisabeths Natur at have en god Portion Villie, og der i Huset, hvor hun nu egentlig styrede alt, blev denne Side hos hende ikke lidet udviklet. Den unge Piges Kraft og bestemt opgjorte Meninger om alt, gav hende ofte noget ensidigt umedgjørligt, og det var ikke frit for, at hun undertiden forekom Madam Garvloit for mægtig.

Paa ordknappe Humørsdage, da hun gjerne var feberagtig driftig, — oversaa hun i Farten let de Hensyn, som hun skyldte Husmoderen, og kunde uden videre sætte hendes Anordninger tilside.

Madam Garvloit nævnte dog paa sin forbeholdne Maade intet ligefrem om dette; hun bebreidede hende kun, at hun bar sig uhøfligt og overseende ad mod Kommissen.

Elisabeth svarede, at han kjedede hende; men Madam Garvloit mente strengt, at en ung Pige burde have Levemaade nok til ikke at vise dette.

Sandheden var virkelig, at Elisabeth manglede ikke saa lidt af denne; hun vilde nødig paalægge sig Tvang og syntes i det hele taget, at det var urimeligt, at én skulde bære sig ad, som om noget var morsomt, naar det var kjedeligt.

— En Formiddag, da Elisabeth havde meget at ordne i Huset, gik hun skyndsomt gjennem Beværtningsstuen.

Ved et af de smaa Borde sad en skjægget Mand i blaa Düffildspjekkert. Han havde et endnu urørt Krus Øl foran sig.

Hun havde i Skyndingen faat Indtryk af, at det maatte være en Styrmand eller Kaptein; men der maatte have været noget ved ham, som gjorde hende opmærksom; thi i Døren vendte hun sig et Øieblik paany og saa hen paa ham, førend hun gik ud.

Han var saa bleg og havde sendt hende et Blik.

Da hun stod udenfor Døren, vidste hun, at det var Salve.

Hun stod skjælvende og pillede paa Dørklinken i den dybeste Sindsbevægelse, aabenbart i Beraad med, om hun skulde vove at gaa ind igjen.

Hun trykkede paa Klinken med en Bevidsthed om, at den vilde gaa op, førend hun egentlig havde besluttet det. Døren aabnede sig igjen, og Elisabeth gik med nedslagne Øine, rød som et dryppende Blod, gjennem Stuen og bøiede lidt paa Hovedet som til en Hilsen, da hun kom forbi ham.

Hun var alt kommet hen imod den modsatte Udgang, da hun hørte en sagte, bitter Latter bag sig.

Nu vendte hun sig pludselig med en stolt Mine og saa paa ham.

„Goddag, Salve Kristiansen!" sagde hun fast og roligt.

„Goddag, Elisabeth!" — svarede han noget hæst, idet han forvirret reiste sig.

„Ligger Du med Skib her i Amsterdam?"

Han satte sig igjen; thi der var noget ved hende, som nu nægtede Tilnærmelse.

„Nei i Pürmurende, — jeg kom blot hidind forat —"

„Du gaar altsaa i Trælastfarten nu?"

„Ja — Elisabeth!" — vovede han at tilføie i en anden Tone, hvori der laa meget.

Men nu hilsede hun paa den samme stolte Maade til ham og gik ud.

Salve sad en Stund med sammenpressede Læber og saa ned for sig.

Da hun første Gang havde vendt sig i Døren, havde han følt paa sig, at hun vilde komme ind igjen, men han havde da ventet sig en anden Scene.

Hans Natur var blevet ikke saa lidt af en Tyrans. Det, han allermindst taalte, var Underkastelse, og, da hun nu kom ind saa stille ydmyg med Erkjendelsen af sin store Uret skrevet i sit Ansigt, følte han sig pludselig med en vis fortærende bitter Lyst paa Dommersædet.

Han vilde først se hende knust for sig, — saa skulde han have tilgivet og elsket hende med hele sin Sjæls Lidenskab.

Men i hin Stund, da hun stod der ved Døren med Hovedet, der bar sig saa ædelt, blegt løftet af tilbagetrængt Krænkelse og talte saa roligt — havde han følt, at han med ét blev fjernet længere fra hende, end dengang, da han endnu færdedes paa den anden Side af Jorden.

Salve sad med en fortvivlet, smertefuld Harme over sig selv.

Hvor var hun ikke rank og stolt! Og han selv? — hvor var han ikke en smaalig, elendig Kar!

Under dette sidste bittre Opgjør satte han Kruset, hvormed han i Tanker havde leget, haardt i Bordet og fo'r ud.

Han gik den Eftermiddag længe henad Stenkaierne nede ved Havnen og veiede mørk paa en Beslutning.

En Stund blev han staaende og saa udover alle Skibene, og hans Mine antog et tungsindigt Præg.

Hans øvede Sjømandsøie kjendte paa deres forskjellige Udseende, i hvad Fart hver af dem hørte til. Hint svære af Sol og Sjø medtagne Fartøi, der laa saa høit paa Vandet med Kobberhuden irret og uren af Muslinger og med de efter Kjættingen rustgule Klyds, var en Kaffefarer fra Java; det næste med de ved Lugerne efter Lossingen dybt opfilede Sider gik med tunge Jernvarer og Stykgods i Langfart; det tredie. hvis Skrog var graahvidt af størknet Sjøsalt, fo'r med Sukker og Rhum paa Vestindien; den fjerde, der laa saa undersætsig bred og tømmerfast bygget, med de opbrasede tykke Ræer og Tønden i Masten, var en fra Spitsbergen hjemvendt Hvalfanger.

Han stod og tænkte paa de lange Furer, som ethvert af disse drog i Havet, paa det rodløse, flakkende Liv ombord i dem, og følte med en opstigende Angst, at han selv igjen stod paa Randen til at blive kastet tilbage ud i denne Færd. Det beroede nu paa Elisabeth; men hans Haab var saa lidet.

Salves Natur hørte til dem, der pines dobbelt ved at opsætte, og, da han igjen gav sig til at gaa, var han saa halvt bestemt paa at se sin Skjæbne afgjort straks.

Medens han gik i disse Grublerier op imod Broen, saa han dog én Grund til at vente dermed, — og han tænkte midt i sit Oprør overmaade koldblodigt — den nemlig, at det første uheldige Indtryk maaske dog burde faa Tid til at sætte sig.

— Det havde været en høstgraa, taaget Dag; men nu klarnede det af med enkelte blaa klare Pletter, og, da han kom over Broen, kastede Eftermiddagssolen pludselig sine Straaler glimrende ind imod Ruderne opefter Gaden ved Kanalen.

Ovenpaa i Garvloits Hus stod Elisabeth i det aabne Vindu! — ogsaa hun havde den Dag Trang til at være ene med sine Tanker.

Salve saa hende og blev et Øieblik staaende i Betragtningen af den Skikkelse, som lænede sig udover Vindueskarmen.

„Dette velsignede Hoved er mit!" — udbrød han, uden at vide det, høit, lidenskabeligt.

Han sprang som et Lyn den korte Vei opad Gaden og ind i Garvloits Gadedør.

Elisabeth hørte Døren i Værelset gaa op bag sig.

Da Salve uventet stod for hende, sank hun et Øieblik ned paa Stolen; men hun reiste sig raskt med en forskræmt Mine, næsten som hun havde en Fiende for sig.

„Elisabeth!" — sagde han sagte — „vil Du paany sende mig ud i Verden? Gud véd, hvordan jeg da kommer tilbage."

Hun svarede ikke, men stod stiv bleg og saa paa ham; det var, som hun glemte at trække Aanden og bare ventede, at han skulde sige mere.

„Bliv min Hustru, Elisabeth," — bad han, — „saa vil jeg vokse op til et godt Menneske igjen. — Hvilken ussel Kar jeg er blevet uden Dig, det fik Du Syn nok for i Formiddag!"

„Det véd Gud, Salve" — svarede hun, medens Taarerne brast ud af hendes Øine under den indre Bevægelse, som hun søgte at beherske — „at Du alene har havt mit Sind ogsaa dengang, jeg ikke kjendte mig selv —; men jeg maa først vide i fuld Sandhed, hvad Du tænker om mig."

„Det samme, som jeg tænker om Guds Engle, Elisabeth!" — sagde han inderligt og vilde tage hendes Haand.

„Véd Du, at jeg — engang holdt paa at blive forlovet med den unge Beck?" spurgte hun rødmende, men med noget fast paagaaende i Øiet —; „jeg forstod mig dengang ikke paa mig selv, men tænkte bare paa Fjas og Flitter, til jeg maatte flygte fra det hele."

„Tal ikke om det, kjære, velsignede Elisabeth! din Moster har fortalt mig det altsammen."

„Og Du har ikke nogen Tvil imod mig i din Tanke? — Thi det vil jeg ikke bære, slig som idag, Salve! — kan det ikke, forstaar Du vel?" — sagde hun bevæget i Stemmen, idet hun med dyb Overbevisning saa ham fortroligt lige ind i Sjælen.

„Tvil? — mod Dig!" — her lagde han hendes Haand paa sit Hjerte.

I denne Stund vidste han trygt, at hun aldrig havde sat sit egentlige Sind til Søofficeren.

Over hendes Ansigt gik et usigelig straalende lykkeligt Skjær; — de saa et Øieblik paa hinanden, og Salve slog sine Arme om hende.

De stod slig, som de ikke vilde slippe hinanden igjen, Kind til Kind, talte ikke, tænkte ikke.

Det var ikke frit for, at der var Krampegreb i denne Kjærlighed, — endnu dyb Mistillid til den lykkelige Virkelighed, instinktmæssig Angst for at miste den igjen.

De stod i Garvloits Dagligstue ovenpaa midt paa Gulvet, — og midt i Døren stod tykke Garvloit aldeles haandfalden ved det Skue, han havde foran sig. Han saa hjælpeløs ud og gjorde et Par sprællende Vip med de korte Arme, som han vilde bortstøde Synet.

Ingen af dem havde mærket, at Døren var gaat op.

Endelig fik Elisabeth Øie paa ham og — ikke med Forvirring, men med en heftig Trang til at meddele sin Lykke, — udbrød hun:

„Det er min Kjæreste!"

„Saa det er din Kjæreste?" sagde han betuttet og rykkede raadvild et Skridt tilbage.

„Mit Navn er Salve Kristiansen, Skipper paa „Apollo"!" — tilføiede Salve uden at slippe hende; han syntes alt omkring sig var Smaating.

Garvloit havde imidlertid fundet en Udvei. Han vendte sig og raabte gjentagne Gange stedse høiere nedefter Trappen: „Andrea! Andrea!" —

Og, da hun ikke kom, stolprede han usædvanligt hastigt for sin Korpulence ned ad Trappen.

Ved den nederste Bøining blev han imidlertid staaende og stirre hen for sig. Og Madam Garvloit overraskedes ved at se ham staa saa betænkt, tydelig med en Bekymring i Ansigtet, og spurgte forbauset, hvad der var paafærde.

„At jeg blir ruineret," svarede han trist.

Hun saa paa ham uden at begribe Meningen; men forstod, at der var noget rigtig galt paafærde.

„Elisabeth sidder forlovet ovenpaa med en Skipper Gud véd hvem" — sagde han langsomt —.

„Du kan selv se efter." Og derpaa udtalte han efter en Pause, dybt sukkende, sin Bekymrings egentlige Knude: „Hvem skal nu styre Huset? — Jeg faar aldrig i Verden nogen som Elisabeth."

Madam Garvloit var mere raptænkt end sin Mand. Hun gik forbi ham opad Trappen og fik med egne forbausede Øine Rede paa Sagen.

„Jeg har kjendt ham, siden jeg var en liden Pige" — endte Elisabeth sin afbrudte Forklaring.

Madam Garvloit viste den mest levende, uskrømtede Deltagelse.

Hun behøvede ikke at hykle; thi hun var en Kvinde, der havde Hjertet paa rette Sted, og hun forstod, at dette var en Kjærlighed, som havde sin gjemte Roman. Hun var meget nysgjerrig, men opsatte dog at spørge til bedre Leilighed.

Imidlertid indbød hun Salve til at komme og gaa i Huset, naar han vilde. Og siden kom ogsaa Garvloit op og viste sig meget venlig; — kun syntes han, at Salve var vidunderlig træg til at ville gaa igjen, thi det blev sent og udover hans Sengetid.

Elisabeth fulgte ham ned i Gangen; — det var,

som han skulde reise til Nyholland istedetfor at komme igjen den næste Dag.

— I den lille Hue til den klædelige hollandske Dragt stod hun med en forventningsfuld, festlig Mine i den stille Høstmorgen, hvori Taagen holdt paa at lette og alt ventede paa Solens Gjennembrud.

Salve havde speidet omkring Huset, før nogen Portdør i hele Gaden var aaben, og da de hilsedes, strømmede der et Skjær af Overraskelse og Glæde over hendes Ansigt.

Madam Garvloit gik under et Paaskud ud af Stuen for at lade dem alene.

„Ser Du, Elisabeth!" sagde han med noget høitideligt i Stemmen. „For fem Aar siden var jeg i Boston, og da kjøbte jeg disse Ringe." —

Han tog dem frem af Papiret og lagde dem i hendes Haand. — „Jeg har havt megen Tyngsel og Sorg i den Tid; men saa har jeg dog gjemt dem alligevel, indser Du nok."

Hun faldt ham pludselig om Halsen og gjemte sig ved hans Bryst og, da han betragtede hende, saa han, at hun var heftig bevæget og græd.

Siden havde de jo nok med Ringene og at tale om dem.

De var begge massive og glatte, og Elisabeth fandt, at det var de smukkeste Ringe, hun havde set.

Idet hun prøvede dem begge over hinanden paa sin Finger og holdt Haanden op imod ham for at vise dem, sagde hun:

„Det er den første Ring, jeg i mit Liv har eiet!"

Hun saa en Skygge fare over Salves Ansigt og blev lidt rød; thi nu først indsaa hun, hvad der laa nær til at tænke, — at Søofficeren dog muligens kunde have opnaaet at faa sætte en saadan paa hendes Finger.

Dette Indtryk var dog kun let forbigaaende, Kjærlighedens Selvbevarelsesinstinkt skjød det uvil-

kaarlig bort hos dem begge og begrov det under den nærværende Lykke.

Hun havde endnu ikke vovet at spørge, naar han skulde reise igjen, men det svævede hende flere Gange paa Læben. Hun vidste jo, at Skibet laa oppe i Pürmurende, og var bange for, at det kunde være allerede den næste Dag. Men hun sagde endnu intet og tænkte at opsætte Spørgsmaalet til om Eftermiddagen, naar han kom igjen. Da han skulde gaa, overvandt hun sig dog og spurgte noget uvis i Stemmen:

„Naar skal Du reise?"

„Tirsdag Aften, Elisabeth! — Onsdag Morgen maa jeg være i Pürmurende! der er ingen Raad for det."

Der blev Glæde; — hun havde vundet fem hele Dage!

Disse hengik i en Rus; — kun altfor snart.

Søndag Middag efter Gudstjenesten var der et Slags Folkefest i Amsterdam.

Paa det berømte Raadhus, — der havde været Regjeringens Sæde i Hollands store Dage, dengang Ruyter og Tromps Kanoner tordnede i Havet udenfor, og de fine, pengearistokratiske Raadsherrer sad derinde om Republikens Raadsbord og styrede, — var den Dag udstillet det nye Billede af den unge hollandske Helt van Spyck, som sprængte sit Skib i Luften under Krigen i 1830 imod Belgien. Det skulde høitidelig afsløres og have Plads paa Raadhusvæggen blandt Hollands Nationalminder.

Den pyntede Folkemasse togede derop i store Strømme gjennem alle Gader, stansede op og bølgede som et Hav ude paa Raadhuspladsen, medens en brusende Musik spillede Nationalmelodien:

„Wien Neerlands bloed door de aders vloeit."

Det var paa alle Ansigter at læse, at der susede en Storm af Nationalstemninger i Luften.

Elisabeth gik ved Salves Arm med Festens Skjær over sig.

Ogsaa han var høitidelig tilmode, skjønt han ikke kunde føle sig saa hjemme i Forholdene som hun, og hans Stemning var ialfald delt; thi han kunde ikke blive træt af at se paa Elisabeth.

Endelig kom de foran det store Maleri.

Det forestillede den syttenaarige Kadet paa Kanonbaaden i det afgjørende Øieblik.

Hun stod med Hænderne sammen foran sig en Stund stumt optaget, medens han bagom holdt hende fri for Trykket af Mængden.

„Ser Du," — sagde hun og vendte sig halvt om til ham uden dog med Øinene at slippe Maleriet; — „der staar han, medens den belgiske Kaptein opfordrer ham til at overgive Kanonbaaden! — Han har ingen Udvei! thi de er for mange" — vedblev hun optaget af Medfølelse. — „Men ser Du ikke, hvad han tænker? Jo, det staar til at læse udenpaa ham; han beder om at faa hente op Skibspapirerne til dem.

Ser Du, hvor smuk Uniform han har, Knapperne og den lille Dolk. Han ser saa fin ud," — sagde hun sagtere med et Udbrud af sin gamle, barnlige Begeistring for det Slags Stas.

Ved disse sidste Ord gik der som et pludseligt Stik gjennem Salve; — hun sværmede altsaa endnu for det Væsen, og han stod bleg bagom hende, medens hun vedblev at se paa Maleriet og tænkte høit til ham:

„Stakkars vakkre Gut! — men han aarker ikke at overgive sig, — jeg forstaar det saa godt. — Og saa gaar han nedenunder," — vedblev hun med dæmpet Stemme, medens hun uvilkaarligt foldede Hænderne med en Mine, som hun i Tanken fulgte efter ham; — „og sprænger Belgieren og det hele i Luften, forstaar Du!" — sagde hun, idet hun med

et høit Skjær i sit Ansigt og med vaade Øine vendte sig om til ham.

Han svarede ikke, og hun tog det for, at han ligesom hun var optaget af Scenen foran dem.

Hun vendte sig atter mod Maleriet.

Men, medens hun, efter at have givet sine Følelser Luft, stod smilende hensunket og tænkte paa, at hun dog kjendte én, der vilde have gjort van Spyck hans Bedrift efter, nemlig han, som i dette Øieblik stod bagom hende, — var Maleriet for hans Øine blevet til noget graat, fiendtligt. Han kunde skudt van Spyck tvert igjennem Hjertet for hans Uniforms Skyld.

Han skjulte dog sine Følelser for hende, men var hele Tiden paa Hjemveien meget ordknap og alvorlig, hvilket hun dog, optaget af Festen og talende om sit, ikke lagde Mærke til.

Først om Eftermiddagen var dette Indtryk forsvundet hos ham; — det var, som han havde havt en ond Drøm. For sine Øine havde han jo Elisabeth virkelig, trofast og varm, bringende Glæde over hele hans Sjæl.

Salve underrettede Garvloit om, at de havde besluttet at gifte sig, naar han kom igjen til Vaaren i Begyndelsen af April. — De var nu i December.

„Det blir lange fire Maaneder" — mente Salve tungt den sidste Aften.

Elisabeth tænkte det samme. Hun var bleg, men søgte at vise sig modig, fordi hun saa, at han var bedrøvet.

De sidste Ord blev endelig sagt; han kyssede hende og sagde:

„Til Vaaren, Elisabeth!"

Og hun stod med Taarer i Øinene og saa efter ham, indtil han forsvandt over Broen.

XX.

Det gik, som Salve instinktmæssig saa mørkt havde forudfølt; — det blev en lang og trist Vinter for ham.

Han boede i Tønsberg, men søgte lidet Omgang med de andre Skippere, hvoraf der om Vinteren altid er mange.

En Tid levede han jo paa Erindringen om den vidunderlige Uge i Amsterdam; men saa begyndte hans ulykkelige Sind efterhaanden igjen at prøve og veie Beskaffenheden af det Guld, han havde vundet, og der sneg sig Tvil ind hos ham, én for én. Var det Levningerne af sit Hjerte, hun havde budt ham at leve paa, eller var det hendes eget fulde, friske oprindelige selv, hun havde givet ham?

Den Tanke, han havde havt, da hun viste frem Ringene, blussede nu op; — hun var nær blevet Søofficerens Brud! Og det steg for ham hvorledes hun havde staaet med Beundringens Glød i sit Ansigt foran Kadetten van Spycks Portræt.

Han overveiede for sig selv, at det dog var en Glans, hun af Hjertet satte Pris paa, hvorpaa hun havde givet Afkald.

Hvorledes kunde Sammenligningen staa i hendes inderste Sind mellem alt dette, mellem det at blive en høi Frue, hvortil hele hendes stolte Natur passede, — og det at blive en for Eksistensen kjæmpende Sjømands Hustru!

Og saa hendes dybe Ømfindtlighed for, at der rørtes ved dette. Hun havde jo gjort det til en Betingelse ved selve Forlovelsen.

Jo mere han tænkte, desto mere utryg fandt han Grunden, hvorpaa han havde bygget; det hele udvortes saa deilige Æble viste sig for hans Øine ormstukket inde i Kjærnen; — det blev, som han burde kaste det fra sig.

Og dog var der inderst i hans Hjerte en Følelse, som modsagde det altsammen. Naar saa de Tanker kom op, — hvor ussel og elendig saa han sig ikke selv! „Bare hun var her!" — raabte det indeni ham som efter Hjælp; thi han følte, at der var Fare for, at hans bedre Jeg skulde drukne i alt dette.

Han gik ofte med Tanke paa at skrive til hende; men saa var der saa meget, som ikke burde siges og ikke turde siges, at han opgav det igjen; — det vilde blive Gud véd hvor langt.

Endelig besluttede han sig en Dag dertil. Det blev lydende saa:

„Til velagte Jomfru Elisabeth Raklev.

Hvad som vedkommer „Apollo", da ligger den med de andre Skibe i Rækken oppe ved Selvigsstrømmen, og Isen er vel en Fod tyk og kleint med Udsigterne til Isløsningen, som vil blive sen iaar, som alle her spaa; den er vel forvaret med Vagt og Riggen leiet ind paa Pettersens Takkelloft. Men hvad som vedrører Kapteinen, som Du i Amsterdam sagde, at Du havde sat dit fulde og eneste Hjerte til, saa fast, at det ikke kunde rokkes, nei ikke af nogen Magt eller Kraft i Verden! — saa har han tænkt meget over og vilde gjerne holde ud og se Dig igjen før hele Landtauget er skamfilet. For det skaver paa sidste Trevlerne synes jeg. Men saa jeg Dig, vilde det blive saa stærkt, at det kunde holde, hvor haardt saa Strømmen gik; men Du skal undskylde den som er blevèn saa klein paa de fem Aar Du véd nok; men jeg vil ikke sige, at det er din Skyld, men hellerikke gjøre mig bedre end jeg er, for jeg har Tiltro paa Dig, Elisabeth, men ikke slig Lid til mig selv, som er Feilen, som ingen kan gjøre for. Naar Du læser dette Brev, Elisabeth, maa Du huske paa den Sjømand, som ligger indefrossen og ikke glemme det ogsaa bagefter, til vi ses igjen, hvorfor jeg vilde give Halvdelen af mit Blod om det

hjalp eller mere, for jeg tæres op her, — saa længes jeg efter at se Dig igjen. Og lev nu vel af Hjertet. Jeg vil lide paa Dig af al min Hu midt i tyngste Laget til sidste Stunden og hart haabe paa Dig. Lev vel Du elskede Pige med stor Hilsen fra

Salve Kristiansen."

Dette Brev kostede Elisabeth mangen Taare.

Hun sad over det om Aftenerne, før hun gik tilsengs og følte saa tungt og bittert, at det var hende, som havde gjort ham slig, at han nu havde ondt for at forlade sig paa hende; thi hun forstod kun altfor godt, hvad der laa imellem Linierne.

„Kunde jeg blot været hos ham" — tænkte hun og havde en stedse stærkere Trang til at sende ham sit Svar; men hun havde aldrig lært rigtig at skrive eller at styre et Brev.

Efter megen Møie og studeren fik hun dog sammen et Par Linier efter en Erindring af Katechismussen:

„Til min Kjæreste Salve Kristiansen!

Du skal forlade Dig paa Gud og bagefter ham paa mig af alle Mennesker, som holder vist af Dig i alle Maader og tro mig. Det er Sandhed af din evige uforglemmelige

Elisabeth Raklev

og til Vaaren Elisabeth Kristiansen."

Dette Brev lagde hun sammen og fik en af Garvloits Sønner til at skrive udenpaa, men hun gik for Trygheds Skyld selv med det paa Posthuset.

Salve overraskedes en Dag af dette Brev. Han gjættede, hvorfra det kom, og nølede med at aabne det af Frygt for, at der kunde staa et Opslag i Anledning af hans sidste; — han huskede paa, hvorledes hun havde taget det i Amsterdam.

Han læste det med en overstrømmende Glæde som den, der havde faat sort paa hvidt for Tingen. Han lagde det hvergang igjen forsigtig ind i sin Lommebog og var en Tid en ganske anden Mand.

Men, som Dagene gik, begyndte Papiret efterhaanden at mattes i Værdi for hans Øine; det blev ham mere og mere kun en død Lap, en skreven Forsikkring om, at hun nu elskede ham; men ikke om, at han var hendes egentlige første og dybeste Kjærlighed, — og heri laa Tvilen.

Det var paa høie Tid, at Isløsningen kom, og Arbeidet optog ham; — han taalte ikke at gaa ledig med sine Tanker. Og derpaa opfyldtes hans Sind næsten med Forglemmelse af alt, hvad han den Vinter havde lidt, heftigt af Forventningen om at se Elisabeth igjen og opleve den Stund, da hun skulde blive hans Hustru.

XXI.

Salve var kommet til Amsterdam for at holde Bryllup. Han havde dertil kun de fire Dage, hvori Briggen laa og lastede i Pürmurende, og af Hensyn til Garvloits, hvem de vilde spare for Omkostningerne ved at holde Bryllupet, stod de begge fast paa, at de vilde vies den samme Dag, de skulde afreise til Pürmurende.

Den Formiddag, Vielsen foregik, udfoldede Garvloits Hus al sin Pragt. Stasklædninger til Anledningen var fremtrukne af gamle Kister fra Garvloiternes tidligere formuende Tider.

Madam Garvloit stod i en svær, stiv, grøn Silkekjole med indvirkede Blommer, massive Smykker paa Brystet samt en storartet forgyldt Haarklemme, der blinkede som et Stykke Krone over Panden.

Garvloit havde kun faat endel af sin Bedstefaders Stasdragt til at passe om sin korpulente Person, nemlig en Gyldenstykkes Vest, der sad sid og farefuldt stramt ved Knapperne.

Et Par ældre bekjendte af Familien samt Børnene var med i Kirken og ligesaa Skippersønnen fra Vlieland, hvis runde blide Ansigt fældte modige Taarer, da Bruden med Myrthekransen og det hvide Slør førtes frem til Alteret af Garvloit.

Elisabeth bar den Dag et Par ualmindelig smukke Sko med Sølvspænder, og Salve gjenkjendte med glad Overraskelse i dem de, han havde foræret hende for mange Aar siden.

Forvisningen om, at de nu uadskillelig tilhørte hinanden, fyldte dem med en usigelig Glæde. Hvor slog ikke Elisabeths Hjerte, da Garvloit første Gang sagde „Madam Kristiansen", og hvor bøiede ikke hendes indre sig som overtynget af Lykke, hvergang hun hørte det gjentaget af andre.

Der indtoges et Maaltid, hvorunder der herskede en egen tilbageholdt Stemning; thi Garvloits havde ikke let for at skille sig fra Elisabeth, hvem de havde vundet saa kjær.

To Timer efter var de paa Veien til Pürmurende; og hos Garvloits syntes de alle nu, at der var blevet tomt i Huset.

Da „Apollo" udpaa den smukke Eftermiddag bugseredes opad den store Kanal af en af de der brugelige Trækskøiter, som drages af Heste, lød Klokkerne fra Alkmar, — det bekjendte vakkre, gammeldags Sangspil.

De stod tause sammen ved Rælingen, medens alle de vekslende Toner fra Taarnet klang opløftende sammen hen i Luften over dem, og de syntes, det var deres Bryllupssang.

XXII.

De havde levet et Aar henne i Tønsberg, — det lykkeligste i deres begges Liv, og Elisabeth sad nu med en liden Gut paa Fanget. De havde kaldt ham Gjert.

Vakkert og ordentligt vilde hun have det i sin Stue. Der var næsten hollandsk renligt og blankt derinde med Blomster i Vinduet og i det hele taget noget baade over Stuen og hendes egen nette Paaklædning, der straks sagde én, at hun havde færdets i andre Forholde.

Under Salves hyppige Fravær havde den pene unge Skipperkone vundet Velvillie hos flere af Stedets gode Familier, med hvem hun uden egentlig at have Omgang dog kom paa en bekjendt Fod.

Salve sagde intet dertil; men hun skjønnede dog, at han, naar han kom hjem, ikke likte videre at høre om det, uden at hun dog rigtig kunde forstaa, hvorfor.

Dette var den eneste Skygge, der for et og andet Øieblik kunde trække lidt formørkende over deres glade Lykke.

Det var dog altid snart glemt igjen; thi han følte igrunden selv, at hans Jalousi mod disse fornemme Folk var en latterlig Svaghed af ham. Men, — han kunde ikke gjøre for det, — Elisabeth havde jo engang saagodtsom hørt med iblandt dem og sad nu i dets Sted i hans tarvelige Stue.

Anderledes var det, naar han gik alene op og ned ad Dækket ude paa Sjøen. Da viste Tingen sig altid i et mørkere Lys for ham, og han led under en pinlig Følelse af, at disse Mennesker daglig stiltiende førte den Tale i hans Stue, som han af alt mindst taalte, — den om, hvad hun havde givet Afkald paa for at blive hans. Men hans irritable Stolthed vilde paa den anden Side ikke for

alt i Verden have tilladt ham at nævne noget herom til Elisabeth, end sige bede hende holde sig fra disse Bekjendtskaber.

Da Sønnen Gjert var født, og der var kommet Forespørgsler samt fra Grosserer Jürgensen endel Smaasendinger, blev han, fra hele Tiden at have siddet rent overglad ved hendes Seng uden at kunne formaa sig til at gaa bort fra hende og Vuggen, pludselig forstemt, og han gav sig til at spadsere en lang Stund udenfor med Hænderne paa Ryggen.

Hvergang han passerede Vinduet, saa hun, at hans Mine var barsk.

Da han kom ind igjen, var han imidlertid dobbelt kjærlig og overstrømmende glad i hende.

Efter den sidste Tur paa Forsommeren gik Salve og hyggede sig i Hjemmet, og han nød Udsigterne til kanske at faa være hjemme et Par Maaneder i den vakkre Aarstid.

Dagene gik kun for raskt, syntes han. Elisabeth blomstrede som en Rose, og de talte sammen om, at hun skulde blive med ham paa hans næste Tur og besøge Garvloits i Holland.

Om Søndagene saas det smukke pyntede Par gjerne blandt Kirkegjængerne, og Elisabeth, der havde faat Øinene op for hans Saarhed ved, at hun talte med nogen af de „fornemme", undrede sig dog lidt over, at han absolut vilde, hun skulde være saa pyntet. Men hun gjorde sig snart med en vis Tilfredsstillelse op, at det, som stak under, var hans Forfængelighed af hende, og at han gjerne vilde vise hende frem.

Elisabeths Taktik i Forhold til disse Bekjendtskaber var, set fra hendes Standpunkt, baade fin og høimodig. Uagtet hun anede, at Salves Svag-

hed havde sin Grund i et Slags Mistillid til hende, lod hun dog for ham, som om hun ikke lagde videre Vægt paa det, i Haab om ved sin jevne Maade at tage det paa i Længden at kunne bevise ham, at han havde Uret.

Hun indsaa ikke tilfulde, hvor dybt denne Sag gik i ham.

En Dag, han havde været ude paa Nøtterø og forhyret Matroser, fortalte Elisabeth ham ved Hjemkomsten, at hun netop havde talt med Grosserer Jürgensen og Kone, der var gaaet forbi Døren.

„De skal imorgen reise til Frederiksværn; — og tænk Dig." — sagde hun, endnu aldeles optaget af Glæden, — „hun kjendte Marie Forstberg! — Jeg fik da sendt en Hilsen."

„Marie Forstberg? Hvem er det?" — spurgte Salve noget studsende.

„Det var hun, som var saa god imod mig," — men saa begyndte med den opstigende Eftertanke Farven at skifte i hendes Ansigt, og hun stammede, som hun nødig vilde fortsætte: — „Det er hun, som blev gift med — Beck — Søofficeren."

„Du skulde sendt Beck en Hilsen fra mig!" — sagde han skjærende. Han var bleg og undveg at se paa hende, medens hun gik forlegen derinde.

Endelig gik hun hen og satte sig paa hans Knæ og tog ham om Halsen.

„Du er dog vel ikke vred paa mig for dette?"

„Nei — Du maa naturligvis hilse, hvem Du vil for mig."

„Det var min bedste Veninde, da jeg var — i Arendal," — erklærede hun oprigtigt, men stammede mod Slutningen atter for ikke at komme til at sige „i Becks Hus."

„Jeg tvivler ikke paa, at Du staar i godt nok Forhold til de Folk!"

„Salve!" udbrød hun fortørnet og reiste sig.

Men han drog hende igjen ned til sig.

„Tilgiv mig, Elisabeth," — sagde han blødt angrende — „jeg har saa ondt for at høre de Mennesker nævnes af Dig. Jeg véd jo, at det har intet paa sig, saa vist, som jeg selv sidder her," — vedblev han, da han saa, at hun havde Taarer i Øinene.

Og nu bemøiede han sig en lang Stund med at faa hende god igjen, hvilket da ogsaa efter et heftigt Udbrud fra hendes Side endelig lykkedes, saa at de tilslut sad sammen den Aften i Overmaal lykkelige, som det pleier at ske efter en Regnskur i Kjærligheden.

Men Salve blev fra den Dag af mere ordknap og stille, skjønt han i det ydre viste sig lige øm mod hende.

Han vilde hellerikke nogen af de følgende Søndage i Kirken, og de blev siddende hjemme.

Der syntes at være kommet en urolig Aand over ham, og han stundede kun efter at komme ud i Farten igjen.

XXIII.

Elisabeth var efter Bestemmelsen fulgt med ned til Amsterdam, hvor hun havde besøgt Garvloits i flere Dage, og de befandt sig nu paa Hjemveien.

De havde havt en hyggelig Tur, om end Salve havde været noget alvorlig og stille af sig. Han var ved Siden deraf dog den hele Tid saa opmærksom og kjærlig betænkt i alle Henseender mod hende, at hun næsten begyndte at vænne sig til dette hans Væsen saaledes, som man uformærket kan vænne sig til en Grad mindre Lys, naar det er en Stund siden, man har været i det egentlige Solskin.

De seilede i deiligt blankt Veir for en liden

Bris ud af den grunde, af alskens Fartøier opfyldte Zuydersjø, hvor de mangensteds ikke kunde øine Land.

Elisabeth sad oppe paa Dækket med den lille Gjert og spurgte ivrigt Lodsen, som de efter Pligt havde faat ombord, om alle de flade, sandgraa Øer og Byerne, som efterhaanden viste sig; — hun kjendte Navnene paa de fleste, fra de Aar, hun havde været i Amsterdam.

Undertiden blandede ogsaa Salve sig i Samtalen, naar en eller anden Oplysning kunde interessere ham, men han gik for det meste kun taus og hørte til eller stod og saa ud med den lille Gjert paa Armen.

Et Kirketaarn i Nærheden af Øen Urk, der fortaltes at være opført af norsk Granit, lod til at opfylde hende med megen patriotisk Tilfredsstillelse.

Ved Terschelling er Løbet fra Zuydersjøen ud i Nordsjøen afmærket som et trangt Stræde med flydende sorte og røde Bøier. Selv i dette rolige, blanke Veir gik der paa den hele Strækning uhyre koghvide Braat tæt ved paa begge Sider, og Elisabeth udbrød i et forskrækket Spørgsmaal til Lodsen om, hvordan her da maatte se ud i Storm, naar hele Havet stod paa?

„Det er det bedst ikke at se," — sagde Lodsen med et vist Alvor.

„Men I er da derude retsom det er, Lods?"

„Aa — det er saa min Haandtering" — sagde han kort.

Salve blev ved denne Vending af Samtalen staaende.

„Ja, vi har Lodser i Norge ogsaa," — yttrede hun — „som ikke er saa rædde om Trøien, — det er et stolt Liv!"

Hollænderen lod ikke rigtig til at kunne være med paa Begeistringen; han bemærkede kun koldt:

„I to Aar efter hinanden, — det er nu tre Aar siden, — mistede de herude paa Amland ialt femti Lodser. De, som sidder igjen i Rederne, synes nok, det er lidet ved den Ære! Mange af dem har nu knapt det tørre Brød i Munden."

„Ja, men det er stolt, Lods! — Jeg vilde synes, at det var stolt," — sagde hun.

Salve gav sig til at gaa igjen.

— „Apollo" laa et Par Aftener efter i Maaneskin og duvede for et Rev i Mersseilene ude paa Doggersbank.

Elisabeth sad endnu oppe med Barnet varmt tilhyllet paa Fanget, medens Salve gik frem og tilbage paa Dækket og af og til saa paa hende.

Lidt længer henne, nær Storlugen, sad Nils Buvaagen og et Par af Mandskabet, der havde Frivagt, og gav endel Fortællinger tilbedste, og de andre slentrede om i Nærheden for at høre paa.

De havde den Dag mødt et stærkt Dødvande, og Tømmermanden gav i den Anledning tilbedste nogle mystiske Historier, hvortil han paastod at have været Øienvidne. Sligt Dødvande, mødt ude i Sjøen, havde gjerne en Forudbetydning.

Ogsaa Elisabeth sad og lyttede til.

Nils Buvaagen eiede som Fjordbonde dyb Sans for det overtroiske og havde paa sine mange Nordsjøfarter mærket sig endel af dette Slags. Han havde hidtil siddet ganske taus.

„Hm!" — yttrede han betænksomt idet han trak et Drag af Piben, — „der tør være mangt herude paa Doggeren. Her er, skal jeg sige Jer, som en gammel Begravelsesplads."

Ved denne Forklaring holdt han inde og begyndte atter at trække stærkt af Piben, som om han havde kommet til at sige mere, end han egentlig selv syntes om. Men, da de gjentagne Opfordringer nødte ham til at fortælle, og alle syntes spændte,

tog han igjen Ordet, idet han dog først saa sig om og talte lavt.

„Véd I" — spurgte han — „hvordan alle de gamle Fisk dø?"

Dette uventede Spørgsmaal lod ingen af Tilhørerne til at kunne besvare.

„Aa nei," — fortsatte han — „det véd nok ingen, og dog dør hvert Døgn saa utallige, at de, om ret var, skulde drive med de hvide Buge iveiret henover hele Havet; — vi skulde seile i bare død Fisk. — Ser I, — det er dulgt akkurat som, hvor der blir af alle de gamle Fartøier i Verden." — Det Ord „dulgt" fik i hans Mund en egen forstærket Betydning af det hemmelighedsfuldt spøgelseagtige.

„Ja, Doggeren kan være styg, og kan kanske blive det, inden vi faar krydset den af!" — endte han betænkeligt og bøiede sig bagover med Nakken mod den Bjælke, der gav ham Rygstød, idet han gav sig til at bese Veirfortoningerne. Der jagede et hastigt Skytræk foran Fuldmaanen.

„Nu da, Nils" — mindede Tømmermanden — „det var om de gamle Fisk og de gamle Skuder!"

„Ja, de tyr fordetmeste hid til Doggersbank og kanske nogle andre Pladser i Verden; derfor er her altid som en Ligsang i Sjøen og saa mange Lyd og Ting, som én ikke rigtig forstaar."

Alle blev med ét stille; thi det var som Fartøiet pludselig stoppede op midt i Farten med et haardt Stød, og Stødet af en svær Næsesjø regnede ind over Dækket.

„Hun hørte det," sagde Tømmermanden uvilkaarligt — „for hun er gammel, Skuden, og liker ikke at fare over Kirkegaarden!"

Elisabeth syntes, den sidste Sætning lød saa uhyggeligt, at hun reiste sig og begav sig til Ro.

Man fik endel Sjøgang om Natten med dumpe

Stød, som om man kunde være paa meget grundt Vand, hvilket Loddet dog viste, at der ikke var.

Men næste Morgen, da man var omgivet af en tæt Havtaage næsten som en Mur, laa Ankerkjættingen ved Magten af de sandfyldte Sjøer opskudt hen over Dækket med en vis Regelmæssighed.

At dette ikke var tilgaat paa en naturlig Maade, men var et Varsel, som stod i Forbindelse med Doggerens Mysterier, og at der var „døde Hænder" paa Banken, fandt flere af Mandskabet ikke urimeligt, og Nils rystede paa Hovedet.

Ud paa Formiddagen begyndte man at se Solen som en svag Lysning oppe i Taagen, og ved Middagstid klarnede det pludselig op til et straalende Solskin henover den grønlige, af en frisk Bris hvidtoppede Havflade.

Elisabeth var gaat op paa Dækket for at nyde godt af Solvarmen; thi det havde været taagekoldt, og hun saa nu med Overraskelse, at de laa omgivet af hvide Seilere paa alle Kanter.

Det var et isandhed pragtfuldt Skue, som hun fra sine Pigedage paa Skjæret vel vidste at beundre. I sin Trang til at meddele sig kaldte hun paa Salve.

Den smukkeste af dem alle var dog uden Sammenligning Korvetten „Nordstjernen", der stod for fulde Seil paa skjøns for dem nedover mod Kanalen; — den skulde paa et Middelhavstogt. Dette Orlogsskibs Ry var gaat langs Kysten, og Elisabeth havde i sin Tid mange Gange sværmet for at se det. Hun udbrød nu, som der foregik en Gjenkjendelse ikke at tage feil af:

„Dette er „Nordstjernen"! — Ser Du, hvilket stolt, herligt Skib det er, Salve! Nu tager de ind Topseilene! — Ser Du, hvor det løber i Sjøen med den hvide Rand langs Skroget og pløier for hele Seilpresset med Splitflaget efter sig? Hvor net og

fin — med alt det rappe Mandskab opefter Riggen mellem de svære smukke Seil; — de bjerger Topseilet, som det kunde være en Flok Fugle paa Raaen! Jeg tænker — tænkte mig" — rettede hun sig — „Tordenskjold ombord i fuld Jagt, som de farer rumskjøds nedover. Er dette ikke et stolt Skib!" — udbrød hun begeistret til Salve; men han stod og saa ret ud og svarede ikke.

Salve vidste, — hvad Elisabeth ingen Kundskab havde om, — at Løitnant Beck var med som Tredjekommanderende paa dette Aars Togt, og hans Hjerte pintes ved alle disse hendes Udraab i Anledning af det Skib, hvormed han fo'r.

„Det var „Nordstjernen", som alene af alle krydsede Strømmen op i Gibraltarstrædet!" — vedblev hun. I sin Tid havde hun mærket sig dette berømmelige Faktum ved sit Eventyrskib, der havde afløst „Najaden", og udtalte det nu med en vis stolt Følelse.

„Hvad siger Du, Salve," — sagde hun stigende for dog at vække ham op til at svare — „om Du var Chef ombord paa et saadant Skib?"

„Ja, det var andet end at staa med en slig Træsko under Foden som den lasede „Apollo", det forstaar sig!" — svarede han bittert.

Han følte, at han ikke formaaede at beherske sine Ord længere, og vendte sig pludselig fra hende, idet han lod, som han med ét blev optaget af Ordrer til Folkene.

Elisabeth blev staaende betuttet.

Hun maatte have saaret ham heftigt, men forstod ikke klart hvori. Hun tog ikke feil af den tordnende Stemme, hvormed han kommanderede, og hans Mine, medens han stod henne paa den anden Side af Rattet med Haanden i Brystet; — hun var vis paa, at den var knyttet indunder Pjekkerten.

En Stund saa hun ud, som hun overveiede; men

derpaa fik hendes Ansigt Præget af en bestemt Beslutning.

Hun vilde tale lige ud og ligesaa godt først som sidst have en Scene med ham om den Sag; thi dette var dog for urimeligt, — han kunde dog ikke være jaloux paa et Skib! Og ialfald — sagde hun sig med et Hovednik — vilde hun ikke længer vide af det; det blev jo til den utaaleligste Utryghed ved det mindste Ord og stadige Knappenaalsstik! Der maatte engang komme til en Klarhed og Rede om dette.

Og nu skulde det ske, — saa han dog engang kunde faa Øinene op for, hvad det var for Naragtighed fra Grunden af, han fór med.

Hun følte sig lettet ved Udsigten til endelig engang at faa afkastet denne stille, usynlige Byrde, der saalænge havde knuget paa deres Ægteskab.

Der blev imidlertid ikke Anledning dertil den hele Eftermiddag. Det saa atter ud til Uvęir, og endel af Seilene skulde reves. Siden gik han et Par Timer frem og tilbage forude ved Ruffet. Hun forstod, at han med Villie undgik hende.

Det lod til, at ogsaa Mandskabet havde en Følelse af, at han nu ikke var god at komme nær; thi de skyede stiltiende den Side af den snævre Dæksplads forud, hvor han gik.

I Olieklæder og Skindhyrer, som de havde itrukket i Anledning af Veirudsigterne, stod de i Flok ved Spillet og snakkede sammen med betænkelige Øiekast op mod Riggen og ud imod Skybankerne, der rullede mørke i Horisonten til Luvart og alt begyndte med drivskyet Luft at sende Hvin gjennem den gamle Takkelage. De ventede utaalmodigt paa Ordre til at bjerge flere Seil; thi det var ikke tvivlsomt, at de maatte gaa for Stormseil til Natten.

Det synes at være i det seneste Laget at Salve besluttede sig; thi, da han pludselig raabte over til

dem, at der skulde tages to Rev i Brigseilet og Mersseilene stumpes, havde de alt Veiret over sig. Han sprang idetsamme agterud og greb Raaberen. Da han skyndsomt kom forbi Elisabeth, som sad i Læ af Hytten, sagde han kort og barskt, næsten uden at se paa hende:

„Her er ikke Veir at sidde oppe i nu, Elisabeth! — Du faar gaa tilkøis med Barnet!"

Dette indsaa ogsaa Elisabeth selv, og hun gik; men der var noget smerteligt overrasket i det Udtryk, hvormed hun først stod lidt nølende og saa efter ham. Han havde aldrig før tiltalt hende saadan; — hun syntes næsten, det lød som om han hadede baade hende og Barnet!

Mandskabet havde ventet, at han vilde lænse undaf for Veiret og ikke forcere den gamle Brig med Krydsning i en Nat slig, som de her saa for sig, og det var derfor med stumt Misnøie, at de efterkom Ordrerne til at strække Halser og Braser paa de Seilstumper, for hvilke de gik.

Det skreg og klagede i de gamle Blokke, medens de i Halvmørket stivhaledes midt i Haglskuren, og det svært krængende Skib pressedes i Vinden og stødte og stampede i Braadsjøerne.

Nils Buvaagen var en sjælden Rorgjænger og havde en mærkelig Haand til i Mørket at kjende, om Fartøiet luffede eller girede. Han og en anden Mand stod tause ved Rattet, medens Salve gik op og ned til Luvart i Nærheden. Ved Skjæret fra Nathuset, som undertiden lyste paa ham, syntes Nils at han saa graableg ud.

Nils havde paa Hjertet at sige noget, men han saa ikke ud, som det var raadeligt.

„Falder af tre, fire Streger, Kaptein!" — varskoede han — „Sydost til Ost!"

„Mersseilet skjebrer!" — lød det forud fra — „vil slaa bak!"

„Skuden er gammel, Kaptein! — hun taaler ikke megen Haandtering for Stengerne," — vovede endelig Nils i al Lunhed at indbringe; — han syntes der nu var Leilighed for et Ord.

„Jeg skal vise Dig, at jeg kan faa Træskoen til at gaa jeg!" — mumlede Salve indædt, idet han lod, som om han havde overhørt, hvad der var sagt.

„Fald af, Nils! — Hun maa have mere Fart; — og saa over paa ny Boug!" — var hans Svar i Kommandotone.

„Klar til at vende!"

Nils sukkede; — han syntes, det var uforsvarlig Seilads, og der var vist ingen af Folkene, som ikke havde Følelsen af det samme.

Gjennem Mørket og Sjøraaket lød Kommandoordene med Mellemrum efter hinanden.

„Hal ind paa Bomtaillen! — Hardt i Læ! — Stik op Halser! — Bras om agter! — Bras om for!"

Der lod til at være kommet noget uklart ved et af Taugene i Forremers; thi Raaen havde ondt for at brase om, og man hørte en dump Lyd nedaf, hvorledes Seilet skjebrede saa hele Masten rystede.

Disse uvorne Folk var vant til noget af hvert. En af dem entrede op i den utrygge, gamle Rig og følte sig i Mørket frem udover den rystende Raa efter Tauget, hvilket han greiede, medens Sjøen hvidnede ikke langt under hans Fod; og snart var alt igjen klart til at hale. Dette skede under korte Raab af den paa Dækket ravende Klynge.

„Skjærp op agter! — Skjærpe for!" — lød det igjen. „Hal Klyverskjøde!" — men, da Klyveren vel var strakt og gjort fast, røg den og blev hængende smældende om Staget, indtil den efterhaanden tavede sig selv op i Trevler.

Man var kommet over paa ny Boug; men Situationen var den samme med idelige Overhalinger af

Sjøbrækket, saa at Dækket fra midtskibs til forud kun vanskeligt kunde passeres.

Salve var den Nat ikke rigtig ved sig selv. Der var kommet noget ustyrligt dæmonisk i ham, og, som han gik der i Uveiret og Mørket, var der Trods dybt i hans Sjæl.

„Nordstjernen", krydsende op Gibraltarstrædet, var det Omkvæd, der stadig susede ham til Hjernen og brændte ham vildt i Blodet, til det blev en hel Feberfantasi, hvori han saa den seile og Elisabeth staa og udtale sin Beundring. Men han skulde vise, at han ogsaa var Mand for at krydse; — dertil behøvedes der ingen „Nordstjerne" under Foden! Han skulde vise det samme i en sprukken Pram.

Elisabeth syntes at have lagt an paa at stille Mand mod Mand; — velan, lad staa til! — Hun tog feil, om hun troede, at han ombord i sin fattige Brig stak op for nogensomhelst Søofficer!

Et Par Gange, naar Kokken, der paa Reisen besørgede Elisabeths Opvartning, kom op ad Kahytstrappen, havde Salve spurgt efter, hvorledes det stod til og hørt, at hun sad fuldt paaklædt nedenunder. Den sidste Gang havde den godmodige Kok tilføiet i en egen varsom Tone:

„Hun længes nok efter at se Dem, Kaptein, — hun er ikke vant til sligt."

Havde Kokkens Øine kunnet kløve Mørket, vilde de have set en haanlig Trækning i hans Ansigt.

Uden at svare gav han sig atter til at gaa op og ned sin stadige Vei til Luvart mellem Kahytsruffet og Rattet, idet han af og til maatte holde sig i Koffilnaglerne under Rælingen.

Medens hans Jalousi og ophidsede Selvfølelse saaledes saa alt med vanvittig Overdrivelse, havde Elisabeth siddet nedenunder som et Bytte for mange Tanker.

Da hun gik ned med Barnet, havde hun en

dump Følelse af, at der var rammet hende eller nu skulde overgaa hende en stor Sorg. Slig havde han aldrig vist sig mod hende. Hun kunde ikke tænke og gav sig mekanisk til at stelle om og lægge Barnet saaledes, som hun var vant til.

Den rullende Køie var for dette kun en Vugge, hvori det straks sov ind, trygt og roligt.

I den snevre Kahyt slingrede Lampen under Bjælken. Et dunkelt Lysskjær faldt ned paa det grønne Opslagsbord, der stod mellem Kahytsvinduerne, og hen paa Knagger fulde af Sjøklæder, der bevægede sig frem og tilbage paa Væggen.

Hun stod med Albuen lænet ind i Køierummet og støttede Barnet, medens hendes Øine hvilede paa dets Ansigt.

Salves Færd havde været saa forunderlig, hans Øie saa skyt, og hun havde faat Indtrykket af, at det vilde være at vove alt, om hun nu holdt ved sin Beslutning at bringe ham til at tale lige ud. Men der gjærede paa den anden Side en næsten ubetvingelig Trang til med et raskt Greb at faa afkastet hele dette Aag af Uklarhed mellem dem og engang komme paa det rene.

Hendes Mine bar endnu Præget af en Strid uden Resultat, da den fortabte sig i en ængstelig spændt Lytten. Gjennem den bedøvende Knagen af Skibstømmeret i de stedse sværere Rullinger, hørte hun Salves barske Kommandoer og Lyden af Trosser, der haledes hen over Dækket under ivrige Raab af Folkene. Af og til rystede hele Skibet af pludselige Stød, og hendes Fødder vilde lette sig fra Gulvet, saa at hun maatte holde sig i Køiekanten, medens hun støttede den lille. Hun forstod, at det var blevet et svært Veir, og ventede, at Salve skulde komme.

Efter en Stund hørte hun, at det gik i Trappen. Men den, som viste sig, var Kokken. Med et af Veiret rødt, vaaddryppende Ansigt stod han og holdt

imod Døren, der vilde falde igjen. Han forhørte sig om, hvordan det stod til.

„Det er vist et svært Veir?" — spurgte hun efter en Pause, hvori hun synkede sin Skuffelse.

„Et overhændigt, Madam; men det vil nok blive lettere, naar Kapteinen lader falde af — for vi krydser haardt, Madam."

„Hvad var det for Larm isted paa Dækket?"

„Aa, — vi lagde bare over paa ny Boug, og saa var Forremersseil uklar, — og saa røg Klyveren. — Men han falder nok af, Madam," — gjentog han godmodigt trøstende. Af den Tone, hvori han sagde dette, fremgik dog, at hans Hjertensmening var, at dette burde være sket forlængst.

„Saa vi krydser saa haardt, Jens?" — spurgte hun ængsteligt.

„Ja, det kan vel være det; det knager i alle Ender; — men, naar vi falder af, Madam, skal De se, det straks blir bedre. — Er der ellers noget?"

„Nei Tak!" — Hun stod lidt tvilraadig, om hun skulde spørge ham, om ikke hendes Mand snart kom ned, og Kokken forstod det; men hun lod det være og tilføiede kun: „Tak, her behøves intet."

Jens trykkede Døren, der gjerne vilde gaa op, nøiagtigt igjen efter sig, og stolprede med sine tunge Støvler op ad Trappen.

Hun blev staaende i samme lyttende Stilling, men i hendes Mine afspeilede der sig nu mere og mere et Udtryk af Sjæleangst, og hun vred tilslut de sammenfoldede Hænder inde i det mørke Køierum.

Hun forstod, at Salve ikke vilde komme ned, og en instinktmæssig Angst sagde hende, at han nu krydsede paa mørk Trods med hende og Barnet, — at dette var hans Maade at svare hende paa.

„Men hvad har jeg da gjort ham?" — udbrød

hun med Heftighed, og derpaa begrov hun Ansigtet i Køieklæderne.

„Hvad har jeg gjort ham?" — gjentog det sig indeni hende, indtil den Tanke, hun altid vilde holde borte, dagede sig op for hende med fuld, tung Forvisning.

„Han tror mig ikke!" — hviskede hun fortvilet hen for sig. „Han bærer dog Mistanke til mig!" — Og hun lagde Hovedet med den smukke, høie Hals hen paa sin Arm, saaledes som hendes eget Barn vilde have gjort, naar det græd trøstesløst; men hun fik ikke græde.

„Hvad kan han tro? — hvad kan han da tænke?" — steg det ængsteligt op i hendes Sjæl, og det var næsten med Forstenelse, at hun nu stod og saa ind i dette Mulighedernes Land for alle hans Tvil. Hun saa ingen Grænse, men kun et sort Dyb af Mistanker, og i det holdt Salves Kjærlighed til hende paa at fortabes.

Hun hørte ikke længer Larmen og Knagningen, brød sig ikke længer om Fartøiets tiltagende Slingren og rystende Stød i Sjøerne. Medens hun ofte anstrengt maatte holde sig i Køiebrættet, var al hendes Sjæls Energi reist og optaget af denne ene forfærdelige Frygt.

Al hendes Trods var borte; hun følte kun Mod paa ét, og det var at gjøre, hvad det skulde være, for at bevare sig hans Kjærlighed.

Der gik en Rad af Tanker gjennem hendes Sind, der endte med et Udtryk af bleg Sønderknusthed.

Nu lagde hun ydmygt al Skylden paa sig og bebreidede sig fortvivlet i sin inderste Sjæl sin Forbrydelse mod ham; — det var jo hende selv, som havde gjort ham slig, at han ikke længer magtede at have fuld Tillid til hende. Og nu var det kun Straffen, som kom. — Hun havde jo set, hvorledes han havde stridt dermed — alt, hvad han kunde.

Som hun stod saaledes, følte hun sig villig til ethvert Offer, villig til, — uden at sukke — ydmygt at bære hans Byrde gjennem hele Livet; thi det var nu i bitter Anger gaat klart op for hende, at han var bleven syg, sjælesyg ved hendes Letsind.

Hendes Instinkt indskjød hende straks det store Helbrędelsesmiddel. Han skulde se, at hun paa sin Side viste ham en urokkelig Tillid, en, der ikke var mindre end Barnets, som sov der.

Det var med et svagt Smil om Læben, at hun roligt gav sig til at klæde sig af og lægge sig i Køien ved Siden af den lille Gjert.

Oppe paa Dækket havde Salve savnet Natkikkerten, der laa nede i Kahytten. Udkigsmanden troede nemlig engang at have opdaget Glimt af et Fyr, i hvilket Fald de mod Salves Beregning maatte være under Jylland.

Hans Stolthed forbød ham imidlertid at sende nogen anden for at hente den, og selv formaaede han ikke at bekvemme sig til at gaa ned til Elisabeth.

Medens Folkene mellem sig var blevne mere og mere betænkelige over den Dumdristighed, hvormed han pressede det gamle Fartøi gjennem Bælmørket og Sjøraaket, saa at det hele Tiden saa at sige gik med Havet over Dækket, gik Salve frem og tilbage, bange for at gaa ned i sin egen Kahyt.

Det blev endelig nødvendigt, og han steg med raske Skridt ned ad Trappen.

Idet han aabnede Kahytsdøren, stansede han et Øieblik studsende og saa sig om. Han havde ventet at finde hende siddende oppe i Ængstelse med Barnet paa Fanget. I dets Sted var der dyb Ro og Lampen nær ved at gaa ud.

Med en Rest af sin tidligere skyndsomme Gang gik han hen og tog Kikkerten fra Væggen. Efter et Par Forsøg med en Fyrstikke, der i Fugtigheden havde ondt for at tænde, lyste han hen paa Baro-

metret; men blev derpaa staaende med den i Haanden og lyttede efter, om hun sov. Han nærmede sig derunder uvilkaarligt Køien og søgte at se derind.

„Elisabeth!" — hviskede han sagte, som om han frygtede at vække hende.

„Er det Dig, Salve?" — lød hendes rolige Stemme.

„Jeg troede, at Du sad oppe med Barnet i dette Veir. — Det slingrer saa, og jeg — har ikke set ned til Dig" — sagde han undertrykt bevæget.

„Jeg? — Nei, jeg vidste jo, at jeg havde Dig oppe paa Dækket, og saa var jeg rolig. Resten faar én sætte til Vorherre. — Du har havt det ondt, Stakkel, og for travlt til at komme ned!"

„Elisabeth!" — udraabte han pludselig med lidenskabelig Anger og rakte sig heftigt ind i Køien for at omfavne hende med sine vaade Klæder.

Da hørtes et Brag, ledsaget af en voldsom Rystelse. Det var, som noget ved Skibet brækkede, og der lød høie Raab.

Med den samme Bevægelse, hvormed han havde villet omfavne hende, løftede han hende raskt ud og raabte: „Klæd paa Dig og Barnet! Spild ingen Tid og hold Dig oppe i Ruffet!"

Fartøiet krængede i det samme haardt over uden at reise sig igjen.

„Forremersestang knækket, Kaptein! — Riggen ligger udover!" — brølte Nils Buvaagen ned igjennem Trappen.

Salve vendte sig et Øieblik til hende med en Mine fuld af knugende, stum Selvbebreidelse, og fløi op paa Dækket.

„Fald af, — om hun lystrer!" — raabte han til Manden ved Roret. — „Til Økserne, Manne!"

Briggen laa med sin skrøbelige Rig i vreden Stilling til Vind og Sjø, helt over paa Siden, og Sjøerne brækkede over den som et Skjær.

Selv var Salve oppe i Forremerset og kappede den knækkede Mersestang, der gled ned udover til Læ i Sjøen.

Under den svage Graalysning af Dag, hvori Mændene knap kunde skjelnes, gik Økserne i de stærke Næver med febrilsk hastige Slag i Barduner og Stengeriggen, Stage og Leitere.

Men, medens Arbeidet stod paa, mistede de under den overhændige Slingring, Slag i Slag Storebramseil og Mersseil med Ræer og Tilbehør. Fokkestaget brækkede, Storseilet sønderreves, Underræerne og Fokkemasten skamfiledes.

Da det endelig efter fortvivlede, stadig livsfarlige Anstrengelser var lykkedes at fri Fartøiet for Belemringen af Riggen, laa det som et halvt Vrag, der vanskeligt kunde styres uden efter Vinden.

De havde ikke andet at føre end Brigseil og Fokken, og for disse holdt Salve undaf Veiret — det eneste, der var at gjøre — under Paavente af, at det stigende Daggry skulde vise, om de havde fri Sjø for sig eller det frygtede Jylland. Det sidste var for denne vestlige Storm i deres hjælpeløse Forfatning noget nær ensbetydende med Indstranding paa Revlerne og Undergang.

Ved Daggry skjelnede de, at de havde Horns Rev med Blaavandshuk langt nede i sydostlig Retning; de laa omtrent udenfor Ringkjøbingfjord, og der var nu intet andet at gjøre end at prøve at klare Kysten.

Deres Haab beroede paa, om Veiret vilde bedage sig eller springe om mere sydlig, samt paa Strømmen, om den ikke satte dem for haardt under Land.

Med endel Møie fik de sat en Nødklyver, hvorved de vandt at kunne støtte Fartøiet lidt bedre op i Vinden.

Salve gik paa sit ramponerede Dæk, hvor endel af Skandseklædningen samt Ruffet forud var bræk-

ket ind, medens Mandskabet to og to afløste hinanden ved Pumperne, thi der var længst meldt halvtredie Fod Vand i Pumpefoden, og der stod nu trods Pumpningen alt over de fire.

Briggen maatte have faaet en alvorlig Læk, der var saa meget betænkeligere, som de paa Returen kun gik for Ballast og ikke havde Trælasten at flyde paa.

Der uddeltes den Morgen Ekstrarationer af alle Slags; thi, uagtet der arbeidedes med forceret Liv, var der vel ingen ombord, som ikke havde en Tanke om, at denne Dag maaske kunde blive hans sidste.

De var passeret Høiden af Aggerkanalen og haabede paa lidt friere Farvand, straks Kysten udenfor Thyland begyndte at skraane mere østover.

Til Elisabeth havde Salve yttret:

„Jeg er bange for, at vi kan være nødt til at landsætte paa et beleiligt Punkt.

Vi mister Briggen," — tilføiede han med lidt dirrende Stemme.

Han lagde Eftertryk paa dette sidste, fordi han ikke vilde sige hende det værste, — at det beleilige Punkt, han talte om, ikke fandtes paa hele Kysten, og at her var klar Livsfare.

Hun saa derunder saa tillidsfuldt paa ham, at det skar ham i Hjertet, og han vendte sig bort.

Han skjulte ikke for sig, at han selv var Skyld i Forliset, og havde i sit stille Sind besluttet at erkjende det for Elisabeth. Men her var hverken Tid eller Sted dertil.

At han skulde miste Skibet gik derhos saare tungt i ham; thi han syntes, at han havde arbeidet haardt i mange Aar for de Skillinger, og at det var at blive en mindre Mand igjen.

Elisabeth var virkelig glad i Hjertet og tænkte ikke meget paa Briggen, som de skulde miste, men

desto mere paa, at det var lykkedes hende ved at vise sin ubetingede Tillidsfuldhed at vinde en stor Seir hos Salve. Thi efter, hvad hun i denne Nat havde oplevet med ham, var dette sidste nu blevet hende alt.

Medens hun nynnede og vuggede Gutten paa sit Fang nede i Kahytten for at faa ham til at sove, stod der en energisk, stor Beslutning i hendes Aasyn, og det var med vaade Øine, at hun hviskede henover til ham:

„Aarker han ikke at have Tiltro til os, skal vi to nok lære ham det, — ikke sandt, Gjert?"

Hans syge Sind, forstod hun, vilde altid se det inderste Hjerteblod i hendes Væsen, stadig se Bevis for hendes ubetingede Kjærlighed, før det kunde tro. Og han skulde faa det!

Han skal ikke saameget som faa ane en Bebreidelse for Briggen, — aldrig, i hvad der saa herefter kom paa imellem dem, faa se en misfornøiet Mine fra hende.

Dette blev en fast besluttet Sag i hendes Sjæl; thi hun sad nu med denne Nats Erfaring for, at hun havde fundet Frelsensmidlet. Hun følte, at naar det gjaldt om at bevare sig ham, havde hun Kraft til alt.

Ved Middagstid stod Salve og Nils Buvaagen et Øieblik sammen ved Rælingen.

Skjønt Stormen var betydelig løiet af, var Veiret fremdeles graat og disigt, og Sjøen svær.

To, tre Havmaager kredsede trist mellem dem og Kysten, hvor de nu i en lang Linie saa Havet gaa gulagtig kogende over Revlerne som en vældig Mur, der steg og faldt, medens der stod mastehøie Sprøit fra enkelte Stenrev udenfor.

Uagtet Vinden bar imod Land, hørte de dumpe Tordenbrag derindefra og ligesom en Susning i Luften.

Det var ikke til at skjule for sig, at de i de næste tre, fire Timer vilde se Afgjørelsen.

De stod begge tause, hver i sine Betragtninger.

„Jeg skal sige Dig, hvad jeg synes er det tyngste ved dette," — sagde Salve alvorligt. — „Det var, om Du eller nogen anden idag skulde sætte Livet til for min Seilings Skyld inat; — Briggen er min egen Sag."

„Det gaar nok, skal De se, Kaptein!" — svarede Nils fortrøstningsfuldt. — „Vi faar se til at hænge ved Skuden, mens hun slænges over Revlerne, og saa blir det vel en eller anden Raad derindenfor, kan jeg tænke!"

„Ja, Gud give det!" yttrede Salve og gik.

Men Nils blev endnu et Øieblik staaende. Der fortrak sig noget i hans grove, brunskjæggede Ansigt. — Han nærede lidet Haab og tænkte paa Kone og Børn derhjemme.

„Løs af ved Pumpen!" — lød det. Det var igjen Nils's Tørn, og han gav sig ufortrødent til Arbeidet.

Salve led af Samvittighedsbid. Han saa spændt urolig ud, og af hans Blik og Miner lyste mere og mere, at nu skulde der kjæmpes; thi det uundgaaelige var nu klart for alles Øine.

Gjennem Kikkerten saas en Hob Folk oppe i det klittede Land, hvis takkede Formationer fortonede sig rødblaat, violet henover.

Han stod nu i Ruffet hos sin Hustru og sit Barn. Der havde han et Øieblik set paa hende og givet et hjertetungt Suk Luft:

„Jeg skulde gladelig give Briggen og staa igjen med to fattige Hænder for at kunne gjøre denne Nat om igjen, Elisabeth!"

Og hun havde trykket hans Haand med et Udtryk af frimodig Trøst, der svarede ham bedre end Ord.

Men han blev lige efter den af det praktiske optagne Mand og viste hende en Maade, hvorpaa hun kunde knytte Barnet til sit Bryst ved et Tørklæde. Han lagde hende et Taug om Livet med en Sjømandsknude.

„Naar Du rykker i det saaledes, blir Du fri af det. Jeg kan ikke staa hos Eder; — jeg maa gjøre min Pligt for alles Liv, som er ombord, skjønner Du vel?"

„Gjør den, Salve!" — hviskede hun — „det vil vi begge være bedst tilfredse med."

„Og saa," — endte han, idet han med skjult Bevægelse strøg dem begge over Panden — „maa Du være ved friskt Mod. Det gaar nok godt, skal Du se, og naar det kniber, skal jeg være hos Eder."

„Med Guds naadige Hjælp!" — svarede hun — „husk paa det, Salve!"

Han gik derpaa raskt henover Dækket og raabte Folkene agterud til Skibsraad. Fartøiet laa nu under den Vandmasse, det havde trukket i sig, med den ene Lønning nede i Sjøen.

„Hør, Gutter!" — sagde han, — „dette er, som hver af Jer ser, en alvorlig Affære; men har vi Mod i Brystet, saa tør det nok endnu hænde, at vi klarer det, ialfald med Livet. Vi har ompas tre Timer til, saa er vi ved Revlerne; men da begynder det at skumre, og saa kan det være vanskeligt, om Folkene i Land er istand til at bjerge os. Vi maa styre derind, mens det er lyst, og selv vælge det bedste Sted, vi kan se. Synes I som jeg, Gutter! — saa landsætter vi straks, hellere end i Mørket at lade Skuden slænges ind over Revlen som en død Fisk?"

Folkene taug og saa betænkelige udenbords mod Landet.

Men, da Nils Buvaagen erklærede sig for Kap-

teinens Mening ved at træde over Dækket til ham, fulgte alle de andre efter.

Salve gik selv til Rattet.

„Skjever ind agter! — Fir af paa Braser og Skjøder!" — kommanderede han, idet han selv dreiede Rattet og efterhaanden lod Briggen falde af ind mod Landet.

„Fir af skal være!" — svartes der. Og dette var den sidste Ordre, som blev givet ombord paa Briggen „Apollo".

De fo'r nu indover med større Fart. Ved Rattet stod Salve, af og til støttende med Knæet paa en af Knaggerne; hans mørke, skarpe Ansigt var spændt, og hans Øine speidede som en Glentes efter det Sted, som skulde vælges.

Et Par Gange saa han gjennem Kikkerten ind imod Klitterne, hvor en Klynge Mennesker bevægede sig.

Den kalkhvide, stigende og faldende Mur voksede stedse høiere for deres Øine; Larmen og de dumpe Brøl af Brændingen blev stedse mere bedøvende og gjorde paa Elisabeth, medens hun under Følelsen af Faren stirrede ind paa den, en Virkning af Svimmelhed.

Det varede saa pinligt længe; Salve henne ved Rattet begyndte at staa i Taage for hende, og hun søgte i sin Angst at se ned paa Barnet, kun paa det.

Den sydende, svimle Susning i Luften tiltog om hende med alleslags hvislende Lyd og underlige Hvin. Hendes Øine saa sandgult Sjøskum stigende med en mægtig Kam og hvirvlende Flokker af pidsket hvidt i Luften. Hun hørte forfærdede Raab, syntes med ét, at Briggen blev baaret høit, medens Stormasten svinglede, og følte derpaa en knugende Byrde af Vand over sig, som vilde trykke hende ned ad Kahytstrappen, til hvilken hun klyngede

sig; — det gjentog sig og gjentog sig uden at ville ende, før hun blev kvalt. Men hendes eneste Tanke var at holde fast.

Da hun igjen kom til Bevidstheden, havde hun Salve ved Siden af sig. Han holdt sig i samme Line som hun, og alle Folkene var tyede agterud, hvor de havde surret sig. Briggen laa over paa Siden oppe paa den inderste Revle med Agterenden høit. Den løftede sig og huggede tungt mod Grunden med Stormasten udover til Siden, medens der, Skavl i Skavl, gik svære Vandmasser over For- og Midtskibet.

„Riggen til Læ maa kappes — skal vi klare os, Gutter!" — brølede Salve gjennem den hule Haand og sprang med en Økse i Haanden fremover.

Han blev hjulpet af Nils Buvaagen; og Elisabeth fulgte med Dødsangst, hvorledes de to Mænd kappede Taug for Taug, idet de alt imellem maatte holde sig i Riggen og lade Havet gaa over sig. Efter et sidste Hug, der friede dem for Masten, reddede Salve sig raskt agterud.

I næste Øieblik slængtes de af de sandfyldte gule Braat over Revlen og derpaa Ryk for Ryk, Stød for Stød, hen paa Grundingen indenfor, under stadig blindende Overskyllen, idet Forskibet brækkede.

Salve beregnede koldblodigt, at dette var en Chance; thi det lettede Briggen for den Vandtyngde, den havde i Lasten, og den vilde nu bedre kunne løftes indover mod Stranden.

Endelig, — efter et Par lange, forfærdelige Timer, mod hvis Slutning den regngraa Luft alt begyndte at skumre lidt, og Klitteranden blev mørkere — lod det til at Fartøiet stod fast i Grunden. Bølgerne brød nu kun sjeldent over, men kastede da altid tung Sand ind paa Dækket. — De havde Ud-

sigt til at plukkes itu, Planke for Planke, om de skulde blive liggende slig Natten over, — eller maaske graves ned i Sandet.

Til den ene Side af Grunden, — der, hvor de oppe paa Stranden saa Folk, — løb en Rende med en rivende Strøm, og de indsaa, at det foreløbig var deres Lykke, at de ikke var kastede helt over i den; thi da vilde Briggen være sunket. Paa den anden Side var der farbart, skjønt tildels braadhvidt Farvand.

De forstod, at deres Tegn til dem iland var opfattede, men saa til deres Fortvivlelse, at de alle forsvandt.

Salve gjorde da istand nogle Planker, som han bandt sammen, og Mandskabet efterfulgte hans Eksempel med, hvad flydbart enhver kunde overkomme.

Hans Agt var at forsøge at bjerge Elisabeth og Barnet ind til Stranden og lade det komme an paa sin Svømmedygtighed og Raskhed, om han ved Hjælp af en Line kunde drage dem op gjennem den svære Sugesjø, der gik op mod Landet, hver Gang efterladende en lang, tør Strækning.

Elisabeth sad imidlertid i Trappen ude af Stand til ret at opfatte, hvad der foregik.

Som han stod optaget af dette Arbeide, hørte han et Glædesraab omkring sig. Frem bag en Forhøining i Klitten kom en Klynge Mennesker, der drog en stor Baad mellem sig.

Da de stansede i Strandkanten, satte endel sig i den, og just, som et Braat skyllede af, skjød man igjen paa. Baaret af den tilbagevigende Bølge laa Baaden straks efter et Stykke ude paa Sjøen, medens Mandskabet af alle Kræfter trak paa Aarerne.

Det var klart, at disse forvovne Folk forstod sit Farvand; thi de styrede i en stor Bue op bag en Række Grundinger, der som en Molo brød det værste

af den svære Bølgetyngde, og stod derefter paa skraa ned til Vraget, i Læ af hvilket der var forholdsvis roligt. De hukede sig fast og raabte:

„Skynd Jer, Karle!"

Nogen Opmuntring hertil behøvedes ikke.

Salve bar sin næsten bevidstløse Hustru ned til Rælingen, hvor de modtog hende og lagde hende agterud i Bunden af Baaden; men hun reiste sig med udstrakte Arme, til hun igjen havde faat Barnet, der langedes til hende Mand imellem, og stirrede angst, indtil hun ogsaa saa Salve komme.

Han sprang sidst af alle ned i Baaden, og da besvimede hun.

Man satte fra og stod nu paa Bølgeryggen ret ind mod Land, hvor en Snes Mand i Sjøstøvler og Uldtrøier stod i Kjæde Haand i Haand ude i Sjøen og landdrog Baaden.

De hørte Glædesraab om sig ved Ankomsten, og han, som havde siddet ved Roret, udbrød til Salve, der stumt havde grebet hans Haand:

„Det var resolut gjort, Nordmand, at styre lige paa; — uden det havde I ligget paa Revlen denne Nat!"

Med trohjertig Deltagelse og Gjæstfrihed blev de forkomne Sjøfolk indbudt til at overnatte hos sine Redningsmænd.

Bærende sit Barn paa Armen og af og til støttende sin Hustru, fulgte Salve og det trætte Mandskab den brave Ib Mathisen og hans Kammerater ind mellem Klitterne, hvor Vinden ikke længer følte.

De havde endnu over en Mil ind i Landet til de nærmeste Fiskerhytter. Det skumrede, og de gik i trist, udmattet Taushed, medens deres Ledsagere af og til smaasnakkede mellem sig.

Da de en Stund efter kom ud paa de flade Dy-

ner, føg Sandet dem pibende og svidende om Ansigt og Hænder.

Endelig saa de Lys fra en Klynge Hytter. Den største af dem var Ib Mathisens, og didhen blev Salve ført tilligemed sin Hustru, medens Mandskabet fordeltes om i de andre.

Ibs Hustru, en robust Kvinde omkring de femti med et djervt, af Livet paa Heden brunet Ansigt, stod henne ved Ilden med opsmøgede Ærmer ifærd med at bage, da de kom ind.

Hun mønstrede de indtrædende et Øieblik spændt uden at forandre sin bøiede Stilling; men ved Synet af Elisabeth og Barnet udbrød hun med en Medfølelse i Stemmen, der var bedre end al anden Velkomsthilsen:

„Den stakkels Kone med Barnet er kommet lige ind fra Havet, Ib?"

„Ja, Maren, — Mathis og Peter var da Gudskelov ikke at se i Farvandet!" — svarede han.

Det sidste lod til at være en lettende Underretning, og hun gav sig uden at yttre videre ifærd med at sysle om dem, idet hun og hendes voksne Datter trak en Bænk til Ilden for dem og satte en Kjedel paa for at skaffe dem varm Drikke.

Hun lod til at have en øvet Praksis i alt, hvad der hørte til dette; thi det varede ikke længe, før de alle havde skiftet Klæder, og Elisabeth og Barnet laa i Seng.

Under sin Beskjæftigelse med dette gjorde hun af og til Ib nogle sagte Spørgsmaal om, hvorledes det var gaat til.

Salve, der sad med Haanden under Kinden og stirrede ind i Ilden, hørte hende spørge:

„Monstro han selv eiede Fartøiet?"

„Ja, det var, hvad vi havde af Eiendom," — svarede Salve roligt; — „vi faar endda være glade ved, at jer Mand frelste os, og har desværre kun

lidet at takke ham med, fordi han i dette Veir vovede Trøien og Livet ude paa Revlerne."

„Saa Du har lagt slig ud igjen, Ib?" — yttrede Konen og vendte sig til sin Mand med et Udtryk af bekymret Bebreidelse; det var dog ikke, som hun vilde have det ugjort.

„For sligt tager vi ikke Betaling," sagde hun lidt kort til Salve og derpaa i en mildere Tone: „Vi har selv to Sønner, som farer paa Norge, ser I; — der gaar tungt Hav der ogsaa!"

Salve var bleg og anstrengt, og, efterat have spist lidt, begav han sig til Ro.

Ud paa Morgensiden blev han dog liggende vaagen.

Han hørte en dump Dønnen og Tordnen fra Havet.

Elisabeth laa i urolig Feberdrøm og snakkede, opfyldt af Forestillinger fra Strandingen. Af enkelte Ord lod det til, at hendes Tanker beskjæftigede sig med ham. Han laa og lyttede, uden at der kom nogen egentlig Mening; men hun talte stedse uroligere.

„Aldrig! — Aldrig!" — sagde hun under et lydeligt Udbrud; — „han skal aldrig faa høre et Ord om Briggen!" — og efter en Stund hviskede hun fortroligt:

„Ikke sandt, Gjert? — Han skal finde os i Køien, ellers tror han, vi er rædde."

Salve laa bekymret for hende og følte under dette, hvor usigelig han elskede hende. Men den Betragtning gled dog ved hendes Ord ind hos ham, at hun alligevel havde havt en Tanke bag sin Opførsel mod ham; den havde altsaa ikke faldt hende ligetil og naturlig; — og det var med et bedrøvet Suk, at han sagte kyssede hende paa Panden.

Et Par Timer efter var han allerede staat op

og paa Veien nedover til Havet for at se til Briggen.

Omgivelserne svarede til hans Sindsstemning.

Vinden peb langs de bleggule, triste Driver og reiste af og til Sandskyer inde imellem Klitterne, der takkede og skavlede sig ørkenagtigt henover.

Paa den blege Kyst kredsede enkelte skrigende Sjøfugle omkring endel sorte Vragstumper, der stak op af Sanden. Udenfor laa det uoverskuelige Vesterhav uden et Skib paa sit blygraa Øde. Det brød sig vældigt tordnende over den fjorten, seksten Fod høie Revle og derpaa over nok en Række indenfor, medens Fraaden mangesteds slikkede med lange Sprøit opefter selve Klitten.

Mellem den indre Revle og Landet stod endnu Levninger af det agterste af Briggen, og Stumper af Planker, Rig og Rundholter laa og skvulpede op i Stranden.

Medens Salve saaledes gik i Taushed henover, følte han en egen dragende Sympathi med denne Kyst. Han syntes, at hans eget Liv svarede saa til den. Han havde opnaaet at faa en Brig, og den stod nu derhenne i Sanden, og han havde faat Elisabeth; men ogsaa slig, at han igrunden havde forlist hende. — Midt i Sorgen over Briggen gik det, han havde hørt hende sige den Nat, i ham som en dunkel, smertende Underdønning.

Han indhentedes snart af Ib Mathisen og Matroserne. De begyndte nu en ivrig Opsporen af mulige Levninger af deres Eiendele, og tre Skibskister samt Kompasset blev Udbyttet af en timelang Søgen.

De blev ogsaa denne Dag over i Fiskerleiet, og det var med Rørelse, at de tog Afsked fra Ib og hans Hustru og alle disse Mennesker, der saa uegennyttigt havde opoffret sig for dem uden paa nogen Maade at ville modtage Godtgjørelse.

Efterat have aflagt Sjøforklaring hos Øvrigheden om det passerede og, efterat Salve med størstedelen af de Penge, han havde reddet, havde udbetalt Mandskabet, hvad han skyldte, gik de med en Kornjagt, der laa i Harboøre, op til Kristianssand.

Underveis var Salve ordknap. Han grublede over sine Fremtidsudsigter, men der gik samtidig ogsaa en anden mørk Strømgang i ham; thi hans Sind var atter blevet oprevet i Forhold til Elisabeth, og som sædvanligt voksede dette op til et stedse mørkere Humør, der mere og mere vandt Indflydelse paa hans Tanker.

Han vidste godt, at der ikke herskede mere end en Mening blandt hans Mandskab om, at han selv i Uvittighed havde seilet Skuden over Hovedet paa sig, og at dette Ord vilde komme ud, — saa at der nu var liden Udsigt for ham til at blive Skipper for nogen. Heller ikke huede det ham at prøve paa at tigge sig frem til en slig Stilling i Tønsberg og maaske opnaa den — for Elisabeths Skyld, som var almindelig likt. Han taalte ikke engang at tænke sig nu at have hende med sig did iblandt alle Storfolkene.

Der stod kun ét tilovers for ham; — han vilde blive Lods paa Arendalskanten og begynde som Kjendtmand. Dertil duede han saa godt som nogen, eftersom han var født og opdraget der; dertil havde han i Hjertet Lyst, og der etsteds, for Eksempel i Merdø, — tænkte han bittert, — kunde han da faa beholde Elisabeth for sig i Fred.

Da denne Beslutning var bleven fast opgjort hos ham, gik han til Elisabeth, som sad med Gutten henne paa Randen af Lugen. Hun havde i de sidste Dage ofte i Ubemærkethed set bekymret hen paa ham.

„Elisabeth!" sagde han — „jeg har tænkt over,

hvad jeg skal tage mig for! Sælger vi alt, hvad vi har i Tønsberg, kan jeg kjøbe mig en god Lodsskøite og endda have lidt tilovers for den første Tid; — for jeg tænker at begynde som Kjendtmand ude paa Merdø. — Du faar finde Dig i at være en simpel Mands Hustru!"

„Bare han heder Salve Kristiansen, er jeg glad, véd Du," svarede hun freidigt —; „derude har jeg desuden altid likt mig, Salve!"

„Vi faar leie Hus derude til Dig og Barnet, til jeg har faat ordnet med Sagerne i Tønsberg!" — yttrede han.

Hun hørte dette med lidt indre Overvindelse; thi hun havde glædet sig til at gjense sin Stue. Og derpaa talte de sammen om, hvordan det hele burde indrettes.

Da Salve siden gik paa Dækket, mumlede han: „Hun er klog nok til at svare for sig!"

Hun kunde have svaret hvadsomhelst, og han vilde nu altid havt Mistanke.

XXIV.

Vi kunne blot med enkelte Strøg følge deres Samliv i de følgende ti Aar, hvori de boede paa Merdø, indtil den Tid, da vi i Begyndelsen af denne Fortælling kastede Blikket ind i deres Hus, — Salve var nu firti og Elisabeth omkring de seks og tredive, — og skulle ikke opholde os længere ved at beskrive et overdækket Saar, som stadig voksede sig større, medens det grønne og glædelige ved Væksten for hvert Aar blev sparsommere.

Han var blevet stedse vanskeligere at omgaas,

og Elisabeths stille, selvfornægtende Kamp i samme Mon haardere.

Hun maatte veie sine Ord paa Guldvægt, omgaa hans Saarhed paa de mest udtænkte Maader og kunde alligevel støde an paa det mest uventede, da der pludselig brød løs en Scene, saameget bittrere, som han aldrig direkte udtalte sig.

Taalmodigt skjulende sit eget Oprør, havde hun kun at vente paa, at det skulde gaa over, medens Enden ofte blev, at han taus og mørk gik tilsjøs.

Hun sad da gjerne i lange Stunder og græd.

Af og til kunde den gjemte Krænkelse og Harme blusse voldsomt op i hende og forlange Luft. Men, naar saa dette var over, dukkede igjen med hendes Kjærlighed til ham den Tanke op, at det dog var hende, som skulde hjælpe ham til at forvinde den dybe Mistro, han havde faat ude i Verden; — hun saa med pint Sjæl, hvormeget han selv led.

Hvor stolt var hun paa den anden Side ikke af ham, naar hun hørte de andre Lodser optagne af, hvad han havde vovet og virkelig udført, og hun mærkede, hvorledes de alle saa op til ham.

Hvilket Hjerte gjemte han ikke igrunden! — Det vidste hun alene, — de andre dømte ham kun efter hans haarde, barske ydre.

I den første Tid, da det at opnaa Lodsbestillingen endnu stod som Maal for hans Ærgjerrighed, havde dette for endel udøvet sin heldige, afledende Indflydelse, og det havde ialfald ikke hændt, at han nogengang, saaledes som senefter, gav sig til at sidde henne i Arendal istedetfor at komme hjem efter sine Ture.

Det var især et Par Begivenheder, der dannede et bestemt Vendepunkt, nemlig da Kaptein Beck, der havde slaat sig op til en formuende Mand, ud-

nævntes til Lodsoldermand og som saadan blev Salves overordnede, og da hans Søn, Søofficeren, efterat være udtraadt af Marinen, flyttede til Arendal og overtog Faderens store Skibsværft.

Siden Becks var kommet, kunde Elisabeth altid være sikker paa at finde ham i mørkt Humør, naar hun engang imellem havde været en Tur inde i Arendal for at gjøre Indkjøb og se til sin Moster. Det gav sig gjerne Luft i en bidende Harcellas over gamle Becks Uduelighed som Lodsoldermand. Hun lod derfor ogsaa dette være, skjønt i Begyndelsen ikke uden stor Overvindelse; thi hun følte stærk Trang til engang imellem at komme ud blandt Folk og se andre Forhold end de daglige ensformige paa Merdø.

I den sløve Ensomhed, hvori hun saaledes efterhaanden hensank, var disse seigpinende Sindslidelser tilslut blevet hende et vanemæssigt Aag. Og sten mere end af sin oprindelige Beslutning oploldtes hun nu hver Gang af Udsigten til den blikkelige Belønning, — om hun var heldig: To, lykkelige uforstyrrede Solskinsdage i Hjemmet, hvilke hun syntes, hun havde ham hos sig slig, som han var i den første Tid.

Det glippede desværre kun altfor ofte.

Men netop det, at Elisabeth saaledes mere og mere gav efter og underkastede sig, gav hans altid vaagne, lurende Mistanke Næring, idet en Følelse sagde ham, at dette var mod hendes Natur, og han stadig troede at ane en Klogskab under. Den sygelige Mistro, som hans vilde Færden ude i Verden i Forening med de senere tærende hemmelige Tvil i Forhold til hans Hustru havde skabt i ham, havde efterhaanden gjort ham til en Tyran, der i mørke Timer ikke taalte et Glimt af Modsigelse hverken af hende eller overhovedet i sit Hus.

Men paa den anden Side var han, som vi har

set, selv ikke mindre angst for sit Humør end hun; — derfor tyede han ind til Arendal.

XXV.

De unge Becks — som de hed i Modsætning til Lodsoldermandens — førte i Arendal et temmelig storartet Hus, og de havde Raad dertil; thi Skibsbyggeriet indbragte Aaret rundt store Penge.

Den statelige Søløitnant var en indtagende Selskabsmand. Hans krøllede, sorte, tidligt lidt graasprængte Haar faldt saa eget smukt over Panden, og, naar han talte ved Glasset, var alle enige om, at han var noget af det smukkeste, man kunde se.

Over hans Fremtræden hvilede Noblesse, og hans usædvanlige Dygtighed nød almindelig Anerkjendelse.

Med et saadant Væsen kunde han ikke undgaa at blive en saavel i selskabelig som i kommunal Henseende indflydelsesrig Størrelse.

Var Beck saaledes almindelig yndet, blev dette maaske mindre Tilfældet med hans Hustru.

Den Dom, at hun var i alle Henseender saa „rigtig", mentes egentlig ikke som en Kompliment, men indeholdt dog en Hyldning af hendes selskabelige Magt.

I Stilhed var hun sin Mands regulerende Moment. Uden hendes Takt vilde han ikke saa sikkert have bevaret sin Holdning midt i al den gemytlige Hjertelighed, hvori han færdedes.

I Forholdet til sin Hustru saas Beck altid at være en ren Riddersmand; han forsømte ikke den mindste Opmærksomhed, og man komplimenterede ham stadig som et Mønster paa en Ægtemand.

Enkelte af Husets nærmeste vilde dog have fundet noget paafaldende i deres Forhold, noget underligt kjøligt tilbageholdende over dem begge, og man ymtede om, at hans Hustru neppe forstod at vurdere ham ret. Det syntes, som de to talte bedst sammen, naar der var fremmede tilstede.

Og saa var Fru Beck saa underlig bleg af Farve; hendes Ro kunde til sine Tider minde om noget følesløst, og hun viste ligeoverfor hans varme Væsen en afmaalt Kulde.

Da de som nygifte kom til Frederiksværn, var hendes Farve frisk, og hendes Udtryk bar Skjæret af deres første Kjærligheds Lykke. Hans varme indtagende Personlighed udøvede en ubetinget fængslende Indflydelse over hende, og hun følte sig tryg i Besiddelsen af hans Kjærlighed.

Et Par Feil, der egentlig stod i Modsætning til, hvad hun havde tænkt sig ved hans mandige Væsen, aabenbarede sig jo efterhaanden for hende: — han led under en overordentlig Forfængelighed og var næsten latterlig afhængig af Verdens Dom. Men saalænge Hovedsagen var i Orden, og hun følte, at han elskede hende, blev disse Skuffelser hende dog kun noget underordnet. Hun stolede paa den Magt, hun mere og mere vandt over hans Sind, og syntes endog, at hun kunde elske ham, om muligt, endnu høiere med disse hans Svagheder, hvilke hun i Stilhed gjorde sig til en Opgave at faa bortryddet.

Den elskværdige Løitnant Beck blev søgt i alle Huse, og som Damernes Yndling stod han snart i et Slags sentimentalt Kurmagerforhold til saagodtsom den hele smukke Kreds der paa Stedet.

Naar han kom hjem, bar han som oftest en Blomst i Knaphullet, og han modtog Presenter snart fra én, snart fra en anden. De beslaglagde ham paa en Maade som fælles Beundringsgjenstand.

Der var langtfra noget at sige paa dette.

Den eneste, som i Stilhed følte sig sat udenfor, var hans egen Hustru. Hun saa hele denne sværmende Hær efterhaanden danne som en Hævdsvei mellem sig og Manden, og træde ned netop de Blomster, som skulde gro alene for dem i deres egen Stue.

Hun blev efterhaanden mindre livlig, men hørte, som han syntes, interesseret paa hans mange Udtalelser, naar de efter et saadant Selskab var komne hjem. Kun blev samtidig hendes Toilette mere udsøgt, og den naturlige Begavelse for en selskabelig Fremtræden og Konversation, hvoraf hun var i Besiddelse, uddannede hun nu systematisk.

Hun vilde intet mindre end overvinde sine Medbeilerinder, der stod over hende i ydre, men under hende i Aand. Hun seirede; men led under den Omtale, som deraf naturlig fulgte.

Den eneste, hos hvem hun ikke vandt sit Slag, var Manden.

Hans Egenkjærlighed var altfor optaget af de mangfoldige smaa Smigrerier og den Hyldning, han var Gjenstand for, til at fatte det store Smigreri for hans Person, der indeholdtes i hans Hustrus Færd. Han var gift med hende, og havde hende sikkert nok.

Fra den Tid daterede sig hendes Indflydelse i de Selskabskredse, hvori hun færdedes, og denne vidste hun, støttet af sin Mands formuende og ansete Stilling, at bevare ogsaa, efterat de var flyttede til Arendal.

I de første Aar af deres Ægteskab var det dog kommet til en alvorlig og for hendes vedkommende igrunden afgjørende Udtalelse.

Det foranledigedes ved hans Forhold til en høitstaaende Officers Frue, hvilket hendes Stolthed ikke kunde fordrage, skjønt hun vel indsaa, at det hos

hendes Mand kun var noget midt imellem Forfængeligheds- og en Beregningssag.

I et Selskab havde hun vist sig paafaldende kold imod Damen, og hendes Mand bebreidede hende det ved Hjemkomsten.

Han havde hidtil levet trygt paa sit Forhold til Hustruen og med blind Egoisme intet set af alt det, som havde bevæget sig i hende.

Hun svarede dengang ogsaa kun lidet paa hans Bebreidelser, stod blot en Stund og saa paa ham paa en saadan Maade, at han blev ilde tilmode, og gik derpaa roligt ud. Han hørte, at hun steg langsomt op ad Trappen.

En Timestid efter kom hun igjen ned i Stuen med et Lys i Haanden. Hendes Mine var kold, og hun saa ikke hen paa ham, medens hun efter Sædvane lukkede og ordnede tilside der til Natten.

Beck søgte nu at berolige hende, idet han bad hende ikke at tage sig det saa nær. Han vilde kjærlig tage hende om Livet, men saa pludselig en harmglødende, ligbleg Kvinde foran sig.

Nu tog hun Bladet fra Munden og, hvad Løitnant Beck da fik høre, gad han vist ikke repetere selv for sin bedste Ven; thi i Hjertet slog det ham som Sandhed, om han end var den Mand, som snart igjen glemte det.

Hun kaldte ham en ussel Pjalt, der for Smiger solgte hende og alt, hvad de havde havt dyrebart sammen, til hvemsomhelst.

Der var — sagde hun, idet hun gjorde en Bevægelse, som hun stødte til noget, hun i Bund og Grund foragtede, — ikke saa meget igjen af hans mellem hundrede Flaner udstykkede Væsen, at det lod sig tage op af en Kvinde med lidt Ære og Sandhed for sig.

Da Beck kastede sig hen i Sofaen og sentimen-

talt udbrød, at han var en ulykkelig Mand, gjentog hun et Par Gange i en usigelig foragtelig Tone:

„En Mand! — En Mand! — Havde Du været en Mand, havde Du endnu eiet min Kjærlighed, — ialfald en Gnist; men nu er, som Lyset her" — hun pustede det ud — „alt mellem os slukt!"

Med disse Ord forlod hun Stuen.

Beck sad overvældet og næsten bedøvet af dette forfærdelige Slag i hans huslige Lykke, og følte en frygtelig Angst for, at det skulde være virkeligt Alvor.

Hun sad den hele Nat inde hos sit Barn, og han forstod, at han ikke turde forstyrre hende.

Trods den Overvindelse, det kostede hans Stolthed, var han i de følgende Dage næsten ydmyg lige overfor hende, og erkjendte baade varmt og hjerteligt sin Uret. Han søgte endog at vise hende sin alvorlige Mening ved en Tid at slaa om i et andet Forhold til Damerne og opnaaede virkelig, at hun tilsyneladende var ligedan mod ham som før, det vil sige venlig og rolig saaledes, som hun havde været i det sidste Aar.

Det kom fra hendes Side aldrig til nogen sand Udsoning. Dertil havde hun for klart faat Øiet op for, at hans virkelige Væsen var som en løs Sky, der kunde glimre baade i Aand og Elskværdighed, eftersom Øieblikket og Menneskenes Ære spillede ind i den; men han var for dybt egoistisk til, at en sanddru, alvorlig Kjærlighed kunde fæste Rod, endsige give en fælles Livsvækst.

Følsom, honnet og godmodig, som han var, vilde han have behandlet hvilkensomhelst Hustru udmærket endog, om denne ikke havde gjort sig ham saa nødvendig som hun. Men hun følte dog, at hun i sin selskabelige Magt igrunden havde et Slags Selvforsvar; thi den bragte ham til at se op til hende — noget, hans forfængelige Natur trængte til for at se hende i det bedste Lys. Hun erkjendte

med Fortvilelse i Hjertet, at hun i sin Kjærlighed til ham havde grebet dybt feil, at der var intet trofast, sandt at fæste sig ved, intet af det, hun engang havde villet se hos ham.

Hun vidste Hemmeligheden ved denne for Verden glimrende Mand, — at det var ingen Mand.

Hendes Ægtefælle levede og bevægede sig nu for hendes Blik som et brustent Ideal, til hvilket hun var bundet, — saalænge Livet varede. Der voksede Bitterhed i hendes skuffede Sind, og denne blev saameget dybere, som hun maatte lukke den inde i sin Sjæl og ikke havde nogen at betro sig til.

Der stod for hende kun tilbage at være klog, at lade sig nøie med et komfortabelt, i ydre Henseende anset, Samliv og gjøre sig alt saa fordrageligt som muligt.

Livet var blevet hende saa ørkentomt, og netop i Øieblikke som, naar hendes Mand under Applaus glimrede ved Bordet i en ildfuld Skaaltale, — syntes hun, det lød, som Tomheden buldrede.

Sine Forældre forsikkrede hun altid ivrigt om, at hun var lykkelig, naar de ikke forstod, hvorfor hun saa saa bleg ud, og de vidste jo, at hun i alle Henseender havde det godt.

Hendes eneste dybere Interesse var Sønnen Frederik, som hun dog opdrog strengt, fordi hun troede at se Faderens Natur i ham.

Hun havde altid bevaret sin varme Interesse for Elisabeth og glædet sig meget de Gange, hun i Tidernes Løb havde modtaget Hilsener fra hende.

For hendes Erindring stod den ranke Pige som et af de Mennesker, til hvem hun havde følt sig mest hendraget. Efter den store Skuffelse, hun havde oplevet, kunde hun ofte saa klart se for sig dette udtryksfulde Ansigt, der var saa fuldt af Kraft og Hjertelag.

Hun havde undertiden set Elisabeth i Arendal og troede at vide Grunden, hvorfor hun altid syntes at ville undgaa at møde hende; thi i sin Mands Skuffer havde hun engang tilfældigvis iblandt nogle gamle Breve fundet den Seddel, som Elisabeth havde skrevet til ham.

Det var ikke noget Slag for hende, — dertil kjendte hun for godt sin Mands flygtige Natur.

De Gange, hun paa Gaden saa et Glimt af Lodsens Hustru, speidede hun forskende i hendes Ansigt, om hun saa lykkelig ud. Men hun syntes snarere, at hun opdagede noget fortrykt. Og, da hun saa hørte om hendes Mand, at han skulde være saa haard og umedgjørlig — troede hun at have faat Vished for, at ogsaa hun var ulykkelig i sit Ægteskab. Hun følte nu en Trang til at tale med Elisabeth som med intet andet Menneske, — efter at høre, om hun dog ikke selv var den ulykkeligste af dem.

Ogsaa Elisabeth havde længtes efter at gjense sin fordums Veninde. Men Becks Hus var hende jo af mange Grunde et umuligt Sted.

Elisabeth havde dog lagt Mærke til, at hun var blevet paafaldende bleg.

Især syntes hun, at hun saa dette engang, hun og hendes Søn Gjert stod paa Bryggen ved Baaden, ifærd med at reise hjem.

Fru Beck kom forbi et Stykke henne ved sin Mands Arm og vendte en lang Stund Hovedet om. Udtrykket hvilede saa sørgmodigt dvælende paa hende, næsten som hun havde noget at sige eller betro hende, og de hilstes uvilkaarligt.

Siden hengik et Par Aar uden at de saa noget til hinanden; thi Elisabeth var i den Tid næsten aldrig i Arendal.

XXVI.

Vi hensætter nu Læseren til hin Nat i Begyndelsen af denne Fortælling, da Lodsen, drevet af sit vilde, mørke Humør var gaat tilsjøs med sin Søn.

Elisabeth tilbragte den i en Sindsstemning, der var mere end vanligt oprørt, — selv efter en slig Scene.

Da han havde forgrebet sig paa Sønnen, var der blusset noget op i hende, som hun havde havt ondt for at undertvinge, og hun følte med en vis Skræk, at det havde været paa Nippet til et Udbrud, — at kun den lange Vane i at underkaste sig havde gjort hende det muligt ogsaa denne Gang at tie.

De saa tit gjentagne Undskyldningsgrunde for ham vilde ikke stige frem.

Hun sad stille i Natten og saa udover de svundne Aar og syntes fortvilet, at hun vadede og arbeidede i noget endeløst ufremkommeligt, at hendes Taalmodighed holdt paa at gaa tilende.

Havde hun da ingen Ret? Eller skulde der paa denne Maade ties, — til den ene af dem engang bragtes hen paa Tromø Kirkegaard?

Disse Tanker var engang vakte og vilde ikke lade sig drive tilbage igjen; de gik i hende ogsaa den følgende Dag, og hun var ikke istand til at sidde roligt over noget Arbeide. Hun var angst for, at Salve uformodet skulde komme hjem igjen, for hvorledes hun da vilde modtage ham; thi hun følte sig ude af Stand til at beherske sig. Hendes egen Stue var med ét blevet hende trang og kvalm som et mangeaarigt Fængsel, hvori hun havde siddet.

Hun tog den lille Henrik paa Fanget for at berolige sig.

Om Aftenen overfaldtes hun af en heftig Graad; hun syntes, alle de Tanker, hun havde havt, var saa syndige, følte, hvor høit hun alligevel elskede Salve, og hulkede i Hænderne.

Men det var alligevel bagefter, som noget var hændt; — som hun ikke længer havde godt for at bære dette Liv.

En af de følgende Dage kom Naboen ind i Stuen med Bud fra hendes Moster. Denne laa meget syg og ønskede, at Elisabeth skulde se ind til hende, og hun tog straks med sin Søn Henrik indover til Arendal, idet hun nedlagde Besked derom til Salve, som hun ventede hjem.

Hun var næsten glad ved denne Gang at kunne være borte ved hans Hjemkomst.

At gamle Mor Kirstine var bleven syg, var paa en Maade en Begivenhed paa Stedet, thi som Sygepleierske i en Aarrække eiede hun sit stille Forhold til mangen Familie, — ogsaa den Beckske. Familiefædre erindrede at have set hendes Ansigt over sig, da de som Barn laa i Meslinger eller Feber, og hun var altid selvgivet tilstede, naar der tilstødte nogen alvorligere Sygdom. Der var en Trøst i det blotte Syn af denne stærke, rolige Kvinde med den stille, erfarne Takt om den syge, den utrættelige Evne til at vaage og de vel kjendte Egenheder, hvori hun ikke taalte Modsigelse.

Lægen havde snart opdaget, at Forholdet stod saa, at det var ham, som for sin Anseelses Skyld i Byen maatte vinde hendes Tillid, ikke omvendt.

Den unge Fru Beck havde som andre stadig ladet forhøre om, hvordan det stod til, og det forlød nu, at det værste rimeligvis var overstaat.

Fru Beck kunde ikke modstaa denne gode An-

ledning til at se Elisabeth, og begav sig en Formiddag derover.

Mor Kirstine var faldt i en rolig Søvn, og Elisabeth sad ved sin Mosters Seng, da hun saa Fru Beck gjennem Ruden. Hun forstod at denne vilde komme ind, og sad med bankende Hjerte ventende paa, at der skulde tages i Døren ude i den smale Forstugang.

Fru Beck maatte have staat længe ude i Bislaget, thi det varede en god Stund, før der rørtes ved Klinken. Da gik hun sagte ud og aabnede den.

De stod Ansigt til Ansigt.

Elisabeths Øine var taarefyldte; men Fru Beck lod ikke til at have saa godt for det. Hendes Blik havde heller noget fornemt forlegent, og hun trykkede Elisabeths Haand for ligesom ad denne Omvei at besvare det. Og dog var der noget i hendes blege Ansigt, som sagde den anden, at hun visselig ikke følte mindre ved Gjensynet.

Elisabeth førte hende ind i Mor Kirstines lille hyggelige Kjøkken, hvor der stod en Kasserolle med Suppe til den syge paa Skorstenen svagt kogende over Ilden.

Hun bad hende sidde ned.

I Stilheden kunde de høre Uhret pikke inde i Stuen ved Siden, hvor Mosteren sov.

Der blev en Pause, førend nogen af dem talte. Endelig spurgte Fru Beck i en sagte Tone:

„Hvordan staar det til med Deres Moster, Elisabeth?" — Det vilde under enhver Omstændighed været et naturligt Spørgsmaal; men her føltes det kun som en almindelig Indledning, — hun havde desuden samme Morgen forhørt sig derom ved Bud.

„Tak, det synes at staa til Bedring," svarede Elisabeth, — „og nu sover hun. Det vil gjøre godt."

„Det er længe siden, vi saas, — atten Aar!" sagde Fru Beck, og hendes Øine hvilte paa Elisabeth, som om hun ledte efter Mærker paa, hvorledes disse havde taget paa hende; — „men De har været stærk, ser jeg, stærkere end jeg."

„Det var den Morgen, jeg reiste til Holland," yttrede Elisabeth under en vis bevæget Glæde ved at kunne minde det op igjen.

„Jeg har tit tænkt paa den Time!" hviskede Fru Beck næsten mere for sig selv end til hende, hun talte med, og hendes Læber dirrede svagt.

Elisabeth læste et Udtryk af stum Sorg i hendes Ansigt.

Fru Beck havde tænkt at fortælle Elisabeth, at hun kjendte Grunden til hendes Afreise. Hun kjæmpede med sig selv, om hun skulde sige noget, men lod det dog være.

„Ja den, som kunde set forud i Livet, Elisabeth!" udbrød hun med et Suk og saa vemodigt paa hende, som om hun mente at have givet Udtryk for en sørgelig Følelse, der maatte være fælles for dem begge.

„Det var vist ikke godt, Fru Beck, — der falder mange Ting af i Livet; som det vilde være mindre let at bære, naar Modet først var slaat ned."

„Ja, men man kunde da vogte sig!" — hviskede Fru Beck med noget bittert, haardt i Stemmen.

Elisabeth følte sig ikke saa enig i dette, og der opstod en Pause, hvorunder Fru Beck havde Følelsen af, at Samtaletraaden var gaat itu. Hun ledte i sit stille Sind efter, hvorledes hun igjen skulde begynde for at faa anbragt det, hun vilde, og tog med pludselig Varme hendes Haand.

„Er der noget, Deres Moster behøver, saa haaber jeg, De véd, at hun blot har at vende sig til mig!" Hun vilde helst have nævnt hende selv

istedetfor Mosteren, men følte, at der var noget i det Forhold, hvori de to stod, der forbød det, — og Meningen laa forstaaelig nok under.

„End De selv, Elisabeth?" vedblev hun, idet hun saa hende forskende ind i Øiet med et Udtryk af inderlig Medfølelse. „De har det ikke godt, — De er jo desværre ulykkelig gift!"

Ved de sidste Ord fløi der en Rødme op i Elisabeths Ansigt, og hun trak uvilkaarlig Haanden til sig.

Hun saa paa Fru Beck med en saaret Stolthed, som hun nødig vilde være ved.

„Nei, Fru Beck!" svarede hun — „det forholder sig ikke saa. Jeg er" — hun vilde sagt lykkelig, men valgte at sige — „ikke ulykkelig gift." Hun følte, at Udtalelsen lød svag og tilføiede:

„Jeg har aldrig elsket, vilde aldrig eiet nogen anden end han, som nu er min Mand!"

„Det glæder mig usigeligt, Elisabeth. Jeg havde jo hørt noget andet" — yttrede Fru Beck lidt forlegen, og der opstod atter en Pause.

Hun forstod, at hun havde været saa uheldig at krænke hende, og at den sidste Yttring havde gjort det værre; thi af Elisabeths Holdning fremskinnede noget værdigt, selvfølende.

Det rørte sig inde i Stuen, og Elisabeth greb Anledningen til at faa afbrudt den lidt pinlige Taushed ved et Øieblik at se didind.

Fru Beck saa efter hende med et noget forbauset, endnu prøvende Udtryk. Hun maatte dog have taget feil; men lykkelig i sit Ægteskab var hun ialfald neppe. Og dog, tænkte hun bittert, — hvilken Kløft imellem dem! Hun holdt ialfald af sin Mand.

Da hun kom tilbage, sagde Fru Beck under en Tanke om at udslette det Indtryk og tillige givende

efter for sin egen dybere Trang til et fortroligt Udbrud:

„De tog Dem dog ikke nær af, hvad jeg kom til at sige, Elisabeth. Jeg tænkte, ogsaa andre kunde have Sorg!"

„Vi har alle det, vi skal bære frem, og det kan mangengang være tungt nok," mente Elisabeth; hun misforstod ikke, hvad der laa i Fru Becks Ord og saa deltagende paa hende. Hun vilde dog ikke direkte svare paa, hvad hun troede, den anden kun ufrivilligt var kommet frem med, og sagde:

„De har en Søn, lykkelige Forholde og meget at leve for, Fru Beck!"

„At leve for!" udbrød hun nu — „at leve for! Jeg skal sige Dig noget, som ingen véd uden nu Du. Jeg dør Dag for Dag — jeg véd bedst selv, hvad der er igjen af mig. Det er lidet, og mindre blir det!"

Hun talte i kold, bleg Ekstase. — „Du er det eneste Menneske, jeg har sagt det til; det eneste, jeg igrunden bryder mig om. Gjem det og glem det.

Og nu Adieu!" — sagde hun. „Træffes vi nogengang mere i Verden, saa taler vi aldrig om det." Hun søgte i Bevægelse efter Døren og aabnede den.

„Ethvert Kors kommer fra Vorherre, og den største Synd af alle er at fortvile! det kan De være rolig for er Sandhed," trøstede Elisabeth. Hun sagde det bedste, hun her vidste at sige.

Fru Beck vendte sig om i Døren og saa paa hende med det blege, stille, glædeløse Ansigt.

„Elisabeth!" yttrede hun — „jeg fandt denne i en af min Mands Skuffer. Jeg vil sige Dig det, for at Du ikke skal tro, det er det, som har voldt mig nogen Sorg." Hun tog op af Lommen en gammel, gul Papirlap og rakte hende den.

Elisabeth sad siden længe med Bedrøvelse og tænkte paa hende.

Nu forstod hun, hvorfor Fru Beck var saa bleg! Hun havde ikke en Rynke i sit Ansigt; det saa saa fornemt ud, men hvor koldt — og trangt det var blevet! Stakkel, Stakkel, — hun havde det tungt! En skulde ikke have let for i hende at kjende igjen Marie Forstberg.

— „Saa det er at være ulykkelig gift," — sagde hun sig selv; hun syntes, hun havde stirret ind i noget forfærdeligt.

Medens hun sad ved Mosterens Seng, forfulgte dette hende, og hun saa med dyb Medynk sin Venindes Skikkelse for sig.

Efterat hendes Medfølelse endelig havde arbeidet sig til et Slags Ro, begyndte et andet hidtil i hendes Sind tilbagetrængt Punkt ved deres Samtale stærkt at beskjæftige hende. Det var de Ord, hvoraf hun pludselig havde følt sig saaret.

„Saa, det er altsaa det, Verden siger om os" — tænkte hun — „at vi er ulykkelig gifte!"

Hun havde Tid og Ensomhed nok til at gruble derover, medens hun pleiede den syge og vaagede over hende. Hun stirrede med et halvt forskrækket, prøvende Øie paa sit eget Ægteskab og den tunge, stadige, frugtesløse Kamp, hvorunder det var hengaat, og hvori der ikke var vundet et Skridt frem, — altid gaat tilbage, mere og mere.

Kunde hun sige, at der var Lykke i et sligt Liv?

Og var Salve da lykkelig? —

Hun saa ham for sig, som han var i sin første Ungdom og slig, som han nu var blevet, — mørk, vild og mistænksom i sit Hjem, hvorledes hun modtog ham med skjult Frygt istedetfor Hustruens Glæde, hvorledes de sidst havde skiltes — ja, hvad der var hændt sidst, og hvad hun da havde følt.

Hendes Tanke dvælede længe og med Bitterhed derved; — saa galt var det altsaa blevet mellem dem!

Hun begyndte med Angst at tænke: „Dette er kanske det at være ulykkelig gift!" — det havde før ikke faldt hende ind, at sligt kunde siges om hende; hun havde jo faat den, hun af alle vilde have i den hele Verden.

Hun sad ud paa Morgensiden med Hænderne foldede om Knæet og stirrede ud i Stuen. Natlampen lyste svagt henne fra Glasset bag Sengen.

Fru Becks Ord, da hun stod saa bleg og sagde sin Ulykke ud til hende, gik mere og mere igjen; de gjentog sig tydelig, ordret, Gang efter Gang og vilde ikke bort: „Jeg dør Dag for Dag. — Jeg véd bedst selv, hvad der er igjen af mig —; det er lidet og mindre blir det!"

Og saa gik det med ét klart som et Lys op for hende:

„Det er jo netop slig baade Salve og jeg lever! — Vi er begge stadig blevne mindre, — vi dør daglig ved Siden af hinanden; det er det, man gjør i et ulykkeligt Ægteskab!"

Hun sad en lang Stund bøiet, smertefuldt stirrende ind i denne Tanke.

I al sin Opoffrelse, fordi hun troede, at han ikke taalte at høre Sandheden, saa hun nu en eneste fortærende, aarlang Løgn. Det var Mangel paa gjensidig tillidsfuld Oprigtighed, — det, at de begge havde skyet Sandhedens Grund, — der havde gjort deres Forhold sygt.

Da kastede hun med ét Hovedet op, og der lyste en vild Energi i hendes Ansigt. Hun saa saa smuk, saa ubetvingelig stærk ud.

„Men slig maa det ikke længere gaa! — Salve og jeg skal ikke ødelægge Livet for hinanden!" udbrød hun og reiste sig i Bevægelse.

„Hvad siger Du, Elisabeth!" — spurgte hendes Moster, der vaagnede.

„Intet, kjære Moster!" svarede hun og bøiede sig over hende med en Skaal Suppe, som havde staat over Natlampen.

„Du ser saa — saa glad ud, Elisabeth."

„Det er, fordi Du har sovet saa godt, Moster, og drikker Du lidt, faar Du igjen sove, skal Du se."

Der var et stille Smil om hendes Læber, og over hende pludselig en helt anden selvbevidst Holdning. Hun var i Ordets dybe Betydning lettet og indvendig befriet — for en mangeaarig Tyngde. Endelig havde hun faat Rede og Klarhed og kunde se gjennem det, der hidtil havde ligget som en klam, tung, forvildende Taage over hele Livet og gjort hvert Fodtrin, hver Tanke, hver Glæde uvis.

Hun vidste nu, hvor hendes Ansvar laa, hvad hun vilde og skulde.

Hun ventede, at Salve og Gjert skulde komme opad Dagen, og tænkte meget paa, hvorledes hun da skulde modtage ham. Det skulde og maatte komme til en Forklaring mellem dem; men hun følte tillige, at hun maatte gaa klogt frem.

Og midt under dette — med hvilken anden Freidighed og Længsel ventede hun ikke paa ham.

XXVII.

Salve havde været heldig og bjerget ind til Hesnæs et engelsk Barkskib, og derfor modtaget et stort Salær.

Han havde som vanligt gruet for Hjemkomsten; men, da han ikke fandt sin Hustru og hørte, hvor-

dan det hang sammen, var han straks taget ind til Arendal for at høre til hende.

Hun modtog ham ude i Gangen.

„God Dag, Salve," sagde hun og tog ham i Haanden.

„Jeg har været meget ængstelig for Dig og ventet, kan Du vide. — Du maa gaa stille — didind." Hun viste ham ind i Sidekammeret. — „Og hvor er Gjert?"

Han saa lidt overrasket paa hende; det var ikke den Maade, hun ellers pleiede at modtage ham paa. Der var noget freidigt, som om hun selvgivet forlangte Regnskab af ham for hans Fraværelse. Ellers var det altid ham, som pleiede at overtage Begyndelsen og efter Behag vise Glimt af sit naadige Humør.

„Gjert" — svarede han lidt kort — „er hjemme ved Huset!

Saa Du har været ængstelig for mig, ventet?" tilføiede han i en egen Tone, som han fandt noget at bemærke ved denne Tiltale, men opsatte det.

„Det kan da ikke være det samme for mig, Mand, om Du omkommer derude — véd Du vel."

„Hvordan staar det til med din Moster?" — afbrød han. „Er hun meget syg."

„Hun kan se Dig; — følg mig ind til hende, men gaa sagte."

Salve følte, at han blev paa en Maade nødt, og fulgte.

Han havde altid, saa vidt muligt, undgaat at se Mor Kirstine og ladet sin Hustru alene staa for det Forhold. Han var ræd de prøvende Øine, hvormed den gamle saa paa ham, og mindedes altid den Advarsel, hun havde givet ham om ikke at nærme sig Elisabeth, saalænge han nærede en Tvil i Hjertet mod hende.

Da han var kommet ind, gik han med Ærbødighed hen til hendes Seng.

„Saa det er Dig, Salve!" sagde hun med svag Stemme. „Du er ikke ofte at se. Elisabeth har været velsignet mod mig, og Henrik er saa stille og snil; — hvor er Gjert, — har Du ikke ham med Dig?" Hun saa spørgende efter ham.

„Han er hjemme ved Stuen, Moster," — svarede Salve. — „Hvordan staar til?"

„Aa Tak, — som Du ser; — jeg tænker saa tit paa, hvad der skal blive af den Gut; han er saa vild af sig, men saa god igrunden, Stakkel!"

„Aa, — Du skal nok se, vi skal faa ham frem!" sagde Elisabeth, der stod bag Salve og nu nærmede sig hende —; „men Du maa ikke tale saameget."

Salve var pinlig berørt. Samtalen var netop truffet til at komme lige op i det, som havde været Anledning til Uveiret sidst hjemme, og saa tog Elisabeth det slig. Han blev barsk i Minen.

„Du saa saa glad ud inat, Elisabeth! Hvem var det, som var inde og talte med Dig igaar?"

„Det var Fru Beck."

„Den unge?" — vedblev Mosteren.

„Ja, det var hende. Men Du taler formeget, Moster!"

„Jeg er bange for det jeg ogsaa!" tænkte Salve mørkt for sig selv.

Men, da han saa, at Elisabeth nu, som intet var, vinkede ham ud, overvandt han sig dog i Øieblikket og sagde lidt tvungent:

„I vil nok blive rask igjen, Moster, til jeg kanske ser herind om nogle Dage. Farvel saa længe!"

Han gik noget braat ud, og hans Mine var tordenmørk.

Hans Stolthed forbød ham at udtale, hvad han tænkte, men han havde paa Læben at sige hende kort og bittert, at hun naturligvis for ham maatte

blive i Arendal saalænge, hun blot ønskede det, og saa selv straks tage hjemover.

Elisabeth læste, hvad der foregik i ham og, da da de kom ud i Kjøkkenet, foregreb hun det:

„Hør Salve," sagde hun, „jeg maa naturligvis blive herinde, saa længe Moster er syg!"

„Det forstaar sig," svarede han tørt — „herinde har Du jo ogsaa bekjendte!"

„Du mener Fru Beck? Hun har været saa god imod mig, og jeg holder af hende, — hun er ulykkelig gift, Stakkel!"

Salve studsede. Elisabeth syntes med ét at have glemt meget, — at der fandtes visse Anstødsstene. Var det kanske, fordi hun nu var hjemme hos sin Moster?

Han saa koldt paa hende, som han ikke rigtig begreb, hvad der gik af hende.

„Du bliver naturligvis, saa længe Du vil," sagde han og beredte sig til at gaa, men kunde ikke bare sig for med Bitterhed at tilføie:

„Der er jo ogsaa ensomt og kjedeligt hjemme!"

„Deri har Du ikke saa megen Uret, Salve! jeg har virkelig havt det temmelig ensomt derude nu i mange Aar. Du er saa ofte hjemmefra, og da sidder jeg bestandig alene der. Det er nu to Aar, siden jeg har set ind til min Moster!"

„Elisabeth!" udbrød han, idet han søgte at tvinge sig —. „Er Du fra Forstanden?"

„Det er netop det, jeg vil undgaa, Salve!" sagde hun med isnende Ro.

Han stirrede paa hende; — hun stod og sagde ham det lige i Øinene.

„Saa det er altsaa der, jeg har Dig!" yttrede han haanligt. — „Jeg har jo altid anet det. Du kan nu komme hjem for mig, naar Du vil, Elisabeth!" vedblev han i en kold, ligegyldig Tone.

„Du burde altid vidst, hvor Du havde mig,

Salve! at jeg holdt af Dig — kanske endog formeget!"

„Jeg skal sende Dig Penge, — det skal ikke staa paa det. For mig kan Du omgaas Fru Beck og de fornemme, saalænge Du vil!"

„Og hvorfor skulde jeg ikke faa Lov til at tale med Fru Beck? Mener Du ikke dermed," — udbrød hun med løftet Hoved og et tindrende harmfuldt Udtryk — „at jeg har noget paa mig, hvorfor jeg ikke skulde kunne træde med frie Øine ind i hendes Stue.

Men ét vil jeg sige Dig, Salve, — og jeg siger det for vor Kjærligheds Skyld —: Dette skal have en Ende! Thi blev det ved slig mellem os," endte hun langsomt, idet Stemmen skalv — „turde Du kanske opleve den Dag, da den ikke mere fandtes. En raader ikke selv for sligt, Salve!"

Han stod endnu et Øieblik stum og saa paa hende. De hvasse, mørke Øine viste, at der spøgte noget farligt i ham, som han selv var bange for at slippe løs.

„Jeg vil tro, Du har sagt dette i Ophidselse," sagde han med et frygteligt Alvor. „Jeg skal ikke være vred paa Dig, men glemme det, det lover jeg Dig, — tænke, at Du ikke har været rigtig ved Dig selv idag, — syg —"

„Skuf Dig ikke, Salve! Jeg mener hvert Ord, — saavist, som jeg holder af Dig!"

„Farvel, Elisabeth! Jeg kommer tilbage paa Onsdag," sagde han, som han kun holdt ved sit Forsæt og vilde undgaa at høre mere.

Da han var gaat, snarere sank end satte Elisabeth sig ned paa Bænken. Hun var forfærdet over, hvad hun havde sagt.

Hendes Hjerte var opfyldt af en dyb, usigelig Angst.

Hun kjendte ham og vidste, at hun risikerede

alt af hans yderlige Natur — at støde ham helt fra sig ud i et forvildet Liv udenfor Hjemmet.

Og dog maatte — maatte det voves. Og med Guds Hjælp skulde hun seire og holde ham fast i sin Kjærlighed.

XXVIII.

Medens Lodsen stod og styrede sin Skøite hjemover, havde han endnu kun en dump Følelse af, hvad der var sket, men Harmen brændte i hans Øie, og det brune, skarpe Ansigt havde et haardt Udtryk.

Han var frygtelig krænket, saaret lige ind til Hjerteroden af sin Stolthed. Hun havde pludselig overfaldt ham med alt dette paa et neutralt Territorium, — Mosterens Hus, sagt ham lige ud, at hun havde været ulykkelig, følt sig tyranniseret i al den Tid, de havde levet sammen.

Han smilte bittert, — han havde altsaa dog havt Ret i den Følelse, at hendes Væsen havde været skjult mod ham!

Ja vist havde de levet ulykkeligt; men hvis var Skylden? Hvorfor havde hun lige fra Begyndelsen ladet ham gaa slig uvis og uklar? Havde hun ikke sveget ham dengang, han var ung og ikke eiede en Mistro i sin Sjæl?

Og bagefter? — han havde visselig forstaat, at hun havde havt mangen Overvindelse ved at finde sig i hans ringe Kaar.

Han følte, at hans mangeaarige Magt over hende var glippet, og at det gjaldt en Kamp. Det forekom ham, som hun med ét havde sat Krudttønden i hans Stue og truet med at sprænge hele Huset i Luften.

Men han brugte ikke at lade sig tvinge!

Da han kom hjem til Merdø, belagde han i Taushed Skøiten uden næsten at se paa Gjert, som hjalp ham; og taus gik han ind i sit Hus, hvor han en Stund stod ved Vinduet og skrev paa Ruden.

Det var snart aldeles mørkt udenfor.

Gjert havde tændt et Lys. Han forstod, at der igjen var noget galt paafærde med hans Mor, men vovede ikke at komme med det Spørgsmaal efter hende, som laa ham paa Hjertet.

Hans Far sad siden den hele Aften ganske stille henne i det ene Hjørne af den sammenslagne Sengebænk, hvori Sønnen pleiede at ligge.

Da Aftenstiden kom, satte Gjert noget Mad frem. Han følte, at Situationen paa en eller anden Maade var farlig, og gjorde det saa stille paa Taa, han kunde, men netop derfor keitet, og han kom til at gjøre endel Allarm med Talerkenerne.

Dette og den Frygt, Sønnen viste for ham, irriterede ham.

Han fo'r pludselig op og udbrød tordnende:

„Spørger Du ikke efter din Mor, Gut?"

Gjert vilde ellers blevet forskrækket, men nu gik han i dyb Ængstelse for Moderen, for hvem han i Hjertet havde taget brændende Parti, og saa svarede han løvemodigt:

„Jo Far, — jeg har hele Tiden tænkt paa at spørge, hvordan det staar til med Mor. — Kommer hun ikke? — Stakkels Mor!" — udbrød han, og saa brast Gutten i Graad, lagde Hovedet paa Armen og hulkede.

„Mor kommer igjen, naar Moster inde i Arendal er bleven frisk," — sagde Lodsen beroligende og mildt. Men derpaa fo'r han igjen op:

„Du har intet at flæbe for, Gjert! Du kan faa reise ind til hende, naar Du vil — imorgentidligt.

Nu kan Du gaa ind og lægge Dig inde i vor Seng!"

Gjert adlød.

Lodsen gik længe frem og tilbage paa Gulvet i stærk Bevægelse.

„Det er altsaa det, hun har udrettet!" udbrød han. — „Hun vidste, hvad hun gjorde, og hvormed hun truer!"

Han satte sig igjen hen paa Sengebænken med sammenkneppede Hænder og stirrede ned mod Gulvet.

Lidenskaben gik vældigt i ham.

„Men hun tvinger mig ikke!"

Lyset holdt paa at gaa ud i Stagen, og han tændte et nyt og satte ned i den.

Det var alt over Midnat. Han stod en Stund stille med Stagen i Haanden og gik derpaa ind og lyste paa Gjert. Han laa paa Moderens Plads med tydelige Spor af at have grædt sig isøvn.

Lodsen stod der længe. Hans Læber sittrede og hans Farve blev næsten graa. Smerten holdt paa at overvælde ham.

Da gik han igjen ud og satte sig hen som før.

Da Gjert om Morgenen kom op, fandt han sin Far liggende paaklædt paa Sengebænken. Han sov.

Det var tydeligt, at han havde vaaget hele Natten.

Det skar Gutten i Hjertet; — han syntes nu saa bitterlig Synd i sin Far.

Denne vaagnede lidt efter og saa paa ham, i Begyndelsen næsten lidt forvildet. Derpaa sagde han blidt:

„Jeg lovede Dig igaar, Gutten min, at Du skulde faa Lov til at reise ind til din Mor i Arendal; — hun længes kanske efter at se Dig."

„Er ikke Mor syg, saa blir jeg helst her hos

Dig, jeg Far! — til Du selv reiser ind til hende. Henrik er jo der."

„Saa, Du vil det Du?" Stemmen var lidt toneløs, og han saa paa ham, som han tænkte noget derved.

„Men jeg vil dog, at Du skal reise, Gjert!" — sagde han pludselig i en anden skarp Tone, der ikke tillod Indvending; „Mor havde ikke tænkt paa at tage videre med sig. Du faar tage hendes Søndagskjole og andet, som Du véd, hun behøver, med Dig i Kisten der. Det kan vare længe før — før Moster blir frisk," sagde han og gik med det samme ud af Stuen.

Medens Gjert ordnede dette, holdt hans Far paa i Fjæren at sætte den lille Sjægte ud og lagde selv Aarerne i til ham.

Da Gutten reiste, strøg han ham over Kinden, men sagde lidt bittert:

„Hils nu Mor og sig, at Far kommer ind, som han har lovet, paa Onsdag.

Far nu forsigtigt, — jeg har ikke villet, at Du skulde have Seil i Baaden, Gut!"

Han stod længe og saa efter Sønnen, der roede udover, og gik saa op til Fløien, hvor han spadserede paa sin vante Vis med Hænderne paa Ryggen.

Men en Uro drev ham igjen hjem i Stuen, hvor han opholdt sig saagodtsom den hele Dag.

Den første Harme var nu saavidt bruset af, at han kunde tænke mere klart.

Det, som nu nærmest begyndte at optage ham, var Forbauselsen over, hvad der dog kunde være gaat af hende, — saa med ét?

Det kunde ikke være hin Scene, da han sidst gik tilsjøs? Lignende var jo ialfald passeret før. Nei, — det maatte være noget andet; — dette var kommet paa i Arendal.

Hun havde med en vis Hentydning til dem selv talt om Fru Becks ulykkelige Ægteskab. Ja det var klart, — hun havde talt med Fru Beck; hun maatte have faat det fra sin gamle Veninde.

„Hm!" udbrød han harmfuldt, „jeg skylder virkelig de Becks Taknemmelighed, — det er, som al Ulykke skal komme fra det Øglerede!

Hun har i Stilhed gaat og ment alt dette herhjemme, men skjult det for mig, bøiet sig og tiet. Nu greb hun Anledningen. Og derinde i Arendal kunde hun jo være sikker paa at komme til at staa med Retten i Hænderne imod sin Mand, den saa ilde ansete Lods, — paa at faa dem alle for sig ligefra Mosteren til disse Becks!"

Ja, hvorledes var det egentlig tilgaat med Elisabeth der hos Becks? — han havde aldrig faat Rede og Klarhed paa det.

„Hun betingede sig, at jeg skulde tro hende, — hun vilde ikke taale andet! Og det har dog igrunden altid pint mig.

Men jeg lyster ikke længer at leve som deres Nar!" udbrød han og fløi op i Raseri og skridtede frem og tilbage i Stuen. „Det er hende, som skal give mig Rede; — det er hun, som har traadt mig under Fødder!"

Han sad henne ved Bordet og forfulgte sine Tanker.

„Elisabeth! Elisabeth! hvad har Du gjort!" — hviskede han bevæget og skjulte Panden ned i Hænderne.

„Ja, hvad har hun gjort? — Jeg tænker ingenting jeg, Salve, — at det bare er Dig, som er gal! — Ja, den, som rigtig kunde tro det, at der ikke er noget iveien!

Jeg har saa let for det, bare jeg har faat være en Stund hos hende" — sukkede han igjen og derpaa med et Glimt af Selvforagt:

„Jeg skulde igrunden være nedlagt her i Stuen som en Ansjos, — jeg taaler ikke at tages ud af Dunken!

Hun lignede saa den forrige Elisabeth, som hun stod der og sagde mig alt dette; — hendes lige gives der ikke i Verden. Jeg har ikke set hende slig paa mange Aar!

Hun har sagt mig saa mangen Gang, at hun holder af mig, altid har holdt af mig ligefra den Tid ude paa Skjæret hos hendes Far; — og hun lyver ikke; det skal jeg gladelig give mit Liv paa!

Sandelig, — jeg tror Dig, Elisabeth, naar Du staar slig og siger det!" og han slog i Bordet, som om Scenen var nærværende.

„Men, hvorfor skulde hun holde af mig? — Har hun ikke havt Tanker paa noget meget mere end det, jeg fattige Lods og min Hytte kunde give hende? Har hun ikke altid havt Trang til noget stort?"

— — Hans Udseende var i de Dage sjusket, halvt forvildet. Naar han gik ud af sit Hus, var det snart, som han ikke kunde have Ro borte fra det, og han skyndte sig igjen ind.

Sindsbevægelserne havde taget paa ham, og han sad nu, — Dagen, før han skulde reise — ensom i Stuen; — den var saa trist og tom.

Henne i Vinduet ved Klaffebordet, hvor hun pleiede at sidde og sy, stod den polerede Bøffelhov, som han engang for Kuriositetens Skyld havde taget med fra Montevideo og siden ladet gjøre til Systen for hende, og ved Væggen under Skilderiet den i Ben fint udskaarne Elefant, som han ogsaa havde fra den Tid, han fo'r i Langfart.

Han stod en Stund og grublede og saa paa disse Ting, og gik derpaa ind i Soveværelset; — der stod deres og Posekigerens Seng.

Han saa hen paa den simple Kommode ved

Væggen med Skufferne. Paa den pleiede hun altid at sætte det lakerede Speil med Rosen i, der hang inde i Stuen, naar hun redede sit prægtige, lyse Haar.

Han huskede paa, hvormangen Samtale de havde havt sammen, medens hun stod der bortvendt, med den ranke Nakke og den kraftige, velformede Figur og ofte blot kunde svare ham ved at forandre Udtrykket i sit Ansigt.

Hans Tanke beskjæftigede sig en lang Stund med dette og med mange andre smaa, kjendte Ting, som kunde kaldes barnagtige for en overlegen, firtiaarig Mand, tilmed af hans barske, mørkskjæggede Udseende; — men han var alt andet end barsk nu.

Han blev med ét saa stille. — Han begreb, at han ikke kunde undvære hende, og saa sig langsomt om med en opstigende Angst.

Det forekom ham, som hun virkelig var borte, som han paa en eller anden Maade havde mistet hende, og som alt nu stod igjen i Værelset efter hende, stille og støvet og skulde vedblive at staa saa — uigjenkaldeligt.

„Jeg har fortjent det!" — mumlede han og der laa Sved paa hans Pande.

„Har hun da havt det slig hos mig, at jeg kan vente, at hun skulde holde af mig? Er det ikke just min egen Daarlighed, som er Skylden?

Hun havde Ret, — mere end Ret! — Jeg har behandlet hende slet, mistænkeligt og tyrannisk, — altid, bestandig; — nu kan jeg længe nok sidde her og angre det! Hun var ikke den, hun er, om hun taalte sligt!"

Han dvælede ved dette sidste, indtil der i ham pludselig oprandt en Erkjendelse, og han udbrød med bitter Haan mod sig selv:

„Jeg har ikke taalt at tænke paa, at hun kunde havt det bedre, at jeg selv lidet duede imod hende

og ikke kunde være hende nok; — det er det, som igrunden altid har gaat i mig; — og saa har jeg opholdt mig ved det, at jeg ikke kunde tro hende!"

„Tror jeg det?" spurgte han sig igjen langsomt, og hans Ansigt blev, eftersom han tænkte, stedse mere mørkt.

„Hvilken Godfjot og Nar Du dog er, Salve!" lo han med engang haanligt. — „Det er hende, som har været usand og falsk, hende, som skal erkjende, at hun har været det, og som pligter at give mig Klarhed engang for alle!

Ja, det er hende, som har at bøie sig, — og saa først tilkommer der Elisabeth nogen Ret til at faa høre af mig, hvad ogsaa jeg kan have at bebreide mig lige over for hende. — — Saa er det, og — saa skal det være!"

Under disse Tanker leirede der sig noget ubønhørligt haardt i Lodsens Ansigt. Men hans Mine blev dog igjen et Øieblik næsten bevæget:

„Jeg skal tale blidt til hende, — være saa mild, — glemme alt.

Men bøie sig skal hun!" tilføiede han med et Præg af mørk, urokkelig Villie.

XXIX.

Da Gjert kom med hendes Tøi, blev Elisabeth bleg. Det var, som hun havde taget paa sig det, hun ikke aarkede at bære frem.

Aftenen, før hun skulde se Salve igjen, sad hun i tung Kamp om sin Beslutning. Hun følte beklemt, at det afgjørende nu var nær.

De havde alle lagt sig; der var saa stille om hende, og hun havde en Følelse, som dengang hun sad paa „Apollo" og ventede, medens de nærmede sig Revlerne. Imorgen tidlig var de der ubønhørligt; — og saa gjaldt det, om de skulde forlise mere end Briggen, — alt, hvad de eiede sammen paa Jorden! — Hun saa en lang, øde Livsstrand indenfor.

Denne Gang var det hende, som styrede lige paa — for at redde sin Kjærlighed.

Der kom noget stille, høitideligt i hendes Ansigt. Hun kom uvilkaarlig ihu den Bøn af Salmebogen for Sjøfolk i Livsfare, som hun saa ofte havde bedet, naar Stormen tog i Huset derude paa Merdø, og hun sad ensom hjemme og ventede: at Gud maatte bevare ham for en brat Død.

En brat Død? — End om han virkelig var omkommet en af disse mange Gange, han med Harme og Bitterhed i Hjertet havde forladt hende! Havde hendes Kjærlighed da været ham til Velsignelse?

„Nei, Salve, — Du skal ikke i din sidste Stund have mig at takke for et sligt Liv!"

Om Natten vaagnede hun med et Skrig.

Hun havde drømt, at Salve forlod hende, og hun raabte angstfuldt efter ham: „Salve! Salve!"

Den Morgen, Lodsen lagde til ved Bryggen, stod hans to Sønner og ventede paa ham.

Den lille Henrik raabte gjentagne Gange i fuld Glæde paa langt Hold ud til ham; men Gjert var stille.

„God Dag, Gutter!" hilsede Lodsen blidt; — „hvordan staar det til med — Moster?"

„Det er bedre," svarede Gjert.

„Hun sover ogsaa om Dagen!" triumferede Pose-

kigeren, der havde opfattet, at det var dette, der skulde til, for at hun kunde blive frisk.

Derpaa kastede han med en vigtig Matrosmanér Huen ned paa Bryggen, saa han stod barhovedet med den hvide, krøllede Lug.

Under ivrige „Halehoi — o — ohoi!" gav han sig til at hale i Landtauget, som Lodsen havde kastet, medens Gjert, ganske overseende Broderens Bestræbelser, gjorde det fast i Fortøiningsringen.

„Ja, ja, Gutter, — det er bravt; I faar nu begge to blive her ved Skøiten og passe paa den, til jeg kommer igjen. — Vogt Posekigeren, at han ikke gaar udenfor Bryggen!"

Med disse Ord gik Lodsen hastigt opefter Gaden.

Medens den lille Henrik legte Matros og var fuldt optaget af alle sine Manøvrer i Skøiten, sad Gjert ganske stille med Benene hængende ned i Lugehullet agterud.

Der kom Kammerater forbi, men han vendte bare Ryggen til og var øiensynlig saa lidet oplagt, at de igjen gik.

Gutten var beklemt. Han havde forstaat nok af det hele til at føle, at der maatte være et eller andet vigtigt paafærde mellem Forældrene.

Der var noget søndagsstille over Elisabeth, medens hun stod der ved Skorstenen og ventede sin Mands Komme.

Hun hørte ham ude i Gangen.

Da han traadte ind, gik en hastig Rødme over de faste, udtryksfulde Træk, men den veg straks igjen, og hun stirrede paa ham med halvtaabnede Læber, glemmende at hilse.

Det undgik ham ikke, at der var en vis selvbevidst Tryghed over hende. Saadan var hun netop den Elisabeth, han elskede.

„Elisabeth!" sagde han med dyb Alvor og saa

hende ind i Ansigtet. — „Jeg har en stor Bebreidelse at gjøre Dig: Du har ikke været sand. — Du har været skjult mod mig gjennem mange Aar, jeg er bange for — al den Tid, vi har levet sammen!"

Han saa paa hende mildt overbærende, som han afventede hendes ligefremme Erkjendelse for at faa Lov til at tilgive hende.

Men hun stod bleg og stirrede ned for sig, medens det arbeidede i hendes Bryst.

„Og som jeg har elsket Dig!" udbrød han med et Anstrøg af Bebreidelse — „altid, — høiere end mit Liv!"

Hun stod endnu en Stund taus og maatte samle alt sit Mod for nu at tale ud. Endelig sagde hun lidt tvungent uden at slaa Øiet op:

„Jeg hører, Du siger det, Salve! — men jeg har tænkt over adskilligt nu."

„Hvad har Du tænkt over, Elisabeth?" Hans Mine blev med ét den mørke, barske, som hun vel kjendte. Det betød, at hun havde stødt ham med sit Svar, at han havde gaat hende imøde saalangt, som han vilde, og at nu stod de ved Muren; længer bøiede han sig ikke.

„Har jeg Ret eller ikke Ret?" yttrede han skarpt.

„At jeg blindt har troet paa, at Du holdt af mig," svarede hun og saa ham blegt ind i Ansigtet — „ja, det er sandt, og det er min Ære. Men har Du ladet mig se det? Eller var det bare mig, som skulde give Dig alt? Var min Glæde her i Livet da ingenting, og har jeg da ingen Ret?

Nei, Salve!" sagde hun med harmfuld dirrende Stemme og et Blik, der brændte af alt det, hun havde lidt. „Sig Sandheden! Du har elsket Dig selv og, da Du giftede Dig med mig, tog Du kun en til for at hjælpe Dig dermed; — saa blev der

to om det! Og endda blev det ikke nok! Nei! Nei!" — endte hun og slog Haanden ud for sig under sin bittre Følelse. „Havde Du elsket mig slig, som jeg har holdt af Dig, var vi ikke komne til det, hvorved vi staar idag!"

„Elisabeth!" sagde han lavt; thi han havde Møie med at beherske sig; hans Stemme lød ironisk, medens hans Blik fæstede sig paa hende. „Jeg takker Dig, fordi Du endelig har sagt mig din Mening, skjønt den kommer noget sent. Du ser, jeg havde Ret, da jeg sagde, at Du aldrig havde været sand imod mig!"

„Jeg har været skjult imod Dig, siger Du. Ja, det er sandt!" gjentog hun med Vægt, idet hendes Øie roligt mødte hans. „Men det kom ikke af, at det manglede mig paa Kjærlighed til Dig, men af at Du ikke — aarkede at tro mig. Jeg har fundet mig i at gaa mistænkt i min egen Stue og af Dig, Salve, og jeg har baaret det og tiet til det altsammen, fordi jeg troede, at Du ikke taalte at høre Sandheden, og fordi jeg altid haabede paa, at Du paa det Vis skulde blive overbevist. Jeg tænkte, at det var den rette Vei, og jeg gik den for din Skyld uagtet alt, hvad det kostede mig, og det var meget, meget, Salve!

Se det har jeg daglig taalt gjennem alle disse Aar, fordi jeg holdt af Dig. Men Du, som bare lagde mere og mere, tungere og tungere paa mig, — holdt Du af mig? Jeg begynder næsten at tvivle paa det, Salve!"

Han stod overvældet ved det pludselige Angreb. Denne Opfatning af Forholdet var ham uventet, og det slog ham, at hun kunde have Grund til paa sin Side at tænke saa. Men han svarede desuagtet i en bitter Tone:

„Du har kun alt for meget Ret i det, Elisabeth. Jeg véd ogsaa, at en ringe, fattig Lods lidet passede

for Dig — har altid vidst det lige fra vi var forlovede. Husker Du, da Du stod foran van Spycks Billede nede i Amsterdam. Da forstod jeg, at det var en saadan Mand, Du skulde havt. Eller dengang ombord paa „Apollo", da Du udbrød saa stort om „Nordstjernen"? Da kjendte jeg det samme indeni mig og seilede den Nat Briggen over Hovedet paa os!"

„Salve!" — udbrød hun lidenskabeligt — „Du véd godt, at Du ikke var større i mine Øine, om Du saa havde været Admiral, end nu, Du er Lods, — og end Du altid har været for mig. Stod jeg ikke netop og tænkte paa Dig, da jeg saa paa van Spyck, — at Du var den, som kunde have gjort det samme? Eller, da jeg saa „Nordstjernen", — tænkte jeg da ikke: Var saasandt Du Chefen, Salve, — saa skulde de faa se, hvordan det blev med en rigtig Mand ombord! Brød jeg mig om „Nordstjernen" uden for at faa den til Dig? Syntes ikke jeg, at Du fattige Skipper paa „Apollo" veiede hele Stasen op?"

Salve stod saa usigelig lykkelig under dette Udbrud, hvori hun saa lige ud erklærede, at han — han selv — havde været Helten i alle hendes Drømme.

Han troede hvert Ord, som han altid gjorde, naar hun sagde noget, og syntes, han havde været en af de dummeste Skabninger, Vorherre havde tilladt at gaa paa Jorden. Han strakte alt uvilkaarlig Armene imod hende for, som Alkibiades engang, at ende Trætten ved at tage hende om Livet og bære hende fra Retstribunalet hjem til sit Hus; men han stansedes af det dybe, afværgende Alvor, hvormed hun fortsatte:

„Nei, Salve! — det er ikke det, som staar os imellem, hvor klogt Du kan have fundet det ud! — det er ikke det — det er noget andet. Du tror mig

ikke i dit Hjertes Grund, det er Sandheden, — og saa er alt dette kommet op i Dig bagefter!"

„Og ser Du," — vedblev hun med vild Smerte i sit Ansigt — „det blir aldrig godt mellem os, saa længe Du nærer et Fnug af de Tanker. Forstaar Du ikke endnu, at det er Freden ved vor Skorsten, som det gjælder om; at det er den, jeg har kjæmpet for i alle disse Aar, naar jeg slig har fundet mig i alt — saaledes, som Du godt véd, jeg ikke har Natur til at taale, Salve!" sagde hun og saa mægtigt paa ham. — „Forstaar Du ikke det endnu, — saa Gud hjælpe Dig og os!" endte hun fortvilet og vendte sig halvt om igjen til Ilden, ind i hvilken hun fortabt stirrede.

Han stod foran hendes halvt bortvendte Skikkelse, som han var bleven lamslaat og vovede knapt at se paa hende, i den Grad laa alt, hvad hun havde sagt, nu indlysende og slaaende som Sandhed for ham.

Hun havde holdt et Speil af deres Samliv op for hans Øie, og han saa sig selv deri saa egoistisk og liden ved Siden af al denne Kjærlighed. Han stod med en dyb Smerte ydmyget i Hjertet, og han var baade for stolt og for sanddru til ikke at ville erkjende det.

Han gik aandsfraværende hen til Vinduet og stod der en Stund.

„Elisabeth!" sagde han forsagt — „Du véd dog i Hjertet, at Du har været alt for mig i denne Verden! Jeg véd ogsaa, hvori min dybe Uret mod Dig bestaar, og skal nu sandt og frit bekjende Dig det, skjønt jeg kommer til at staa som en klein Mand for Dig. Ja, Elisabeth, — jeg har aldrig kunnet kjende mig rigtig tryg paa, at jeg alene helt og fuldt eiede dit Sind, siden dengang," — det kostede ham synlig Overvindelse at tale ud, thi han kjæmpede med det ydmygende i Erkjendelsen, — „siden

den Historie, Du havde med Søofficeren. Det har været mit Saar, skjønner Du," sagde han sagte fortroligt — „som jeg ikke har kunnet raade med trods alt, hvad jeg alligevel bedre har vidst. Og jeg bærer det kanske ikke endnu. Paa det ligger jeg overende, — jeg bekjender det ærligt og redeligt; men jeg kan alligevel ikke slippe Dig, Elisabeth!

Jeg har altid set, at Du var slaat til noget stort, at Du egentlig skulde havt en Mand, som var noget i Verden — slig én som han og ikke en ringe Mand som jeg. Ser Du, — det har jeg aldrig kunnet taale at tænke paa, — og saa er jeg bleven hadsk mod Alverden og mistænksom og ond mod Dig. Uagtet Du er min Hustru, Elisabeth, har jeg aldrig kunnet tro paa, at jeg eiede Dig og derfor heller ikke med Sandhed havt Dig, skjønt, hvad Du har sagt mig i Dag, Gudskelov, har lagt en anden Vished indeni mig. Jeg har ikke været stærk nok — ikke som Du — skjønt jeg tør sige, jeg har stridt dermed, Elisabeth!" udbrød han blegt, idet han lagde begge Hænderne paa hendes Skuldre og saa hende ind i Ansigtet.

Hun kjendte, at hans Arme skalv, og hendes Øine fyldtes med Taarer. Det skar hende i Hjertet at se ham slig. Med ét unddrog hun sig under en pludselig Tanke og gik ind i det lille Sideværelse, hvor hun aabnede en Skuffe. Hun kom ud med den gamle Seddel i Haanden og rakte ham den:

„Det er det Brev, som jeg skrev til Søofficeren den Nat, jeg flygtede fra Becks."

Han saa lidt undrende paa hende.

„Jeg fik den af Fru Beck," sagde hun. „Læs den, Salve!"

„Undskyld mig, at jeg ikke kan blive Deres Hustru, thi min Hu staar til en anden. Elisabeth Raklev," stavede han den store, vanskelige Skrift;

men satte sig derpaa ned paa Bænken og læste det op igjen.

Hun stod bøiet over ham og saa snart ned i det skrevne, snart paa hans Ansigt.

„Hvad staar der, Salve?" — spurgte hun endelig. „Hvorfor kunde jeg ikke blive Becks Hustru?"

„Fordi min Hu staar til en anden!" svarede han langsomt og saa op paa hende med vaade Øine.

„Nei, ikke Du, — det var mig, som elskede en anden, staar der. Og hvad var det for en anden?"

„Herren velsigne Dig — det var mig!" sagde han og drog hende ned paa sit Fang.

Gutterne var blevne kjede af at vente dernede ved Baaden — og især blev Posekigeren utaalmodig, da det af mange sikkre Mærker blev klart, at det var over Middagstid. Smaagutterne var alt komne forbi fra Skolen, og det havde ringet over paa Kranen.

Han stak nu sin hvide Lug og det svedige Ansigt ind ad Kjøkkendøren.

Mor og Far sad tilsyneladende meget glade henne paa Bænken, men hans næste snare Blik hen til Skorstenen viste ham det sørgelige Faktum, at der virkelig ingen Gryde stod paa; der var ikke engang Ild at se. Idet han helt traadte ind ad Døren, udbrød han grædefærdig:

„Har I alt spist Middag? Skal jeg og Gjert da ingen Mad faa!"

Hans Mor fo'r forskrækket op. „End Moster!" udbrød hun, „Klokken er blevet over halv et! — og Maden er ikke sat paa!" Hun skyndte sig ind

til hende, og Posekigeren syntes nogenlunde beroliget, da han indsaa, at den værste Fare var over.

Mor Kirstine havde forstaat, at der maatte være noget særligt paafærde mellem Ægtefællerne derude; derfor havde hun ikke kaldt paa Elisabeth.

„Han spøger med den lille Henrik," sagde hun for sig selv —. „Det er mærkeligt, — jeg har aldrig nogensinde før hørt ham le."

Da Elisabeth nu kom ind, saa hun forskende paa hende. „Er der hændt noget?" spurgte hun.

Elisabeth gik pludselig hen til Sengen og omfavnede hende. „Ja, Moster," svarede hun bevæget — „det glædeligste i mit Liv!" og skyndte sig derpaa ud til, hvad hun havde at gjøre i Kjøkkenet.

Den gamle saa efter hende. Hun nikkede et Par Gange langsomt, betænkt:

„Naa — saa!"

Man spiste ude i Kjøkkenet; men Lodsen var ikke sulten. Han stod med ét op fra Bordet og gik ind til den syge. Han havde meget at sige hende og var længe derinde.

SLUTNINGSKAPITEL.

Det var en Eftermiddag den følgende Vinter inde i Lodsens Stue: Elisabeth ventede sin Mand hjem fra Tur. Hun gik i Uro og saa alt i et ud af Ruden. Der havde det hele foregaaende Døgn været haardt Veir i Sjøen, og han skulde være kommet om Formiddagen, men nu begyndte det alt at skumre.

Hun opgav at sy, men kunde ikke beslutte sig til endnu at tænde Lys og gjøre Aften, og sad nu i Skumringen, medens Ilden spillede indover Gulvet fra Mundingen af Ovnen. Derinde paa Vedtræerne stod en liden Kjedel og kogte, for at der kunde være noget varmt færdigt straks, han kom. Gjert gik paa Skole i Arendal — han boede hos Mosteren, — og Henrik sad ved Lysningen foran Pladsen og snittede lange Spaaner af et Stykke Træ.

„Det begynder at blæse paa igjen, Henrik!" — sagde hun og tog et Tørklæde paa Hovedet for at se ud.

„Det nytter ikke, Mor," — mente denne uden at lade sig forstyrre, idet han mod Brystet kløvede en lang Pinde i to med Tællekniven — „det er jo bælmørkt!" — Og hun opgav det igjen, før hun kom til Døren. Hun blev imidlertid staaende og lytte; det forekom hende, at hun hørte Skridt udenfor.

„Han kommer!" — udbrød hun pludselig og ilede ud.

Da Lodsen traadte ind i Bislaget, vaad og dryppende paa Sydvest og Olieklæder af det netop opkomne Sludveir, slog der sig et Par Arme om ham.

„Hvorlænge Du har været, Salve!" — udbrød hun, medens hun tog fra ham, hvad han havde i Hænderne og gik foran ind i Stuen, hvor hun tændte Lyset.

„Har der været noget usædvanligt iveien? — Jeg hørte, Du havde lodset en Galeas ind til Arendal igaar, og troede, at Du var kommet alt imorges. Det var et forfærdeligt Veir igaar, Salve, — saa jeg

var lidt ængstelig," — vedblev hun, idet hun med ivrig Hast hjalp ham af med den vaade Oliedragt.

„Jeg har tjent godt, Elisabeth!" — sagde han fornøiet.

„Paa Galeasen?"

„Ja, — og saa havde jeg noget at udrette i Arendal, ser Du, saa jeg først kunde reise efter Middag."

„Saa talte Du vel med Gjert?"

„Ja, jeg gjorde!" — Han saa lidt utaalmodigt mod Døren.

„Og det staar vel til med ham?"

„Nu kan Du høre med ham selv!" — svarede han, da Døren i det samme gik op, og Gjert traadte ind med et høirøstet: „God Aften, Mor!"

Hun fo'r overrasket imod ham og omfavnede ham. — „Og ikke en tør Traad paa hele Gutten!" — klagede hun moderlig medynksomt.

„Men, kjære Salve, hvad skal dette betyde? — Hvorledes kan Gutten komme fra Skolen?"

„Naar vi har faaet tørt paa og varmet os lidt, Mor, skal jeg forklare Dig det," — svarede Lodsen noget polisk — „han blir hjemme hos Dig hele Ugen."

Hun saa tilfreds og glad ud, som hun gik der i sin Gjerning og af og til saa paa Gjert, der forekom hende bristefærdig af en eller anden Nyhed, og fra ham hen paa sin Mand, hvis Mine imidlertid intet røbede.

Døren var aaben til Kjøkkenet, hvor Ilden spragede høit paa Skorstenen.

Da Lodsen, som havde sat sig der, havde stoppet sin Pibe og taget nogle Smøg, sagde han:

„Saa faar Du da fortælle det, Gjert! — Jeg ser, Du bærer det ikke længer."

„Ja, Mor!" — udbrød han — „Far siger, at jeg skal blive Søofficer, — og saa har han taget mig ud af Skolen og reiser i næste Uge til Frederiksværn med mig."

Henriks Mund aabnede sig langsomt.

Elisabeth, som stod og rørte i Aftensgryden, saa næsten forskrækket paa sin Mand.

„Hvad mener Du, Salve?"

„Skulde det ikke være noksaa net engang at se Gutten kom ind i Stuen til Dig i blank Uniform, Elisabeth? — Du har jo altid været saa for det Væsen," — tilføiede han lidt raillerende. — „Og siden Du selv ikke kunde blive det, — fordi de nu engang ikke vilde have Fruentimmer til Orlogs, — og jeg hellerikke blev noget sligt tilveirs, — saa har jeg tænkt, at vi faar prøve paa det med Gjert."

„Er det virkelig dit Alvor, Salve?" — spurgte hun og saa endnu i Spænding paa ham.

Lodsen nikkede bekræftende.

„Ja — siger Far det, saa — saa Gud velsigne Dig i det, Gutten min!" — sagde hun bevæget og gik hen og strøg Gjert over Panden.

„Saa, — nu kan Du flytte Bradbænken din ind i Stuen igjen, Henrik! Der kan Du snakke med Gjert, om han ellers nu værdiges at svare en simpel Mand som Du; — sig, Du vil blive Skibskaptein og tjene saameget som to slige Fyre i Uniform! Saa faar Mor og jeg Fred for Jer her i Kjøkkenet!"

Da de var alene, spurgte Elisabeth:

„Men hvad er der gaaet for sig, Salve?"

„Aa, ser Du, — jeg havde nu faaet den Tanke i Hovedet med Gjert, at han skulde blive til lidt mere end sin Far, og saa gik jeg op til Lodsoldermanden, Beck, og spurgte, hvorledes jeg skulde bære mig ad med at faa Gutten frem den Vei. Ja, jeg talte ogsaa med unge Fru Beck."

„Kjære, gik Du til Beck?"

„Ja, jeg gjorde; — Gutten maa frem, ser Du! — Jeg bad ham ovenikjøbet saa halvt om Forladelse for min gamle bidske Mund mod ham; — og vi blev da forligte. Det er i Grunden en prægtig gammel Fyr, som jeg har gjort megen Uret. Han sagde, at han aldrig havde glemt, at jeg havde bjerget gamle „Juno" for ham, og at han dengang havde tænkt paa at gjøre mig til Fører af den. Som vi stod og snakkede, kom unge Fru Beck ind og hørte hvorom Talen var. Hun blev meget ivrig paa

det, for Du var hendes gamle Veninde, sagde hun, og hun mente at det skulde gaa an at faa en Friplads for Gjert der ved Institutet, naar han først har bestaaet en Eksamen til Sommeren. Hun kjendte dem derinde, som kunde sætte det igjennem, og, naar Lodsoldermanden skrev" — vedblev han lidt forlegent — „at jeg var hverken mere eller mindre end en mærkelig Lods, som burde belønnes af Staten, — saa skulde det gaa dobbelt let. Og saa skrev Lodsoldermanden Ansøgningen for mig."

„Nu da?" — udbrød Elisabeth spændt.

„Ja, han satte selv Attesten under; — jeg vidste sletikke, at jeg var en saa staselig Kar" — lo han.

„Ser Du!" — udbrød hun og saa stolt paa ham — „endelig kom det! Nu erkjender han det!"

„Nu vel, gaar det ikke paa den Maade, saa kan Salve Kristiansen vel ogsaa greie det af egen Lomme, — for, gaa skal det, ser Du! Det blir alligevel dyrt, men lidt har vi i Sparebanken, og Resten kommer vel.

Det kan være noksaa godt, at jeg faar noget paa mig, som driver mig ud af Stuen, ellers blir jeg for kjær i baade den og Dig, Elisabeth!" — sagde han og drog hende til sig. — „Jeg maa have lidt Rusk og Uveir engang iblandt; det er nu saa min Natur, véd Du. Og Lodsoldermanden bør da heller ikke have skrevet rent ud Løgn om mig."

Hans Hustru saa paa ham. En dyb Følelse gjød sit Skjær over hendes smukke Ansigt.

„Hvor lykkelige er vi dog ikke blevne, Salve!" — udbrød hun. — „End om det kunde have været saa helt fra Begyndelsen!"

„Jeg har tænkt over det, Elisabeth!" — sagde han alvorligt. — „Der har nok én styret, der var klogere end jeg, for der var meget ondt indeni mig at svede ud, efterat jeg var kommet fra Langfarten; — Du fik drages med det, Stakkel!"

„Jeg var ogsaa den, som bragte Dig i det, Salve."

FAUSTINA STROZZI

ET DIGT FRA ITALIENS BEFRIELSESKAMP

(1875)

PERSONERNE.

Giuseppe, Eier af en Mølle og en Vinhave i Omegnen af Staden Forli.
Rosetta, hans Hustru.
Faustina, hans Datterdatter.
Antonia, Rosettas Søster, Skoleholderske i Forli.
Carlo Brenta, Frivillig fra Krigen i 1849.
Silva, Abbed i Klosteret i Forli, Faustinas Gudfader.
Gerolmo, Munk i Capellet Santa Maria di Molino, Skriftefader i Møllen.
Pater Petrucchio,
Pater Lucca,
Abbed i San Jacopo,
} Geistlige i Romagnaen.
Bronzetti, Optikus i Forli.
Fiametta, hans Søster.
Den gamle Pazzi, Vigneeier i Dalen.
Vittoria, hans Hustru.
Den unge Pazzi, deres Søn.
Giulio, Søn af Fornaroen. (Bageren).
Guardia, Raadstutjener og Korporal over Politisoldaterne.
Gianibelli,
Beppo Botti,
Droguisten,
} Opstandskommiteens Medlemmer.
En Skomager.
Vetturinoen (Diligencefører).
Marietta, Opvartningspige i Osteriet.
Beppo, Vito, Violetta, Annina, Tjenestetyende i Møllen.

Handlingen foregaar ved og i Staden Forli i Romagnaen Aaret før samt under den norditalienske Krig i 1859, hvor Østerrigerne ved Solferino mistede Overherredømmet i Italien. Romagnaen (den nordlige Del af Kirkestaten) stod dengang endnu under Pavens Herredømme og i dets Byer laa østerrigske Garnisoner.

Slutningen elleve Aar efter.

I.

(Hos Abbed Silva i Klosterkirkens Sakristi i Forlì.)

Faustina.

O, hvor var det skjønt at læse
om den hellige Agnese!
Under hendes Offergang
Engle Veien blomsterstrøde,
til mod Himlen hun sig svang
op fra Baalet, da hun døde!
Giv mig Fader Silva, kjære,
en Legende til at lære!

Abbed Silva.

Her, Faustina, skal Du finde
Frasagn om en anden Kvinde,
om Cæcilia, hun som sover
hellig nu i Trastevere, —
adelsbaaren, rig, hun vover
Liv og Blod for Herrens Ære,
Fædres Slot, den Byrd, hun eied',
intet for Heltinden veied'.

Faustina.

Fader Silva, — tit jeg kjender,
hvordan Blodet i mig brænder!
Alt fra liden I mig lærte,
at langt mer' end Gods paa Jorden
er at faa en liden Kjerte
i Urbinos Nonneorden,

som med Himlens Glans kan skinne
engang om sin Eierinde.

O, hvor maa ei Kampen være
herlig slig til Herrens Ære!
Som den stærke Martyrsage
undergik for mig Forvandling —
selv jeg gaar i hine Dage
fuld af offermodig Handling,
lever i en Tid igrunden,
som jo er for altid svunden.

Silva.

Lidt, mit Barn, kun fatter Verden
Kvindens ydmyg stille Færden,
at blandt vore Nonner hvide
end gaar tause, store Kvinder,
der i Herrens Kirke stride,
vinder Glorien som Heltinder,
Jomfruer, hvis Hjerter banke
af Cæcilias høie Tanke.

Og til Korsgang maaske Stunden
er for Kvinden atter runden; —
slig, som Tidens Tegn maa tydes,
tunge Skyer os omleirer,
Tro og Vantro ville brydes,
Kirken gjennem Kamp kun seirer,
og en Martyrtid tørhænde
atter Sind og Villier tænde.

Faustina.

Ak, jeg længes, drømmer bare
om hin hvide Jomfruskare,
om den Lod lig dem at stride
som en udvalgt Brud for Himlen, —
tykkes det saa ondt at vide,
at jeg tabes skal i Stimlen,

om Cæcilia og Agnese
kun faa tale lidt og læse.

Silva.

Fuldtvel trænges troesstærke
Hjerter nu om Kirkens Mærke.
Eva lig ved Kundskabstræet
staar vor Tid af Tanker fristet,
kun, hvor Enfold bøier Knæet,
blir den onde overlistet;
han Forstandens Hovmods-Fare
dybt har lagt som Tidens Snare.

Vaagen er vor Jords Forfører,
og sig Dybets Kræfter rører.
Mens man laver Idealer,
ser en Fristat gjennem Ruden,
frækt og lydt mod Kirken taler
og opstiller Folkeguden,
Vantroen listigt sig vil smykke
med Italiens Fremtidslykke.

Rundt man stridigt tvivler, trodser,
rundt os Villiens Ondskab fosser! —
Maa Madonna alleyegne
med sit trygge Naadens Gitter,
med sin milde Arm Dig hegne,
at Dig Tidens Tvivl ei smitter,
at ei Vantroens Synd dit Hjerte
naa'r og slukker Troens Kjerte!

II.

Giuseppe

(alene ved Muren, der omgiver Møllegaarden).

Nuomstunder bli'r Leiefolk gale ...
Først skal én tigge og høit betale,

saa, naar én Manden til Arbeid' sætter,
han op i Ansigtet lydt én trætter,
hviler paa Spaden og snakker om Tiden,
som om han selv var en Herremand i den!
— Her i Romagnaen var Tiderne gode,
indtil om Italien og dets Forening
hver skulde have en egen Mening,
og Frihedsmartyriet kom paa Mode.
Hidtil i Papas fredlyste Stater
ei toges Skatter og ei Soldater.
Priviligeret som Pensionisten,
leved vi frit paa Sanktpeterskisten.
Og, at al Verden os Penge sendte,
det var en Frihed, hvormed vi var tjente!
Men, som vi blanded' os ind i Styret,
just saa i Forhold sig alt fordyred'.
Nu om det frie og nationale
dristig omkap tør hver Unghane gale;
derfor det staar, som det gjør, paa Hægten
ogsaa med Husskikken og Respekten.
Trues med Paalæg at stille til Hæren!
— der har vi Følgen af Frihedssnakket
og af den evige Ræsonneren!
Ei jeg betvivler, at tunge Skatter
ogsaa paa Halsen en Dag os dratter.
Ja, der bli'r Tider — de Godtfolk takket!

(Han staar en Stund taus og skygger med Haanden over Øinene.)

Nu endelig kommer Faustina fra Turen!
Det er over Middag og vel paa Tiden ...
Næsten begravet i Landeveisstøvet
er Æslet og Beppo, som gaar ved Siden ...
Nu rækker de Skoven bag Vignemuren,
og vel kan lidt Skygge der Stakkel! hun trænge ...
— — — — — — — — — — — —
Giuseppe i Møllen, de mener, har Penge,
og uden Stolthed jeg vel tør sige,
at dertil min Vigne er Egnens bedste,

og vor Faustina dens rigeste Pige,
og at der vel sagtens ved hende vil hænge
en ti tusind Scudi i Giftefæste.
Nu fireti Aar her i Møllehuset,
mens Hjulene klappred' og Vandet sused',
Rosetta og jeg isammen har stræv't,
— og Vignen og Møllen har Arbeid' kræv't,
saa længst alt vi gamle har gaat os trætte
her i Bestyret. Det var for os begge
vist bedst, om det toges af yngre Hænder;
vi sidder jo egentlig lunt inden Vægge.
Men let ei det bliver at finde den rette.
Derhos vor Faustina tilbunds jeg kjender;
skjønt hun er klog, er hun rent troskyldig;
hende er Mændene helt ligegyldig';
hun bærer sin Himmel i Syttenaarstiden
end opfyldt af Helgnernes Liv og Liden.
Sé, det er nu sligt, som med Tiden sig retter.
Den Søgning jeg faar, som jeg nødigst vil eie;
thi nu er det Bøndernes egne Sønner,
som selv bagom Æslet i Solen stønner
svedige hidhen ad lange Veie,
og, hvad de ville, hel let sig gjætter.
Ja, det røber sig 'gjen paa Moralen,
hvordan de unge er blevne vise! ...
Saadan en Mand med en Datterdatter
er jo kun dum, naar han ikke fatter,
at hendes Gifte og hans Befalen
ikke sig rimer i samme Vise! ...

— — — — — — — — — — — —

Ved Porten hun stiger af Æslet og stanser.
Mariabilledet henne paa Træet
med Vandspringet foran hun kysser og kranser,
og under sit „ora" hun fromt bøier Knæet.
Den gamle Kastanje snart hundredaaret,
fra Møllen bygdes, har Billedet baaret.
Hun skynder sig ... véd nok, at Farfar han længes.

Faustina.

Hør, Beppo! Pas Æslet, at ikke det kommer
med Snuden for nær mine prægtige Blommer! ...
Her har Du os, Farfar! — Jeg saa Dig paa Muren
alt langtifra staa der og blikke udefter,
og saa har vi skyndt os af alle Kræfter
undtagen lidt nedenfor Bakken. I Græsset
jeg Blomsterne saa og i Kurven dem læssed' ...
Saameget jeg har at fortælle fra Turen!

Giuseppe.

Du var da i Forli?

Faustina.

Som Tage og Fløie
netop sig gyldned' ved Solens Øie.
Reveljen just gik iblandt Garnisonen,
og udifra Fortet tordned Kanonen.
Mens Røgskyen væltede ned fra oven
og sænked sig hen paa Kastanjeskoven,
fra Veien, der opad i Zigzag sig høined',
saa's Dalen med Vignerne bredte nedunder
og Elven, som blinked', til Havet jeg øined';
det laa som et Speil der i Morg'nens Vidunder.
To-tre Timer trænges, Du véd jo, til Turen;
men, da vi saa naa'de til Vagten ved Muren,
det let var at skjønne, at noget var hændt.
Omgivne af Tropper, mens Lænkerne klirred',
stod Fanger paa Volden, der ned paa os stirred'.
I Porthvælvet saa's mer ei vore Soldater;
men foran var leiret en Hoben Kroater
med Ansigter vilde og barske og stygge.
De snakked' og larmed' ved Vagtblusset tændt,
af Fjærkræ, de stegte, det lugtede brændt,
og langtfra vi følte os videre trygge.
Som intet jeg lod dog og red henimod dem
med Kurven i Haanden for raskt dem at vise,
at intet var i den, som taalte Accise.

De raabte en hel Del, men ei jeg forstod dem.
En Mand med en Knebelsbart vældigt udstyret
barskt bød mig at stanse og stige af Dyret.
Jeg tilstaar, jeg tænkte at vende i Angsten,
at slippe min Kurv og dem sone med Fangsten;
men, hvad vilde stakkels Antonia sige,
naar slig hendes Navnedag helt jeg forglemte?
Der var intet Valg — kort, jeg rask mig bestemte
til ikke et Skridt for dem alle at vige.
Han greb i min Kurv og begyndte at rode,
mens rundtom de andre leende stode!
Æggene, Druerne, Krukken med Honning —
alt maatte frem; men Melonen han skjænkte
Øine, som om han den rigtig mistænkte,
for at den Smuglergods indeni bar.
Tilsidst han med Sabelen gjennem den skar.
Den kløv'te Melon hen i Kurven han slængte.
Saa peged' han paa mine sølvspændte Sko
og sagde et Ord, hvoraf alle de lo.
Jeg følte dets Mening, at han mig fornærmed',
og veg lidt med Frygten i Hjertet og stammed';
men da til mit Livbaand saa Haanden han nærmed',
jeg raskt greb til Dolken, jeg bærer i Barmen,
og kjendte, at Blodet som Ildsluer flammed', — —
da lagdes en Haand der mig roligt paa Armen.
Det var Abbed Silva, som just kom tilstede,
og indestod for mig, saa alt kom i Rede,
fortalte, at jeg var hans Gudbarn med mere;
saa sagde Sergeanten, vi kunde passere.

Giuseppe.

Du traf da Antonia?

Faustina.

Hun sad der og spandt
med Haandtenen ude paa Trappen i Solen,
mens Døren var aaben, og indefra Skolen
en Summen og Brummen fra Børnene lød.

Ja, det er utroligt, hvad Møie det koster
at lære sit Credo og sit Paternoster!
Men da for en Fridag jeg indleded' Sagen,
vel blev der en Jubel fra Bænkeraden!
Jeg nikked til dem og raskt de forstod,
de raabte Eviva! for Navnedagen
og strømmed ad Trapperne ned som en Flod; —
de raabte saa langt, vi dem saa ned ad Gaden.
Nu ind i sit Kammer hun bød os at spise.
Der Blomster paa Dugen for Helg'nen var stillet.
I Ramme og Glas Sankt Antonios Billed
hang festlig belyst med den trykte Devise.
Men, da saa Melonen i Kurven vi prøved',
og jeg, hvad der hændte ved Porten, fortalte,
og hvordan Kroaten med Sablen den kløved', —
med Skræk i sin Mine Antonia udmalte,
hvorledes forleden Nat udfor Glaci'et
en Fangehob nærved sig havde befriet;
to Piger fra Bagno igaar er grebne,
fordi i Meloner de ind havde lagt
de File, der skulde af Fangerne nyttes;
— i Fængslet de venter nu paa deres Skjæbne.
Om Fangerne selv blev i Forli der sagt,
at alt de idag skal til Mantua flyttes,
under Bedækning af tysk Militær.
Fiametta fortalte, at Landsmænd det er,
Mænd af de tappre frivilliges Skarer,
at siden Krigen det Fangenskab varer ...
Fiametta, som vanligt, var Ild rent og Flamme!
Hun bruser let op, men er god i det samme;
der hos Bronzettis bestandig jeg strider,
de kalder mig én af de gammeldags Tider.
Men som Fiametta Bronzetti jeg finder
alligevel ingen af mine Veninder.
— Tilbage vi red da om Klostret i Forli,
der hos Fader Silva jeg laante Legender ...
Ja, Kvindernes Færd i Martyrernes Dage,

se, det er en Storhed, som altid mig tænder!
— Tys! — hører Du Sangen? — snart fjernt og snart nære,
som Luftningen Lyden vil hen til os bære!
— Den nærmer sig ... klinger fra Veien dernede ...
Se, halvskjult af Støvet der Fangernes Kjæde!

(De fangne synger.)

Hvorlænge Italia! skal Du tusindaars Trælleaag bære?
Hvorlænge Italias Børn nedtræde sit Banner, sin Ære?
Vi længes, vi venter en Dag, da Solen skal over Dig stige,
en Morgen i Kjæmperes Blod den hilser det gjenfødte Rige!

Hvi sorgfuld blandt Ranker og Sang, mens Himmelen over Dig straaler?
Ak, Smerten, som bor i din Sjæl, kun Havet og Himmelen maaler!
Du rækker os skummende Vin; men Sorg er den Rigdom, Du eier, —
var det ei fribaarne Mænd, der bar Dig til Storhed og Seier?

Hvorlænge Italia! skal Du sidde med blussende Kinder
og sidde og sælge med Skam kun Fædrenes Ære og Minder?
Og er ei dit Hjerte da stort? Og er det ei Frihed, det banker?
sidder Du ei som vor Mo'r, velsignet med Fremtidens Tanker?

Du bøier Dig over en Grav, din Jord bær en Verdenshistorie.
Elskede, — Aasynet løft! og Jorden vil hilse din Glorie.
Elskede, — Aasynet løft! og Sønnerne glad ville bløde,
kranse Dig, kalde Dig Mo'r, og smile saa stolt, naar de døde.

Vi venter, vi venter en Dag, da Solen skal over Dig stige,
den vaagner i Kjæmperes Blod og hilser dit nyfødte Rige,
den kommer med Livsmod og Haab mod Præsternes mori memento,
en Morgen med jublende Sang fra Nizza til Cap Spartivento!

Faustina.

I lænkede Fanger! — Madonna velsigne
Jers sorgfulde Vandring forbi vores Vigne!

— — — — — — — — — —

Giuseppe.

Her mangen en Fader nok sorgfuldt har sukket
for Sønnen, der saadan fik Livsveien lukket,
som spildte sin Skjæbne og dybt sig forvilded',
fordi at Opvigleres Taler ham hilded'. —
Et jammerfuldt Syn, som i Sjælen kan skjære, —
de fleste er Mænd endnu blomstrende unge.

Faustina.

Og hver har et Hjem, har en Moder og kjære,
der sidder i Sorgen fortvivlede, tunge,
og vide, for Livstid de Lænken skal bære! — —

Giuseppe.

Ei bør vi ynkes, men heller betænke,
at just med de Fraser, de fører i Munden,
vort Land og vor Tro de forraade fra Grunden, ...
ja, at det er Oprørets Most, som de skjænke.
Lad dem kun raabe om Fremtid og andet
og længe nok sætte i Fædrelandsglorie,
hvad dybt i hvert redeligt Bryst er forbandet,
og synge det op til en Martyrshistorie!
Som godt vi skal elske, saa ondt skal og hades,
om end i Barmhjertighed det maa forlades.

Men Kvinder og Ungdom dem Skinnet let blænder,
straks alt, hvad der ligner det ædle, dem rører,
og derfor og Nutidens Irlys og Drømme
netop de bedste iblandt dem forfører.
De synger om Frihedens herlige Alder;
men fra Piemont, som de Mønsteret kalder,
der hører vi just, at de Folket vil tvinge,
at Skatter, Soldaterpligt, Dyrtid der falder,
og Tvangspligten naa'r selv til Børnenes Alder,
de tvinges til Bogen, og Skolen maa bære
mod Fædrenes Villie forargelig Lære ...

Faustina.

Hør! — I det fjerne end Tonerne klinge!
Hvor lød det ei: — Præsternes mori memento?
— En Morgen med jublende Sang — —
— — fra Nizza til Cap Spartivento?

III.

(Nogle Maaneder senere ved Vinhøstens Tid.)

Carlo Brenta.

Herlige Morgen! I Guld og Skarlagen
Soløiet rinder,
og mine Kinder
atter omsvales af Friluftens Strømme! —
Berusende Frihed! — jeg saa Dig i Drømme,
medens jeg muret fra Solen og Dagen
sukked' bag Forlis og Mantuas Volde.

Fjernt hen til Bjergene Udsigten rækker
did, hvor de røde
Snetinder gløde,
medens som Azur derunder det blaaner.
Landskabet bær, hvor det dybere skraaner,

Kastanjer, Olivner og myrthgrønne Hækker,
af og til Vinduer glimter i Solen.

Skogtaget suser, og Fuglesang triller,
Blomsternes Duften
opfylder Luften,
og paa hvert Græsstraa Rubiner der glimrer.
Frem gjennem Daltaagen Elv'blinket skimrer,
Solen paa Kirkernes Guldfløie spiller —
snart staar for Blikket og Byer og Vigner.

Indsjøens Speilblik alt halvvaagnet skinner.
Solstraalesvanger,
blaagrøn, opfanger
næsten til Forli den Vignernes Billed,
— alt som forklar't i det omvendte stillet:
Muren og Veien, der sandgul sig vinder
om Kamposantoen, bedæk't med Cypresser.

Frem af det perlegraa Taageslør stiger
vinklædte Høie
nu for mit Øie,
Kapellet Molino med Møllen ved Siden!
Husker nok dengang, vi vandred' forbi den —
hun stod der og hilsed', den herlige Pige,
som mod Kroaten drog Dolken i Forli.

Underligt! — Alt fra den Kvinde jeg mødte,
altid ved hende
Tankerne ende,
skjøn, som hun stod der ved Gyldenregnen;
derfor og Foden mig bar hid til Egnen,
som om usynlig en Villie mig nødte,
og hendes Aasyn for Sjælen mig lued'.

Maaske Indbildning blot, Spind af min Tanke! ...
Medens alt mangen
Nat jeg sad fangen,

vaagen og grubled' paa Flugt og spandt Planer,
hvori sig løfted' Italiens Faner
atter til Reisning med Vaabnene blanke, —
var det, som dybt hendes Øie forstod mig.

Det var en Drøm nok, — en af de mange,
som jeg skal friste
atter at miste!
Raad har den Mand til at tabe en Kvinde,
som i sin Elsk bær en skjønnere inde.
Solfager er Du med dragende Sange,
stolte Italia! Du sorgfulde høie!

Mellem hint Guldblink, hvor Havstriben skinner,
til, hvor i Rækker
Fjeldkammen strækker
fjernt sig, saa Tinden i Luftblaanet svæver, —
ligger Romagna'n! Her Landfolket lever
end i Vendetta'r og Fortidens Minder;
men i hvert Hjem gaar en Gjæring af Tiden.

Ildfuldt og trodsigt, — med gammeldags Tanker,
ældgamle Klæder,
Skikke og Sæder,
fødes og dør de i Fordommens Fængsel.
Op vil jeg tænde dets Fædrelandslængsel,
saa det skal findes, naar Fremtiden banker,
færdig, beredt til vor Kamp for Italien!

Carlo Brenta.

(Senere, vandrende ned ad Høien langs Giuseppes Vigne.)

Hvor rig en Vigne! Her Overfloden
i Solen bugner, og Rankerækker
den hele skraanende Vidde dækker,
og Klasen skinner saa tung og moden!
Fra Møllen man viste mig Veien hidned;
men heller jeg fulgte med Møllebækken, —

den har helt fra Broen saa herlig en Bred
og rakte en Frokost af duftende Jordbær.
Dens vækstgrønne Strime mig viste til Hækken.
som snor sig rundt Vignen og dækker fast Muren
med Kristtjørn og Myrthetrær, Efeu og Morbær.
Tit, mens paa Gangen et Løvblad kun rasled',
var det, som nogen bagefter mig tasled',
saa jeg mig vendte, — ja, saadan en Fange
har en Samvittighed lydva'r og bange!
Hvor stille og taus er Septembernaturen!
Med guldfarv'de Rande staar stemningsfuld Skoven,
et leverbrunt Blad ned fra Træet kan dale,
og dybblaa og solblank er Luften foroven,
mens lydgrant jeg hører i Vignen dem tale.
Nogen jeg skimter der nederst ved Hækkerne ...
topfulde Fade ser jeg, der staar
rundt om et Figentræ, medens blandt Rækkerne
ivrigt de alle i Høstningen gaar.
Gjennem de bladgrønne Aabninger nikker
frem der en Straahat — Padronen i Haven!
Han gaar der og tilser, og af og til stikker
ind han i Rankernes Tykninger Staven.
Med Trøien om Skuldren og linnede Ærmer, ...
graaskjægget og bøiet, — det feiler mig neppe,
at det er Mølleren, gamle Giuseppe.
Det er nok det bedste, jeg til ham mig nærmer.

— — — — — — — — — —

Tillykke med Høsten! — Her Ranken jo bugner!

Giuseppe.

Tak for Jer Hilsen; men lidt kan det trøste,
at én i bare Velsignelse drukner; —
her skorter paa Folkehjælp nok til at høste!

Carlo Brenta.

Der nævnte I tætved, hvad til Jer mig førte.
Nys, at I manglede Fade jeg hørte,
mens I har fuldtop af tørrede Stave.

Hvis nu en Bødker er Eder nødvendig,
som dem i Hastværk isammen kan lave,
ser I en for Jer saa temmelig hændig ...
Engang som Lærling det Haandværk jeg øved'.

Giuseppe.

I er ikke herfra?

Carlo Brenta.

Nei syd fra Albano,
og tænker ved Arbeid at naa til Milano,
hvor der er bedre og lettere Kaar ...
Vist det ei skaded', om nu I mig prøved';
ved Siden af lidt mellem Tid og Stunde
jeg kanske og hjælpe i Høstningen kunde.

Giuseppe.

I tykkes saa bleget. Det er for mit Øie,
som udaf Strabadser I kom just og Møie?

Carlo Brenta.

Saameget en Arbeidsmand ofte maa døie;
der syd i Kampagnaen Feberen gaar.

Giuseppe.

I kommer beleiligt. — Skjønt ei jeg Jer kjender,
det er, som I siger, jeg tiltrænger Hænder,
og dumt var at afslaa, hvad heldigt mig bødes;
den har intet Valg, som til Samtykke nødes.
Som I vil finde, staar rundt i min Have
der Firkant paa Firkant af stablede Stave, ...
god, vaartør Kastanje. Af Værktøi der hænger
paa Væggen i Møllen, hvad bare I trænger.
Derhjemme Jer viser min Hustru tilrette;
hun kjender til alt, — vil til Arbeid' Jer sætte.
Alt Solen staar høidags — mod Middagstide,
saa snart skal Faustina og hjemover ride.
I kunde da spare en Mand os hernede,
om hjem I med Beppo vil Æslerne lede.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Faustina.

Du fæsted ham, Farfar? — Skjønt fremmed han er?
Han Vinfadet tog som Tornistret paa Ryggen,
og skridted' dermed som en Bersaglier.
— — — — — — — — — —

(Hun stiger op paa Æslet.)

Behøves ei, Beppo, — min Fod er i Bøilen; —
saa hilser vi hjem da. — Tak, — giv mig saa Tøilen!

(Hun synger paa Veien.)

Æslerne gaar som Dværge
og bærer paa Læs som Bjerge
med Bonden paa øverste Top;
det er kun ved Fester om Aaret,
at Æslet har Blomster i Haaret,
og da helst det spiste dem op —

Forsand, tror jeg Visen Giacomo forstaar! —
Han søger at nappe til Kransen, han bærer, —
aa, flyt den lidt, Beppo! — saafremt han dem naar,
jeg véd, han dem uden al Naade fortærer.
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Holdt, — stans lidt her, Beppo! ... I Bakken deroven,
paa Veien, vi møder nok atter Soldater ...
det er en Patrulje igjen af Kroater!
Bedst at vi dreier ind Stien i Skoven.

Carlo Brenta.

Bedre at gaa dem imøde med Rolighed,
andet forraader kun ængstelig Frygt, —
hilse med Tillid dem sikkert og trygt.
De sætter Pris paa vort Landfolks Fortrolighed.
Beppo, I sveder saa, —

Faustina.

Han er forskrækket.

Carlo Brenta.

Nei, men i Solen I gaar jo bedækket
tungt med Jers Kappe! Lad mig kun den tage! —

Tag saa min Kittel af Lærred tilbage; —
gammel og hullet og tyndet af Slid,
falder om Skuldren den luftig og vid.
Lad mig Signoraens Æsel saa lede.

Faustina.

Nei, Beppo! jeg vil ei, at Tømmen blir byttet; —
ei heller jeg indser, hvortil det vel nytted'.

Carlo Brenta.

Jeg mente, I trængte en Mand lidt koldblodig.

Faustina.

Aa, — Beppo og jeg gjør tilsammen én modig.

Sergeanten.

Stanser! ... I kommer fra Vignen dernede?

Faustina.

Min Farfar den eier, og nu skal vi hjemad —
til Møllen, I ser der. Betids vi maa være
før Middagstid, derfor vi haster lidt fremad!

Sergeanten.

I haster, Signora! — Er kanske I bange?
I faar dog et Øieblik tage tiltakke
og lidt med os skjæggede Vildbasser snakke.
Nu bliv ikke vred! Jeg vil ei, I skal sige,
at vi har forskrækket saa vakker en Pige; —
vi leder i Egnen her efter en Fange.

Faustina.

Er nogen da bortrømt? — er nylig det hændt?

Sergeanten.

En Ugestid siden fra Mantuas Fængsel.
Mage til Rømning nok aldrig er kjendt.
Først gjennem Jerndøre, Bommer og Stængsel,
saa langs et Taarntag, hvis Blyrende bær
neppe hans Tyngde, og, naar én saa ser,
hvor over Murene ned han er gledet,
undres én, at han ei dræbtes paa Stedet.

Henne ved Rimini har de ham sporet,
der sov han en Nat under Altret i Koret.

Beppo.

Ja, korse sig maa én jo rent af Forfærdelse
over en saadan Forbryders Forhærdelse!

Faustina.

Og hvilken fortvivlet og hjælpeløs Gang! —
Paa Vildstien éngang det altid blir værre.

Carlo Brenta.

Andre han havde vel ei end Vorherre
dengang at ty til; — men uden Fortrydelse,
kan vi faa høre lidt om hans Forbrydelse
og, Hr. Sergeant! Mandens Signalement?

Sergeanten.

(Læsende op af et Papir.)

Frivillig i Krigen, paa Livstid inddømt,
den attende dennes fra Mantua rømt.
Velformet, fin og elastisk Figuren,
bred over Brystet, middels Staturen.
Haaret er stærkt, og det skjuler et Ar,
som ved Mortara et Sabelhug skar,
ellers lidt krøllet og sort som almindeligt
her iblandt Folket. Minen lidt bydende,
Øinene hvasse og Udtryk betydende.
Ansigtet er nu lidt fængselsblegt skygget,
ellers almindelig regelret bygget.

(Afbryder.)

Men neppe jeg tænker, det synderlig nytter,
at her I til al den Vidtløftighed lytter ...

Faustina.

Jeg tror det ei heller ... vi har ham ei sét.

Sergeanten.

Et Mærke er bedre, — hvordan han gaar klædt.
Ved Rimini bar han en Kittel af Lærred,
som Fyren der bærer — slig hullet og flærret.

Faustina.

Ah, Beppos! — Signore! ... I færdes i Heden ...
Maaske Eders Folk lidt Forfriskninger nyder? ...
Om blot de vil række hidfrem sine Huer,
Beppo dem gjerne vil fylde med Druer.

Sergeanten.

Takker Signora, som velvilligt byder!
Ja — saadant et Ridt gjør én tørst og fortræden.

Carlo Brenta.

En Kittel af Lærred? — skjønt kanske lidt mindre,
og ei fuldt saa hullet, ... det var jo nok muligt, ...
og Signalementet ei heller saa uligt! —
Ja nu, naar I siger det, kan jeg erindre,
igaarkvæld jeg mødte bag Forli ved Skoven
en Mand med en Mine halv sky, halv forvoven,
og, da han mig øined', han hasted sin Gang, —
ja, netop en Mand af Jert Signalement.

Sergeanten.

Hvor styred han Veien?

Carlo Brenta.

Saa ... øst mod Casette.

Sergeanten.

Ah, — Strandstedet! — Da maa vi efter ham sætte,
før han til Kysten og Baade kan naa!
— det er den Vei just, som Flygtninge gaa.

Faustina.

Ei mere Druer?

Sergeanten.

Nei, nu faar vi takke!
Fremad saa Karle! — Smaat Trav udfor Bakke!

Beppo.

Fremad saa Karle! — Ja, var I saa rappe
i Ridtet som til vore Druer at snappe ...
Et Fad næsten tømt! Og i Hui og Hast gaar det
nu efter en Kittel, saavidt jeg forstaar det,

en saadan, som hundreder heromkring bærer —
Slig kan de nok nogen og hver arrestere! —
Naa, — Dovendyr; — ai! — saa Du vil ikke, Asen!
er stædig, fordi Du fik Læsset paa skjæve, ...
og lader mig drage og hale og stræve!
Vi har ikke Tid til at omlæsse Stasen.
Saa — rolig Rinaldo! — Saa — pent nu og vakker! —
Det er nogle solhede, tungsomme Bakker
helt, til vi kommer i Randen af Skoven;
— der har vi Stien og Løvtag foroven.

(Paa Skovstien.)

Carlo Brenta.

Her har vi Kastanjerne skyggende luftige,
Skogen den frie og svalende duftige,
Roser og Efeu i hængende Ranker,
Solen knap ser med et Blink gjennem Løvet, —
hvor det forfrisker fra Landeveisstøvet!

Faustina.

Paa Kvistene hænger saa mangeslags Tanker! —
Aa ja, — det er Svaghed at se det formildet
i Lys af en syndig Medlidenheds Trang —
jeg véd ikke, om det var rigtigt engang,
hvis saadan en Fange sig hidhen forvilded',
at række sin Haand og ham redde i Nøden,
selv om jeg vidste ham jaget til Døden!

Carlo Brenta.

Signora bør ei sin Samvittighed svigte! —
En er saa heldig, at alt, hvad han mener,
sig smukt med hans Lykke i Verden forener,
en anden maa for det sit Hjerteblod pligte.

Faustina.

Lydighed skylder man Loven og Gud!

Carlo Brenta.

Lyde maa hver sin Samvittigheds Bud.

Faustina.

Skal det bero paa et Indfald, en Nykke.
vil nok vort Hovmod alt helligt forrykke.
— — — — — — — — — —

Beppo.

Nu dukker Møllen op, snart er vi fremme —
Duerne flagrer om Taget derhjemme!

IV.

(I Vignen blandt Arbeiderne.)

Giuseppe.

Der rider Munken, — nok dybt i Tanker; —
han bøier hidop ad Stien fra Bækken.
Alvorlig hilser han over Hækken;
— han kommer langveisfra, kan jeg skjønne.
Nu faar vi høre vist nyt fra Roma.

Carlo Brenta
(for sig selv).

For Sognebørnene Æslet stanser.
Godmodigt, naadigt han Haanden rækker
hen mod Faustina. Hun ud sig strækker
fra Taksushækken og fromt den kysser.
De andre hilser ham dybt andægtigt.

Som slig sit Ansigt han rolig vifter
og nikker til dem, mens Dyret skryder,
én grant forstaar, hvad den Mand betyder:
en Fa'r for Sognet, bevidst og vægtig,
nok ret en Præst af de gamle Tider!

Giuseppe
(i Samtale med Gerolmo).

... Paa Sognets Vegne I var i Roma

da paa Jer Valfart? — og lidt I hørte
kanske om, hvad sig af nyt der rørte?

Gerolmo.

Aa ja desværre ... mer' end jeg lysted',
det varsler atter om tunge Tider!

Man ængstes for, at en Krig skal være
mer' nær ved Udbrud, end nogen tænker.
Der hvæsses Staal, og der smedes Rænker
al Verden rundt, og der Forbund sluttes
af Mørkets Fyrster til Fald for Papa.

Carlo Brenta.

En Krig I spaar os? Vil Frankrig laane
sin Haand til Kampen?

Gerolmo.

Just saa de mene;
det med Savoyen vil sig forene.
Den onde løfter et vældigt Banner:
Vittorios Løgn om Italiens Enhed.

Stemmer fra Folkene.

Saa, — Kongen heiser da Trikoloren! —

Gerolmo.

— En Frihedsdug, i hvis Farver flammer
den ondes Blændværk til Landets Jammer, ...
hvis Flige drypper af Blod og Taarer!

Carlo Brenta
(afsides).

Det Eders Fængsler nok kan bevidne!

Gerolmo.

— — Saa tit den løftes, saa tit den frister
til Oprør fremad al Vantroens Skare.
Det er de frommes og Kirkens Fare,
at mod den hellige Faders Trone
Vittorio lokker Italiens Sønner!

Det store Ban paa hans Isse svider.
Ved Antikristen han Frihedssolen
har gjøglet frem mod Sanktpetersstolen,
og, om han seirer, — da alle Helgne
fra Hjem og Kirke og Land maa vandre!

Ja, om han seirer, blir Landet bannet,
saa Præsten Messen ei mer kan sjunge,
da stum i Taarnet blir Klokkens Tunge,
da Kirken lukkes, ei Ave lyder,
og selv Guds Moder maa os forlade!

Den hvide Olding i Vatikanet
— af Kirkens Fyrster er han omstraalet —
i Bønnen knæler mod Morderstaalet,
Vittorio kommer, det gaar mod Roma —
og da har Ondskaben opfyldt Maalet.

Da vil de gudløse spotte Roma,
Dig, Jordens Lys, hvor Sankt Peter troner!
Det blir for Kirkernes Sang, — Kanoner,
et stort Italien; — men røvet Sjælen,
og Folket blir kun et Lig, som lever!

Carlo Brenta.

I ser i Aanden og er bevæget; —
ved Kirkens Fare Jert Hjerte banker;
men, fromme Fader! hvorfor de Tanker,
at just Vittorio har Sag mod Papa? —
Italien venter af begge Frelse.

Og heller ikke saa ret jeg fatter,
hvi Papa skulde saa stærkt forhindre,
at al Italien ifra det mindre
blev samlet under sin Enheds Fane
fra Nizza helt ned til Spartivento.

Faustina
(opmærksom).

Fra Nizza nedad til Spartivento!

Carlo Brenta.

Thi Parma, Lucca og Piacenza,
Modena, Napoli og Firenze
med deres Fyrster i Slægt med Øst'rig
er dog ei Led af vor Troeslære.

Gerolmo.

Min Søn! — Du taler af Tidens Vranghed.
Om Jordens Fyrster og Øvrigheden
det staar, at Gud har dem sat herneden,
og hvo, som rokker ved Templets Piller,
har Dødens Skyld imod Helligdommen!

Carlo Brenta.

De staar ved Østerrigs Bajonetter
lig morskne Ege, hvis Kroner skulde
ved egen Tyngde længst faldt i Mulde — —
det vistnok er efter Herrens Love,
at Stammen falder, naar Stormen suser.

Gerolmo.

Dit Navn, min Søn, nok jeg lysted' vide.

Carlo Brenta.

— — Er Carlo Brenta ... syd fra Kampagnaen.

Gerolmo.

At ei Du hjemme har i Romagnaen,
jeg straks forstod; thi den Sang, Du synger,
har her i Sognet nok ingen lært Dig.

Ja, ret betænkt, er den underfundig.
En Oprørstale forstaar hver Taabe;
men saadan, skjult under Papas Kaabe,
kan Frihedspesten ret gribe om sig,
og denne Smitsot forføre Folket.

Er selv Du ærlig, — hvad jeg maa tænke —,
bevar din Mund, at jeg ikke hører,
Du mer slig Tale i Egnen fører; —

ja, frygt din Tunge, at ei den tænder
en Ild, som Kirken med Tugt maa stanse!
— — — — — — — — — — —

(Til Faustina.)

Jeg ser, Du staar med bedrøvet Mine,
min Datter; — ja, det og mig har smertet! ...
En saadan Tale gjør ondt i Hjertet; —
— men det, som førte mig op om Vignen,
det var et Ærind' til Dig, Faustina!

Se, denne Rosenkrans Papa signed!
Saalænge, Barn, Du har den i Eie,
en Haand bevare vil dine Veie.
Sno den om Halsen og mist den aldrig,
indtil Du kysser den fromt i Døden!

(Vender sig til de andre.)

Og nu Farvel! og med Høsten Lykke! —
Som frem én rider, én for sit Øie
ser Aarets Rigdom paa alle Høie.

Giuseppe.

Om I tillader, — jeg skal just hjemad,
saa kan vi følges ad helt til Møllen.

(Lidt bagefter.)

Faustina.

(Hun har stirret en Stund forskende paa Carlo Brenta.)

Som I staar der taus ved Ranken
med det Smil — forstaar jeg Tanken:
I har Retten, vi har Magten;
og, da her I sligt faar taale,
vil I ikkun med Foragten
nu vor ringe Mening maale,
finder vistnok idel Tomhed
i vor dumme Landsens Fromhed.

Carlo Brenta.

Fromhed I, Signora, nævner; ...
just den tror jeg alting evner.
Om den Villien sandt besjælte,
vilde Landets Syn vi vide,
vilde Millioner Helte
stort nu for Italien stride; — —
just, naar Fromheds Øie hildes,
er det, Folkets Fremtid spildes.

Faustina.

Slig hver Sag, I blot kan sætte
smukt i Blaalys, blir den rette,
— selv en dømt Forbrydermening,
der har Oprørssynd paa Bunden!
Hin „Italiens Forening"
er en Sag i Mørke spunden; —
„Nizza—Spartivento" lokke
kan ved Klangen Folkets Flokke! —

Carlo Brenta.

— Saa lød Sangen i den hede
Soldag fra en Fangekjæde,
der i Støvet fremad skridted',
henad Veien ved en Vigne,
og til Takten, som de tridted',
rasled' Jern den hele Linie; —
Østerrigerne, som Toget
vogted', ei forstode Sproget.

Om lidt blege end de vare,
de med Sang dog Lænken bare.
Hvor de rasted', Vin man bragte,
Brød, Meloner til Forfrisken,
vel og mangt et Haandtryk sagte
givet blev med Medynks-Hvisken.
Det var Kjæmper fra Mortara,
fra Sforzesia og Novara.

Flammebørn af Frihedsvillien
ifra Nizza til Sicilien,
de Carl Alberts Faner bare
imod hundred' Ildsvælg fremad;
men som en Forbryderskare,
klædt i Jern, de vendte hjemad, —
fredløs dømt fra Nederlaget
blev som vilde Dyr de jaget.

Østerriges Garnisoner
bar Italiens raadne Troner.
Fra Savoyen underbukked'
paa Novaras Blodskarlagen,
otte Aar de fangne sukked',
længted' imod Sol og Dagen,
tvungne til det arbeidshaarde
Værk i Fængslets indre Gaarde.

Nu de førtes fra Ancona
og fra Forli til Verona.
Det nødvendigt var at vare
dem bag mere faste Fængsler;
thi for Mænd, som disse vare,
gives der paa Jord ei Stængsler, —
det var Mænd, som bar i Hjerte
al Italiens Haan og Smerte.

Over Møllens Stenmur bøiet
Pigen fulgte dem med Øiet
ved et lidet Træ, som sne'de
Guldregn, let berørt af Vinden, —
og, da nær de kom tilstede,
hun med Alvor dyb i Minen
hilsed' ned: „Madonna signe
Eders Gang forbi vor Vigne!"

Faustina.

De var med, Signore! ... dulgte
kun, I selv med Toget fulgte!

Carlo Brenta.
Lad mig nu det aabent sige!

Faustina.
Alt forlængst jeg aned' dette!
Og, — betro'd en stakkels Pige,
som er uvis om det rette, ...

Carlo Brenta.
Mer end paa, hvad man Jer lærte,
stoled' jeg paa Eders Hjerte!

Faustina.
Vist I mente, at den svage
Kvinde vige vil tilbage
for sligt Ansvar, saa hun tier; ...
maaske og I tror, det rører ...
Vid, — Gerolmo jeg indvier
i den Sag, saafremt jeg hører,
at I prøver paa at finde
Indgang her og Folket vinde!

Carlo Brenta.
Vilde I Jer selv forpligte
til Jert Hjertes Tro at svigte?

Faustina.
I mig spørger, og jeg svare
kan kun ét dertil — kun dette:
Maa Madonna Jer bevare —
og ... mig ei paa Prøven sætte!

Carlo Brenta.
Mig forlængst har Livet hærdet
til at leve under Sværdet.

V.

(Senere paa Høsten.)

Giuseppe.

Det ringer Ave nu fra alle Kirker
henover Dalen, ... snart de maa vel komme.
Saa langt paa Høsten har én Mørket paa sig
alt ved den femte Time efter Middag.
Igaar gav Stormen os en god Haandsrækning;
den rusked Skogens Toppe, saa i Dynger
Kastanjer modne nu paa Jorden ligger,
og vore Piger har faa't nok at plukke.
Faustina, — hørte Du ei nu, det raabte?

Faustina.

Det er ei dem. ... Det lød hidop fra Sletten
ved Vignen.

Giuseppe.

Blot det gode Veir staar ved!
Det er alt Regntid efter Almanaken,
og Mølledammen stegen er idag
en Haandsbred næsten; det betyder Væde
i Bjergene, og at vi snart faar travlt
med Møllen Nat og Dag, skal Flommen nyttes.
Vi trænger Høstsol endnu til at brede
al Maisen i, faa Figner, Bønner tørret.
Det kommer af, der var saa stor en Vinhøst,
at med alt andet vi saa sent er ude.
— Den Carlo Brenta er en dygtig Mand ...
ret skabt til en Bedrift at lede, styre!
Han loved' mig at blive helt til Vaaren.
Ja, uden ham vi var ei komne langt! —

Faustina.

Men Fa'rfa'r, — end saa lidt Du dog ham kjender!

Giuseppe.

Bestandig skal Du noget ved ham klandre.
Er én Du ikke for, er Du imod!

Faustina.

Hvor mørkt det blir! — I Krat og Buske om os
Ildfluerne begynder alt at gnistre.
— Hør Sækkepiben! — Det er Faarehyrden, —
han ved sit Telt paa Høiden har tændt Ild.

Giuseppe.

Der hører vi dem synge! — ret et prægtigt Kor!

Faustina.

Imellem Træerne der skinner Fakler; —
jeg saa et Øieblik de dunkle Skygger
af Dyr og Folk bevæge sig dernede.
Der har vi dem!

Giuseppe.

Gaa ... sig til Farmor nu,
at om et knapt Kvartér har vi dem hjemme.
Slig, som de kommer op fra Dagens Slid,
de nødig vente vil paa Aftensmaden. ...
Og lad dem saa af den Barile tappe,
som jeg slog op ... den bagom Kjældertrappen! ...
Det er en Vin, der skulde været sparet,
om ei det store Fad jeg nødig rørte.
... Rent bælgmørkt er her, — indtil Maanen kommer.
— Hun tænder Lampen nu derinde, tilser,
at Bordet ret er dækket, og at Lyset
i Muren brænder for Madonnas Billed;
og selv Rosetta steger der Polentaen;
— hun kan ei tænke sig det gjort af andre.

— — — — — — — — — —

Nu stimler, Folk og Dyr, de gjennem Porten — —
— Ud fra Cucinaets aabne Dør der falder
et rødligt Skjær i Gaarden paa dem alle,
mens travlt de læsser af og snakke, raabe
slig, at de én ei høre — — Hei, Beppo! — siger jeg.

Carlo Brenta.

Jeg siger, at I læssed uforsvarligt, Vito!

I kunde selv ialfald steget ned ...
det arme Dyr jo staar der mat og skjælver —

Giuseppe.

(Til Folkene.)

Er det Oliv'nerne? — Bring dem paa Loftet! —
— Ja vist skal Maisen males! — Sæt den kun
i Canneskuret ... ved Kastanjerne,
som vi imorgen skal i Solen tørre.

(Svarer ind til Cucinaet.)

— Ja vel, Rosetta — ja, — nu skal vi komme!

(Inde ved Aftensbordet.)

Beppo.

Ja vist, Kastanjen faldt igaar i Stormen.
Hvor svær den var, det ser én nu først rigtig; —
der ligger mildest to, tre Snes Læs Ved.

Giuseppe.

Ja, den maa hugges op jo før des heller.

Rosetta.

Det gamle Træ ved Aaen! — Imod dets Stamme
blev ni af Garibaldis Jæg're skudt;
de fanged dem og skjød dem uden vid're.
Fra Kampen ved Sankt Angelo de søgte
at naa Casenas Havn, der, hvor de andre
og slap tilsøs; — det var i ni og firti.
Du var vel ni Aar da, Faustina, spurgte,
ja mindst ét Aar derefter, stadigt om dem,
hvorfor de da blev skudt'? — Nei, saa Kastanjen
er falden nu! — den saaes i hele Dalen.

Giuseppe.

Det var Tyrolerjægerne, som greb dem; —
de hvilte uforsigtigt sig i Randen
af Skoven, under Træet.

Carlo Brenta.

De var vel trætte
de stakkels Folk!

Rosetta.

Og alle var de unge.

Carlo Brenta.

Og Landsmænd var de, — sove under Græsset
nu stilt med Fiendens Kugler gjennem Hjertet,
som sig Soldater bør!

Giuseppe.

Ja, det er Sorg at tænke,
hvor mangt et Ungdomsliv sligt Oprør spilder!

Carlo Brenta.

En rigtig Straalevin! — Til deres Minde
den tømmes ud!

Faustina.

Og Hustruen var jo med, da Garibaldi
fra Havnen flygted'?

Carlo Brenta.

De troed' alt sig frelste, — saa Lagunen,
Venetias gyldne Kupler, i det fjerne,
da omkring Cap Maëstra Brig Oreste
opdaged' dem og drev dem ind til Kysten.
Der vandred' de paanyt som jaget vildt
i Skovene, og i en Hytte døde
hans tro Anita.

Rosetta.

Det har vi hørt, samt ogsaa,
at der hun fik ei Grav i kristnet Jord!

Carlo Brenta.

... paa et afsides Sted, — indunder nogle Buske.

Rosetta.

Og uden Skriftemaal, — det var det værste!
Ens Slægt ei engang véd, hvor én er jordet,
— ja, saadan ender sligt!

Carlo Brenta.

Aa, — over denne Plet der nok vil grædes!

Faustina.

Og vist for hendes Skyld han sørged' meget, —
hun kunde ledet ham paa rette Vei!

Carlo Brenta.

Just, at hun delte saa hans Kjærlighed
til det Italien, hvorfor slig han kjæmper,
det netop var den Fæstensring, som bandt
til Døden sammen disse tvendes Hjerter!
Thi Kvinden er ei Mandens fulde Ven,
om ei hun dele kan hans bedste Tanker
og hjælpe ham at elske, kjæmpe for dem.
Men saadan gi'r hun og en Herlighed,
der skinner i hans Liv saa rigt som Solen.
Og for en saadan Ven paa Jord at vinde
han lege kan med Livet, — gjennem Farer
opbryde Fængslets Mure, trodse Døden
og le ved samme Træ, hvor Venner dræbtes!

Giuseppe.

I taler saare mangt ikvæld! —
ja, — Vinen den er liflig, — Dug paa Læben!
— — — — — — — — — — —
Der lød et Horn! — nu kommer Vetturinoen!
Saa, — skynd Jer Beppo! Vito! Lad ei Posten
paa sine Muldyr vente der paa Veien!
og, ... Aftenen er kold, ... byd Vetturinoen
imens hidop paa en Foglietta Vin.
Nu, Tak for Maden! — det er Tid at ende
med Bordet. — Hvordan? — Er Faustina gaat!

Rosetta.

Hun kyssed' mig og gik; — hun var nok træt alt!

Giuseppe.

Nu stiger Maanens Rand opover Skoven!
Der har vi Vetturinoen selv. — — Velkommen!

— Jer Kappe er hel vaad af Aftenduggen, —
kom, sæt Jer ind ved Ilden, — smag paa Vinen! —
Hvad nyt ifra Milano nu? Man siger,
der er faldt Sne —

Vetturinoen.

Ja vist. — I store Driver, ...
to Dage, før jeg med Vettura'n fo'r; —
og endnu laa de mangesteds paa Veien.
En Skildtvagt frøs ihjel den Nat paa Muren.

Giuseppe.

Vi er jo alt en Uge i December.
— Og andet nyt?

Vetturinoen.

Ja, deraf er der nok,
om netop ei just alt saa godt. — De siger,
der rustes nordpaa stærkt i Piemont,
og Rygter gaar om Krig nu straks til Vaaren.
Nys Politiet mente i Milano
at have snuset op en Slags Forening,
en Opstandskommité, der stille hverver
frivillige fra alle Kanter af Italien —
de brede Blade ud med alskens Opraab, ...
Proklamationer, trykte i Turino.

Carlo Brenta.

Og er man kommet dem paa Sporet siden?

Vetturinoen.

Nei, endnu ei. — Men nu, — al Tak for Vinen!
— jeg ønsker Eder alle buona notte!

Giuseppe.

Farvel, Signore! — og alt Held paa Reisen!
— — — — — — — — — — —
Ja, vel det var, vi høsted' godt iaar, —
det næste blir nok tvivlsomt.

Faustina.

(Samme Aften ved Sengetid, alene paa sit Kammer.)

Er det for min Skyld, at han hid er kommet, —
har opbrudt Fængselsdøre, trodset Døden?
Jeg ei forstaar mig selv — Madonna hjælp mig!
Du gode Moder! — sig mig, hvad jeg tænker!
Han har jo sagt det! — Blev jeg blot forfærdet,
fordi den Tanke laa saa altfor nær,
at selv som Fange nys han voved' Livet?
Jeg feiled vist — og kan dog ikke tro det;
— hans Øine jo forfølger mig i Drømme
med et saa dybt, saa ildfuldt, mandigt Udtryk.
Er jeg den Ven, han tænker ved sin Side, —
slig Kvinde, som han tror er værd at elske? —
Jeg vil ei se paa ham! — foragter jo
af Hjertets hele Grund alt, hvad han mener,
hvert Ord, han siger, — al hans Tro igrunden! —
— Halvanden Maaned har han her kun været,
og i den Tid — ja hvilken stor Forandring!
— Mon saa den onde frister dybt min Sjæl? —
Jeg véd, hans Ord er Gift, hans Sind forvendt,
og dog jeg lytter til, naar blot han taler,
ja tror ham sandhedskjær som faa i Verden.
Og — Fra Gerolmo skulde jeg det skrifte? —
Hvad saa om Brenta? — Nei, det gaar ei an,
— var ret ei heller; jeg ham loved Taushed,
saalænge han ei her opvigler Folket;
og han skal finde, at han fuldt kan tro mig.
Det maaske var én Synd, at jeg det loved';
dog i mit Hjerte har jeg fast bestemt mig,
og sker det, at han her til Oprør lokker,
jeg viger heller ei; — jeg tør, ja vil ei længer
det tunge Ansvar bære; men betro
Gerolmo alt, — saa kan han for mig dømme!
Hvor alt er Mørke — Angest! — — Først til Vaaren,
— naar han er reist, — jeg aander frit og let; —
da vil en Byrde væltes mig fra Hjertet!

Ak, — blir jeg saa vel glad? — Jeg véd, han vælger
da Farens Gang og gaar kanske i Døden ...
Madonna! — tag ham i din Varetægt og led ham
paa Naadens rette Vei! — — Men frels og mig!

VI.

(Vaaren efter. Fest i Forli.)

Giuseppe

(ridende med Rosetta og Faustina).

Op imod Forli til Festen det gaar!
Allestedsfra strømmer Folket did skarevis; —
bagefter er det, at Markedet staar.
Idag skal hun æres, Madonna di Forli.
Tavlen hun har alt af Sølvhjerter fuld,
nu skal hun rækkes en Krone af Guld.

Se nedad Veien den brogede Snor ...
gaaende, ridende, snakkende, leende; ...
mellem dem Kvinderne synger i Kor
Eviva Maria! Maria di fuoco!
Ja, ret en Vaardag med sittrende Luft —
kjend ifra Engen Violernes Duft!

Saadan at ride langs Roncoens Bred
indunder Mandlerne, snehvide, blomstrende,
se gjennem Løvhænget Dalvidden ned
med Elven, som suser i Vaardagen, om sig,
— alt dette bærer forunderlig hid
blinkende Minder fra Ungdommens Tid.

Faustina.

(Paa Veien, i egne Tanker.)

Han drog imorges foran op til Festen.
Ak, var jeg tryg for, hvad idag vil ske!

Men jeg har læst mig ræd i dette Aasyn, —
det kjender Hensyn ei, forstaar ei Hindring;
og jeg har set Villiens Strøm har steget
i hver en Mine, i hans Blikkes Udtryk,
fra disse Rygter først i Luften suste.
Ja, just hans Taushed gjør mig saa urolig.
En Mand som Brenta slipper først med Døden
den Sag, han engang gav sin Tro. — Hans Sag? —
Er det da den, som gjør mig hjerteangst?
— Jeg kunde give til, jeg véd ei hvad,
for i den Ting ret klart at kunne tænke!
Ja disse Mænd, som saadan kjæmpe, lide,
og trodse Døden — sker det for Berøm,
for Glans og Ære da i denne Verden?
De dør jo uden Navn, — Foragt og Lænker
er deres Lod. — Hvorfor? — Kun for Italien! —
Endskjønt hans Ord i Vintrens Løb faldt sparsomt,
og jeg dem laante kun uvilligt Øre,
de drog dog ofte efter sig en Klarning
og gav om mangt mig en forandret Tanke.
Hvi nægtes Folket Skoler? — Frygt og Misbrug!
Men skal af Frygt for Aand da Folket fostres
paa Dyrets Vis? — Er just ei det et Misbrug?
Og er Uvidenhed og Fromhed da det samme?
Nei, tvertimod — alt Dagslys maa den taale!
Der hviskes tit mig Fristerord i Sindet; —
slig suste det vel og fra Kundskabstræet!
Ja, denne Mand er mægtig i at friste!
Hvad vil han gjøre? — hviske Oprør ind
i Hjerter, som Gudsmoder nu til Ære
i Glædesfest forsamles, dem forlokke
til Frafald mod al Ret, alt sandt og helligt,
— med al den Magt, han eier til at daare.
Og jeg skal tie da? — Af Svaghed, Usselhed,
forraade hendes Sag, — ja Dig, Guds Moder!
Jeg skal ei hade ham? — men usselt fanges
i Garnet, som han rundt om mig har spændt?

Nei, tusind-Gange, nei! — — hvad saa det koster.
Og nu Madonna! nu, jeg véd din Villie — —
o, straf mig ei for haardt, fordi jeg tvivled'
og agtet har Martyrens Gang for ringe!

Giuseppe
(talende med Rosetta).

Hvor bleg Faustina bliver nu om Dagen!
Jeg ser — Rosetta — det med lidt Bekymring.
Hun er ei mer som før og ler saa sjelden;
selv Anemoner, Krokus og Narcisser frister
ei hende mer, skjønt de paa Engen vrimler; —
hun rider der saa alvorsfuld og stille.
Jeg frygter for, hun tænker altfor meget
ved al den Tidens Uro, som hun hører. —
Ja, jeg bekymret er for disse Tanker
og alt det Grubleri; — før vi det ane,
af hendes Nonnedrøm kan blive Alvor.

Rosetta.

Hun var nys sytten Aar, — da kommer andre Tanker.
Jeg grubled' og paa Helg'ner i min Ungdom!

Giuseppe.

Det var en rum Tid nok, før vi to mødtes;
thi da det var for Marked, Pynt og Saltarella.
Den var din Yndlingsdans, og nu, saa gammel,
Du er, Du drager langveis for at se paa.

(Paa Antonias Trappe i en Gade i Forli.)

Faustina.

Ja, hvilket Festtog var det ei, Antonia!

Antonia.

En Procession som den, der gik idag
til Santa Croce, før ei saas i Forli, —
og jeg kan mindes nu de femti Aar.

Fyrst-Kardinalen selv paa Silkepude
bar Kronen, som idag blev rakt Madonna
del fuoco, der hun troner i Kapellet,
hvor hendes Himmelfart er malt i Taget.
Først Krigsmusiken, hele Garnisonen
i sine blanke, stramme Uniformer,
to tusind' østerrigske stolte Krigsmænd;
saa lange Rækker graa og brune Munke
og kniplingssmyk'te Præster, hvide Drenge
med Røgelse, hvor frem Relikvier bares, ...
smaa Børn med Vinger, klædte ud som Engle, —
og saa det hele Tog af Mænd og Kvinder
i deres Festdragt, smykkede med Blomster; —
jeg talte nedad Gaden otte Faner
paa éngang, og ialt var en og tyve!
Det var høitideligt, og sært det greb mig,
da did de kom, hvor Tæpper dækked' Veien,
og Toget traadte paa Skarlagenklæde,
mens Sangen steg, og høit Kanoner tordned'.
Vor Syndicus idag var langt tilbage
i Rækken sat. Jeg saa ham hvidklædt, svedig,
i Solen slæbe paa den tunge Fane.
Han er saa korpulent og led vist, Stakkel; —
men saa han har og gjort et helligt Dagværk!
Jeg saa og Dig, Faustina! som Du gik der
med sænket Hoved blandt de andre Piger.
De var saa glade alle, smyk't med Blomster
i Haar og Livbaand og med Ho'det opfyldt
nok mest af Festen, som ikvæld skal holdes
ved Lampeskjær paa alle Byens Piazzaer
og i Kastanjelunden under Fakler.
Sig, tænkte Du paa noget? — Saa alvorligt
og hel fortænkt og stille var dit Udtryk;
og, da den smukke Officer fra Hesten
Dig hilsed', blev Du vred og bort Dig vendte.
Det var ei ganske høfligt, min Faustina! —
en Venlighed fortjener venligt Gjensvar.

Faustina.

Hvad ville disse fremmede blandt Folket?
Ja, paa en Dag som denne, det mig synes,
de passed' heldigst skjult i Citadellet.
Har vi med dem en Glæde sandt at dele?

Antonia.

Men, kjære Barn! — de tror jo just som vi;
de er Katholiker, rettro Kristne!
Skal ei de Stakler faa Madonna ære,
om end kanske de har lidt ondt for Sproget?
Det er en Feil, hvormed hun bærer over,
ja, hun forstaar selv Neger'ns Tungemaal.

Faustina.

Ak, tilgiv mig, Antonia! men jeg syntes
et Øieblik idag, jeg bittert fatted',
at tungt voft Land af Fremmedaaget kues,
og ret jeg kunde ei med Andagt bede.
De tyske kan jo bag om Alpen knæle,
der har de Kirker nok, — lad os faa vore! —
Det var en Tanke kun, en selvgjort, syndig,
og mangt kan friste én i disse Tider,
— der er saameget nu, som rører Sindet.
Men, kjære Moster! bed Du til Madonna,
at hun vil hjælpe mig, naa saadant kommer,
— det er min egen Bøn til hende daglig.
Og nævn saa intet om det! — Selv jeg føler,
at jeg for denne Gang ved hende seired'.
Men, kjære Moster, det er nu paa Tiden!
Før Ave skulde jeg hos Farfar være
og Farmor henne i „Tre Ré" ved Porten,
hvor jeg dem skulde træffe. Der de sidder
ved et af Bordene med Løvtag over
med vore Naboer, de gamle Pazzis,
som did leverer Vin. — De holder Maaltid, ...
har Pladsen foran Øiet helt til Lunden,
saa ret de ser den hele Folketummel,

og slippe for Soldaterne, som sidde
ved alle Borde nu i hele Staden.

Antonia.

Det er ei godt at gaa alene did
for Dig, Faustina! — tilmed nu det skumrer.
Men der staar Brenta jo iblandt en Klynge.
Han har vist sagt dem noget. Se, hvor ivrigt
de flokkes om ham, fler' og fler' — ved Hjørnet
af Gyden Mercenaji! Nu han vinked' ...
og ned ad den forsvandt de alle hastigt.
Der er Soldaterne! — Mon de var bange?
Nei, — Brenta staar og hilser hel frimodigt.
— — — — — — — — — — —
Hør Brenta! Vil I med Faustina følge,
— hun bør ei gaa alene, — til „Tre Ré"?
Her er saa trygt ei mer, og nu Soldater
der sværmer rundt i Gaden allevegne!

Brenta.

Signora! Gjerne jeg Dem did ledsager,
det trænges kan ...

Faustina.

Tak, — var blot Beppo her!

Brenta.

Om saa De ønsker, bør vi skynde os;
det er alt silde.

Antonia.

Du betænker Dig?

Faustina.

Farvel da, Moster! — Jeg skal hilse fra Dig.

Brenta
(lidt efter).

Bedst denne Vei! — her gaar I mest beskyttet.
Er Gyden trang, I møder dog kun Folket;
de fremmede sig føler mindre trygge
i disse Krinkelkroge nu iaften.

Af Vinen øre, paa de aabne Pladse,
som snart skal lyses op, de larmer sammen;
ja, Luften er ei sund for dem fortiden!
De føler det og ter sig og derefter
med overmodig Færd og øget Raahed.

En Stemme
(ud fra Osteriet Valle).

Pst! — Signor Brenta! — Her man venter Jer!

Brenta.

Undskyld Signora! — Denne Tvervei fører
mer lige til, og jeg har og lidt Hastværk.

Faustina.

Saa ... I har Hastværk, Brenta! Ja, jeg ane'd, —
forstod af, hvad jeg saa paa Hjørnet nys,
at I har mangt idag at tage vare.

Brenta.

Det kan vel være, —

Faustina.

men I véd da og,
at Eders Stilling saa jeg ei tør skjule,
ei dele en Forbrydelse og vide,
at i vort Hjem vi gav den Ly og Hegn!

Brenta.

Jeg af Signora ei har tigget Taushed,
ei heller har jeg Gjæstfriheden krænket, —
jeg tiet har indunder Eders Tag.

Faustina.

Tys! — hør høirøstet Tale! — Det er lyst
paa Pladsen her. — Se blandt dem der ved Bordet
en fornem Officer, — ah, — han, som hilsed! ...
med Ansigt rødt af Vinen som de andre —
og for ham Signor Guardia, Raadstutjener'n!
O, lad os varsomt gaa! ... paa anden Side,
saa I mig skjuler, — — lad os gaa i Skyggen!

Officeren.

En to — tre Knivstik siger I? — paa Livet? —
Det tages maa med Skarphed! — Efter Festen,
endnu inat, med Standret! — Hvem af vore?

Guardia.

Ei nogen, Herre!

Officeren.

Ah, det ændrer Sagen!
Italienerskrabet, lad dem stikkes
og slaa's, som blot de lyster, sig indbyrdes; —
der sker ei Skade da. Af det, som duer,
de har kun Pigerne; men de er smukke.
Ja, Ild og Glød! I Herrer, — Skaal for dem!

Brenta.

Mon nu, Faustina Strozzi! I forstaar,
hvad et Italien frit og enigt mægted'?
Som nu det er, det har ei Kraft at holde
et Skjold engang for sine Døttres Ære.

Faustina.

O, lad os skynde os, hvor Lys ei skinner! —
Ja, jeg forstaar, éns Hjerteblod kan stivne
ved mangt og meget nu i vore Tider.

Brenta.

Jeg véd, I Hjerte har for ædle Tanker,
véd og, at engang vil I tro som jeg!

Faustina.

Nei aldrig, Brenta! vil jeg tro som I, —
skjønt vist jeg tror, I mener det sandfærdigt.
I vil med verdslig Frihed, egne Kræfter,
en gylden Alder bygge op for Folket.
Saa mener ei de ældre og erfarne, ...
hvem Livets Skole længst alt gav sin Visdom.
De peger paa hvert Land, hvor Frihed hyldes,
der sukker Folket netop under Trældom —
dets egen onde Villie blir Tyrannen.

Brenta.

Jeg har havt Tid at gruble i, Signora!
med Jernet om min Fod, — til Muren lænket!
Og vel jeg véd, et Folks Selvstændighed,
det er en Sag, som ei kan vindes billig,
— dertil er den for dyr, af et for bundløst Værd;
den kjøbes maa med Taarer, Blod og Kampe,
den kjøbes maa paany med Slægters Offre,
som bygge skal med Savn, hvad ned er revet
igjennem tusindaarigt Trældomsmørke.
Skjønt den som Guldskyen skimrer foran Blikket,
jeg tænker mig ved Frihed ei en Klædning
med Lommer fyldt af Guld og alle Ønsker!

Faustina.

Men, ser I ei, at Eders Færd er farlig!
I tirrer Døden med hvert Ord, I taler;
man kunde gribe Eder! — Her Spioner
jo lurer i hver Krog! — O tænk! ... o tænk dog!

Brenta.

Min Vei er klar; mit Kald jeg tør ei svigte,
selv om det var for Eders Skyld, Signora!
Nei, — hør mig ud, og vend ei Blikket fra mig!
I denne Afskedsstund bør Sandhed siges:
Paa Kvinder før jeg saa, som var de Blomster,
knapt Legen værdig for en Mand med Alvor,
og Navnet paa min Elskte var Italia.
Hun har som Roser Millioner Døttre —
for hendes Skyld fra ung jeg lidt dem ændsed'.
Men, ved Madonna, som saa tit mig bjerged',
naar alt var mørkt og uden Udvei om mig!
— en Kvinde slig som I jeg aldrig mødte!
I blænded' mig, fra første Gang jeg skued'
i Forli Eders Færd hin Morgen tidlig.
Ja, som I stod der saa fribaaren, stolt,
med Harmen flammende i Blik og Miner,
mens Eders ædle Blod forstod kun Dolken

og veied' mod Fornærmelsen ei Døden, —
slig al min Sjæl blev fyldt af Eders Skjønhed,
og al min Tanke fulgte Eder siden!
Og fra hin fagre Stund, Signora! drømte
jeg om en Ven paa Jord, som fuldt forstod mig,
fordi det stod paa Eders Pande skrevet,
at, om I elsked', blev det ikke smaaligt.
Det gjaldt kun om, at dette Øie saa,
at klart I fatted', hvilken Sag her kjæmpes,
da blev I min, — saa drømte jeg, — da valgte
for Spindetenen og et Huslivs Tranghed
I Havets Susen udenfor, Signora!
og Kampens Vei og Faren ved min Side.
Det var den Drøm, som gav mig Kraft at sprænge
mit Fængsels Væg og bar min Fod til Vignen.
Hvor skalv jeg bange angst for denne Drøm! —
at den som Boblens Glimmer skulde springe
i Eders Nærhed, slig som Drømme times.
Men, da jeg Eder atter saa, Faustina!
da straalte Eders Nærvær over Drømmen;
— i denne Vinter var hver Dag en Soldag,
og Mørket blev for mig som fyldt med Roser.
Just, at I var saa fast og stærk i Tanken
og bar Foragtens Dom mod alt, jeg elsked,
kun gjorde Eders Skjønhed dobbelt mægtig.
Ja, at jeg taug ivinter, — det, Faustina!
jeg angrer ikke; thi det var for Eder;
men kanske gav jeg heller hen en Haand,
end atter jeg tog Kampen, som det voldte.
Hver Dag vi mødtes, sorgfuld overrasket
jeg saa den glemte Kløft, som vidt os skilte.
I gjorde den saa steil med Is i Minen,
og dog jeg følte, — engang kom I over;
thi I er min, det véd jeg slig, Faustina,
som det, at Gud ei Sjælens Vished svigter! —
Hvor fløi ei Vintren hastigt hen; dens Dage
som gyldne Blink forsvandt, skjønt hver dog rummed'

saamegen Sorg, saamangen kvalfuld Time.
I kom og gik, — se, det var alt, som hændte;
men det var Glæde, saa det skalv i Hjertet,
og al min Sjæl den var i spændt Forventning
af Sorg og Frygt og Haab og tusind Tanker; — —
mig helligt blev, hvad Eders Haand blot rørte!
— Forstaar I endnu ei, at I er min?

Faustina.

Jo Brenta! — Nei! — o, tal ei mere til mig!
I er en Frister, skabt til at forføre,
og derfor maa I hades som det onde,
skjønt selv I ei det véd, — og jeg ei hader, —
blot frygter Eder, Brenta! som en Snare,
der vil mig lokke fra min Gud og Himlen.

Brenta.

Som nu I tænker, vidste jeg det jo!
— og dog jeg kunde andet ei end tale;
thi sikkert føler jeg, den Dag vil komme,
da I forstaar mig, og I bliver min.
Og nu, Farvel! — Her foran os er Pladsen
og paa den anden Side Osteriet.
Jeg staar og venter, til jeg ser Jer fremme.
— — I følger med mig, hvor jeg gaar i Verden
alligevel, Faustina! — nu Farvel!

Faustina.

Farvel, Signore! Lad mig Eder minde
paany om, at i mig I har en Fiende, —
og tvungen til, som ret er, nu at handle!
O stans! — for min Skyld, om det saa skal være, —
det er min Bøn til Eder denne Stund!

Brenta.

For Eders Skyld! Ak, aned' I, Faustina,
hvad Magt der bor i disse trende Ord! —

. . . . . .

For Eders Skyld, — — jeg kjæmpe vil, Faustina!
og, maa det til, da for Italien falde!

(I Haven ved Osteriet „Tre Ré".)

Den gamle Pazzi.

Ved flere Borde alt de bryder op, —
i flokkevis fra Haven man sig skynder.
Om saa I vil, Giuseppe! gaa vi nu
og se paa Festen gjennem Byens Gader, —
vi længe nok har siddet her ved Vinen.

Rosetta.

Tys! — hører I Musiken fra Piazzaen!

Giuseppe.

Tillader I, — jeg tager Jers Vittoria,
vil I Rosetta give Armen, Nabo!
Og Du, Antonio! svarer for Faustina,
saa ei vi bliver skilte ad i Stimlen.
Vi har en Time eller to tilbage,
saa faar vi tænke paa at vende hjemad,
og vore Dyr vi har her i „Tre Ré".
Nu, — kommer I?

Den unge Pazzi.

Den hele Gade skinner
illumineret med Festons og Sole,
med Blomsterkranse festligt for Madonna
og Ildguirlander, mens et rødligt Skjær
der lyser fra Piazzaen øverst oppe.

Giuseppe.

Hold sammen nu, saa ei vi bliver skilte; —
her Folkestimlen bølger som en Flod
af Mænd og Kvinder, Militære, Præster.
Ifra hver Krog og Kjælderhals der raabes

med hidsig Iver, som det gik paa Livet, —
de staar der flokkevis og spiller Morra ...

Rosetta.

Se, midt i Strømmen gaar en Procession
af Nonner, der skal op til Santa Croce;
og Morraspillerne de stryger Hatten
og korser sig med hel andægtig Mine,
men tager fat igjen paa deres „sei" og „sette"!

Den gamle Pazzi.

Hør, véd I, Nabo! — det er underligt;
men jeg idag har tænkt det flere Gange.
Hvor er vel alle unge Mænd i Staden? —
De pleier dog ved slig en Fest at vises.

Giuseppe.

I siger noget —

Den gamle Pazzi.

Kanske Frygt for Krigen,
at Papa nu forlange vil Soldater.

Den unge Pazzi

(afsides til Faustina).

Papa! ... Saa — da tror jeg, faa han finder,
de er nok forud gaat en anden Vei.

Faustina.

Hvad siger I?

Den unge Pazzi.

Aa, intet!

Faustina.

Jo, I mener ...

Den unge Pazzi.

Til Piemont! — Endskjønt de spærrer Veien
med to, tre Kjæder Opsynsmænd ved Grænsen,
der bli'r nu dagligdags at vove Livet
paa det at gaa frivillig til Vittorio.

Faustina.

Og I da, Pazzi? — Finder I det rigtigt?
Hvad tænker I?

Den unge Pazzi.

Jeg tænker, — siger intet.
Det er ei sundt fortiden høit at tænke; —
de andre her har handlet, ikke snakket.

Giuseppe.

Nu skynd Jer dog, — I bliver saa tilbage!

Vittoria.

Fontanaen pragtfuldt oplyst! — Vandet springer
der paa Piazzaen end med gyldne Æbler,
og se, Palazzoet — som et Trylleslot!

Rosetta.

En finde kan en Naal igjen paa Gaden.

Vittoria.

Af Fjæderbuske, Hjelme al Piazzaen bølger!

Rosetta.

Her skal nok danses — hør Musiken bruser!
Den tyske Hornmusik, — hvad mon den spiller? —
Det klinger jo, som vil de, én skal græde, —
vemodigt, ømt. — Aa ja, de Folk vist længes
til deres Hjem! — men kan paa sligt én danse?

Giuseppe.

En Nationalsang er det: — „Frants, der Kaiser".
De stemmer alle i, — se, selve Generalen
og Følget om ham henne ved Kaféen
fra Bænkene har reist sig, hører Sangen
til Sablen støttede, med blottet Hoved.
Nu raabe de „Hurrah!" — som vort Eviva!

Faustina.

Har vi en saadan Sang ei for Italien?

Den unge Pazzi.

Vi har den nok; men ingen tør den synge, —
vi faar os nøie med at høre andres.

Vittoria.

Nu ordner de sig, Par og Par, i Rækker;
der danses skal, — det høres paa Musiken.
Derhenne gaar ved Officerens Arm
Angela, Syndicusens smukke Datter.

Den unge Pazzi.

At se paa, at de fremmede Soldater
ta'r vore Piger fra os, lidt opbygger; —
da var det bedre, om vi gik til Lunden,
der er vi fri for dem.

Giuseppe.

Ja, nødigt vilde
til saadan én jeg slippe vor Faustina;
jeg mener, det er bedst, at vi os fjerne. —
— Saa, kom nu med, Rosetta! — Ned ad Gaden,
fra Hus til Hus, se Papas gule Flag!

Den gamle Pazzi.

(Peger paa et Hus, idet de gaar ned ad Gaden.)

Her bor og selve Kardinal-Legaten.
Der staar hans Vagt, en forspændt Vogn i Porten; —
det synes, som han reise skal til Natten,
der er vist atter noget nyt i Luften.

Den unge Pazzi.

Nu denne Vei, — her har vi atter Porten.

Vittoria.

Og se, ... i Lunden ere Lamper tændte!
Fra Træerne et Trylleskjær der falder
paa glade Ansigter og smukke Dragter,
mens de bevæger sig der blandt hverandre.

Rosetta.

Snart kjendes de, snart blir igjen de borte
i Dunkelheden mellem Stammerne.

Giuseppe.

Ved dette Træ vi om en Time mødes!
De unge vil vel se lidt mer paa Stasen;
mens I gaar om, vi sætter os paa Bænken
og tager os en Bibita, vi gamle.

Den unge Pazzi.

Her alle morer sig, her er man fri
for disse fremmede, som alt forbittrer, ...
En kan af Hjertet være med i Glæden.

Faustina.

Ja, her man aander mere let og frit.

Den unge Pazzi.

Se, — hen i Klyngen der den lange Giulio,
Fornaro'ns Søn i Huset tæt ved Broen!
Han ser saa ivrig ud, og paa hans Ansigt
man læse kan, at noget er igjære;
han ro'r sig frem med Armene som Aarer.
— God Aften, Giulio! Hvad nyt i Verden?
Nu, sig det kun, — her sladdres ei af Skole!

Giulio.

At vi faar Krig! — at snart det brænder løs!
det er nu vist, forstaar Du, — afgjort, sikkert!

Den unge Pazzi.

Aa, ja, — saa vist som alle andre Rygter.
Vi har nu havt en Krig hver Dag fra Nytaar.

Giulio.

Jo, det er sandt, — det stod i en Gazzetta,
de havde smuglet ind ifra Turino.
Nu svares paa Napoleons Nytaarstale

af Keiser Frants: Fra Østerrige strømmer
ned, Træn paa Træn, Soldater til Ticino;
de staar ialt der henved hundred tusind',
og Garnisonen herfra skal gaa nordpaa.

Den unge Pazzi.

Hvad gjør Vittorio?

Giulio.

Han ifra Piemont
har sendt et Opraab nu til al Italien,
sagt ud med rene Ord til Parlamentet:
„han er ei døv for Folkets Smertensraab".

Faustina.

Hvor véd I dette?

Giulio.

Nys i Osteriet
fra, — ja jeg nævner ingen, — han er fremmed.
I skulde hørt ham tale der i Valle, —
en Ild og Magt, som river alting med sig!
Der paa en Stol han saas ved Indgangsdøren;
han først Gazzettaen læste op ved Blusset,
og saa han talte. I den trange Gyde
var halvmørkt, og en Folkestimmel stod der
og lytted' paa ham aandeløs og vidste,
der turde ikke raabes et Eviva
for Politiet oppe paa Piazzaen.
Det var et haardt, forvovent, mægtigt Ansigt!
Nu gaar hans Ord som Ild igjennem Byen,
de hviskes denne Stund paa hundred' Steder.
Jeg hører end den Røst, hvormed han slutted':
„Det er frivillige, Vittorio kræver,
det er Italiens Fane, som han løfter! —
— og vel han véd, hans lille Piemont
er kun en Forpost nu for al Italien!"
Palermo, Rom, Neapel og Romagnaen,
Calabrien, Venedig — alt er Brødre!

Den unge Pazzi.

Ah, ser I der, — hvor Folket tæt sig samler!

Giulio.

Ja, der er Brenta 'gjen, — han staar ved Træet.

Faustina
(bortvendt).

Madonna hjælp nu Du! — —
Jeg vidste jo, det vilde, ... maatte komme!

Giulio.

De ere stille alle, — hør han taler! —

Flere Stemmer.

Tys! — Zitto! — Stille! — En af Politiet! —
Raskt Tamburinen frem og Saltarella'n!

(En Mandolinspiller synger:)

Parvis de danser i Saltarellen!
Aner han Dolke skjult i Kvelden?
Ser han kanhænde
Blikkene brænde,
kan han de spottende Smil vel kjende?
Vogt Eder, Kvinder,
Fuldmaanen rinder,
Skjæret alt skinner
paa Vignerne!

Den unge Pazzi.

Det gik jo som med Trolddom, — alle danse!
— — — — — — — — — — — —

En Pigestemme
(bag dem).

Jeg har ét Svar til dette kun, Carluccio!
Til Piemont! — saa kan vi siden tales.

Carluccio.

Giv mig et Tegn, — din Fæstensring paa Veien!

Pigen.

Er den Dig kjær, saa hent den nu der nordpaa!
Men blir Du hjemme, — saa skal jeg Dig sende
imorgen en Present, som bedre passer:
det „tyske Træ", hvormed min Søster leger;
det er fra Nürnberg, kan Dig korte Tiden,
mens nu de andre vover Liv og Blod!

Carluccio.

Anetta! — Hør dog, før Du spruder Harme! —
I denne Nat jeg gaar afsted mod Grænsen.
Saa, giv et Kys mig nu, — — det er Farvel! ...

Giulio.

Ja, Brenta har tændt Ild idag, det mærkes!

Den unge Pazzi.

Aa, hør, Carluccio! — lad mig tale med Jer.

(Hvisker.)

Læg Veien saa inat forbi vor Vigne!

Faustina.

Kom lad os gaa! — det vistnok er paa Tiden,
vi skulde være nu ved Mødestedet.

(Afsides.)

O, dette gjør saa ondt — saa ondt —

Den unge Pazzi.

Faustina!
I er saa bleg, — mon noget Eder feiler?

Faustina.

O, lad os skynde os, jeg tror, de venter!

Den unge Pazzi.

Der staar de jo i Ro og Mag og ser paa.

Rosetta.

Nei, se Raketterne! — de fraser, knalder
igjennem Mørket røde, gule, grønne,
— en Regn af Ild i hundrede Kulører

om Kirketaarnet, saa al Egnen skinner!
Miraculo! — Staa her, — her kan Du se det!
Giuseppe, se, — en Sol paa Kirketaget! —
og i den læses kan med Ildbogstaver:
„Madonna del fuoco", og en Krone
derovenover!

Giuseppe.

Det forsand er prægtigt!

Rosetta.

Se der! — Se der igjen! — saa klart som Solen
et Lys der sprang itu i hundred' Stjerner; —
det regner, o, saa deiligt, ned til Jorden!
Miraculo!

VII.

(I Munkeklostret i Staden Forli.)

Pater Lucca.

Undskyld mig, Fader Silva! Har og Broder
Custoden lukket Porten, ret den varet
med Slaaen for? — ne habeant muri aures!

Abbed Silva.

Jeg er Custode selv idag for Døren;
vi sidder ene her som i en Kjælder.
— Ja, det, som os idag har hid forsamlet,
det er ei Glædens Budskab, — det ser mørkt ud!
Inat Kurér her kom til Kommandanten:
Af Østerrig er Krigen nu erklæret,
Ticino overskredet mod Vittorio.
Paa Krigens Vægtskaal hænger saare meget.
Det gjælder nu Romagnaen at bevare
for Papas Stol; — det drages mod Savoyen,
og rundt os spændes Dag for Dag et Net
af Kommittéer, der bereder Reisning.

Trods Militær-Kordonnerne paa Grænsen
og Politiets hundred' Argusøine
en stille Folkevandring nu gaar nordpaa
til Piemont; den spotter hvert et Forbud,
selv Kardinal-Statholder'ns Strafedikt.

Gerolmo.

Vel har I Ret! Vi maa med Sorg bekjende,
vor Skyld det er, som ei har vogtet Hjorden,
ei magtet Villiens Ledning, som vi burde;
nu gaar dens Strømning nordad, — ei mod Roma.

Pater Lucca.

Vor Skyld, I siger! — Hm! — Ja, fromme Broder,
der kan og søges efter Skyldens Skyld,
og — mellem os ... her er dog vel tillaaset? —
med Boden i Gaëta Kirkens Fader
ei stansed' Følgen af sit store Misgreb,
da fra sin Stol han hylded Frihedstanken
og leged' Folkegud en Tid i Roma.
— Skridtet helt! — Men Papa handled' halvt.
En Pave-Konge i et frit Italien,
Sankt-Petersstolen hilset som Befrier,
en Nytids Ophav over hele Verden,
— det var hans Tanke. Men han flygted' fra den,
da den med Vælde kom og stirred' paa ham
og sagde: „Se, jeg er en Verdensbrand!
Hvi saa forfærdet, Præst! Du har jo tændt mig?"
Han saa ei, Tanken, engang manet frem;
ei svandt igjen for Pønitents og Ave;
men var en Storm, hvorfor der maatte seiles,
til Kirkens Skib igjen blev ført i Havn.
Nu har Vittorio sat den i sit Banner.
Mer stærk og klog end Pio, han forstaar,
at den kan bringe ham alt Land i Fanget,
som skylles om af vore tvende Have.
For Papa-Re det bliver nu Kong Victor,
der ruller frem paa Folkegunstens Hjul,

og hans Triumfvogn den har Papa bygget.
Vi leve kan en Dag, der siger saa:
Dengang da Folkets løste Millioner
med Havets Susen strømmed' ind i Tiden,
og Kirkens Vælde kunde været grundlagt, —
da holdt en uvis Drømmers Haand dens Ror.

Abbed Silva.

I mener dog vel ei, Demokratiet
og Kirkens Sag kan nogentid forsones?

Pater Lucca.

O Navne! Navne! — hvor I dog regjerer!
Og er ei Staten just den store Fiende,
vi har bekjæmpet fra de første Tider,
fra Keiser Henrik nødtes til Canossa?
Er Kirkens Børn ei Jordens Millioner?
En Kirkestat, — er det ei Verdens Maal?
Og Romas Kirkestat, — er den ei Kimen,
der vokse skal som Palmen op mod Himlen
og skue Land paa Land lagt i sin Skygge?
Hvor lyste Kirken bedre end i Mørket?
I Folkehavet stod den som et Fyrtaarn,
der straaled' Trøst og Ledning, Frelsens Lys!
Nu kommer Staten, søger Kirkens Arv,
— en kronet Gjøgler, klædt i Frihedsfarver,
forlokker Folket med „et stort Italien" —
Demokratiet slig den raner til sig; —
det føre skal et Hedningliv med Staten!
Se, derfor maa der kjæmpes nu som aldrig!
Den eller vi skal Masserne regjere.
Der seires maa, selv om vi først skal male
den røde Republik paa Kirkens Mure
og føre Folket den Vei ind ad Døren!

Gerolmo.

I, Jesu Selskabs Mænd, er dristige!

Pater Lucca.

Vi saa forlængst, at dette maatte komme,

at „Tidens Krav" kun var Murbrækkeren.
Ad Telegraf og Jernvei ind man førte
den „frie Tankes" Splid og „Konkurrencen",
et Hjul af Jern, der ubarmhjertig knuser
hver svag og magtløs under Styrkens Hæl!
Det gik den onde altfor sent at dræbe
kun enkeltvis, saa fandt han en Maskine,
hvormed han kunde myrde Millioner.
Nu ruller Victor frem, og Djævlen ler,
og Millionerne i Vanvid jubler,
mens Vognen gaar i Blod sin Vei iblandt dem!
Se, det er „Konkurrencens", Cæsars Tid,
— den vantro Stat, som hader Kirkens Liv!

Pater Petruchio.

Hm! — Konkurrencen er en svedig Sag!
og hel umagelig i varme Lande,
— blir neppe populær blandt os i Syden.
Den Frihed, som her lokker, den maa række
vort Brød os mageligt og ei blot billigt.
Min næste Prækentekst skal bli' dens Følger:
Soldaterpligt og Skatter, Skoler, Dyrtid.
Men Telegraf og Jernvei! — I har Ret, —
de fører Djævle ind i hver en Vigne!

Abbed Silva.

Ja, kjæmpes maa der, det er vist og sandt;
Det ser man selv med mindre lange Syner
end de, I vandt i Roma, Pater Lucca!
Men nu, for Øieblikket, er det bedst,
vi ta'r de nære for os og dem prøver.
Det gjælder nu, at Kirken i Romagnaen
befæster sig ved Midler, saa den staar beredt
og virke kan med Kraft, naar Tiden kommer.
Jeg tænker, at Prioren i Jacopo
og I, Gerolmo! hen' i San Molino
har samme Sag erfaret, som jeg her, —
at lidet kommer ind til Kirkens bedste.

Ja, paa det sidste er saa knapt for Penge
at Abbediets faste Midler hæves,
og nervus rerum gerendarum er
en Hovedsag just i en Tid som denne,
af samme Vægt som Krudtet nu i Krigen.

Pater Petruchio.

Hos os i San Jacopo længe alt
vi sukked' under mindre rige Bidrag.
Der nord de raaber: „Klostrene skal hæves!"
Sligt virker ei saa lidt paa vore Forhold.
Ja, lad dem hæve dem! — og de faar se,
de blinde Stakler, det, som deraf kommer!
Hvem skal da give gratis Medicin,
se til den syge i en fattig Hytte
og give Raad og Hjælp for alle Ting?
Naar Munken borte er, og Klostret lukket,
den rige Landmand kan den ringe trykke
saa uforhindret og saa ubarmhjertigt,
som blot hans Hu staar til, og den er jernhaard.
Den ringe Mand nok vil den Tid erindre,
da Klostret stod, og Munken var hans Tilflugt.
Nu tænker han kun paa sin Smule Bidrag,
og, naar en Broder nu fra Egnen kommer,
er Dunken neppe halv af Vin, mens andre
kun giver Quarterolen for Barilen.
Jeg paa en Udvei just idag har tænkt; —
det skader ei at bjerge ind itide.
De to, tre Vigner ved Sankt Angelo,
som gamle Rocca gav med Forbehold,
nu kunde bringe smukke, blanke Penge.
Men der er Hensyn ...

Gerolmo.

Nu, i denne Tid,
faar mangt og meget sættes raskt tilside!
Jeg vilde just Jer opsøgt, Abbed Silva!
... en Sag saa vigtig, at hvert Hensyn viger,

selv det, vi har til Skriftestolens Segl.
Men disse Farens Forhold strengt nu fordrer
af Kirkens Vogtere, at ei de ligner
de stumme Hunde udi Israel.

Pater Lucca.

En Skriftefader tør jo ogsaa skrifte
saavist, som selv han har en Sjæl at vare; —
her sidder lutter prøv'te Skriftefædre.

Gerolmo.

Saameget ikkun her af Skriftemaalet
skal røbes, som Nødvendigheden kræver:
En af de frommeste af Sognets Børn,
en Pige har igaar til mig betroet
Samvittighedens Sorg og svære Uro,
et Forhold, rent uskyldigt, og dog skyldigt,
saa hun til Bod har gjort et helligt Løfte
at give al sin Arv engang til Kirken,
en Mølle, Vignen, og hvad dertil ligger.

Pater Petruchio.

Hm! Hm! — ei ilde —

Abbed Silva.

Nu, men Hovedsagen!

Gerolmo.

Den er, at jeg har fundet fat i Traaden
til Oprørsspindet om os her i Egnen!
Det ledes af en fremmed, Carlo Brenta.
I Høst han kom hid, har i Vinter levet
som Arbeidsmand ved Forli i en Vigne.
Hun aabenbared' nu, han er en Fange,
der ud er brudt fra Fængslet i Milano.
I sidste Krig han førte som frivillig,
skjønt ganske ung, en Skare ved Mortara.
Jeg har ham engang rent tilfældig set.
Det er en Mand ei uden Dannelse

og af en Ild og Villiens Mægtighed,
der gi'r ham Evnen til at rive med sig;
— han taler stemningsfuldt og kort og klart.
Og han har brugt den Evne ubehindret,
i Stilhed virket, opsat Villierne,
og, om jeg feiler ei, saa er han Sjælen
nu i en Opstandskommitté, som virker
kanske i flere af de nære Byer. —
Den sidste Fest i Forli med sin Uro
en Prøve gav paa, hvad den Mand formaar;
thi det var ham, som havde optændt Folket,
og en Begeistring vakt, der maa forfærde.

Abbed Silva.

Der straks maa sørges for, at han blir grebet. —
I ham jeg aner Roden nu til mangt.

Gerolmo.

Det kan nok ske; men ei saa ligetil, ...
høist nødig paa den Grund, at han er Fangen;
thi Skriftemaalet tør ei blive mistænkt.

Pater Lucca.

Ja, I har Ret, — hin Kvinde kunde tænke
med noget Skin af Grund, at I det aabenbared'.

Gerolmo.

Han helst bør vikles ind i eget Net.
Forfølges kun hans Spor, det sker med Lethed;
thi hans Natur er aaben, ligefrem,
alt andet end fordulgt og skjult mistænksom.

Pater Lucca.

Og, — som I siger, — han bør overraskes
som Agitator, én, der Folk opvigler, —
saa Tingen komme kan som rent tilfældig.
Naar Abbed Silva her og Fra Gerolmo
i Haand den tager, Finhed ei vil mangle.
Men, at det sker, det er en Sag høist vigtig,

ja, i en Tid som denne, uvurderlig.
Et Slag mod Hovedmanden skrækker, lammer
just nu, mens Oprørsvillien end staar uvis.
For Sagens Udfald sørger Fortets Domstol;
— den østerrigske Standret vakler ikke.
Det er nødvendigt, at hans Blod maa flyde
til Skrækeksempel over Esplanaden.
Men Kirkens Mænd, — — paa os end ei en Skygge
der falde tør fra, hvad der saadan sker.

Abbed Silva.

Dermed er Sagen, tror jeg, blandt os færdig.

Pater Lucca.

Forøvrigt er det, fromme Fædre! nu
vor Pligt at lytte, lægge Øret nøie
til Folkets Bryst og høre i dets Hjerte,
hvordan dets Villie gror, ja, hvad der tænkes
i hver Families Skjød; thi nu der kjæmpes
og brydes Meninger, som vel maa ledes.
I Stilhed Kvinderne maa flammes op,
forfærdes for det nye; thi de hænger
med deres hele Tro og Sind ved Roma, —
de vare altid Kirkens bedste Støtte.
Beholder vi kun deres Villier for os,
da eier Papa sikkert nok Romagnaen.

Pater Petruchio.

Se ud af Vinduet der ... paa Landeveien, ...
der ruller Skyer, det i Støvet blinker!

Abbed Silva.

Det er det østerrigske Troppekorps,
som afmarscherede idag fra Forli!

Pater Lucca.

Maa nu dem Lykken følge! — Benedicti!

Abbed Silva.

— Nu ringer det til Pranzo — ad coenandum;

det er nu Tid at sørge lidt for Hvilen.
I Refektoriet, fromme Fædre! staar
for Eder øverst der ved Bordet dækket.
Et Knippe Vagtler blev os just igaar
af San Leones Skovbetjent foræret,
og hid Foreller har idag fra Roncoen
os Broder Pietro skaffet ganske friske.
Hvad Vinen angaar, saa, — jeg haaber, den
skal tale for sig selv; det er den ældste
i Klostrets Kjælder, —

Pater Petruchio.

... vel, jeg den erindrer
fra sidst, jeg var her. — Paa en saadan Dag,
i Middagssolens Varme, for éns Tanke
den uvilkaarlig blinker, kjøler, frisker! ...

Abbed Silva.

Her, fromme Fædre! — foran, — denne Vei!

VIII.

(I et Osteri i Forli, et Par Maaneder efter Festen.)

Brenta.

Her er svalt i Osteriet,
og her kan i Fred én tænke,
gratis se paa Maleriet
ud i Kvelden fra dets Bænke,
hvordan gjennem Dørens Ramme
Linie løber bagved Linie,
til de farver sig og flamme
røde ved Molinos Vigne.

Der i Guld staar Kardinalen
violet blandt Præsterækker;

over Vignen imod Dalen
ud sin røde Hat han strækker.
Kanske Tiden ret ei huer
nu de vældige Prælater,
at, hvad de i Fjernet skuer,
er Vittorios Soldater?

Midt i Træthed, Strid og Møie
har jeg længtet mod den svale
Kvæld, da over disse Høie
Blik og Tanker kunde dale. —
Nok for sidste Gang! thi neppe
ser mit Øie Roncoen rinde
blaa i Forlidalens Teppe,
— seires der ei dennesinde.

Stedt jeg var i mangen Fare
i din Omegn her, Molino!
— Dødsstraf er der for min Vare,
La Gazetta di Turino.
Den har tændt, saa rundt det brænder.
Her min Sag er endt fortiden.
Førend Natten endnu ender,
er jeg nordpaa gaat til Striden.

Skyer om Molino'n skinne;
— som til Afsked ned de glide.
Nu, som vanligt, hun derinde
sysler vel ved Aftentide.
Kanske, som hun gaar der, hører
hun om mig nu et og andet,
angrer paa, hun en Forfører
selv har sluppet løs i Landet.

I de stolte, sorte Blikke
Haan og Harmens Ild jeg skuer, —
Flammer dybt i den kan slikke
af Inkvisitionens Luer.

Din Foragt! — — Engang, kanhænde,
Du og Fangen atter mødes
slig, at dine Kinder brænde,
og dit Blik til Jorden nødes!

Høit de ivrer, ... disputere!
— Frihedssnak! — Hvor saadant noget
handlingsløst dog op kan gjære
helst, naar Vinen gjør én taaget!
Ja, det klinger lovlig røret; —
nogen Sag det neppe flytter.
Lidt ikvæld jeg har Humøret
til at høre paa Disputer.

Ah! — i Kamret indenfore
ser jeg Droghierens Nakke;
han, Skomager'n og den store
Beppo Botti sammen snakke.
Farmacisten Gianibelli
— en af Kommittéens Lemmer —
og Andrea Locatelli
tales ved med sagte Stemmer.

Det mig synes uforsigtigt;
— jeg faar tro, at feil jeg tager; —
men jeg liker ikke rigtigt
slig en ultrarød Skomager.
Som han strækker Frihedstanken
ubarmhjertigt over Læsten,
synes mig, jeg ser Skavanken
i hans Mening under Vesten.

Gianibelli farer varlig,
aldrig end hans Blik har skuffet;
— i en Sag, som vor, saa farlig,
mangt nok tages faar paa Puffet.
Mens jeg sender Marietta
bort ved lidt at rekvirere,

kan jeg raskt dem min Gazetta
di Turino nu levere.

Skomageren
(hilser).

Se, — velkommen, Brenta! — — Store
Mand! Lad mig Dig stort omfavne!
For alt mageløst, Du gjorde,
knapt engang jeg finder Navne!

Botti.

Brr! ... vi talte just om Eder,
undred', hvor I nu var henne?
I er jo paa to, tre Steder,
før en Mand sig rundt kan vende!

Droghieren.

Véd I, — Rygtet vil fortælle
nu, at Riego længst alt mugled'
i et Fængsel; — han undgjelde
skal, at Krudt han ind har smuglet?

Andrea Locatelli.

Ja, Skjærsliber'n er forsvunden!

Droghieren.

Han har slebet gode Knive!
— nok en Dag han skal bli' funden,
om han ellers er ilive!

Brenta.

Jers Latuga synes trænet, — —
bring, Marietta, lidt Fennocchi!
(Marietta gaar.)
— Har I hørt, de har forlenet
Papa Pio med mal' occhi?
„Onde Øine" i sit Hoved
har han faat fra Frihedstiden,
da han saa den slig tilgode
ved sit Valg for tolv Aar siden.

Det og mer om Frihedssagen
vil I finde i Giornalen;
dog om Seiren ved Magenta
og dens Følger mest er Talen.
Sikkert, som de tvende Hære
rykker fremad nu i Norden,
nærmes og den Dag, vi bære
i Romagnaen Trikoloren!

Gianibelli.

Tys, — nu er nok Taushed sikker!
Signor Guardia op ad Bakken
gaar og efter Bytte kiger,
nok vi har ham snart paa Nakken.
Har Skomager! 'gjen Du drukket
mere, end Du kan bestyre,
husk at holde Munden lukket,
ellers kan de Ord bli' dyre!

(Ser ud.)

Nei, — han snor paa Barten, stanser!
Der en Flok af Piger kommer
ned fra Campoen, hvor de danser
hver en Søndagskvæld isommer.
Ind i Springets Støvregn bøiet
Pigerne sit Ansigt svale; — —
som han ser paa lumsk fornøiet,
kunde man en Satyr male.

Mænd af Byens Vagt der slænge
dovne om ved Frugtudsalget, ...
enten nu de veksler Penge
eller kræsne er i Valget.
Ja, nu er de atter Haner!
Siden Tysken drog fra Staden,
gaar de om som Storsultaner,
saa de rummes knapt i Gaden!

Raadstutjeneren Guardia
(kommer ind).

Ei, Goddag! — Hvor her blev stille,
da jeg kom, skjønt nok jeg hørte,
at der taltes det, man vilde
ei, mit Øre just berørte.
Som om jeg, hvad nogen tænker
her ved Vinen, lavt vil klandre! —
Tillad, Venner! at jeg bænker
mig ved Bordet blandt Jer andre.

Skjønt min Stilling jo er vigtig,
— derfor og til mig man gav den —
maa jeg sige Jer oprigtig,
at jeg grundig kjed er af den.
Blive frygtet her som Fanden,
mistænkt for at lure næsten! —
Som i Byen nogen anden
bryder sig saa lidt om Næsten!

Nok en stakkels Raadstutjener
kan tiltrænge gode Venner
helst, naar andre Ting han mener,
end hans Syndicus bekjender.
Tiderne gaar ned ad Bakke,
med dem hele Kleresiet.
— Hvor det letter at faa snakke
saadan frit i Osteriet!

Brenta.

Stakkels Riego i sit Fængsel
vist det inderligen rørte,
om han saadan Frihedslængsel
hos sin Vogter, Guardia, hørte!
Jeg forresten ikke kjender,
hvordan Riego blev angivet,
kun, — det var blandt Vin og Venner,
at en Skurk ham kom paa Livet.

Skomageren.

Nævn kun Manden, Signor Brenta!
kig forborgent ei i Glasset!
Husk, at Slaget ved Magenta
Helt har dreiet rundt Kompasset,
og at, „som de franske Hære
rykker fremad nu i Norden,
nærmes og den Dag, vi bære
i Romagnaen Trikoloren!"

Guardia.

Maa jeg bede Dig, Skomager,
om at tæmme lidt din Iver!
Jeg det Standpunkt, Du indtager,
ikkun Vinens Dunst tilskriver;
tilmed er det Snak i Veiret
med det Slag, I har for Øie, —
Jer Napoleon, „som seired",
kom derfra med knuste Fløie.

Skomageren.

Knuste Fløie! — Knuse Øie
paa hver nedrig Skurk, jeg vilde,
som vil Sagen didhen bøie,
at det gaar Lombarden ilde!
Men jeg tænke tør trods Eder,
ja, trods hele Osteriet; —
frit jeg siger, det mig glæder,
om Romagnaen bli'r befriet!

Guardia.

En Oprører paa min Ære!
Og han dristig om Magenta
vil sin Øvrighed belære?
Det er stivt det, Signor Brenta!
Han skal læres at sig vare,
passe Munden lidt ved Saften!

(Henvendt til Brenta.)
Lo I? — Vil I ham forsvare, ...
ta'e hans Ord paa Jer iaften?

Brenta.
Signor Guardia! Jeg er rolig,
sidder her ved Vinen nygter. —
Finder I da saa utrolig
denne Mængde Seiersrygter?
Finder I, at Lombardiet
er et Land saa fjernt mod Norden,
at, om nu det blir befriet,
rager det os mindst paa Jorden?

Guardia.
Jeg forsikkrer dyrt, jeg fatter
ei, hvor nogen sligt kan ville!
At Alverden vore Skatter
nu betaler, gaar tilspilde;
at vor Kirke og dens Præster
under al den Kanoneren
taber alle Fodefæster,
synes mig, er klart for hver én.

Ogsaa er det uden Mening
blot, fordi der nord de krige,
straks at tænke en Forening
af Italien til et Rige.
Dette Ord som Bjelden klinger
for den ørkesløse Hjerne, —
og, hvad Frihed ret betyder,
jeg nok vilde vide gjerne!

Skomageren.
Jeg til Svaret straks er villig:
At ei Munken mer blir gjødet
den betyder, og at billig
bliver Brødet, Vinen, Kjødet.

Seks, syv Fyrster, tusind Klostre,
som har suget Landets Næring,
skal da klemmes til at fostre
Folket 'gjen med fri Fortæring.

Ja, den store, nationale
Seir, i Korthed sagt, vil sige
det, at Staten skal betale
vort Forbrug og saa de rige, —
at en Frihedstid er kommen,
hvori alt vil bytte Stilling,
den blir rig, som ei af Lommen
nu kan hitte frem en Skilling.

Ei iflæng Gendarmeriet
mer tør sætte Folk i Fængsel,
nei, — da blir det Politiet,
som skal komme selv bag Stængsel.
O, hvor Tanken høit mig glæder!
— Skynd Dig vakkre Marietta!
Jeg mig glæder, saa jeg græder, ...
hei! — den tolvte Foglietta!

Guardia.

Han er fuld, og lidt betyder,
hvad Slags Frihed han kan drømme;
men, som Konsekventsen lyder,
den de riges Pung vil tømme.
Neppe det I, Brenta! skjænker
Eders Bifald, om I taler
her oprigtigt, skjønt I tænker
og paa disse Idealer?

Brenta.

Selv I faar hans Snak bedømme,
mig blev længst det altfor broget.

Guardia.

Saa — I, Brenta! maa indrømme,
Manden har dog Ret i noget?

Brenta.

Eders klare Blik jeg skatter,
saa beskedent jeg har tiet,
for at lære — nok I fatter, —
af en Statsmand saa indviet.

Guardia.

I mig spotter! Dog kun daarlig
slipper slig I bort fra Tingen ...

Brenta.

Fandt saavist I blot mig saarlig! —

Guardia
(afsides).

... undgaar snu at gaaes paa Klingen!

Brenta.

Jeg har aldrig mig forpligtet
til en Meningsstrid om dette,
liker ei at blive sigtet
eller fanget i en Trætte!

Gianibelli
(afbryder).

Hvilken Drue! Vinen smager,
saa én længes efter mere! —
den har bragt vort Steds Skomager
til ikvæld at profetere.

Botti.

Er Skomageren beruset,
ser han lutter Republiker,
som han hjemme 'gjen i Huset
nok saa smukt i Lommen stikker.

Skomageren.

„Som jeg 'gjen i Lommen stikker!"
var det saa I, Botti, sagde? —
Jeg er mer ei ganske sikker

paa, hvor jeg Avisen lagde.
I mig gav den, Signor Brenta!
— nylig, som I nok kan mindes, —
den om Slaget ved Magenta
og Romagnaen, som skal vindes. —

Guardia.

Signor Brenta! — Høist uheldig,
at det netop saa sig falder!
men til Gulvet han tilfældig
taber disse to Giornaler ...
— fra Turino! —

Brenta.

Lidet rører
mig, hvad I af Snavset tager!
— det er Sandhed, hvad I hører,
at jeg bragte disse Sager.

Selv jeg fik dem, lig de fleste
her i Forli, kjøbt for Penge,
og, at rundt de bliver læste,
vidste Politiet længe!

Guardia.

Signor Brenta! — Vi har frittet, ...
efter Kilden ledt med Længsel,
og, da nok den her er hittet,
er mit Svar til Jer nu — Fængsel!

Brenta.

Ser I, Guardia! denne blanke
Kniv, jeg drager frem af Armen?
I vil hastigt som en Tanke
faa til Skaftet den i Barmen,
om I prøver svagest Raaben! ...
Følg mig Herre! — Undskyld Tvangen!
ud hin Dør. — — — Ah! — Mænd i Vaaben! — —
fuldt om Huset og i Gangen! —

Guardia.

Hei, Peppino! — Grib Kanaillen!

Gianibelli.

Ind de trænger — hele Vagten!

Guardia.

Nu I prøve kan Bataillen,
Brenta! — Ser I Overmagten?
Ja her er de nu saa mange,
at Jer Kamplyst nok vil styres ...
Giver I Jer ei tilfange,
vil der ind i Stuen fyres!

Grib ham! Lænk ham fuldt, forsvarlig
— begge Arme! — Agt ei Saaret;
dette er en Mand saa farlig,
som en Lænke kun har baaret!
Jeg har svævet haardt i Angsten,
for at bort han skulde slippe,
og, har nu vi fat i Fangsten,
tør den ei af Haanden glippe!

Brenta.

Ah, forraadt! — — men Dagen kommer,
der befrier os fra Spiõner!

Guardia.

Lyt, min Ven! der røres Trommer
bagom Fortets Bastioner.
Nok til Eder først er Raden;
thi en Standret det betyder,
og at man paa Esplanaden
Jer i Morgengryet skyder!

Skomageren

(alene).

Ser jeg ud vel som en Due?
Og dog var jeg en af Arten,

her placer't som Lokkedue
for at faa hans Snak paa Farten.
Fra Gerolmo faar ansvare! —
han har Aflad lov't for Tingen,
og han lagde fromt den Snare
for at faa ham ta't ved Vingen.

IX.

(I Klosterkirken, hvis Dunkelhed kun oplyses fra enkelte Lamper ved Helgenbillederne.)

Abbed Silva.

Min Datter, staar I her! — nu Nattens Tid? ...

Faustina.

Ja, Fader Silva! Ja! — — — —
Jeg vidste, at Vigilien skulde synges
ved Midnat, og — jeg maatte tale med Jer.
I var hos Bispen, blev det sagt ved Porten,
da der jeg ringed' paa; — — — saa har jeg ventet.

Abbed Silva.

Hvad feiler Dig, Faustina? Følg mig hen
til Skriftestolen der, saa kan Du tale
i Ro, mit stakkels Barn! Der til Vigilien
er end en liden Stund; — først Lys skal tændes.

Faustina
(foran Skriftestolen).

I tit har sagt mig, kjære Fader Silva!
at I holdt af mig, som jeg var en Datter.

Abbed Silva.

Du jo mit Gudbarn er —

Faustina.

Og jeg har altid,

naar hid jeg kom til Forli, Eder søgt,
fordi I var mig som en anden Fader
og altid værdig'des at tale med mig;
det var en barnslig Trang, I ei forsmaaede,
skjønt kun for lidt og ubetydeligt
I maatte agte, hvad jeg Jer betroede,
og jeg jo skrifted' hjemme hos Gerolmo.
I husker nok, da Koleraen rased',
I ved min Fars og Moders Dødsseng stod,
og mig, forældreløse, selv I bragte
hen til Molino, til min Fa'rfa'rs Hus
og stod selv Fadder for det Barn, I redded'.

Abbed Silva.

Det alt er vist og sandt! — Men hvortil dette?

Faustina.

O, frels ham! frels ham! Vil I, Fader Silva?
I eier Magt dertil, — kan Brenta frelse!
Jeg har forraadt ham, og nu skal han dø!
En Standret alt har dømt ham, og imorgen,
naar Solen gryr, hans Blod bedækker Volden! —
Men Fader! — dette Blod faar jeg paa Haanden,
som har forraadt ham, skjændigen forraadt ham!

Abbed Silva.

Jeg eie Magten! — Hvor kan det Du tænke?
Du ham forraadt? — Din Tale jeg forstaar ei.
(Afsides.)
Det synes, som hun Sammenhængen aner!

Faustina.

Nei, Fader, — nei! — jeg véd ei, hvad jeg siger ...
Men denne Brenta, — vid, at jeg ham elsker,
at med min hele Sjæl jeg elsker ham;
han er mit Lys og Liv, mit alt i Verden!
Og kjære Fader Silva! Eders Gudbarn,
som I har kjær, som kjender Eders Hjerte, —

hun beder: Frels mig fra Fortvilelse!
Ja frels hans Liv! — O nei! — han skal ei dø!

Abbed Silva.

Din Tale er forvirret, Datter! Jeg forstaar,
dens Mening er: Du en Forbryder elsker,
hvis Navn er Brenta, nys ved Standret fældt.
Det er en Sorg — af Hjertets allerstørste —
dog Bøn og Bod kan vende den til Glæde,
saa Du forstaar, Du hildet var i Synd
og takker ham, som rev den af dit Bryst,
at ei Du med Forbryderen og skulde
forblindes i Forbrydelsen; thi disse
ei skilles kan, hvor Elskov daarer Sindet.

Faustina.

Han en Forbryder! — Han!

Abbed Silva.

Du vil ei se!
Er han ei bleven lovlig fældet, — dømt
af Mænd, som valgtes dertil blandt de bedste
af Tropperne? Faldt han ei paa sin Gjerning?
Vil Du, Faustina! vel det Ansvar vove
at stanse dette, stanse Lovens Arm,
hvor Statens Velfærd kræver hastigst Dom
og dobbelt Strenghed midt i Farens Tid?
Et Liv med dette blev en evig Anger,
en Vægt, der knuged' altid tyngre, tyngre
paa dine Livsaar; til Du for den segned'.
Hvad taler jeg? — Vi kunde dog ei begge
ham frelse, gav vi derfor end vort Blod, —
nu Dommen falden er, hver Udvei stængt!
Saa er der kun igjen at tage Sorgen,
saa Du blir rig ved dens Velsignelse.
Min Datter! — vi skal sammen i den stride!

Faustina.

I vil ei, Fader Silva! — vil ei frelse?

— Jeg ser, — de fører ham til Esplanaden!
I vil ei! — slig som Eder her jeg beder!
O Fader! husk! — det er jo Eders Gudbarn,
som vrider Hænderne fortvivlet for Jer!

Silva.

Jeg kan ei, Datter! kan ei.

(Afsides.)

Hun mig rører
ret inderligt! ... Hvor er det dog infamt
at blive Bøddel slig med egne Hænder!

Faustina.

— endskjønt I véd, at han for mig er alt!

Silva.

Hvad kan jeg, Barn!

Faustina

(med en Beslutning).

I kan ham redde, Fader!
og maa ham frelse; — thi han er forraadt,
ei blot af mig; men Skriftens Segl er brudt! —
Ja, jeg vil raabe ud, at Skriftestolen,
den maa ei troes mer, den nyttes ud,
naar man sin Fordel ser, — vil nogen ramme!

Silva.

Forfærd mig ei, Faustina! — vildt Du taler,
— af Sorgen overvældet nu Du raser!

Faustina.

Nei, jeg er rolig, Fader! kold og rolig.
Tag her min Haand og kjend, den skjælver ikke,
skjønt jeg har skjælvet nu den hele Maaned;
— i al den Tid jeg ei har følt slig Ro
som dette Øieblik; thi nu paa Jorden
jeg frygter intet — uden Brentas Død!

Silva.

Tys! Tys! min Datter! — Ei saa høit tør tales,
Du er i Kirken!

Faustina.

Jeg vil hviske sagte,
— endnu; — der siden høilydt nok skal raabes! ...
fortælles en Historie, o! saa mørk og blodig,
at Stenene skal springe op af Gaden
og knuse, knuse, til der findes ei
en Skriftestol igjen mer' i Romagnaen!
Jeg det fortælle skal besindigt, roligt,
ei ivre — nei! — slig just, at man mig tror,
til Venner, Slægtninge rundt om i Dalen
og her i Forli, hvor mig alle kjender,
og nok de vide, at mit Ord kan troes.

Silva.

Naar Du faar raset ud, da vil Du lettes,
— og jeg ei huske skal et Ord deraf.

Faustina.

Jeg skrifted for Gerolmo som for Gud!
Fordi hans Færd som Brøde paa mig tynged',
og længer ei jeg kunde bære dette,
— at Brenta Manden var, som vakte Uro
i Forli Festens Dag, at han var Fangen,
de søgte efter overalt i Høst,
og at jeg havde frelst ham i vor Vigne,
og hvordan selv saa dybt jeg da blev fangen!
Han svared mildt og tog det Løfte af mig,
at jeg som Bod for denne svære Synd
engang i Tiden, naar de gamle dør,
skal give Møllen, Vignen til Kapellet.
Men, da tilfældig jeg slog Øiet op,
et Blik jeg mødte o! saa mørkt af Trudsel,
saa haardt som Is! Skjønt straks det skjulte sig,
jeg grant forstod, at han mig havde røbet
udaf sit Øies Dyb sin sande Tanke.
Og siden saa jeg ikkun dette Blik!
Jeg har det seet nu den hele Maaned,
om Natten har det skræm't mig op af Søvnen ...

forborgent, koldt det ser — forfærdeligt!
Det stirred' slig, at mer jeg fik ei Ro.
Tilslut jeg holdt ei ud at blive hjemme;
jeg vidste, Brenta gik blandt skjulte Snarer.
Jeg maatte hid til Forli, hvor han er,
og bad om Lov at blive hos Antonia,
for om hans Vei i Stilhed der at vaage.
Jeg frygted' det — som netop nu er hændt!
Han skulde reise just! — det fik jeg vide
af Fiametta, Søster til Bronzetti,
hvor Brenta bor. Hun var en tro Veninde
af mig fra Skolen af, forstaar saa meget,
at hun betror mig roligt alt om ham.

Silva.

Nu er det kommet vidt med Dig, Faustina! —
Ja, saare vidt!

Faustina.

Kanhænde, Fader Silva!
Men det jeg véd, at med Skomageren,
som bor paa Hjørnet skraas for San Pietro,
med ham har Munken talt. Det Fiametta
har set, — og det var ham, som angav Brenta.
Men, om jeg aldrig vidste noget deraf,
— Gerolmos Blik dengang for mig er Vished
saa sikker, dyb, at intet kan den rokke, —
hans Øie dømte ham hin Stund til Døden!
Og, at jeg tror det, — det skal alle høre,
og Munken dømmes, som han selv har dømt!

Silva.

(Inde i Skriftestolen, oprørt, i egne Tanker.)

Hun er istand dertil! — Hun gjør det, — det er klart!
Hm! — dette er en Sag, der blir alvorlig, —
og dobbelt nu, vi trænger høit til Tillid!
— Hun maa forsvinde! — Nei det gaar ei an,
i denne Tid — og Egnens første Pige,
Faustina Strozzi! — — Love sig til Nonne?

— Hun gjør det ei — med hendes Karakter ...
At lade Manden flygte lod sig gjøre!
— Et Taushedsløfte mod at Brenta frelses? —
Paa, at hun tier, tør jeg rolig stole;
— men det var surt, han er os altfor vigtig, — —
— dog sidst af alt maa Kirken faa et Angreb
af den Natur, det blev for farligt nu ...
... det blev Fordærv! — Da heller værste Udvei —
hun maa forsvinde! — Bedre maaske dog? —
Gerolmo skal inat jo Brenta skrifte ...
Ja, det maa til, — — ogsaa for hendes Skyld!

Faustina
(fortsættende).

— Se, det jeg raaber ud, blir han ei frelst!
Og alle vil de tro mig; — hver en Kvinde
vil tro mit Ord! — Ja, over al Romagnaen
vil Skriftestolen frygtes, skyes, hades!
indtil den Mand er dømt, som slig den krænked'!

Silva.

Du farer vild, mit stakkels Sorgens Barn!
— men Du mig rører dybt, ja inderligt,
og, kunde jeg ham frelse, vist for din Skyld
jeg gjorde det; men ei jeg tror Gerolmo
istand til Svig, endsige til slig Brøde,
der vilde raabe ind i alle Himle
og lade Kirkens tyngste Straffedom
for Sacrilegium falde paa hans Hoved.
Han en mensvoren! Han! — som gjerne gav
for Kirkens Sag ja, blev det krævet, — Livet!

Faustina.

For Kirkens Sag! — der rører I just Saaret,
for Kirkens Sag —

Silva.

Nei, hør Faustina mig!
At Du kan se, hvor stort Du her har feilet,
at Du kan tro, Du i Gerolmo har

en Ven ei mindre trofast, værd din Tillid,
end selv jeg er, der lider med din Sorg,
som var den min, og derfor blir saa svag, —
— saa vid, jeg selv vil tale med Gerolmo,
om ei der Udvei er. — Han skal ham skrifte.

Faustina.

Han skrifte Brenta! Stanser min Forstand?
Ah! — for at forske ud hans lagte Planer!

Silva.

Nei! sikkert vil han røres af din Sorg.
Han har jo kjendt Dig alt fra Barn og taaler,
saalidt som jeg, at se Dig slig fortvile.
Dertil er og, — det kan ei, tør ei nægtes —
hin Standretsdom hel ilsom og forhastet.
Fra en Forbryder Brenta blir en Mand,
mod hvem man mulig dog her har forbrudt sig.

Faustina.

Jeg tør ei tro, — der straaler frem et Haab!
Af Eders Ord jeg ikkun dette ene
forstaar, kun det, — at han kan frelse Brenta!
Jeg rykker ud, hvad før jeg om ham tro'de,
ud af mit Bryst med begge mine Hænder!

Silva.

Han gjør det aldrig, om han selv ei indser,
at saadan just Retfærdighed der fremmes.
Men, har jeg først paa Sagen gjort ham klar.
vi bruger Kirkens Indulgentia;
— den gjennem Fingre ser, — det lader ske.
Gerolmo — mærk Dig vel! — tør ei ham udfri,
kun ei forhindre, at Du selv ham frelser.
At Du er modig, véd jeg jo, Faustina, —
og, lad mig tænke, — — — Ja, den Vei er mulig! ...
om Du er rolig nok, derpaa beror det.
Som vanligt sørges for, at Brentas Lænker
blir tagne af, naar Munken skal ham skrifte.

Mens da Du ensom venter foran Døren,
fæst Rebet i den Glugge, hvor han stansed'.
Men, ser Du, Fangens Dør er fri, — saa hand'l!
Du har to, tre Minutter kun, — benyt dem!
Da maa det ske, — om ei, er Sagen tabt!

Faustina.

Vær tryg, min Fader! — jeg er ganske rolig.

Silva.

Naar alting udført er, — og, om det lykkes —
bortfjern Dig straks! Det er en farlig Færd;
thi om Du røbes, — Munken ei Dig kjender!

Faustina.

Angiv mig frit da kun som Brentas Ven!

(I Fængslet.)

Brenta.

Han vilde skrifte mig — og fik sit Svar,
Italiens Sag er, hvad jeg ham vil skrifte! ...
og vred han gik sin Vei i saadan Hast,
at Manden glemte, Nøglen staar i Døren.
Nu kommer han igjen. — Hvad? — Hvem er det?

Faustina.

Flygt nordpaa! Flygt! — Nu hvert Sekund er Livet!
— I Gluggen her paa Gangen hænger Rebet ...
i Fængselsgaardens Mur, — den lille Laage
ved Pinien der! — ad den Gerolmo kom —
den staar paa Klem! — men alt maa være færdigt,
før Munken husker, at han glemte Nøglen!
... med Fængslets Vogter han derude taler!

Brenta.

Faustina! — I? — Tør jeg mig selv vel tro?
I voved det for mig! — en saadan Fare!
— vil frelse mig?

Faustina.

Jeg Eder har forraadt!

Brenta.

Jeg vidste jo, Du maatte engang komme!
— Saa svar, Faustina! svar, at Du er min!

Faustina.

Ja, Brenta! helt og holdent er jeg din,
var det forlængst, — forstod ei, — turde ikke!
O, hastigt! hastigt! — — Nedenfor er dybt! —
Farvel, min Elskede! — — — Madonna hold ham
nu med din Frelsenshaand! — — Jeg end ham skimter ...
Han er dernede! — — Tak! — Jeg har ham frelst!

X.

(Hos Fiametta i Forli; — hun og Faustina alene paa Loggiaen.)

Fiametta.

Ja vist, Faustina! — den jeg planted selv;
jeg har den elsket op tre, fire Aar.
Den grønne Vedbend som en Løvsal snor sig
nu rundt om Loggia'n her den hele Sommer; —
den af sig selv har klattret op ad Muren.

Faustina.

Og her han sad?

Fiametta.

Hvem mener Du? — ah, Brenta! —
Aa nei! saa ofte ei. — Jeg husker dog,
det var en Aften sent; — han sad her længe
med Armen mod Gelænd'ret — der paa Bænken; —
det var en Maanenat, en af de sjeldne,
og Roncoen skinned' som en Snor af Sølv.
Han sad der ubevægelig og stirred',

og, da jeg gik tilsengs, han var der endnu.
Det undred' mig, at denne barske Mand
dog kunde føle saadan for Naturen.

Faustina.

Hvor saa han, siger Du?

Fiametta.

— Saa, ... mod Molino; —
der er jo ogsaa skjønt med Skov og Høie.

Faustina.

Og, naar han kom om Aft'nen? — saa han træt ud?

Fiametta.

Han blev jo ofte mange Nætter ude;
men, naar han kom og, støvet, solbrændt,
i Trappen raabte: „Er Bronzetti her!" —
jeg saa, hvordan min Broders Ansigt lyste;
thi han holdt af ham mere end af nogen.
Kun lidt de talte, — han var knap af Ord; —
men sikkert nok de to forstod hinanden.
Et Bæger Vin, lidt Broddo og Salat
stod altid færdig til ham, naar han kom,
— selv Nattens Tid; men han var tit saa træt,
at ei han spiste før den næste Morgen.

Faustina.

Ei fuldt saa høi er Brenta som Bronzetti.

Fiametta.

Det er vel klart, — der feiler mindst en Haandsbred,
min Broder er jo lang og smal af Vækst ...

Faustina.

men høiere end Dig; — Du er og saadan ...

Fiametta.

Jeg tror, som mig — ja vel saa høi som jeg;
han kunde staa just saadan læn't til Karmen,
da strøg hans Haar i Dørens Overkant.

Faustina.

Lad mig det prøve ... Saadan ... knapt min Haand —
kun to, tre Fingre, ... netop, hvad jeg troede! ...
... og, straks din Broder hørte Brentas Flugt,
han og drog nordpaa ...

Fiametta.

Ja, han fik ei Ro.
Men sig mig, — fatter Du, hvordan han flygted'
— saa pludseligt, skjønt alt var saa bevogtet?
Det var, som han forsvandt; — ja, der gaar Rygter
om, at naturligt ret det ei gik til.
Slig skal han have frelst sig engang forhen
fra Mantua, hvor han har siddet fangen
fra sidste Krig, — og der, som her, var Maaden
saa hel vidunderlig, saa rent utrolig;
thi der var Tage, Taarne himmelhøie,
saa det var fast, som om han kunde flyve.

Faustina.

Ja, den, som eied' nu den Kunst at flyve!
— jeg vilde kredse videnom og speide!

Fiametta.

Du er et Martsveir rent idag, Faustina! — —
— Se, der gaar Munkene i brune Kutter
og Lys foran. — Hvem mon de nu begraver?
Som Solen steger i de tomme Gader,
nu Stenbroen gløder under Fødderne,
— ja, det er godt, at nu de har Sandaler!

Faustina.

Tror Du, det varer længe?

Fiametta.

Hvad? — med Toget?

Faustina.

Nei, nei, — jeg tænkte just paa noget andet!
— før Efterretninger vi faar der nordfra,

fra Krigen? — I Gazettaen, som iforgaars
din Fader viste mig, som vanligt, fandt jeg
det samme kun, — at end man intet vidste!
— Nei, der er intet dog, der saa kan spænde,
optage Tanken slig som en Gazetta!
Tror Du, din Fader snart vil faa en ny?
— til Natten kanske? — Slig han faar dem jo.
Jeg komme skal imorgen ganske tidligt;
thi jeg maa være hjemme udpaa Dagen;
jeg loved Fa'rfa'r det, — han venter mig.
Jeg vækker Dig med Solen, Fiametta!

Faustina
(ridende i en Hulvei hjemover fra Forli med Beppo; — udbryder pludselig).

Hvilken en Dag! — og hvilken en Vei!

Beppo.

Signora det synes! — Ja, gjerne for mig.
Solen staar stegende; —
var her en kvægende
Vanddraabe blot; men jeg finder den ei!

Faustina.

Tænk paa imorges, da Solstraalen brød
sig over Engen med tusindfarv't Glød, —
paa den forfriskende
Luftning, som, hviskende
Skovens Godmorgen, om Kinden sig gjød!

Beppo
(grætten).

Det var imorges, og det er nu glemt, —
skjønt Signorina er saadan ei stemt.

Faustina.

Inde i Skjulene
sidder nu Fuglene
alle for Heden bag Grenene gjemt.

Om jeg nu kunde, — vakte jeg dem,
saa de kom tusindvis flagrende frem!
... satte sig gyngende,
kvidrende, syngende
rundt om paa Grenene, mens vi drog hjem.

Om jeg nu kunde! — — Hvor alting er lyst, —
aldrig en Dag saa af Solen blev kys't!
Det er, som kjender jeg
nu, at der tænder sig
Jubel og Glæde ved alt i mit Bryst.

Ja, hvilken Dag! — og hvilken en Vei!

Beppo.

Signora er munter, — ja, gjerne for mig; —
rid I kun syngende!

Faustina
(lidt efter).

Hvor det er tyngende
saadan at længes, — — ak, — længes som jeg!

(En Ugestid senere. — I Møllen henimod Aften.)

Faustina.

— Ved Solferino! — Hvilket deiligt Navn! —
— som „bærer Sol" — ja Glæde, Lykke, Jubel
udover al Italien, — i hvert Hjerte!
Napoleon og Vittorio herligt seired',
de østerrigske Tropper viger slagne!
I Mandags Nat var Forli som et Lyshav
illumineret. — Fra de andre Byer
vi og saa Skjæret — at de hilsed' Seiren.
De tre Kurérer, der fik friske Heste,
jo det fortalte, hver paa samme Maade.
— Ja, det maa troes, — være vist og sandt;
min Fa'rfa'r tror det jo. — For hver en Gang,

jeg ser en Støvsky reises fjernt paa Veien,
jeg gribes af en Hjerteangst. Hvorfor? —
Og dog, — det hed jo, tusinder er faldne! —
at Slaget blodigt var som faa i Verden!
O Brenta! Brenta! vil Du ikke komme,
fortælle, at Du lever! — — — —
— — — — — — — — — Tør jeg ængstes,
nu, Gud gav Seiren saa vidunderlig?
— Det er ei Frygt, — jeg bare tør ei tro
saa stor en Lykke! — — — — —
— — — — — — — — Nogle ser jeg gaa
paa Veien der; — de vandre lærredsklædte,
— tre, fire Mænd. — De stanser, ser hid op; —
de to har Bind fra Skuldren ... Saarede! —
Det er frivillige, som vender hjemad!

Faustina.
(Gaar ud til dem paa Veien med Vin.)
I kjæmpet har! — Et Bæger Vin Signori!

Mændene.
Tak, Signorina! — —

Giulio.
Tak, Faustina Strozzi!

Faustina.
Ah, Giulio, — Fornaroens Søn ved Broen!
Og I er saaret — Stakkel! I var med
den store Dag?

Giulio.
Ja vist, ja vist, Faustina!
Vi var alle med; men jeg har Feber
og tørster saa, ja giv mig, — giv mig Vin!

Faustina.
Der, drik! ... forsigtigt. — Saa I Carlo Brenta?

Giulio.
Da San Martino tredie Gang vi stormed',
jeg saa ham, — ja, det er en Mand af Jern,

der blir til noget stort; men saa kom Kuglen
igjennem Armen her, og alt gik rundt.
Jeg vaagned' først om Kvelden, blev forbunden;
men Seiren, den var vor, Martino taget! —
De havde stormet tre Gang' til, jeg tror,
før den blev ryddet.

Faustina.

Ingen saa da Brenta?

En af Mændene.

Umuligt, Signorina! — Ingen ser
paa saadan Dag for Krudtrøg seks Skridt fra sig.
— En Nat paa Pladsen mellem Jammerraab
er ei behagelig. Vi Kjendingsfolk
fra Forlidalen valgte at gaa hjemad
med vore Saar med Giulio og Pisano,
saa kan vi pleies her. — Vi gik den første Nat,
og siden har man kjørt os lange Stykker,
fra Sted til Sted ...

Faustina.

Tag og af os en Vogn,
saa kjører Beppo Eder hver tilhuse.

En af Mændene.

Tak Signorina!

(Faustina gaar ind.)

En anden
(seende efter hende).

— Ja, forunderligt, —
det er Giuseppes egen Sønnedatter;
— den gamle er en stædig Præsteven!

Faustina
(alene).

En Mand af Jern, — der blir til noget stort! —
De siger, den Slags Mænd ei Kugler rammer;

og dog jeg føler o, saa dyb en Angst! —
— Der gaar Gerolmo ind Kapellets Dør;
nu har vi Aften snart. — Hvor underligt,
at som sædvanlig alting gaar i Huset!

Giuseppe
(taler inde fra Stuen).

Saa kom nu ind, Faustina! Hvad Dig feiler,
jeg fatter ei; men Du er syg, ... har Feber,
og halvt jeg har det selv; thi, som det lader,
skal Verden vendes om i disse Dage.
Der er ei mere Tvivl, — Vittorio har seiret,
og nok vi gamle Folk faar lære om,
saa surt det falder. — At Romagnaen gaar
den Vei, hvor Magten tynger, er sandsynligt! —
Den gamle Tid var bare altfor god ...
saa god, at Folket ei den kunde bære.
— Ja, jeg er gammel selv; det er en Trøst,
det blir ei min Tid, den, som nu vil komme!

Faustina.

Paa San Giovanni Dag det var, de kjæmped',
til Natten faldt; — men Rygtet jo forstørrer, —
en saadan Mængde faldne er umulig; —

Giuseppe.

Hvorfor, Faustina?

Faustina.

— dog ei rimelig.

Giuseppe.

Jeg tænker, de har faat betale Seiren; —
thi der stod Alvor paa den anden Side,
Kanoner, Disciplin og gammel Ære.
De har havt Tallet mod sig, det er klart —

Rosetta.

Tænk Dig engang, at som frivillige
der har og fulgt endel forløbne Præster

med sine Sognebørn, som de forlokked'!
— Sligt kan gaa for sig nord i Lombardiet.

Faustina.

Om nu Italien samles til et Rige!

Giuseppe.

Ti, Barn! — Og dog, nu er det nok vi gamle,
som faar at tie, ... lystre smukt de unge —

Vito

(kommer ind).

Henover Veien gaar et langsomt Tog
af saarede, — de vist skal op til Forli.
Der er og Vogne deriblandt, — og Kranse
de har paa Bajonetterne og grønt! —
Om knapt en Time vil de være her!

Giuseppe.

Sæt en Barile Vin til dem ved Veien;
det er jo Kristenpligt, —

(Afsides.)

kanske og klogt.

(Høit.)

Jeg vil ei gaa didned; men Du, Faustina,
med Vito og én til faar sørge for dem. —
— Du er saa stille, stirrer saa, Faustina!
Nu faar vi spise, — Verden staar jo endnu!

Faustina.

Jeg kan det ei iaften, kjære Farfar!

(Gaar ud.)

„Den staar jo endnu!" — Ja, — Og, faar jeg vide,
at Brenta lever, bliver den saa rig,
som jeg har aldrig, aldrig tænkt, den kunde! —

(Til Vito foran Porten.)

Paa Bænken her! — Og sæt saa Bordet foran ...
tre, fire Bægre til! Du, Violetta!
læg Brødet rundt. — Nei, dette er ei nok;
skjær mer Latuga, den er sund og kjølig,

jeg skal den lave til. Og hør, Anina!
Der ligger friske Mandler jo paa Salen
og Aprikoser, Fersk'ner og Meloner;
— bring, hvad vi har, saa skal jeg pynte Bordet
med grønt fra Laurbærtræet. — Hjælp mig, Vito!
— — — — — — — — — — — — —
— nei, skjær deroppe, der er Løvet tæt —
— — — — — — — — — — — — —

Violetta.

Nu kommer de, — vi har dem nær bag Hjørnet.
— De stansed' der, —

Faustina.

dog ikke ved Cypressen!
— det er et Varsel, — saa mit Blod det stivner!
Kun Overtro! — ja, jeg er svag iaften.

Vitos Stemme bag Hjørnet af Muren.

Kjør frem med Vognen, — ikkun nogle Skridt! —
saa vil I finde færdig lidt Forfriskning!
— Saa, — han er saaret haardt den Mand i Halmen! —
Ja, jeg skal lede Hestene ved Tømmen. —
Se saa, — ved Porten her!

Faustina
(ser ind i Vognen).

Bronzetti — I! — Og saaret, — haardt jeg ser!
— i Skuldren og i Brystet!

Bronzetti.

Neppe Døden
dog denne Gang — —

En af Mændene.

Nei, Feltskjær'n udtog Kuglen, —
han tør ei tale meget.

Faustina
(bøier sig over ham).

Lever Brenta?

Bronzetti.

Faustina, bøi Dig nærmere og hør mig.
Jeg bringer Sorg. — Nei, se ei paa mig saa,
stir ei saa hvid, forfærdet — vær Faustina,
den stærke Kvinde, som vandt Brentas Hjerte!

Faustina.

Nei, nei, Bronzetti, — nei! — o sig ei mer'!
Han er da saaret, — saa han ei kan flyttes? —
kun saaret vel, Bronzetti? — Sig, han lever!
I er saa mørk i Øiet, — svarer ikke.
I tror da, han skal dø? — Barmhjertighed!

Bronzetti.

Jeg bringer Sorg — og Brentas sidste Hilsen!

Faustina.

Hans sidste Hilsen ... er han — ikke mere?

Bronzetti.

Han faldt paa San Martino ved min Side,
da Høien stormedes for sjette Gang,
— som den vi tog, — blev skudt igjennem Brystet.

Faustina

(boier Hovedet ned paa Hænderne, som hun folder paa Vognhjulet; — efter en Pause).

Han lever ei! — Jeg kan det ei forstaa.
— Og har jeg ikke vidst det i mit Hjerte
i disse Dages Angst? — Madonna mia!
Barmhjertighed! Du ser, Du knuser mig!

(Hun synker henover Vognhjulet.)

Bronzetti.

Vær stærk, Faustina! Brenta vented' det!
— Han bad mig selv at bringe Budet til Dig —
hans sidste Hilsen vil Du ikke miste, —
ei sandt! — ei miste den, — Du elsked' ham. —
Betænk, — det times kan og mig at dø! —

Faustina
(ser op paa ham og siger med klangløs Stemme).
Jeg fik just se, at der var Lykke til,
saa sluktes den! — nu skal jeg være ene!
— Fik være saa, om Livet kun var kort;
men Livet varer ... varer! ...

Bronzetti.
Det, Faustina!
just Brenta mente, at Du vilde føle,
som han mod Døden sad og tænkte paa Dig.

Faustina.
Hans sidste Hilsen bringer I? — til mig,
som leve skal, — alene — uden ham!
Ja, tal, Bronzetti! — Lad mig høre alt!
fortæl mig nøie, nøie, — jeg skal lytte
og bøie Øret til, om blot I hvisker,
og ikke bryder af; men alting — alt!

Bronzetti.
Vi sad paa Jorden begge, og jeg støtted' ham
saa godt, jeg kunde, — jeg var saaret selv;
men jeg forstod, at snart han maatte dø.
Han laa der bleg og lænet til mit Knæ
hel taus en Stund; — da sukked han sørgmodig:
„Det er dog haardt at dø fra den, én elsker!
just, som én skulde leve! — det 'er tungt! —"
Lidt efter yttred' han, som om han grubled':
„Det vil Dig synes svært, Faustina Strozzi!
Du, som skal bære det! — Dog han, som modned'
vor Kjærlighed hernede, har det villet!
Han svigter ei, — vi mødes nok igjen! —
Vist vil hun sørge nu, Faustina Strozzi.
Og dog — vor korte Tid den gav Dig noget,
saa Livet blir ei fremtidsløst og øde; —
det ny Italien trænger og til Kvinder,
der ser dets Sag og ville kjæmpe for det."

Da smilte han og hvisked: — „Hils Faustina,
at hun maa leve, virke for Italien,
som om jeg daglig stred ved hendes Side, —
at jeg befaled' det den Stund, jeg døde!" —
Saa vendte han sit Ansigt halvt mod Solen,
der skinned med et rødligt Skjær mod Aft'nen:
„Italiens Sol! — vi seired' dog, Bronzetti!"
— Han skrev et Kors, hvor Blodet randt i Sandet,
og sank henover det; — hans Liv var slukt.
— — — — — — — — — — — — —

Faustina
(staar stille, stum).

Bronzetti.
Jeg saa ham jordet selv.

Faustina.
Bronzetti — Tak!
(Hun siger hen for sig.)
Min Elskede! — Du sover under Græsset
nu stilt med Fiendens Kugle gjennem Brystet,
som sig Soldater bør, — og jeg skal handle,
som om Du stod hos mig hver Livets Stund!
— — — — — — — — — — — — —
(Til Bronzetti.)
Nu er I træt! Læg Jer tilbage, — helt —
jeg støtter Jer! — I ligger ikkun daarligt
i Halmen her, — vi skal den rede bedre!
(Vender sig til Vito.)
Vi sørger først for dem i Vognene, —
lad saa de andre sætte sig om Bordet!
— — Bronzetti skal jeg følge selv til Forli.

XI.

(Elleve Aar efter. I Bronzettis Hus i Forlì.)

Fiametta.

Og jeg, som tænkte paa at pynte Stuen
saa festligt, til Du kom iaften, Broder!
Og Fa'r og Mo'r og jeg i Søndagsklæder
Dig skulde møde lige ned ved Broen,
— og pludselig saa staar Du her i Stuen!

Bronzetti.

I tager mod mig, som om det var mig,
der havde taget Roma, ei Vittorio.
Men sikkert er det, at jeg nu er hjemme
og ser de tvende gamle friske, sunde,
og at jeg selv igjen skal tage fat
mit gamle Haandværk, være Optikus.
Jeg længes ordentlig til Slibestenen
og til, at Du skal kalde mig tilbords
en to—tre Gange, førend jeg kan komme,
og se Dig gaa der harm, saa Blikket lyner,
fordi jeg tager Kundens Prutning roligt
og ikke straks ham jager ud af Døren.
Jeg er ei snakkesalig; men iaften ...

Fiametta
(falder ind i Talen).

Du snakker blot om os og ei om Dig.

Bronzetti.

Du kan da tænke ...

Fiametta.

at vi alting vide
vedrørende os selv; men kun om Dig,
hvad Du har skrevet hjem, og det var sparsomt
i alle disse Aar, ja, mer end sparsomt.

Bronzetti.

Det blev et langt Kapitel at fortælle; —
men alle de, som drog med Garibaldi
ned til Sicilien og kom op igjen
og gjorde med Custozza og Mentana
samt Aspromonte, melde kan det samme.
At Rom blev taget, var en Slutning herlig;
Italiens Flag slaar ud fra Kapitol!
Og disse el've Aar fra Solferino,
hvori jeg færdedes som Bersaglier,
jeg bytted' ikke bort for alt i Verden!

Fiametta.

Da Rom I tog, — den Dag var vel alvorlig.
Sig, frygted' I ei, Papa kunde komme?
— det vilde jeg gjort, om jeg var Soldat —
ja, Papa selv, iklædt sit Høitidsskrud,
han kunde kommet rolig henad Veien
med løftet Haand ...

Bronzetti.

— og nødt os til at vige?
Nei, Bersaglierne er slemme Børn;
de stormed' Murene, skjønt Papa havde,
i Mangel af Kanoner nok og Tropper,
besat dem med et Regiment af Helg'ner
— ja vist — udtrykkeligt — ti tusind Helg'ner.
Men, da det Alvor blev, nok fælles Sag
de gjorde med os vantro Bersaglieri, —
saafremt de var der da, — jeg saa dem ikke;
dog fire hundrede Zouaver faldt der
i Haven lige bagved Porta Pia,
og, da vi holdt vort Indtog, saa vi Roma
i al sin Storhed. — Sligt kan ei beskrives!
Fra alle Vinduer slog Italiens Banner,
og hver en Gade bruste som en Flod,
af Folkets tætte tusinder, der bølged'
og jubled' om os, da vi rykked' ind

med hastig Marsch, Kolonne paa Kolonne,
midt i et Hav af nationale Farver.
Mens Blomster regned', og Musiken spilled
op Bersaglierimarschen, og der runged'
Eviva'r paa Eviva'r endeløse,
saa én ei hørte mer, at Skytset tordned', —
der stod Kvinder, stolte, herlige
og tog imod os hilsende med Taarer!
Sligt kan ei glemmes, heller ei fortælles.
— Ja, jeg var med den store Dag, de fæsted'
det fri Italiens Flag paa Capitol!
Og nu, — jeg er slet ikke mer nysgjerrig;
thi noget større kan jeg ei faa se.
Jeg sliber mine Briller ...

Fiametta.

Hvorfor blev Du
saalænge da i Roma? Thi Du tjente
jo over Tiden, skrev Du, — kunde tage
din Afsked naarsomhelst? Men ei Du længted'
som vi ... Du blev to hele Maaneder,
saa lange som de andre Aar tilsammen!
Jeg tror for sikkert, jeg var bleven syg,
var ei Du kommet nu, — slig har jeg ventet!

Bronzetti.

Og dog jeg véd, Du havde gjort som jeg.
Jeg længted' ogsaa hjem, kan Du vel vide.
Du vil bedrøves ved, hvad jeg beretter;
jeg blev forhindret ved — Faustina Strozzi.

Fiametta.

Hvad hun? Du véd, jeg holder af Faustina,
hun min Veninde er, som ingen var det,
alt fra vor Barndom af ... Du gjør mig bange!

Bronzetti.

Læs Bladet selv; det er „La Libertà" — —
hvor Overskriften staar: „Faustina Strozzi!"

Fiametta.

Et Kors derover! Broder ... kjære Broder!
Saa bringer Du dog Sorg — hun er da borte!

Bronzetti.

Vær rolig, Søster! Hun har faaet Hvile,
har naa't det Land, hvortil hun længe længted'.
Da Roma toges, hun for sidste Gang
opsøgte saarede i Kugleregnen.
I Ugen efter sendte hun mig Bud.
Hun laa paa Hospitalet San Giovanni,
ei saaret, og — dog var hun syg til Døden.
Hun havde fulgt med Ambulancen did
ifra Turino som barmhjertig Søster,
og fuld af Iver, da om Rom vi kjæmped',
paa Pladsen virket; — men saa faldt hun sammen
en Dag, som rammet af et Hjerteslag.
Det var en aarlang altfor anstrængt Spænding,
der havde tæret Livets Nerver over,
— saa mente Lægen. Nu, hun laa der bleg,
med store, sorte Øine, knap hun magted'
at løfte Haanden op fra Sengens Teppe.
— Vi havde fulgt hinanden fra Custozza;
der saa jeg hende efter flere Aar.
Hun vovede sig modig ind i Ilden
iblandt de saarede, og selve Natten
da vi tilbage gik, hun blev iblandt dem.
Da Fienden kom, hun fulgte til Verona
med sine Landsmænd og forlod dem ikke,
før hun dem vidste under ordnet Pleie;
og siden var hun med ved Montagnano. —
— — Men nu hun svæved' mellem Liv og Død;
da meldtes 'gjen en Dag, hun vilde se mig.
Og, som hun hvilte høi og hvid mod Døden,
hun smilte svagt, idet hun saa mig komme.
Jeg satte mig ved Sengen, og hun hvisked':
„Er Gud ei naadig, at jeg nu faar dø,

— som Rom er taget og mit Virke endt! ...
Du bragte til mig Brentas sidste Hilsen,
— bring nu og min til alle mine Venner
i Forlidalen! — — — For mit Øie staar den
slig, som jeg saa den i min Ungdomstid ...
en Dag, mens Solen imod Kvelden helded',
og Ronco'n blaaned' blandt Novemberløvet,
men ingen anede, at Flommen kom
og sprængte Stængsler og rev alting med sig ...
Nu er det Høst og begge skal vi visne!
De gamle sover og ... nu blir det stille.
Hils til Antonia og Fiametta!
Jeg er saa træt ... og længes til at hvile!
Farvel, Bronzetti!" — Hun ei talte mere,
og Lægen vinkede mig bort fra Sengen.
Da Ave ringed', sov hun stille ind.
— — — — — — — — — — —
Min sidste Færd i Roma var Paraden,
da Bersagliererne bag Kisten fulgte.

Fiametta.

Jeg tænker paa, — hun var dog lykkelig ...

Bronzetti.

Hun elsket var af høi og lav iblandt os!
og der i Bladet staar et Mindedigt,
en Bersaglier det skrev den Kveld, hun døde.

* * *

Hør, Trommen dæmpet gaar i Roms Kvarterer!
— de søger nu, Vittorios Bersaglierer;
og denne Aften sidder der hel mangen
og lytter trang om Bryst til Nonnesangen.

Faustina Strozzi i din Stilhed sover,
Du skjønne Aften! som vemodig over
det tause Roma sænker Maaneglansen,
forsølver Laurerne i Jomfrukransen.

Hvor Feb'ren hærjed, og hvor Kugler regned',
hvor Jorden var af faldne glat og blodig,
der saas hun gaa i Faren stærk og modig.

Hun i sit Virke for Italien segned',
— for Bersaglierens Brud en værdig Bane —
hun bar til Døden frem sin Elsktes Fane!

NOTER.

Pag.

242. leved vi frit paa Sanktpeterskisten — ɔ: Peterspengene.
242. Vigne — Vinhave.
248. memento mori — ihukom Døden.
251. Vendetta — Blodhævn.
268. Barile — en Tønde.
268. Polenta — Maiskage.
268. Cucinaet — Kjøkkenet.
269. Canneskuret — hvor man opbevarer Cannerne — ɔ: Rør, der bruges dels til at tænde op Ild etc., dels til at fæste Vinrankerne ved.
277. Syndicus — første Øvrighedsperson.
278. Tre Ré — De (hellige) tre Konger.
280. Osteri — en Restauration med Vinkjælder.
286. Morra — et Spil.
286. sei, sette — seks, syv.
289. Bibita — en Drik.
289. Fornaro — Bager.
292. det „tyske Træ" — Benævnelse i Italien for Nürnbergerlegetøi.
293. Custode — Dørvogter.
294. Boden i Gaëta — før Pave Pio IX. i 1850 vendte tilbage til Rom, gjorde han offentlig Bod i Gaëta, fordi han tidligere havde opmuntret de italienske Frihedsideer.
297. Quarterole — ¼ Tønde.
304. Latuga — en Art Salat.
304. Fennocchi — Fennikel.
304. Mal'occhi — Ordet for den italienske Overtro om „onde Øine", mod hvilke man beskytter sig ved forskjellige Midler. Rygtet har tillagt Pave Pio IX. Mal'occhi.
323. Broddo — Kjødsuppe, i Italien en sædvanlig Aftenret.

INDHOLD

AF

ANDET BIND.

Side

Lodsen og hans Hustru 1

Faustina Strozzi 237

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 03002 9030

BOUND

JAN 11 1944

UNIV. OF MICH.
LIBRARY